Staats- und Universitätsbibliothek Bremen
HERZOG AUGUST BIBLIOTHEK
DFG

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Digitale Sammlungen

Zacharias Chrysopolitanus - msa 0143

[Erscheinungsort nicht ermittelbar], [um 1200]

urn:nbn:de:gbv:46:1-117146

Visual Library

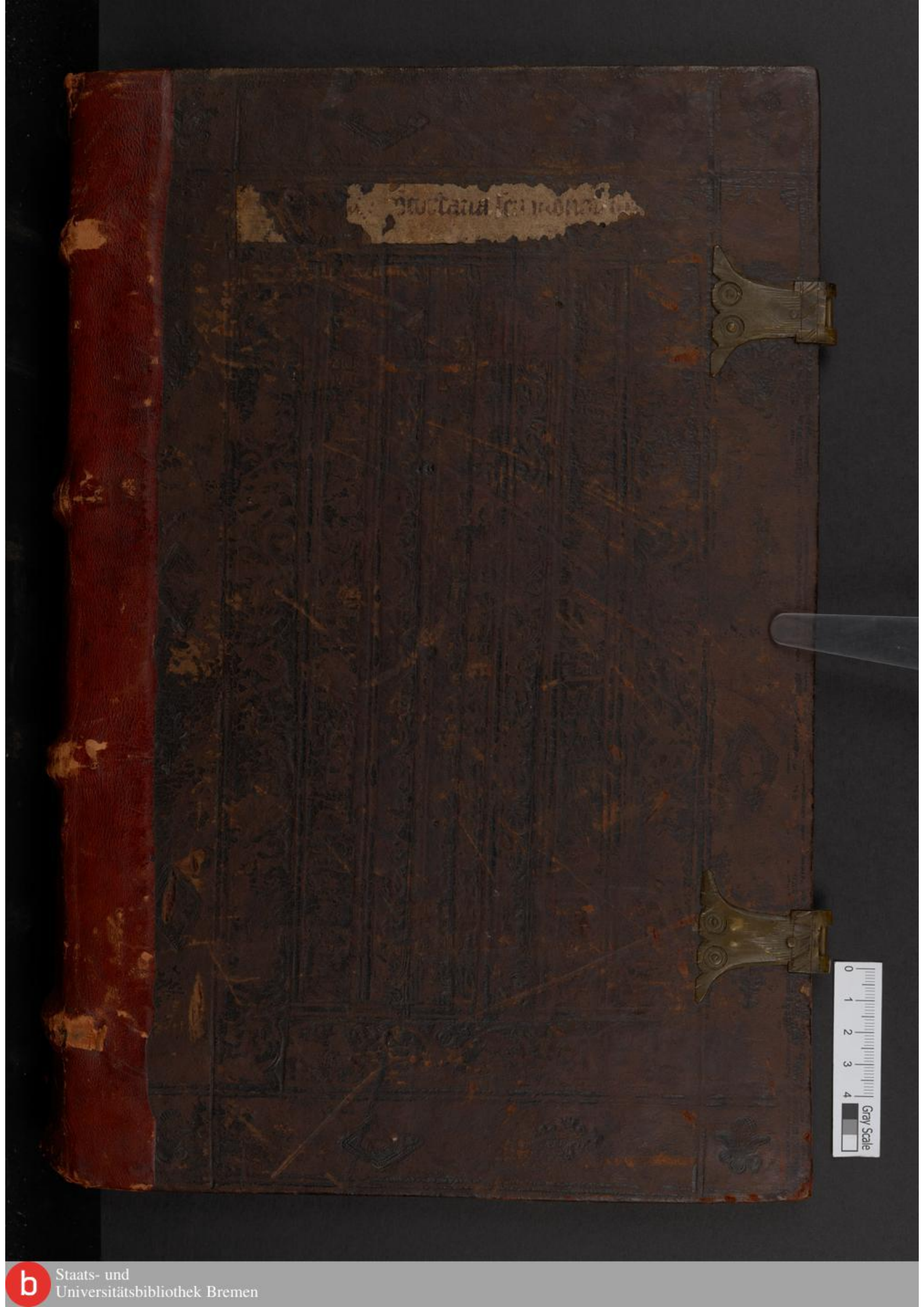
Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Manusc. a. 143.

Staats- und Universitäts-Bibliothek Bremen

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Incipiunt capitula euangelii apostoli & euangeliste.

Liber generationis ihu xpi. i
Omnis & generationes &c. ii
Xpi aũ generatio sic erat iii
Ioseph aũ nutricij &c. iiii
Tulli dicebãt a Herode rude v
Herodes dã uocatus magus. vi
Iudee aũ illi uenerũt iohes bapt. vii
Hec ẽ ut q̃ dictũ p esayam viii
Ipse aũ iohes habebat &c. ix
Videns aũ multos pharisseos x
Ego quidẽ uos baptizo in aq̃. xi
Cui uentilabrũ in manu sua xii
Tũc ihc uenit a galilea in iordanẽ ad iohm. xiii
Baptizari aũ ihc statim ascendit de aq̃. xiiii
Tũc ihc ductus ẽ in desertũ a spũ. xv
Et cũ ieunasset dies xl. & noctes. xvi
Et cũ relicto eũ diabolus. xvii
Cum aũ audisset ihc quod iohes traditus esset. xviii
Et relicta nazareth &c. xix
Et relicta cafarnaum &c. xx
Et ait illi uenite post me xxi
Et procedens inde uidit alios duos fratres. xxii
Et circumibat ihc totã galileã xxiii
Videns aũ turbas ascendit montẽ xxiiii
Et aperiens os suum docebat eos. xxv
Beati pauperes spũ. xxvi
Beati mites. xxvii
Beati qui lugent xxviii
Beati misericordes. xxix
Beati estis cũ maledixerint uobis. xxx
Vos estis sal terre xxxi
Vos estis lux mundi xxxii
Nolite putare quoniam uenerim solue legẽ xxxiii
Amen quippe dico uobis. xxxiiii
Qui ergo solueret unum demandatorum xxxv
Esto consentiens aduersario tuo. xxxvi
Audistis quia dictum est antiquis xxxvii
Si quis percusserit te in dexteram maxillam xxxviii
Et quicunque te angariauerit mille passus xxxix
Ego aũ dico uobis diligite inimicos. xl
Sit. diligatis eos qui uos diligũt xli
Attendite ne iustitiam uestram faciatis xlii
Oratte aũ nolite multum loqui sicut ethni xliii
Sit. ministrat bobis peccatum eam xliv
Cum aũ ieunatis &c. xlv
Thesaurizate aũ uobis thesauros in celo xlvi
Lucerna corporis &c. xlvii
Nemo potest duobus dominis seruire xlviii
Ideo dico uobis ne solliciti sitis. xlix
Nolite iudicare ut non iudicemini. l
Quid aũ uides festucam in oculo fratris tui. li
Nolite dare sanctum canibus. lii
Petite & dabitur uobis. liii
Omnis quicunque petit liiii
Intrate per angustam portam lv
Attendite a falsis prophetis lvi
Itaque colligitis de spinis uuas &c lvii
Sic omnis arbor bona fructus bonos facit lviii
Non omnis qui dicit dñe dñe lix
Multi dicent mihi in illa die dñe dñe lx
Omnis ergo qui audit uba mea &c. lxi
Et factum &c consummasset ihc uba hec lxii
Cum aũ descendisset de monte lxiii
Cum aũ intrasset capharnaum accessit ad eum cen. lxiiii
Dico aũ uobis quod multi ab oriente lxv
Et ait ihc centurioni uade lxvi
Et cum uenisset ihc in domum petri uidit soc. lxvii
Et accedens unus scribarum ait illi magist. lxviii
Et conscendens ascendit in eo in nauicula lxix
Et ascendens in nauicula transfretauit lxx
Et cum sisset in quid hoc sedet ihc lxxi
Et factum &c discumbere eo in domo. lxxii
Et ihc audiens ait &c operantibus medicus lxxiii
Hec illo loquente ecce princeps unus ac. lxxiiii
Et cum esset ihc in ibu secum factum est ecce lxxv
Et ecce ihc cubuit ihc et cum publicanis &c. lxxvi
Videns aũ phas quia manducat &c. lxxvii
Tunc dixerunt ad eum discipuli &c. lxxviii
Nemo autem mittit ihc lxxix
Cum aũ mitteret ihc lxxx

In q̄q; aū curratē ÿ t̄ lxxxvm
Inūmer aū mdom̄ sal'uē eā. lxxxvm
Et q̄q; ī recep'nt uos ÿ t̄ lxxxv
Ecce ego mitto uos sic̄ oues lxxxvi
Cauete aū abhōiz. lxxxvii
Cū aū tradēt uos nolite cogit̄. lxxxviii
Cū aū pleq̄nt uos fugite ī ista lxxxix
Hon ÷ discipl̄s sup magistrū. xc
Si patrē familias beelzeb uocauīt. xci
Nich ñ opt̄ q̄d ñ reuelabit̄ xcii
Q̄ dico uob ī tenebris d. ī lum̄. xciii
Qui aū negauerit me xciiii
Holite arbor̄ī q̄a ueni mittere p. t̄. xcv
Qui amat patrē aū. m. plq̄m. ñ÷ xcvi
Qui inuenit aiam suā p̄det eā xcvii
Qui recip̄ uos me recipit xcviii
Qui recip̄ pphām in noīe pphe m. p. a. xcix
Et q̄q; potū dederit um. c
Et fem ÷ t̄ ostium illi ÿ t̄ ci
Obs aū t̄ audissēt ī unedis opa x̄ cii
Hic ñ÷ deq̄ spū est ciii
Am dico uob ñ sunt ex̄ nāt̄ mu. civ
Deo; aū iobis bapt̄ usq; nō cv
Onis ñ pphe ÿ lex usq; ad iohm cvi
Qui aū similē estimabo gñ. ista? cvii
Tē cep̄ exp̄bare ciuitatib; cviii
Qua sim sodomis ÷ c. cix
Inillo tp̄r respondens ihc dix̄ cx
Omia ī tradita sū a patre meo cxi
Et nemo nouit filiū n̄ pat̄. cxii
Venite ad me oēs q̄laborat. cxiii
Illo tp̄r abiit ihc sabbo p̄ seras cxiiii
Aut ī legistis ī lege cxv
Et t̄ ī ciuit̄ueni ī sinagogā eor cxvi
Ecce uidit̄ aū pharisei ÿ t̄ cxvii
Hic aū sciens recessit ī. cxviii
Tē oblatus ÷ ei demoniū hīs. cxix
Et stupebant oēs turbe ÿ dicebāt. cxx
Pharisei aū audientes ÿ t̄ cxxi
Hic aū sciens cognatiōes eor cxxii
Dō dico uob oē peccīm ÿ blaphī. cxxiii
Aut facite arborē bo. ÿ fruc̄ e. bo. cxxiiii
Bonū ho debono th̄ pfert bona cxxv
Uco aū uob q̄m omē uerbū. cxxvi
Tē respondert ei q̄dā de scīb cxxvii
Qui respōdēs ait illi Magister cxxviii
Ū aū īmūd spūs exierit abhoīe cxxix
Adhuc eo loq̄nte ad turbas ecce mat̄ ei cxxx
Illo die exiens ihc de domo sed'. s. m. cxxxi
Quis h̄t dabit ei ÿ habundabit cxxxii
Dō ī parabol̄ loq̄r eis q̄a uidentes ñ u. cxxxiii
Ñi aū beati oculi q̄a uident cxxxiiii
Os q̄ audit ÿ parabolā seminātis cxxxv
Alia parabolā proposuit illis dicēs, simile cxxxvi
Alia parabolā proposuit illis dicēs. simile cxxxvii
Alia parabolā locut̄ est eis. cxxxviii
Ecce exiit qui seminat ÷ ut̄ ī parabol̄ cxxxix
Tē dimissis tb̄ turbis uenit in domū. cxl
Et uenies in patriā suā docebat eos. cxli
Ho aū dix̄ eis ñ÷ pphia ÿ t̄. cxlii
Illo tp̄r; audiuit herodes tetrarcha cxliii
Herodes aū tenuit iohem, cxliiii
Nec aū nazareth filia herodiadis. cxlv
Quod t̄ audissēt ihc secessit in. cxlvi
Vespe aū facto accesserūt ad eū discipli ei. cxlvii
Et ecce mulier discipl̄ ss. ascēdit in naui cxlviii
Et dimissa turbis ascēdit in montē solus orare cxlix
Vespe aū fact̄ solus erat ibi cl
Respōdēs aū petr̄ dix̄ ihc si tu es. cli
Et t̄ ascēdentibus eis cessauit uentus. clii
Et t̄ ñ transfretassent uenerūt in terrā genesar. cliii
Et accesserūt ad eū hierosolymit̄ scribe cliiii
Et accedēs discipli ei dixerūt ei. Scis q̄a ph̄i clv
Mitte illos. ceci sūt. clvi
Respōdēs aū petr̄ dix̄ ei. Edissere clvii
Ipse aū respōdēs ait. Hon ÿ t̄. clviii
Et illa uenit ÿ adorauit clix
Et t̄ ñ ÿ ibi ueni sed mane clx
Et accesserūt ad eū pharisei clxi
Ille respōdēs ait eis. Facto uespe clxii
Ex imachim. Heapratim ip̄lisq; codicib;
non habetur
Gnatio mala clxiii
Qui dix̄ illis. Inuenium clxiv

Bibliothek Alten Weg Brem

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Antilli congregabant mtē se dicentes. clxcv
Veñ aũ tho ī partes cesaree philippi clxcvi
Respōdit aũ ihc dñe et beatꝰ es. clxcvii
Ō pcep discipt ll. ũ nemini dicerent clxcviii
Tassumsit illũ petrꝰ cep increpare illũ clxcix
Et ihc dixit discipt ll. si q̄s uult cclxx
Post me uenire abneg̃a semet ipm. cclxxi
Et tollat crucē suā et sequat me. cclxxii
Qui enim uoluerit aiam suā saluā facere cclxxiii
Perdet eā. Nā quid prodest homi si cclxxiv
Mundum totum lucretur aiam uero suā cclxxv
Detrimentum patiatur. Aut quam dabit homo cclxxvi
Commutationem pro aia sua. Nam filius cclxxvii
Hois uenturus est in gl̄a cclxxviii
Patris sui cum angelis suis. Et tunc reddet cclxxix
Unicuiq; secundum opus eius. Amen dico uob cclxxx
Quia sunt quidam de hic stantibus qui non cclxxxi
Gustabunt mortem donec uideant filium cclxxxii
Hois uenientem in regno suo. Et post dies cclxxxiii
Sex assumit ihc petrum et iacobum et cclxxxiv
Johannem fratrem eius et ducit illos cclxxxv
In montem excelsum seorsum solos. Et cclxxxvi
Transfiguratus est ante eos. Et resplenduit cclxxxvii
Facies eius sicut sol. Vestimenta autem cclxxxviii
Eius facta sunt alba sicut nix. Et ecce cclxxxix
Apparuit illis moyses et helyas cum eo ccxc
Loquentes. Et respondens petrus dixit ccxci
Ihc. Dñe bonum est nos hic esse. Si uis ccxcii
Faciamus hic tria tabernacula tibi unum ccxciii
Et moysi unum et helye unum. Adhuc eo ccxciv
Loquente ecce nubes lucida obumbrauit eos ccxcv
Et ecce uox de nube dicens. Hic est filius ccxcvi
Meus dilectus in quo mihi bene complacui ccxcvii
Ipsum audite. Et audientes discipli ceciderunt ccxcviii
In facies suas et timuerunt ualde. Et accessit ihc ccxcix
Et tetigit eos et dixit eis. Surgite et nolite ccc
Timere. Nemine uidentes nisi ihm solum. Et cccī
Descendentibus illis de monte precepit illis ihc cccii
Dicens. Nemini dixeritis uisionem donec filius cccīi
Hois a mortuis resurgat. Et tenuerunt uerbum cccīv
Apud se conferentes quid esset cum mortuos cccv
Resurgere. Et interrogabant eum turbe dicentes cccvi
Quid ergo scribe dicunt quia helyam oportet cccvii
Primum uenire. Qui respondens ait illis cccviii
Helyas quidem primo ueniens restituet omnia cccix
Et quomodo scriptum est in filium hois ut cccx
Multa patiatur et contemnatur. Dico autem cccxi
Uobis quia helyas iam uenit et non cognouerunt cccxii
Eum sed fecerunt in eo quecumq; uoluerunt cccxiii
Sicut scriptum est in eum. Et discipli intellexerunt cccxiv
Quia de iohanne baptista dixit eis. Et cum cccxv
Uenisset ad turbam accessit ad eum homo cccxvi
Genuflectens genua sua ante eum et dicens cccxvii
Domine miserere filio meo quia lunaticus est cccxviii
Et male patitur. Nam sepe cadit in ignem cccxix
Et sepe in aquam. Et obtuli eum discipulis tuis cccxx
Et non potuerunt curare eum. Respondens autem cccxxi
Ihc dixit. O generatio incredula et prauersa cccxxii
Usquequo ero uobiscum usquequo patiar uos cccxxiii
Afferte illum huc mihi. Et increpauit illum cccxxiv
Ihc et exiit ab eo demonium et sanatus est cccxxv
Puer ex illa hora. Tunc accesserunt discipli cccxxvi
Ihm secreto et dixerunt. Quare nos non potuimus cccxxvii
Eicere illum. Dixit autem eis ihc propter cccxxviii
Incredulitatem uestram. Amen quippe dico uobis cccxxix
Si habueritis fidem sicut granum sinapis cccxxx
Dicetis monti huic. Transi hinc illuc et transibit cccxxxi
Et nichil impossibile erit uobis. Hoc autem cccxxxii
Genus non eicitur nisi per orationem et ieiunium cccxxxiii
Conuersantibus autem eis in galilea dixit cccxxxiv
Illis ihc. Mittendus est filius hois in manus cccxxxv
Hominum et occident eum et die tertia cccxxxvi
Resurget. Et contristati sunt ualde. Et cum cccxxxvii
Uenissent capharnaum accesserunt cccxxxviii
Qui didragma accipiebant ad petrum et dixerunt cccxxxix
Magister uester non dat didragma. Et dicit cccxl
Etiam. Et cum intrasset domum preuenit eum cccxli
Dicens. Quid tibi uidetur simon. Reges terre cccxlii
A quibus accipiunt tributum uel censum a filiis cccxliii
Suis an ab alienis. Et ille dixit ab alienis. cccxliv
Ergo liberi sunt filii. Ut autem non scandalizemus cccxlv
Eos uade ad mare et mitte hamum et eum qui cccxlvi
Primus ascenderit tolle et aperto ore illius cccxlvii
Inuenies staterem illum sumens da eis pro me cccxlviii
Et te. In illa hora accesserunt discipli ihm cccxlix
Dicentes. Quis putas maior est in regno celorum cccl
Et conuocans ihc paruulum statuit eum in medio cccli
Eorum et dixit. Amen dico uobis nisi conuersi cclii
Fueritis et efficiamini sicut paruuli non intrabitis cclīi
In regnum celorum. Quicumq; ergo humiliauerit se cclīv
Sicut paruulus iste hic est maior in regno celorum cclv
Et qui susceperit unum paruulum talem in nomine meo cclvi
Me suscipit. Qui autem scandalizauerit unum de cclvii
Pusillis istis qui in me credunt expedit ei cclviii
Ut suspendatur mola asinaria in collo eius cclix
Et demergatur in profundum maris. Ue mundo cclx
A scandalis. Necesse est enim ut ueniant cclxi
Scandala. Uerumtamen ue homini illi per quem cclxii
Scandalum uenit. Si autem manus tua uel pes tuus cclxiii
Scandalizat te abscide eum et proice abs te cclxiv
Bonum tibi est ad uitam ingredi debilem uel cclxv
Claudum uel manchum quam duas manus uel duos cclxvi
Pedes habentem mitti in ignem eternum. Et si cclxvii
Oculus tuus dexter scandalizat te eice eum cclxviii
Et proice abs te bonum tibi est cum unoculo cclxix
In regnum dei intrare quam duos oculos habentem cclxx
Mitti in gehennam ignis. Uidete ne contemnatis cclxxi
Unum de pusillis istis. Dico enim uobis quia cclxxii
Angeli eorum in celis semper uident faciem patris cclxxiii
Mei qui in celis est. Quid uobis uidetur. Si cclxxiv
Fuerint alicui centum oues et errauerit una ex cclxxv
Eis nonne relictis nonaginta nouem in montibus cclxxvi
Ibit querere errantem. Et si contigerit inuenire cclxxvii
Eam amen dico uobis quia gaudet super eam cclxxviii
Magis quam super nonaginta nouem que non cclxxix
Erauerunt. Sic non est uoluntas ante patrem cclxxx
Uestrum qui in celis est ut pereat unus de cclxxxi
Pusillis istis. Si autem peccauerit in te frater cclxxxii
Tuus corripe eum inter te et ipsum solum. Si cclxxxiii
Te audierit lucrifecisti fratrem tuum. Si autem cclxxxiv
Non audierit adhibe tecum adhuc unum uel duos cclxxxv
Ut in ore duorum uel trium testium stet omne cclxxxvi
Uerbum. Quod si non audierit eos dic ecclesie cclxxxvii
Si autem ecclesiam non audierit sit tibi sicut cclxxxviii
Ethnicus et publicanus. Amen dico uobis quecumq; cclxxxix
Alligaueritis super terram erunt ligata et in ccxc
Celo et quecumq; solueritis super terram erunt ccxci
Soluta et in celo. Iterum dico uobis quia si ccxcii
Duo ex uobis consenserint super terram de omni ccxciii
Re quamcumq; petierint fiet illis a patre meo ccxciv
Qui in celis est. Ubi enim sunt duo uel tres ccxcv
Congregati in nomine meo ibi sum in medio ccxcvi
Eorum. Tunc accedens petrus ad eum dixit ccxcvii
Domine quotiens peccabit in me frater meus et ccxcviii
Dimittam ei usque septies. Dicit illi ihc non ccxcix
Dico tibi usque septies sed usque septuagies ccc
Septies. Propter hoc assimilatum est regnum cccī
Celorum homini regi qui uoluit rationem cccii
Ponere cum seruis suis. Et cum cepisset cccīi
Rationem oblatus est ei unus qui debebat cccīv
Decem milia talenta. Cum autem non haberet cccv
Unde redderet iussit eum dominus uendi et cccvi
Uxorem et filios et omnia que habebat et cccvii
Reddi. Et procidens seruus ille orabat eum cccviii
Dicens. Patientiam habe in me et omnia reddam cccix
Tibi. Et misertus dominus seruo illi dimisit cccx
Ei et debitum reliquit ei. Egressus autem cccxi
Seruus ille inuenit unum de conseruis suis qui cccxii
Debebat ei centum denarios et tenens suffocabat cccxiii
Eum dicens. Redde quod debes. Et procidens cccxiv
Conseruus eius rogabat eum dicens. Patientiam cccxv
Habe in me et omnia reddam tibi. Et non cccxvi
Uoluit sed abiit et misit eum in carcerem cccxvii
Donec reddat debitum. Uidentes autem cccxviii
Conseruus eius quod factum fuerat contristati cccxix
Sunt ualde et uenerunt et narrauerunt domino cccxx
Suo omnia que facta fuerant. Tunc uocauit cccxxi
Illum dominus suus et ait illi. Serue nequam cccxxii
Omne debitum dimisi tibi quoniam rogasti me cccxxiii
Nonne ergo oportuit et te misereri conseruo cccxxiv
Tuo sicut et ego tui misertus sum. Et iratus cccxxv
Dominus eius tradidit eum tortoribus quoadusq; cccxxvi
Redderet uniuersum debitum. Sic et pater cccxxvii
Meus celestis faciet uobis nisi remiseritis cccxxviii
Unusquisq; fratri suo de cordibus uestris cccxxix
Uniuersa delicta eorum. Et factum est cum cccxxx
Consummasset ihc sermones hos cccxxxi
Transtulit se a galilea et uenit in fines cccxxxii
Iudee trans iordanem. Et secuti sunt eum cccxxxiii
Turbe multe et curauit eos ibi. Et accesserunt cccxxxiv
Ad eum pharisei temptantes eum et dicentes cccxxxv
Si licet homini dimittere uxorem suam quacumq; cccxxxvi
Ex causa. Qui respondens ait eis. Non legistis cccxxxvii
Quia qui fecit hominem ab initio masculum et cccxxxviii
Feminam fecit eos. Et dixit. Propter hoc cccxxxix
Dimittet homo patrem et matrem et adherebit cccxl
Uxori sue et erunt duo in carne una. Itaque cccxli
Iam non sunt duo sed una caro. Quod ergo cccxlii
Deus coniunxit homo non separet. Dicunt ei cccxliii
Quare ergo moyses mandauit dare libellum cccxliv
Repudii et dimittere. Ait illis ihc quoniam cccxlv
Moyses ad duritiam cordis uestri permisit uobis cccxlvi
Uxores uestras dimittere. A principio autem cccxlvii
Non fuit sic. Dico autem uobis quia quicumq; cccxlviii
Dimiserit uxorem suam nisi ob fornicationem cccxlix
Et aliam duxerit mechatur. Et qui dimissam cccl
Duxerit mechatur. Dicunt ei discipli eius cccli
Si sic est causa hominis cum uxore non cclii
Expedit nubere. Qui ait eis non omnes cclīi
Capiunt uerbum istud sed quibus datum est cclīv
Qui enim sunt eunuchi qui de utero matris cclv
Sue sic nati sunt et sunt eunuchi qui cclvi
Castrati sunt ab hominibus et sunt eunuchi cclvii
Qui castrauerunt se propter regnum celorum cclviii
Qui potest capere capiat. Tunc oblati sunt cclix
Ei paruuli ut manus eis imponeret et cclx
Orationem faceret discipli autem increpabant cclxi
Eos. Ihc autem dixit. Sinite paruulos et cclxii
Nolite eos prohibere ad me uenire talium cclxiii
Enim est regnum celorum. Et cum imposuisset cclxiv
Manus eis abiit inde. Et ecce unus accedens cclxv
Ait illi. Magister bone quid faciam bonum cclxvi
Ut habeam uitam eternam. Qui dixit ei ihc cclxvii
Quid me interrogas de bono unus est bonus deus cclxviii
Si autem uis ad uitam ingredi serua mandata cclxix
Ait illi quecumq; illi ihc dixit non cclxx
Occides. Non mechaberis. Non furtum facies cclxxi
Non falsum testimonium dices. Honora patrem cclxxii
Et matrem et diliges proximum tuum sicut cclxxiii
Te ipsum. Dicit illi adolescens omnia hec cclxxiv
Custodiui a iuuentute mea quid adhuc cclxxv
Desum mihi. Ait illi ihc si uis perfectus esse cclxxvi
Uade et uende quod habes et da pauperibus cclxxvii
Et habebis thesaurum in celo et ueni sequere cclxxviii
Me. Audiens autem adolescens uerbum abiit cclxxix
Tristis erat enim habens multas possessiones cclxxx
Ihc autem discipulis suis dixit. Amen dico cclxxxi
Uobis quia dyues difficile intrabit in regnum cclxxxii
Celorum. Et iterum dico uobis facilius est cclxxxiii
Camelum per foramen acus transire quam diuitem cclxxxiv
In regnum celorum intrare. Audientes autem cclxxxv
Discipli mirabantur ualde dicentes. Quis ergo cclxxxvi
Potest saluus fieri. Aspiciens autem ihc dixit cclxxxvii
Illis. Apud homines hoc impossibile est apud cclxxxviii
Deum autem omnia possibilia sunt. Tunc respondens cclxxxix
Petrus dixit ei. Ecce nos dimisimus omnia et ccxc
Secuti sumus te quid ergo erit nobis. Ihc ccxci
Autem dixit eis. Amen dico uobis quod uos qui ccxcii
Secuti estis me in regeneratione cum sederit filius ccxciii
Hois in sede maiestatis sue sedebitis et uos ccxciv
Super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus ccxcv
Israhel. Et omnis qui reliquerit domum uel fratres ccxcvi
Aut sorores aut patrem aut matrem aut uxorem ccxcvii
Aut filios aut agros propter nomen meum centuplum ccxcviii
Accipiet et uitam eternam possidebit. Multi ccxcix
Autem erunt primi nouissimi et nouissimi cccc
Primi. Simile est regnum celorum homini patrifamilias cccci
Qui exiit primo mane conducere operarios in cccciī
Uineam suam. Conuentione autem facta cum cccciīi
Operariis ex denario diurno misit eos in cccciīv
Uineam suam. Et egressus circa horam tertiam cccciv
Uidit alios stantes in foro otiosos et illis cccciv
Dixit. Ite et uos in uineam meam et quod cccciv
Iustum fuerit dabo uobis. Illi autem abierunt cccciv
Iterum exiit circa horam sextam et nonam et cccciv
Fecit similiter. Circa undecimam autem horam cccciv
Exiit et inuenit alios stantes et dicit illis cccciv
Quid hic statis tota die otiosi. Dicunt ei cccciv
Quia nemo nos conduxit. Dicit illis ite et cccciv
Uos in uineam meam et quod iustum fuerit cccciv
Accipietis. Cum sero autem factum esset cccciv
Dicit dominus uineae procuratori suo. Uoca cccciv
Operarios et redde illis mercedem incipiens cccciv
A nouissimis usque ad primos. Cum uenissent cccciv
Ergo qui circa undecimam horam uenerunt cccciv
Acceperunt singulos denarios. Uenientes autem cccciv
Et primi arbitrati sunt quod plus essent cccciv
Accepturi et acceperunt et ipsi singulos cccciv
Denarios. Accipientes autem murmurabant cccciv
Aduersus patremfamilias dicentes. Quia hi cccciv
Nouissimi una hora fecerunt et pares illos cccciv
Nobis fecisti qui portauimus pondus diei cccciv
Et estus. At ille respondens uni eorum dixit cccciv
Amice non facio tibi iniuriam nonne ex denario cccciv
Conuenisti mecum tolle quod tuum est et uade cccciv
Uolo autem et huic nouissimo dare sicut et cccciv
Tibi. Aut non licet mihi quod uolo facere in cccciv
Bonum an oculus tuus nequam est quia ego cccciv
Bonus sum. Sic erunt nouissimi primi et primi cccciv
Nouissimi. Multi enim sunt uocati pauci autem cccciv
Electi. Et ascendens ihc hierosolimam assumpsit cccciv
Duodecim discipulos secreto et ait illis in cccciv
Uia. Ecce ascendimus hierosolimam et filius cccciv
Hois tradetur principibus sacerdotum et scribis cccciv
Et damnabunt eum morte et tradent eum gentibus cccciv
Ad illudendum et flagellandum et crucifigendum cccciv
Et tertia die resurget. Tunc accessit ad eum cccciv
Mater filiorum zebedei cum filiis suis adorans cccciv
Et petens aliquid ab eo. Qui dixit ei quid cccciv
Uis. Ait illi dic ut sedeant hi duo filii mei cccciv
Unus ad dexteram tuam et unus ad sinistram cccciv
Tuam in regno tuo. Respondens autem ihc cccciv
Dixit. Nescitis quid petatis. Potestis bibere cccciv
Calicem quem ego bibiturus sum et baptismo cccciv
Quo ego baptizor baptizari. Dicunt ei cccciv
Possumus. Ait illis calicem quidem meum cccciv
Bibetis et baptismo quo ego baptizor cccciv
Baptizabimini. Sedere autem ad dexteram meam cccciv
Et ad sinistram meam non est meum dare cccciv
Uobis sed quibus paratum est a patre meo cccciv
Et cum audissent decem indignati sunt cccciv
De duobus fratribus. Ihc autem uocauit eos cccciv
Ad se et ait. Scitis quia principes gentium cccciv
Dominantur eorum et qui maiores sunt potestatem cccciv
Exercent in eos. Non ita erit inter uos sed cccciv
Quicumq; uoluerit inter uos maior fieri erit cccciv
Uester minister. Et qui uoluerit inter uos cccciv
Primus esse erit uester seruus. Sicut filius cccciv
Hois non uenit ministrari sed ministrare et cccciv
Dare animam suam redemptionem pro multis. Et cccciv
Egredientibus illis ab hiericho secuta cccciv
Est eum turba multa. Et ecce duo ceci cccciv
Sedentes secus uiam audierunt quia ihc cccciv
Transiret et clamauerunt dicentes. Miserere cccciv
Nostri domine fili dauid. Turba autem cccciv
Increpabat eos ut tacerent. At illi magis cccciv
Clamabant dicentes. Miserere nostri domine cccciv
Fili dauid. Et stetit ihc et uocauit eos cccciv
Et ait. Quid uultis ut faciam uobis. Dicunt cccciv
Ei domine ut aperiantur oculi nostri. Misertus cccciv
Autem eorum ihc tetigit oculos eorum et cccciv
Confestim uiderunt et secuti sunt eum. cccciv

Hoc autem factum est ut adimpleretur quod cccciv
Dictum est per ysaiam prophetam dicentem cccciv
Nunciate filie syon. Ecce rex tuus uenit tibi cccciv
Mansuetus sedens super asinam et pullum filium cccciv
Subiugalis. Euntes autem discipli fecerunt sicut cccciv
Precepit illis ihc. Et adduxerunt asinam et cccciv
Pullum et imposuerunt super eos uestimenta sua cccciv
Et eum desuper sedere fecerunt. Plurima autem cccciv
Turba straurauit uestimenta sua in uia alii cccciv
Autem cedebant ramos de arboribus et sternebant cccciv
In uia. Turbe autem que precedebant eum et que cccciv
Sequebantur clamabant dicentes. Osanna filio cccciv
Dauid benedictus qui uenit in nomine domini cccciv
Osanna in excelsis. Et cum intrasset ihc cccciv
Hierosolimam mota est uniuersa ciuitas dicens cccciv
Quis est hic. Populi autem dicebant. Hic cccciv
Est ihc propheta a nazareth galilee. Et cccciv
Intrauit ihc in templum dei et eiciebat cccciv
Omnes uendentes et ementes in templo et cccciv
Mensas nummulariorum et cathedras uendentium cccciv
Columbas subuertit et ait illis scriptum cccciv
Est. Domus mea domus orationis uocabitur cccciv
Uos autem facitis eam speluncam latronum. cccciv
Et accesserunt ad eum ceci et claudi cccciv
In templo et sanauit eos. Uidentes autem cccciv
Principes sacerdotum et scribe mirabilia que cccciv
Fecit et pueros clamantes in templo et cccciv
Dicentes. Osanna filio dauid indignati sunt cccciv
Et dixerunt ei. Audis quid isti dicunt. Ihc cccciv
Autem dixit eis. Utique. Nunquam legistis cccciv
Quia ex ore infantium et lactentium perfecisti cccciv
Laudem. Et relictis illis abiit foras extra cccciv
Ciuitatem in bethaniam et mansit ibi. Mane cccciv
Autem reuertens in ciuitatem esuriit. Et cccciv
Uidens fici unam secus uiam uenit ad eam et cccciv
Nichil inuenit in ea nisi folia tantum et ait cccciv
Illi. Nunquam ex te fructus nascatur in sempiternum. cccciv
Et aruit continuo ficulnea. Et uidentes discipli cccciv
Mirati sunt dicentes. Quomodo continuo aruit cccciv
Ficulnea. Respondens autem ihc dixit illis cccciv
Amen dico uobis si habueritis fidem et non cccciv
Hesitauerit non solum de ficulnea facietis sed cccciv
Et si montibus huic dixeritis tollere et mittere cccciv
In mare fiet. Et omnia quecumq; petieritis in cccciv
Oratione credentes accipietis. Et cum uenisset cccciv
In templum accesserunt ad eum docenti principes cccciv
Sacerdotum et seniores populi dicentes. In cccciv
Qua potestate hec facis et quis tibi dedit cccciv
Hanc potestatem. Respondens autem ihc dixit cccciv
Eis. Interrogabo et ego uos unum uerbum quod cccciv
Si dixeritis mihi et ego dicam uobis in qua cccciv
Potestate hec facio. Baptismus iohannis unde cccciv
Erat de celo an ex hominibus. At illi cogitabant cccciv
Apud se dicentes. Si dixerimus de celo dicet cccciv
Nobis quare ergo non credidistis ei. Si autem cccciv
Dixerimus ex hominibus timemus turbam omnes cccciv
Enim habent iohannem sicut prophetam. Et cccciv
Respondentes ihc dixerunt. Nescimus. Ait illis cccciv
Et ipse nolo uobis dicere in qua potestate cccciv
Hec facio. Quid uobis uidetur. Homo quidam cccciv
Habuit duos filios et accedens ad primum dixit cccciv
Fili uade hodie operare in uinea mea. Ille cccciv
Autem respondens ait. Nolo. Postea autem cccciv
Penitentia motus abiit. Et accedens ad alterum cccciv
Dixit similiter. Ille autem respondens ait. cccciv
Ego domine. Et non abiit. Quis duorum cccciv
Fecit uoluntatem patris. Dicunt ei. Primus. cccciv
Ait illis ihc. Amen dico uobis quia publicani cccciv
Et meretrices precedunt uos in regnum dei. cccciv
Uenit enim ad uos iohannes in uia iustitie et cccciv
Non credidistis ei publicani autem et meretrices cccciv
Crediderunt ei. Uos autem cum uidissetis nec cccciv
Penitentiam habuistis postea ut crederetis ei. cccciv
Parabolam audite aliam. Erat homo pater cccciv
Familias qui plantauit uineam et sepem circumdedit cccciv
Ei et fodit in ea torcular et edificauit turrem cccciv
Et locauit eam agricolis et peregre profectus cccciv
Est. Cum autem tempus fructuum appropinquasset cccciv
Misit seruos suos ad agricolas ut acciperent cccciv
Fructus eius. Et agricole apprehensis seruis cccciv
Eius alium ceciderunt alium occiderunt alium cccciv
Uero lapidauerunt. Iterum misit alios seruos cccciv
Plures quam priores et fecerunt illis similiter. cccciv
Nouissime autem misit ad eos filium suum cccciv
Dicens. Uerebuntur filium meum. Agricole cccciv
Autem uidentes filium dixerunt intra se. Hic cccciv
Est heres uenite occidamus eum et habebimus cccciv
Hereditatem eius. Et apprehendentes eum eiecerunt cccciv
Extra uineam et occiderunt. Quando ergo uenerit cccciv
Dominus uineae quid faciet agricolis illis. cccciv
Ait illi. Malos male perdet et uineam suam cccciv
Locabit aliis agricolis qui reddant ei fructum cccciv
Temporibus suis. Dicit illis ihc. Numquam cccciv
Legistis in scripturis lapidem quem reprobauerunt cccciv
Edificantes hic factus est in caput anguli. cccciv
A domino factum est istud et est mirabile cccciv
In oculis nostris. Propter hoc dico uobis cccciv
Quia auferetur a uobis regnum dei et dabitur cccciv
Genti facienti fructus eius. Et qui cccciv
Cecidit super lapidem istum confringetur. Super cccciv
Quem autem ceciderit conteret eum. Et cum cccciv
Audissent principes sacerdotum et pharisei cccciv
Parabolas eius cognouerunt quod de ipsis cccciv
Diceret. Et cum querere eum uellent timuerunt cccciv
Turbas quoniam sicut prophetam eum habebant. cccciv
Et respondens ihc iterum dixit in parabolis cccciv
Dicens. Simile factum est regnum celorum cccciv
Homini regi qui fecit nuptias filio suo et cccciv
Misit seruos suos uocare inuitatos ad nuptias cccciv
Et nolebant uenire. Iterum misit alios seruos cccciv
Dicens. Dicite inuitatis ecce prandium meum cccciv
Parauit tauri mei et altilia occisa sunt et cccciv
Omnia parata uenite ad nuptias. Illi autem cccciv
Neglexerunt et abierunt alius quidem in uillam cccciv
Suam alius uero ad negotiationem suam. Reliqui cccciv
Autem tenuerunt seruos eius et contumeliis cccciv
Affectos occiderunt. Rex autem cum audisset cccciv
Iratus est et mittens exercitus suos perdidit cccciv
Homicidas illos et ciuitatem illorum succendit. cccciv
Tunc ait seruis suis. Nuptie quidem parate cccciv
Sunt sed qui uocati erant non fuerunt digni. cccciv
Ite ergo ad exitus uiarum quotquot inueneritis cccciv
Uocate ad nuptias. Et egressi seruus illi in cccciv
Uias congregauerunt omnes quos inuenerunt malos cccciv
Et bonos et impletae sunt nuptiae discumbentium. cccciv
Intrauit autem rex ut uideret discumbentes et cccciv
Uidit ibi hominem non uestitum ueste nuptiali cccciv
Et ait illi. Amice quomodo huc intrasti non cccciv
Habens ueste nuptiali. At ille obmutuit. Tunc cccciv
Dixit rex ministris. Ligatis manibus et pedibus cccciv
Eius mittite eum in tenebras exteriores. Ibi cccciv
Erit fletus et stridor dentium. Multi enim cccciv
Sunt uocati pauci uero electi. Tunc abeuntes cccciv
Pharisei consilium inierunt ut caperent eum cccciv
In sermone. Et mittunt ei discipulos suos cccciv
Cum herodianis dicentes. Magister scimus quia cccciv
Uerax es et uiam dei in ueritate doces et non cccciv
Est tibi cura de quoquam non enim respicis cccciv
Personam hominum. Dic ergo nobis quid tibi cccciv
Uidetur licet censum dare cesari an non. Cognita cccciv
Autem ihc nequitia eorum dixit. Quid me cccciv
Temptatis hypocrite. Ostendite mihi numisma cccciv
Census. At illi obtulerunt ei denarium. Et ait cccciv
Illis cuius habet imaginem hanc et superscriptionem. cccciv
Dicunt ei cesaris. Tunc ait illis reddite ergo cccciv
Que sunt cesaris cesari et que sunt dei deo. cccciv
Et audientes mirati sunt et relicto eo abierunt. cccciv
In illo die accesserunt ad eum sadducei qui cccciv
Dicunt resurrectionem non esse et interrogauerunt cccciv
Eum dicentes. Magister moyses dixit si quis cccciv
Mortuus fuerit non habens filios ut ducat frater cccciv
Eius uxorem illius et suscitet semen fratri suo. cccciv
Erant autem apud nos septem fratres et primus cccciv
Uxorem duxit et defunctus est et non habens cccciv
Semen reliquit uxorem suam fratri suo. Similiter cccciv
Secundus et tertius usque ad septimum. Nouissime cccciv
Autem omnium defuncta est et mulier. In cccciv
Resurrectione ergo cuius de septem erit uxor cccciv
Omnes enim habuerunt eam. Respondens autem cccciv
Ihc dixit eis. Errabatis nescientes scripturas cccciv
Neque uirtutem dei. In resurrectione enim cccciv
Neque nubent neque nubentur sed erunt sicut cccciv
Angeli dei in celo. De resurrectione autem cccciv
Mortuorum non legistis quod dictum est a deo cccciv
Dicente. Ego sum deus abrahe et deus ysaac et cccciv
Deus iacob. Non est deus mortuorum sed uiuorum. cccciv
Et audientes turbe mirabantur in doctrina eius. cccciv
Pharisei autem audierunt quia silentium imposuit cccciv
Sadducеis conuenerunt in unum et interrogauit cccciv
Unus ex eis legis doctor temptans eum et cccciv
Dicens. Magister quod mandatum magnum est in cccciv
Lege. Ihc autem dixit ei. Diliges dominum deum cccciv
Tuum ex toto corde tuo et in tota anima tua cccciv
Et in tota mente tua. Hoc est maximum et cccciv
Primum mandatum. Secundum autem simile est cccciv
Huic. Diliges proximum tuum sicut te ipsum. cccciv
In his duobus mandatis uniuersa lex pendet et cccciv
Prophete. Congregatis autem pharisеis interrogauit cccciv
Eos ihc dicens. Quid uobis uidetur de christo cccciv
Cuius filius est. Dicunt ei dauid. Ait illis cccciv
Quomodo ergo dauid in spiritu uocat eum dominum cccciv
Dicens. Dixit dominus domino meo sede a dextris cccciv
Meis donec ponam inimicos tuos scabellum pedum cccciv
Tuorum. Si ergo dauid uocat eum dominum quomodo cccciv
Filius eius est. Et nemo poterat ei respondere cccciv
Uerbum neque ausus fuit quisquam ex illa die cccciv
Eum amplius interrogare. Tunc ihc turbis et cccciv
Discipulis suis locutus est dicens. Super cccciv
Cathedram moysi sederunt scribe et pharisei. cccciv
Omnia ergo quecumq; dixerint uobis seruate et cccciv
Facite secundum uero opera eorum nolite facere cccciv
Dicunt enim et non faciunt. Alligant autem cccciv
Onera grauia et importabilia et imponunt in cccciv
Humeros hominum digito autem suo nolunt cccciv
Ea mouere. Omnia uero opera sua faciunt ut uideantur cccciv
Ab hominibus. Dilatant enim fimbrias suas et cccciv
Amplificant crasperda uestimentorum suorum cccciv
Amant autem primos discubitus in cenis et cccciv
Primas cathedras in synagogis et salutationes cccciv
In foro et uocari ab hominibus rabbi. Uos cccciv
Autem nolite uocari rabbi unus enim est cccciv
Magister uester omnes autem uos fratres estis cccciv
Et patrem nolite uocare uobis super terram unus cccciv
Enim est pater uester qui in celis est. Nec cccciv
Uocemini magistri quia magister uester unus est cccciv
Christus. Qui maior est uestrum minister cccciv
Uester. Quicumq; se exaltauerit humiliabitur et cccciv
Qui se humiliauerit exaltabitur. Ue autem cccciv
Uobis scribe et pharisei ypocrite quia cccciv
Clauditis regnum celorum ante homines uos cccciv
Enim non intratis nec introeuntes sinitis cccciv
Intrare. Ue uobis scribe et pharisei ypocrite cccciv
Quia deuoratis domos uiduarum orationes cccciv
Simulantes propterea amplius capietis cccciv
Iudicium. Ue uobis scribe et pharisei ypocrite cccciv
Quia circuitis mare et aridam ut faciatis unum cccciv
Proselytum et cum fuerit factus facitis eum cccciv
Filium gehenne duplo quam uos. Ue uobis cccciv
Duces cecorum qui dicitis quicumq; iurauerit cccciv
Per templum nichil est quod autem iurauerit cccciv
In auro templi debet. Stulti et cecy quid cccciv
Maius est aurum an templum quod sanctificat cccciv
Aurum. Et quicumq; iurauerit in altari nichil cccciv
Est quod autem iurauerit in dono quod est cccciv
Desuper debet. Cecy quid maius est donum an cccciv
Altare quod sanctificat donum. Qui ergo iurat cccciv
In altari iurat in eo et in omnibus que cccciv
Desuper sunt. Et qui iurat in templo iurat cccciv
In illo et in habitante in eo. Et qui iurat cccciv
In celo iurat in throno dei et in sedente cccciv
Super eum. Ue uobis scribe et pharisei ypocrite cccciv
Quia decimatis mentam et anetum et cimminum cccciv
Et reliquistis que graniora sunt legis iudicium cccciv
Et misericordiam et fidem hec autem oportuit cccciv
Facere et illa non omittere. Duces cecy cccciv
Excolantes culicem camelum autem deuoratis cccciv
Ue uobis scribe et pharisei ypocrite quia cccciv
Mundatis quod de foris est calicis et catini cccciv
Intus autem pleni estis rapina et immundicia cccciv
Cece pharisee munda prius quod intus est calicis cccciv
Et catini ut fiat et quod de foris est mundum cccciv
Ue uobis scribe et pharisei ypocrite quia cccciv
Similes estis sepulchris dealbatis que foris cccciv
Parent hominibus speciosa intus autem plena cccciv
Sunt ossibus mortuorum et omni spurcitia. Sic cccciv
Et uos a foris quidem paretis hominibus iusti cccciv
Intus autem pleni estis ypocrisi et iniquitate. cccciv
Ue uobis scribe et pharisei ypocrite quia cccciv
Edificatis sepulchra prophetarum et ornatis cccciv
Monumenta iustorum et dicitis si fuissemus cccciv
In diebus patrum nostrorum non essemus cccciv
Socii eorum in sanguine prophetarum. Itaque cccciv
Testimonium perhibetis uobismetipsis quod filii cccciv
Estis eorum qui occiderunt prophetas. Et uos cccciv
Implete mensuram patrum uestrorum. Serpentes cccciv
Genimina uiperarum quomodo fugietis a iudicio cccciv
Gehenne. Propter hoc ecce ego mitto ad uos prophetas cccciv
Et sapientes et scribas. Ex ipsis occidetis et cccciv
Crucifigetis et ex ipsis flagellabitis in cccciv
Synagogis uestris et persequemini de ciuitate cccciv
In ciuitatem. Ut ueniat super uos omnis sanguis cccciv
Iustus qui effusus est super terram a sanguine cccciv
Abel iusti usque ad sanguinem zacharie filii cccciv
Barachie quem occidistis inter templum et cccciv
Altare. Amen dico uobis ueniunt hec omnia super cccciv
Generationem istam. Hierusalem hierusalem que cccciv
Occidis prophetas et lapidas eos qui missi sunt cccciv
Ad te quotiens uolui congregare filios tuos cccciv
Quemadmodum gallina congregat pullos suos sub cccciv
Alas et noluisti. Ecce relinquetur uobis domus cccciv
Uestra deserta. Dico enim uobis non me uidebitis cccciv
Amodo donec dicatis benedictus qui uenit in cccciv
Nomine domini. Et egressus ihc de templo cccciv
Ibat et accesserunt discipli eius ostendere cccciv
Ei edificationes templi. Ihc autem dixit illis cccciv
Uidete omnia hec nonne uidetis amen dico uobis cccciv
Non relinquetur hic lapis super lapidem qui non cccciv
Destruatur. Sedente autem eo super montem cccciv
Oliueti accesserunt discipli ad eum secreto cccciv
Dicentes. Dic nobis quando hec erunt et quod cccciv
Signum aduentus tui et consummationis seculi. cccciv
Et respondens ihc dixit eis. Uidete ne quis cccciv
Uos seducat. Multi enim ueniunt in nomine meo cccciv
Dicentes. Ego sum christus et multos seducent. cccciv
Audituri autem estis proelia et opiniones proeliorum cccciv
Uidete ne turbemini oportet enim hec fieri cccciv
Sed nondum est finis. Surget enim gens contra cccciv
Gentem et regnum aduersus regnum et erunt cccciv
Pestilentie et fames et terremotus per loca. cccciv
Hec autem omnia initia sunt dolorum. Tunc cccciv
Tradent uos in tribulationem et occident uos cccciv
Et eritis odio omnibus gentibus propter nomen cccciv
Meum. Et tunc scandalizabuntur multi et

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Et p̄dicabit͂ hoc euāgliū regni. cclvi
Cū g̃ uidit͂ abhominatiōē cclvii
Tō q̄ iudā fc̃ fugiēt admonet͂ cclviii
Ve aū p̄gnātib⁹ & nutrientib⁹ illis dieb⁹. cclix
Orate aū ū ñ fiat fuga uīa hyeme cclx
Erit enī tribulatio magna cclxi
Et nisi breuati fuissent dies illi cclxii
Tō si q̄s uob⁹ dixerit ecce hic xp̄s cclxiii
Surgent enī pseudo xp̄i cclxiiii
Si g̃ dixerint uob⁹ ecce in deserto cclxv
Sicut enī fulgur exit ab oriente cclxvi
Vbicūq; fuerit corp⁹ illuc cōgregab͂t aq̄le cclxvii
Statim aū p̄ tribulationē dierū illor⁹ sol obs. cclxviii
Et tūc plangent omnes tribus cclxix
De die aū illa & hora nemo scit cclxx
Sic aū in diebus noe ita erit cclxxi
Tūc duo erūt in agro. unus assumet͂ cclxxii
Vigilate g̃ q̄a nescitis q̄ hora cclxxiii
Illud aū scitote & c̄. cclxxiiii
Q̄s putas fidelis seruus & prud. cclxxv
Beatus ille seruus. cclxxvi
Si aū dixerit malus seruus cclxxvii
Tūc simile erit regnū celor⁹ x̄ decē uirgīb⁹ cclxxviii
Sicut enī homo peregre pficiscens. cclxxix
Et unicuiq; dedit v. talenta cclxxx
Omni enī habenti dabit͂ & abundabit cclxxxi
Et inutilē seruū eicite in tenebras. cclxxxii
Cū aū uenerit filius hominis cclxxxiii
Scitis quia p̄ biduū pascha fiet cclxxxiiii
Tūc congregati sūt p̄ncipes sacerdotū cclxxxv
Cū aū esset in bethania cclxxxvi
Manens enī hungeriū cclxxxvii
Tūc abiit unus de duodecim cclxxxviii
Vespere aū cū discūbebat cclxxxix
Et contristati ualde ccxc
Ipse reddet ait͂ mihi cōg. ccxci
Ve aū hōi illi p̄ q̄ filius hominis tradet͂ ccxcii
Respondens aū iudas ccxciii
Cenantib⁹ aū eis accepit ihc panē ccxciv
Et accipiēs calicē grās egit. ccxcv
Et hymno dicto exierūt in montē oliuār. ccxcvi
Tūc dixit illis ihc omnes uos. ccxcvii
Scriptū enī pcutiam pastorem. ccxcviii

Respondens aū petr⁹ ait illi ccxcix
Ait aū petr⁹ & si oportuerit me ccc
Tunc ihc dicit illis in illam ccci
Sedete hic donec uadā ccciii
Tunc ait illis tristis est aīa mea ccciii
Et p̄gressus pusillū p̄cidit in faciē ccciiii
Verūtamen ñ sicut ego uolo sed sicut tu. cccv
Et uenit ad discipulos suos. cccvi
Spiritus quidē pmptus est caro aū infirma cccvii
Tunc sedens habuit horam. cccviii
Et uenit ad discipulos suos cccix
Adhuc ipso loquente ecce iudas cccx
Qui aū tradidit eum. cccxi
Et ecce unus ex his q̄ erant cū ihu. cccxii
Et ait illis ihc quasi ad latronē. cccxiii
Nulla hora dixit ihc turbis cccxiiii
Hic aū totū finem uidebat scripturā. cccxv
Et illi tenentes ihm duxerunt ad caiphā. cccxvi
Petr⁹ aū sequebat͂ eum alonge cccxvii
Principes aū sacerdotum cccxviii
Quisnā aū sedebat͂ foris in atrio cccxix
Exeuntes aū illo tantum cccxx
Et recordat͂ petr⁹ ubi ihu cccxxi
Tunc aū ihc cōtinuo interr. cccxxii
Et cuidā addixerūt eum & ducit͂ p. pp. cccxxiii
Et uidentes iudas q̄ eum tradidit cccxxiv
Hic aū stetit aū p̄sidem cccxxv
Et ihc ait illi dicis cccxxvi
Et dixit aū sollēpnē cccxxvii
Et cōgregati sūt principes sacerdotū & pharisei cccxxviii
Et ipse reddit͂ mihi cccxxix
Et ecce unus ex illis qui erant cū ihu. cccxxx
Et ihc ait illi conuertere aū illo p tribunali. cccxxxi
Et principes aū sacerdotū cccxxxii
Et ihc ait illis quasi ad latronē. cccxxxiii
Et uidens aū pilatus cccxxxiv
Et admisit illis barrabā. cccxxxv
Et milites p̄sidis cccxxxvi
Et expuentes in eū acceperūt arundinē. cccxxxvii

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Et exeuntes aũ ũenerẽt hoiem q̃ vocabat nomine symonem cccxxxi
Et venerẽt in locũ q̃ dr golgatha cccxxxii
Et dederẽt ei vinũ bibere cũ felle mixtũ. cccxxxiii
Et postq̃ crucifixerẽt eũ diviserẽt vestimenta eius. cccxxxiiii
Et imposuerẽt sup capite ei causã ipius. cccxxxv
Et cũ crucifixi sũt cũ eo duo latrones. cccxxxvi
Et prętereuntes aũ blasphemabant ei cccxxxvii
Et principes sacerdotum. cccxxxviii
Et populus aũ videbat. cccxxxix
Et vi. aũ hora tenebre facte sũt. cccxl
Et circa horã. ix. clamavit ihc cccxli
Et quidam currens implevit eum cccxlii
Et cũ audissent quidam dicebant. Sine videamus cccxliii
Et ecce velum templi scissum est cccxliiii
Et terra mota est. cccxlv
Et centurio autẽ cccxlvi
Et erant aũ ibi mulieres cccxlvii
Et cũ esset aũ factum cccxlviii
Et accepto corpore ioseph in sindone. cccxlix
Et erat aũ ibi maria magdl. ccc l
Et hora aũ die ꝙ parasceue. ccc li
Et vespere aũ sabbi. ccc lii
Et pretimore aũ eius exierũt et fugerunt de monumento ccc liii
Et exierẽt cito de monumento et fugiebant. ccc liiii
Et ecce ihc occurrit illis dicens avete ccc lv
Incipiunt capitula marci;
principium evangelii ihu xpi filii dei.
Vox clamantis in deserto.
Fuit iohes in deserto.
Et erat iohes vestitus pilis cameli
Et fuit in diebus illis venit ihc
Et statim spes expulit eum in desertum.
Et erat cum bestiis et angeli ministrabant
Postq̃ aũ tradit iohes venit ihc
Predicans evangelium regni dei.
Et dicebat quia impletum est tempus
Et pgressus inde pusillum vidit iacobum
Et matrem eius capharnaum.

Et stupebant super doctrina eius. viii
Et erat in synagoga eorum homo cum spu xiii
Et primum egredientes de synagoga xv
Et demonia multa eiciebat xvi
Et diluculo valde surgens egressus. xvii
Et venit ad eum leprosus deprecans eum. xviii
Et ille egressus cepit predicare xix
Et tum tenuit capharnaum per dies xx
Et egressus est rursus ad mare xxi
Et turba ibat ad eum et accubuit in domo illius. xxii
Audivit ihc aut illi quia necesse habet s. xxiii
Et factum est ut sabbatis ambularet xxiiii
Et dicebant ei sabbatis quid licet sabbatis xxv
Et exeuntes aũ farisei cum herodianis xxvi
Et ihc cum discipulis suis secessit ad mare xxvii
Et exclamabant dicentes. Tu es filius dei. xxviii
Et ascendentes in montem vocavit ad se xxix
Et posuit symonem nomen petrus. xxx
Et venerunt ad domum. xxxi
Et scribe et pharisei videntes quia manducat xxxii
Et vocatus est iacobus parabat dicebat xxxiii
Amen dico vobis quia omnia dimittentur. xxxiiii
Et venerunt mater eius et fratres. xxxv
Et cum esset ad admare xxxvi
Et alii aũ ceciderunt in spinas xxxvii
Et qui seminat in verbum seminat xxxviii
Et dicebat illis numquid venit lucerna ut subtus xxxix
Non enim aliquid absconditum quod non manifestetur. xl
Et dicebat illis videte quid audiatis. xli
Qui habet dabitur illi. xlii
Et dicebat. sic est regnum dei. xliii
Et dicebat cui assimilabimus regnum dei xliv
Et talibus multis parabolis loquebatur xlv
Seorsum aũ discipulis suis disserebat. xlvi
Et tunc illis die cum sero. xlvii
Cumque ascendissent in navem xlviii
Et cum transcendisset ihc in naum. xlix
Et egressus in arbitrium in patriam suam l
Et dicebat eis ihc quia non est li
Et recumbat castella in circuitu dos. lii
Et vocavit xii. et cepit eos mittere b. liii
Et dicebat eis. quicquid mercedis liiii

Et dicēs; ñ recepmt uos. lv
Et ecce mes pdicabant ú penrām lvi
Et audiū herodes rex. lvii
Quo audito herodes ait lviii
Ipse enim hodes misit yenuit iohem. lix
Dicebat enim iohs herodi. lx
Et uenientes apli adiūm. lxi
Et ait illis. Venite seorsum. lxii
Et ascendentes in nauī. lxiii
Et cē hora mlta fieret lxiiii
Et stabāt coegit discipulos. lxv
Et cē dimissis eos abiit in mōtē orare lxvi
Et cē sero eet erat nauis in medio m. lxvii
Et ascendit ad illos in nauē lxviii
Cūq; egressi eent de nau. lxix
Et protinus cognouerūt pharisei. lxx
Et cē rogabāt eū phariseī y scribe lxxi
Et cē intrauit in domū atur ba lxxii
Et rogabat eū ú demoniū eiceret lxxiii
Et cūm ppiens definiby; ejrī. lxxiiii
Quanto aū eis pcipiebat. lxxv
Bene omīa fecit lxxvi
Et egressi pharisei y cepē oīrere lxxvii
Amē dico uob si dabit gnatiōi isti sign. lxxviii
Et pcipiebat eis dicēs. Videte y caue lxxix
Et cogitabāt adalterutrū dicentes. lxxx
Et uenerunt bethsaidam. lxxxi
Et egressus ihc y discipli ei in castella c. lxxxii
Et comminatꝰ eis ne cui dicerent de illo lxxxiii
Et apprehendens eū petrus lxxxiiii
Et uocata turba cū discip. ss. dixit lxxxv
Quia ñ. defessus fuit y mea ūba lxxxvi
Et dicebat illis amē dico uobis. lxxxvii
Et cūbū conuertit ap se oīrēs q̄d eet lxxxviii
Et increpabāt eū dicentes. lxxxix
Et uenēs ad discipulos sūm uidit tbā. xc
Et respondens unus de turba dixit xci
Et cē intrass in domū y discipli ei xcii
Et in pfecto pcipiebant egt xciii
Et uenerunt capharnaū. xciiii
Et illi tacebant xcv
Et q̄cūq; me suscepit xcvi.

Respdit illi ihs dicens. magste xcvii
Hoc aū ait nobis; phibe eum xcviii
Et q̄sq; scandalizauit unū. xcix
Et si scandalizauit te manus tua c
Bonum est sal ci
Et in exeuntes ueni in fines iudee cii
Et in domo rursum discipli ei. ciii
Et dixit illis. Quicūq; dimiserit uxorē civ
Et offerebant illi parulos. cv
Et cē egressus eet in uia pficiens q̄dā. cvi
Hoc aū audiens eū dilexit eum. cvii
Qui ostendit iuuenē abiit merens. cviii
Respdit ihs ait amēn dico uob. cix
Multi aū erunt primi nouissimi. cx
Erant aū in uia ascendentes ierosolimā. cxi
Et accedēt adeū iacobus y iohs. cxii
Et audientes x ceperunt indignari. cxiii
Amē y filius hois non uenit ut ministretur ei. cxiv
Et egressi eo de iericho y discipli ei cxv
Et ecce approp̄quebant ierosolimis cxvi
Et abeuntes inuenerunt pullū cxvii
Et q̄dā pibant y q̄dā sequebantur clamā. cxviii
Et cū essent ierosolimā circa montē cxix
Et uenerunt ierosolimā cxx
Quo audito pncipes sacdotū y scribe cxxi
Et cē uespa facta eet egrediebat. cxxii
Et respondens ihs ait illis cxxiii
Precor dico uobis q̄cq; orātes petitis. cxxiv
Et cē stabitis adorantes dimittite cxxv
Et uenit rursus in ierusalimā cxxvi
Et cepit ibi docere. cxxvii
Et q̄rebant eū tenere y timuerūt. cxxviii
Et miserunt ad eū q̄sdā ex pharisei. cxxix
Et accessit unus de scribis q̄ audierat cxxx
Et ait illi scriba. Bene. cxxxi
Et nemo iam audebat eū interrogare cxxxii
Et respondens ihs dicebat docens. cxxxiii
Et dicebat eis in doctrina sua cxxxiv
Qui deuorant domos uiduarū. cxxxv
Et cē egressus de templo ait illi unus. cxxxvi
Et cē sedēs in monte oliuarū. cxxxvii

Videte aũ uolmet ipsos. cxxxc

Et mons gs ꝑmũ oportet. cxl

Et cũ duc̃ntur uos tradentes cxli

Cũ aũ uidꝛis abhominacionẽ cxlii

Tꝛ quũ iudã sẽ fugiant ī montes. cxliii

Ve aũ ꝓgnantib; ⁊ nutꝛientib; cxliiii

Orate ꝑ ut nẽ hyemẽ nẽ fiant cxlv

Et ꝛ dies illi tribłonis. cxlvi

Erũ buiusꝫ dns dies. cxlvii

Et cũ siqs uob dixꝛit ecce hẽ xpc̃. cxlviii

Surgent ꝛ pseudo xpi. cxlix

Sic fuit diebꝫ ꝑ tribłonẽ. cl

Et cũ uidebit filiũ hois cli

De die aũ illa ⁊ hora nemo scit clii

Videte uigilate ⁊ orate cliii

Sic ho pegre pfectus. cliiii

Vigilate ꝑ nescitis ꝛ qñ dns. clv

Fit ꝛ pascha ⁊ amꝫ p biduũ. clvi

Erqrebant sumꝫ sacdotes. clvii

Et cũ eet dc̃s bethanie clviii

Preuenit ꝛ ungere clix

Et udas scarioth unꝰ de duodecim. clx

Despe aũ fco ueñ cũ eis. clxi

Et illi ceperunt cõstari. clxii

Quia ait ille unꝰ ex eis. q ꝛ manducat clxiii

Eaũ hoi illi ꝑ q filꝰ hois clxiiii

Et manducantib; ille accepit dc̃s panẽ clxv

Et accepto calice gias agns ded. clxvi

Et ymno dicto exierũt ī montẽ clxvii

Omnes scandalizabimini ī nocte clxviii

Cũ pastorẽ ⁊ dispgentur oues. clxix

Postꝰ aũ ire ꝛ in galileã. clxx

Et ille ampli loqbatur. clxxi

Et uenit ī ꝑdũ cui nom gethsemani. clxxii

Et ait discipłis sedete hic clxxiii

Et ait illis ꝛ anima mea clxxiiii

Et cũ ꝑcessisset paulułũ ꝑcidit clxxv

Et ñ qs ego uolo sed qd tu. clxxvi

Et ueñ ⁊ iueñ eos dormientes. clxxvii

Ps qd ẽ pmptꝰ caro aũ infirma clxxviii

Et rursũ abiens oraũ eũdẽ sermonẽ clxxix

Et uenit hora ecce tradet filiꝰ h. clxxx

Et adhuc colloquente ecce iudas clxxxi

Dedit aũ tradtor ei signũ eis. clxxxii

Usus aũ de ecc̃stantib; clxxxiii

Et respondens ihc ait illis. clxxxiiii

Ut impleant scripe clxxxv

Dolescens aũ quidã secutꝰ eũ amicto clxxxvi

Ire ī maiori buiario. ps xxxvii. Jui

facieb̃ant qui qrebant aiam meã

Judi faciebant uim ⁊ pcc eũ dicentꝛ

nam ⁊ui exiit ex. ⁊ obii qui eũ tradꝛe

tur relicta sup̃ nudo nud aufugit abiit.

Et adduxerunt eum ad summũ. clxxxvii

Petꝰ aũ alonge secutus est eũ clxxxviii

Summi uꝰ sacdotes ⁊ oẽs concilium. clxxxix

Et qdã surgentes falsum testimoniũ cxc

Et uidebitis filiũ hois adexis. cxci

Sumꝰ aũ sacdos sedens ꝛ testimonia cxcii

Quid adhuc desidam testes. cxciii

Et ceperunt qdã ospuere eum. cxciiii

Et cũ eet petꝰ in atio deorsum. cxcv

Et exiit foras aũ atriũ. cxcvi

Et recordat est petrus ubi. cxcvii

Et ofesti mane osiliũ facientes cxcviii

Et ligantes eum duxerunt ⁊ tradid pil cxcix

Et interrogauit eũ pilatus. cc

Et accusabãt eũ sumi sacdotes. cci

Die aũ festũ dimittꝛe solebat ccii

Erat aũ q dicebat barrabas. cciii

Omnes aũ dixerunt ei crucifigat. cciiii

Qui aũ dicebat eis qd ꝛ malum fec. ccv

Illi aũ ait ei ⁊ si non scandalizabuntꝛ ccvi

Et ait illis amen dico ꝛ ccvii

Et percutiebant capite eius arundine ccviii

Et angariauerunt ꝓtereuntem ccix

Et ꝑducunt illum in golgotha ccx

Et dabant ei bibere murratum uinũ. ccxi

Et crucifigentes eum diuserunt ccxii

Erat aũ hora ⁊ crucifixerunt eum. ccxiii

Et erat titulus cause eius inscꝛptus ccxiiii

Et cum eo crucifigũt duos latrones. ccxv

Et adimpleta est scꝛa q dicit ⁊ cum iniq. d. ccxvi

Et ꝓtereuntes blasphemabãt eum. ccxvii

Simulte ⁊ sūm sacdotes ludentes. cccxviii
Et q cū eo crucifixi erāt duo latr. cccxiv
Et facta hora vi. tenebre fe sūt. cccxv
Et hora ix. exclamauit ihc cccxvi
Currens aūt ypl̄ens spongiā aceto. cccxvii
Sinite videam⁹ si veniat helyas. cccxviii
Et velū templi scissū est in duo. cccxix
Vidēs aūt centurio q̄ exadūso stabat cccxx
Erant aūt ibi mulieres. cccxxi
Et ancilla serva eēt femina. cccxxii
Ioseph aūt mercat⁹ sindonē cccxxiii
Maria aūt magdal. cccxxiv
Et cū esset sabbm maria magd. cccxxv
Et valde mane una sabbat. cccxxvi
Incipiunt capitula lucē
Ex m abdiam ppham libro xii qsti
onū dē oīs pene librōs greciē h
capitla non habē
Qui dō ille ⁊ horte expauescēs cccxxvii
Et ille exeuntes fugiēt cccxxviii
Post h aūt duob⁹ ex eis ambulantib⁹ cccxxix
Nouissime aūt recūbentib⁹ illi xi. cccxxx.
Incipiunt capitula luce
Vii ipius herodis regis. i
Beda in luca ⁊ horandū q̄d di-
euangliū uxta hebreos nō inter
apocriphas ⁊ inter ecclīasticas
numerandū hystorias. Nam ⁊ ipsi
sacre scripture mendacium reprehendimo
usum ⁊ ideo plenaq; testimonia
usurpare ⁊ ipsum in latinū gre
cūq; sermonē īterpretē falsa ū ev
gelia lucas in sua pfatione refellit
Fēm ⁊ aūt ē eēt ibi. ii
Et recubuit aūt eū ap̄is suis. iii
Stupebant aūt oīs q̄ eū audiebāt iiii
Et dixit mat̄ ei⁹ ad illū. fili q̄d fecisti v
Amen aūt dico vob. quia quicūq; ipi ubi. vi
Et venit in omnē regionē iordanis. vii
Iacebat ḡ ad turbas q̄ erebant viii
Et irridebant eū turbe ix
Ego quidē ag̃ baptizo uos. x
Cui⁹ ue corrigia calciamenti eius. xi
Vnū euangliū. Anno quinto decimo.
Et venit in omnē regionē. Omnis mallis.
Et videbit omnis caro.
Herodes aūt tetrarcha xii
Fēm ⁊ aūt ē baptizatē oīs pp̄l xiii
Et ipse ihc erat incipiens q̄si ānor xiiii
Hec aūt plen⁹ spū scō regressus ⁊ abiit⁹. xv
Et mensi⁹ mandu caūt in illt dieb⁹ xvi
Et regressus ihc in virtute spūs in gal. xvii
Venit in nazareth ú erat nutritus. xviii
Et omnes testimoniū illi dabāt xix
Et admirabāt. Vnq; dicentes in. xx
Et ait illis. Amen dico uobis xxi
Nunquā sic vidimus dicentes nob⁹ mirē undiq; xxii
Et descendit in capharnaūm. xxiii
Et stupebāt in doctrina ei⁹. xxiiii
Et in synagoga erat homo xxv
Surgens aūt de synagoga xxvi
Exibant aūt demonia clamantes xxvii
Facta aūt die egressus ibat in desertū xxviii
Fēm ⁊ aūt ē turbe irruerēt in eū. xxix
Et aūt cessauit dicere ad synonē xxx
Quidā aūt dicit⁹ ad synonē xxxi
Et fēm ⁊ ē eēt in una ciuitatū. xxxii
Ambulabat aūt magn̄ sermo de xxxiii
Ipse aūt sedebat in deserto. xxxiv
Et fēm ⁊ in una dieru. xxxv
Et ecce uiri portantes in lecto hoīem xxxvi
Et vidit exeūtē publicanū. xxxvii
Et fecit ei convivium magnū leui xxxviii
Et respondens ihc dixit ad illos xxxix
Fēm ⁊ aūt in sabbo xl
Fēm ⁊ aūt in alio sabbo ú manū xli
Fēm ⁊ aūt in illt dieb⁹ exiit in montē xlii
Et ē dies sanctificēt uocauit discip. xliii
Et descendens cum illis stetit xliv
Et ipse eleuatis oculis in discipulos. xlv
Beati pauperes q̄a uestrum ⁊ regnū dei. xlvi
Beati q̄ nunc esuritis xlvii
Beati erietis cum uos oderint homines xlviii
Ve uob⁹ qui saturati estis xlix
Ve uob⁹ cum benedixerint uob. l
Sed uob dico q̄ audituris. li
Et q̄ te percusserit in maxillam lii

Et ꝑut uultis ut faciant uob hoies lm
Et si diligitis qui uos diligunt. lv
Hoc re iudicare & iudicabimini lvi
Dicebat aũ eis & simlitudinẽ. lvii
Hon est discipl⁹ sup magistrũ. lviii
Quid aũ uides festucã in oculo fris tui lix
Hon ꝛ arbor bona quę facit. lx
Hon ꝛ despuit colligit fic. lxi
Bon⁹ ho de bono thesauro cordis. lxii
Quid aũ uocatis me dne dne lxiii
Omis qui uenit ad me & audit lxiiii
Ui aũ implet⁹ ois ũba sua lxv
Et reũsi q̃ missi fuãt domũ. lxvi
Et fctm ꝛ deincepit ibat ih̃. lxvii
Et exit⁹ hic sermo in unũsam uidam. lxviii
Et nũciauer⁹ iohi discipli ei lxix
Ue ꝛ de q̃ scptũ ꝛ ecce mitto angl̃m. lxx
Dico aũ uob maior inr natos mu. lxxi
Et ois ꝑs audiens & publicani. lxxii
Ui q̃ similes dicã hoies. lxxiii
Rogau aũ illũ quida de ph. lxxiiii
Et fctm ꝛ deincepit. lxxv
Ũ aũ turba plima. lxxvi
Cuis aũ inpabot ũ uidiss ñ uid. lxxvii
Est aũ h parabola lxxviii
Hemo aũ lucnã accendens opit eã lxxix
Hon ꝛ ẽ occultũ q̃d nõ manif. lxxx
Uidete q̃ q̃m audiatis. lxxxi
Veniẽt aũ ad illũ mat & frs ei. lxxxii
Cm ꝛ aũ muna dicrũ. lxxxiii
Ipse aũ ascendens naue lxxxiiii
Cm ꝛ aũ ẽ redisset ihc. lxxxv
Conuocatis aũ xii. aplis. lxxxvi
Tunc ad illos mich tulerunt. lxxxvii
Et q̃cq; in receperint uos lxxxviii
Gsli aũ circuibãt pcastella lxxxix
Uduũ aũ hodes recumbeba xc
Et reũsi aplι narrauer⁹ illi. xci
Et assumptus ill secessit seorsum xcii
Ues aũ cepit declinare xciii
Et fctm ꝛ ẽ solus eet orans. xciiii
Et ille ipãs illos ꝑcep necu dicent xcv
Dicebat aũ ad os sigs multe ꝑmeuenire xcvi
Nam q̃ me ejubuit & sermones meas xcvii
Deo aũ uob uere fr̃ aliqui. xcviii
Cm ꝛ aũ in sequenti die xcix
Rupebant aũ omis c
Asib; q; mirantib; mõib; ci
Uenit aũ cognatio meos. cii
Respdt aũ iohs dix̃ ꝑceptor. ciii
Cm ꝛ aũ dũ oplentur dies pent. civ
Cm ꝛ aũ ambulantib; mua cv
Equi re dne & ꝑmũ ꝑmitte cvi
Ostẽ aũ designauit dns & alios lxxii. cvii
Messis quid mlta operarii aũ pauci. cviii
Te ecce ego mitto uos sic agnos. cix
Olite portare saculum. cx
Nq̃cuq; domũ intuerit⁹. cxi
Ne ad aũ domo manete cxii
Olite trãsire de domo in domũ cxiii
Nq̃cuq; ciuitatẽ intuerit⁹ cxiiii
Et corrozam uet bethsaida cxv
Qui uos audit me audit. cxvi
Reũsi fr̃ aũ lxxii. cũ gaudio. cxvii
Inpsa hora exultauit spũ sco. cxviii
Omia mihi tradita sũt a patre meo cxix
Conuersus ad discipl⁹ suos dixit cxx
Ecce q̃da legis ꝑitus dix̃ surrexit cxxi
Ille aũ uolens iustificare seipm. cxxii
Et fctm ꝛ cũ eet in loco q̃dam. cxxiii
Tunc ad illos. q̃s uirm. cxxiiii
Et ego dico uob petre cxxv
Et erat eiciens demoniũ cxxvi
Q̃da aũ exeũs dixer⁹ in beelzeb. cxxvii
Et alii tentantes signũ de celo q̃reb. cxxviii
Pe aũ ut uidit cogitones eoꝝ. cxxix
Ũ inundi spe exierit de hoie cxxx
Cm ꝛ aũ ẽ in dret. cxxxi
Urb aũ decurrentib;. cxxxii
Hemo lucnã accend. cxxxiii
Lucna corpis tui ꝛ oculus tuus. cxxxiiii
Et cloquet⁹ quidã eũ quida. cxxxv
Ue uob pharisei q; decimatis cxxxvi
Ue uob pharisei quia diligitis cxxxvii
Ue uob qa estis ũ monumenta cxxxviii

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Respd ⁊dā ꝯlegis ꝓtus. cxxxix
Ve uob qui edificatis monumta. cxl
Ꝓpēa y sapīa dixē mtram cxli
Ve uob legis ꝓtus ⁊a tullistis clauē cxlii
Cū h adillos dix y cepunt y ō. cxliii
Attendite a fermto pharisēoꝝ cxliiii
Ich aū opū ÷ ⁊d ñ reueleē cxlv
Qui aū negauit me coꝝ hoib. cxlvi
Et ois ⁊ dicē ubū oꝫ filiū hois. cxlvii
Cū aū inducēt uos in sy nagogā cxlviii
Attaū ei ⁊dā de ꝥba magist cxlix
Ꝺo ꝯq; ad discipl̄os suos. ſo dico uob. cl
Nolite timē pusill̄ gr̄e clı
Vendite q̄ possidetis y date elem. clii
Facite uob sacculos ⁊ ñ ueterascentes. cliii
Sint lumbi uri pcincti y lucēs ar. cliiii
Beatus seruus illi q̄s ē uenit. clv
Bāū seruoꝝ qm sic seruy parfam. clvi
Attaū ei pect̄ ⁊ a nos dicis cliii
Q̄s si dix̄t seruꝰ ille ī corde suo. clviii
Ille aū seruꝰ ⁊ cognoū uos dñm. clix
Ignē uenı mtē in tram. clx
Ꝺocebat aū y ad turbas. clxi
Cū aū ua ⁊ ō ad ūsario tuo. clxii
Adeūt aū ⁊dā ipo tp̄r ñ ciantes. clxiii
Ꝺocebat aū hāc simlitudinē clxiiii
Respd aū archisinagogꝰ clxv
Et cū h dix̄ erubescebāt clxvi
Ꝺocebāt ꝯ. cui simile ÷ regn̄ dı̄. clxvii
Et rūm dixē cui simile estimabo. clxviii
Et ibant peuntates y castella doc̄s. clxix
Attaū illi ⁊dā dne si pauci ī ⁊ sal. clxx
Cū aū intrāt parfamlias. clxxi
Cū uidēt Abrahā y ysaac. clxxii
Et ecce ꝺ nouissimi q̄ erāt ꝑmi clxxiii
In ipsa die accesser̄t ⁊dā phariſ. clxxiiii
Herlin herlin ꝯ occidis ꝓphas clxxv
Et fm ÷ ē intret in domū. clxxvi
Et respondens ihc dixē ad leḡ ꝓtos. clxxvii
Ꝺocebat aū y admurtaoſ. clxxviii
Qua ois ⁊ se exaltat humi. clxxix
Ꝺocebat aū y ei ⁊ se imurtaūat. clxxx
Et ipse dix̄ ei ho ⁊dā fec̄ cenā m. clxxxi
Ibant aū turbe multe cū eo. clxxxii
Q̄s h ex uob uolens turrē edificare clxxxiii
Ꝺicḡ omnib ex uob ⁊ ñ renūciat clxxxiiii
Bonum est sal. clxxxv
Et tant aū appropinq̄nt ei. clxxxvi
Et tat ad illos parabolam. clxxxvii
Aut que mulier hns dragmas ex clxxxviii
Ita dico uob gaudiū erit clxxxix
Attaū ⁊dā ho hūt duos filios. cxc
Aequanꝺ de ullico mi quarus. y delup in cxci
Homelia diē ierē Theophilus antioche
ue eccle vm. ꝑ petrū aplm eps. mm.
eūgl̄arū munū op̄ dicta, opinḡens
ingenū suū monimta, dimisit.
Hemo seruꝰ potē duob; seruire cxcii
Audiebant aū h oīa pharisei cxciii
Ex ypocrisis usq; ad iohem. cxciiii
Acilis ÷ aū ecliū y ram p̄ire cxcv
Miſ ⁊ dimisert uxorē suā cxcvi
Homo ⁊dā erat diues. cxcvii
Et ad discipl̄os suos ait ſ possibile cxcviii
Attendite uob. Si peccauit in ñ cxcix
Et si septies in die peccauit cc
Et dixer̄t apli. Adde nob fidē cci
Quis aū urm hns seruū. ccii
Intrauḡt aū apharisei. cciii
Et ait ad discipl̄os suos. uenient dies. cciiii
Et dicēt uob ecce hic. cciiii
Hā sicē fulgur choruscans. ccv
Primū aū oportet illū multa pati. ccvi
Et sicē fēm ÷ in diebus noe ccvii
Similr̄ fm ÷ in diebus loth. ccviii
In illā horā ⁊ fuit ī recto. ccix
Memores estote uxoris loth. ccx
Quicūq; q̄sierit animā suā ccxi
Dico uob illa nocte erūt duo. ccxii
Respondentes dicēt illi. ubi ccxiii
Ꝺicebat aū y parabolā ad illos. ccxiiii
Qua ois ⁊ se exaltat humi. ccxv
Afferebāt aū ad illū y infantes. ccxvi
Amē dico uob ⁊ q̄cq; ñ acceper̄t regn̄ dı̄ ccxvii

Et mrā vocauit eū q̄dam p̄nceps. ccxvm
Quo audito ihc ait illi. Adhuc unū ccxix
Hi ille audiuit ꝛ stat⁹ ⁊ qa diues erat. ccxx
Qui dix̄ eis aīn dico uob. ccxxi
Ascēdit aū ihc xu. ait illi ecce ccxxii
Ipsi mich hoc mell exerc⁹. ccxxiii
Cū ⁊ aū ca p̄uopm q̄r⁹ ierich⁹. ccxxiiii
Et mḡlius pambulabat ierich⁹. ccxxv
Eū ii. filiū hois q̄r̄e ⁊ saluū face ccxxvi
Illi audiēt ab adiciēs dix̄ pab. ccxxvii
Dix̄ g̃ ho q̄da nobilis abiit. ccxxviii
Vocatis aū x. seruis suis. ccxxix
Ico aū uob qa oī hirci dabr̄ ccxxx
Verūtn ūmcos meos. ccxxxi
Et fēm ⁊ ca p̄uopiasset bethphage ccxxxii
Iert aū q̄ missi erant ccxxxiii
Et ca ascēdit ⁊ ia ad decensū mōt⁹. ccxxxiiii
Et q̄da phariseoꝝ dix̄t ad illū ccxxxv
Et u ascendit⁹ uidns eum tacē ccxxxvi
Et ii relinq̄nt mte lapidē ccxxxvii
Et mḡlius intēplū cep̄ eice uendēt⁹. ccxxxviii
Et erat docēs cotidie in tēplo. ccxxxix
Et fēm ⁊ una die docente illo ccxl
Cep aū dic ad plebē parab. ccxli
Et q̄rebāt p̄nceps sacdotū. ccxlii
Et observantes miser⁹ insidiatores. ccxliii
Et ap̄li ⁊ audebāt eū q̄cq̄ mḡrogare ccxliiii
Dix̄ aū ad illos q̄ dicit xp̄m. ccxlv
Audiēte aū oī ppło dix̄ discipl̄is ss. dicēdi ccxlvi
In deuorāt domos uiduar̄. ccxlvii
Et ab; da diciīb; de tēplo. ccxlviii
Mrogauer⁹ aū illū dicēs. P̄ceptor. ccxlix
Si aū h oīa ꝛ ueniet uob mat⁹ suas. ccl
Ontre g̃ ⁊ cordib; uris ñ p̄meditari. ccli
Ñ aū uidtis ꝛ cūdari. cclii
Cā q̄ mudā fe fugāt ī mōtes. ccliii
Ve aū pgnantib; ⁊ nutrientib;. ccliiii
Et tt p̄ssura magna cclv
Et cadent ī ore gladii cclvi
Et erit signa ī sole ⁊ luna ⁊ stell⁹. cclvii
Et tē undebit filiū hois uenientē cclviii
Attendite aū uob ne forte cclix
Assumpt aū dies fest⁹ azimoꝝ cclx
Et q̄rebāt p̄nceps sacdotū ⁊ scribe cclxi
Intrauit aū sathanas in iudā cclxii
Abiit ⁊ locut⁹ ē p̄ncipib; sact. cclxiii
Erat aut desidio desidāu h̄ pascha cclxiiii
Ico aū uob qua ex h̄ ī mādu cabo ill⁹ cclxv
Et accepto pane gīas egit ⁊ freg. cclxvi
Multo ⁊ calicē p̄q̄ cenauit cclxvii
Ecce manꝰ tradentis me cclxviii
Ipsi cepit q̄rē int̄ se q̄s eet cclxix
Actio ē aū ⁊ cōtentio int̄ eos. cclxx
Nam q̄s maior ⁊ q̄ recubit an q̄ mi. cclxxi
Et sedetis sup thronos iudicātes. cclxxii
Et ait dns Symoni. Symon ecce cclxxiii
Et tu aliq̄n cōuersus confirma fr̄s tuos. cclxxiiii
Qui dix̄ ei. Dne recū p̄ sum. cclxxv
Et dix̄ eis. q̄n misi uos sī sa culo. cclxxvi
Ico aū uob. q̄m adhuc h̄ q̄d sēp̄ ⁊ cclxxvii
Et illi dix̄. Dne ecce gladi duo h̄. cclxxviii
Et egressus ibat ſ. ꝛ consuetudinē in mō. cclxxix
Et cū uenisset ad locū dix̄ illi. orate cclxxx
Et ipe auulsus ⁊ abeis. cclxxxi
Ad cū si uis transfer calicē istū a me cclxxxii
Apparuit aū illi angl⁹. cclxxxiii
Et cū surrexisset ab oratione cclxxxiiii
Adhuc eo loquente ecce turba cclxxxv
Ihc aū dix̄ illi. uda osculo. cclxxxvi
Videntes aū q̄ erat futm erāt cclxxxvii
Et tenentes eū duxer⁹ cclxxxviii
Et accepto ignis. auriclam eī. cclxxxix
Dix̄ aū ihc ad eos. q̄ uenistis ad me cclxxxx
Comprehendentes aū eū duxer⁹ ccxc
Et cū aū sedēt⁹ al⁹ ccxci
Et ipe pusillū alit uidns eū dix̄ ccxcii
Et recordat⁹ est petr⁹ ubi dns. ccxciii
Et uniu q̄ tenebāt illū illudebāt. ccxciiii
Et ut fact⁹ dies congregat⁹ seniores ccxcv
Et ait illi. Si uob dixero ccxcvi
Et ait aū ei. Tu es filius dei. ccxcvii
Illi dixer⁹ q̄d adhuc desidām⁹. ccxcviii
Et surgens omis multitudo eoꝝ ccc
Cepit aū accusare illum. ccci

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Incipiunt capitula iohis

Primū capitulum euangelioꝝ

Sedm capitulū.

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Quia nō q̄ro uoluntatē meam. xlu
Si ego testimoniū phibeo de me xlui
eq; uocē eī unḡ audistis. xlui
t ūbū eī nō habetis xliii
Post hꝫ abiit ihc trāsmare galilee. xlv
ubitt ḡ īmonte ihc xlvi
rat aūt pxīmū pascha xlvii
ū subleuassꝫ ḡ oculos ihc. xlviii
lti q̄; hoies eū uidissēt. l
uit tm̄ īmonte ipe solus. li
xta die turba q̄ stabat trāsmare lii
xerūt ḡ qđ tu facis signū. liii
atres nr̄i māna īdeserto mandt. liiii
go aūt eis ihc ego sum panis. lv
ō q̄d dat ih̄s pat̄ de me uenit. lvi
Quia descendi de celo. lvii
Ex aūt uoluntas eī qui. lviii
urmurabāt ḡ iudi. lix
Respd eis ihc y dixē Nolite lx
ō q̄ pat̄ meus tr̄hit. lxi
n amē dico uob q̄ credit mihi. lxii
go sū panis uite lxiii
atres uestri manducauerūt īdeserto. lxiiii
go sū panis uiuus q̄ de celo descē. lxv
murabant ḡ iudei aduersū lxvi
aro mea uere ē cibus lxvii
Qui manducat carnē meā lxviii
i filiū hoīs ascenderit lxix
pe ē q̄ uiuificat caro nō pdē. lxx
Verba q̄ ego locutus sū uob. lxxi
ebat ih̄s dicēs lxxii
t dicebat p̄cea dixi uob. lxxiii
Respd ḡ ei sīmō petr̄ dñe ad quē. lxxiv
Respd eis ihc Nūne ego uos xii. et. lxxv
lamabat ḡ docēs in templo. lxxvi
Querebāt ḡ eū apphendere lxxvii
e turba aūt hr̄ cū dicta fuit. lxxviii
t miserūt pncipes y phi ministros. lxxix
xerūt ḡ eis ihc Adhuc modicū. lxxx
Quertis me y nō inuenietis. lxxxi
Ex illa ḡ turba cū audissent lxxxii
Q'dā aūt dicebāt Hic ē q̄d a gal. lxxxiii

Dissensio tta q; fca ē in turba lxxxiiii
Quidā aūt ex ipsis uolebant apphē. lxxxv
Venerūt ḡ ministri ad pontifices. lxxxvi
Respd ihc neq; sertis. lxxxvii
ūba locō dē ē in gazoph. lxxxviii
xerūt ḡ eis tm̄ ihc ego uado lxxxix
ē noū me pat̄ y ego. xc
tā meā pono p oubꝫ. xci
tas oues habeo q̄ nō ē xcii
Querebāt ḡ eū apphendere xciii
o mō uenerūt ad eū y dicebāt xciiii
billo ḡ die cogitauerūt hr̄ce eū. xcv
xīmū aūt erat pascha iudeor xcvi
t ascendērt mō ierosolimā xcvii
ecerūt aūt ei y cenā ibi. xcviii
Cognouī ḡ turba mō ex iudis. xcix
n estimū aūt turba mō c
t iuenī ihc asellū. ci
nō cognouerūt discipli ei. cii
ō aūt respd eis dicēs Veni ho ciii
n amē dico uob nō gnū civ
ui amat aīā suā pdy. cv
q̄s mihi ministrat me sequat. cvi
ā aīā mea turbata cvii
p̄cea uenit hor̄ hāc cviii
p̄cea nō potant custodire cix
dē esaī as q̄n uidit glām ei. cx
e aūt damauit y dixē q̄ cxi
go lux īmūdū uenit. cxii
t cena facta cxiii
ente q̄a oīa dedit ei pat̄. cxiiii
urḡ a cena y posuit uestimēta cxv
os uocatis me magist y dne cxvi
q̄ ego lauī pedes uros. cxvii
n amē dico uob nō ē seruus maior cxviii
ō de oīb; uob dico cxix
n amē dico uob q̄ accipiē. cxx
ū h dixisset ihc turbatus ē spū. cxxi
spiciebāt ḡ ad inuicē discipli. cxxii
rat ḡ recūbēs unus ex discipulis cxxiii
t cū untuxisset panē dedit iude cxxiiii
t dicit ei ihc q̄ facis fac citi. cxxv

Dō eis: mon petr⁹ hūe quo uad. cxxvi
Hontурbet cor uūm. cxxvii
Rāde ūq; pcuertis ī noīe meo. cxxviii
Un aū diligit me diliget. cxxix
Dē illi udas sū ille scariothes. cxxx
Dsermonē q̄ audistis nō: mis. cxxxi
Ara dr⁹ aū spē ses q̄ mr⁹ret pat̄ cxxxii
Imanserтis ūme y ūba mea ī uob. cxxxiii
Nō clarificat̄ est pat̄ mis. cxxxiiii
Aiorē hac dilectionē nemo hē cxxxv
Os āmei mei estis si fecer⁹s. cxxxvi
Rāde ūq; pcuertis patrē cxxxvii
Sic mando uob ū diligatis. cxxxviii
Ermone sermonis mei. cxxxix
Ime psecuti sē y uos pseq̄nt̄. cxl
Ꝫ hoīa faciēt uob pp nom meū. cxli
Uia nescunt eū q̄ misit me cxlii
Nō uenissē y locut⁹ nō fuissē eis. cxliii
Ui me odit y patrē meū odit cxliiii
Opa nō fecissē inter eis q̄ nemo ali⁹. cxlv
Ꝫ ueñ hora ut oīs q̄ ēcīdā uos cxlvi
Aū uob ābīeio nō dxi. cxlvii
Iā q̄ hēt pat̄ mea sē. cxlviii
Prea dxi q̄a de meo accipy. cxlix
Nō dico uob si q̄d pcuertis. cl
Ī pūbis locut⁹ sū uob. cli
Espd eis ihc q̄ eredr⁹s. clii
Locut⁹ sū uob ū ī me pacē hab. cliii
At̄ iuste mūd⁹ cō nō cognoū. cliiii
Thu cognouer⁹ q̄ tu me emi. clv
Ē dxit ihc egressus ꝫ ē discipl. clvi
Iebat aū y udas q̄ trād eū loc̄ clvii
Udas aū ē accepit; cohort̄ clviii
Hc traq; sciēs oīa q̄ uenīa er⁹t clix
Y: mō q̄ petr⁹ hns gladiū. clx
Xit q̄ ihc pet̄ mitte gladiū clxi
Ohors q̄ y: chuī y ministr⁹ iudē clxii
Raddyxer⁹t eū ad annā p̄mū. clxiii
Erat aū ihm sy: mon petr⁹ clxiiii
Iscipls aū ille er⁹t not⁹ pōtifici. clxv
Etr⁹ aū stabat ad ostiū foris. clxvi
Xit aū discipls ali⁹ q̄ er⁹t not⁹ clxvii

Dō ē petro ancilla ostiaria hū q̄d clxviii
Tabant aū serui y ministr⁹ ad pru. clxix
Espd eis ihc ego palam locut⁹ clxx
Quid me int̄rogas. clxxi
Aū ēdixiss; un⁹ assistēs. clxxii
Espd eis ihc Sic male locut⁹ sū. clxxiii
Misit annas ligatū ad cay: ph. clxxiiii
Rat aū sy: mon petr⁹ stans. clxxv
Ducēt ē ihm ad cay: ph. clxxvi
Ipsi ū nō int̄rāerēt in pr⁹torīū. clxxvii
Nō uunt ē tām ī pr⁹torīū pilat⁹ clxxviii
Espd pilat⁹. hū q̄d ego uad⁹ sū. clxxix
Ē traq; ei pilatus. ē rex es tu. clxxx
Go ih nat⁹ sū y ad hoc uen. clxxxi
Dhōc eis ego nīa meo sūe no. e. clxxxii
St aū suetudo ū unū dim⁹tā clxxxiii
Lamauerēt rursū oēs dicēt. nō hc. clxxxiiii
Ē ē apphendit pilat⁹ ihm. clxxxv
Xiit rūs pilat⁹ foras. clxxxvi
Xiit ē ihc portans spineā coro. clxxxvii
Ū ē uidissent eū pontifices. clxxxviii
Ōcē ei pilat⁹. Accipite eū uos. clxxxix
Go nō inuenio in eo cām. cxc
Espondes⁹t ei iudī. hostis legē cxci
Ū ē audiss; pilat⁹ hc sermonē cxcii
Xit ē eis pilat⁹ un⁹ ex nīs loqr⁹s. cxciii
Illi aū clamabāt. tolle cxciiii
Icē eis pilat⁹ Regē uūm crucifigā cxcv
Ē ē tradidit illeum. cxcvi
Uscepunt aū ihm y eduxer⁹t cxcvii
Rē eo alios duos. cxcviii
Epsit aū y rticulū pilat⁹ cxcix
Ē ē rticulū mīt⁹ legēr⁹t cc
Ultres ē eū crucifixisset eū. cci
Tabant aū uxea cruc̄ ccii
Ostea sciens q̄a nīa oīa. ccii
Ū ē accepiss; ihc acetū. cciiii
Dī aū qm parascue erat ccv
Ostḥ aū rogā pilatū ioseph. ccvi
Eū aū y nichodem⁹. ccvii
Ccepūt ē corp⁹ ihu y ligaueṙ ccviii
Na aū salūi maria magd⁹ ueñ. ccix

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Cucurrit ḡ & venit ad sym̄onē ccv
Maria stabat ad monumētū foris. cc̄vi
Dicit ei ihs. Mulier q̄d ploras. cc̄vii
Cū ḡ ēet sero die illo una sabb̄. cc̄viii
Gaudēs ḡ discipli viso dño. cc̄ix
Accipite spm̄ scm̄. ccv
Thomas aūt unus ex xii. q̄ dr̄ di. cc̄vi
Et p̄ dies viii. rūrsum erant discī. cc̄vii
Respd̄ thomas & dix̄ ei ds̄ mꝰ. cc̄viii
Postea manifestauit se rūrsum ihs ad m. cc̄xx
Dicit ergo ihs ille q̄ diligebat ihs cc̄xx
Et ḡ descendere mr̄ās undec̄. cc̄xxi
Ascendit symō petr̄ & trāxit rete cc̄xxii
Dicit ihs uenite p̄ndite cc̄xxiii
Et nemo audebat discūbentiū cc̄xxiiii
Et uenit ihs & accep̄t panē cc̄xxv
Hoc iā tcio manifestat̄ est ihs. cc̄xxvi
Dicit ei pasce agnos meos. cc̄xxvii
Dicit ei rūrsum. Symon iohis diligis ḡ. cc̄xxviii
Dicit ei. pasce agnos meos. cc̄xxix
Dicit ei tcio. Symon iohis amas. cc̄xxx
Dicit ei. pasce oues meas. cc̄xxxi
Am̄ am̄ dico t̄ cū ēes iunior cc̄xxxii

CAPUT. I. IHQVO. I. I. I. I.

Matths.	Marc.	Lucas.	Johs.
viii	ii	vii	c
xi	iiii	x	vi
xi	iiii	x	xii
xi	iiii	x	xiii
xi	iiii	x	xxviii
xiiii	v	xiii	xv
xxvii	xxvii	xiiii	xlvi
xxvii	xxvii	xxxiiii	xlvi
xxvii	xxvii	xlv	xlvi
lxx	xx	xxxvii	xxxviii
lxxxvii	cxxxix	ccl	cxli
xcviii	xcvi	cxvi	xl
xcviii	xcvi	cxvi	cxi
xcviii	xcvi	cxvi	cxx
xcviii	xcvi	cxvi	cxxix
xcviii	xcvi	cxvi	cxxvi
xiii	xcvi	cxvi	cxxxi
cxxxiii	xxxvii	lxxvii	cix
cxli	l	xix	lix
cxlii	li	xxi	xxxv
cxlvi	lviii	xciii	xlix
clxvi	lxxiii	xciii	xvii
clxvi	lxxvi	xciii	lxxxiii
ccix	cxix	cclxxxiii	c
ccxi	cxxi	cclxxviii	xxi
ccxx	cxxii	cclxxix	clxxxvii
ccxx	cxxix	cclxi	cxxiii
ccxx	cxxix	cclxi	cxxvii
ccxlii	cxxxix	ccl	cxli
ccxlii	cxxxix	ccl	cxlvi
cclxxiii	clvi	cclx	xx
cclxxiii	clvi	cclx	xlviii
cclxxiii	clvi	cclx	xcvi
cclxxvi	clviii	lxxiii	xcviii
cclxxvii	clx	lxxiii	xcviii
cclxxx	clxii	cclxx	cxxi
cclxxxiii	clxv	cclxvi	lv
cclxxxiii	clxv	cclxvi	lxii
cclxxxiii	clxv	cclxvi	lxv
cclxxxiii	clxv	cclxvi	lxvii

Matths.	Marc.	Lucas.	Johs.
cclxxxix	clxx	cclxxv	cxxvi
ccxci	clxxii	cclxxx	clvi
ccxciii	clxxv	cclxxi	clxi
ccxcv	clxxvi	cclxxxii	xlii
ccxcv	clxxvi	cclxxxii	lvii
ccc	clxxxi	cclxxxv	lxxix
ccc	clxxxi	cclxxxv	clviii
cccii	clxxxiii	cclxxxvii	clx
ccciiii	clxxxiiii	cclxxix	clxx
cccvi	clxxxvii	ccxc	clxii
cccvi	clxxxvii	ccxc	clxviii
cccvii	clxxxviii	ccxci	clxviii
cccx	cxci	ccxcvii	clxix
cccxiii	cxciii	ccxciii	clxxii
cccxiiii	cxcv	ccxci	clxvi
cccxiii	cxcv	ccxci	clxviii
cccxv	cxcvi	ccxcii	clxxv
cccxviii	cxcix	ccc	clxxvi
cccxx	cc	cccii	clxxviii
cccxxv	cciiii	cccx	clxxxiiii
cccxxvi	ccv	ccxxi	clxxxviii
cccxxvi	ccv	ccxxiii	cxciii
cccxxviii	ccvi	ccxxiii	cxcvi
cccxxxi	ccix	ccxxv	cxcvii
cccxxxvii	ccx	ccxcviii	cxcvii
cccxxxiiii	cxxiii	ccxxi	cci
cccxxxv	cxxiii	ccxxiii	ccx ix
cccxxxvi	cxxv	ccxxvii	ccx viii
cccxxxvi	cxxv	ccxxix	ccx viii
cccxlviii	cxxxiii	ccxxix	cciiii
ccc xlviii	cxxxvii	ccxxxii	cclvi
cccxlix	cxxxviii	cccxxiii	cclviii
ccclii	cxxxxi	cccxxvi	cclxx
ccclii	cxxxxi	cccxxvi	cclxi

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

CANON. II. IHQVO. III.

Mathis.	Marc	Lucas.
xv	vi	xv
xxi	x	xxxn
xxxi	xi	clxxxv
xxxn	xxxix	lxxix
xxxvi	xxxix	cxxxm
l	xli	lv
lx	xlii	liii
lxn	xliii	xxxiii
lxiii	xviii	xxxiii
lxvii	xv	xxvi
lxix	xlvii	lxxxii
lxxi	xxi	xxxviii
lxxn	xxii	xxxix
lxxn	xxii	clxxxvi
lxxiii	xxiii	xl
lxxiiii	xlix	lxxxv
lxxvi	li	clxix
lxxix	xxix	lxxxvi
lxxxi	xxx	xliii
lxxxii	lii	lxxxvii
lxxxn	lii	lx
lxxxiii	liii	lxxxviii
lxxxiii	liii	cxii
lxxxv	lv	lxxxviii
lxxxv	lv	cxiii
lxxxviii	cxli	cxlix
lxxxviii	cxli	cli
cxii	xl	lxix
xciii	lxxxvi	xcvii
xciii	lxxxvi	cxlvi
cii	i	lxx
xciii	xciii	xli
xcvi	xcv	xlii
xcvi	xcv	clxv
cxvi	xcv	clxxvii
cxxi	xcvii	cxxvii
cxxii	xcviii	cxxix
cxxiii	xcviii	cxlviii
cxxx	xcix	lxxxii
cxxxi	xcvi	lxxvi
cxxxv	xcviii	lxxxviii
cxxxvii	xliii	clxvii
cxlii	lvi	xc
cxliii	lxi	xii
cxlix	lvi	xxxv
cxlix	lxvi	xlii
clii	lxix	xxvi
cliiii	lxxi	cxlvii
clxvii	lxxii	xcv
clxviii	lxxxiii	cvi
clxx	lxxxiii	xcvi
clxxi	lxxxv	xcviii
clxxiii	lxxxvii	xci
clxxvi	xci	xcix
clxxviii	xcii	ci
	xcv	cii

VEGODEM.

Mathis	Marc	Lucas
clxxvii	xcv	ccxvii
clxxix	xcix	cxcvii
cxc	cv	cxcv
cxcii	cvi	ccxvi
cxciii	cvii	ccxcviii
cxciii	cviii	clii
cxciii	cviii	ccxcx
cxcv	cix	ccxx
cxcviii	cx	ccxxi
cxcix	cxi	celxxiii
cci	cxii	ccxxii
ccii	cxiiii	cclxx
ccv	cxvi	ccxxciii
ccvi	cxvii	ccxxxii
ccviii	cxviii	ccxxxiii
ccxvii	cxviii	ccxl
ccxcix	cxviii	ccxli
ccxcix	cxcix	ccxlii
ccxcvi	cxcix	cxxi
ccxcvi	cxxiiii	cxlv
ccxcix	cxxiii	cxlvii
ccxcix	cxxcv	cxxxvii
ccxli	cxxcv	ccxlvi
ccxli	cxxcvii	ccxxxvii
ccxlii	cxxcvii	ccxlviii
ccxlvi	cxxcvii	cxlix
ccxlvi	cxlvii	ccx
ccxlvii	cxlvi	celii
ccxlvii	cxlvi	celiii
ccxlix	cxlviii	clv
ccl	cl	ccliii
ccli	cli	celvii
ccli	clv	celix
cclxxiii	clvii	clvi
cclxxviii	clxxi	ccxxxviii
cclxxi	xlii	ccxxx
cclxxxvi	clx	cclxii
cclxxxvi	clxii	cclxxvi
cclxxxvi	clxvi	celxv
cclxxxvi	clxvi	clxvii
cclxxxvi	clxxii	celxx
cclxxxvi	clxxvii	celxxiii
ccc	clxxviii	cclxxxvi
cccii	clxxxi	cccv
cccvi	clxxxiii	ccxcix
cccvi	clxxxiii	ccxciii
cccvii	clxxxvi	ccxcv
cccxxii	cc	ccxcvi
cccxxxvii	ccxvii	ccxcvii
cccxxxix	ccxviii	ccxcix
cccxl	ccxx	ccxcvii
cccxli	ccxxi	ccxciii
cccxlvii	ccxxiii	ccxcviii
cccxlvi	ccxxv	ccxcix
ccclii	ccxxvi	cccxxxvii
ccclvii	ccxxxiii	cccxxxviii

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

CAP. III. INQ. III.

Matths.	Lucas.	Johs.
i	xiiii	i
i	xiiii	iii
i	xiiii	v
vii	vi	ii
vii	vi	xxv
lviii	lxiii	cxvi
lxiiii	lxv	xxxvii
xc	lxiii	cxviii
xc	lxiii	cxxxix
xcvii	ccxc	cv
cxi	cxxc	xxx
cxi	cxxc	cxiiii
cxi	cxxx	cxlviii
cxii	cxxx	viii
cxii	cxxx	xliii
cxii	cxxc	lxi
cxii	cxxc	lxxvi
cxii	cxxc	lxxxvii
cxii	cxxc	xc
cxii	cxxc	cxlii
cxii	cxxc	clii
cxl	xcii	clvii

CAP. IIII. INQ. IIJ.

Matths.	Marc	Johs.
xviii	viii	xxvi
cxvii	xxvi	xcii
cxvii	xxvi	xcv
cl	lxvii	li
clxi	lxxvi	xxiii
clxi	lxxvii	liii
cciiii	cxv	xci
cciiii	cxv	cxxcv
ccxvi	cxxv	cxxviii
ccxvi	cxxv	cxxciii
ccxvi	cxxv	cxxcvii
ccxvi	cxxv	cl
cclxxxv	clxi	lxii
cclxxxv	clxi	cxxi
cclxxvii	clxviii	cli
cxxxii	clxxiii	cvii
cxxxvii	clxxviii	lxx
cxxxix	clxxx	cii
ccxxxi	cci	clxxx
ccxxxi	cci	cxcii
ccxxxiii	ccii	clxxciii
ccxxxix	ccvii	clxxcv
ccxxxix	ccvii	clxxcvii
ccxxxviii	ccxi	cciii

CAP. V. INQ. II.

Matths.	Lucas.
iii	ii
x	viii
xii	xi
xvi	xvii
xxv	xlvi
xxvi	xlvii
xxviii	xlviii
xxx	xlix
xxxiiii	cxciii
xxxvi	clxii
xxxviii	liii
xl	lii
xli	lv
xliii	cxxiii
xlvi	cliii
xlvii	cxxxiiii
xlviii	cxci
xlix	cl
li	clx
liii	cxxv
liiii	liiii
lv	clxx
lvii	lxi
lxii	lx
lx	clxi
lxi	lxiiii
lxv	clxxii
lxvi	cv
lxvii	cviii
lxxiiii	cxi
lxxvi	cxi
xciii	cxc
xcv	cxlv
xcvi	clxxiiii
cv	lxix
ciiii	lxxi
cv	cxciii
cvii	lxxiii
cviii	cxxvi
cxix	cxxviii
cxxv	lxii
cxxvii	cxxviii

De o de a

Matths.	Lucs.
cxxcviii	cxxxii
cxxcx	cxxx
cxxxii	lxxxi
cxxxiii	cxc
cxxxviii	clxviii
clvi	lvii
clviii	ccxcvi
clxii	clxi
clxxv	cc
clxxxii	clxxxvii
clxxxv	clxxxix
clxxxvii	clxxxviii
cxxcvii	ccliii
ccxii	cclxxii
ccxxi	cclxxx
ccxxiii	clxxxix
ccxxiii	clxxxix
ccxxiii	ccxv
ccxxiii	cxlu
ccxxxiiii	cxxxvi
ccxxxvi	cxxv
ccxxxviii	cxxxviii
ccxl	cxl
ccxli	cxli
ccxlv	clxxv
cclv	cci
cclvi	ccv
cclvii	ccxiii
cclxi	ccvii
cclxii	cclxii
cclxv	clvi
cclxvi	clv
cclxvi	clvii
cclxvii	clviii
cclxxxix	ccxxxix
ccxc	ccxxxi
ccxciii	ccxxxi

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

CAHOH. VI. IHQVO. II.

Maths:	Marcus:
ix	iii
xviii	vii
xx	ix
xxii	xi
xliii	cxxvi
—	—
lxxvii	lxii
c	xcviii
cxxxix	xlv
cxlv	lx
cxlviii	lxv
—	—
cli	lxviii
cliii	lxxi
clvii	lxxii
clxx	lxxiii
clxx	lxxvi
—	—
clxiii	lxxviii
clxv	lxxx
clxxx	lxxxiii
clxxxiii	lxxxix
clxxx	o
—	—
clxxxix	cii
ccii	cxiii
ccxiii	cxx
ccxv	cxxiiii
ccxlvi	cxl
—	—
ccxlvii	cxlii
ccl	cxlv
cclii	cxlvii
ccliii	cxlix
cclx	clii
—	—
cclxiii	cliii
cclxxv	clvi
cclxxxi	clxiii
cclxxxvi	clxvii
cclxxxviii	clxix
—	—
cxc	clxxi
cxcii	clxxiii
cxcviii	clxxix
ccxv	clxxxv
ccxviii	clxxxix
—	—
ccxxi	cxcii
ccxxxx	ccviii
ccxxxvii	ccxvii
ccxli	ccxxi
ccxlvii	ccxxvi
ccl	ccxxxix

CAHOH. VII. IHQVO. II.

Maths:	Johs:
v	lxxxii
xix	xcv
xxx	xciii
xxx	xciiii
xcc	lxxxii
clxxxv	ccxv
ccvii	ci

CAH. VIII. IHQVO. II.

Lucas:	Marc?
xxiii	xii
xcv	xiiii
xcvii	xvi
xcvii	xviii
xcviii	xvii
lxxxiii	xlviii
lxxxix	lvi
xci	lxi
o	lxv
cii	xc
cxlvii	xxxvi
clxxvii	cxvi
ccxxxv	cxxx
cccxl	cxxxiiii

CAH. IX. IHQVO. II.

Lucas:	Johs:
xxx	ccxix
xxx	cxxii
cclxii	cxii
cclxii	cxiiii
cclxxiii	cxxvii
cclxxiii	cxxxix
cclxxiii	cxxxi
ccciii	cxxxvi
ccciii	clxxvi
cccii	cxc
cccvii	clxxii
cccvii	clxxvi
cccvii	cxc
ccxii	clxxii
ccxii	clxxvi
—	—
ccxii	cxc
ccxli	cxiii
ccxli	cxvii
ccxlii	cxxi
ccxliii	cxxiii
ccxlii	cxxv

CAP. V. IH quo matthis propriè	DECEMBRE Maths propriè
II	CCXXXV
III	CCXXXIX
VI	CCXLV
XIII	CCXLIX
XXIIII	CCLXXIIII
XXVII	CCLXXXIII
XXIX	CCCIII
XXXIIII	CCCXIX
XXXV	CCCXXIIII
XXXVII	CCCXXVII
XXXIX	CCCXLV
XLII	CCCLI
XLV	CCCLV.
LII	
LVI	
LXXV	
LXXXI	
LXXXI	
XCI	
XCIX	
CI	
CVI	CAP. X. IH quo marc propriè
CVIII	XIX
CXIII	XXXI
CXV	XLIII
CXVIII	XLVI
CXXIII	LVIII
CXXVI	LXII
CXXXVI	LXV
CXL	LXXII
CLI	LXXV
CLV	LXXXIII
CLXVII	LXXXVIII
CLXXI	XC
CLXXVII	XCII
CLXXXIII	
CLXXXVI	XCIIII
CLXXXVIII	CI
CCCI	
CCCVI	CIII
CC	CXXIII
CCX	CXXXII
CCXII	
CCXVIII	CXXXVII
CCXXII	CLXXXV
CCXXVII	
CCXLII	CCXLII
CCLXVII	
CCLXXIII	CCLXXXVI
CCCXXXIII	

CAP. V. IH quo lucas propriè	DECEMBRE Lucas propriè
I	CXCII
III	CXCVI
V	CCI
VIII	CCIII
XVIII	CCVIII
XX	CCX
XXII	CCXIII
XXIX	CCXXVI
XXXI	CCXXXIII
L	CCXXXVII
LI	CCXXXVI
LXVII	CCLII
LXVIII	CCLVI
LXXII	CCLIX
LXXV	CCLXIII
CIII	CCLXVI
CVI	CCLXVIII
CVII	CCLXXII
CXIII	CCLXXVI
CXXII	CCLXXVIII
CXLIII	CCXCVI
CXLIX	CCXCVIII
CLIII	CCCI
CLIX	CCCI
CLXIII	CCCV
CLXIIII	CCCVIII
CLXV	CCCXVI
CLXIIII	CCCXX
CLXVI	CCCXXVI
CLXVIII	CCCXXXI
CLXX	CCCXXXIII
CLXXIII	CCCXXXVI
CLXXVI	CCCXL
CCXLIII	CCCXLIII

CAP. V. IH quo iohs propriè	DECEMBRE Johes propriè
III	CXVII
VII	CXIX
IX	CXXIII
XI	CXXV
XIII	CXXVII
XVI	CXXX
XVIII	CXXXII
XIX	CXXXIIII
XXIIII	CXXXVI
XXVII	CXXXVII
XXIX	CXL
XXXI	CXLIII
XXXIII	CXLV
XXXVI	CXLVI
XXXIX	CXLIX
XLI	CLI
XLIII	CLIII
XLV	CLV
L	CLVI
LII	CLVIII
LIII	CLX
LVI	CLXV
LVIII	CLXVII
LX	CLXIX
LXI	CLXXI
LXIII	CLXXIII
LXVI	CLXXVII
LXVIII	CLXXIX
LXXI	CLXXXI
LXXIII	CLXXXIII
LXXV	CLXXXV
LXXVIII	CLXXXVII
LXXX	CXCI
LXXXI	CXCV
LXXXIII	CC
LXXXVI	CCII
LXXXIX	CCV
XCII	CCVII
XCIIII	CCIX
XCVII	CCXII
XCIX	CCXIIII
CII	CCXVI
CIIII	CCXVIII
CVI	CCXXII
CVIII	CCXXVI
CX	CCXXIX
CXII	CCXXXII
CXV	CCXXXV

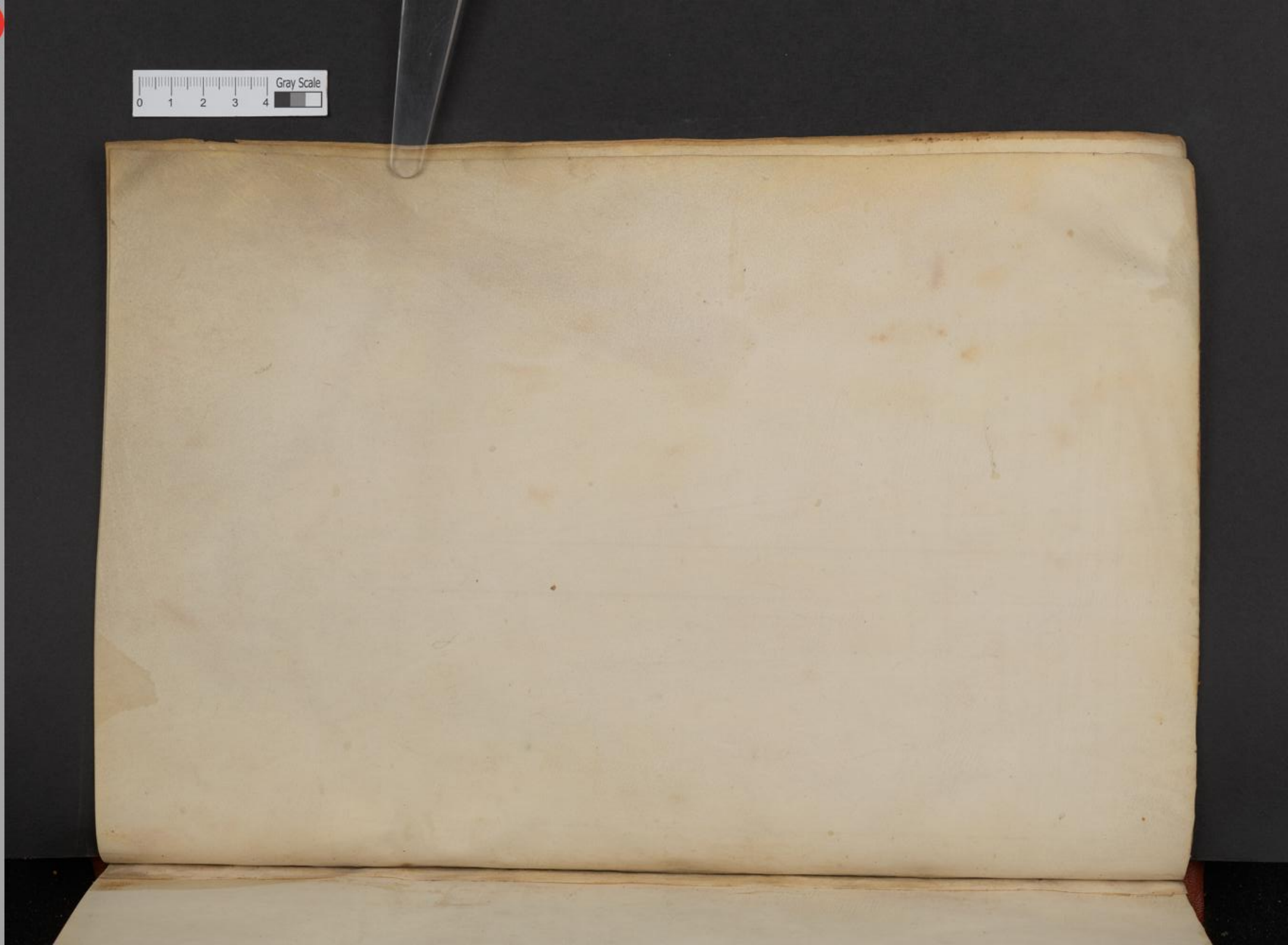

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

.x. ordine libroꝝ nñ. euglistaꝝ capitula nec
ñ canones antepositiꝰ ut ul'sic lectoꝝ di
rectus in hꝫ ecā ñ distinctis canonib; facile'
reperat qđ q̄sierit. P'rectea notandū quia in
hoc ope ualde' cōmode referunt ad sctm ca
nonē capitla matthi. ccxxxiiii. ⁊ marci. cxxxi.
adunctо de luca. cxxi. licet in bibliotecha
matthi ⁊ marci ⁊ matthi. eadē capitula ad
.vi. canonē reperiantur. Jtē locant in sctо
canone. ccc.xlv. matthi. ccxxxv. marci. ccc.
xxxm. luce. Jn q̄rto ū canone sc̄i. ccc.xxx.
m. matthi. cc.xi. marci. ccm. iohis. P'ossit
aūt in p̄mo canone sic ordinari. ccc.xl̄ii.
cc.xi. marci. ccc.xxm. luce. ccm. iohis.
ccc.xlv. matthi. ccxxv. marci. ccc.xxm.
luce. ccm. iohis. Jllud quoq; attendendū
est quia possibile fuit marcū ⁊ lucā ⁊ io
hēm aliqua de euglio cōmuniter sepissime
matheo ex quib; unus canon singu
lariter collegeret. P'arit̄ q; facile fuit marc̄
⁊ iohm sine alijs duob; insimul alīq̄ narras
se. ex quib; nichilominꝰ alt̄ canon efficeret̄
q̄t̄ possibile fuit. xij. cc̄ canones euglij.
licet solūm. x. cc̄ ostenderit.

EXCELLENTIA

euangelii & differentia ipsius ad legem. de figuris euangelistarum & eorum modo scribendi. de materia euangelii mentione: fine & ad quas partes philosophie spectet dicitur ratio prescribere. Que sit materia sci euangelij.

Materia euangelii fe ipe trinitatis misterium. xpc secm diuinā & humanam naturam dicta. & facta ei. aliorūq; facta & dicta ad ipsum. Intentionē uero & finē aperit iohis dicens. Hec autem scripta sunt ut credatis quia ihc est xpc filius dei. & ut credentes uitam habeatis in nomine ei. Finis enī id est finalis causa euangelii est sine credere. pfecte diligere. sacramenta insigniri. & horū trium. finalis causa est uita eterna. ad hec quippe adquirenda fuit intentio euangelii a. pdicare & scribere.

Nunc de excellentia & differentia euangelii dicamus. Augustin. de concordia euangelistarū. Inē omīs diuinas auctoritates euangelii merito excellit. Quod enī lex & pphe futurū pnunciauerunt. hoc redditū atq; completū. in euangelio demonstrat. Ex libro differentiarū ysidori. Inē legem & euangelium hoc interest quod in lege littera. In euangelio gratia. Illa habuit umbrā. ista imaginem. illa data est ppter transgressionē. ista ppter iustificationē. Illa ignorantiā demonstrat peccatum. ista agnitum auget ut uincatur. Illa flagitiosos increpat. ista peccatores benignitate propria liberat. Illa talionē decreuit reddere. ista etiā pro inimicis orare iussit. Illa cōiugio multas habere crescere & generare precepit. ista continentiā suasit. Illic pdicat circūcisio carnis. hic lauacrū in ablutione cordis & corporis. Illic canaā regnū & promissio est temporalium rerū continent. hic uita eterna regnumq; celorū promittit. Illic sabbatorum & requies celebrat. hic sabbati requies in xpo habetur: qui dixit. Venite ad me omīs qui laboratis & honerati estis & ego reficiam uos. & inuenietis requiem aiabus uris. Illic a scis animalia immunda prohibentur: hic in corpore xpi. id est in scis simus non admittit. quicqd p illa immunda animalia in moribus hominū significat. Illic pecorib immolatis carnis & sanguinis hostie offerebant. hic sacrificium carnis & sanguinis offert. xs. quod p illa animalia figurabat. Illic ex carne agni pascha celebratur: hic pascha nrm immolat est xpc. qui est uerus agnus immaculat. Illic neomenie id est noue lune principia colebantur: hic noua creatura in xpo accipit. ut paulus ait. Si qua noua accipit in xpo creatura uetera transierunt. ecce facta sunt noua. Quid plura. In lege quippe res geste pro figura in significatione futurorum pnunciabantur: in gra uero ecclastice ueritatis que enunciata fuerunt explent. Ite in lege mandata scripta sunt. & promissa. sed in lege mandata tenentur: que legem implere uel conseruare iubent. promissa uero in euangelii plenitudine consummant. Item lex peccatū monstrauit non abstulit & sub suo rore redactos homines seruos effecit. & inde spiritum seruitutis habuisse priorem pplm apls docuit. Euangelium uero ueniens crudelitatem legis ammouit. peccata quoque lex punibat per spiritū seruitutis. laxauit. per spm adoptionis. filios ex seruis reddidit. amorem implende legis omīb dona uit. Et si deinceps punienda cōmiserint. p eundem adoptionis spm indulget. formam bene agendi pbuit. & ut possint

In cap. 1 evan.

In cap. eius.

Predicta repetit ut addat.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

agi que docuit ad uitorem in fin dicit. Ham pcepta legalia cōparatione guangelii etiā non bona dicuntur: quia quod pcipiunt ñ pficiunt. Etiā uero guanglī quod exterius imperat: interi⁹ ut pficiat² iuuat. Ezechielis enī testimonio dicitur: Dedi eis pcepta non bona. Ihaq; non bona guanglio comparata. quia in eis quedam mandata infirmioribus sensibus agenda p̄missa sunt. sicut illud ubi dñs israhelitarum cupiditatē spoliis egyptior⁹ sanari p̄misit. Iam pro eo quod carnalis pplūs modum egrederet² iudicē. lex p̄mittat carnalib; uitē rep̄endere. mali quod guanglīn firmioribus; uetat. Iuniuus in libro ad primasium ep̄m.

Veteris testamēti mentio ē. nouī figuris & enigmatib⁹ demonstrare. guangelii autē ad ꝑfectē beatitudinis gl̄am mentē humanā accedere. Ieronimus: paule & eustochio in ep̄lam ad galatas. Non putem⁹ in uerbis scripturarū esse guanglīn ꝙ in sensu non in superficie. sed in medulla. ñ in sermonis folijs. ꝙ in radice rationis. Unde ambrosi⁹ super lucam. ecclia. cum .iiii. libros guanglii habeat. unum guanglīn habet. unum deū docet. Remig⁹ in macheū. Sciendum quia sicut una est fides & unū baptisma. ita & unū ē guangeliū. quia una doctrina. & quod unū sit dñs manifestat. cum dicit. Ite p̄dicate guanglīn omni creature. Et ite p̄dicabit² hoc guanglīn regni in toto orbe. & paul⁹. Notum uobis facio fres guanglīn quod guangliz̄atum est a me. quia ñ ab homine accepi illud. & ē. Et nos quotiens cūq; plurali numero dicim⁹ guanglia. nec doctrinā diuidim⁹. ꝙ libros distinguimus. Beda quoq; sup lucā. Cum sint .iiii. guangeliste. non tam .iiii. guanglia quā unū. quatuor libroru⁹ ueritate consonum ediderunt. Sicut enī duo uersus eandē p̄sus habentes materiam pro diuisitate metri. & uerborum. duo sunt. & tamen non nisi unam contenent sententiam. sic guanglistarū libri. cum sint .iiii. unū contenent guanglīn. quia unā doctrinā sequunt. de fide catholica. de cōmunione sanctorū. ac de p̄mio uitē. Iuxta hoc dicit etiā ieronimus. Sup marcū. .iiii. guanglia esse unum. & unum .iiii. Iam licet .iiii. dicantur quia diuisim & uario ordine. iiii. ea p̄texere. tamen unū sē. in suma fidei catholice. Sic etiā dicit augustin⁹ psalmo centesimo quinquagesimo quod plures ecclie sunt una ecclia. plures quidem uarietate tribuū. & lingua rum. & populoz. una sunt participatione fidei & sacramentoz. Euanglīn intercipitur bona annūciatio. Grece enī eu bonum latine angliū annunciatio dicitur: unde & angls nunci⁹ inc̄pt dicitur.

De figuris guanglistarū diuersas patrum sententias ponemus ut lector eligat quod sibi potiū mū uidebit². Ieronim⁹ in arguīco an te guanglia. Quattuor guanglia multo ante p̄dicta. ezechielis uolumē p̄bat. in quo p̄ma ysio ita contexit². Et in medio sicut similitudo .iiii. animaliū. & uultus eorū facies hominis. facies leonis. & facies uituli. & facies aquile. p̄ma hominis facies matheū significat. qui q̄si de homine exordium ē scribere. liber generationis ihu. x̄. sata marcum. in quo uox leonis in deserto rugientis audit². Uox clamantis in deserto parate uiam dño. Tertia uituli. que lucam a za charia sacerdote sumpsisse initiū p̄figurat. Quarta iohīm. q̄ ad altiora

dug⁹ libro quethonii exodi. Si furtiue furtū ñ faceret spoliando egyptios. ꝙ deo iubente minist̄rū p̄buerē quidadmodū cū minist̄ iudicis occidit reū;

duo⁹ de p̄fectis. & ysidor⁹ de carnalib⁹ locutus est. Ad ꝙ bonū p̄cepto habuerē. malis p̄missio fuit;

figuris attende in rebus uidit ī sacris eius enigmata in obscuris allegorice dictis. Pbis quoq; & obscure dicunt enigmata. diuinor⁹ remunerationes. qñ pbis quasi idiotis renunciabant populo secreta dei.

p̄ indūcit. & pone seuerenna. ꝙ si. ac sic nulla. circa est. cū. alio. & alia iumenta. vide de hac fruge scripta. & bol. leo ac scripta

festinans de uerbo dī disputat. Et in apocalipsi eadem significatio est ubi dicitur: Aīal p̄mū simile leoni. scdm. simile uitulo. tertium simile hominis. quartū. simile aquile uolanti. Sedulius. Hoc matheus agens hominē grāliter implet. Marcus uox alta fremit uigor p deserta leonis. Iura sacerdotis lucas tenet ore iuuenci. More uolans aquile: ubo petit astra iohes. dūc iuuencus. Matheus instruxit uirtutum tramite mores. Et bene uiuendi iusto dedit ordine leges. Marcus amat terras modo nunq; uolare. Et uehemens aquila stricto secat omnia lapsu. Lucas uberius deflebit pūa xp̄i. Iure sacer uitulus q̄ manna facit. a uirgine. Iohes fremit ore leo similis rugiendo. Inuocat egīne pandens misteria uocis. Augustin? uero sic in libro de concordia euangelior. Matheus incarnationē dīn scdm stirpem regiam suscepit. Marcus tamq; pedissequus et breuiator eius esse uidetur: cum solo iohanne nichil dicens. Lucas sacerdotalem dīn stirpem occupauit: ad dauid ascendens non regum stēma secutus: i. p. reges tenet. ad nathan qui rex non fuit. filiū dauid. ñ sicut matheus. q̄ p salomonē regem descendens ceteros reges p̄secutus ē. Ion autē habuit breuiatorem lucas. sicut matheus. Et hoc forte non fuit sine aliquo sacramēto. quia regiū est non esse sine comitiū obsequio. Lucas uero ñ habuit breuiatorē comitem. nā sacerdos in scā scōrū solus intrabat. hinc tres maxime circa humanitatis sacra seruasse Iohs uero circa diuinitatē. Vnde cum due uirtutes sint aīe: una activa. altera contemplativa. quas significauerunt uxores iacob. lia que mēpit laborans: et rachel que mēpit usū p̄cipuum. dat intelligi tres euangelistas. circa activam uirtutē fuisse uersatos. Iohem uero circa contemplativā. Vnde michi uidetur. probabile? arbitrandum esse illos. q̄ leonem in matheo. hominē in marco intellexerunt. uitulū uero in lucā. aquilam in iohe. q̄ qui hominē matheo. aquilam marco. Leonē iohi tribuerunt: de principiis enī librorū cognitionē capere uoluerunt. ñ de tota intentione euangelistaꝝ. que magis fuerat p̄scrutanda. Multo enī congruentius? matheus regiā xp̄i p̄sonā maxime cōmendans. p leonem significat. Vnde ē in apocalipsi cum ipsā tribu regia leo cōmemoratus est ubi dicit. Vicit leo de tribu iuda. Sedm matheū magi narrant uenisse ab oriente ad regem querendū et adorandum. qui eis p stellam nat? apparuit. et ipse rex herodes regem formidat infantem. atq; ut eum possit occidere cor parulos necat. Lucam p uitulum significari. neuē dubitauerē. qui quasi aīal hostiis deputatum circa templū maxime et seruolumā narrationis suę uersat? mactū. In p̄cipio sacēdotem collocat ad aram orantem ppō foris stante. Mariā concepto dño iero solimam mittit. ad domum pontificis. ubi baptistam natum refert. illuc dīm natum cum hostia transferri. illuc cum parentib; singulis annis ducat. Vnde et ñ in templo choris doctorū mīscetur. et p̄ ceteros discipulos dīn in templo laudantes in fine euangelii concludit. Concordia aug? in quarto libro. Ideo marcus bōis uidet demonstrare p̄sonā. et matthei comes ē. quia cum illo pluribus dicit. ppē regiā p̄sonā que sine comitatu ē. ñ solet. uel quod probabil? ē. quia cum amboꝝ incedit. Iam quamuis matheo in pluribus. tamen in nonnullis lucę magis congruit. ut hoc ipso demonstret ad leonē. et ad uitulum. hoc ē. et ad regalem quam

In cap. elxx

matheus. & ad sacerdotalem quã lucas insinuat pſonã. id quod xp̃c homo ẽ pati nere: quã figurã marcus gerit pennis ad utrumq; dñg sup iobem. lxxxvi. capitulo. Pleriq; ante nõ in anmãb. uũ. intellexẽ leonẽ p̃ regẽ positũ. quõ uidet esse ryx bethar um. ppẽ terribilem fortitudinẽ. hec pſona tbuta ẽ matheo. quia in gñatõe dñi regiã seriã pſecutus est. Lucas autẽ quõ cepit a sacdotio zacharie sacdotis faciens mẽtionem patris iohis baptiste. uitulo deputat ẽ quia magna uictima uitulus erat in sacrificio sacdotum. Marco homo. xp̃c merito assignat ẽ quia neq; de regia potestate aliqd dixit. neq; de sacdotali. sz̃ cam̃ ab hõie xp̃o exortus ẽ. hui⁹ de⁹ est pauca de diuinitate locuti sunt. aqla est iohes. lucis eẽ. ostemplator. Dicunt enim pullu aqlarum sic a parentib⁹ pbari. patris silicet ungue suspendi & radiis solis opponi. Qui firme contemplatus fuerit filius agnoscitur. si acie palpitauerit. tanq; adulterinus ab ungue dimittit. ambros⁹ sup lucã. Pleriq; putant dñm nr̃m. uũ. formis animalium figurari. Ipse enim est homo. quia natus ẽ ex maria. leo quia fortis ẽ. uitulus quia hostia. aqla quia resurrexit. iesꝰ. sup marcũ. xp̃c ẽ homo nascendo. uitulus moriendo. leo resurgendo. aquila ascendendo.

De aquila.

dng⁹.

Nunc autem que ad scribendi modum congrue referri ualeant. apponam. Ex epla augustini ad uolusianũ. Modus ipse dicendi quo euangliu conscribitur. omnibus accessibilis ẽ. ea que apte continet quasi amicꝰ familiaris sine fuco ad cor loquitur indoctorũ. atq; doctorũ. Ea uero que misterius occultat. nec ipsa superbo eloquio erigit quo non audeat accedere mens tarditudinis & merudita quasi pauꝑ ad diuinã. si mutat oõs humili sermone. quos non solum manifesta pascat. si etiam secreta exerceat ueritate. his salubriter & prauа corriguntur. & parua nutriunt. & magna oblectant ingenia.

ysidorꝰ. Summa euangliõ iuxta ysidorum in .vi. ethymologiarum tripartite distinguitur. id ẽ in historia. in moribꝰ. in allegoria. Rursus ista tria multipartite diuiduntur. id ẽ q̃d adeo. quid ab angelis. uel hoĩb; gestum. dicitum q; sit. quid a pphetis nuntiatũ de xp̃o. & de corpore eius. quid de diabolo & membris ipsius. quid de ueteri & nouo ppl̃o. q̃d de pſenti scl̃o & futuro regno. atq; iudicio. lex. sup marcum. Quatuor sũ qualitates de quib; scã euangliа conscribuntur. pcepta. mandata. testimonia. exempla. In pceptis iustitia. In mandatis karitas. In testimoniis fides. In exemplis pfectio. Preceptа huiusmodi. In tua gentiũ ne abieris. hoc ẽ diuerte a malo. Mandata ut hoc. Mandatũ nouũ do uob. ut diligatis inuicem. hoc ẽ facere bonũ. & caritatem implere. Testimonia que in ore duorum. ut trium. ut hoc. Iohes testimonium phibet de me. si habeo testimoniũ mar iohe. Pat̃ ipse qui in me manet testimoniũ phibet de me. Exempla ut hoc. Discite a me quia mitis sum & humilis corde. & estote pfecti. sicut pat̃ ur̃ celestis pfectus ẽ. & alibi. Exemplum enim dedi uobis. ut & uos ita faciatis. Si de his dicat dauid. Precepтum dñi lucidum illuminans oculos. & alibi. Latũ mandatum tuũ nimis. quia qui diligit pximũ totam legem impleuit. Hec testimonia tua mirabilia. Testimoniũ dñi fidele. quia plus fide animi. quã oculi carnis testimoniũ indiget. Quarto. iudicia dñi uera. iustificata in semetipsa. ut sit. sic sint iudicia nr̃a. exempla iustificata. sicut in iudiciis dicitur habemus. Unde & alibi. Manda tus enim tuus timui. In quo enim iudicio iudicabimus. iudicabit̃ de nobis. In his. uũ. quali

ysidorus

In pceptis iubemur. sicut & expetere uitam. In mandatis dilectio gentis. & nemo bonitatis pfectus

tatibus ſē timor: fides: ſpes: caritas: timore
namq; incipim⁹: fide ſeruam⁹ quod incepi
mus: ſpe erigimur: caritate conſummamur:
finis enī ꝓcepti ē caritas: hi ſunt. iiii. mēſes
quos xp̄s ante meſſem p̄dixit dicens: Sine
iiii. mēſes ſunt usq; ad meſſem: ut & nos p̄
ceptis dī atq; mandatis. ac teſtimoniis. & ex
emplis. cum gaudio metam⁹ in celli matu
ros fruct⁹ portantes mūs caritatis manipu
los. q̄ in lacrimis timoris ſemina penitē
tię iactauim⁹ in ētā. Ex libro iunilii. ad
p̄mafium. In ſuperficie euangliē ſcripturę
iiii. dicendi ſp̄es accendē ſunt. uidelicet hi
ſtorica. ꝓphica. puerbialis ſimplicit̄ docens:
Hiſtoria aut̄ ē rei geſte narratio. hiſtori
ca quidem ſp̄ exercit̄ ꝓncipalit̄ euangelica
lectio. cęteris tribꝰ ſecundario incidentibus
ſi am ea que p̄ ſedim ſp̄es cęteras dicta ſē.
poſtea ab euangliſta ut hiſtoria relata ſē.
Sicut ꝓphię zacharię. & elisabet ab ipſis
quidem dicte ſunt ſpū ꝓphico. ſ; lucas q̄
refert ordine narrat hiſtorico. Simili⁹ p
uerba dñi. & ei⁹ ſimplicem doctrinam. ad se
riem hiſtorię reuocant euangliſte Scien
dum. quod aliquando ſpū ꝓphico narratur
hiſtoria. ut ibi. In ꝓncipio creauit ds̄ celum
& tram. Et non nunq̄ parabolice. ut ho
quidā deſcendebat de ierlm i iericho. & c.
Prophia aut̄ eſt rerum latentiū preteri
tarum. p̄ſentium. futurarū q; ex diuina ſpi
ratione manifestatio. p̄ſentū ut ibi. Unde hoc
michi ut mat̄ dñi mei ueniat ad me. De pre
teritis. & futuris. ubi dicit. Beata que
credidit. quo ꝓficient̄ ea que dicta ſē ei a
dño. Nonnunq̄ enī matrem dñi in p̄ſentia
rum intellexit eam in utero portare mun
di redemptorem. Dicens uero beata que
credidit. apte iudicat. quia uerba angli
ad mariā p ſpm̄ agnouit. ſubiungens p̄fi
cientur. futura p̄uidit. Prouerbialis uero
ſp̄es eſt figurata locutio. que unū dicere
uidetur. ſ; aliud intelligitur. & de p̄ſen
ti tempore cōmonet. In hac enī allegorice
ſimul⁹ intellect⁹ ita ut q̄dam modo uerbo⁹
ſuperficies auferatur. Quatuor aut̄ modis
in euangelio cognoſcim⁹ allegoriā. uidelicet
aut ſatis tranſlationē. aut p imaginationē.
aut p comparationē. aut ſecūm puerbialem
modū. Tranſlatio aut̄ eſt: cū aīe mot⁹ ſiue — Tranſlatio.
humana membra ad inſinuandā cauſā
tranſferunt⁹ ad dīm. Ubicumq; enī ſacra ſcp — ſc. libro de ſſemata dī.
tura in deo deſcribit caput. oculos. palpebras
aures. os. labia. liguā. cor. imaginē. uterū. ma
nus. dextrā. ſiniſtrā. digitos ſiue digitum.
brachiū. alas. ſcapulas. poſteriora. pedes. Item
mot⁹ aīe: iram. furorē. obliuionē. recordatio
nē. penitentiā. & alia his ſimilia. ſi carnalit̄
iuxta hiſtoriā a recte intelligentib⁹ ſentien
da ſunt: ſicut a iudeis. & pleriſq; hereticis car
nalit̄ ſapientib⁹. qui dīm corporeū atq; lo
calem opinantur: ſ; ſpualit̄ omnia de eo in
telligenda ſē. & confitenda. ueluti de illo q̄
ſimplex natura eſt & īmutabilis. neq; aliud — cxxviii
eſt ipſe & aliud quod habet. ſ Imaginatio — ſē imitatio. Imaginaria. In cap̄
uero eſt ut ibi. homo quidam deſcendebat ſ Imaginatio ꝓpriē ꝓpria. In cap̄
de ierlm in iericho. & rurſus. in parabola — & accidentia exprimit. cxxviii.
uineę. & agricolarum. Ordo enī eay. que
que gębantur a xp̄o. uelut imagine ꝓpo
ne. & negotij alicui⁹ refert⁹ ipleri. ſ Cōparatio — Comparatio. In cap̄. lxxii
tio ut illud. Simile ē regnum celoꝝ ſinapi. — Alii est
& cet. Ion enī narratio ſicut in ſuperio
exemplo texit̄. ſ; cauſarum ſolum modo
comparatur effectus. ſ Prouerbium uero eſt — Quod ꝓuerbialis.
ſic ibi. qui ſi intrat p hoſtiū in ouile ou — In cap̄. cxxxiii.
um. ſ; aſcendit aliunde. ille fur ē & latro.
ſ Simplex autem doctrina dicit⁹ ad differen — Simplex doctrina.
tiam ceterarum que de fide & moribus
docet. non hiſtoriam texens neq; ꝓphiā.
neq; puerbia continens. ſ; modo ꝓcipit
uel ꝓhibet. modo ꝓſuadet uel diſſuadet.

In cap̄. m.
Sacra & ꝓuerbialis ſi
militer: parabola &
ſimilitudo alia
& de ꝓcepto alia
& de ſententia. Ibidem enim
ꝓuerbium & parabola ꝓ
inde accipiuntur.

Prouerbialis.

ꝓceptum ē chlige dim & primū. Prohi
bitio est. non occides. psuasio uero ē uende
quę habes & da pauꝑib⁹. si uis ꝑfect⁹ ē. Dis
suasio ē autē nolite uxare. Sic de similib⁹.
De ꝑceptis & phibitionib⁹ dicit. nec. ī epla
ad ꝯclamatā qui a tota iustitia in eis dicat⁹
Sic enī mala ꝓhibent⁹. ita etiā bona ꝓpi
unt⁹. Ibi coercetur anim⁹ hic mactat⁹. Ibi fe
cisse. hic non fecisse culpabile ē. In quo uis
ꝓpositū. in quo uis gradu equale peccatū
est. phibita admittere. uel iussa nō facē
trib; quoq; figuris. graui. scilicet. medio ē.
attenuata. sthlus lectionis ꝙngliçe distin
guitur. iuxta quod augustin⁹ in .uiii. de doc
trina xiana docet. Dicit enī de una eadēq;
re magna. & sūmisse dicat⁹ si docet⁹. & tē
pate si ꝑdicat⁹. & grandiē si ad̄ussus inde
animus ut cōmūcatur impellit⁹. Ac uero
hui modi in ꝙngliō manifestissimi sc.
Predicatio namq; ꝙngliça mūdum do
cuit quod ipse ignorabat. suasit ei qđ
nolebat. & tandem compulit eum gliari
in cruce xpi. quę scandalum iudeis erat.
gentib; uero stulticia. Beda sup marcum.
Notandū quia ꝙnglistę uno spū accen
si. diuisum ꝓmordiū narrationis. & diuisū
ēmnium statuere. Matheus. a natiuitate
humana exordiens usq; ad resurrectionē
narrauit. Marc⁹ ab angliça ꝑdicatione ī
cipiens. puenit usq; ad ascensionē. Lucas.
a natiuitate ꝑcursoris inchoans. ꝙngli
um ēmnauit in ascensione dnica. dis
cipulis ꝙpectantib; aduentum sci spūs.
Johes ab ētiuitate uerbi dī ꝓgredit usq;
ad resurrectionē. ambō. sup lucā. in .ii.
Johes a celestib⁹ exordiss ad terrena descen
dit dicens. quando erat uerbū. quom
erat. quid erat. quid egerat. quid agebat.
ubi erat. quo uenerit. quom uenerit.
quo ipse uenerit. qua causa uenerit;
tempore

In ꝓncipio inquit erat uerbum. habes qm
erat. & uerbū erat apud dm. habes quom
erat. habes etiā quid erat. & ds inquit erat
uerbum. quid egerat omnia p ipsum facta
sunt. Quid agebat. erat lux uera. quę illu
minat omnem hominē uenientē in hunc
mundum. Et ubi erat. in hoc mundo erat
Quo uenerit. In sua pa uenit. Quomodo
uenit. uerbū caro factum ē. Quando ue
uenerit. johes baptista dicit. hic ē do q
dixi. qui p me uenit. ante me factus est
quia ꝑ me erat. Qua causa uenerit. johs
dicens
testatur. Ecce agn⁹ dī. ecce q tollit peccata
mundi. Aug⁹ de concordia in libro ꝙngliū
m matheū. Sciendū est unū ꝙnglistam
ꝑmisisse quę alius narrauit. in quo nulla
est contrarietas nec eundem ordinē ī plu
ribus eos seruasse. in quo etiā nulla repug
nantia ē. Item eod⁹. parte eadem. Probabile
est quod unusq;sq; ꝙnglistarū eo se or
dine credidit debuisse narrare. q ds uo
luit ei recordationem suggerē. Qua propē
ubi ordo temporū non apparet. nichil
nā necesse debet. quē ordinē quilibet
eorum tenuerit. Idem eod⁹. parte eadem.
Memorię cōmendare debemus. ut si quan
do talia singula apud singulos inuenerim⁹
ubi contrarietas idem non possit. sciamus
esse aliud factum. Et in matheo. Et transeun Ju exp. Jn
te inde ihu. secuti sunt eū duo cęci. Duo cęci matth. cap.
de quib; alii narrant non sunt ista. si mle
factum ē. Has quoq; regulas aīm scribendi
non alienas sumpsim⁹. tū in aug⁹. de consen
su ꝙnglistarum. tum in aliis auctorib⁹.

Sepissime ꝑmissa. Prima regula.
recapitulant ꝙnglistę. ut matheus.
quod ante sermonē in monte habitum
uocatus ē. p sermonē reuocat ad narratio
nē. Et quod maria unguento ꝓtioso pfude
rit caput dñi. in passione recolendo mē

sert. sic dē similib; . Secunda regula.

Sepissime quoq; p̄occupant euangliste longe post dicenda. ut lucas ap̄ante baptisimum dñm iobis carcerem cōmemorat. Sic longe post baptisimum p̄occupando ponit. Videlicet curare ipsum. quanta audiuimus facta in capharnaum. fac & hic ī p̄ata tua. Sic de similib̄. Tercia regula.

Nichil in cuiusq; uerbis debem⁹ inspicere nisi uoluntatē. cui habent uerba seruire. nec mentiri quemquā. si aliis uerbis dixerit quid ille uoluerit. cui⁹ uerba non dicit. Vnde iobis humiliatem & dñm celsicudinem. macha⁹ sic exp̄mit. Cui⁹ non sum dignus calciamenta portare. dñi uero sic. Non sum dign⁹ soluere corrigiam calciamēq; ei⁹. Item macheus. hic ē fili⁹ m̄s dilectus. in q̄ mihi cō placui. marc⁹. Tu es fili⁹ meus dilectus in te placui. lucas. Tu es filius m̄s dilectus in te cōplacui mihi. Sententia eadem ē. sic & similia.

Euenit uarietas opinionē fieri. Quinta regula.

Verū apellationes. ut ibi. Ego & pat̄ eius dolentes querebam⁹ te. Pat̄ id est. q̄ putatur esse pat̄. Et ibi. dimitte mihi. in disco caput iohis baptiste. & cōtristat⁹ rex. id est reputat⁹ ē cō tristari. Sic & similia. Quinta regula.

Sepe numero designat⁹ in euangliis causa nomine siu effect⁹. ut a subiectis exemplis apparet. Veri spūs surde & mute. id est faciens surdum & mutū. Ego sum resurrectio & uita. id ē faciens resurgere. De die illa uel hora nemo scit. nec angli. nec filius. filius nescit. id est. non facit suos scire. Antequā gallus cantet ter me negabis. id est habebis causam. timorē. scilicet cōpellentē ad ter negandū me. Similiter dicit⁹ iā mechatus est mulierē qui eam uiderit ad cōcupiscendū. Erat hora tercia. & crucifixerunt eum. id ē ut crucifigerent. firmē stat⁹ erunt. Regnum celorū dicit⁹ interdum doctrina euangelica. & quedam alia p̄ quę ad regnum p̄ueni⁹. Sic cetera. Sexta regula.

Ponitur quoq; nomē causę p̄ effectu. ut ibi. Quod factum ē in ipso erat uita. id est p̄ ordinatū a uita. que mens unaq; & primeua rerū ratio cōmunis est. Item eiecit de maria dñis demonia. id est uitia que immittuntur a demonib⁹. Item nos duodecim elegi. & unus ex uobis diabolus est. id est efficacia diaboli munist⁹ ei⁹ est. Item. sanguis ei⁹ sup̄ nos. & sup̄ filios nr̄os. id est ultio cui⁹ causa erit sanguis eius effusio incumbat sup̄ nos & sup̄ filios m̄os. Septima regula.

De diuersis in eadem successione positis. ut de eisdem loquitur sepe scriptura. ut ibi. Usq; ad sanguinem zacharię. quem occidistis inter templum & altare. Non enim illi occiderunt; patres. Item ego uem in nomine pat̄s mei. & non accepistis me. si alius uenerit in nomine suo illū accipietis. uidelicet antechristum. Item ego uobiscū sum. usq; ad cōsūmationē scli. Sic cetera. Octaua regula.

Plerumq; significata res ex similitudine rei significantis nomē suscepit. ut ibi. Ego sum uitis uera. deinde. Ego sum uitis. uos palmites. Sic etiam fit quod. xp̄s dicitur agnus. petra siue lapis. leo. uitulus. aquila. & his similia.

Intelligit⁹ quoq; res significans. Nona regula.

apellatione significate rei. ut ibi. Vidit apertos celos. id est ea que aperiebant celos. significabant baptizatis. Vidit spūm. id ē significationē spūs descendentē tamq; columbam. hoc ē sicut rem que uere columba erat. In quem modum dicit⁹ gl̄a ei⁹ quasi unigeniti. id est uere unigeniti a patre. Item quidā de hic stantib⁹. non gustabunt mortē donec uideant filiū hominis uenientē in regno suo. id est significantē. uidelicet p̄ transfiguratione suū futurū aduentum in regno gl̄e. Item cum iudas accepta bucella exisset. dixit

ibe. Nunc clarificat est filius hominis. id est nunc significata et clarificatio filii hominis futura est in reproborum separatione a sanctis. hoc est illud. aug. ad bonifacium epm. Si sacramenta quandam similitudinem earum rerum quarum rerum sacramenta sunt non haberent omnino sacramenta non essent. Ex hac autem similitudine plerumque ipsarum rerum nomina accipiunt secundum quem modum sacramentum fidei. fides dicitur. sic de similibus. x. regula.

A parte totum intelligitur. ut ibi. Verbum caro factum est. quod hic caro intelligenda est. nisi homo. et videbit omnis caro salutare dei. Quid posset intelligi nisi omnis homo. Similiter ibi. Erit filius hominis in corde terre tribus diebus et totidem noctibus. id est infra tria spacia que constant ex totidem diebus et totidem noctibus. Item vespere sabbati. id est nocte que sequitur diem sabbati. Numeri quoque quos eminentius sacra scriptura commendat vel per se vel per multiplicationem per unitatem ponuntur. ut septenarius ibi. dimisit exiit de maria. vii. demonia. id est unitas tota. Sic cetera. Undecima regula.

Nonnumquam reperitur in euangelio plurale pro singulari. Quod matheus et marcus dicunt. latrones qui crucifixi erant cum domino conuiciabantur ei. lucas sic exponit. Unus quidem pendebat latronibus. blasphemabat eum. quod lucas aut multos accedere et aceto offerre. matheus et marcus dicunt unum currere et aceto imbuere. Item universalis etiam locutio ad solos electos interdum singulariter refertur. tacita reproborum multitudine quasi nichil sit. hinc est illud. Illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. omnem indelicet gentem luce illuminandum. Item cum exaltatus fuero a terra. omnia trahem ad me. omnia scilicet trahenda per me ad visionem patris. Simile est illud. Omnia que audivi a patre meo. nota feci vobis. de si diceret. Omnia michi ex patre nota in quibus electorum salus consistit per me scietis. xii. regula.

Illi pariter et patres in diuina scriptura dicuntur. Imitatione. Adoptione naturam et doctrina. Imitatione sunt filii abrahe quilibet bonus. Mali vero quibus filii diaboli. unde illud. vos ex patre diabolo estis. adoptione omnis pacifica filii dei vocantur. Natura sunt patres et filii. ut iacob et iohis. filii fuerunt rebecce. Doctrina vero sunt filii et patres iuxta illud pauli. In xpo ihu per euangelium ego vos genui. De quibus iterum dns dicit. super cathedram moysi sedent que dicunt facite. que faciunt nolite facere. et si non exemplo. doctrina tamen filios generant. Fratres quoque quatuor modis dicuntur. Natura ut predicti iacobus et iohes. Gente ut omnis iudeus inter se fratres vocantur. unde illud. in deuteronomio. Si emerit fratrem tuum qui est ebreus aut que est ebrea. seruiet tibi. vi. annis. Septimo dimittes eum liberum. Cognatione ut illi qui de una familia sunt. unde iacobus minor frater dni dicitur. quia de maria cleophe sorore matris dni nat esse monstratur. Affectu etiam fideles dicuntur qui in duo sanctum in spirituale et commune. In spirituale quia omnis xpiani fratres vocantur. ut ecce quam bonum et quam iocundum habitare fratres in unum. In commune quia omnes homines ex uno patre nati sunt. Unde apls. Siquis frater nominatur fornicator et cetera. xiii regula.

His que de xpo leguntur scriptura quedam refert ad diuinitatem. quedam ad humanitatem assumptam. ut inconfusas eorum proprietates ostendat. Nonnumquam et simul utrumque commemorat. ut unitatem assumptam ad diuinitatem referatur. ut et antequam abraham fieret ego sum. Ad humanitatem patet. ut et traderent eum gentibus ad crucifi

Flora quia fides euangelia figuragelion.

Hebreus id latine est figuratio. vocatur clemens rejiciens. vel hinc filius filii loan. vel pacificus vel q. alii dicunt salomon. alii salomon.

gendum. Verumq; cōmemorāt ut ibi. Verbum caro factum ē unde sequit plenum gr̄ē & ueritatis. Non numq; ad humanitatem uidentē dicta. que ad dignitatem sē principaliū referenda. ut est filius hominis. qui est medio. Rursum diuinitate non numq; uidentē ascripta que ſſalui referūtur ad carnē ut est. Si enī cognouissent. numq; dñm gl̄ē crucifixissent. Item quedā ſcdm aiām xp̄i. quedam ſcdm corpus intelliguntur. ad animā spectant ut ista. Cibus meus est ut faciā uoluntatē patris. Spē dñs unxit me. ppē qd unxit me Spūs dñs enī corporalis fuit unctio illa. De corpore accipienda sunt. ut hęc. Erit filius hominis in corde terre. Si exaltatus fuero a terra. Tulerunt dñm meum. & nescio ubi posuerunt eum. Item ex illud pauli. Integer spē ut. & anima. & corpus. sine querela in aduentu dñi seruetur. in humanitate xp̄i. anima & spē accendenda sunt. unde illud. Et factus ē in agonia. & illud. Spē quidem promt ē. caro autē infirma. Vox autē animę ē ibi. Transeat a me calix iste. Vox uero spē ē ibi. si non potest calix transire nisi bibam illum. fiat uoluntas tua. Item communiter sepe significat xp̄s in una p̄sona. cum suis. & cum quid capiat. qd corpori conueniat prudens lector intelligat. ¶ Restat nunc de disciplinis philosophie dissere. Origenes sup cantica est canticorum. Generalis inqd disciplina. tres sunt. moralis. naturalis. speculatiua. logica. id ē rationalem. alii quartā diuerunt. alii non. ſſ; p totū corpus trium sup dictarū esse insertam. nec ab eis separi posse. Hęc ut michi uidetur. greci sumpserē a salomone. & ipse salomon a spū scō. Salomon q uolens has tres p̄sonas disciplinas distingere tribus eas libellis edidit. In p uerbis moralem. In ecclesiaste naturalem. In hoc libello inspectiuā. Et in hoc uidet michi loyce meminisse p quam p̄ceptas uniuscuiusq; sermonis distinguit. & in qua scriptura eruditi conueniat pueros. qa qui in eis eruditus necessario rationabiliū p ea que didicit se ipsum gubnat. & uarias dicendi spēs in diuinis eloquiis cognoscit. tropos uidelicet & figuratas locutiones. Hec ēplex philosophie forma p̄signata fuit in ēis patriarchis. in abrahā moralis p obedientiā quā habuit. In ysaac naturalis. fodiendo puteos. & irrigando p̄fluenda rerū. In iacob inspectiua. uidendo scalam a terris in gl̄iū porrectā. & angelorū uiās. unde & isrl nominat ē. hęc origenes. Boetius uero in cōmento ad fabium. sup porphirii. diffinit sic philosophiā. & dixit. Phia est amor & studiū sapientię. ū huius que in artib quib; dā & in fabrili scientia uersāt. ſſ; illius que nulli indigens. ut uox mens & sola rerum p̄mea ratio est. Est autē intelligentis animi illuminatio. & ad se ipsam retractatio. Philosophię due sunt. spēs. theorica. & practica. id est speculatiua. & actiua. Theorice. id est contēplatiuę uel speculatiuę. iii. sunt spēs. una de intellectibilibus; alia de naturalibus. Intellectibile ē quod unum atq; idē p se in propria semp diuinitate consistens nullis q̄quā sensibus; ſſ; sola mente intellectuq; capit ē. Que refert ad speculationē dī. atq; ad animi incorporalitatem p̄tinet. hanc partē greci theologiam nominant. Secūda pars est intelligibilis. que intellectibilem intelligentia cōpbendit. hęc p̄tinet ad oēs animas rationales sue tactu corporum celestium. & terrestrium. ab intellectibilibus; ad intelligibilia degenerauerē & beatorem sunt quotiens se intellectibilibus; applicant. Tertia spēs ē que circa corporū cognitionē uersatur. physica

Origenes.

¶ Apud se ipsam retractat philosophia. i. rerū causas discutiens;

¶ Hic q̄doq; ut hic transfert uerborū de scientia ad materiā. reducto de re ad scientiā.

Practica dr̃ dr̃ morale & dispensatiuū ⁊ politicū. Morale q̃ gen⁹ erudit sure uiuẽ. dispensatiuū ū de domo ⁊ reb; ꝑuarū instruit sure disponere. Politicū aut̃ de ciuitate ⁊ reb; publicis docet sare ꝓuidere.

logia dicta. Merito intelligibilis media collocatur· qđ habeat & corporū animationē· & intellectibiliū considerationē· Practica quoq; id est actiue· tres spēs sunt· ꝓma ē· que sin curam gerens cunctas sese erigit· & exornat· aut gerq; uitaꝫ· nichil in uita admittens· q̃ non gaudeat· nichil faciens· penitendū· Secūda est· que rei publice· cuiꝰ suscipiens cunctaq; salutē suę ꝓuidentię sollertia· & multicię libra· & fortitudinis stabilitate & ꝛ̄ patientia medet· Tertia est· que familiaris rei officium mediocri cōponens dispositione distribuit· Sunt harū & alię sub diuisiones· quas nunc ꝓsequi sup sedendū ē· huc usq; dicta· Ipse uero ꝓmā spēm practices possum⁹ appellare· solitā ā· sectam publicam· etiam familiarē· ad solitariā practicā respicit· quod ille solitariā uitā dixit· in deserto· xl· diebus· quod egit· in montem orare· & erat ꝓ noctans in oratione· qđ etiā eū uellent cum rapere· & regē facē· fugit· & dimissa turba· ascendit in montē orare solus· Et cetera· in quib; singularis ꝓfectus sē tanꝰ declarat· ad familiarē ū practicā pertinet· ut illud· fili quid fecisti nobis sic· Ecce pat̃ tuus & ego dolentes querebam⁹ te· & descendit cum eis· nazaret· & erat subditus illis· Et quod dimissis turbis discipulis dixerit parabolas· atq; eos modo increpat· modo laudat· & de cruce matrē discipulo cōmendat· Sic & hīs similia· Publica ū ꝓtica notat̃ in parabolis· ut ibi· Homo erat pat̃ familias· q̃ plantauit uineā· & sepē circūdedit ei· Sic & ibi· qui ū intrat ꝓ ostiū in ouile ouiū· s· ascendit aliunde· fur ē· & latro· Simiꝫ in aliis· In parabolis enī bipartita ē intelligentia· In eis namq; intelligi oportet ꝓncipaliꝫ illa que ꝓ similitudi nē accipiuntur· qđ fieri nequit· ni & ea intelligamus· que ex ui uerboꝝ consuetu usu significant̃· Et hec quidē· ad cōmunē practicā propie attinēt· uelut discretio seminandi· ne semen cadat sec⁹ uiā· & uolucres celi comedant illud· ne cadat ī petrosa· & estu solis arescat· ne inter spinas· & suffocet ab illis· s· in ꝛ̄am bonā si ceciderit· dabit fructū· Sic & in ceteris· iuxta ꝓdicta dicūtur esse uarietes politice· alię purgatorię· alię purgati animi· Ad theoricam sane spectat euangliū· ꝓ intellectibilē spēm· q̃ theologia dicit̃· ubicunq; diuinitatem· siue ꝓ uerba· seu ꝓ miracula indicat· id ē ubi trinitatē reserat· & ubi xp̃m uerū esse dīn· ꝓbat· Per intelligibilem uero spēm facit nos euangelica lectio theoricos· ubi xp̃e uer⁹ homo esse ꝓbat̃· & ubi animę docent̃ se ipsas attendere· & suā in corporib; animatione· & in ei⁹ considerationē· ad philologiā quidem respicit· quod ibi dicit̃· Ipse intelligas· quia omīe· quod ui os intrat· in uentrem uadit· & in secessum emittit̃· Ambitus lucā· tria sunt· que philosophi mundi istius excellentissima putauerūt· & plurē scire· sapientiā· Quod aut̃ rationalis est· aut naturalis· aut moralis· hec ꝫ in uetere testamento possum⁹ aduertere· Quid enim aliud significant· tres illi putei· quor⁹ unus ē uisionis· alius inuidię· tertius ab undātię· nisi ꝓplicem istam in patriarchis fuisse uirtutem· Puteus uisionis ē rationabilis eo quod ratio uisum mentis acuit· & animum purgat obscuri· Puteus inuidię ē sapientia naturalis· que ea que· nature cōprehendit· & affirmat quasi inuidendo· cum diuinam naturę· id ē dīs quasi testis fidei adhibet· Puteus abundantię ē ethicus eo quod eos dem alios· allophilī quor⁹ sepe magna corporis figuram· unus uenę liquorē ysaac inuenit· Purum enī ꝓfluunt bonis mores· & bonitas ipsa ꝓpriis habundat· aliis sibi restrictior

De puteo scilicet habet̃ in genesi· de quo ꝓpheta ait· de puteo in bimdantes in siccum· &c.

Sic ē ditrigo· uena multis fluēs· unde· ut ait apostol· fit ea potestas sui effectus· ut plurimū copiosior· largiē abunde· sibi ipsi retinens· & nonnullis ꝓ sibi nec; ꝓ pariter integralis multiplicē distribuens.

Sisi q̃ stanū· herculis prepar· ñ potest· eo⁹ comitē· ignē· herculem fuisse· ita ꝫ parabolis duo intelligiē· & utrūq; ad ꝓcticā spectat.

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

quid etiã tres libri salomonis nisi etiam huius
sapientie salomonẽ ostendunt fuisse sollertẽ.
De ethicis in proũbiis scripsit. de naturalib;
in ecclíaste: uanitatẽ eiũ creatura mundi subiecta ẽ. de mirabilib; & rationabilib in cantico canticorũ. eo quod cũ animẽ nr̃e uerbi celestis amor infundit. & rationem mentis sãe connectit. ammiranda misteria reuelant.
Euangelistis quoq; quã puras defuisse sapientiam. Cum cum uarijs generibus sapientie
sint referti. singuli tamen duũso genere ꝓfluunt.
Est enim sapientia naturalis in iobe: q̃ uerbũ
in ꝓncipio reppit transcedens anglos & uir
tutes celorũ. Macheus singula. ꝓsecutus. sedm
hominẽ moraliter edidit nobis ꝓcepta uiuendi. Marc⁹ rationabiliter mgr in ꝓncipio loandis ꝓfluauit. Ecce mitto angelũ meũ. & ugr
clamantis in deserto ut ãmationẽ moueret. & doceret humilitatẽ in iohẽ baptista.
q̃ deo placuit. At uero lucas uelut historicus cũ
ordinẽ cenuit. oĩs sapientie sp̃es cõplectens.
Pertinet enim ad naturã quod sp̃m sc̃m creatorem dominice incarnationis exstitisse reseratur. unde & dauid docens sapientiã naturalem ait. Emitte sp̃m tuũ & creabunt. docet
moralia in beatitudinib⁹. & in illo sermone
dñi ostendit inimicũ etiã diligendũ. docet
rationabilia cũ dicit. Cui fidelis est in mi
nimo. & in maiori fidelis ẽ. q̃ sapientia spũalis
possidet omnẽ ꝓncipatum quem falso sibi
uendicat humana prudentia. ꝓsertim cum
ipsum misteriũ trinitatis sine hoc ꝓncipatu
non sit. Naturaliter enim pater genuit filiũ. moraliter factus ẽ obediens patri usq; ad mortẽ. rationabiliter a patre & filio ꝓcedit sp̃s sc̃s. q̃ rationẽ dñi nr̃i ihu xp̃i colendo. & uite regendo humanis pectoribus infudit. ℣ b ambr̃:
ab origine simplici. ℣ ambrosii & boetii di
uisiones de philosophia uicissim se includunt.
Moralis enim phia continet tres sp̃es practices.
rational. id est inspectiua. intellectibilem &
intelligibilem. Naturalis uero eadem est que &
physiologia. dug⁹ in epla ad uolusianũ. Ex hiis duobus ꝓceptis. diligesdñm & ꝓximũ. dicit
xp̃s totam legem. ppheasq; p̃pendere. hec phisica ẽ quid omnis omniũ naturarũ causse in deo
creatore sunt. hec & ethica. quo uita bona.
& honesta non aliunde formatur quã cum
ea que diligenda sunt. quemammodũ diligenda
sint. diliguntur. hoc ẽ dns & ꝓxim⁹. hec loica
quo ueritas luminaq; animis rationalis ñ nisi ds
est etiã hec laudabilis rei publice salus. sleq;
eiũ conditor & custodit optima cuncta. nisi fundamento & uinculo fidei. firmeq; concordieq; eiũ
bonũ cõmune diligit. quod simum ac ueris
simũ ẽ ds. atq; in illo inuicẽ sinceriss̃ime se homines diligunt. cũ ꝓpe illum se diligunt. cui
q̃ animo diligãt occultare non possunt. Idem
in sexto de uitate. fortassis q̃ platonẽ philosophus generaliũ placiũ acuti⁹ intellexisse laudant. aliqd tale de deo sentiunt. ut in illo ĩ
uentua t̃ & causa subsistendi. & ratio intelligendi. & ordo uiuendi. quoq; unũ ad naturalẽ.
alterũ ad rationalẽ. tertiũ ad moralem partẽ
intelligit. primẽ. Si enim homo ita creatur ẽ. ut ꝓ
id quod in eo ꝓcellit attingat illud quod
cuncta ꝓcellit. id est unũ uerũ optimũ dñm.
sine quo nulla natura subsistit. nulla doctrina instruit. nullus usus expedit. ipse quemcunq; ubi nobis secura sit omnia. ipse certa natur⁹
ubi nob certa sit omnia. ipse diligat⁹ ubi nobis
recta sit omnia. Bene q̃ dixit plato. deum bonus
imitatorẽ. cognitorem. amatorem. esse sapientie. cui⁹ participatione beat⁹ sit. Bene dixit
summũ bonũ ee dñm. unde uult esse philosophũ amatorẽ dei. ut quo philosophia ad
beatã uitã tendit. fruens deo sit beat⁹. Et
sciendũ est quod licet xp̃iana ñ uetustate mo
re quorũdam philosophorũ. uel physica.
id est naturali phia. uel loica. id ẽ rationali.
uel ethica. id ẽ morali. non ideo tamen nesciunt. ab uno uero deo atq; optimo. & naturam nobis esse qua facti ad eius imaginem
sumus. & doctrinã qua eum nosq; nouerim⁹

In cap. xxvi.

¶ Este quod est ex se ds est p quem dare esse.

& gram qua illi coherendo beati simꝰ. Siue ꝙ platonici siue quicūq; alii deo cognito repperer̄t. ubi ēet & causa constituendę unūsitatis & lux prępiende ueritatis. & fons unde felicitatis cum de deo ista sentiunt. nobiscū sentiunt. ambr. in epla. ad colo. ¶ deo non legimꝰ quadruuiū in euangelio ul in epla. quia cura animę impedit. cum in agnitione xpi omnē salutē & sapientiā habeam. ¶ Quę autē causę extiterint ut euangelia scriberent̄ uideam. Ieronimꝰ in arguīto ante euangelia. Ob eorum maxime causā ꝙ in ihū credideranꝫ ex iudeis. & ne quaq; legis umbrā seruabant succedente euangelii ueritate. matheus euangeliū edidit. Sic enī ¶ pulsa tranliret cum aliis aplis ad gentes. ecclīa de iudea. qđ ꝓdicauerat uerbo. firmauit scripto. ne falsi ꝓdicatores ecclīarū ¶ uersores aliqs supseminarent errores. ¶ Idem in eōd. Iobs cum ēet in asia. & hereticorū semina pullularet. hebionis & ceretos coacꝰ ē. ab asię episcopis de diuinitate saluatoris scribere. hunc ecclīastica narrat historia cum a fratrib; cogeret̄ ut scriberet. ita faccurū se respondisse. si indicto ieunio in cōmune oēs dīm ꝓcarent̄. q; repleto. eructauit. In principio erat uerbū. & c. Beda in mar. Cum romane urbi dū unū ꝓdicante petro aplo exercū fuisset. a deo dilectabant̄ mētes audientū in diuino sermone. ut nulla sanctas esset inde fieret. unde marcū discipli ei ꝓcorauerunt ut quę ille ꝓdicabat. ipse scripturę traderet. q; dom forisq; in huiꝰ modi uerbi meditationib; pmanerent. Quod multū placuit petro. Clemens in sexto dispositionū libro. hystoria gesta describit. beda in lucā significat in premio. lucas eā sibi maxime causam euangelii fuisse scribendi. ne pseudo euangelistę facultas eēt ꝓdicandi falsa. q; sub nomine aplo conati se inducere sectas pfidie. Demq; nonnulli thome. alii bartholomei. quidam matheę. aliq; eā duo

¶ Hic dicit̄ quę putarę causę mihi gaudi ut euangelia scriberent.

¶ Multa sē unū. & unū ē multa. per communionē. hinc apls. omnia membra corpis cū sint multa unū corpus sūt. & corpus ē unū membrū. & multa. Trē unū in subā dr̄ multa. pcare duūsa. se ut ligni ē longū. latū. & spissū. & sic idem homo ē cūpus. grammaticus & musicus. ¶ ds autē unū & subā ē trina. nec sdm subam. nec sdm accidens plura. sed immutabili relatione. Est enī qđ nulla relatio ad se ipsam referri possit. facta ē ꝙ trinitas nūeritas. eo qđ ꝓdicatio relationis ē seruata ē unitas in eo qđ est in differentia. subę. ut quattuor. hoīs. q; que sdm se dr̄ ꝓdicantur. una. g; subā omnes unitatē. relatio multiplicat trinitatē.

¶ Aug. xv. de trinitate. filius natus ē de ingenito. & patrius. si pater. ut pater patriam habeat. absurdum est. patrem & filium duos esse. nota si duas res. de libro de doctrina xiana. Ref. alię. & ab; fruendū ē. alię ab; utendū. ¶ Siue ab; fruendū ē beatos nos facturum. sit ab; utendū. rendentes nos ad beatam. ut unam. sitq; ē amore inhęrendum. aliam rei ppē quam. ut autē ad eā utamur. ad ipsam. ut amas obtinendā. si enī amandū ē. q; ē utendū. & mūdo. si fruendū. ut in bibilia. Dī. p. ea quę facta. & intellecta. aspiciunt. Ref. q; quib; fruendū ē. patre. & filio. & spe scō. eadem q; summa trinitas una. & res est. oīsq; fruentibus ea.

decī aplōꝝ. titulo reppunt̄ falso sua scripta ꝑ notasse. & basilidis. arq; appelles. quorū unus. ccc. lxx. gnos. alt̄ inuicem duos contrarios deos. mē alia nefanda dogmatizabant euangelia sui nominis errore fēda reliquer̄t. Inē quę no tandū est quod dicat̄ euangelia iuxta ebreos. quo scilicet uerum nazarey non mē apocrifas. ꝙ mē ecclīasticas numerandū historias. nā & ipsi sacre scripture mēpreti ieronimo ui sum ē. ex eo pleraq; testimonia sumere & ipsum in latinū grecum; sermonē transferre. falsa uero euangelia lucas in sua ꝓfatione refellit. huc usq; beda. Cum ꝙ pret̄. iiii. libros euangelii. quinti. q; uerum nazarey recipiat ecclīa. non absonū uidet euangelia cōpendio se nos recipere. in uno ope. theophili epi. uel tacianꝰ. seu ammonii. alexandrini. aut alius cui libet congruo componentis ordine una ex quatuor narratione. ¶ Ad euangelii theologiam sane credendam. cum ex testimonius scōꝝ tū ex sententiis magistroꝝ breue ꝓponam accessum. dicum libro scdo. de trinitate capitulo. xx. qđ semp & fuit. & semp est. aut ingenitū est. aut genitū. aut nec ingenitū nec genitum. Et sunt hec tria genera trinitatis. Quod ingenitū est. pater ē solus qui á nullo esse habet. quod ē nisi á seipso. quod genitum ē. filius ē. cui á patre est ēe qđ ē. Qđ uero nec ingenitū ē. nec genitū. spūs scōs est. cui ē esse a patre & filio procedere. & hec tria trinitas ē. uere consubstantialis & coeterna. Una ꝙ aliud est genuisse quā natū esse. aliud q; est procedē quā genuisse. uel natū esse manifestū est. qm̄ alius est pater. alius filius. alius spūs scūs. & trinitas tamen q; ad psonā patris & filii. & spūs scī. referē unitas ad naturā. cui dicatis primet. Iustinianus in edicto fidei. In deus subsistentius siue ¶ psonis una deitate. siue natura. & substantia & ueritate adorandus. ꝓpterea quidē separantes. deitatē autē unientes. Trē. unū est deitas. in eis. & tria unū. in qbus deitas ē. dum ut subtilius dicam. ipsa trinitas est deitas. Item.

¶ Hoc dicit̄ ut sit principio codicis inuenies.

oporcet unū dm unā naturā siue substam
& formā conficeri. & tres subsistētias pdica
re. seu tres psonas. & unā quāq; cū sua ppeta
te. Jrē. nemo umq; ausus ē in catholica gelia
dicere. quod sicut tres subsistētiae. sic & tres
nat̄ sint sc̄ ēcclia. Jer. in exposicione
simboli ad papā laurentiū. Jgnis celestis ge
nerat ex sepso splendorē lucis. & pducit
uaporē. & cum sint ēa in rebus. unū sunt in
substantia. ita ēa ēcclia ē una maiestas. dug.
in continua exposicione. xxix. cap. vobis.
Quomodo cu uerbū quod loqueris in corde
habes. Et concepto ipsa spūalis ē uerbum
eni quod concepisti. sic ē ut anima. sic ds
genuit filiū. S; cu uerbū gignis ex tempore
Origenes: ds genuit sine tempore. In origenis ut dicatur
omelia que sic incipit. Vox aquile pulsat
aures ecclie. patre loquente uerbū suū. hoc ē
De patre & fi lio & spū scō. patre gignente sapiaā suā. omia fiunt.
unde ppha. omia in sapientia fecisti. Precedit
patē uerbū. non natā. s; causa. audi ipsū filiū
dicentē. Non possum ego a me ipso facē q̄quā.
& a me ipso facio michi. uel a me ipso non
loquor. Procedit patē causaliē. procedit filius
omia que p ipsum facta sē naturaliē. Pater
loquit uerbum gignit omia efficiunt & q̄m
qui loquit in uerbo quod loquit necessario p
flat spūm. ita ds patē simul & semel filium
gignit. & spūm s; in pgenitū filiū pducit.
Ysidorus in libro differentiarū. Sapientia dei
dicit uerbum. & quia michi in substantia
naturē suę inuisibile. uel corporeū ē. & p eo qđ
patē p eam omia condidit. uel iussit. & ḋa p
illam patē invocant. aug. libro. lxxx iii. quest
ionum. cap. xxvii. Cum sapiens ds dr. & ea
sapientia sapiens dicit. sine qua eū uel fuisse
aliquando. uel esse posse. netas ē credere. non
participatione sapientie sapiens dicit. sicut
anima que & ēē. & ī esse sapiens potest. sed
quod ipse genuit eam in qua sapiens dicit sapi
In ecclesiastico. ens sapientia a filio deo. & cū illa
fuit semper. entia. Idem in eod. cap. xvi. Deus omniū que sē
causa est. quod autē omniū rerū causa ē. ēna
sapientie suę causa ē. nec umq; ds sine sapi
entia sua est. Igit̄ sempiterne sapientie suę. calu
sa est sempiterna. Deinde si patē esse sempiternū
in deo est. nec fuit aliquando patē numq; sine
filio fuit. filius igit̄ semp natus ē. quia semp filius
est. & non solum imago patris ē. quia de illo
ē. & similitudo quia imago ē. s; ēna equalitas
tanta. ut neo tempori sm̄ aliū ī pediūco
sic. Per eum eni condita sūt tempora. dug. &
alibi. in epla ad maximū medicū thermo
tanū. Sicut flamma splendorem quē gignit tempore non precedit. ita patē numquā
sine filio fuit. Ipse est quippe sapientia
dei patris. de qua scriptū ē. Splendor ē eni
lucis ętne. luci g̃ cui candor ē. id est deo pa
tri sine dubio coetnus ē. & ideo non sicut in
principio fecit ds celum & terram. ita in
principio fecit uerbum. s; in principio erat
uerbū. Jrē. in eadem epla. Patē ita genuit
de se filium. ut totus maneret in se. & eēt
in filio tam quam & solus. Similiter &
sipe sēs. precedendo ñ minuit eū. nec auget
berendo. tanta ē g̃ tota ēnitas in solo pa
tre. sed in solo filio. sed in solo spū. quanta
simul in patre. & filio. & spū scō. Quare
nullo modo explex dicendus ē ds. Ambr̄. de
fide ad gratianū impatorē. qđ unus est
substancie separari ñ potest. & si ñ sit sin
gularitas. s; unitas. Singularitas ad p
sonā pinet. unitas ad naturā. Un̄ quaq; ē
ds. & non plures. neq; multiplex. ēnus &
singularis. Jer. in quecūq; multi dr patet
deū filiū genuit. non uoluntate. neq; ne
cessitate. s; nata. Aug. ad orosium. nec uo
luntate nec necessitate genuit patē filiū.
quia necessitas in deo ñ ē. & pure volun
tas sapientia non potest. ō pri est ratiōna
biliē sape quā rationabiliē uelle. Gregor.
xxiii. in iob. In eo quod patē uerbū p fecit
genuit locutus est. In eo qđ semp gignit loqt
filius dei unigenit p pfectione nat dicitur
p ētnitate nasci semp phibetur. dug. libro

¶ Crisostom in epla ad ebreos. Innatus sine matre filiū. si qa si hāt causā pris sit. hoc qđ ipossibile ē. hē. n. patrē. aliū quoq; filiū. ¶ & si hē matrē. nec finē.

¶ dug. libro retractationū. de patre & filio dxit. q. ēā ipse genuit. quia sapiens ds sapientiā. s; melius istā questionē in libro p̄a de ēnitate ēēatum.

¶ In hoc melius tractauit p̄a q̄ supiorē. & declarauit patrē sic esse sapientē sapientia de se genita. q. si ex ea s; ex ea sapiens sit. Si eni ēēt sapiens ex sapientia genita de se. cū ex esse. q. sapiente ēē. habēt patē a filio ēē. est q. patē sapiens in filio. s; si ab illo filio il sapiens ē in patre. & ex ipso.

Deus quippe ante suū
faccū locucio ipsius sui facci ē īmutabilis
ratio. que non habet sonum strepentem.
& transeuntē. sū sempiternę manentē.
& temporaliē organē. dug⁹. de uerbis dñi.
c. xxii. capᵗ. iohis. Quem solū patrē semp
& sine initio ingenitū nouim⁹ ita filiū
semp & sine initio ex patre genitū confi
temur: Nec aliud facit diuisionē psonarū.
nisi quod patr ingenitus est. filius genitus.
ille patr iste filius. Idem libro. xv. de scā trā
tate. capᵗ. xxvi. Hinc constat spm scm ecclā
a filio procedere. quod apls ait. Misit dns spm
filii sui in corda nra. Et cū resurrexisset.
& apparuisset discplis suis. insufflauit
& ait. accipite spm scm. Idem in eodē capᵗ. Cum
spm scm genitū non dicam⁹. dicē tamen
non audem⁹ ingenitū. ne uel duos patres
in illa trā tate. uel duos qui nō sē de alio.
quispiā suspicet. Idem in eodē capᵗ. xviii. Sicut
umcū dī uerbum. ppriē uocam⁹ nomine
sapientię. cum sit & spē. Scilicet & pater
sapientia. ita spē scs. ppē nūcupat⁹ uoca
bulo caritatis. cum sit pat & filius caritas.
Recte ergo spē scs uocatur: etiam domi
dī. Eumpᵗ ex dictis aug⁹. ex decalogi exposi
tione. Sēficatio nulla diuina & uera est
nisi a spū scō. Non enī si ultra dicat ppriē spē
scs. scilicet cum sit & pat scs. & filius scs.
Hom ppium hoc spē accepit ut ecclā in trī
tate plōna diceret. spē. dug⁹. in enchiridion
capᵗ. xiii. Sūt dī ppterea p spm scm
rat significanda. quia ipse sic ē dns. ut
dicat ecclā di donum. Idem libro. v. de scā
trinitate. capᵗ. ii. Alię essentię uel substantię
capiunt accidentia q̄bus mō fiat muta
tio. Dō aut non Idem capᵗ. v. Quamuis
chūsum sit patrem ee. & filiū esse. non est
diuersa substantia. qua hec ñ secūm sub
stantiā dicunt. sū secūm relatiuū. Quod
tamē relatiuū non ē accidens. qm non est
mutabile. Idem libro. viii. capᵗ. iii. Mens &
amor & noticia q⁹ tria sē. e. c. ta unū sē. & cū
pfecta sē. equalia sē. Nec amor & cognitio
tamq̄ in subto insunt menti. sū substantia
luc ecclā ista sū. sicut & mens. quia mens cū
se totam nouit. pfecte nouit. & cum se p
fecte amat. p totum ei⁹ est amor ei⁹. Idem in
sermone de scripturis ueteribus & nouis. cō
tra arrianos. In sole tria sunt. que separari
omino non possunt. sol. splendor. calor. tria
ē habet ignis inuisibilia mocū. lucē. &
feruorem. Si ergo creaturam diuinē non
potest hereticus. quom⁹ poteris diuidere crea
torem. In psalmo habes. Verbo dñi cęli fir
mati sunt. & spū oris ei⁹ omnis uirtus eorum.
Item contra arrium Intelligam⁹ dīm quan
tum possum⁹ sine qualitate bonum. sine
quantitate magnum. sine indigentia creā
torē. sine situ psentē. sine loco ubiq; totū.
sine tempore sempiternū. sine cōmutatione
sui mutabilia facientē. nichil patientem.
quod si dīs ita dīm cogitat. & nondū potest
inuenire q̄d sit. tamē pie cauet quantum
potest aliquid sentire de illo qd non sit.

Ex pdictis & quā pluribus
aliis sanctorū patrum sanctis. sunt q̄
dicunt patr nomine designari. diuinę ma
iestatis potentiā. qua quecūq; uelut efficē
posse. Non enī potest iniusta facere dns. qa
ipse summa iustitia & bonitas ē. filius uero
siue uerbi uocabulo sentiunt significari
sapientiā di. qua sic cuncta discernē. uale
ut in nullo penitus deuium queat. dpellatione
aut spē scī ipsa dei caritas uel benignitas
intelligitur. qua scilicet omnia uult optime
fieri. ac dispōi. Est uaq; descriptio summi
boni. cui plenitudini nichil deest omnipo
tentię. summę sapientię. summę bonitatis
discretio. Nam in his duobus continentur omnia
que de deo dicunt. quod enī dicit. inuaria
bilis. immutabilis. indeficiens. genus. poten
tię est. Posse siquidem uariari. posse defi
cere impotentię est. Quod rursus profundus est

Magnum est in expositione sim
boli. quod dē apls. Credis in dīm patrem omnipotentē. Intelligas in dō na
tā immutabilis. in patre ingenitū ue
ritas. in omnipotente plenitudo uir
tutis ostendit. Est nam⁹ p ingeni
tum ditatem omnipotens. & p omnipo
tentiā patr.

Scīt. in ultimo uersu epistę ad ro
manos. in hoc uitu notat trinitas. in
hoc quod ait potens. intelligit pat
in hoc q⁹ ait dīs. x. filius. in hoc q⁹
ait gētiū dī. spē scs.

pfectus modestus sapiencie est nã non cognoscẽ
res ipsas nisi ex earũ euentib; seu effectib;
insipiencie est humane. benignus uero mi
sericors & miserator: cum dicat ad bonita
tem spectat quãuis miserator magis ex bo
nitate misericie quã ex bonitate dicatur.
Sic de ceteris. hec unicuiq; ẽnitatis distinctio ad
diuinum cultus religionem plurimũ pficit
nobis. & hoc ob ꝑcipue ipsa dei sapiencia ĩ
carnata in ꝑdicatione sua eam decreuit assumẽ.
duo q̃ppe sunt que nos omnino dẽ subiectus
efficiunt timor: s. atq; amor: Potencia sic
dem & sapiencia maxime timorẽ meren
tur. cũ din iudicẽ esse seruam. & que uolu
erit omnia posse punire scim. & nichil eũ
latere cognoscim. benignitas ũ ad amorẽ
pmeret ut quẽ benignissimũ habem. po
tissimũ diligam. Ex quo etã animaduerta
potest eũ ulasci impietatẽ uelle. quia q̃
plus placet ei equitas. eo magis displicet
mãtas. iuxta illud. Diligit iustitiã. & odit
iniq̃tatẽ. Rursus hec ẽnitatis distinctio.
ad unũsorũ dei operũ cõfidationẽ pluri
mũ ualet. ut quecũq; agit egregie fieri cre
dant. eũ quecũq; uelit efficẽ possit. & in
omnib; modũ seruare sciat. & optime cuncta fieri uel pcedere uelit. hinc trũ ẽnitatis opa indiuisa. idẽ cõmunia esse dicunt. quia q̃cq̃d potencia gerit. idẽ sapiencia moderatur. & bonitate conditũ inde bene in his que facim. uel din facẽ germanam cõmemoratione ẽnitatis facim. dicentes.

Si cũ lapidũ mul arcentiũ ꝓbabilis ẽ illu minatio. multo magis cũ ꝓnaꝝ & unũ fr̃ inse bilis ẽ equalo.

In nomine patris & filii. & spũs scĩ q̃ñ. uel in nomine ssc & individue ẽnitatis. ut sicut trium ꝓsonarũ indiuisa ẽ operatio. sic & earũ inseparabilis sit inuocatio. Hinc est quod moy ses cum ꝑfectus diceret. In ꝓncipio creauit dẽs celum & terram. adiecit. & spũs dei ferebat sup aquas. In deo q̃dẽ creatorẽ patrẽ insinuans diuinã potenciã. per quã creare de nichilo omnia potuit. congrue cõmemorat. quia hoc nomẽ dẽs ineꝑtatur. timor. & potestatẽ reue

rencia. timoris maxime exhibẽt. In nomine ũ
ꝓncipii. filiũ designat. idẽ diuinã rationẽ.
seu sapienciã. in qua p̃ prudenciã cuncta ꝑfecit habuerit. quã in effectus operũ pueniret. consistẽ q̃dã m
P spũm ũ din apte spũm scĩm insinuat. id est diuine grãe bonitatẽ. In creatione quoq; hominis non dixit faciã. & faciam. ut ẽnitatis pluralitatẽ designaret. Cum autẽ totus ẽnitatis una sit potencia. una sapiencia. una bonitas. una eademq; operatio. que tamen ad potenciã assignãt pat̃ spũs alii attribuunt. que ad sapienciã spectant filio. que ad bonitatem pertinent spũi scõ. ut a subiectis declaratur exemplis dicit filius. Que pat̃ posuit in sua potestate. Et alibi. Sicut disposuit mihi pat̃. Quotiens autẽ ipsa humanitas filii opem unice sibi diuinitatis implorat. aut aliqs ꝓces ei fundit. solo patris uocabulo. ipsã salutem cõmemorando potenciã. qua potens ẽ dẽs efficẽ quod rogatur. uelut cũ dicitur. pat̃ sce seruia cos. Pat̃ in manus tuas cõmendo spũm meum. Et similia. que ad orationem pertinent. Hinc usus ecclie. ad solum patrẽ locutionẽ dirigit. in spialib; orationib; q̃ in celebrationib; missarũ fiunt. dplis quoq; cum ait patrem suscitasse ilium a mortuis. uel uiuificaturũ esse corpora nia. uel filiũ aut spũm scũm misisse. uel ei filiũ obedisse cum in quã talia dicat. ꝯsi ꝓpe & spialiter ꝓpetati patris ascribit. que ad potestatem attinere uident. Sic quoq; ꝑsone filii que ad rationẽ uel sapienciã pertinet spialiter assignantẽ. iuxta illud. Pater omne iudicium dedit filio. potencia sic q̃dẽ sapiencie in discretione iudicii cedit. ubi equitas magis exigenda. quã uis & potencia exercenda. Quod autẽ supponit quia filius hominis ẽ. inde maxime pendere iudicium declarat. quod impius preter certa mala missus a patre filiũ respuerit. Unde filius ait. Si non uenissem. & locutus eis fuissem. peccatũ non haberent. Hunc autẽ excusationẽ

filio.

non habent de peccato. Ad hoc illa etiã inscriptio psalmi pertinet quę agit p occultas filiũ. Idest iudiciis de quibus dictum ē. Iudicia tua abyssus multa. Quia sic dicitur ē sapientie est iudicare. id ē qđ ex ratione cuiq; debeatur agnoscere xp̃m dñi nr̃i ihu xp̃i. & dñi sapientiã nominat apls. Sapientiã quippe p quam omnia ad integrũ nouit nr̃i ihu xp̃i ũ p quã bonoꝝ omniũ efficaciã complet. unde illud. Omnia p ipsum facta sũt. Et alibi. Omnia in sapientia fecisti. Inde dicitur siue manus patris appellat p quã pater omnia operat. Quia etiã beneficens pat̃. siue ratio. siue angelus magni consilii dicit ē. quia in hac sapientia rationabiliter pater omnia disposuit. siue mundũ creando. siue eundẽ lapsum reparando. Et in hoc pater uerum consilium nr̃e ignorantię deuicit. cum sapientię incarnato nob̃ uisitauit. Diuine autẽ gr̃e opatio & omnia quę à diuine caritatis bonitate manifesta spectant spũs scõ ascribunt̃. sicut est remissio peccatorũ. distributio quoq; cuiq; bonoꝝ ex sua bonitate non ex meritis nr̃is prouenientis. hoc est qđ aqua & spũ. ñ aqua & patre uel filio regnari dicimur. cum tam̃ trinitatis opatio in singulis eade sit. Omnia denique sacramenta quę in ecclia conficiunt̃. ex bonitate dñi spũs sc̃i ascribenda. ut ex hoc paterne liqueat affectu patrię maiestatis. id ē dulcedinẽ diuine bonitatis spc̃s sc̃i uocabulo exp̃m. Spũ namq; oris nr̃i. id ē anhelitu affectus animi maxime patefiunt. cum sitimus aut p amore suspiramus. aut p doloris uel laboris angustia gemimus. unde hoc loco spc̃s p bono affectu ponitur. uerba illud sapientię. benigna spc̃s sapientię. Et in ps̃o. Spc̃s tua bonus deducet me. Et apls. Dẽs caritas ē. qa teste Gregor. spc̃s ipse amor ē. q amore scdm iobem pat̃ diligit filiũ. & inde quedam patris & filii communio ē spc̃s scs. qui & amborũ dicitur ee. unum donũ. id ē donabile. donatum ũ

ex tempore.

Deus autẽ trinitatis nec ũ genitum filium à patre ac possionis spc̃s ab utroq; hr̃modi uestigia ꝓponit doctorũ uigilantia. dug̃ libro xi. de ciuitate dei. In una quęq; creatura hec tria reꝑiuntur. qs ea fecerit. p qđ fecerit. quare fecerit. Pater itaq; ē q omnia fecit p filiũ. ꝓpter bonitatem suã. Que bonitas. qa spc̃s scs intelligit̃. trinitas nobis intimatur. In creando quippe immensitatem rerum potentia maxime declaratur. sapientia quoq; in gubnando creata & in eade ad optimũ eorũ deducendo. benignitas ex ipsis creaturis manifestatur. Item ex mente mea nascitur sapientia. que est in ipsa. & à mente & à sapientia procedit amor. quo ipsa mens diligit sapientiã genitã a se. & sunt hec tria simul in una i diuisibili substantia. sicut in igne sunt ignis usus ignei feruoris nascit̃. & inde p uenit splendor in eade silua. Item ima go dei erat ad sigillandũ facta. quod ē imago id ē sic formatũ est. ex ere tam̃q; ex materia conflatur. & quod est sigillabile seu sigillans. ab utroq; procedit. Sunt g̃ in una eade essentia tria. ꝓpter tate diuisa. quia aliud ē esse. hoc est. aliud ee hanc imaginẽ. & aliud ee hoc sigillabile. Sapientia quoq; siue sapientia. cũ sit potentia discernendi. necessario exigit adesse suã potentiã. s; potentia nõ exigit sapientiã. quos similitudine materię ad materiatum facile uidi potest. Et etiã quia statua constat ex ere & forma. est ñ exigit statuã ad esse suũ. statua uero exigit est. & quodã modo ꝓprie ac figurate posset dici statuã ex ere genitam. seu peratã esse. & omne materiatũ ex materia. Potentia ũ & sapientia procedit bone uoluntatis affectus. quia his exigentib; consequenter facile uolumus. nisi aliud ꝓpediat que possimus & scimus facere. si cognoscam̃ ea fieri oportere. Sed quo spectant ꝓpositę similitudines. Sumq̃ ꝓsumet assignare. q̃squam

Ambr̃. libro de fide. s. ꝓpter eas filius declarat̃. cũ dicit̃ gnãto ex eo q̃ ē. ex patre filius unigenit̃. ex dõ uerbum. Expssa quoq; similitudo patris in filio reuelat̃. cũ ipse dicit̃ imago. & claritas subsistentię. & splendor gl̃ę. & speculũ dei maiestatis. Cũ. & dñi ex sempiterno ds de ingenite ingenitus. de uero uerus patre ac filius opinionis unitas manifestatur. Et cũ dr̃. de forma unitatis de sapientie sapientia. de iusto iustitia. opinionis genitus probatur.

donũ donatoris. id ē donatum. dona cum dicimus referimus ꝓpter eos. ad patrẽ & filium assignamus.

generationē filii a patre: possionē spūs ab utroq:
Dicat enī ieronim: in euangelio: uult ē ambr̄.
in libro de trinitate: quom̄ pat̄ genuit filiū:
etiā angli nesciunt: Sz sentiet forte hoc idō
dicū ē: quia potentia qu omnia sunt pos
sibilia in cōprehensibilis ē sapientia uidens
unūsa atq; discernens singula: incomp̄
hensibilis simul et generatio q in hoc
quod ē trina supra intellecti est: Sentiet autē
fortasse ut̄a p̄missas similitudines facile
intelligi posse ut dicas: Cum sapientia q
est potentia discernendi sit id ipsum qd
ē potentia translatiue sapientia di nata.
seu genita dicē a potentia diuina. ē appel
lat̄ filius ut̄a quod filii de patrib; sē uelut
eorū expsse imagines. ē mutuā dilectio
nē habentes: potentia quoq; diuina in eo
quod ex ipsa est sapientia. nūquid p trans
lationē nūcupata ē pat̄ p multa namq;
nomina de creaturis ad creatorē transla
ta fr̄: Illud autē firmiē sciendū ḡa unus
ds. una potentia ē: ex qua omnia. nec dicat̄
omīpotentia. seu omīps. qsi p collectionē
potentiarū. sz quia potest omnia que uult.
filius ḡ p quē omnia eque ē omīpotentia. ut
pat̄. cum sit potentia diuina. in eo qd est
potentia discernendi. ē gubnandi unūsa.
He miraris dm̄ una potentia posse
omnia. uno mutu mentis uidē. ē ordina
re omnia. uno affectu benignitatis ap̄lec
ti omnia. cum ē tu uideas uno ictu oculi
lunā. stellas. ē alia tam diuersa. Spūs scūs
ab utroq; patre ē filio procedit qm̄ id ar
co uult ds omnia que fecit. quia potest
ē quia sciti. hec autē p̄cessio inde ē quia
benignus diuinitatis affectus ex potē
tia. ē sapientia ad creationē ē gubna
tionē rerū. ad distributionē gratiarū
p̄tendit. ē enim uult ds. ut unūsa
fiant que facit temporib; suis. ē uolun
tas sua omnīū bonorū causa ē. Hic igit̄
diuinitatis affectus erga creatas habitus

procedit a patre: procedit a filio. non ut nat̄
sz ut datus: p collatam creaturis gām. filii
uero procedit a patre ut natus. Cum ḡ bon
tas dei sit causa omnis diuine creationis. ē
cooperet potentie ac sapientie in omī operatio
ne diuina. Patet ex supdictis auctoritatib;
qa una essentie sūt tres substantie. siue psō
ne. id ē pat̄ ē filius ē spūs scūs. una maiestas.
una indiuiduę nature ē trina dicatur. Licet
ḡ aliud sit ee potentē. aliud ee sapientē. ē
aliud ee benignū. cum hec ta ppietatis dīna
sit. una substantie diuinitatis in deo con
stat quia tota trinitas est summa potentia.
tota est summa sapientia. tota summa bon
tas. Non enī aliud est dicē dm̄ ee potentem.
sapientē bonitatē. ē dicere dm̄ esse poten
tem. sapientem. benignum. Est enī potens.
sapiens. bonus. nī participatione. sz natura.
Vere itaq; secm̄ substantiā dicat̄ quod pat̄
est filius ē spūs scūs ē. ē econuerso. dt̄ ū relatio
phibet ne dicam: qui pat̄ ē filius ē spūs scūs.
neq; qui filius est pat̄ est. uel spūs scūs. Non enī
una psona ē altera. licet sit hoc ipsum
quod altera. Alia est enī ppietas potentie.
alia ppietas sapientie. alia ppietas bonitatis.
Et ita alia est psona patris. alia filii. alia spūs scī.

Nota in hoc aliam esse ppietatē patris.
aliā filii. aliam spūs scī. quod alia uera sunt
de solo patre. alia de solo filio. alia de solo spū
scō. Cum enī dicam: ppietas est spūs scī. quod
neq; est genitus. neq; ingenitus nec substan
tiā. nec accidens dicim: ppietatē ee. Simi
liē est ppietas patris. id ē ppie de solo patre
dicē. quod neq; natus est. neq; procedens. unde
ḡ falsum est patrē esse filiū. uel filiū esse
patrem. inde falsum ē qd ds genuerit sē
ipsum. Sz quia una psona genuit alteram.
pat̄ scilicet filiū. ds genuit dm̄. ē est ds
de deo. lūn̄ de lumine. Similiē cū spūs
scūs a patre ē filio procedat. ds a deo pce
dit. sz neq; a seipso. neq; ab alio. ab alio ñ.
quia non ē nisi unus ds. neq; a seipso. qm̄

Catholici theologi. ppositiones simi
litudinē de fonte ē riuo ē lacu. inti
mantes generationē filii ex patre.
ē ab eodē p filiū procedere spūm scūm.
Talis quippe est ē ad idē michoeas
spectat similitudo de cera ē imagine
ē sigillante.

Si non gignit se ipsum

psona precedens non ē ille a quib; p̄cedit. Referunt autem pat̄ ad filiū. filius ad patrē. spūs ad utrūq; cōmuniter. dicit libro .v. de trinitate cap̄. xiii. Sicut pat̄ & filius ē unus ds. & ad creaturā relative unus creator: sic relative ad spūm scm unum principium. sicut unus creator. Sciendū ḡ sine fine mutatione cepit ee p̄cium illi rei que emit multo magis ds sine fine mutatione cepit ee creator: cum p̄mo fierent create cepit ee dns. cum cepit aliquid seruire creatura. cepit ee miserator: cum p̄mo fuit cui misereret. & finaliter sunt immensus iusti. & misericors ſ; respectu creaturarū dicit creator dns & miserator: Item aug. de trinitate secm hoc qđ pat̄ est ingenit. filius genit. spūs scs procedens. nec equalitas nec inequalitas consideratur: ſ; in eo quod psone sunt unus ds. una natura una substa & coequalis sibi & consubstantialis. Quamus ḡ filius sit de patre: non tamen est posterior patre uel inferior: ſ; coeternus. coomnipotens. sic & spūs scs cum sit a patre & filio nequaq; minor ē. & posterior: ſ; consubstantialis. coomnipotens coeternus coomnipotens

ad creaturam ut pater & filius & spūs scs unum principium

De psona.

Notandum quia psona multipliciter dicit. est enim psona substantia rationalis īdividua. ut quilibet homo. In rethorica uero dicit. Psona. quicunq; ppē eorum dicitur ut facit in controuersiam dicit. In gramatica autem sic psona describit. psona ē qui loquitur ad alium. uel ad quē loquit. & de quo loquit. loquunt. aliqui. Cum ḡ euenit quod idē homo loquit. ad aliū. & in eum dirigitur locutio. ut de eo fit locutio. tunc una & eadem res est p̄ma. & scda. & tcia. psona. non tamen p̄ma ē. scda. uel tcia. & econuerso. In deo autem psona ē ut ingenitū. uel genitum. uel nec ingenitū. nec genitū. Est ḡ una & eadem diuina substa. tres psone. id est pat̄ & filius. & spūs scs. ita quod pat̄ non est filius. neq; spūs scs. & econuerso.

Quot psona multiplicent dicant.

Et sciendum. quia psone in diuinitate dicunt psone. non in respectu. ſ; secm se. dicit aug. i libro .vii. de trinitate. cap̄. vi. Non est aliud in esse. aliud psonā ee. ſ; omino idē. neq; in hac trinitate cum dicim. psona pat̄is. aliud dicimus quā substantiā pat̄is. Quo ꝯcta ut substantia pat̄is ipse pat̄ est. non tamen q pat̄ est. ſ; q est ita ut psona pat̄is non aliud q. ipse pat̄ est. ad se ḡppe dicit psona. ñ ad filium. uel spūm scm. Cur ḡ non hec tria simul una psona dicim. sicut una essentia. & unus dim. ñ quia uolum. uel unum. aliud uocabulū. seruire huic significationi qua intelligit trinitas. ne omino taceremus interroga. ut. qđ tres ei tres esse fatereṁ. Huc usq; de unitate diuine essentie ac de psonarum ppietatibus uera magistrorum existimationes & scā assertiones.

finis de patre & filio. 76 ca.

Epilogus breuis.

Est summa nata bona sup omnia simplex. h eadem pat̄ est genitus. bonitas uitaq;. Lux & origo pat̄is. ñ nata potentia summa. Splendor imago pat̄is. ubiq; sapientia nata. & pat̄is & nati donū. bonitas utriusq;. est tamen pat̄ aut nat̄ donū ue duorum. Quamq; cum patre filius ē & spūs horum. Sicq; triplex minime ds ē. ſ; trinus & unus. psonis tm̄ natura trinus & unus. tres ḡ facit unus psone. q ds omnē. Incipit ptacio una ex .iiii. Marcheus cognomento leui. Primo in matheum.

De matheo. Ronugi. Smaragdus. Sub regno gratiani le ipatoris scripsit mathe. Sub hoc pe nerunt mare. Sub regno pe nerunt pricipatus.

Cuius uocatio ad dīm ex publicanis actibus fuit. euangelium hebreo sermone in iudea primus scripsit. duorum in generatione xpi principia — ta plumens unius cui prima circumcisio in carne. alteri cui secm cor electio fuit. Sicq; quasi denario numero triformiter posito principium accedendi fide in electionis tempus porrigit. & ex electione usq; in transmigrationis die dirigit. atq; a transmigrationis die usq; in xpm de finiens. docuit iam aduentum dīni ostendit generationem. Unde marcus euangelista di. De ptatione in matheum. pet in baptismate filius & in diuino

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Incipiunt capitula libri primi. quae sunt quadraginta quinq; ... xl.

i. S cdm. I ohannē. In principio erat uerbu. | In annuntiatione dñi ad mariā missus. Puer nat⁹
ii. S cdm. L ucam. Fuit in diebꝰ herodis regis. | In nuptiis xpi qui lotus baptizatur.
iii. S cdm. L ucam. Missus est angelus gabrihel. | In feria iii. Laudate dñm.
iiii. S cdm. L ucam. Exurgens maria abiit. | In feria vi. In cena laudate.
v. S cdm. L ucam. Elisabeth impletum est. | In festo sci iohis baptiste. Iohannes Beuenute
vi. S cdm. Matheum. Liber generationis ihu xpi. | In annuntiatione dñi. Ave gra. Maria.
vii. S cdm. Matheum. Cū esset desponsata mat. | In nuptiis natalis dñi. Iohannes hodie sciens
viii. S cdm. L ucam. Exiit edictum a cesare: | In annuntiatione dñi ad pnā missa. Ihs dixit
viiii. S cdm. L ucam. Pastores loquebant ad inuicē: | In annuntiatione dñi ad Sexti missa. Lux fulgeb
x. S cdm. L ucam. Postquā impleti sunt dies. | In octaua dñi. Hodie Puer natus est.
xi. S cdm. L ucam. Postq̄m impleti sūt dies purgationis. | In purificatione scē Marie. Iohes Suscepim⁹
xii. S cdm. L ucam. Erat Ioseph & maria mat ihu. | In cena in annuntiatione dñi. Ihu medium.
xiii. S cdm. Matheū. Cū natꝰ esset ihs in bethlehem. | In epiphania dñi. Iohannes. Ecce aduenit.
xiiii. S cdm. Matheū. Angelus dñi apparuit in somnis. | In die innocentum. Iohes Exeste in sanctū
xv. S cdm. Matheū. Defuncto herode ecce apparuit. | In octaua epiphanie dñi.
xvi. S cdm. L ucam. Cū factꝰ esset ihs annoꝝ duodecim. | In cena in octaua epiphanie. In ecclesia.
xvii. S cdm. L ucam. Anno quinto decimo imperii. | In sabbato. iii. feriæ ante natale.
xviii. S cdm. Iohannē. Iohannes testimoniū phibet. | In iii. feria in cena. Memento mei.
xviiii. S cdm. Iohannē. Miserunt iudei ab hierosolymis. | In dñica prima natalis dñi.
xx. S cdm. Matheum. Et ecce ihs agalilee iordane. | In octaua epiphanie.
xxi. S cdm. Matheum. Duc⁹ est ihs in desertū aspū. | In quadragesima. In dñica cum reuerti debet.
xxii. S cdm. Iohannē. Stabat iohannes & ex discipulis ei. | In nuptiis sci andree apli.
xxiii. S cdm. L ucam. Regressus est ihs in virtute spūs | In feria iii. In cena dñica post epiphaniā. Omnis.
xxiiii. S cdm. Matheū. Ambulans ihs iuxta mare galilee. | In festo sci andree apli.
xxv. S cdm. L ucam. Factū est autē cū baptizarentur. | In dñica vi. post pentecosten. Ihs fontium.
xxvi. S cdm. Matheū. Cū audisset ihs qd iohannes traditꝰ esset. | In feria iii. In ecclesia tronos.
xxvii. S cdm. Matheū. Videns ihs turbas ascendit in montem. | In festiuitate omnium scōrum.
xxviii. S cdm. L ucam. Verumtamen uobis dicentibus. | De martyribus. Sanctus. & Ispam. &.
xxviiii. S cdm. Matheū. Nolite putare quoniam ueni solue legē. | In festo sci Iacobi apli.
xxx. S cdm. Matheū. Nolite putare quō uenī solue legē. | In feria iii. In cena. In dñica post pentecosten. Om. nes.
xxxi. S cdm. Matheū. Amen dico uobis nisi habundauerit. | In dñica vii. post pentecosten. Om nes.
xxxii. S cdm. Matheū. Esto consentiens aduersario tuo. | In vi. fr. in dñica. vi. post pentecosten. Dominus
xxxiii. S cdm. Matheū. Audistis quia dictum est antiquis. | In dñica. xi. post pentecosten. In celum ascē.
xxxiiii. S cdm. Matheū. Audistis quia dictū est diliges proximum. | In vi. fr. ante Quadragesimam.

xxx·v. S cdm. M atheus E stote ergo misericordes sicut ꝓr̄ I n dñica .v. p̄ pentecosten.

xxxvi. S cdm. M atheus C um ieiunatis nolite fieri sicut. I ncapite ieiunii.

xxxvii. S cdm. M atheus H emo potest duobus dominis. I n dñica .xvi. p̄ pentecosten

xxxviii. S cdm. M atheus Q uis ex̄ vr̄m habebit amicū & ibit. I n lectione maioris.

xxxviii. S cdm. M atheus A rendite afalsis pfetis quemunt. I n dñica .x. p̄ pentecosten.

xl. S cdm. M atheus C onuocans ihs duodecim discipulos. I n diuisione apl̄or.

xl.i. S cdm. M atheus E ece mitto uos sicut inmedio lupoꝝ I nfestis sanctorū confessorum.

xl.ii. S cdm. M atheus C um autē psequent uos inciuitate I e martiribus.

xliii. S cdm. M atheus H abl opꝰ quod non reuelet. B e uno martyre.

xliii. S cdm. M atheu. H olite arbitrari quod uenerim I n̄ de martyribus.

xl.v. S cdm. M atheus Q ui amat patrē aut matrem. I n̄ de uno martyre.

Explicunt capitula deliber primo quadraginta quinq;

Incipiunt capitula libri secundi. quorum capitula sunt quadraginta unum

primus. i S cdm. I ohannē H ere facte sunt in ciuitate galilee. I n dñica. Omnis terra.

ii S cdm. M atheu. C um autē descendisset ih. I n dñica. Adorate deum.

iii S cdm. M atheus C um autē intrasset capharnaum. F eria .v. in dñica quinquagesime.

iiii S cdm. L ucam. I bat ihs in ciuitatē que uocatur. I n dñica .xvi. p̄ pentecosten.

v S cdm. M atheu. V idere autē facto oppulerunt. F eria .iiii. i .v. dñica p̄ epyphaniā.

vi S cdm. M atheu. A scendente ihu in nauiculam. I n dñica .iii. p̄ pentecosten.

vii S cdm. L ucam. C um uenisset ihs trans fretum. F eria post pentecosten.

viii S cdm. M atheu. A scendens ihs in nauiculam. I n dñica .xxiii. post pentecosten.

viiii S cdm. I ohannē E rat quidam regulus cuius filius. I n dñica .xxvi. post pentecosten.

x S cdm. L ucam. F ecit cum cenarent magnū cenā. B e scō stephano.

xi S cdm. M atheu. M agistē uolumus a te signū uidere. I n festiuitate. in p̄ma dñica aduentus.

xii S cdm. L ucam. F actū ē autē cū hec diceret extollēs B e scā maria.

xiii S cdm. M atheus A dhuc eo loquente adtulerūt ecce. B e septē fratribus.

xiiii S cdm. M atheus T ransiente ihu secum sturba eius duo ce F eria .iii. post pentecosten.

xv S cdm. M atheu. I nbeelzebub p̄ncipe demoniorū. I n dñica quinquagesime.

xvi S cdm. M atheu. A ut facite arborē bonā & fructū. F eria .iii. i dñica quinquagesime.

xvii S cdm. L ucam. I ntrauit ihs in quoddā castellū. I n assumptione sce marie.

xviii S cdm. M atheu. C um audisset iohannes in uinculis. B omnibus sctis.

xviiii S cdm. M atheu. E ce cepit ihs exp̄brare ciuitatibus. F eria .vi. i dñica .xii. p̄ pent.

xx S cdm. L ucam. D esignauit dns & alios .lxx. duos. B e scō luca.

xxi S cdm. M atheu. C onfiteor tibi dne pater celi & terre. F eria .ut dñica .v. p̄ epyphaniā.

xxii S cdm. L ucam. S iquis uenit ad me & nō odit patrē. B e martyribus.

xcv ℣ edm. ℓ ucam. ꝺ rboꝛē fieꝛ q̄dā habebat plantatā. ꝟ nquatuoꝛ tympanis.

xcvi ℣ edm. ℓ ohannē. ℰ rat autē mpxmo dieſ feſt⁹ udeoꝝ

xcvii ℣ edm. ℓ ohannē ℓ am die feſto mediante aſcendit ihe

xcviii ℣ edm. ℓ ohannē. ℬ vrit q̄dā decꝛa Magiſt⁹ die hī meo.

xcviiii ℣ edm. ℳ arcum. ℰt eū egꝛeſſuſ eſſet ī uiā p̄eurrens.

c ℣ edm. ℳ atheū. ℰ ece nos reliquimus omnia ꝛ ſecuti.

ci ℣ edm. ℓ ucam. ℎ omo q̄dā erat diuel ualde ꝫ ditat.

cii ℣ edm. ℓ ucam. ℎ omo q̄dā erat diuel q̄ habebat mlliē

ciii ℣ edm. ℳ atheū. ℣ mile ē regnū celoꝝ homini pat⁹ f.

ciiii ℣ edm. ℓ ucam. ℓ qnē uenī mittere itū æq̄uola.

cv ℣ edm. ℓ ucam. ℭ ū mūꝛet ihs ādomū cuiuſdā pnc.

cvi ℣ edm. ℓ ucam. ℬ ebat autē ꝫ eq̄ſe nuntiauerat eī.

cvii ℣ edm. ℓ ohannē ℰ rat ī pximo dieſ feſt⁹ udeoꝝ.

cviii ℣ edm. ℳ atheū. ℓ ccleſit adihm matē filioꝝ zebedeꝝ

cviiii ℣ edm. ℓ ucam. ℓ ngreſſuſ ihs pambulabat ierycho.

cx ℣ edm. ℳ atheū. ℰ gredientib⁹ eis ab iericho ſecuta ē.

cxi ℣ edm. ℳ atheū. ℭ ū appꝛopinq̄ſſent ieroſolimis ꝛ ueni.

cxii ℣ edm. ℓ ucam. ℭ ū appꝛopinq̄ret ihs cuitati fleuit ſup

cxiii ℣ edm. ℳ atheū. ℓ ngreſſuſ ihs ī templū ſicut q̄ſi flagell

cxiiii ℣ edm. ℓ ucam. ℣ edens ihs conſ gazofilatiū ꝫ mittebat

cxv ℣ edm. ℓ ucam. ℬ uo hominē aſcendēt ī templū.

cxvi ℣ edm. ℓ ohannē ℰ rat expharisē nichodem nomine.

cxvii ℣ edm. ℓ ohannē ℣ ieds dilexit mundū ut filiū ſuū.

cxviii ℣ edm. ℓ ohannē ℓ hs autē pꝛexit ī monte oliueꝝ.

cxviiii ℣ edm. ℳ arcum. ℝ euertens ihs ieuitatē eiuꝛit.

cxx ℣ edm. ℳ atheū. ℬ vrit ihs diſcipulis ſuis habere fideꝝ.

cxxi ℣ edm. ℓ ucam. ℬ ebat ihs parabola iſtā q̄m ſēp oꝛet

cxxii ℣ edm. ℳ atheū. ℎ omo quidā habebat duoſ filioſ.

cxxiii ℣ edm. ℳ atheū. ℎ omo erat pat⁹ familias ꝫplantauit

cxxiiii ℣ edm. ℳ atheū. ℣ mile ſimilē ē regnū celoꝝ homini

cxxv ℣ edm. ℳ atheū. ℓ beuntes pharisei conſiliū ierunt

cxxvi ℣ edm. ℓ ucam. ℓ ceſſerē adihm ſaduces q̄dicunt.

cxxvii ℣ edm. ℳ atheū. ℣ identes pharisei q̄ ſilentiū ipoſuit

cxxviii ℣ edm. ℳ atheū. ℎ omo q̄dā deſcendebat abierlm in

cxxviiii ℣ edm. ℓ ohannē ℳ iſerē pncipes ꝫ pharisei mittebāt

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

l. S cdm. I ohannē C ū audisset ihs sermones ihu dicebant. F feria quinta. īdmica. Iudica me ds.

li. S cdm. M atheus C ongregatis pharisei mīrogant es. I dā pacem dne. dmica. octava decima.

lii S cdm. I ohannē B ceb ihs discipulis suis. ego sū lux mundi I sabbato ipassione dñi. īdmica.

liii S cdm. I ohannē E go uado & quereris me. & in peccato. I nfra. ii. ebdomad. ii. lē. Dñs michi.

liiii S cdm. I ohannē B ceb at ihs. adiudē. Si uos manseritis. I nfra. v. pme ebdomad. lē. Exurge.

lv S cdm. I ohannē Q uis ex uobis arguet me de peccato. I n dnica ipassione dñi. Iudica me ds

lvi S cdm. I ohannē P ereerent ihs. audr hominē cecum. I nfra. iii. ebdomad. iii. m. lē. Reminiscere.

lvii S cdm. I ohannē A men dico uobis. qñ mittat pollicem. I nfra. iii. inpentecosten. Spūs. pentec.

lviii S cdm. I ohannē E go sum pastor bonus & cognosco me. I n dnica. i. p̄ oct. palce. Vne intrā.

lviiii S cdm. I ohannē F acta sunt encenia ī ierosolimis. I nfra. iii. inpassione dñi. Iudica me.

lviiii S cdm. I ohannē E rat quidā languens lazarus abe. I nfra. vi. ebdomad. iii. m. lē. Reminiscere

lx S cdm. I ohannē C ollegerunt ergo pontifices & pharisei. I nfra. vi. ante palmas. Iudica me

lxi S cdm. I ohannē C ap̄ pxim̄ pascha ascendit. I nfra. iii. ebdomad. iiii. Letare hierle.

lxii S cdm. I ohannē A nte sex dies pasche uenit ihs bethan. I nfra. ii. post palmas. Vne nlonge.

lxiii S cdm. I ohannē. V idens pharisei qui uocauerat eum I nfra. vi. ebdomad. xam. Dapacē dne

lxiiii S cdm. I ohannē N isi granū frumenti cadens mītra. o. I nfesto unius martyris. Laureati. oī

lxv S cdm. M atheum C unq ihs locut ē ad tbas. ad discipulos. I nfra. sde ebdomad. lē. īdmica. Reminī

lxvi S cdm. M atheum V uobis scribe & pharisei legis pcti ptē. I nfra. iii. ebdomad. Misere mihi. fue.

lxvii S cdm. M areum V uobis scribe. pharisei ypocrite. dic. I nfra. vi. xii. ebdomade. Ps. In exitu. Ps. in exitu israhel. idmica.

lxviii S cdm. M areum. V uob scrib. pharisei ypocrite. da mūdat. I nfra. vi. xii. ebdomade. Ps. In exitu. Ps. madurauit

lxviiii S cdm. I ueam. M ittā aduos ypītas & sapientes & scribas. I nfesto sci Stephani. pri. oī. Ps. eructauit.

lxx S cdm. I ueam. C um audierint plage & opiones. I nfestis martyrum. Marcellini. & pet.

lxxi S cdm. M areum. C ū uideritis abhominationē dsolationis I nfra. vi. xxvii. ebdomad. ppter.

lxxii S cdm. I ueam. E rūt signa īsola & luna & stellis. rit. I n dnica ante natale dñi. Memento.

lxxiii S cdm. M areum. Sicut fulgur exit ab oriente. pat. I gradatione sce crucis. Hosanna fil.

lxxiiii S cdm. I ueam. A ttendite uobis ne forte grauent. c. I nfra. vi. xi. ebdomade. ppter. Ps. miserere.

lxxv S cdm. M areus. Sicut fuit in diebus noe ita erit & filius. I nfra. vi. lē. Dñs michi.

lxxvi S cdm. M areus. Sicut homo ppegre proficiscens reliquit d. Ps. e uno confessore. Calixtī. pape.

lxxvii S cdm. M areus. Vigilate q̄ nescitis quando dns I non denno confessore. Eusebii. conf.

lxxviii S cdm. M atheus. Simile ē regnū celor decē uirginib. Ps e sci. uirginibus. Cecilie. v.

lxxviiii S cdm. M areum. Sicut homo pegre proficiscens uocauit. ē de uno confessore. Gaii epi.

lxxx S cdm. I ueam. Sint lumbi uri precincti & lucerne. I non de confessoribus. Gaii epi.

lxxxi S cdm. I ueam. H omo quidā nobilis abiit in regionē. I non de uno confessore. Stephani. pp.

lxxxii S cdm. M atheum. C ū uenerit filius hominis in maiestate I nfra. ii. pme ebdomad. el. Circūdederūt

Explicunt capitula libri tercii. quos sunt octogīta due.

Incipiunt capitula libri quarti. quorum capitulorum sunt numeri quatuor.

i	℣ cdm.	ℳ atheū. ℣ cum ꝙ biduū pascha fieret.	℟ nonas ymalmas Hosanna.
ii	℣ cdm.	⁊ iohannē. Amen amen dico uobis.	℟ in ramis. y. in ecclesia dñi. Hosanna.
iii	℣ cdm.	ℳ arcum ℙ rima autē die azimorum accesserunt	℟ in ramis. ij. in passione dñi. Jubilate deo.
iiii	℣ cdm.	⁊ iohannē. Amen amen dico uobis.	℟ feria. vi. in parasceue. ℣ in monumento. ij. in sabbato pascha
v	℣ cdm.	⁊ iohannē. Non turbetur cor uestrum. creditis in deum.	℟ in natale apostolorum philippi et iacobi.
vi	℣ cdm.	⁊ iohannē. Si quis diligit me sermonem meum.	℟ in die sancto pentecosten. Spiritus
vii	℣ cdm.	⁊ iohannē. Ego sum uitis uera. et pater meus.	℟ in natale sancti iohannis baptiste.
viii	℣ cdm.	⁊ iohannē. Hoc est preceptum meum ut diligatis.	℟ in natale sancti Ebdon. et sancti
viiii	℣ cdm.	⁊ iohannē. Hec mando uobis ut diligatis inuicem.	℟ in natale sancti alexandri. iudica deus.
x	℣ cdm.	⁊ iohannē. Cum uenerit paracletus quem ego mittam.	℟ in die ascensionis dñi.
xi	℣ cdm.	⁊ iohannē. Vado ad eum qui me misit. et nemo.	℟ in die. ij. post pascha. Jubilate deo.
xii	℣ cdm.	⁊ iohannē. Modicum. et iam uidebitis me. quia ego.	℟ in die. iij. post pascha. Cantate deo.
xiii	℣ cdm.	⁊ iohannē. Amen amen dico uobis. quia plorabitis.	℟ in die. iiij. post pascha. Judica me deus.
xiiii	℣ cdm.	⁊ iohannē. Hec locutus est dominus discipulis suis.	℟ in sabbato ante palmas.
xv	℣ cdm.	ℳ atheum ℣ enit quasi post biduum pascha fiet.	℟ in die. i. in ramis palmarum. Benedictus.
xvi	℣ cdm.	ℳ atheum ℰ rat autē pascha et azima post.	℟ in ramis. ij. in passione dñi. Judica me deus.
xvii	℣ cdm.	⁊ iacam. Appropinquabat autē dies azimorum.	℟ in ramis. iij. in passione dñi. Judica me deus.
xviii	℣ cdm.	ℳ atheū. ℣ espere autē sabbati que lucescit.	℟ in sabbato sancto pascha.
xviiii	℣ cdm.	⁊ iacam. ℙ ost hec duobus discipulis ambulantibus.	℟ in feria. ij. in pascha Jubilate deo.
xx	℣ cdm.	⁊ iohannē. Cum sero esset die illo una sabbatorum.	℟ dominica in octabis pasche. Quasi modo.
xxi	℣ cdm.	⁊ iohannē. Thomas unus ex duodecim qui dicitur did.	℟ in natale sancti Thome apostoli.
xxii	℣ cdm.	⁊ iohannē. Post hec autem manifestauit se iesus.	℟ in feria. iij. in pascha. Aqua sapientie.
xxiii	℣ cdm.	⁊ iohannē. Simon iohannis diligis me plus his.	℟ in vigilia apostolorum petri et pauli.
xxiii	℣ cdm.	⁊ iohannē. Venit ihs per ianuis ostiis.	℟ in natale sancti iohannis euangeliste.
xxiiii	℣ cdm.	ℳ atheū. ℣ nde ihs discipuli abierunt in galileam.	℟ in feria. vi. in pascha. Quare fremuerunt.

Explicit capitula libri quarti.

Omnia capitula istius libri sunt. c. lxxxx. ii.

sermone discipls genere leuiticus euangliū
greco sermone in italia scripsit ostendens i eo
quod & generi suo deberet & xpō. Jlā in uoce
ypbice exclamationis instituens in quum
euangelice pdicationis ordinē leuiticae elec
tionis ostendit pdicens emissum iohem. fi
lium zachariē in uoce angli annuntiantis
uerbū caro nē factū. & corp dñm per uerbū di
uine uocis animatum. ut in se caro uerbū
quod in consonantib; pdiderat inueniret.
a baptismo dñm pdicare dñm mchoans. de
serti ieiunium temptationē diaboli. congre
gationē bestiarū. & ministeriū angloꝝ
ceteraq; sic in breui compingens. paulu
ut nec auctoritatē facta demeret. & pfici
endi opis plenitudinē non negaret. Denq;
post fidem amputasse sibi pollicem dicit.
ut sacerdotio rpō haberet. S; tantū con
sentiens fidei pdestinata potuit electio. ut
nec sic in ope uerbi pderet. quod pus me
ruerat in grīe. Jlā pm alexandrie epc fuit.
cum opa p singula scireț. & euangliū in se
dicta disponeret. & disciplinā legis agnos
cere. & diuinā in carne dñi naturā intel
ligere. Jtiq; octauo neronis anno mortuus
ē. & sepultus est. De pfatione in lucam.

de luca.

Lucas autē syrus antiocensis. arte me
dicus discipls apli. postea paulum secutus
usq; ad passionē ei seruiens dño sine ēmine
p matheū & marcū scō mysterigante spū.
in achaia scripsit euangliū. Cui extra ea q
ordo euangelice dispositionis exposcit. ea
maxime necessitas laboris fuit. ut pmū
grecis fidelib;. ne iudaicis attenti fabulis
in solo legis desiderio tenerēt. ne uel here
ticis fabulis seducti. excidere aue ritate
elaboraret. Deinde ut in pncipio euan
gelii natiuitate iohis psumpta cui scri
beret indicaret. contestans in se completa
esse. que ceciderunt apli pesudo psumptuose incho
ata huic luce non imerito etiā scribendi ac
cumen apli grā data ē. ut pote ulti cui
omia uerba languentis animę sē media
na hic neq; uxorem umq; habens. neq; fi
lios. lxxx iii. annorū obiit in bithynea
plenus spū scō. De pfatione iohē

de iohe.

apls. & euangelista. uirgo electus a deo. quē
de nuptiis uolentē nubere uocauit. post
oīa euangliū sēpsit in asia. p quā sēpse rat
apocalypsim. in pathmos insula. Cui uir
ginitatis duplex testimoniū in euangelio
dat. quia & p ceteris dilectus a deo dicit.
& huic matrem suā de cruce cōmendauit.
ut uirginē uirgo seruaret. Denq; mani
festans in euangelio qd erat ipse opus mor
ruptibile uerbi solus inchoans. uerbū carnē
esse factum. nec luminā a tenebris comprehensū
fuisse testat. pmum signū ponit qd in
nuptiis fecit dns. ut ueteribus; imutatis oīa
noua que a xpō institutum appareant.
Canonē dicit hic. jē. ueteris & noui
testamēti seriem. ipse enī libris euangelista
rum. plogos p̄posuit. Itaq; cui in pncipio
canonis incorruptibile pncipiū erat
in genesi. etiā incorruptibilis finis red
ditur. p uirginē in apocalypsi dicente
xpō. ego sum. a. & ω. hic ē iohes q scienis
sup uenisse diem recessus sui. conuocatis
discipls suis in epheso. descendit inde fos
sum sepulturę suę loci facta oratione
& appositus ē ad patres suos. lxviii. anno
a passione dñi. tam exitiane adolore mor
tis. q. alienus a corruptione carnis. Jgitē
in euangelio p unde ē desideranda; dñm.
sic pma uel media ut pfecta cognoscere.
ut & op euangliī. & dilectionē dī in car
ne nascentis. p unitatē legentis intelligāt
atq; in eo id in q apprehensi sē. & apphen
dere expectet. ut recognoscant. Explicit.
Incipit pfatio zachariē munus ex. uii.

Iohannes ex quattuor
euangelistarū dictis euangliū claro
studio composuit. a monte alexandri
nus. q canonū quoq; euangliī scriptor

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

inuentor: hoc eusebi cesariensis in epla p̄
scripta ethnicoꝝ qua memoratos euangliꝝ
canones edidit p̄ter uiri imitatus studiū
carpiano scripsit:

Datianus etiā uir eruditissimus & elegan
ti eloquentia p̄ditus cui cōmendationem
beatus ieꝝ in libro de illustribꝫ uiris ꝑ tacu
it. & unū ex quatuor ut ecclesiastica narrat
historia. compaginauit euangliū. & magn
ficos contra gentes libros edidit. hic beati
justini philosophi & martyris dū uiueret
discipl's fuit. deinde uero doctrinę superuio
lentus ad hereses conuolauit. Sane huius
hereti arche si sup̄ erit. opus euangliū quod
scī justinus lateri adhesit fortassis explicu
it. in eo dñi ihu uerba diligenter amplecti. se
cure legere. oubꝫ ei uocem cognoscentibꝫ;
nil ꝓhiberet. Jam sicut sacra nō̄a sine sui
corruptione paracapanetur. & amalis su
mun. sic ueritatis uerba siue dicta. siue
scripta ab hereticis. suo ꝓ̄pō tenore mini
me ꝓuari possunt. quo fit quod origenis
errorum puersitas ei studium in qua par
te claruit. neq̄quā decolorauit. Vnde quoq;
salomonis enormitas ei⁹ simo dī in eo sapien
tia nullatenus obnubilauit. exemplis q̄dem
quā plurimis non repudiatū ire uera ꝑ fal
sis ꝓbatio manifesta est.

Ieꝝ. Adhoc pat ieꝝ in omelia de ullico inq̄
tatis. inducens theophili expositionē
hanc ei laudē adiecit. Theophil' anthiocene
ecclie septimus post petrū aplin epc. iiii.
euangelistarū in unū opus dicta cōpingens
ingenii sui nobis monumēta dimisit.

Beatus quoq; augustin⁹ in sedo de concor
dia euangelistarū quod et uisum est.
ex duūsorū dictis. unā narrationē faciens
inq̄. hoc exemplo siue ut ā me factū est.
siue alio modo cōmodius fieri possit. unde
at unusq̄sq; & in ceteris locis fieri posse.
Eius ꝙ exemplo ac psuasu nonnulli for
tassis unā ex iiii. narrationē ꝑficere.
At uero huius opus quis auctor. immo ordina
tor exercuerit nichil mihi est ignorare. Et eni
tam uerba quā sententię ū ū euangelistarū
se habeat namq; dicas reliquas trium ex
cepta quod cuilibet ꝑquirenti facile est cog
nitu. aste mira magisq; breuitate mira
da iungunt. hoc aute p̄ nominatū āmo
nium fecisse scribit eusebius carpiano Susci
pe ꝙ xp̄icola in hoc manuali ope. uel si cōmo
dius possis in alio ūlium breuiariū qd fecit
dñs sup̄ terrā. Colligę cōpēdiose uerbi mea
rnā historiam mandata ꝑmissa. In his itaq;
habeto uiā ueritatē uitā. xp̄i ꝙ exemplo nos
ce quia bene uiuere possis p̄cepta & ꝑmissis
bene uiuere scias & uelis ad signandū sup
te magis magisq; lumē uultū dñi. his utiq;
trib; tā ꝑpulsare necesse ē in potentiā. scili
cet ignorantiā. negligentiā. Ignorans enī ig
norabit. negligens uero nesciet. nequā si
mulator ī potentie nichilominus eicietur.
Quatuor euangelistarū sunt quatuor facies
quia loquit de xp̄o. ut de hōie. leone. uitulo.
aq̄la. uelut ignis eorū sp̄es. q̄a q̄cq̄d dicunt
caritatis & ad edificationē. adhunctio ē in sen
tentiis. quasi similitudo in pennis. ubi iii.
uel. iii. uel. iiii. dē dicunt. Rote, sunt ex euangliū
sunt. ut infra inuenit cap̄. celoꝝ. uel libri
euangelistarū dicunt rote quasi rotuli mo
re iudeorū. qui legem in rotulis scribunt.
Vel ideo rote. qm̄ cum iii. rotis hom⁹ plau
stri trahat. iii. libris euangelica doctrina per
mundum defert. Rote sese capiunt. q̄a libri
eande summam doctrine continent. Simul uol
uunt cum ad passionē & resurrectionē x̄i
pare tendunt. Euangeliste ꝑgunt & non
reuertunt. quia scribunt. & ū opus ē ut
scripta retractent. ascendunt ad diuina.
descendunt ad humana. Sarmille sunt ꝑ
missiones. que bonos illuminant. & fulgu
ra cōminationes. que malos terrent. Vide
ꝙ cum ꝑpha. iii. animalia ꝑ totū corpus
oculata. quod uim sine. iii. facies. uelut ig

Omissi habe
mendū. q
pene in nullo
pene. hui
uman magis
& moralem
est.

Gray Scale
0 1 2 3 4

ſic
nſ, horum ſpēſ. hoc explicat. hec noua ſeries
arte mira. hic iungunt penne eq̄lit rote
ſeſe capiunt partē & uoluunt una ſi alit
arte mira. Quo ſpē datur directo illuc
pgunt nec fit reūſio. nē deſcenſus. nē ele
uatio eſt in eis. dant ſcintillē micantes
radios. & coruscat fulgur in impios. terror
ad hoſ. ſplendor ad filios ē meos. Ut ḡ abſq;
ſcrupulo studio ſi mens ſecura poſſit hoc cur
uolumine ſententias euangeliste pſonas. nu
meros litteris de mimo imponas ploca cōgrua
cāi diligentē diſtinguē. ſlumeris ſiqde clarius
apīē q̄d. pprē. q̄d cōmuniē. que ue ſimilia dixe
rint euangeliste. litteris quoq; eſde breuita
tis. necn differentie cauſa iudico debere diſcer
nī. uidelicet p. r. literam. p. o. marcheū. p. a. aq̄
lam. ſtilum mti euangliſtā. p. l. uero lucā. Preter
nemo culpet hiſtorie naturalem ordinē ñ hic
uſq; quaq; ſeruarii ē. Singuli namq; euangliſta
rū nichilominus iuuenē ſecūl. egregii uerificato
res circa eandem materiā uerſantes. pposteros or
dine plurima narrauere. cautū ſit itaq; ꝓ occu
pationis & recapitulationis regulas. necn quā
plures alias de quib⁹ doctores euangē. in concordia
euangliſtarū docet. huic opi ſepe applicari
oportere.

Incipiunt capitula libri.

I. In principio uerbū dñs apud dīm p quē facta ſr̄a ſoīa.
II. De ſacerdote zacharie ubi angls gabriel ad ma
riam loquit. III. De natiuitate iohis baptiste.
IIII. De generatione ūl natiuitate xp̄i. V. Ubi angls
apparuit paſtoribus. VI. Ubi ihc ductus ē á paren
tib; ut circumcideret. VII. De magis q̄ uenerunt
ab oriente. VIII. Ubi eſt ihc fugat & parentes ei⁹ in
egyptū. IX. Ubi herodes īnterfecat pueros. X. Ubi ihc
reuocat ab egypto. XI. Ubi ihc remanſit īterplo.
ierusolimis. XII. Ubi iohes baptiſta apparuit in iſrl.
XIII. Ubi ihc baptizat á iohe. XIIII. Ubi ihc duct⁹ ē á ſpū
in desertum. XV. Duo diſcipli iohis ſecuti ſe ihm.
XVI. De philippo & nathanael. XVII. Ubi ihc in ſynago
ga legit librū eſaye. XVIII. Ubi uocauit petrū &
andreā. iacobū. & iohem. XIX. Ubi ihc uocauit ma
theum publicanum. XX. Ubi audiens q̄d iohs
traditus ēet. ſecessit in finib; zabulon &
neptalim. XXI. Ubi ihc ēcubat oīs regiones & se
dens in monte elegit. xii. diſcipulos. & docuit
eos de beatitudine regni celorū. & que ſe
cuntur. XXII. Increpatio diuitū. XXIII. Uos eſtis
ſal terre. XXIIII. Uos eſtis lux mundi hui⁹. & terrū
comparationes de ꝑceptis legis. XXV. Iracundie. De
relinquendo munus ad altare. De adultio
concupiſcentie. XXVI. De repudio. XXVII. De iuramento.
XXVIII. De oculo p oculo. De occulta elemoſina. XXIX. De di
ligendo dīm & premiū. XXX. De ſecreta oratione.
XXXI. De occulto ieiunio. XXXII. De ñ thesaurizando ſup
terrā. XXXIII. Ne nemo poteſt duob; dñis ſeruire.
XXXIIII. Non debere ſollicitum ē de eſca. uel indumē
to. XXXV. Non debere quēq; iudicare. & condepnare.
XXXVI. Parabola de amico. uel de ēb; panibus petendum.
querendū. pulſandū. XXXVII. De cauendo falſis
ꝓphis. XXXVIII. Non intrāt in regnum celorū q̄ ducūt
uitā dñe dīne. XXXIX. Comparatio in hiſ oīb; de ſa
pientie & inſipientie edificatoīb⁹. XL. Ihc mittit
discipulos ſuos. xii. docē. & curare oīs
infirmitates. XLI. Ihc in chana galilee aquā
uinū facit. XLII. Ihc mundat leprosum. XLIII. Ihc pu
erū centurionis paraliticū curauit. XLIIII. Socrū
pet a febrib; ſanauit ihc. XLV. Ihc i capharnaum
nam mortuū reſuſcitauit. XLVI. Oīs infirmita
tes curat ut adimplerent ſcripture ꝓphārū.
XLVII. Uolenti eum ſeq̄ dixē uulpes foueas habēt.
& uolucres. XLVIII. Nauigans increpauit tempeſtatē & ceſſauit.
XLIX. Eiciuit transfretū demoniacū. q̄ in mo
numentis manebat. & curauit paraliticum.
quē deposuerē p tectū. L. Filiū ſub regulo cu
rauit abſentem. LI. Leui publicanū cōmunē
ei fecit. & dicebāt ſcribe & pharisei
diſcipli. quare cū publicanis & peccatoribus;
manducat magist ūr. LII. Scribe ſignū petunt
ab eo. & eis multa dicit. LIII. & quedam mulier
de turba clamauit ad ihm. beatus uenter
qui te portauit. LIV. Nunciat ihc q̄ mater
tua & fratres tui uolunt te uidē. LV. Ihc mu
lierem que fluxū ſanguinis patiebat curā
uit. LVI. & filiā iairi ꝓncipis ſynagoge mortuā

susceraut. & duos cecos curauit. & demonium
surdum & mutū ejecit. & pharisei dicunt
de ihū. in belzebub hic ejicit demonia. & mar
tha suscepit ihm̄ in domo sua. & iohēs de
carcere misit ad ihm. mirogare eū. & exp
lat curatos; in quib; facte sūt plurime
mirtutes. & apli reūntes ad ihm de pdica
tione. & ihc elegit. lxxu. discipulos adjun
gens parabolam turris edificantis. & regis ad
pliū ppantis. & accusabant discipulos eius.
& due sabbato in synagoga curauit manū
aridā. & ihc in monte orat. & turbata mare
turb. & discipuli sui. plurima in parabolis
loquūt. & ecce exiit qui seminat seminare
De eo q seminauit bonū semē in agro suo. &
de zizaniis. De grano sinapis. De fermento qd
abscondit mulier. & alia multa discipuli.
ibi discipuli dixerunt parabolam seminan
tis. & seminat semē. & uadit dormitū uel
surgit. & discipuli parabolam dixerunt agri
zizaniorū. De thesauro abscondito in agro
& negotiatione margaritarū. De sagena
missa. & de patre familias. q profert de thes
auro suo noua & uetera. Ubi contra ihm.
cuncti ei indignati sūt dicentes. unde huic
tanta sapientia. Ubi herodes cognouit. &
de iohis interfectione exponit. Ubi ihc in
deserto de quinq; panib. & milia hom
nū saciauit. Ubi ihc sup pedib; mare am
bulauit. & petrum mergentē liberauit.
Ubi transfretantes uenerunt in terrā ge
nesareth turbe secute sūt trans mare. De
manna in deserto. De murmuratione tu
deorū. eo qd dicat ihc. Ego sum panis uiuus
& de glo. & cetera. Ubi quidam pharisei ro
gauit ihm ad prandiū. & cogitabat quare
non fuerit baptizatus. De apli quare
ū locis manib; manducarent. De mulier
syrophenissa. que p filia sua petebat. &
ihc surdū & mutū sanauit. & ihc super
puteum iacob mulierē samaritanē locu
tus est. & ierosolimis infirmū curauit qui

lxviii. lxix. lxx. lxxi. lxxii. lxxiii. lxxiv. lxxv. lxxvi. lxxvii. lxxviii. lxxix. lxxx. lxxxi. lxxxii. lxxxiii. lxxxiv. lxxxv. lxxxvi. lxxxvii. lxxxviii. lxxxix. xc. xci. xcii. xciii. xciv. xcv. xcvi. xcvii. xcviii. xcix. c. ci. cii. ciii. civ. cv. cvi. cvii. cviii. cix. cx. cxi. cxii.

xxxviii. annis iacuit in infirmitate. & mul
ta cum uideis ei occasione dispurauit. & ihc
de. vii. panib; & paucis piscib; quattuor
milia hominū saciauit. & pcepit aplis cauē
a fermēto farisēoz. & ihc mirogat aplos.
quem me dicunt homines esse. & que secun
tur. & dicit petro scandalū mi es. & ihc dicē
sume de hac stantib; quicūq; q ñ gustabunt
morte. & in mōte transfigurat. & pharisei
dicunt ad ihm. discede hinc. qa herodes
uult te mficere. & curauit lunaticū. Vbi
de passione sua discipli parefecit. & caphar
naum p se & petro didragma. ex ea. Atorib
reddit. Vbi ihc mirogat a discipli sui. qs
maior erit in regno celorū. instruit eos
his exemplis. ut humilient se sicut paru
li. Non debere phibere. eos qui faciunt signa
in nomine ihu. Non debere contēnere unū
de pusillis. adjungens similitudinē de oue
perdita. & de dragma. De filio q subam pa
tris deuorauit. De remittendo fratribus ex
corde. Similitudo de rege q posuit rationē
cum seruis suis. & ihc mirogat a pharisei.
si liceat dimittere uxorem quacumq; ex causa.
& ihc imposuit manum infantib; & phari
sei murmurauerūt de ihu. quod sic recip
peccatores. & ihc instruit eos q ambulare
ei de galileis qs mficeret pilat. adjungens
similitudinē arboris fici in uinea. & ihc sa
nat in synagoga mulierē aridā & curuatā
& ihc ascendit ierosolimā in die festo scene
phegie. De diuite cui uberes fructus ager
attulit. De eo q multas possessiones habes
tristis abiit. audiens uerbū uade & omia
que habes uende. De diuite & lazaro. De
ullico infideli. De patre familias q exiit pri
mo mane conducere operarios in uineā suam.
& in domo pharisei sanat ihc ydropicum
& instruit eos q primos accubitū in conuis
eligebant. & ihc dece leprosos mundauit.
ihc de passione sua discipli sui merū indi
cant. & mater filiorū zebedei rogat p filiis

cxvii. sius. Vbi ihc responsum dat ducenti sibi. dñe si
cxviii pauci sc̃ qui salui fiũt. De zacheo publicano.
cxv. Vbi ihc cecũ duos cecos curauit. Vbi ihc asi
cxvii. num sedens ierosolimã ingrediẽt. Vbi ihc
eicit de templo emẽtes & uendentes. & dat re
cxviii. sponsum phariseis. Vbi ihc p̃ulit cõis iudã
ppe duo ea minuta. adiungens p̃abolam de
phariseo & publicano. cõtẽ eos q̃ se exaltant.
cxviii. De nichodemo q̃ uenit ad ihm nocte. De mu
cxx i. liere a iudeis in adulterio deprehensa. & ihc
cxxii. maledixẽ ficulneã. & aruit. & ihc dic̃ pabo
lam ad discipl̃os ppe orandi instantiã. de
cxviii. iudice duro & uidua. & interrogat a principi
bus sacerdotum. in q̃ potestate hec facis.
adiungens p̃abolam de duab; filiis in une
am missis. Parabola de patre familias
cxxv. q̃ uineã suã locauit agricolis. Simile est
regnum celoz hominj regi q̃ fecit nupcias
cxxvi. filio suo. Vbi pharisei mittunt ad ihm do
lo mẽtantes. si licet tributũ reddere
cxxvii cesari. De saduceis q̃ dicunt non esse resur
rectionẽ & mẽtrogant de septẽ fratrib; q̃ uxo
cxxviii. rem habuerãt. & scriba mẽtrogat ihm
cxxix. mandatũ q̃ maximum sit in lege. & docente ibu in
templo. miserunt pharisei eũ comp̃hendẽ
cxxx. & ihc mẽtrogat pharisẽos cuius filius est xp̃c.
cxxxi. & ihc docet. ego sum lux mundi. & ihc fa
cxxxii. ciens lutũ ponẽs sup oculos cecj nati. & ihc
agnitus est eidẽ ceco. & contendit multa cũ
cxxxiii. iudeis. & ihc mẽtrogat a iudeis. si tu es xp̃c
cxxxv dic nob manifeste. & ihc resuscitauit laza
rum a mortuis. & p̃ncipes consiliũ fecerãt
cxxxvi. ut meficerent ihm. & ihc ñ receptus in ciu
tate samaritanã iohes & iacob; dicunt ad
eum. si uis dicimus ut ignis descendat de
cxxxvii. celo. & ihc uenit in bethaniã & multi iu
deoz eunt ẽs ppe lazarum crediderãt in eũ.
cxxxviii & maria fudit unguentũ in ca
cxxxix pite ihu. & increpat pharisẽos. & in ierosoli
cxl. mis greci uolunt ihm. & pharisei in
terrogant ihm. quando uenit regnũ dei.
cxli. & ihc loquit ad turbas & discipl̃os. deinde

cxlii pharisẽos. & ihc lamentat sup ierlm. Vbi cxliii
multi ex p̃ncipib; crediderãt in eũ. & non
confitebant ne de synagoga eicerent.
cxliv. Vbi ostendit discipli ihu structuã templi.
cxlvi. Vbi sedente ihu in monte oliueti mẽrogant
eum discipli. q̃n signũ erit aduentus tui uel eius
que dixisti. & p̃dicat eis de eũsione ierlm
cxlvii & p̃digus. & signis. De pabola ficulnee. Vbi cxlviii
ihc diem iudicii aduersus temporis noctis & lohr
assimulauit. & de fideli & prudente dispen
cxlix satore. De decem uirginib. De eo q̃ peregre cl.
pficiscens talenta seruis suis distribuit. Vt
clj. lumbi semp̃ precincti sint & lucerne ardentes.
clii. De eo qui peregre accepit sibi regnũ p̃ficiscẽs seruus ff de dctr
cliii decem minas. Cum uenerit filius hominis in
cliiii sede maiestatis sue. & uerum consiliũ faciunt
clv. p̃ncipes & ducit ad eos iudas. & ihc lauat pe
clvi. des discipl̃oz. & ihc mandat discipl̃os p̃parare
sibi pascha. & dicit eis unus ex uob tradet
clvii me. & ihc tradit sacramentum corporis & san
guinis sui. & ubi ihc dicit ad petrũ. expetiuit
sathanas ut uos uentilet & oñs hodie in me
clviii scandalũ mihi. & ihc orat ut non pauefiat cor uestrum. & ihc dicit discipl̃is
clix. ut non pauefiat cor uestrum. & ihc dicit discipl̃is
clx. suis qui cũ eo manducabat. & ihc dicit ego sum
clxi. uestis & uos palmites. & ihc uenit in hierusalem
clxii. mi & orat. ut transferat calicẽ istũ. & iudas
clxiii uenit cum turbis comp̃hendẽ ihm. & adole
scens quidam indutus sindone sequebatur
clxiiii ihm. & interrogat p̃ncipes sacerdotum ihm de
clxv. discipl̃is. & de doctrina eius. & falsi testes addi
clxvi. sus ihm querebant. & p̃ncipes sacerdotum
clxvii. ihm si tu es xp̃c dic nob. & tradit pilato ihc.
clxviii & pertrahit iudas. & pilatus audit mr̃ iude
clxix. os dñm. & mittit eum ad herodem. & uxor
pilati misit ad eum dicens. nichil tibi sit
clxx. & iusto illi. & pilatus dimisit barraban &
clxxi tradidit xp̃m ad crucifigendũ. & duo lat
rones cum xp̃o crucifigi dicunt. & ubi ihc
de matre sua dixit ad discipl̃m que diligebat
clxxii bat ecce mr̃ tua. & ioseph petiit corpus
ihu a pilato. & sepelit una cũ nichodemo.

clxxxiii. clxxxiv. clxxxv. clxxxvi. clxxxvii. clxxxviii. clxxxix. cxc. cxci. cxcii.

clxxxiii. Et uidet signant monumentū. clxxxiv. Et hic prima die sabbati suscitat a mortuis. Et custodes monumenti annuntiauerūt sacerdotib⁹ de resurrectione xpi. Et hic apparuit mulieribus post resurrectionē. Et hic duob⁹; eunt ib⁹ in castellū apparuit. clxxxvii. Vbi hic apparuit discipulis suis. clxxxviii. Vbi hic rerum apparuit thome. Vbi rerum apparuit hic discipulis sup mare tyberiadis. Vbi hic dicit petro diligis me. Vbi discipli eunt in galileā uidere & adorauerunt dñm. & assūptus est cōā eis in cēlis. Expt capt. Incipit plog⁹.

Nocum facimus lectori quod expositionis lucē sumpsim⁹ a ieronimo hilario rabano sup matthm. Ieronimo & beda sup marcum. In lucam ū ab ambrosio & beda. In iohem ab augustino. & eā breuiatore albino. Insup opus illuminat aug⁹ de concordia euangelistarū. aug⁹ de ūbis dñi. aug⁹ de quæstionib⁹; euangelii. omelię origenis. greg⁹. Iohis crisostomi. & aliorū plurimorū. Si ergo sententiarū incisiones aliquanculum plures fuerint expositorū nomina uel primas sillabas siue literas affixim⁹ in margine: aut sup sententiarū principia. ut uel sic discernatur: quę cuius auctoris sit sententia. hoc equidem rabanus. hoc & beda facere potuerunt. sed ipsorū dicta suauiloquio colligentes: ueluti apes ad mellificandū dulcissimos flores. ē. literam lectori designet ieronimū. sup matthm. à literā aug⁹. sup iohm. & sup sermonē dñi in monte habitum. b. uero bedam sup lucam. in quo ambrosii expositio claro sermone explicat. Hos siquidem maxime secuti sumus. m. uero literā significat quę de pdictis seu aliis expositionib⁹; particulariter colligere uel cuilibet magistri sententia. Cum enim scriptum sit. spīm nolite extinguere. pphias nolite spernere bene á quolibet dicta tamq̄ ipsi sēi. s. uerba studui apponere. Clara itaq; sententiarū positio in compositione uerborū meritò excusabit. Quid enim pdest. ut beat⁹ aug⁹ dicit esse auream. si aptare non ualeat. & quid obest eā esse ferream. si bene aptat. Interpretationes quidem paucas mēsurimus quia in fine operis ordine alphabeti locabimus. omissis ad euangelia pertinentes. ut inde lector. prout oportunitas dabit arguēta educat. dicat enim orator. à nomine sepe uidem⁹ arguēta trahi documenta. præmaxime gigni. hic quoq; notandū censuim⁹. quod ait ieronim⁹ in pfatione ad papā damasum. Canones quos eusebius cesariensis epūs. alexandrinum secutus amonuit in decem numeros ordinauit. sicut in greco habent expressim⁹. Quos cum legeris simultudines euangelistarū. & singularitates scire ualebis. In primo canone concordant omnes. In secūdo. tres. matthis. marcus. lucas. In tertio tres. matthis. lucas. iohis. In quarto tres. matthis. marc⁹ iohis. In quinto duo. matthis. lucas. In sexto. duo. matthis. marc⁹. In septimo. duo. matthis. iohis. In octauo duo. matthis. lucas. In nono duo. lucas. iohis. In decimo ppria sedes unicuiq; Singulis uero libris euangelii ab uno incipiens usq; ad finem librorū disparnumerus increscit. Hic nigro colore scriptus sub se habet alium ex nouo numerū. qui usq; ad decē precedens indicat. Por numerus in quo sit canone requirendus. Cum gratia capitulū scire uolueris. cuius canonis sit ex subiecto numero doceberis. & recurrēs ad uolumina singulorū requies in qb⁹; uel cadem uel uicina dixerit. huc usq; ierē. Incipit prologus Luce.

Quoniam quidem multi conati sunt ordinare narrationē quę in nob⁹ completa est rerū sicut tradiderūt nobis qui ab initio ipsi uiderūt. & ministri fuerūt sermonis. uisum est & mihi assecuto omnia principio diligenter ex ordine tibi scribere optime theophile: ut cognoscas eorum uerborum de quib⁹ eruditus es ueritatem.

Multi non tam numerositate quam bestiali duritate ut basilius dicit. & appellet temeraria presumptione conati sunt scribere de rebus nrē salutis. quę in nobis adeo completa sunt. & redundant. qđ redundat nullu deficit. & de completo nemo dubitat. cum fidem effecta astruat. Itaq; completū euangelii re-

In qrto de doctrina xpiana.

Ambr. prologo libro de fide ad gratianū augustū. Et filiū. beatū pacē. Iesum xpm dn̄m nr̄m. qui est pax nr̄a. qui fecit utraq; unum. & medium parietem maceriæ solutionis. inimicitias in carne sua destruens legem mandatorum decretis euacuans. ut duos condat in semetipso nouum hominem. faciens pacem. & reconciliet ambos deo in uno corpore. in semetipso interficiens inimicitias. ipse est enim pax nr̄a. qui fecit utraq; unum.

Ambr.

Imago missa. Puer natus est nobis.

Primum. Capitulum. In principio erat uerbum.

dundat p unūsum mundū. mentes fidelū
rigans & confirmans. Conat aut̄ qui incipit
nec pficit. q̄ suis uirib⁹ ñ gr̄ dī. que irrigat
confidit. Non conat q̄ diuino spū res & dicta
ministrante cepta complet. Q⁹ ab initio tam
corporeo quā mentis intuitu uiderūt res factas
á dño. & ministri fuerūt sermonis uerbo & ex
emplo docendo. tradiderunt nob. Non sōlū mare⁹
& lucas audītu didicerūt que scriberent. sed
etiā iohēs & matheus multa de infantia. puericia.
genealogia saluatoris aliis narrantib⁹ didi
cerūt. Visum ē m̄ scribē spū sō instigante. cui⁹
grā gerūt ut id quod bonū ē. nob & bonū uide
atur. assecutū. quide ñ pauca dicit. sc̄ omīa. i.
multa. de quib; que ad fidem legentiū confir
mandā crederet idonea scripsit. Theophilus
incipiatur amans dīm. uel amat⁹ á deo. q̄s q̄s
ergo amat dīm. siue á deo se delectat ama
ri. obediat euangelio tamq̄ s̄ scripto. Hereticī
noua p̄mittunt. s. theophilo uerborū de q̄b;
eruditus est ueritas cōprimenda p̄mittitur.

Expl. prologus. Incip. unū ex iiii. seu concordia euāgelior.

In principio erat uerbum. & uerbum erat apud
dīm. & dūs erat uerbū. hoc erat in p̄ncipio apud
deū. Verbum. i. sapientia nata disponens omīa.
erat in p̄ncipio rerum. scilicet creandarum
ante q̄ aliq̄d fieret. In hoc uidelicet genialiter
erat uerbum ut esset p̄ncipiū. id ē origo &
causa futuror⁹. qd̄ q̄dē de semet ipso. aut. Ego
p̄ncipiū. q̄ & loquor uobis. ac si dicat. Ego sū
illa supna sapientia in cui⁹ dispositione omīa
p⁹us condunt⁹ mente quā complent⁹ opere. unde
scriptum ē. q̄ fecit que uentura sūt. & alibi. Omīa
in sapientia fecisti. Hoc aut̄ uerbū á q̄ natū
sit. id ē cui⁹ sapientia sit. determinat euangelis
ta dicens. Et uerbū erat apud dīm. tamq̄ sapi
entia in ipso cui⁹ ē. ne sapientia ista dei
aliud quā dūs putaret⁹ sic̄ hominis uel angli
sapientia. aliud ē. quā homo ipse uel angl⁹.
cui p accidens inest addit. Et ipsum uerbum
erat dūs. ta distinctī dixerat. illa communī
recapitulat ut transeat. hoc scilicet uerbū
exstitens dūs erat in p̄ncipio apud dīm. Quarū
autē rerum ipsum cēt p̄ncipiū ostendit. scili
cet omniū naturarū postea factarū. & hoc ē.
Omīa p ipsum facta sūt. omīs creatura & cor
porea & incorporea. Omne quod natale in ē
substantiis. uel uti quantitas. qualitas. mo
tus. & certa p dī uerbum cōperunt ēe. Malū
uero non ē factū p ipsū. quia nulla sp̄e con
tinet⁹ nulla natura sua subsistit⁹; sōlum
p̄uatio boni ē. Sicut enī naturalis luminis
absentia cecitas oculi dicit⁹ & sicut tenebre
lucis absentia sunt. & inedia cōmestionis
exclusio. ita malū dicimus absentiā boni.
quod si adesset rationali creature naturaliter
competēret ēt enī cum uoluntas in mente
nascitur motus q̄dē naturalis ē. & si grā pre
sens fuerit que libero arbitrio cooperetur
uoluntatis motū dirigendo & ordinando. in
his que iusta ge sunt uoluntas bona ē. & re
munerationē digna ē. Si uero mot⁹ uolunta
tis appetat. retinē uel conseqū quod iusticia
uetat. utiq; absentia grē cui⁹ est motū uolun
tatis dirigē & ordinare. ordinatio uolū
tatis ē malū ē. peccatū ē. nich tamē de subsis
tentib; ē. De hac quippe grā ait psalmista.
Misericordia ei⁹ p̄uenit & subsequet⁹ me. ut ne
q̄s forte putaret aliqua seu omīa que per
dī uerbū operē extra ipsum ēe. q̄si per
semet ipsa subsisterent. adiecit. Et sine ipso
factum ē nichil. Tale igit est. sine ipso factū
ē nich. ac si dicat. Extra ipsum nichil factū
subsistit. Sapientia enī attingit á fine usq;
ad finem fortiter. id ē á minima creata usq;
ad maxima. unde dīns p prophetam Ieh. de essentia di. Ut eqūi & terrā
implet. sicut dubio nullus ē locus absq⁹ ei⁹ p̄sen
tia absens. Sup omne q̄ppe creaturā p̄sidet
regendo. atq; implendo. Subt⁹ omīa ē subsis
tendo atq; portando omīa non ponde labo
ris. s. infatigabili; circumcirca q̄n nulla creata
p se subsistē ualet. n ab ipso subsistentē qui
ea creauit. Extra omīa est. s; non exclusus.

Gray Scale

Sedm. Capitulum. Fuit mdiebꝰ herodis.

Aug.

a Ambꝰ libro primo retractationū. Si ipsam rem uelim attendere. mundū plato intelligibilem uocauit: ipsam utiq; rationē qua facta est mundus.

Greus liber non habet sine ipso ⁊ extra ipsū. Simulq; ibi. extra me nichil potestis facē. Ne autē medlligas ordinem & mutationē creaturarum fieri absq; omni mutatione mentis diuine. quę immutabilis & primeua rerū ratio est suppositꝰ. Quod factū est in ipso uita erat. Sciendū quia in ypē & figurate dicuntur effectus fluxisse. ex eorū causę originales præferunt. sic enī dicꝫ solet. omnis fluuius in lumbis ade. idē a causa ibi præcedente propagatꝰ fuit. Ita etiā dicit arcka fuisse in mente artificis. qa eius dispositio & ordo ibi præfuit. Similiq; dicit. Quod factum erat in ipso uita hoc ē. a uita in uerbo abita. contrahit facti est. & fieri. & subsistē. Quam uero in uerbo nominat rerū rationes. & causas immutabiles. atq; ętnas. unde augustinꝰ libro questionū. lxxx. trium. Omnia ratione condita sūt. & si eadem ratione homo. qua eq. Hoc enī absurdum est existimare. Singla q; ꝓpria sunt creata rationib. has autē rationes arbitrari dum est esse in ipsa mente creatoris. Non enī extra se quicq; positum intuebat. ut sedm id constitueret. qd constituebat. Quod si hec rerū omniū creandarū uarię rationes in diuina mente continent. neq; in diuina mente quicq; nisi ętnum. atq; incōmutabile potest ee. hec rationes rerum principales ętne atq; incōmutabiles manent. quarū participatione fit. ut sit qcqd est. eo modo q est. Has quidem rationes siue ideas. siue formas. siue species. siue rationes licet uocare. & multas concedit appellare. si paucissimus uidere qd uerum ē. Et uita erat lux hominū. id est rationales creatę. ut beatę fierent illuminandę eternę. In ipsa uita omnis uita. quę uere uita dicenda ē. cognito sapientię dī. & rationū eius ꝑ quas optime cuncta sunt condita. & dispositā. tanto beatiores quanq; efficiet quanto amplius cuiq; innotuerit. & participatione sui magis illuminauerit eū. Iam sapore quodā spūali gustꝰ. id tunc expendo cognoscitur in ipsa rei specie quod nunc tenet in fide. de qua cognitione ipsa uertas ad patrem. Hęc autē ē uita ętna ut cognoscant te uerū dm. & quē misisti ihm xpm. qd etiā domi sępe sapientię dicta solet. Et lux in tenebris lucet. hoc est ubi etiā ipsa non uidet. nec adūtatur. ab his q; quasi cęci sub sole manent. Ut enī non uitent sensum dīm. hoc est. ex re prępe sufficit rationes qs ds sic in omnib; creandis seu disponendis. unde & subdit. Et tenebre eā nō comphendert. Illa uidelicet qui nōdū ꝑ eam sunt illuminati. eā prępe nullatenus ualent tenebras & uitā totam ꝑsentem. extra futuram dī uisionē comparatione nichil futurę claritatis intelligere possum. lucet utiq; sapientia dī etiam in hac uita. Sed lux eius tenebris ignorantię nīe non apparet. quia tam sapienter a deo omnia condita sūt seu disposita. ut in se ipsis iam habeant unde hanc de se cognitionē ꝑbere queant. quę futurę beatitudini reseruanda est. At uero ut tenebre illuminarentur. a luce missus ē iohs. ad phibendum testimonium ueritati. Iohis q; nobilitas non solum a parentib. sed etiā a pgenitorib; monstratur. non seculari potestate sublimis. sed religione ut quasi hereditaria iure infusam sibi fidem aduentꝰ xpi ꝑdicaret.

Ideas.

Ineip. hyemps ⁊

Sic in diebꝰ herodis regis iudee sacerdos quidā nomine zacharias. de uice abia. & uxor illius de filiabꝰ aaron. & nomen eius elisabeth. Nota est dignitas aaron ꝑmi pontificis in lege. de abia uero pauci dicam. Abia familia de q zacharias ortus est. sors octaua contigit cum dauid cultū domꝰ dī ampliaret. ministeria sacerdotū in xxiiii. sortib; diuidens. ꝓpter utq; ꝑco nouū testamēti in uice sortis octaue nasci tur. quia procto nouū testamētū ꝓpē secundum resurrectionis. sicut ꝑ sepē uerꝫ ꝓpē sabbatū sepe declaratur. Erant autē iusti ambo ante dīm incedentes in omnib; mandatis & iustificationib; dīn sine querela. ante dīm. qui uidet in corde & nō fallit iusti erant

exti. Sedm Iohannē. Stabat iohannes a ꝑ discipuli duo ⁊ xxiii. Sedm lucā. Regressus est ihs in uirtute spūs sci ⁊ xxiii. Sedm matheū. Ambulans ihs iuxta mare galilee. ⁊ xxv. Sedm lucā. Factum est autē cū turbe irruerent in eum ⁊ xxvi. Sedm Iohannē. Post hec uenit ihs & discipuli eius in iudeam ⁊ xxvii. Sedm matheū. Cū autem audisset quod iohannes traditꝰ esset. ⁊ xxviii. Sedm matheū. Videns ihs turbas ascendit in montē. ⁊ xxviii. Sedm lucā. Verumtamen uerbo tuo laxabo rete. ⁊ xxx. Sedm matheū. Et ecce terre motus factus est. ⁊ xxxi. Sedm matheū. Nolite arbitrari quia uenim soluere. ⁊ xxxii. Sedm matheū. Amen dico uobis nisi habundauerit iustitia uestra. ⁊ xxxiii. Sedm matheū. Esto consentiens aduersario tuo cito. ⁊ xxxiii. Sedm matheū. Audistis quia dictū est antiquis non periurabis. ⁊ xxxv. Sedm matheū. Audistis quia dictū est diliges proximū tuū. ⁊ xxxvi. Sedm matheū. Attendite ne iustitiam uestram faciatis coram hominibꝰ. ⁊ xxxvii.

sed apud homines ꝯgloriũ sustinebant: quia
lex sterilẽ maledixit. Prius ē mandatũ: deinde
iustificatio. In mandatis dñi meditabim cum eis
obedim: cũ uero congrue iudicam: iustificati
ones eius tenemus. Plena est hec laudatio. q genus
in maioribus: mores in ęqitate: officiũ in sacdo
tio: factum in mandato: iudiciũ in iustificatiõe
cõprehendit. Vel hoc quod addit: sine querela.
aut apls. Q uidentes bona. non tantũ cotã dõ.
s; etiã coram omnib; hominib;. Et eccliastes ne sis mgr
multũ iust: quia plerumq; iustiora duriores
hominũ querelã puocant. Quę ũ tempora est:
etiã iniuste querimoniã uitat. Et ñ erat
illis filius eo quod ēet elisabet sterilis: et ambo
processissent in diebus suis. Omnium ē pecuniarum
ut de puellis diuq; fructu coniugii p uatis
uobis nasceret quarum et domũ dñi grata ēet
eis. et ceteris miraculi stupor futurũ. ppham
designaret. factum ē autẽ cum sacerdotio fun
geretur in ordine uicis suę ante dñm sdm
consuetudinẽ sacdotii. sorte exiit ut incen
sum poneret ingressus in templũ dñi. et omis
multitudo erat ppli orans foris hora incensi.
Cum ex precepto moysi uno sacdote
decedente unus succedẽ iubeat tempore dauid
statutũ est: ut uicissim ministrantes p octonos
dies. a sabbato usq; ad sabbm. tempore uicis suę.
Singuli castimonię studerent: nec interea do
mũ suã tangerent: Zacharias sorte exiit non
noua s; pisca. illa uidelicet quę succedit ī uice
abia. cum primo ad pontificatũ accederet. hęc sol
lempnitas decima die septimi mẽsis. a paschali
mense. quã diem expiationis siue ppitiatio
nis uocant celebrabat. quando solus pontifex
introibat in sdm tabnaculum cũ sanguine.
In quo significat ibe sacdos qui mpleta dis
pensatione carnis. celi secreta subiit. ut ppi
tium nobis faceret patrẽ. et inuellaret p pecca
tis eorum. qui adhuc p foribꝫ orantes expectat
et dilygunt aduentũ eius. Pulchre g ea die des
censio ei p anglm nunciat. qua es p legem as
censio figurabat. quia q descendit: ipse est
qui ascendit. Beda in tractatu de electione
machie apli. Summi sacerdos sorte queri iube
bat. ut uerum querendũ fuisse sacdotẽ figura
ret. donec ueniret q p ppium sanguinẽ intro
iuit semel in sca ętna redemptione inuenta.
Cui hostia tempore paschę immolata ē. s; die
pentecostes ignis apparentes consuma
ta est. Veteris enim erat consuetudinis acceptas
deo uictimas celestis ignis consumꝫ. Donec g
ueritas complerẽ figuram liceret exercere. Un
de est quod machias. q ante pentecosten ordina
tur sorte queritur. septẽ uero diaconi. q p ea ñ
sorte. s; discipline tantum electione. apl̃oꝝ
uero oratione. et manꝰ iposition. dpparuit aũ
illi angls dñi stans a dextris altaris incensi.
Angli dñi dicunt apparere. quia ñ possunt
p uideri. s; in potestate illorũ est. et uideri
quando uolunt. et ñ uideri quando nolunt.
Bene a dextris altaris apparuit. qa et aduen
tũ ueri sacdotis. et mysteriũ sacrificii unius
salus. et celestis domi gaudiũ mistrabat. Sicut
enim p similitudinẽ presentia. sic p decretã sepe bona
pnunciant ętna. iuxta illud in laude sapien
tię. longitudo dierũ in dextra eius. in sinistra
illius diuitię. Et zacharias turbat est uidens.
et timor uenit sup eũ. dixit autẽ ad illũ angls.
Ne timeas zacharia. qm exaudita ē deprecatio tua.
Sicut humana defecit ēt ire. ita anglice
benignitatis ē pauentẽ de suo aspectu blan
diendo consolari. Cont demones si qs sua p
sentia tristes senserint. ampliori horrore
concutiunt. Exaudita est deprecatio facta pro
popli redemptione. non pro sobole quã de
sperabat se posse habere. S; qm ppli salus p
xpm futura erat nunciat zacharię filius nas
citurus. q p predicando penitentiã. et fidem
ppararet saluatori plebem. Et
uxor tua elisabet pariet tibi filiũ. et uo
cabis nomẽ eius iohannem. Singularis meritꝰ indi
cũ datur: quotiens hominib; adeo nomen
uel ipponit uel mutat. Sic abram qa pater
multarũ gentiũ futurus erat. abrahã est

Beda.

plena semp redemptiõis
fuit domus hebreorũ ī egi
pto. absit mõe. s; ubi bonus
custos erat egressus.

Anat. Vulcra hec domus
hebraica egressa. primũ per
cussit fructus. deinde filios. q
cũ tectis plurimos. et
magnitudo ulcerũ altissim.
ppha pmittit. qm sic q est
dubitatio: fuit nomen designat.
Tam q sup notis stupebis: ñ
immerito dissidentia plebis
pena silentij.

uocatus. Sic iacob quia dñm iudic ista appellari meruit. Johis mīp̄rectē in quo est gīa. ud dñm gīa. in quo declaratur. & parentib⁹ eius gīam ēē donatā. & ipsi iohī qui ex utero matris spū scō erat replend. Et erit gaudiū tibi & exultatio. & multi in nativitate ei⁹ gaudebūt. Gaudiū ad ñtem. exultatio ad corporis hilaritatē spectat. Siue p̄cursōre multi gaudent. Siue dño. magnū gaudiū nunciat. q̄s erit omī populo. Qa hic salutē multis p̄dicat. illeomīb⁹ dat. Horandū q̄ iacob in generatione duodecī filiorū gaudet. abrahe patrē. & zachariē filij dantē. Unumū g̃ mīnus ē fecunditas parentis. Agant g̃ patres gīas qa genuerunt filiū qua genita sē matres qua honorant p̄ misū coniugi. Erit enī magnus coram dño. & uinū & sicerā non bibet. & spū scō replebitur adhuc ex utero matris suę. Magnę coram dño erit. Erit enī magnus corā dño. & uinū & sicerā non bibet. & spū scō replebitur adhuc ex utero matris suę. Magnę coram dño uir erit. est p̄dicare in deserto celestia gaudia. eternas delicias sperne. p uerecundia capite truncari. Sicerā uocant hebrei omne poculū quod mebriare potest. siue de pomis. siue de frugib⁹. seu de q̃libet alia materia confectū. In lege nazareus erat uino & sicera cēr. consecrationis abstinē. Johis uero & samson & ieremias ut semp nazarei. id ē. scī manerēt semp. ab his abstinebant. Decet enī eū q̄ multo spūs scī desiderat impleri. nullo poculo ebriari. Sicerā non bibet. & adhuc p̄ter illam uinum spū scō replebit ex utero. Et multos filiorū isr conuertet ad dñm dñm ipsorū. & ipse p̄cedet ante illū in spū & uirtute elię. ut conuertat corda patrū in filios. & incredibiles ad prudentiā iustorū parare dño plebem p fectā. Illos conuertit ad dñm q̃ bus in fide uenturi dedit baptismū. In spū bedę duat⁹ p̄cedere. qua sic ille p̄co uenturus ē iudicis. ita hic p̄co factus ē redemptoris. Erat quoq; simillima fuit ambobus. qua ambo in deserto. ambo uitia patrū uestrorū inculti. ambo regū insaniā tollerant. Ille iordanē q̃libet peccatores dum sit. hic ad lauacrū quo q̃libet peccatē. multos conuertit. Corda patrum conuertere in filios est spūalem antiquorū sōz scientiā populis p̄dicando ipsum dare. Prudentia iustorū ē non de legis operib⁹ iustiam p̄sumere. & ex fide salutē querere. ut quāuis in lege posita. legis iussa p̄ficiant. gīa se tamē p xp̄m saluandos intelligant. Justus enī ex fide uiuit. Hinc petrus aut p gīam dñi credimus saluari. quēadmodū & patres nri. Qua uero hac sententia p iohēm imbuti. & p bedā imbuendi sunt iudi. ut pote diutū increduli fere eadem uerba. que angl⁹ de iohe maleebias p̄dixit de elia. Ureterā sic iunge. p̄cedet parare dño plebem. Et dixē zachariās ad angl̃m. un de hoc sciā. Ego enim sum senex. & uxor mea p̄cessit in diebus suis. Ob altitudinē p̄missorū beneficiorum signū querit. Cui allocutio anglica sufficere debuerat. Un merito penā luit in tacenda te q̃ meruit. ut q̃ diffidendo locuti ē. ita tacendo credē discat. Et respondens angl⁹ dixit ei. Ego sum gabriel q̃ asto ante dñm. & missus sum loq̃ ad te. & hec tibi euangelizare. Et ecce eris tacens & non poteris loq̃ usq; in diem q̃ hec fiant. p eo quod ñ credidisti uerbis meis. que implebunt in tempore suo. Angeli eū ad nos uenientes sic exercitus implent ministeriū. ut tam numq̃ desint interi. p contemplationē. Missi ante dñm sunt. qa quocumq; uenunt int̄ ipsum currunt q̃ ubiq; ē. Et erat plebs expectans zachariā. & mirabant q⁹ ipse tardaret in templo. Egressus aut̄ non poterat loqui ad illos. Et cognouerē quod uisionē uidisset in templo. & ipse erat innuens eis. & permansit mutus. Et factum ē ut ipleti sē dies officii ei⁹. abiit in domū suā. Muto zacharię similis est pop̄s iudeo. accusū suorū impotens reddē rationē. Pontifices aut̄ uicis suę tempi. continentiā seruantes. impleto templi officio. ad domos uxores q; suas necessario redibant. qua tunc sacēdotalis successio ex stirpe aaron querebat. Nunc aut̄ qua sacēdotibus ñ carnalis successio ē. sp̄ualis mḡrit pfectio. ut semp altari queant assistere. semp castitas

Tercium. Capitulum. Missus est angls gabriel adeo.

¶ obseruanda pcipit. Post hos autē dies concepit elisabet uxor ei. post dies uidelicet offi cii zacharię completos. Gesta sunt mgt iohis crisostomus mense septembri. viii. kl. octobris. luna xvi. quando celebratur jejunium ceno phegie in cena nocte. quando incipit dies minui. quia ille concipiebat qui dixit me oportet minui. illū autē crescē. Minorata cecum fuerat lux a tenebris. cum secūm legem ei sacrificia offerrent que iā cessare oporte bat. cū baptista conciperet. Et ideo pater eius sacerdos iudeos obmutuit. quia iā cessare oporteba sacrificia sacerdotalia. uemente sa cerdote q̄ p peccatis hominū se offerret. In die reuniones conceptio iohis pdicat. q̄a p ipsum afflictio penitentie erat pdicanda. Et oc cultabat se mensib⁹ q̄nq; dicens q̄a sic fecit in dns in diebus quibus respexit auferre opprobrium meum inter homines. Quanta scis cura sit ne q̄d turpe de q̄ erubescere debeant ad mitat ostendit elisabeth. que de do no dī erubescer. & uerecundat concepisse famuli erate. ne in senecute libidinis uacasse uideatur. que & in iuuenciute nullaten exercenda e. nisi cau sa sobolis uel utende fornicationis.

Allegorice p zachariam sacdotū iudeorū p elisabeth lex designatur. que sacdotū docē nis exercitata. q̄uis a uiri auxilio spūales filios deo gignere debe at. s. q̄uis sterilis erat quia neminē ad pfectū ducebat. nec tamen odi apiebat. ambo erant iusti. q̄a & bona fuit lex. & bonum sacdotū tēpore suo. Ambo posserunt in diebus suis. q̄a legalis deuotio tempore moysi q̄si in adolescen tia cum sacdotio floruit. s. adueniente xpo. lex. & sacdotū in senecta fuerit. cum & sa cerdotii ordo p ambitiones. & contemptiones pontificum confusus. Et lex p pharisęos tra ditiones puaricata fuit. Zacharias ingredi tur templū. q̄a sacdotū est intelligē di scūa rium & intrare in illud p intellectū. foris orat multitudo. q̄a dum mystica penetrare negunt necesse e ut doctorum monitis hu milit intendat. Dum altari timiama ipo nit. nascturū iohēm cognoscit. quia dū lecto res diuina lectione inflammant. grām dei uentura p xpm de interiori medula litte rarū q̄si de uulua elisabet pducta reppi unt. Et hoc p anglm. q̄a lex ordinata per anglos in manu mediatoris. Non credens murus fit. q̄a mur e q̄ spualem sensum in litteta non intelligit. Sic q̄si magist talis ualet docere populm. Sq̄si nutrix immute. quia nec rationē attendit sacficioꝝ. nec erat scire dicta ppharū. Muto zacharia concipit elisabet iohēm. q̄a licet pontifices & pharisei nec intrent interiora legis. nec auditores intrare pmittant. interiora tamē legis sacramenta xpi abundant. Et nq; nūsibus elisabet occultat conceptū. siue quia moy ses legifer. v. libris misteria x̄ parabolas de signat. seu quia ipsa lex xpi dispensationē in. v. mundi etatib⁹ p sanctos facta uel dicta figurat. Et quia incarnatio x̄ sexta scti erate ad legis implementū figura erat recte sex to mense a conceptione iohis nascturum saluatorem anglis marię nunciat. ·11·

¶ mense autē sexto missus e anglus gabriel a deo in ciuitatē galilee. cui nomen nazareth ad uirginē desponsatā uiro. cui nomen erat ioseph. de domo dauid. & nomen uirginis maria. Mensem sexti martii intelligit. cui .xxv. die saluator traditus concepit & passus. Idcirco angli p uatis nominib; censentē ut p uocabula quid ministraturi uenant ostē dat. Gabriel q̄ fortitudo dī dicit. q̄a illū nun tiat q̄ aeias potestates debellaturus erat. Ob multas quippe causas uirgo desponsata fuit. Primo q̄a cognata erat ioseph. ut per eum carnis origo nosceretur. q̄a ambo erant de domo dauid. & moris est scripture seminarū genealogiā non texere. Deinde ne uelut adultera lapidaret a iudeis. Tertio ut in egyptū fugiens solatiū uiri & integri

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Amb.

Maluit ut filii fabri diceret quia ei tatis haberet custodiam. Quarto ne partus eius pateret diabolo. Itaq; quia lubrica fama pudoris. Noluit dns ortus sui fide matris muris astruere. s; potius aliqs de suo ortu qua de matis pudore dubitare p̃mitte. In q̃ a ipudicis urginib; occasio tollitur: ne dicant matrē dñi finsse infamatā. Inē pretat aut̄ maria. stella maris ebraice. dña syriace. qa ex lucem salutis et dñm mundo edidit. edocta p angl'm. cum econtra suasu diaboli femina seducta. peccati tenebras et seruitutē incurrit. Ambē. Mistice maria desponsata. s; uirgo ꝯpulus ecclie. e. que. e. immaculata s; nupta. Concipit nos uirgo desponsata parit nos uirgo sine genitu.

Et ingressus angls ad eam dixit. Ave grā plena. dns tecū. benedicta tu i mulieribus. Grā plena erat utiq; ex ꝯclusione ueritatis. cognitione uirtutis amore. que p̃ma in ter feminas uirginitatis gl'iosum mīnus obtulit deo. Dns tecum in mente. dns tecū in utero. dns tecum in auxilio cui' complacuit scīm esse. Sup omnes feminas benedicta e. quia parientib; angls et hominib; uenerant̄ tam q̃ di matri et uirgini.

Que cum audisset turbata e in sermone eius. et cogitabat qualis eet salutatio ista. Ego uirg saltationis ignara. uboru nouitate terret uirginis q̃ppe e ad oēs uiri ingressus pauet. oēsq; uirg affatus uereri. Maria q̃ nouā benedictionis formulā mirabat. que nusq̃ ante lecta fuerat.

Erant angls ei. Ne timeas maria.

Inuenisti grām apud dīm. familiaritus q̃si nota uocat ea ex noīe. suadens ei ñ timere. Inuenisti grām. tota grē auctorē concepta unde sequit.

Ecce concipies in utero. et paries filiū. et uocabis nom̄ eius ihm. Concipies et incorrupta manebis. et paries. et uirginitatis non patieris detrimentū. Ihe saluator sine saluatris mīsterio. q. saluū facturus erat ppm.

suū a peccatis.

Hic erit magn' et filius altissimi uocabit̄ et dabit illi dns ds sedē dauid patris eius. Iohis erit magn' ut homo cotā dño. hic uero magnus ut ds di filius. Hic accepit sedē dauid ut gentē cui dauid temporalē gubernacula ꝓbuerat: ipse ꝑpetuū uocaret ad regnū. Qui aut̄ filius altissimi et dauid patrem habere dicit̄ in duab; naturis di uidelicet et hominis. una. et ꝑsona demonstratur.

Et regnabit in domo iacob in ēternū. et regni eius non erit finis. In ꝑsenti uita corda inhabitans regnabit. in futuro de exilio ad gl'iam uocans. Hinc esaias. et pacis eius non erit finis. Domū iacob tota ecclia dicit. que p̃ fidē et confessionē. et ad patriarcharū pertinet sortē. et in his qui de bona radice patriarcharū nati sūt. et in illis q̃ de oleastro gentium excisi. in olivam bonā iudeos sūt inserti. Dixit autem maria ad angl'm. quomodo fiet istud. qm uirū non cognosco. Nonate unde hoc sciam. s; quomodo fiet. qa ñ dubitabat de ubis angli. Legerat ecce uirgo concipiet et pariet filiū. s; quomodo fieret ñ legerat. nec ab angło audierat. Et respondens angls dixit ei. Spūs scs superueniet in te. et uirtus altissimi obumbrabit tibi. Spūs scī dona uocat spūm scīm. et ita nom̄ cause transit effectui. ut sepe fieri solet. Unde quoq; nominat uirtus altissimi uirtus hoc q̃ dns discipulis promittens aduentū eius dicit. Vos aut̄ sedete in ciuitate q̃ adusq; induamini uirtute exalto. Umbra uero fit a lumine et corpore. cum q̃libet umbraculum genus interpositum solem opponim̄. q̃ lucē ei nobis tolerabiliorē reddam. Ita q; lux incorporea diuinitatis in natura sua inuisibilis. ut q̃quomodo posset in nīa uideri subiacta infirmitatis nre uelamē. idest humanā naturam assumpsit in uirgine. Et hoc e q̃d dicit. spūs scs superueniet in te. id e donū spūs scī mestq; et uirtus altissimi.

Incap. vii.

Gray Scale

mabile nona sal'gīa & singlis confert
& ea ipse spe scs cui omīa bona distribuere
& conseruare atq; optamo fine confirmare.
unde uirg alissimu dicit obumbrabit q
si umbraculū uidelicet corpus humanū
de carne sua formabit splendori lucis sē
ne hoc est di sapientie & hoc fiet ad
īmensā glām tm qua p ceteris illuminabis
deoq; quod nascetur ex te scm
uocabitur filius di hos & si scī efficiū ii tam
scī nascamur dicente ppha Iniquitatib con
ceptus sum hic uero singlariē scs natus ē
quia ex cōmixtione carnalis copule concep
fi est.

Et ecce elisabech cognata
tua & ipsa concepit filiū in senectute sua
& hic mensis est sextus illi q uocat sterilis
quia non erit impossibile apud dm omē
uerbum Ordo ē Ecce & p ē elisabech cog
nata tua concepit filiū Ille uirgo se partu
ram diffidat accipit exemplū sterilis anus
pariture ut discat omīa d̄o possibilia etiā
in eis que nature ordinē uidentur contraria
Sed alter Ilon q̄si credulā exemplo hortat
angls ad fidem s credentes que audierit re
plicat ampliora miracula ut que dm uirgo
erat paritura fecundā quoq; de anu sterili
nasciturū cognosceret Sciendū q̄t aaron q
de leui yxorem accepit de tbu iuda elisabech
sororem naason & ioiade ponitifex yxorem
habuit de tbu regali ioiabech filiā ioram
P hos utq; necū p alios utrosq; tb regalis &
sacerdotalis conjunctē fuerē hinc maria &
elisabech cognate erant & congruit ut de
utrq; tribu mediator nascat q regnat in ē
num & est sacerdos secm ordinē melchisedech

Dixit autē maria Ecce ancilla dñi fiat mihi
secm uerbū tuū & discessit ab illa angls Ipse
mat̄ diu elegit ancillā se nūcupat siue condi
tionis & diuine dignationis p omīa memo
& cum magna deuotione promissum angli
optat impleri Aug in sermone q̄ sic incipit
Legimus & fideliē retinem accepto uirgi
nis consensu mox celestis regionis accolas
repetiit angls & ecce subito secretū ur
ginis ineffabilis potentia penetrauit quia
ecce sol de summa altitudine claritatis
paterne descendens nullius ūginalis aditū
reseruauit & totius mundi caliginē fil
gida coruscatione repulsit Iniuat artifex
mundi angustias uenter humani efficit
grauida mat̄ intacta Circumdat maria mat
uirtus angli fidem dando quia cua pdi
dit uirtus serpenti consentiendo Gregor
in epta illa quia carnatu nil longe est
Non prius in utero uirginis caro cōcep
ta est & postmodū diuinitas uenit in
carne s mox uerbū uenit in uterū mox
uerbum seruata uirginitate pfecta natura
factū est caro & pfectus homo idē in ue
ritate carnis & anime rationalis Unde
unicus p participib; dicit dono uidelicet
spe scī Iam hoc ipsum de spū scō & carne
uirginis concepi a spū scō ungi fuit Ori
genes Si hoc uerbum humanū & cor
porale īmissum auribus; plurimorū non
diuidit p singulos ut pars in alio & pars
sit in alio s in omīb; integrū & pfectum
habet ut in uno quoq; totū sit quanto ma
gis uerbum dī unigenitū ubiq; totū est
celo & in terra & apud patrē & in uirgine

Exurgens aut̄ maria
in diebus illis abiit in montana cū festinatio
ne ad ciuitatē iuda festinat in uisere gra
uidam elisabech de exemplo leta Quod abiit
in montana in ciuitatē iuda tb; nīsibus
ibidē mansiura docet q̄a omīs anima que
uerbū dī concipit uirtutū statū cacumina
conscendere debet in ciuitatē iuda id est
confessionis & laudis arcē penetrare ut
ualeat usq; ad pfectionē fidei spei & caritatis quasi tb; mensibus in ea cōmorari

Et intrauit in domū zacharie & salutauit
elisabech Et factū ē ut audiuit salutatio
nē elisabech exultauit infans in utero ei

In capt. xxvii. ee
& xxxviii.

In omelia

Dominica infra octauas epiphanie

Dominica infra octauas epiphanie

De scō labe bapt

Quasi congratulat̄ & dono
qd ea accepisse dicit pos
saluat q decet ut quatuo
cathol tuo sit humilitas

& repleta est spū scō helisabeth. Maria salutate helisabeth. ut humilitatē suam cōmendet. Vocem salutationis prior helisabeth audiuit. s. uōis porr in utero grām sensit. Illa nature ordine audiuit. iste in utero exultauit. Illa marie sensit aduentū. uōis dīn conceptū. Mat repleta ē spū scō. s. filii. prius fuit replet. Et exclamauit uoce magna & dixit. Benedicta tu inf mulieres. & benedict fructꝰ uentris tui. Quia magna di dona cognouit. ñ tam clamosa quam deuota exclamauit que spū scō plena sta gratiat. Inuiendū quod maria eadē uoce benedicit ab elisabeth qua á gabriele ut angls & hominib; ueneranda. & cunctis feminis pferenda monstret. fructꝰ uentris ei benedict est. sicut aut aplis. Qui est inqt sup omia dns benedict in scla. Et unde hoc m. ut ueniat mat dñi mei ad me. Helisabeth non pquirit hec quasi nescia. s. miraculi nouitate pculsa. Ecce enī ut facta ē uox salutationis tue in auribꝰ meis. exultauit in gaudio infans in utero meo. Intelligit p spm quo repleta erat qa exultatio infantis significet. illū uenisse matrē cuius pcursor erat futur. & ideo que ante erubescebat. & se occultabat. quia conceperat filium. iactat se qa genuit pphām. Et beata que credidit. qm pficient ea que dicta sūt ei á dño. Aptē indicat quia uerba angli ad mariā p spm agnouit. Credidit uirgo. & inde fructum consecuta ē. dicta responsione helisabeth qua beatā pdicauit matrē dñi. appellauit. fide fortē laudauit. Iam congruo tempore parit fecte dona ac cepta. que uirginalis pudor silentio tegebat.

Et ait maria. Magnificat anima mea dñm. Et exultauit spūs meus in deo salutari meo. Spūs ipse ē anima unde in passione dicit. & inclinato capite emisit spm. Interdum tamē accipit pro rationalitate & excellencia animę. ut ibi. Benedicite spūs & animę iustoꝝ dño. anima namq; uiuimus. spū discernimus. & intelligimus. Maria g anima & spū deuota deo totū quod uiuit & sentit. totū quod intelligit & discernit in dī magnitudine contēplanda. in ei⁹ pceptis obseruandis in agendis gratiarum laudib; ꝑpendit. Hoc autē ē in cythara & psalterio ipsa psalmista. psallē dō. Marie anima magnificat. id est magnū cogitat & laudat dñm. ui delicet dñm patrē & qm omia. Et exultauit spūs ei⁹ in deo salutari. id ē in filio p quē omia. p quē salus mea mundo repat. Dicit g cum psalmista. anima mea exultab in dño. delectabit sup salutari suo. Quia respexit humilitatē ancille sue. Ecce enī ex hoc beatā me dicent omes generationes. Respexit dns intuitu sci spūs humilem mariā. cui ipse spūs obumbrauit in ea. di enī respice gratiā tribuere. Recte g beata ab omib; cognominanda gratulatur. Decebat enī ut sicut p superbiā eue mors introiuit. ita p humilitatē marie panderetur introitꝰ uite. Qa fecit michi magna qui potens est. & scīm nom ei⁹. Ideo magnificat anima mea dñm. qa in magna facē dignatus ē. q ex se non ab alio potens ē. id est dns pat. & scīm nom ei⁹. i. filius q nom est patis. nam p illū mundo innotuit. Ergo magnificare dñm mecū. & exaltemus nom ei⁹. Scīm est nom dñi. qa singulari potentia & sanctate transcendit omnē creaturam. Et misericordia ei⁹ i progenie & progenies timentib; eū. d speciali dono se comittit ad generalia. statum humani generis describens quid superbi. qd humiles mereant. qd filii ade ꝑ libertatē arbitrii. quid filii dī sint p grām. Ipotentia fecit magna. s. in omī. pgenie q timet dñm. & opat iustitiā. accepit est illi. & misericordia ei⁹. id est spūs scī misericordiarū distributor habitat in eo. Fecit potentiā in brachio suo. dispersit superbos mente cordis sui. In brachio significat filius. non qd tam membrū corpori hereat. s. qa p uerbum

Hō pñt nīr repleta q filii. s. filii replet. replet mat eius. Maria añ concepū. elizabeth p corpē replet.

Pphāne mīet sū parulꝰ. ñ solū ē mulieres benedicta. s. q mīe benedictas matres benedicēs signifi. sic alii hoīes benedicti. s. sicut apli aut. Qui est spūs scī benedicēs recta. q benedicēs uenie alios.

Singulare ē redolere. flagrare ardere.

Non ignorabat operosē ē spūs sci. qr ipse mat a matre dñi ad psecutū sui pignoris salutē. ñ sui uoluit fatē. s. dum fatē ē ea nesciret. qr ide spūs qui ipse & ipse donū dei. partē & humilitatē pstitit.

Spūs momento q uoce ihū audiuerat. & in ipsū matrē. s. & hoc amore ut mentis accendit.

Vel credidisti dicta ē tibi.

Magnificat aīa mea dñm.

Magnificat dñm ñ qd dñs ei aliqd humana uice adaugeat. s. qm magnificat in nob dñs aīa nīa. q ad imaginē dei creata ē. q natiuā sue ē conformat. q ē imago patris. q sic in nobis mirandā magnificat dñs. participatione magnitudinis sue. ut sublimior sit. ut ipsa imaginis splendido bonū colore facto. q dñs emulatio ipsius iterū ita uadat ecclesie.

Gray Scale 0 1 2 3 4

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Quintum. Capitulum. Elisabet implenum est tempus pariendi.

id est p filiū operatur pat̄. Superb: ē q̄ nimie
efferri sup id quod ē ut diabolus. Pater q̄
q̄ dicit in psalmo. eructauit cor meū ūbū
bonū. in brachio suo. id est in mīte cordis sui.
in qua ē opat̄ ē omīa cum tranquillitate
nchat. potenē dispsit superbos. Quia enī
diuine mīs uerbum bonū est. abicit ē
damnat superbiā. que inimicū omīū malog̃ē
Jēr. de essentia di Lorcū pat̄ arcanum
sapientie ei mysteriū minuit. ex q̄ uerbū ei.
id est filiū suū ipassibiliē sine mutatione genuit
ipso dicente p ppham. Eructauit cor meū
uerbum bonum. uel ita. In brachio dispsit
superbos tam latentes q̄ manifestos. q̄a cordis
sui mente. id est intellectu quo diu uidere
deberent contra eū elevati sē. Deposuit
potentes de sede ē exaltauit humiles. Esu
rientes impleuit bonis. ē divites dimisit
manes. Ds p̄misit i progenie ē p̄genies an
nectit. q̄a p̄mīs scīs generationes deponit
potentes superbos de sede superbie. ē exaltauit
humiles pia dispensatione. Q̄ enī se exaltat
humiliabitur. ē qui se humiliat exaltabit.
Esurientes dicit gentiles q̄ nec legem habu
erant nec ppbas. divites iudeos in lege p
phetis ē psalmis. Hos dimisit manes dūs
quando exterminari sē. illos ipleuit bonis sp̄n
do p̄dicatores receperē. Impleuit ē dimisit
a propbico spū dē p̄teritum scilicet p futuro.
Suscepit isti puerū suū. memorari misericordie
suge. pulchre puerū appellat isti obedien
tem ut decet ē humilem ut osee dicit.
Puer isti ē dilexi eū. qui enī contēp nec
humiliari. nō potest saluari nec
dicē cum ppha. Ecce ds adiuuat me. ē
dns suscepior anime mee. Suscipiet
dns isti in aduentu hetig. memorari. id est
ut memor appareat misericordie sue. si q̄ē me
moria misericordie recedat a deo. s. q̄si memora
ri dicit quando post temp longū uel ut
prius oblitus misereē alicui. Sicut
locutus ē ad patres nr̄os abrahā ē semini

Suscep: q̄ medicē egrū. nullibi enī bonū fact. ut facer isti. t. audiuerit dīs. puerū suū. i obedientiē ē humilē. q̄ in p̄sumptione saluandi s. Venerat misericors. q. q̄ bonū reclamat. ñ nisi ē bonū. s. donū dei ne pereat.

quē in scīa. Locutus est dns ad abrahā ē se
mini ei in scīa. id est p longa tempora. de
misericordia nr̄e salutis. que omīb; gentibus
in xp̄o collata est. Semen abrahe spūale sig
nificat siue in circumcisione siue in p̄pu
tio fidem abrahe secutos. Hinc apls ait.
Si aut̄ uos xp̄i. ē abrahe semen estis. secūm
promissionē heredes. Quod q̄ ds scīt suis tam
de gentib; quā de iudeis post abrahā de fide
incarnationis dignatus ē reuelare. semini
abrahe locutus est. Mansit ℣
aut̄ maria cum illa quasi mīsibus tribus. ℣
ē reuersa ē in domū suā. Tamdiu mansit ℣ Ambro. B.
donec uideret p̄cursoris natiuitatē. propter
quā maxime uenerat. ē ut tanto tempore
elisabeth ē iohis crescerent. p̄fectus. Nam si in
primo aduentu marie spū scō se repleti.
multū est illius sup additum tanta mora man
sionis. .111. In die scī Iohis bapt̄e.
Elisabeth aut̄ impleti est tempus pari ℣ .B.
endi. ē peperit filiū. Verbum impletionis tan ℣
tum solet accipi in bonis. ut impleti sunt dies
marie ut pareret. impleuit salomon edifi
care domū. defunct̄ est abrahā plenus dieru.
cū uenit plenitudo temporis misit ds filium
suū. et contra dies impioꝝ manet sē. sicut leg.
Uiri sanguinū ē dolosi non dimidiabūt dies
suos. Et audierūt uicini ē cognati ei. q̄a mag ℣
nificauit dns misericordiam suā cū illa. ē congra ℣
tulabant ei. In ortu iusti gīa. secuture uir tu ℣
tis exultatione uicinoꝝ p̄figurante signat.
Et factū est in die octauo uenerē
circūcidere pueri. ē uocabant eū nomine
patris sui zachariā. Et respondens mat ei dixē.
Sequaquā. s. uocabit iohis. Non ignorabat ma
ter filii uocabulum quē iā p̄habuerat con
ceptū esse a xp̄o. Sciunt enī spū p̄phetie de
nomine imponendo quod si dicuerat a ma
tre ut pote muto. cui ab angło p̄nuntiatum
fuerat. Et dixerē ad illā. Q̄a nemo ē ℣
in cognatione tua q̄uocet hoc nomine. In
nuebant patri ei quē uellet uocari eū. ē pos ℣

Ihūs celebrata circumcisione octauo die
ortus sui. gīa. cui mīt q
legis obsūande. q̄ abrogande. omīb
erue non p̄sit habere spūm. q
magis nocuit. q̄ ne legem uiolet
suscepit. q̄ gratiā q̄ ne fide.

Q̄ nomine pris de nomine puer
significat illas q̄ testimonio legis
monebat abstinere grātie fidei

tulans pugillarem scripsit dicens. Jobis est
nomñ qus. & mutati sunt unusi. Jobis ē nomñ el.
ac si diceret ñ nos ei hoc nomñ imponim⁹ sed
a deo iam est impositum. hoc ejt nomñ non
generis est sed uatis. Et mutati sunt de conue
nticula uidē patrē & matrē. Quod puerū
nomine patris magis quā iobem uocandū
decernebant. eos figurāt. q. dño nouę grē
munera declarante. cupiunt eum populus
consueta ueteris sacdotij educta p̄dicare.
Vnde bene zacharias memoria dñi inter p̄
tatur. quia memoriā antiquę obseruatiōis
a dño date figurat. Pugillaris appellat⁹ uel
graphius. uel tabella. quę pugno poterit ⁊cludi.
Aperum est amē uinculo oris ei⁹ & lingua ei⁹
& loquebat benedicens dñm. Et factus est ti
mor sup omnes uicinos eorū. Solute fidei liguā
quā incredulitas ligauerat. allegorice iobis
celebrata natiuitas. grē est nouū testamēti. in
choata sublimitas. Vocabulū iobis hoc est
grē dimat uerbis patrē ut ueteris imitat⁹. qa
ler & ppheta cum psalmus gram xp̄i p̄dicat.

Pulchre zacharias octaua die circūcisionis
loquitur. qa p diu resurrectionē octaua
die factam sacdotij legalis archana patue
runt. Et sup omnia montana undę
diuulgabantur. omnia uerba hęc & posuerē
omnes qui audierāt in corde suo dicentes. Quis
putas puer iste erit. Etenim manus dñi erat
cum illo. Precurrentia signa p̄bent nec pre
cursori ueritatis. Vnde q audierē exercitū
miraculo & timore stupefacti tacite euentū
rei p̄stolantes dicunt. Quis putas puer iste erit.
Jest de essentia diuina. Manus dñi filij eius
intelligit⁹. ut in esaya. Omnia hęc manus mea
fecit. Aliter uero manus dñi flagellū ei⁹ accipi
tur. ut in sophonia. Extendā manū meam
sup me. Inde & iob. Manus dñi tetigit me.
hic autē manus dñi potestas ei⁹ intelligit⁹. de
qua in ieremia. Sicut lutum in manu figuli.
ita uos in manu mea domus isti. Et
zacharias pat ei⁹ impletus ē spū scō. & pphauit

dicens. Benedict⁹ dñs ds isrl. qa uisitauit & fe
cit redemptionē plebis sue. Quod zacharias pri
me facienduū cognouerat. p̄ferro more ysti tā
factum narrat. Jamque ppliant⁹ sedm tempus
fructura fē. sedm scientiā. ppliantis. p̄ factis
habenda. Visitauit inquit plebē suā quasi lon
ga infirmitate rebescentē. & redemit eā filij
sui sanguine sub peccato uenditā. Suadet non
quod uenerit suam inuenerit. sed qa uisitando
suā fecit. Cui simile est illud in fine. pubiorū.
Mulierē fortem qs inuenit. Non inuenit
mulierē. id est ecclesiam fortē. sed eam desponsā
do reddidit fortē. Et exerit cornu
salutis nobis in domo dauid pueri sui. Cornu
dicit firmam celsitudinē. quia cornu ē firmis
& excelse carnē cui omnia ossa carne tegunt⁹. Vo
cat⁹ itaq; cornu salutis regnū saluatoris. quo
mundus & gaudia carnis superant⁹. In cui figura
dauid & salomon cornu olei fe in gihon regnū
consecrati. Sicut locut⁹ est p os sanc
torum qui a seculo fuerunt prophetarum eius. a sco. id est ab initio
scli. qa tota ueteris testamēti scriptura. ppbia
de expo pendit. & a tempore ade scī patres sui
quique facti ei⁹ dispensationem testimonii reddē
tes. Salutē ex inimicis nris. & de manu omniū
qui oderē nos. Explanat qd dixerat. Exerit cor
nu salutis nobis. id est exerē nob salutē ex inimi
cis nris. id ē de potestate omniū q oderē nos. siue
sint mundi spe siue pusilanimes. Interim spe
salui facti sum⁹. in futuro re ipsa saluabim⁹.
Ad faciendā misericordiam cū patribus nris. & memo
rari testamenti sui scī. Jusiurandi quod iurauit
ad abraham patrē nrm. daturū se nob. ut sine
timore de manu inimicorū nrorum liberati. ser
uiam⁹ illi. Exerit salutē in domo dauid ad faciē
dā misericordiam cum patribus nris. q in tenebris
aduentū redemptoris expectant. Et ita exerit
salutē memoriarū. id est ut memor cognoscerē
testamēti sui. ad explendū scil. iusiurandū qd
iurauit ad abraham se daturū nob. hoc ē cōpleturū
in nob. Sic dicō cōpleturū. ut sine timore moras
gēne seruiam⁹ illi. Dei quippe testamēti id est

mb. Qa iger sępra mirabat lapides
muta loquerent.

B. monetur.

.g.

.B.

In capitulum.

Gray Scale

Sextum. Capitulum. Liber generationis ihu xpi filii dauid.

testatio mentis. et iusiurandum hoc e. firmum promissum fuit illud qd dixit abrahe. In semine tuo benedicentur omnes gentes. Dei sīqde promittere. iurare e. Opertet dnm iuxta eloquia prophetarum in domo dauid nasciturum. dicit nunc ad eundē ad explendum testamentum qd abrahe disposuit. nos ee liberaturum. qa his duob; precipue patriarchis de suo semine et benedictio gentium et xpi est incarnatio promissa. Quod matheus quoq; breuiter intimauit dicens. Liber generationis ihu xpi filii dauid. filii abraham. Ubi notandum qd apud utrumq; euangelistam dauid prefertur abrahe. quia et si tempore posterior. promissione tamen e maior. Abrahe namq; qui adhuc in preputio positus propria derelicta. dnm cognouit. fidei testimonium meruit. fides gentium et sacre ecclie cetus spiritalis est promissus. dicente ad eum dno. in te benedicentur uniuse cognationes terre. Dauid autem oraculo sublimiore qd ex ipso xpc secdm carnem nasceretur audiuit. Cum impleueris inquit dies tuos suscitabo semen tuum et firmabo solium eius usq; in eternum. ego ero illi in patrem et ipse erit mi in filium. Accepit itaq; abraham principaliter promissum de ecclia. dauid ii de xpo. p quem est ipsa ecclesia. Defertur g abrahe principatus secdm fidem prelatus dauid prerogatiuas generationis x. secdm carnem.

ꟻ In sanctitate et iusticia coram ipso omnib; dieb; nris. Scitas ptinet ad cultum religionis. iusticia ad moderationem iudicii uel uindicte. Ista coram dno sunt. qndo non queritur alia quam di retributio.

ꟻ Et tu puer propheta altissimi uocaberis. Preibis enim ante faciem dni parare uias ei. Repente cum de dno loqueretur ad prophetam uerba conuertit. ut hoc beneficium qd propheta futurus erat dni ee designaret. Non mirum si alloquitur infantem octo dierum. quia bene potuit audire uocem patris iam natus. qui salutationem marie audiuit adhuc in utero clausus. Putandus est quoq; zacharias propter eos qui aderant instruendos. futurum filii munera que p angelum didicerat predicare mox ut loqui potuit. Altissimum uocat quem uobis preibat. uirtuta quod psalmista ait. Mater sion dicet homo. et homo natus est in ea. et ipse fundauit eam altissimus. ꟻ Ad dandam scientiam salutis plebi eius. in remissionem peccatorum eorum. Desiderans commendare nomen saluatoris frequentat mentionem salutis. Et ne carnalem promitti putares salutem inquit in remissionem peccatorum eorum. ꟻ Per uiscera misericordie di nri in quib; uisitauit nos oriens ex alto. Prebibis ante faciem dni ad dandam scientiam salutis non meritis hominum. sed p uiscera misericordie in quib; id est p que uiscera uisitauit nos in assumpta carne oriens ex alto. id est uerbum patris ortum uere lucis aperiens de filiis tenebrarum et noctis filios lucis faciens. Unde et sequitur. ꟻ Illuminare his qui in tenebris et in umbra mortis sedent. ad dirigendos pedes nros in uiam pacis. Uisitauit ut illuminaret. oriens illuminare his qui in tenebris peccatorum et in umbra mortis. id e in cecitate ignorantie depressi sunt. qa excludens errorum tenebras. infudit ueram cognitionis sue lucem. et certum iter patrie celestis aperuit. Pedes nri affectiones mentis sunt. que si gre nri illuminatoris concordent. diriguntur in uiam pacis. id est in opera que sunt nob uia ad pacem celi ppetuam. Congrue prius illuminantur corda. et postea diriguntur in opera pacis. dicente psalmista. Inquire pacem et psequere eam. ꟻ Puer autem crescebat et confortabatur spu. et erat in desertis usq; in diem ostensionis sue ad isrl. Predicator penitentie futurus quo ocius potuit solitudinis aspa petiit. ut et se et auditores suos ab illecebris mundi suspenderet. Assignata precursoris natiuitate qui prius nascitur. prius predicat. prius moritur. apte subiungitur saluatoris generatio et natiuitas secdm carnem. De diuinitatis autem generatione dicit esaias. Generationem eius quis enarrabit.

Quartum capitulum. M i

Liber generationis ihu xpi filii dd. filii abraham. L xiiii. Mathei liber dicitur est. a iiii v

liber generationis secdm consuetudinem ebreorum qui uoluminib; ex principiis eorum nomina imponunt. Ihc ebraice. Sother grece. saluator latine. uocatus e proprio nomine redemptor nr. Xpc uero

In principio satis declarat se agere de humanitate xpi cum incipiat a carnali generatione.

Matheus generationem descendendo computat. qr humanitatem ostendit. p qua ds ad homines descendit. Lucas ascendendo refertur formam sacramenti aptius a baptismo. n. incipiens usq; ad dm ascendit. ostendens baptizatos ascendere. ad hoc ut sint filii di.

In natiuitate dni.

Splenior sensus est. hic ē hic generationis. sicut hic mos e in multis. Ut uisio ysaie. hec e subaudis.

M. in omelia.

Matheus generationem incipit ab exordio promissionis. et ē usq; ad finem libri hi agitur. ut qui ex hac generatione natus ds et homo intelligatur.

R Ihu x̄ saluatoris ñ pauoris q̄ fuit ada. Xp̄e ip̄e ē q̄ messias. ꝺ hꝭ nõe remunduur iudeor mhdelnas. q̄ messiã a rege suũ ñdũ uenisse arbolant. hc ñ esse xp̃m ostẽnt sic phar euangelista. q̃m hic ē q̄ de patriarchar regũ stirpe pgenit. de ingine mirabili ē edñ. sic esse fuerat pmiss svs.

.O.

In xp̃o ãnior ois anda ꝫ. unguent. unct. unguen tũ. locus unctionis.

.I.

Thã ꝺ ꝫ due colũpne ãsantes i lege. q̄ in uestibulo añ hostiũ. p̄ xp̃e. q̄s amb̃ fumels xii. cubi tor. i. fides aplor. amplectũr hos in genealogia patres. de q̄r medio. hostiũ x̄. apt̄ celebrib;

Ab abhã ogrue geñationis fur cordiũ. cui pmissum ē pmũ in q̄ ⁊ bñdicto oĩũ.

Ihs sol iudas notãs. exp̃mit ut eũ cognoscer. q̄ ex ei stirpe fuerat pmiss svs.

Thamar socero furt com mixta ñ lege commigi si furata concubitum & unde meretrix habitum se absondens.

Cũ corrupt thericos mab meretrix que nuncios debitos seruauerat & omnis bonis ei seruata est signo finxit coeuisse. ⁊ duxe eam salmõ.

Elimelech de tribu booz ci uxore sua noemi & duob filiis migrante pau pere ante urbe bethleẽ moabitide. ibiq filios eius duxere moabites de alie nigenis. Tande mortuo & ipso filiis eius absq; liberis noemi cũ una de nuribus suis nouis ruth reuertit. ⁊ ibi tradito se genere obeth ex matrimonio nomen sibi fusceperat.

Hiesse

unctus in latino messias in ebreo dicit eloqp. & ē nom̃ dignitatis. q̄a antiq̄s reporibus reges. pphe. sacdotes. ungebant oleo sanctificationis. Ipse aut̄ xp̃c adõ p̄ participib suis. unct ē in regē & sacdotē. q̄a in eo diuinitas plenitudinē habitare complacuit. Merito aut̄ dauid electione diuina rex & pphia p̄ferē abrahe. cũ qua multo ampliores & manifestiores facte sũt ei promissiones de xp̃o. cũ qua maxime more populi babelat dauid. atq; promissiones q̄s sustepuit. qđ in euangelio declarat. ubi filiũ dauid uocant. q̄ ab ipso curari postulant. Vel aliter. Cũ dicit filii dauid filii abrahã. ordo ē p̄ posteri ꝫ necessario commutatus. q̄a si primũ posuisset abrahã & postea dauid ut generatio texeret reperendus erat abrahã hoc modo. Ihu x̄ filii abrahã. filii dauid. filii abrahã.

Abraham genuit ysaac. ysaac autē genuit iacob. Iacob autē genuit iudã & frēs ei. Abrahã principiũ narrationis ē. Ad quē facta principiũ promissionis. Ismahel q̄dē & esau frēs ysaac & iacob silentio p̄terit euangelista. quia ñ remanserē in culmine uni dei frēs ñ iudeę digne cõmemorandi. q̄n patriarchę fuerunt.

Iudas autē genuit phares & zaram de thamar. In genealogia saluatoris ñ iuste si peccatrices femine nominantur ad illius inuandũ adiuuandũ decet. q̄m q̄de femina formã uiri uoluit assumẽre. ut uiros & feminas saluaret. de peccatoribz dignat est nasci. ut peccata deleret. Iuste autē dñs de uitiis & peccatoribus iuxta quod moysi p̄cepit agnũ immolandũ sumit. de grege omnium & capris.

Phares autē genuit esrom. Esrom autē genuit aram. aram autē genuit aminadab. Aminadab autē genuit naason. Naason autē genuit salmon. Salmon autē genuit booz de rahab. Booz autē genuit obeth ex ruth. Quia dñs nascit de ruth moabitide impleta ē pphia que dicit. Emitte agnũ dñe dominatorē terre de petra deserti. ad ē de gentibz que dicunt petē q̄a idola colunt & desertũ. quia sine lege uiuunt.

Obeth autē genuit iesse. Iesse autē genuit dauid regem. Maluit euangelista patrem dauid uocare iesse quia ysai cum uirtutis nominis esset ut meliorem in xp̃o & in maria illud impleri pphicũ. Egredietur uirga de radice iesse & flos de radice eius ascendet. Dauid regē dicit q̄a primus ex fribus iuda p q̄s ordo generationis decurrit.

Dauid autē rex genuit salomonē ex ea que fuit urię. Hoc est ex bethsabee. que si nominatur hic quia plus peccauit ceteris hic nominatus. Cum enim esset uxor urię. miscuit se dauid adulterio.

Salomon autē genuit roboam. Roboā autē genuit abiã. Abia autem genuit asa. Asa autē genuit iosaphat. Iosaphat autē genuit ioram. Ioram autē genuit oziã. In .iii. regum uolumine legit ioram fuisse patrem ochozię. & ochozam patrē ioe. & ioam patrem amasię. & amasiã patrem fuisse azarię. q̄ appellat est etiã ozias. Verũ q̄a ioram se miscuit generi impiissime iezabel ducens filiã ei. tollunt tres reges in medio. uel q̄a ppter sitũ eius euangeliste ponẽ tres reliquit sedecadas. idest tres quadenarios numerosq; fecit xlu.

Ozias autē genuit ioathã. ioathã genuit achaz. achaz autē genuit ezechiã. Ezechias autē genuit manassen. Manasses autē genuit amon. amon autē genuit iosiã. Iosias autē genuit iechoniã & fratres ei in transmigratione babilonis. Transmigratione babilonis dicit q̄t filii isti captiuari fuerẽ in babilonã. & ante illã captiuitatẽ infectus ē iste iosias a pharaone nechao rege egypti. Cum q̄ dicit iosias genuit filios in transmigratione. uel in p ante ponit uel ut q̄dã uolunt eos genuit subaudis. ituros in transmigrationẽ. Regũ igitur ppe finẽ libri reguo.

Et post transmigrationẽ babilonis iechonias genuit salathiel. Si uoluerim iechoniã istũ in tribe sedẽ tribuere decedat ꝫ ponẽ in sequenti ii. erunt .xiim. Sciant q̄ iechoniã porem ipsũ esse quẽ & iaconiam. salin ũ filiũ ei quoz p or p̄cem. sequens p xe & n scribẽ qđ sepro

Hfrs inde memorat promissi fribz ysaac. ismah. y esau. y iacob. q̄ illi a ipso dei qui aliens repulsis ꝫ. hij uelut hoedes in lib̃ uite scripti. y qui patriarche xii. in qbz y nũs aplor signat. ꝫ noia ei excommunicat. ne ulle nam sectam genitio exercendã.

urtio & longitudine temporū apud grecos la
tinosq; confusiū est. Quod apud nos dicit̄ k. ē. c.
apud grecos. & quod apud nos a. dicit̄ ebn ap
ullos. Expedite explanat hoc ieron. in exordio
danielis contra porfirium. Joachim inq̄t filius
iosie alio nomine appellat̄ est eliacim. Cui suc
cessit in regnum filius ei⁹ joachin. cognomēto iecho
nias. Salemo g̃ puer eundē in danielis principio
ē joachim. q̄ in ezechielis exordio joachin scri
bit̄. Iste enī extremā syllabā h̄ic. cum. ille chim.
Et ob hoc in euangelio satis matheum una mi
det̄ deesse gradum. quia scīa tessere recedente in
joachim desinit filius iosie. & ētra incipit a joa
chim filio joachim. Aug⁹ in libro de concordia
euangelistarū. ut sermonē ad allegoriā conuer
teret dixit eundē iechoniā bis ē hic numeratū.

Salathiel autē genuit zorobabel. zorobabel
autē genuit abiud. Abiud genuit eliachim. Eliachim
autē genuit azor. Azor autē genuit sadoc. Sadoc autē
genuit eliachim. Eliachim autē genuit iud. Iud
autē genuit eleazar. Eleazar autē genuit matthan.
Matthan autē genuit iacob. Jacob autē genuit joseph
virum marie. de qua natus est ihc q̄ vocatur
xp̄c. Affricanus de consonantia euangelistarū.
Matthan inq̄t & matthat diuisis temporibus
de una uxore esta nomine singulos filios pro
creat. quia matthan q̄ post salomonē descendit
uxorem eam pius accepit. & relicto filio ia
cob defuncti ē. Post cui⁹ obitum matthat q̄ post
matthan filiū dauid genus duxit cum eēt ex eadem
tribu eandē esta accepit uxorē. & ex ea genuit
filium nomine heli. Fuerūt ergo iacob & heli fratres uterini
ex matre. Quorum iacob ex mandato legis accepit
uxorē fratris sui heli sine liberis defuncti. & ex ea
genuit joseph. Itaq; joseph secūm legē dicitur
filius heli. secūm naturā filius iacob. & communiter
dicit̄ matthei. iacob autē genuit joseph. & lucas ut
putabat̄ filius joseph. q̄ fuit heli. Et fuit matthat
hebraice fuit filius eliare. Et fuit nachor. Et fuit
seruch. Et fuit ragau. Et fuit phaleg. Et fuit
heber. Et fuit sale. Et fuit cainan. Et fuit arfax
at. beda super lucā. Sedulius & gratus chainan

iuxta ebraicā ueritatē neq; in genesi neq; in
uerbis dierū inuenit̄. Et arfaxat sela uel sela
filiū nullo mēpotico genuisse phibet̄. Sic enī
habet. Porro arfaxat uixit. xxxv. annos. & &
genuit sale. Itemq; in paralipomenō arfax
at autē genuit sale. q̄ & genuit eb. Sexto g̃
beatus lucā hanc genīationē de lxx. mēpretū
sumpsisse editione. ubi scptum est. qd arfax
at. cxxxv. annos genuerit chainan. & ipse
chainan. cum cxxx. fuerit annorū genuit
sela. Sed quid horū uerum sit aut si utrumq;
uerū esse possit. dñs nouit. Qui fuit
sem. Et fuit noe. Et fuit lamech. Et fuit matu
sale. Et fuit enoch. Iste est enoch. qui dilata
morte translatus ē in paradysum. Qui
fuit iared. Et fuit malchel. Et fuit cainan. Qui
fuit enos. qui fuit seth. Et fuit adā. Et fuit dñs.

Omnes g̃ generationes ab abraha. vsq; .ii.
usq; ad dauid generationes .xiiii. & a dauid
usq; ad transmigrationē babilonis. gīationes
.xiii. & a transmigratione babilonis usq; ad
xp̄m. generationes .xiii. In prima quaternia
est abraha p̄m⁹. & dauid ultimus. In secūda est
primus salomon. iechonias ultimus. In tertia
iechonias filius iechonie p̄m⁹. & ihc ultimus.
q̄ uenit in mundū p electos patres. & per
circumcisos. Nam electio in dauid & ēcisio
in abraha demonstrat̄. Non miretis filii quas
a xp̄o usq; ad dauid plures successiones. ma
theus pauciores posuerit. hoc ē unus .xiii. alt̄.
xx̄iii. Ser alias enī p̄sonas narrauit unus
quam alt̄. & potuit fieri ut alii patres diu
tius uiuerent. alii. & tardius generarent.
Matheus descendendo xp̄m. xp̄m. ad hanc
mortalitatē descendisse. ut nos regat. Lucas
autē ascendendo tamq; sacerdotē assignans. nar
rat generationes a baptismo xp̄i. puenit
ad dīm. cui mundati renouatiq; ēt me
rito adoptionis originē suscepit. q̄ p adoptiōnē
onē efficimur filii dei. P carnalem uero gīa
tionē filius dei ppē nos filius hominis fac
tus ē. Qua propē in generationibus matthei

Nota nullā de scīs feminas in genealogia assumi. h̄ q̄ reprehensibile debuit. si de peccatis nascentes. quia p peccata patrū s̄n obesse. unusquisq; in patria sua laudabiliter assumptus ex suis & capitalia exercitus & peccatrix; genitus.

Quaderna. .9.

.B.

Aug⁹ de concordia euangelistarum.

Raab meretrix que
nuncios iosue suscepit.
& salmon preceptis eius uide
s copulauit. significat
ecclam de gentib; q̃ pre
cepit pr uerba. i. ē copulat.
y sola eis sunt salue. dū
uenerabo. i. ꝑsens sēm. vii.
meccos. muris uallatum
vndiq; ꝑpe. rubis ꝑdi
cationis circumdat. dom
in nouissima tuba of mu
ri corruēt. nouissima
mors destruetur.

f. R.

f. in omelia.

Ysice. Ruth significat
ecclam. q̃ de moab. i.
de gentib; q̃ ex patre
diabolo ꝑpe deseru
it ydolatriā. de qua
suscitatur ds filios ist.
oblita populi gentis. ueni
ad booz. q̃ sortis dr. i. ad
x. q̃ suscitat sem fris su
i. moysi. q̃ obiit sine libe
ris. q; nemine ad ꝓcebū
dñe lex. Ruth uidens. y
festinās. q; eccla puro
corde dm uidet. q̃ festinat
ad diuū. s. u. y desinit p
sauerare in fide. y dilone
dei.

f.

q; nouit ꝑtia ꝑsentia. y futa
Naason serpentis interpre
tat. q. d. more serpentis
ot caudi insidiat.

Liber

significatur suscepto mḡio: peccatoꝝ. a xpo in
generationibꝫ luce abolito. Et ideo ille ascen
dens narrat iste descendens. Ait enī dicat apls.
misit ds filium suū in similitudinē carnis
peccati. peccatorū est susceptio. Quod autē.
addidit ut de peccato dampnaret peccatū
in carne. peccatorū est expiatio. Vnde ma
theus y salomonē descendit in cui⁹ matre
dauid peccauit. Lucas uero p nathan ascen
dit p cui⁹ nomina. ppriam ds peccatū illius
expiauit. Sciendū quia ꝓnominati patres
actu & nomine incarnationē x̄i significant.
& omia ut ait apls in figura contingebant
illis. Albinus tractq; diaconus eorū nomina sic
adaptat allegorie. xpo patriarchārū in se gere
ns officiū. in cuius mēp̃tatione nominum.
mām uolunt designare salutē. In abraha ille
est pat̃ omiū credentiū. & omib; clamare li
bet & duce abba pat̃. In ysaac gaudiū omiū
fideliū. de quo cecinit angls. Ecce anūcio uob
gaudiū magnū quod erit omi populo. Jacob
supplantatio. q̃a ipse subeneuauit & con
trauit diabolum uastatorem humani gene
ris. Et uasa ei⁹ distribuit. In iuda confessio si
cut ipse dixē. Confitebor tibi dne pat̃ celi & t̄re.
In phares diuisio. q̃a ipse segregat oues ab edis.
In zara orientis ad mām salutem sicut dicū ē.
Timentibꝫ nomi dñi orietur sol iusticie. In tha
mar palma uictorie. sicut ipse dicit. Confi
dite quia ego uici mundū. In elrom sagittas
salutis dirigens. sicut dictum ē. Sagitte po
tentis acute. In aram electus. de quo loquitur
pat̃. Ecce puer meus elector quē elegi. posui sup
eū spm meū. In aminadab populi spontanei
quia sponte posuit aiam̄ p salute nīa. ut
nos efficeret ppm deo laudabilē. In naason
aug. id est. ppria sortis. q̃ dicit. Cū uenerit fi
lius hominis in maiestate sua. tunc sedebit
in sede maiestatis suē. ut iudicet orbem in
equitate. In salmon sensibilis. id est. intellec
tualis. qui dixit in deū. Quid cogitatis in
cordib; uris. Ch. ꝑterita. futura. & ꝑsentia
agnoscit. In booz robur. uir fortis. ꝑpe. sicut
ait. Omia trahā ad me ipsum. In raab lacrū
do ecclie designat. In obeth seruiens. q̃a ñ uenit
ministrari. s; ministrare. sic ait apls formam
serui accipiens. In iudeo festinans ad salutem
mām. In iesse incendiū. q̃ ait. Ignē ueni mittē
in t̄ram. & quid uolo nisi ut ardeat. Et iohs
dicit. Ipse uos baptizabit in spū scō & igne.
In dauid desiderabilis. q̃a dicit ē. Speciosus
forma ꝑ filiis hominū. Item bellator fortis.
dum diabolum uicit & humiliauit caluꝑ
uatorem nr̄m. In salomone pacificus. sicut
ipse dixit. Pacē meā do uobis. pacē relinquo
uobis. Item apls. Ipse est pax nr̄a. qui fecit
utrq; unū. In uria. lux mea dñi. In bersabee. filia
iuramēti. de quo dictū est. Iurauit dñs & nō
penitebit eū. In roboam latitudo fidelis ppli.
Vnde ait. Multi ab oriente. & occidente uenu
ent. & recūbent cū abrahā. & ysaac. & iacob
in regno celoꝝ. In abia pat̃ dñs. q̃ ait. Solite
uobis patrem uocare sup t̄ram. Vnus ē enim
pat̃ ur̄. q̃ in celis est. In asa archiens. de quo
iohs. Ecce agnus dei. Ecce qui tollit peccata
mundi. In iosaphat iudex. q̃a ipse iudicabit
orbem t̄re in equitate. Et ut̄ pat̃ ñ iudicat
quemq̃. s; omē iudicū dedit filio. In ioram
excelsus. q̃a ipse ascendit celū. In ozia robust⁹
dñs. q̃a captiuā humani generis captiuitā
tē liberauit. & in alta celoꝝ deduxit. In ioa
tham ꝑfectus. sicut in euangelio dic. Hos
enī decet implere omnē iusticiā. In achaz
apphendens. q̃a celū palmo ponderauit t̄rā
pugillo concluſit. In ezechia fortitudo dñi.
q̃ ait. Confidite q̃a ego uici mundū. In ma
nasse obliuiosus iniquitatis nr̄e. sicut in
ezechiele legit. In quā die conuersus fuerit
peccator ab iniq̃tate sua. omīs iniq̃tates ei⁹
obliuioni tradent. In amon fidelis. q̃ ait.
Petre. & dabit̃ uobis. Item paulus. ut miseri
cors fieret. & fidelis pontifex ad dñm. In iosia
salus dñi. q̃a quicumq; inuocauerit nomē
dñi saluus erit. In iechonia. ꝑparate dñi

qui aut· Si abiero & ꝓparauero uob. In sala
tinel petitio mea dñs. sicut ipse aut· stat· scē ser
ua eos in nomine tuo qs dedisti mi. In zoroba
bel magist· peccatoꝝ & publicanoꝝ ut eos ab
errore uie suę reuocaret· In abiud pat· meus
qui dixit· Ego & pat· unū sum· & q̄ ē pater
omniū credentiū & capi· In chachi dñi resurrec
tio. qui aut· Q̄ credit in me ñ moriet· in ēter
num· & ego resuscitabo eū in nouissimo die·
In azor aduc· qui aut· Ion solus sū· q̄a pater
meꝰ ē & ipse aductor omniū sanctoꝝ in se·
In sadoc iust· sicut scriptū est· ut sit ipse iu
stus iustificans eos qui in fide abrahę sūt· In
achim fiat· mihi ut aut· Q̄s fecerit uoluntatē
patris mei q̄ in cęlis ē· ipse mihi frat· & soror· &
mat· est· In eliud· dñs mihi. hoc ęgit· nā infirmi
tate dixit· ad patrem· Dñs mihi. ad te de luce ui
gilo. id est· ad te resurgo· In eleazar· dñs mihi
aductor & omniū in se credentiū. precor· q̄
dixit· Et me misit· pat· meus· est· In mathan
donū· q̄a p ipsum· pat· omnia donauit· Et ipse
ascendit· in altū· dedit dona hominib. In ia
cob supplantator· antiq̄ hostis· q̄ fidelib· dedit
potestatē calcandi serpentes & scorpiones· &
supra omnē uirtutē inimici· In ioseph auct·
& angitriū uitę ętnę· ut ipse dixit· Ego uenī
ut uitam habeant· & habundantius habeant·
In scā autē & ꝑpetua uirgine maria de qua
natus est· stella matutina· id est· lux mundi hui⁹
quę illuminat omnē hominē uenientem
in hunc mundū· Ꝑ istas enī mansiones ip
se uenit in mundū· ut nos p istas ueniens
in terrā ętnę ꝓmissionis inducere⁹· Mora
liter quoq; inꝰptationes nominū patriarchārū
nr̄m· designant· ꝓfectū· In abraha ut patres
simus multarū uirtutū· & bereditans uite
multiplicationē bonorū opū possideam·
In ysaac ut gaudiū habeam· ut apls aut· Gaude
te in dño semp· iterū dico gaudete· In iacob·
ut supplantatores uitiorū nr̄oꝝ & carnalia
desideria· ac diaboli potestatē uitiaq; pede
calcem· In iuda ut ꝑueniam· faciem dñi in
confessione· & confitear· nomini scō eius· &
laudem· eū in sēcā sēcoꝝ· In pharez ut diuida
mur· ab impijs· actusq; nr̄os· ab eoꝝ societate
secernam· In zara ut lucifer uerus oriatur·
in cordib; nr̄is· & sol iustitię ubiq; splendeat·
in animab· nr̄is· In thamar· ut cum palma uictoꝝ
rię pompas diaboli & omnia pisentias mundi
superem· In ezrom· ut sagittę sint· salutis dñi·
ut de nobis possit dici· Sagittę potentis acu
te· cum carbonib; desolatoriis· In aram ut
electi dñi sim· & genus electū· regale sacerdo
tiū· xpi· excelso merito sim· In aminadab ut
spontaneus sim· dño populi· in edificationē
corporis sui· In naason ut mundanis au
guriis gentiū de relictis promissis diuinis
fidem adhibeam· In salmon· ut sensibiles
id ē intellectuales ueritatis dei factores
inueniamur in eo· In booz ut confitear·
dño· & uitulū agam· in xpo· triumphantes
aerias potestates· In raab ut latum manda
tū dñi obseruemus diligendo dñm & pri
mū· In obeth ut seruiam· dño in letitia p
spm amoris & dilectionē scā· In ruth ut
festinem· ingredi ad dñm dū tempus habeam·
In esse ut incensum orationū mearū in
ara crucis offeramus dño· dicente ꝓpha
Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu
tuo· In dauid ut desiderabiles inueniam·
deo nr̄o· fortes contra goliam spiritalē· In
salomone ut quantū in nob est· cū omnibus hom̄ib;
pacē habeam· quia beati pacifici qm̄ filii dei
uocabunt̄· In uria· ut lux mea dñs sit· In beth
sabee ut animarū salutem· In roboā ut lo
cum carnalis impleret· in iaroboā ne spū
alium honorū gaudeam· In abia ut ꝑs dñs sim·
habentes dñm patrē· & heredes simus dei· coheres
des quidē xpi· In asa ut dirigamus mecha
tionē nr̄am a uitiis ad uirtutes· a cremis
ad cęlestia· In iosaphat ut recte iudicem·
omnia ꝓsint· In ioram ut quę sursum sūt que
ramus· ut supnū sapiam· effectū· in dño
sublimes & animā in eius contemplationem·

Thamar. Raab. Ruth. Tres ꝑdiderunt sine pudore nisi ꝓfitendo se ꝑ uiros suos ꝑpetuo sibi cuipiam. si ꝑ laudari meruerunt nisi ad hoc quod dignę ē. si; in hac qđ loquendo nec ꝑ salutē silendo nisi ꝑ ipse ꝑ re que non uerū. qđ ita ponit. ut ex hoc mantas sibi ꝓfuerint uereundo dñi memores scelus. dū ei causa ē ortus. uxor ēm ꝑ hoc sacramentum ecclę dñi. qđ occiso diabolo in regnū ueri regis assumitur.

f

In oratione ut confortem in dño & potentia uirtutis ei. In noctibus ut pfecta opa faciamus. iuxta euangliu. Estote pfecti sicut & pater uester pfectus est. In nocte apphendam disciplinam ne quando irascat dñs. & amen iuam saluator nr̃ q est xp̃s. Q. dicit. ego sum uia & ueritas. In exechia. ut laudemus fortitudinem di pugnantem p nob. & ut ille confortet nos semp flagitem. In manasse ut obliuiosi simus iniquitatum marum & pcta obliuiscentes anteriora semp attendam. In amon ut stemus i fide in qua possimus tela ignea diabolice fraudis extinguere. In iosia ut salutem dñi quam ille pstare nobis dignat & tota uirtute & fortitudine consequam. In iechonia ut in aduentu dñi parati simus. uigilantes & orantes neq madam in temptationem. In salathiel ut unam petitionem petam a dño. ut inhabitemus in domo dñi omnib; diebus uite nr̃e. In zorobabel ut simus magistri ueritatis. prohibentes magisteria hereticoꝝ confusionis. In abiud ut nobis sit ds in patre. & nos illi in filiis. In eliachi ut resurgam a morte peccati. & uniam deo & spu sco. In azor. ut adiuuante deo inimicos nr̃os salutis uincam. In sadoch ut iustificari merear ab eo q iustificat impium. In achi ut fis & matres & sorores simus in eo ut faciamus eius uoluntatem. In eliud ut nullu habeam dñm. nisi dñm nr̃m ihm xp̃m. In eleazar ut confitear saluti nr̃e in dño ihu tantu modo constare. dicentes. adiutorium nr̃m in nomine dñi q fecit celu & terra. In mathan ut domui sci spi accipientes non simus concupiscentes malaꝝ. sicut gentes. In iacob ut rectores tenebraru harum mar fortitudine supplantem. In ioseph ut deficiente exteriore homine interior augmentetur de die in diem. donec spualis formetur xp̃s in nob. & p mariam id est lumen fidei diuina gra ducam ad ineffabilem di omnipotentis uisionem. Hinc usq; alminus. In thara explorat xp̃s & pascit. qa nouit dñs

Tres distinctiones in genesi one. xc. mystice insinuat fidem scm trinitatis. q. p cordis astructurā doctrina legal. & euangelice instructionis. tres. ii. trinitatis fidē. iiii. doctrinā euangelicā. x. legis figo illuminationem.

.f.

.B. Alminus.

25 Vigilia natal dñi. ho die seruus.

Septimum Capitulum. Cū esset desponsata mater

q sunt ei. & eos in loco pascue collocabit. In achor requiescunt in sepulchro in spelunca sinor talitatis. In seruch sunt corrigia pfecte nodata. qua nemo scinit ad plenum mysteriū incarnationis. In ragau pastor bonus q dat animam p ouib; suis. In phaleg diuidit spuales a carnalib; In eber transiit de morte ad uitā. In sale soluit inimicitias inter dñm & homines. In chainam possidet celū & terā. & omia que in eis sūt. In arfaxat sanauit nos de plagis diaboli populatis nos. In sem nomen fuit bonum qa creator & recreator pius & misericors. In noe requiescina. tam angelis quā hominib; In lamech bumilis usq; ad infernū. unde illud. Morsus eius ero inferne. In matusale emissus est dñs a morte resurgendo. In enoch dedicauit templum quod sum nos. In iareth descendit de celis & roborauit ecclesiam. In maleel laudauit dñm. unde illud. Et ymno dicto. exierunt in montem oliuaru. In enos desiat ad quē duo discipuli euntes ad castellum emaus dixerē. Nos autē sperabam qa ipse esset redemptur israhel. In seth positio. ut symeon aut. Ecce positus hic in ruinam & resurrectionem multorū. In ada fuit crenus. qa de uirgine uerū corpus assumpsit.

Qui autē generatio .o.m. l.u. sic erat. Prima hominis conditio est. q adam de tra plasmat est. Sola est. qua femina de latere uiri creata est. Tertia uero qua nat de uiro & femina. Xpi autē generatio sic erat. ut sine uiro nasceretur de femina. conceptus p spm scm. Prima & sola generatio ruerunt. tertiā de ruina generauerūt in quarta saluti inuenerūt.

Cum esset desponsata mat ei maria ioseph antequā conuenirent inuenta est in utero habens de spu sco. Antequā conuenirent. id est nuptiaru sollempnia celebrarent inuenta est in utero habens. primo ab angelis custodientibus eā. deinde a ioseph sicut auro curioso circa sponsam suā. Euangelista de ueritate sc̃bens. bene scim. temp suū uocat ioseph uirū ma

rie. et mariã matrẽ ihu. Constat enĩ q̃a tẽpore
desponsationis nondũ mat̃ illa ñdũ maritus
ille erat. .M. iiii.
Joseph autẽ uir eius cum esset iustus et nollet eã
traducẽ. uoluit occulte dimittẽ eã. Si suspicionẽ
in ea habebat: quomõ iustus erat? Si non ẽ suspicat?
cur eam dimittere uolebat? Iniustũ enĩ erat. ut
inmaculatã dimittẽ uellet. Ideo g̃ eam dimittẽ
uolebat q̃m magnũ sacramẽtũ in ea esse cognos-
cebat. Cui appximare sese indignũ estimabat.
sicut et beatus petrus se dño humilians ait. Recede
de a me dñe. q̃m homo peccator sum. Et centurio.
Non sum dignus ut intres sub tectum meum.
Et elisabeth ad mariã. Unde hoc m̃ ut ueniat (Aug. de uerb. dni.)
mat̃ dñi mei ad me. uel aliter. Si solus nosti aliquẽ
peccasse. et eum uis corã omnib; arguere. non es
(Ieron.) correctoꝛ s; pditor. Noluit g̃ ioseph diuulgare
mariã quamuis certa esset suspicio adulterii. s;
noluit pdesse peccanti. qđ iusticię deputatũ ẽ ei.
Hec autẽ eo cogitante: ecce angls dñi in sõpnis
apparuit ei dicens. Joseph fili dauid noli time-
re accipe mariam coniugẽ tuã. Tale est. hic ac
si dicat. Accipe ẽ in coniugẽ mariã sponsã tuã.
(No.) Apparet angls uigilanti assumẽdo uisibile cor-
pus. dormienti. uero ĩprimendo imaginationẽ.
(B.) Ideo autẽ ioseph fili dicit̃ dauid. ut maria q̃q;
de t̃bu dauid monstr-etur. sicut scriptũ est.
Nemo copulet̃ uxori. nisi de t̃bu sua. Quod
(.M.) enim in ea natũ ẽ. de spũ sc̃o ẽ. hoc est qđ in ea
conceptũ ẽ. ex sc̃i sp̃c opatione ẽ. Nasci in ea con-
cipi est. nasci uero ab ea. pdire in lucẽ.
Pariet autẽ filiũ et uocab nomẽ eius ihm. Ipse
enĩ saluũ faciet poplm suũ a peccatis eorũ.
Ethimologiã nominis exponit. Ideo enĩ ihc
idẽ saluator dicit̃ q̃a saluat pplm.
Hoc autẽ totũ factũ ẽ. ut adimpleret̃ quod
dictũ est a dño p pphã dicentẽ. Ecce uirgo
in utero habebit et pariet filiũ. et uocabit̃
nomẽ eius emmanuel. qđ ẽ interptatũ nobiscum
ds. Quasi diceret. In natura mea ds ẽ. quia
iste filius uirginis ds et ho ẽ. Hoc ipsum quod
ppha dicit. ecce admirantis ẽ tanti misterii.

Ĩ p̃mo galli cantu. Dominus dixit.

Octauum. capitulum. Exiit edictum a cesare augusto.

magnitudinẽ hoc autẽ totũ quod uirgo
ppinq̃ suo desponsaret̃. quod ioseph per
angelm doceret̃. et c̃. ita facta sunt ut tã per
ista q̃ p illa quę secunt̃. pphia impleret̃.
Exurgens autẽ ioseph a sompno. fecit sicut
pcepit ei angls dñi. Quisq;s adeo monet̃. soluat
moras surgat a sompno. faciat qđ iubetur.
Et accepit coniugẽ suã. et ñ cognoscebat eam.
donec pepit filiũ suũ p̃mogenitũ. et uocauit
nomẽ eius ihm. Joseph prius mariã uolens abicere.
cum iustus esset noluit eã ppalare ac lege decer-
ni. Nunc autẽ nequa de partu eius ambiguitas
existeret. ipse concepti x̃ ex spũ sc̃o testis assu-
mit̃. cum desponsatã in coniugẽ recipiat. accepit
g̃ eam ad nomẽ coniugis ppt̃ causas quas pdixim.
et ñ cognoscebat eã ad opus coniugale. ob archa-
na que didicerat. Non cognoscebat eam donec
pepit non quod postea cognouit. s; ponitur
donec pro et. uel illud temp(us) remouet de q̃
maior suspicio habet̃. sic dauid q̃ dicit. Do-
nec ponã inimicos tuos et c̃. Primogenitũ sẽ
omis qui p̃mi uuluã apiunt. siue fr̃s eos aliq̃
seu nulli sequant̃. .L. .i.
Factum est autẽ in dieb; illis exiit edictum
a cesare augusto ut describeret̃ uniũsus orb.
Iuxta fidem hystoriarũ tanta pace regna-
uit augustus annis .xii. circa temp(us) dñicę nati-
uitatis. ut tã forinsecus q̃ ciuilib; bellis toto
orbe sopitis. et ad littãm completũ uideatur
illud ppheticũ. Conflabunt gladios suos in
uomeres. et lanceas suas in falces. Non leuabit
gens cont̃ gentẽ gladiũ. Pacatissimo autem
tempore congrue nascit̃ xp̃c. q̃a ds erat in
xp̃o mundũ sibi reconcilians. H itaq; pax
q̃ fecit augustus significabat pacẽ q̃ mediator
nr̃ facturus erat et p se et p discipls. int̃ dñm et
homines. Oportunũ quoq; fuit ut tremẽda
romani nominis umbra pregerent̃ discipli.
quocũq; ad pdicandũ transirent. Nã sicut
a cesare exigebat̃. pfessio census ab uniũso
orbe. sic a xp̃o exigenda erat fidi pfessio in
toto orbe. Unde illud. Euntes in mundũ

Nota de maria q̃ 7 fuit innupta nupta quidẽ fuit pactione coniugali qua uncta est coniugi. s; innupta mansit corruptione sexuali. qua pficitur coniugiũ. Utq; coniugiũ indissolubile. p̃ uincto ne seruiũ. s; an uideť esse solubile. licet in nuptis post nuptias petere monasterium. Johes a nuptiis uocatus fuit.

In nat. dni.

R. — F. — M. — No. — B. — F.

unjúsum ꝓdicare quanglim oñi creature.

¶ Hec descriptio ꝓma facta ē a ꝓside syrie cyrino. & ibant oñes ut ꝓfiterent singuli in suā ciu

In cap. xc m. ¶ tatē. Hec descriptio ꝓma dicit quantū ad tēp cirini. nam antea sepe descriptę fuerē plerę partes tarū. Cyrinus a cesare missus ius da re genab. & censor patrimonio. fuit. syriā uenit. Et ꝙa iudea quasi umbilicus totius tre est. Census ꝓmū in medio tre exigitur ut ñ postea usq; ad finem orb reꝑatur.

.B. Hic ꝓmū facta ē iudea stipendiaria roma nis. Imperante augusto & ꝓsidente cirino ibant oñes ad descriptionē ut singli in suā ciuitatē reūli ꝓfiterent debitū censum. Sic g nunc imperante xpo & ꝓmia pollicente p doctores ecclie ꝓsidet census iusticie ꝓsi tram. ut gumiset quod leue est subeam. & ꝛ

¶ uenim rejem animab nris. Cesari solue bat denar ꝙ decem nūmos habebat ꝙ erat nomine cesaris circulabat. & nos offeramus regi nō decalogi legis in quo unitū regis nī. ad ē. agnitionē voluntatis ei muenient.

Q uē denariū qi saculo inclusij poterant in ura. ē in occulta ob ēternā mediatorem seruum. ꝓferent. aū. ē regē in decore suo oculebrāt. t. ꝙsimi. ē g in cenebris discent. t lumine dicent. ꝙs in aure audiuit ꝓdicantib. ꝛ.

¶ Ascendit autē & ioseph a galilea de ciuitate nazaret in iudeam ciuitatē dauid que uocat bethleem. eo quod esset de domo & familia dauid ut ꝓfiteret cū maria de sponsata sibi uxore ꝓgnante. dubi conapi. alibi nasci uolunt dñs. ut insidiantib herodi simulē faciū euaderet. Nascituro dño descri bit mund. ꝙa ille apparebat in carne qui electos ascriberet in ciuitate. Et contra de rep. Delectat de libro uiuentiū & eū iustis ñ scri bantur. l. ii. .G. iii.

Nota

Verum q lector inuenies ꝙ ꝓsentiat figuari futurum. in dieb suis dabit.

.B. Semina & nobilem gen.

Nascit secūm carnē ut in sidin filiū nascerent. qui & ipe ut ꝓmitteret. carnis unā. fuit. spē. ꝓmissi & quomodo scripture ostendit ꝓmissę spē.

¶ Factum est autē cum essēt ibi. impleti sūt dies ut pareret & peperit filiū suū ꝓmogenitum. Bene cū ꝓpē inducit stēmata regis. cū ꝓpe nomine sacta mētū. dñs in bethleem nascit. Bethleem namq; dom panis mōstratur. & ibi panis uiuus qui de celo descendit apparet in carne electis ñ tm enutriens sacietate. Coactus dñs in nazareth cō cipit in bethleem nascitur. cum ꝙlibet fi delis uerbi flore suscepto domū sc ēcīe panis efficit. Coactus animo credentiū. quasi in utero uirginali ꝓ fidem concipit ꝓ baptismū gignitur. Coactus ecclia quasi di genitrix suū doctorē ut maria ioseph. de ruina mundane cōmixtionis quod galilea sonat. ascendens in ciuitatē iuda id ē confessionis & laudis. ēterno q regi censum ꝓsolut deuotionis. Quę ecclia in exemplū beatę marię alij est quasi desponsata. ꝙ abalio secundata dū iungitur pontifici ꝓposito sibi & cumulat uirtute spe sē. Unde bene ioseph auct nōminatur. indicans nil ualere instanciā loquentis magist. sine augmento iuuamnis supnū. ¶ Et pannis eum inuolunt & reclinant eū in ꝓsepio qua non erat est locus in diuersorio. Et mundū uario uestit ornatu. ulnb induit. ut stolam imortalitatis recipeni. Manus pedesq; eius astringunt. ut mēs manus ad bene operandū. pedes mī in uiā pacis dirigant. In ꝓsepio reclinat. ut fidelis oñis sca uidelicet animalia carnis sue fructū reficeret. q panis ē angloꝝ. Iangusto ꝓsepi continet. ut nos p ecclie regni gaudia dilatet. Ion in domo parentū dñs nat ē. ut ostenderet ꝙa p humanitatē assūpta qui in alieno nascebatur. ñ secūm potestatē. sed secūm naturā humanitatis. Sā de potestate ei sep cū est. in ꝓpa uenit. Et ꝙa oñis caro fenum. factū est homo ds fenū mī in uerat in fruī tum de se ipso dicens. Iusi granū frumenti cadens in terram mortuū fuerit. ipsum solum manet. Unde & natus in ꝓsepio reclinatur. Reclinant pueri matē. ioseph autē ñ audebat attingē. quē scelerat deitatis non esse generatiū. Et cum q est paup. accipe consolationem. Ioseph & maria mat dñi. ñ habent seruitū. ñ ancillam. ñ iumentū. sed ipsi sibi dñi & famuli. Ion audet pauperas animā mē dimittere accedere. in diuersoriū uadunt. nascit in stabulo. ꝙ de stercore inopem leuat. in sterc. iob sedebat & postea coronat est. v. l. iii.

¶ Et pastores erant in regione eadē uiglā

Nat̃ dñi in sēdā missa. Lux fulgebit.

Bonum Capitulum. Pastores loquebant̃ ad inuicem.

res & custodientes uigilias noctis super gregē
suū. Et ecce angls dñi stetit iuxta illos &
claritas dei circūfulsit illos. Ilaco dñs pasto
res uigilant gregē suū custodiunt ut osten
dat ad esse tempus quod ipse olim p̃miserat
dicens. Ecce ego ipse requiā oues meas & u
isitabo eas sicut uisitat pastor gregē suū.
P gregem popls. p noctem sclm. p pastores
significant sacerdotes animab̃ p uigili cura
pastoris. Angls cum claro lumine apparens.
quod in uetā testam̃ti ueteris serie ñ inue
nit̃ misisse p̃monuit quod apls apte postea
dicēs. Nox p̃cessit dies aut̃ appropinquat.

Et timuerē timore magno. Et dixit illis an
gelus. Nolite timere. Ecce enī euangliz uobis
gaudiū magnū qd̃ erit oī popl̃o. q. na
tus ē uob̃ hodie saluator q̃ est xp̃s dñs in
ciuitate dauid. Oī popl̃o fideliū de cunctis
diuisis ab̃ gentiū congr̃gādo ecclīā gaudiū
nuntiat. Cum nox esset ñ aut angls hac noc
te. s. hodie. quia gaudiū magnū nuntiabat.
Ubi aut̃ truba geruntur nocas rītigo solet
fieri. ut ibi. Scandalū hac nocte patiemini.

Et hoc uob signū. Inuenietis infantē pannis
inuolutū & positum in p̃sepio. Signū salutis
ē fidelibus humilitas saluatoris. que ē opposita
superbie. p quā mors. Et subito facta est
cū angło multitudo militie celestis laudantiū
dñm & dicentiū. Gla in altissimis deo. & in tra
pax hominib; bone uoluntatis. Uno euangli
zante angło multitudo in consonā laudē. p̃tu
pit. & officiū suū deo impendens. & nos instru
ens. ut quotiens sacrā eruditionē p̃ fratris
ore audim̃. deo laudes. corde. ore. ope. reddam̃.
Bene militie celestis dicitur ē. quia illi milita
bant. q̃ contra malignos spūs adiutricem mām
anglōz ordinabat exercit̃. Ista uero dās. & ho
natus est hominib; pax. & deo glā. causā. qui
ab anglis. p mā redemptione glificat̃. Et q̃a
neq; iudei. neq; gentiles. pacē habent non ē
enī pax impiis. dicit dñs. ideo determinate di
cit hominib; bone uoluntatis. q̃ scilicet natū

xp̃m fusa pūnt; qm̃ peccando exranei
eram̃ a deo. exranei nos angli deputabam.
S; q̃a recognouim̃ regē nr̃m. angli recogno
uerē nos esse suos. & timet angls adorari
ab humana natā. quā in suo rege conspiciebat.
Unde loh & iohe ñ p̃hibuit se adorare an
gls. iohes uero in apocalypsin p̃hibit. Vide
ne feceris. inq̃t. conseruus enī tuus sum
tuoz.

Et factum est ut discesserē ab eis angli in
celum. pastores loquebant̃ ad inuicē. Trans
eamus usq; bethleem. & uideam̃ hoc uerbū
quod factū est. qd̃ fecit dñs & ostendit nob̃.
Non dixerē uideamus puerum. s. uerbū. ac
si dicerent. Uerbū erat in p̃ncipio & factum
ē caro. qd̃ dñs idē pat̃ & ipsum uerbū &
spūs scs fecit. id ē incarnari construit. & sic
factū ostendit. quod in ditate uideri non
poterat.

Et uenerunt festinantes & inuenerunt
mariā & ioseph & infantē positū in p̃sepio.
Uidentes aut̃ cognouerē de uerbo qd̃ dic
tum erat illis de puero hoc. Non nulli que
rentes xp̃m non inuenium̃. q̃a desidiose que
runt. pastores aut̃ inuenerē q̃a fide non
ficta cucurrerē. Sic ecclīe pastores. imo dñi
bet fideles ecclīe doctrina erecti. quasi por
tas bethleem subeuntes. reppiunt carbolu
cā ecclīam. q̃ si mariā & ceteros doctorum.
quasi ioseph. atq; humilem mediatoris ad
uentum scripturē paginis insertū. quasi
in p̃sepio. Uidentes puerū cognouerē de uer
bo qd̃ dictū erat. & nos p fidē incarnationis
uenim̃ ad ecclām. ubi continuā laudandū
quia medū ipse res digne dictu atq; rela
tu. uerba uocant̃. Unde in esaya. Non sunt
uerbū id ē res nomine digna. qd̃ ñ ostende
ret ezechias caldeis. Similit̃ dicunt hi pas
tores. Videamus hoc uerbū qd̃ factū est.
id ē istam rem uerbo narrationis dignā.
quā fecit ipse dñs excellentissimā. & signu
ficauit nobis p anglos. Ubi uero dicat̃ cog

f. ra

In natiuitate.

f.

a. De uerbo.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Decimum Capitulum. Postquam consum[mati sunt] dies octo.

nouerunt de uerbo qđ dictum erat accipe
uerbum pro locutione. Et omīs q̄ audi
erant mirati sē & de his quę dicta erant a
pastoribus ad ipsos. Maria aūt & de mistio īcar
carnationis & de pastorū attestatione tanta q̄
ficare audita nescirent: si simplici facundia
uera p̄dicarent. Sic dīs ñ reclorest si piscato
res ad euangelizandū destinauit. Sic & in ue
teri testamēto suę dispensationis nuncios
pastores ordinauit. ideo non ē parui pendēn
da pastorū attestatio. Maria aūt con
seruabat omnia uerba hęc. conferens in cor
de suo. Maria non min⁹ ore pudica q̄ corpo
re tacite confert ea quę uiderat circa se
acta. & quę legerat in scripturis agenda le
gerat in ysaia. Ecce uirgo concipiet & pa
riet filium. legerat bos cognouit possesso
rem suū. & asin⁹ p̄sepe dñi sui. Videbat ī
p̄sepe dñi filiū. suū filiū. unigenitū filiū ua
gientē. Videbat sede stirpe dauid oriam.
nazareth de spū scō concepisse. in bethleem
pepisse. quor⁹ omnia testimonia ī ppbis le
gerat. Compat q̄ uerba ppbarū facta. &
in omnib; habet argumēta fidi. Si maria a
pastoribus dicitur discam⁹ & nos a sacdotib;.
Et reūsi sē pastores glificātes & laudantes
dīm in omnib; quę audierāt & uiderāt sic
dictū est ad illos. De his quę audierāt ab an
gelis laudabant dīm. & de his quę uiderāt
in bethleem glificabant eū. Et magistri
spualiū gregū modo fidelium castra lustrant
p̄batas exempla querendo. ñ ad pastorale
officium redeunt docendo. VI.

Et postquā consummati sē dies octo ut circū
cideret⁹ puer: uocatū est nomen eius ihc. Quod
uocatū est ab angelo p̄q̄ in utero concipetur.
Ritus circumcisionis ab abraha sumpsit exor
dium. quando & nominis ăplificatione accepit.
Ad cuius imitationē nomen imponebat pueris
in die circumcisionis eor⁹. Sicut enā factū est
ipsi ihu. Bene aūt octaua die circumcidit⁹
ut & resurrectio octaua die celebranda. &
mā figuraret. viii. etate futura. Sex enim
sē etates in quib; p dño laborat⁹ septima ē
animarū usq; ad temp⁹ resurrectionis. octaua
est resurrectio. quando gl̄a p̄fectę ecclesionis
chorus cabit. & totus homo ui sionis cyndicus
inhebrebit. Nunc aūt uidens mulierē ad cō
cupiscendū eam. in circūcisum usum habet.
In circūcisis sunt auribus. quib; uerum dicit. qui ex
deo est. uerbū dī audit. propterea uos ñ audit⁹
q̄a ex deo non estis. In circumcisi sē lingua & ma
nib;. quor⁹ os locutū est uanitatē & dextera
eor⁹ dextera mēdacii. In circumcisi sē gustu q̄s
ppria redarguit dicens. Ve qui potentes estis
ad bibendum uinū. & uiri fortes ad miscendā
ebrietatē. In circumcisi sē olphactu & tactu. qui
uarijs odoribus delibuti secum⁹ amplexus mere
tricis. & inamomo cubile suū aspergunt. In circūci
si sē grassib; de quib; psalmista cōmemorat.
Contritio & infelicitas in uijs eor⁹ & uia pacis ñ
cognouerūt. Porro qui in similitudinē carnis
peccati uenerat. remedium q̄ caro peccati mu
dabat⁹ ñ respuit. si circumcisus sē factus sub
lege. ut eam iustam esse p̄baret & eos q̄ sub
lege erant redimeret. Nota quod idē auxilium
curationis in lege circūcisio cōtra peccati origina
le uulnus p̄stitit. qđ nunc baptismus cōpore
grē confert. nisi qđ introitus in regnū ñdum
parebat circumcisis ut modo baptizatis. At
uero non solum baptismus hoc facit. si etiam
passionis adiunctio. quę si circūcisioni addita
esset. & similiter ibi fieret. Quod aūt in tali
membro fiebat causa ē. ne aliud membrū aut
debile fieret aut turpe. quod publice uideret⁹.
& ut xp̄c p castitatē significarē uenit⁹. Idoirco
in carne ppria fiebat circūcisio. qa in parte
illa magis dīnat⁹ concupiscentia. p quā origi
nale peccatū ppagat⁹. Vbi q̄ ua peccati est ibi apte
signabat⁹ peccati remedium & significat⁹ per
circūcisionē carnis circūcisio mētis. qua munda
tur anima a uitijs. Cresciacq; constat esse circū
cisionem. una est sacramentū. due uero sē res illi⁹
sacramēti. uidelicet circūcisio a peccato quę cor

B. Non decuit ū gloriosum nomen pul ab hoīb; appellari. si ab excelsi nomen natū ne hō uideat machinator huius nominis.

f.

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

purificatione sce marie. Suscepimus &c.

Postquam impleti sunt dies purgationis eius

die est in anima. & circūcisio a peccato & ab
omī pena peccati. que in resurrectione erit
in anima & in corpore. Petrus autē cultris
circūcidit iosue. macturos iterum promissionis.
qua petra erat xpc q tollit peccata mundi.

Et postq impleti sūt
dies purgationis marie. eius secūm legē moysi tu
lerunt illū in ierusalem ut sisterent eū dño.
Dixit enim moyses. mulier si suscepto semine pe
pit masculū īmunda erit. Septē dieb; & die
octaua circumcidet infantulus. ipsa uero tri
ginta ūb; dieb; manebit in sanguine. Non
dixit omīs mulier pariens. sī que suscepto se
mine peperit ad distinctionē illi. que uirgo
concepit & peperit. Non q mā sicut nec si
hī indigebāt purgari hostiis. sī ut nos solue
rēt a timore legis facti sūt sub lege. Decē tum
quoq; legis erat paruulū xl die circū
sionis ad templū deferri dariq; hostiā p eo.
primogenitū autē masculū scīm dño fieri.
In quo insinuat nemīnē nisi uirtutis cōtēplatum.
dñicis dignū esse conspectibus. ut ait psalmis
ta. Non habitabit iuxta te malignus neq; per
manebunt iniusti ante oculos tuos. ut sisterēt
eum dño. ad eē offerrent & consecrent. Sicut
scriptū est in lege dñi. Omne masculinū ad
apiens uuluā scīm dño uocabit. Precepit lex
& hominis & pecoris omne primogenitū mascu
lum sexus dño sanctificari. & sacerdotis esse. ita ut
sacerdos p hominis primogenito pecū accepet.
& animal īmundū redimi faceret. munda ū
deo offerret. Sicut argentū. & redimebat p
mogenitū. & sicut unguentū obulos habet. Ho
tandū tam qa paruuli de bubulcis ñ redime
bant sī immundum dom pecunia renebant.
Illa omīa primogenita significabāt. xpm qui
unigenit di dignat eē fieri primogenit omīs
creaturē. q singulariter ses eē dño. qa peccatū
non fecit. nec inuent est dolus in ore eius. Moraliter
& primogenita significāt bona initia nrē
actionis. quasi in corde genita. & dñi gre
deputanda. Male autē gesta redimere fruc

tib; penitentie rubemur. Adapiens uuluā.
consueta locutio ē. ñ q dñs sacri uenter hos
pitū egressus deū gnasse credendus sit. uide
ta hereticos. Mystice designat qa dñs apud
uirginis gcie secretū gentile ad generan
dos sibi populos. p aquā. scilicet & p scīm spm.

Et ut darent hostiā secūm q dictū ē
in lege dñi par turturū. aut duos pullos colū
barū. Dictum ē in lege. ut p infante mascu
lo die. xl. natiuitatis. p femina. lxxx. agnus
agniculus īmaculat in holocaustū offerre
tur. & turtur siue pullus colūbin p peccato.
Cum autē ñ posset offerre.
agnū p pauperate offerret duos turtures
uel duos columbe pullos. unū i holocaus
tum. & alterū p peccato. Hanc ostiā pauperū
uoluit dñs dari p se. paup factus p nobis.
ut diuites nos faceret. Ī in fide. heredes reg
ni in celo. Moraliter autē siue qs forma opa
que in masculi nomine siue infirma que
femine uocabulo distinguunt creauit. ut ī
dño ualeant consecrari. ouē innocentie offe
rat. & turturē siue colūbā designantes ge
mitū compunctionis. & lacrimas humilitatis. si
cut hē uoluerunt p cantu habent gemitū. lacrimis
quippe & in bonis indigem qa quo fine
consūmandi sum nescim. Sunt autē duo
genera compunctionis dū malos reuolentes
supplicia timem & dū desiderio celestiū ar
dentes de dilatione gemimus. Vnde duo
pulli offerri iubentur. Unus in holocaustū
quando amore celestiū inflāmam. alē pro
peccato dum de malis ppetratis gemim
Columba que ī grege comitat actiuā. turtur
solitaq contemplatiuā uitā significat. que
pauco ē. & qa utiq; hostia accepta ē deo.
consulte utiq; an si ē oblata p dño. Qui claudo
hostio patrem orat in abscondito. turtur ē
offert. q compares opis querit. colūba ad
altare portat. Hec prima cunctis ē post
mē positis diebus cum hostiis ueris deseret.
qa p uis carnis corruptionē resurgendo

Staurus in deserti habitat. ñ
mulus diuulgat. pullos nocte
pascit. mortuum ñ pascit. sic
ecclia deserta ē a peccis. ñ. ē. in loc
mulcis diuulgat. ñ in fide in
tactis. y unctatis. In nocte mun
di scos pascat. hereticum ñ susci
pit

Duo gña ppunctionis.

B. in omelia

Liber primus.

calcauit. & mīe positus dieb; cum carne q̄ hostiā fecerat. supnā ciuitatē ascendit. Iosue ā p̄ in baptismo circumcidūm a peccatis. & pficiente gīa ad altare ingrediñ conse crandi hostia corporis & sanguinis dñi.

Omīs. enā gēlia in fine mundi p̄mo in re surrectione labē erēq; corruptionis secu et. ac deinceps in celestē ierlm cōferrē uic timis bonoꝝ opum dño cōdata. Et ecce homo erat in ierlm cui noīn symeon. & homo iste iust⁹ & timorat⁹ expectans con solationē isr̄l. & sp̄s scs erat in eo. Iust⁹ erat & timorat⁹ q̄a difficile iusticia sine timore custodit. Non dico timorē seruilē. quē cari tas foris mittit. sed timorē dñi scīm q̄ p̄ma net in scīm. s. quo iust⁹ quanto pl⁹ dñm dili git tanto solert⁹ offendere cauet.

Et responsum acceperat a sp̄u scō ñ uisurū se mortem nisi p̄ uideret xp̄m dñi. & ue nit in sp̄u in templū. Videre mortē. & ex piri & sentire ea significat. Felix mor tem uidebit. q̄ xp̄m dñi oculis corpis p̄ uidere satagit. cōsūlando in celesti ierlm. & suspi rando cum psalmista dicente. Vnā peti a dño hanc requiā. ut inhabitē in domo dñi.

Et cum inducerent puerū ihm parentes eius ut facerēt scīm cōsuetudinē legis. p eo. & ipse accepit eum in ulnas suas. Eadem gīa qua uenturū p̄nouerat uenien tem cognouit. Q̄ celo tanq; non capit⁹ grande urbominis ulnis gestat. Tropice accepit ue ter. annus infantē ut doceret nos seruere ue terem hominē cū actibus suis. & induere nouū in iusticia & sectare opum que per ulnas significant. Decipit senior mundus innocentia. xanę infantię. ut renouetur sicut aq̄la.

Et benedixit dñm. & dixit. Nunc dimittis ser uum tuū dne scīm uerbū tuū i pace. Scebat q̄a beati oculi q̄ xp̄m essent uisu ri. & ideo donec illū uideret nolebat mor te dissolui. Mos autē ut uidit. obtabat sol

S. B. Non solū angli sed & oēs ecclē spūs testimoniū nato reddit puero. sed & ab oīb; sctis fidelib; p̄figurabat. ua uenit oīū spe sctoꝝ. Laude p̄dicat.

.B.

Cū puerū p̄. vii. annos incipit ar infantię. ihs frequēt puer dicit. ñ eū. p eum q̄. p seruicio. Vñ ap̄le dicit. Cum puer eram. & puerus cū aplis erā parū. ut uigi gueniret ad ista puerū tuū. ihm sacerdotes & ponti p̄late. q̄ filii hoīs ñ ueni ministrari. sed ministrare.

S. B. Symeon. anna. puerū ihm cognouit & laudant. sue fidele synagogā. que p̄ longā expectationē promissionis ñ fracta fide eū receperat. q̄ poenitebat.

Duodecimum Capitulum ... erat Ioseph & mater

ius a corpore. & in sinu abrahe pacē habere.

Quia uiderūt oculi mei salutare tuū. quod parasti ante faciē oīm populoꝝ. Quē p̄mo dñi in oīb; populis querendū dilectione. & conspi ciendū fide p̄parasti iam carnis & mētis oculis saluatorē contemplor. Beati q̄ uidebant quod symeon uidit. beati q̄ ñ uiderūt & crediderūt.

Lumen ad reuelationē gentiū & gl̄am plebis tue isr̄l. Saluatare dicit lumē. ad reuelationē gentiū. id est ut reueleē cecis oculis gentiliū nulla spe dñici aduentꝰ erectos. & ut isr̄l gl̄etur. excipiens suū promissum & desi derantū. Bene reuelatio gentiū isr̄li gl̄e p̄fert. q̄a cū plenitudo gentiū introierit. tē isr̄l salu abitur. Unde in psalmo. In conspectu gentiū reue lauit iusticiā recordat⁹ mīe domus isr̄l. Alleluia. nulti dimittit in pace ueniat in ierlm omi sationē habens in celestib⁹. Veniat in replum id est aptē exemplo illoꝝ in q̄b; ds habitat. Ex pectet dñm. accipiat in manib; uerbū dei bra chiis fidei. spei & caritatis amplectat⁹. Time dimittet⁹ ut ñ uideat mortē q̄ uiderit unā.

Et erat pat⁹ eius & mat⁹ mirantes sup his que dicebant⁹ de illo. & benedixit illis symeon. Ioseph q̄a nutrit⁹ erat. & marię famā conseruabat scīm opinionem uulgi. pat⁹ saluatoris appellatur. Et dixit ad mariā matrē eius. Ecce positus est hic in ruinā. & in resurrectionē multoꝝ in isr̄l. & in signū cui contradicet⁹. In ruinā multoꝝ posi tus est dñs. q̄a ipse lapis offensionis & petra scandali. id est ruine his q̄ offendunt uerbo nec credunt. De q̄b; ipse dicit. Non si uenissem & locutus eis fuissem. peccatū non haberent. In resurrectionē autē eoꝝ positus est. q̄ credentes in eū resurrexerē a peccatis p̄ eius. In sinu q̄ fi delium positus est in ruinā. & in resurrectio nē. utrat aplis. xp̄i bonus odor sum⁹ deo. in his q̄ salui fiunt. & in his qui pereunt. Bono eis odo re alis saluantē. alis pereunt. Signū cui contradicet⁹ fidem dñice crucis accipe de q̄ iudeis ad paulum dicet⁹. De secta autē hac notū est nobis quod ubiq; ei

Tercium Decimum .. [illegible]

contradicit. Et tuã ipsi animam
pertransibit gladi id est dolor dñice passionis qa
non potuit filiũ uidere crucifigi sine affectu
matni doloris & si statim resurrectum usq;
ad finẽ scli animã ecclie gladi tribulationis per
transit cum signo fidei ab impiis contradicẽ
cum multos ruere uidet. aliter. Positus est dñs
in ruinã uirorũ. & in resurrectionẽ uirtu
tiũ nec fit resurrectio nisi ruina p̃cedat

Omia que dexpõ narrant quod
natus de uirgine. qd resurgit qd clausis
tanus intrat omia ingẽ signũ sit cui contra
dicat ab infidelib. Tuam ipsi animã pertran
sit gladi q̃ e uerbũ dei. respondens tibi multa.
Positus est dñs in ruinã & resurrectionem
unde sequitur. Et reuelent ex
multis cordib cogitationes. Ante erat incer
tum q̃ iudeor xpm recepturi q̃ resipuerint
s; audita natiuitate reuelantur cogitatio
nes cum herodes & sui turbant. Postea uo
doctrina ei & uirtutes diffamata. alii cũ ei si
magistrũ ueritatis habuerẽ alii ab eo ipsi
a seductore recesserẽ

Et erat anna pphetissa filia fanuel de tribu
asser: hec poterat in dieb multis & uixerat
cũ uiro suo annis septẽ a uirginitate sua.
& hec uidua usq; ad annos octoginta quat
tuor que ñ discedebat de templo ieiuniis &
obsecrationib seruiens nocte ac die. Iuxta ys
toriam anna & deuote conuersationis & uene
rande etatis digna describit que dño testimo
nium phibeat. Mistice aut significat ecclian
que in psenti quasi sponsi uirginis sui morte
uiduata e. Septies duodecim faciunt lxxxiiii.
& septem priment ad cursum scli q̃ diebus
septem uoluit. xii. uero ad pfectionẽ aplice
doctrine. Vel sic. q̃ tertiũ uite temp aplicis man
dat instituit quasi lxxx vi annis ecclesiã
templi unitatem seruare & diu pistolari aduẽ
tum laudat. dñi a dño pegnatur. Septẽ annis
quib anna cũ uiro uixerat. Significat pfectã

Dura ecclia tẽplũ frequẽs erat. eã ñ discedẽ dic. ñ q̃ ab hora ñ dis
cesserit. Sic ecclia dõ seruiẽs in psperis uim aduersi a celo ñ recedẽ.
Vel moraliter. aia a tẽplo ñ recedẽ. cũ sepe studet & castitatẽ & mundicia
tẽ & odore tẽplũ corpis sui. Hinc pecuniã sacdocib; uestis restamen
ti. ne pro ministeriis mgri maneat ut scis. Quam aia que dõ mini
stre eius. ñ q̃relat ab operib; bonis.

one illi temporis q̃ adhuc in carne conuersante
docetur ecclia. q̃ annis pcedentibus multiplicã
tur. ppter aplicã doctrinã deinde regentem
ecclian. Et hec ipsa hora supue
niens confitebatur dño & loquebat de illo
omnib; qui expectabant redemptionẽ israhel.
Ipsa hora q̃ symeon accepit puerũ. supue nien
s anna confitebat. id est laudabat dñm.
& omnib; fidelibus qui ingo herodis alienã
gentẽ grauatã liberationẽ expectabant pro
mittebat p aduentũ xpi in primo redemp
tionẽ fieri. Non solum angli sed omnis etas & sexus testimoniũ nato reddit puero. & sicut ab
omnium sctõr fidelib; plagiebatur ita uenie
ns omniũ sctõr laude predicatur. Quod sym
on & anna pueri ibm exceperunt & laudãt.
significant fidelem synagogam. que post
longã expectationẽ promissionũ non ficta
fide eum receperẽ qui p̃nuntiabatur.
Et ut perfecerẽ omia secũm legem dñi reuersi
sunt in galileã in ciuitatem suã nazareth.

Cum g̃ natus eet ihc in bethleem iude in diebus herodis regis.
ecce magi ab oriente uenerunt ierosolimã
dicentes. Vbi est q̃ natus est rex iudeorũ. Tem
pus quoq; herodis regis dñico adtestat aduen
tui. Predictũ namq; fuerat quia ñ deficiet
princeps ex iuda neq; dux de semoribus eius donec
ueniat q̃ mittendus est. ex quo patres de egyp
to exierunt sue gentis ducib; usq; ad samue
lem pphãm regebant deinde regib; usq; ad
translmigrationẽ babilonis. Post reditũ uero
de babilone p pontifices rerum summa gere
bat usq; ad hyrcanũ regẽ simul & pontifi
cem quo intempto fraude ab herode cui pa
trem ipse de ignobili aduena hoc est gentis
idumee fuisse manifestum est iudee regnũ ipsi he
rodi russi regis cesaris augusti traditũ gubernandũ. cui tercesimo primo anno q̃ mittendus
erat aduenit. In bethleem iude dicit q̃a est
alia bethleem in galilea. Magi ab oriente
uenerunt. id est a partibus que sunt ultra

Iam
Ppbauerat symeon. pphauerat
copulata uiro. pphauerat filio.
pphauerat & uidua. ne q̃ aut p
festo decet aut spe. & uelo tam
na induere. & stipendiis uiduarum
& morib. q̃ digna sit numare re
deptore omnium uenisse. & grauis
ordo. tion uelis ann uiri multer
cui alba ñ s digesta. s; genitalẽ
dicitũ e q̃ desessa sit dño. & locuta
de eo. q̃ longa castitate longusq;
uiuuisset ad ñ culpã puenerat. ut
spm pphandi acciperet. s; auctori
tate docendi mulierũ accep.

B. in omelia illa
Pg impleti sunt dies p.

In epiphania dñi.
Hora natiui hic pmissi
Finito regno iudee quido ia
herodes alienigena in gentẽ iu
dee regnũ occupauerat. im
plena e pphia q̃ dicẽ. cũ uenie
ret scptr. cessabat unctio.
Confusio iudee. e ut ex natiui
tate a gentib; discãt. & si non
credunt. inexcusabiles s.
Iudas tang. tribe uenerãdis subia
cebat. i. angelis omnis ex nationi
magestas ut primi. s. gentiũ ydam
tribe uerunt; ut oat. i. stella pdyce.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Stella .n. stella nouã hoẽm indicat. stella .u. ẽ. ḡ. sed debem. ḡ n in cordib; orũ, rpe iudeoꝝ. t orientẽ ñ ḡrẽ.

orientẽ. Erant enĩ de tra ꝑsarũ & caldeoꝝ ubi est saba fluui unde sabea regio uocat.

Vidim enĩ stellã ei in orientẽ & uenimus adorare eũ. Ad confusionẽ iudeoꝝ dictũ est: uidim enĩ stellã ei ut nationatẽ & a gentibus discerẽt. Successerũt balaam fuerẽ magi q̃ stellam nouerẽ uaticino ei. Ille stellã uidit in spũ. isti uiderunt oculis & crediderẽ. Neq; non adorassent si paruulum tm̃ũ crediduisset. Angls apparuit pastorib; nato dño. magis stella quia rudes tm̃ ratione uacabãt; creatura uationalis ꝑdicare debuit & gentib; quasi ratione carentib; signa danda erant. Et digniũ fuit ut tam loquente dño apli gentib; ꝑdicarent. Nec dñi eo loquente eccl̃a ꝑdicarent. Magi apellan̄ sunt reges orientales. uel quia de stirpe balaã fuerẽ qui multũ secuti de incarnatione. uel quia rebellerẽ herodem. per aliam uiam regressi in patriam. Magi etiã dicuntur q̃ uel ꝑ stellas uel ꝑ uel seu ꝑ q̃libet alia signa putant aliqua cognoscere.

Audiens aũ. h. altũ regẽ iudeoꝝ. q̃ se ẽt. uolebat. ut. cũ eẽt alienigena legem rex uideꝝ. ꝛ ido ꝯdices q̃ genealogia ꝛ. cremaũ.

Audiens autẽ herodes rex turbat est & omnis ierosolyma cũ illo. Rege enĩ nato rex ẽre timebatur: quia ẽrena altitudo conflindit cũ eglesti celsitudo aperitur. Turbat ierosolyma fauens herodi quẽ timebat: iuxta illud salomonis. Rex multũ omis ministros habet impios. Et congregans omes ꝓncipes sacerdotum & scribas popli sciscitabatur ab eis ubi xp̃s nascerẽt. m. c. a. lxxxvii.

Turbat ꝛ q. ꝛ. regni sui nomen. t ip̃ urã romanoꝝ. si ip̃ h parẽt. qui decreuerat. ne q̃s rex ꝛ ds sine eoꝝ cõsilio de ce ꝛ.

In xp̃o. ꝛ. ꝛ.

Illi dixerunt ei. In bethleem iude. Sic enim scriptum est ꝑ ꝓphã. Et tu bethleem tra iuda nequaq̃ minima es in ꝓncipib; iuda. Ex te enĩ exiet dux q̃ regat ppl̃m meũ isr̃l. Bethleem uocat q̃dẽ minim est ꝙ neq̃q̃ minima ẽ in ꝓncipib; iuda. ad ẽ in excellentia dignitatis ꝓncipũ iuda. In ea enĩ nascit saluator. hoc testimoniũ multes ꝓphe ẽ. ꝙ euangelista more suo sẽtiã sumens iuba mutat. m. vii.

Dñi natiuitatis ꝛ. ꝓmuit. ꝙ. testimonio scripture. docuerũt. ut ipa eiꝰ scia illis fieret ad testimoniũ. infidelium. nob ad aduersariũ fides.

Herodes demonẽ ꝓmunit; gladiũ acuit. malitiam cordis depingens. colore humiliatis. fingẽ se multu ꝛ ubi eũ adorare q̃. inte in iuda cognitabat accedere.

Tunc herodes clam uocatis magis. diligenter didicit ab eis temp stelle que apparuit eis. & mittens illos in bethleem dixit. Ite & interroga te diligenter de puero. & cum inueneritis renunciate mihi. ut & ego ueniens adorem eũ. Cognito loco & tempore ꝑsonã pueri ñ uult ignorare herodes significat. ypocrisis aliud dicentes & aliud cogitantes. qui dũ sicte dñm querẽ numq̃ inuenire merent.

Qui cũ audissẽt regem. abierẽ. Et ecce stella quã uiderãt in oriente. antecedebat eos usq; dum ueniens staret sup̃ ubi erat puer. Magis appropinquantib; ierosolymã dissipatur stella. q̃a q̃amq; appropinquat ad ypocrisim & hereticos. dñi lucẽ amittit. Sed postq̃ recedit ab eis dñica lucẽ recuperat. ut xp̃s credat de uirgine natus. Stella dñi discernens ñ remanet sydereis uiis. ꝙ dominica sterit sup̃. subtrahitur locũ ubi erat puer. Hec stella ut aut fulgentius numq̃ antea apparuit. q̃ magis ꝑuia deputatur. ꝙ tunc creata est. & pacto officio mox esse desiit.

Videntes autẽ stellam gauisi sũ gaudio magno ualde. Et intrantes domũ inuenerẽ puerũ cũ maria matre ei. & procidentes adorauerẽ eũ. Intrantes domũ. id ẽ in dñicũ suũ. qd lucas cõmemorat. inuenerẽ puerũ & matrẽ. Ioseph autẽ idcirco tacetur: q̃a nullum de officiis ad nãtiuũ pertinentib; cõmemorat. uel fortassis ñ aderat. ne male suspitionis occasio eẽt. & procidentes tã ñre quam corpore: humiliter adorant in carne dñi.

Et apertis thesauris suis obtulerẽ ei munera. aurũ. thus & myrrã. In auro regem. in thure dñm. in mirra mortem. intelligẽ. aurũ namq; ad thesaurum. thus ad sacrificiũ. mirra ad sepulturã pertinet mortuoꝝ. q̃a solẽt myrra conditi ne putrescant. habet itaq; in his ñ modicã sacramentoꝝ cognitionẽ. in homine mortali. indeo resurrectionis. in rege iudicij. In auro quoq; sapientiã intelligẽ. ut ait salomon. Thesaurus desiderabilis requiescit in ore sapientis. In thure mentẽ orationis. ut illud. Dirigat oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. In mirra intelligẽ carnis mortificationẽ. Vnde illud. Manus mee distillauerẽ mirrã. Mystice stelle ortus ꝑmũ a magis intellectus indicat. mox gentes in xp̃m credituras. stella enĩ ꝓphicũ sermonẽ

Sāc innocentū. Exoce infantiū.

Quartumdecimum Capitulum. Angelus dñi misomnium apparuit Ioseph dicens.

xpi ortum confitentē significat. Herodes uero diabolū qui oppugnat natiuitate pſequit̄ eccl̄i in membris suis. a quo magi pgunt. dū ab ydolatra gentes recedunt. et ad domū in qua xp̄c est. id est ad catholicā eccl̄iam puenunt. In quam p fidem mentes inueniunt xp̄m. cū maria matre eius. xpi. mat̄ intelligit̄ fidei unitas societas. in qua xp̄c p fidē habitat. aperis thesauris. id est litterarum pcia obtulerē ei tria munera. scilicet physicā. logicā. ethicā. uel ystoriā. allegoriā. tropologiam. uel sc̄e trinitatis fidē. Iomna cum magorū hebraice appellat. amerus. damascus. appellat interpretat fidelis. amerus humilis. damascus miser cors. Greca lingua uocatur. et magalat galgalat sarac̄. Magalat interpretatur. galgalat deuot. sarac̄ grā. Et responso accepto in somnis. ne reuerterēt ad herodē. p aliā uiā reuisi sunt in regionē suā. Pio affectu desiderantes. q̄d diuina iubere uoluntas accipiunt responsum. ñ p anglm. s. a dño diuinitus edocent̄. ne redeant ad herodem. In q̄ admonem̄ omnē salutē. et sp̄e in xp̄o locare. et ab inuere p̄ uitę abstinere. P aliā uiā ad regionē suā. regrediū obediendo. a qua discessim̄ inobediendo.

Q Vi cum recessisset ecce angls dñi in somp̄nis apparuit ioseph dicens. Surge et accipe puerum et matrem ei. et fuge in egyptū. et esto ibi usq; dum dicā tibi. futurū est enim ut herodes querat puerū ad pdendū eū. Nota quod angls cum marię desponsate uirginitatē cōfirmaret. dixit ad ioseph. Noli timere accipere mariam coniugē tuā. Postquam uero in coniugē recognita est. ut etiā nuptę ioseph uenerabilis castitas cōfirmaret. ñ uxor eius. s. mat̄ pueri dicta est. ut hic. accipe puerum et matrem ei. et uerū. Reuertē cū puero et matre ei. et rursum in luca. Et erat ioseph et mat̄ ei. et quotiens cumq; p parium de utq; fit sermo mat̄ xp̄i non uxor ioseph. nūcupata est.

Q Vi consurgens accepit puerū et matrem ei nocte. et recessit in egyptū et erat ibi usq; ad obitū herodis. ut ip̄leretur qd dictum ē a dño. p yppham dicentē. Ex egypto uocaui filiū meū. Hoc testimoniū ē moseę ypha. Post magorum recessum ip̄leti ē purgationis temp̄s. et deinde ioseph ammonet̄ ab anglo. fugit in egyptū cum matre et puero. Quod dñs ne occideret̄ sublatus ē in egyptum. significat electos sepe malorum impetrare suis effugandos sedib̄. uel exilio dampnandos. ubi simul exemplū dat̄ fidelibus. ne dubitēt rabiem pſequentiū. q̄ndo oportunum fuit declinare fugiendo. unde ille ait. Cum uos pſecuti fuerint in ciuitate una. fugite in aliam. Egyptus interpretat̄ tenebre. et figurat gentilitatē peccatis tenebrosā. Ioseph uero typice apl̄os habet specialiter. quib; xp̄c creditus ē circūferendus est. q̄ puerum s̄m. et matrem ei. p ioseph in egyptū transferri fidem. dñice incarnationis et eccl̄ie docerē. p doctores sās gentib; cōmittit. Quod erant in egypto usq; ad obitum regis significat fidem xp̄i in gentib; manſurā. donec plenitudo gentium intret. et sic israel saluus fiat. Obitus quippe herodis. tēmuū intentionis malignę. q̄ nunc contra eccl̄iam iudea seuit insinuat. Nocte puer. tollit incredulis a q̄b; recedit ignorantię noctem relinquens. Cum uero reuertit. nulla nocti mentio fit. q̄a in fine mundi iudei lucē fidei enoch et elia pdicantib; suscipientes illuminabunt.

Tunc herodes uidens. ix. q̄m illusus esset a magis. natus ē ualde. Cassiodorus. psalmo xlvii. dicit. tunc sp̄m ue hementem finisse. quando herodes ñ redeuntib; ad se magis natus fecit conteri naues de charsō celicię quib; magi credebantur occulte rediisse.

Et mittens occidit omnes pueros q̄ erant in bethleem et in omnib; finib; eius. ab unius anni et infra. secūm tempus q̄d exquisierat a magis. Verisimile est cum magi mich herodi renunciasset. quod credidere. illos ut uisione

fuge in egyptū. Sic̄ nat̄ ut corrupta reparet̄ natura. sic fuge ut fugatos reuocaret. Et fuge. sacramenti fuit ñ timoris. ut exemplo fugiendi. darent suis. ñ fuga mortē a mortuis ñ insidias expauit. q̄ uenit apire uersutias diabli. De hac fuga ḡdr ysaias. Ecce dñs ascendet sup nubē le. s. carnē sue pecto ingredietur egyptū. et cōmouebunt̄ s. a sp̄e ad nihil in egypto la. v. ix.

-f-

Et cum exisset de utero. id est mundo in ecclesiam. et figuratus pscutionis. et mortis sanctę. ydum infantes grecorum occiduntur. in qb; forma martyrii nascitur ecclesia. dedicatur.

.o.

.B. in omelia.

.o.

byt. B. in omelia

Fuge hec fuga dñi placidos imbuere malos a sedib; suis. sepe ce pellendos. fugere ut bō q̄ paulo dñi dñi stella monstratur.

Aug. de scōis eccl.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Quintum decimum capitulum .. defuncto herode

Syeri simule ꝑ annū .viii. dies a natiuitate. i. herode in puer. desciuisse. q. forsitan ō distul. q. romā pfect⁹ ē. t ubi accusatus. t ō ut romanos. sup his ḡ de xpo dice bant.

.a.

Ymatos ḡce anne dē latine.

.B. in omelia

.f.

Flora q. meli ꝑ rachel ḡ si bethlehē ploraſſe dicēt fuga sue nouerit. q. pea in oib⁹ ecclie ma ecclie cōmendat. ḡ plorat ñ tā morte ꝙ ſtatos. ḡ ſuppicio pemptos.

Plorat ⁊ recip cōſolationē ſcām duplicē ecclā intelligentiā. siue ḡ in cēnū mortuos ecclm. siue ḡ hic nollet oſolari de his q ſeuer in cēnū uctos. h uero ecclie cneū. ḡ ñ ō pemptos dolet. ⁊ oſ ample q ſ ꝑ gentos uult reuiſ. t ñdū gentos gentare. de q⁹ nulla cſolatio q eternalē mortis ſ.

f.

lege.

.g.

hyat.

Gray Scale

0 1 2 3 4

Stellę deceptos & ideo erubuisse reduxerad se: & ita queuit a pueri mactatione; Sed iterū cum audiret quę gesta essent in templo quid simeon dixerit & qđ anna ꝑphetiauit sensit se illusum a magis & in mortem xpi ꝓpetans occidit pueros in oīb⁹ finib⁹ bethleem a filio uni⁹ noctis usq; ad filios duorum annorū. Bimatū quippe spatium ē duorū annorū. ỳmatos enī grece: annus dicit latine: Occasio parvulorū passionē figurat oīm martyrū qui parvuli. i. humiles & innocentes occisi sē ab impio qs significat herodes. Qz parvuli occisi sē ⁊ xpc euasit ⁊ liuiat corp⁹ posse ꝓmi ⁊ xpm ꝑ quo ꝓsecutio scuit nullatenus posse fidelib⁹ auferri. Siue enī unum⁹ siue mortuū diu sum.

T Ꝛ adimpletum ē qđ dictū est ꝑ ieremiā ꝓphām dicentē: Vox in rama audita est ploratꝰ & ululat⁹ multus. rachel plorans filios suos. & noluit consolari quia non sūt Queritꝰ quom⁹ rachel ploralle dicitur filios suos cum ēb⁹ iuda quę bethleem tenebat ñ de ea ⁊ de sorore sua lia fuit orta. Solutio ⁊ ſtatarei in bethleē uerum etiā in oīb⁹ finib⁹ ei⁹ pueri sē trucidati. Tribus autē beniamin quę de rachel orta ē ꝓxima fuit ēbus iude. Vnde merito credi debet multos de beniamin stirpe fuisse occisos qs ꝓgenies rachel ploraut. Vel qa rachel iuxta bethleem sepulta ē. dicit ꝓphe co locutionis modo egisse ea quę in loco eo dē agebant. Rama ñ est hic nom⁹ loci q est iuxta gabaa. ⁊ qa rama int̄ꝓtat excelsū. talis ē sensus. Vox in excelso audita ē. id ē longe lateq; diffusa. Ploraut autē filios ꝑ genies rachel & noluit consolari. qa non erant. id est sup hoc quod mortui erant. Rachel in genesi ecclie typum ꝓtulit. cui⁹ ugr & ploratus audit⁹. Ecclia autē plorat filios ñ ideirco quia pemptos doleret. ⁊ quia ab his ꝓmebantur quos ꝑmū gentos filios rem-

nere uoluit. Sz dem⁹ consolari noluit quę doleret. Sion enī non erat hm qđ mortui putabant. In ḡmitatis enī ꝓfectū ꝑ martyrū glām efferebant. Consolatio autē rei amisse erat ꝓstanda. ñ aute. Soluit g nec potuit consolari qa ñ sē. id est sup id qđ ñ sē ⁊ gaudet qa feliciat sē. uel alitē. Ecclia cotidie plorat scōz ablationē de hoc scło. ⁊ tamen ñ uult consolari de hoc qa non sē. i. qa mortui sē ita ut qđ scīm morte uicerē. rursus ad sceli certamina secū tolleranda redeant.

O defuncto autē herode ecce .x. apparuit angl⁹ dñi in somnis ioseph in egypto dicens. Surge & accipe puerū & matrē ei⁹. & uade in tram isrl defuncti sūt enim qui querebant animā pueri. Et hoc loco inueligum⁹ scribas & sacdotes cū herode necem dñi fuisse meditatos.

Q ui consurgens accepit puerū & matrem ejus. & uenit in tram isrl audiens autē quod archelaus regnaret in iudeam. pro herode patre suo timuit illuc ire. & āmonit⁹ i somnis secessit in partes galilee. Audiens ab angło ioseph uade in tram isrl. mtelligē iudeā uocari tram isrl. ꝑsertim cum uideret ei talem puerum ñ alibi debere habitare nisi in templo. ubi erat templum & celebratio ꝓphiarū. Horro autē postq; comp⁹ illuc regnare archelaū. noluit obtemperare se illi piculo. cū posset tra isrl & sic uel ligi. ut & galilea illuc depurarē. qa & ipsa populus isrl incolebat. Duc autē sē galilee una mema tyberiadem & stagnum genesareth.

Et uenies habitauit in ciuitate quę uocatur nazareth. ut adimpleret qđ dictū ē ꝑ ꝓphas. qm nazareus uocabit. Sion dicit plurialiter per ꝓphas si fuit de scripturis posuisset exemplū. g sensum accepit de scripturis non uba. Nazareus enī sēs int̄ꝓtat. & dum omīs scripture scīm dicēt. uel sclm etiā dici potest. dicente Esaie turga de radice ascendet. Pars iudee in qua regnabat archelaus

lauf. amy. sequaces ostendit. Sorro nazareth galilee quo dñs transferet gentē que tē trīs p fidem xp̄m. ē suscepturā designat. Sciendū est quod anno regni octauiani cesaris augusti. xlii. q̄ scās romanor. rxx regnauit annis. Lvi. a tēpe. Ihe. xp̄e ut in p̄sagio chronicis reperit sextam mundi etatē suo consecrauit aduentu assūmdo carnē. & regni ei anno. xl. herodes occidit pueros ab vnatu & infra. scdm tempus quod exquisierat a magis. Traditur & historie ipsum herodē morbo indigi cutis aque & scabiē tot corpore uermib; obiisse miserabiliter anno impii augusti. xlvii. id est anno scdo post innocentiū occasionē p quo subtractus est ab augusto filio ei archelaus regnauit annis. x. id est usq; ad ipsi augusti finē. Tunc iudeis accusantibz illi ferocitatē apud romanos. passus ē exilium in vienna urbe galliē. deinde romani ut regni iudaici minuerēt potentiā diuisā in. iii. partes. quinq; fratres archelai regnante herode regende p̄fecerē. Quin singuli á principatu quartē partis greco sermone tetrarche uocati ē quib; unus fuit herodes q̄ iohem decollauit & in passione dñi pilato assensum p̄buit sed anēq; pat̄ regis ysaiam. quart philipp. ut scp toreī tempore p̄dunt. Ignorandū tamē quoniā dā esse opinionē quod herodes reuoluto anno p nativitatē occidit infantes ab vnatu & infra. Timebat enī ut ajunt ne puer cui sidera famulabant̄ paulo sup̄ etatē. uel infra spēm ei transformaret. Quod autē stella ī modico tēpore ut quidā putant apparuit. aug. refert. in sermone eius de epiphania. qui sic incipit. dñs & saluator noster aduenit in carne dicit magos uidisse ignotissimā stellam. ī ante paucos dies. sed ante fere biennium. sicut ingressum herodi patefecerē. vnde ab vnatu & infra. scdm tempus quod inquisierat a magis occidit pueros. Crisostomus in matthm. Si quando puer natus ē in palestina. tunc magi stella apparuisse inuidie. quia plimū erant temporis longinquitate mota. nequaq; nor nato puero assistē potuissent.

Sextum decimū Capitulum. Cui facti esset dis annos duodecim.

Itaq; ratione colligit̄ stellā ipsam ante multū temp̄ apparuisse. ac puerū demonstrasse. Id uero á biemo herodes pueros interficere mādauit. Quos tamē temp̄ inclusit ne forte is ppt̄ quē alij interimebant effugeret. xl. .l. iii.

Puer autē crescebat & confortabatur plenus sapientia & grā di erat in illo. Crescere corpore. & confortari etate humana intellige. Sapientia est ipsa diuinitas qua plenus erat. grā est coniunctio diuinitatis & humanitatis in unā ypostasim. Simile scriptū est de ihs. plenum. s. grā. & ueritate. id est dicens ueritatem quod lucas sapientiā.

Et ibant parentes ei p̄ omīs annos in ierlim in die sollēpnis pasce. Querit̄ eū timeret archelaū quoniā illuc ire audebāt. Soluto. fieri poterat. ut p diem festū inter ingentē etiam latenter ascenderet̄ more reliqui. Sic etiā illo die quo ascendere inceperūt. cōpletis diebus purgationis creduntur tardasse herodē quod sibi magi reuūtiarent expectantē. Vel tot & tantis occupationib; regia cura distendi poterat. ut á pueri inquisitione uel auferet̄ uel impedirēt herodes. Regnante ī archelao de p̄secutione pueri omīs tacuere. Quod q̄ lucas dicit p omīs annos ibant in ierlim. tunc accipiam̄ factū tū cum iam ī timeret̄ archelaus.

Et cum factus fuisset annor. duodecim. ascendentib; illis ierosolimā. scdm consuetudinē diei festi. consūmatis q; diebz cum redirent remansit puer ihc in ierlim. Ubi ad etatē duodenē uenit. cepit aperire quod pat̄ celesti deberet. qđ trene mat̄ etas autē duodenis tripus erat duodeci apl̄oz. p quos diuinitas. & humanitas ei erat p orbem nuncianda. Recte q̄ in duodenario numero iubar ypostasis ei incipit declarari. Remansit ierlim sine parentib; ut nos instrueret. scdm habuisse patrē antequā mundus fieret. Et non cognouere parentes ei existimantes aut illū esse in

comitatu. uenerũt̃ uer diez & reḡrebant eum
inẽ cognatos & notos. & non inuenientes. re
gressi sũt in ierl̃m. reḡrentes eũ. Sicḡs quesiat
quoñ parentes reliquerũt eũ tanta cura in
uenit̃. respondẽm qd̃a filius ist̃ mos fuit ut
temporibz festis uel uerl̃mã eunt̃ uel inde
redeuntibz seorsum uiri seorsum incedĩ ste
femine & pueri cũ quolibet parente uẽt.
Ideoq; mariã & ioseph uix illm. puenisse ibm
cum altero parente esse in reũsione.

Et factum est p̃ triduũ. inuenerũt illũ in tẽ
plo sedentẽ in medio doctoz. audientẽ illos
& interrogantẽ. Et si fons sapiencie doctorũ
medius sedebat. & quasi exemplar humilita
tis p̃ interrogat & audit. q̃ instruat. ne par
uuli a seniorib; docere erubescant. & ne infir
mus docere audeat. Post triduũ reppert̃ in tẽplo
dans iudicium. qd̃ post triduũ triumphalis pas
sionis resurgeret. q̃ mortuus credebat̃. L. mi.

Stupebant autẽ omñes qui eum audiebant. super
sup prudentia & responsis ei⁹. & uidentes ãm
uam sũ. Eo amplius stupebãt sup prudentia
responsionũ. q̃ paucitatẽ uerboꝝ. non ꝙ.
Duam lingua sapientiã. p̃diebat. & infirmi
tatẽ humanã etatis p̃tendebat. L. q.

Et dixit mat̃ ei⁹ ad illum. fili quid fecisti
nobis sic. Ecce pat̃ tuus & ego dolentes que
rebamus te. & aiebat ad illos. Quid est quod me
querebamini. nesciebatis. qd̃ in his que patris
mei sũt oportet me esse. Non qd̃ eũ ignorẽ filiũ
quem̃ putabat. & cogit eos attollere suos
oculos. ad querendũ qd̃ debeat celeno pat̃ os
tendens & templũ & omnia que patris sunt
non mihi. ad se. q̃. ad patrem p̃tinẽ quoꝝ una
est maiestas.

Et ipsi nõ intellexerunt uerbum quod locut⁹ est ad illos. Et des
cendit cum eis. & uenit nazareth. & erat
subditus illis. Quod de sua diuinitate loq̃
tur. nõ intelligũt parentes. & tamen ipse cõ
descendit & subdit̃ illis. ut impleat officiũ
pietatis. Quanctũ q̃ debemus obedire deo.
q̃ndoq̃dem ipse ds obedit hominibus.

Et mat̃ ei⁹ conseruabat omnia uerba hec in corde
suo. Omnia que de dño uel a dño dicta uel facta
cognouit. siue intellecta. siue nõ intellecta. in me
moria recolebat̃. ut tempore suo unumq̃sq; pro
ut gesta erant intelligẽt & querentibz explicaret.

Et ihc̃ proficiebat
sapientia etate & gratia apud dñm & homines.
Sapientia pertinet ad animã. etas ad corpus. gra.
ad utrumq; salutẽ. Etate utiq; proficiebat sicut
carnis ẽ etatis incrementa suscipit. Porro uera q̃
etate proficiebat dona gr̃e que sibi merebat̃ & sa
pientie magis ac magis pate faciebãt hominib.
quod erat sapientia & gratia proficere. nõ in se ꝙ
alijs apud dñm & homines. i. ad honorẽ dei. &
salutẽ hominũ. In se autẽ neq; q̃ intualia cepit
proficiebat sapientia uel gratia. q̃ ab hora anteq̃ nas
ceret plenus fuit gr̃e & ueritatis. Hora docere cõ
munitẽ affirmare animã xpi ubi ubi dei un
ta est tanctũ sapientie & bonitatis suscepisse.
quanctũ possibile fuit creaturã suscipe. In ea enĩ
ut aplus ait. sũt omnes thesauri sapientie & scientie.
In ea omnis plenitudo diuinitatis inhabitat
aliquãdiu ad mensurã datum. q̃ xpo ut ait iohes ꝙ
glista datus est. nõ ad mensurã. Multi q̃ fallunt
ut aliquantulus in libro de trinitate ad karolum
animã. & tantã scientiã de omnib; habere. quã
diuinitas ipsa habet. scilicet. qd̃ diuinitas
a se nõ aliunde sapiens ẽ p̃ naturã. aia uero xpi
a unitate p̃ gratiam. Alius nõ uidetur. qd̃ aliqua
creatura capax possit ee tocius diuine magnitu
dinis. uel totius diuine bonitatis. sic omnipoten
tie. Discunt namq; p̃ mouementa creaturã.
etiã hoc modo paruificari creatori. ut ab ipso
tantã scientiã habeat quantã & ipse creator.

In anno quinto decimo xpi.

In anno quinto decimo xii capitulũ. L. Quinto decimo. L.
Imperii tyberii cesaris. p̃curante pontio pilato iude
am tetrarcha autẽ galilee herode. philippo autẽ
fratre eius tetrarcha ituree. & tetrachonitidis regionis.
& lisania abilene tetrarcha sub p̃cipibz sacerdotũ
anna & caipha. factum est uerbum dei super iohem
zacharie filiũ. in deserto. Pilatus duodecimo an
no tyberii cesaris iudeam misso. p̃curante gen
hoc unum euangliũ est. Anno quinto decimo.
& tenuit i omnem regionem. Omnis nullus. Et eu
debet omnis caro. Istud euangliũ. S. lucas.

Cum maria ioseph credent
uerũ dei filium. nõ in am
biguitate quid dicẽ
dum de dominica sua nõ
nouerant audiebant eũ loquẽ
tem ipsis p̃ parabolã. p̃ para
bola. & parabolã p̃ nõ pa
rabola. q̃n. q; accipiunt

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

tus suscepit. & ibi p. x. continuos annos p̃fec
pduauit. anna. & caÿphas incipiente pdi
catione iohis p̃incipes fuere sacdotũ. ⁊ an
nas illum annis amplis ministrabat. caÿphas
uero eum q̃ dns crucẽ ascendit. sullu tunc
pontificat. honor. dabat. merito generis
uel uite. ⁊ romana potestas p̃stabat sacdo
tium cui uolebat. Inẽ annã. & caÿphã tres
fr̃ alij pontificatu p̃functi. ut refert iosephꝰ.
de p̃hoc omẽ tempꝰ q̃ dns nr̃ in t̃ris docuit
se describit. intẽ quadriennij spatiũ coarta
tur. in q̃ successiones pontificũ. q̃s iosephꝰ me
morat uxe p annos singulos fr̃ ministrãte. Qa
g̃ ihamel illũ p̃dicabat qui a. q̃s dã de
iudea. & multos ex gentib̃ redẽptur erat. p
regem gentiũ. & p̃incipes iudeoꝝ p̃dicatiõis
et tẽpora designant. Qa autẽ genitalis col
ligenda erat. & iudea dispgenda erat. delẽp
tio t̃reni p̃cipatꝰ ostendit. q̃n. & in roma
na re publica unus p̃fuisse describit. & in iu
dee regno p quartã partẽ plurimi p̃incipa
bant. Apte quoq; sacdotes memorantur:
qua iohs illum p̃dicabat q̃ rex. & sacdos
erat. sacrũ est ubi dns sup iohm. Raptus
fuit paulus sup̃ se usq; ad t̃ciũ celũ audiens
archana uba. Iohs quoq; mente ascendit
ad templandã sup se gr̃iam q̃. p̃dicabat.
audiuit iohis auditu nr̃is uerbũ dñi sola
gr̃ia desup a loquentis. Opat uerbũ primus
in iohe declarans. et q̃d uelit ab ipso p̃ferri.
deinde p iohm fit uerbũ dñi in deserto de
relucẽ. & destruere iudee solatiũ redẽptio
nis annucians. congregatur populus q̃ dñi filij eccli
am p̃mũ opat in seruulo. ut eccliã nr̃i ab
homine incipit. ⁊ a uerbo. ipsa q̃dẽ p̃ deser
ta in plures dr̃ filios. Luc. iii. Mar. i. x.

Et uenit in omnẽ regionẽ iordanis. p̃
dicans baptismũ penitentie. in remissiõẽ
peccatorũ. m dicens. m Luc. i. a. ii.

Penitentiam agite. appropinquauit enim
regnũ celoꝝ. Iohis penitentiã p̃dicauit. &
baptismũ penitentie. in q̃ peccatoꝝ remis
sio fit. id est baptismũ. x. ⁊ peccatorum
remissionẽ iohis dare non potuit. Vnde
figura legis est. que peccatũ nunciat. si
condonat. Iohis x. p̃nunci. usq; ita lex p̃
nunciat eẽ gr̃iam. Penitẽ autẽ est de p̃te
ritis malis dolere. & plangenda uelle u
tare. quod facit amor dei. & odiũ peccati.
Agere uero penitentiã est. p peccatis satis
facere. Apropinquat regnũ celoꝝ. id est reg
nare in celestib̃. p x. est humiliatẽ. & obe
dientiã. sic p superbiã atq; transgressionẽ
ade approprinquauit mors. & infernus. m Luc. R. Luc. x.

Hic est enim qui dictus est p esayam. ppha
dicentẽ. Vox clamantis in deserto parate
uiã dñi. rectas facite semitas eius. Sic mirũ
iohis p̃dicabat. hic enim est dicente esaya. Vox
clamantis. & est. Sicut p sonat uox. & postea
intellectus concipit. sic iohis p̃dicatio ante
bat aduentũ. x. nuntiando. Ideo q̃ iohis
uox. x. uocat. id est uerbi quod erat in p̃n
cipio apud dñm. qd in iohe clamat ad iude
os surdos p peccata longe positos indigna
tionis clamore dignos. Ad iudeos obturan
tes aures fit uox. & clamor in deserto. qa
sine spũ dei sunt sine ypha rege sacdote.
Ad clamat xp̃s p iohm. Parate uiã dñi. Via
dñi p quam ds ad nos descendit. & nos ad
illũ ascendim̃ e. fideles. penitentia. dilectio.
Semite. i. intentiones recte fr̃. si pure leuan
tur ad dñm. Curuant autẽ si p̃ temporalia faci
mus que ppr̃ dñm facienda fr̃. Phisi grece
latine dicit̃ ruina. Inde ypha. id est paul. ut dens.

Omnis uallis implebit̃. & omnis mons. & col
lis humiliabit̃. & erũt p̃ua in directa. & as
pera in uias planas. & uidebit omnis caro salutã
re dei. Vallis humiles designat. mons. & collis
superbos. Corda humiliũ eloquio sacre doctrine
& gr̃ia uirtutũ replebunt̃ uxta illud. qui
emittit fontes in conuallib̃. Et rursum.
Et cõualles habundabũt frumento. Amontiũ
namq; aqua dilabit̃. qa superbas mentes ueri
tas doctrine deserit. Prava directa fiunt

Int positũ est istud euangliũ p̃ dñ. s. uarbuos.
Penitentiã agite. Vox clamantis in deserto. Ipse
autẽ iohannes. Tunc exibat adeũ. Et sinitur:

Beda in mar.

Incapit. eod. f.

lege in mar.

Gray Scale

concordia p̄ iniustitiā distorta · ad iustitiā dirigunt̄ · & aspa in uias planas imutant̄ · cum īmutes & mundi & mentes p̄ infusionē gr̄ē ad mansuetudinē redeunt · ut ibi p̄dicator planā uiā inueniat · ubi pius p̄ asperitatē gressum ponere ñ poterat · Omīs caro · id ē omīs ho saluare dī iudebit · in iudicio · id ē xp̄m in sede maiestatis ut uith remunerentur · & malis in ḡhennam gemant · a. iii. g. vii. l.

Supplet̄o euangelio iohannis. In primeio erat uerbū.

Hic uenit in testimoniū · ut testimonium p̄hiberet de lumine · ut omīs crederēt̄ per illum · Lux in se dicat̄ ubiū dī · sed quod illuminabile ē · lumen uero quasi iā in testa mortalitatis positū · & humanitatis · Johannaq; ñ de luce tantū · uerū ⁊ de lumine testimoniū dedit · qa quē dim̄ p̄dicauit humanitatē · insibiliter demonstrat dicens · Ecce agn̄ dī · unde & plus q̄ ppha dicit ē; Non erat ille lux · sed ut testimoniū p̄hiberet de lumine · Non erat iohis lux · i · ex se illuminabilis · & ad illuminandos alios p̄ se sufficiens · sicut illa lux uera quā diximus · sed ad hoc uenit ut testimonium p̄hiberet de illa luce · iam ut diximus facta lumine · Et q̄dē lux anteq̄ fieret lumen mundi · ab ēno erat lux uera · cuius est illuminare · q̄libet uere illuminandū · Et hoc est. a. iii. g. i. l. xviii.

Erat lux uera que illuminat omnē hominem uenientē in hunc mundū · In mundo erat · & mundus eius ñ cognouit · Lux illa · id ē sapientia dī · p quā facti sunt mundi · & mundus per ipsum factus est · & mundus cognouit · Lux illa · id ē sapientia dī · p quā factus ē mundus · & in mundo erat ab ipso sct̄ mundi exordio · hoc ē in unoquoq; sis creaturis lucebat · ratione creandi & gubernandi eas · & mundus · i · ho mundū inhabitans · eius ñ cognouit · Ut autē cognosceret · humiliauit se formā serui accipiens · unde sequit. a. iii.

In cap. xxxi.

Omīs ho dr̄ · illa natā in hoīe q̄d imaginē · & similitudinē dī tenet dr̄. Alia aīa q̄ ⁊ in hoīe inferiores partes · & hoīs q̄dā m̄ p̄ hoīem · Ita illa · sed in hac aīa superiori · uelē in q̄dā mundo superiori · una lux lucet · & in illi mūdū uementes · per grām renascentes illuminat̄ q̄ue una · & solitario in celis · q̄ in alio mundo ḡ. dū uōe ñ sensualitate degunt.

Quotquot autē receperunt eū · dedit eis potestatē filios dī fieri · his q̄ credunt in nomine ei⁹ · Ab initio mundi semp alii fuerē receptores diuini uerbi credentes in nomine ei⁹ · idē confidentes p̄ei⁹ noticiā se saluari · Homine q̄ppe suo res cog noscit · & ideo nom̄ pro notitia ponit.

Qui non ex sanguinibus · neq; ex uoluntate carnis · neq; ex uoluntate uiri · sed ex deo nati sūt · Quis hoc quod facti sunt filii dī · ñ sūt ex sanguinibus · i · ex matria sanguinis patris & matris · quod exponunt dicentes · Neq; ex cōcupiscentia carnis · i · femine · neq; uiri · Quia caro ab ossibus sustentatur · & minus fortunidus · hīc · ideo p̄ eā sexus infimior designatur: a. v. g. i. l. xviii.

Et uerbum caro factum ē · & habitauit in nobis · Quālit uerbū m̄ ppha uenerit · ñ uidet̄ localiter aduenisse · sed humiliando se p̄ mīe infirmitatis assūptionē determinat dicens · uerbū carnē factum ē · i · hominē assūptū munam p̄sonā sibi copulasse · & sic habitauit in nobis · id ē mansionē ppetuā cū mā natura minime ut ap̄ta nullatenus mā penitus nata p̄ diuisionē p̄sone diuisum gerēt · Iam & si carnē ad horā disponit aīa tamen & uerbum uno ñ desinit · Vel habitauit in nob̄ p̄ gr̄iam · sicut ipse p̄mittit suis dicens · Ecce ego uobiscum sum usq; ad consummationē sēcli. Et uidimus gl̄iam ei⁹ · gl̄iam quasi unigeniti a patre · plenū gr̄ē & ueritatis · Cū ita uerbū carnis se uelamine obumbraret · quasi colluvio nob̄ oculos ēgens · nos humiles in ipso sic humanato gl̄iam ei⁹ · i · excellentiam diuinitatis intelleximus · q̄ p̄ infirmitate uisibilis carnis superbi credere nolebant · Eius dico quasi unigeniti · id ē re uera unigeniti p̄ naturā · ñ p̄ adoptionē a deo patre · Est g̈ dī filius iuxta diuinitatis excellentiā unigenit⁹ a patre iuxta supnā ū societatē p̄mogenit⁹ creature omīs · Unigenit⁹ in subia diuinitatis · p̄mogenit⁹ in susceptione humanitatis · Unigenit⁹ i natura · p̄mogenit⁹ in gr̄ā · Inde ē q̄d fiat̄ ñ cuparitas · & dīs · fiat̄ qa p̄mogenit⁹ dīs · qa unigenit⁹ · Unde euangelista plenū gr̄ē ueritatis dicit p sum uerbū humanatū · id ē xp̄m · Secūm humanitatē plenū gr̄ē · id ē · domī sci spūs · secūm diuinitatē plenū ueritatis · id ē · īcōmutabilitatis · licet mutabilem natam s̄ unierit · Sic q̄ppe assūpsit nrām ut ñ desereret suā.

Secūm euangm̄ iohannis euangeliste · quod hic inditer continetur:

Gray Scale 0 1 2 3 4

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Octauum decimum capitulum. Johannes testimoniū phibet dep̄so & clamat dicens.

Iohes testimonium a.vi.o.xi. R. iii. l.x. phibet de ipso & clamat dicens. Hic erat quem dixi qui post me uenit. est ante me factus ē. qa p̄or me erat. Et post me ad p̄dicandum uenit. & factus ē ante me. ñ dico fact' est ante. q̄m ego. & ante positus ē in & ante cellu me. in humanitate. qa p̄or me erat. in ēternitate dñatus. a.vii.

Et de plenitudine ei⁹ nos oēs accepim⁹ & gr̄am p gr̄am. Recte euangelista ad testimoniū suę assertionis. Vidimus plenū gr̄ę & de hac plenitudine dono⁹ quā habuit oēs nos decet quasi p partes singulos q̄sdā accepimus scil. gr̄am p gr̄am. Hoc est p̄ illā singularē donoꝝ gr̄am illi hominꝭ collatā. ñ nobis tamq̄ huⁱ⁹ capitis membris gr̄ā qua salvati sumus collata ē. id est dona sci spūs merita mā impetrāt nobis illa tanta aduocati nr̄i gr̄ā. q̄ in oēs. p sua reuerentia euaduri meruit a patre. Vel gr̄am accepim⁹ ab eo p gr̄ā. id ē fidē. dilectionē sanctificā. p uita ęt̄na p̄merenda. Quia lex p moysen data est. gr̄ā & ueritas p ihm xp̄m facta ē. Sicut dici solet qa p̄ misteriū dedi. ita intelligim⁹ hoc. qa p moysen famulū fidelē data ē. adeo lex. in qua cognitio bon & mali. in qua p̄missio & umbra futuroꝝ bonoꝝ. p̄cul dubio p ihm q̄ dñs & filꝰ dei est facta ē gr̄ā. qua declinam⁹ a malo & facim⁹ bonū. facta ē. ueritas in lege p̄missa & figurata. vel intellige ueritatē sup̄nę beatitudinis in cōmutabilitatē in q̄ deo similes erimus.

Deū nemo a.viii.o.xvi. l.cxxv. uidit unq̄. unigenitus filꝰ q̄ est in sinu patris ipse narrauit. Sup̄ hominē ē uidere dñm. Ideo paulus sup̄ hominē rapt' ē ut uideret archana. que ñ licet homini loq̄. Vidit moysen sub̄ & angelis. & igne. ñ ipsius dñi essentiā. Quare post omia ipsa dicit. Ostende m̄ te ipsum. Suū dicit secretū patris. Inde filꝰ uenit per assumptionē carnis. & narrauit quod ibi uidit. id ē reuelauit sibi quod in p̄sentia de

Deū nemo. Vel legis dās apparuisse hōib; siue uisibili carnalib; oculis. siue manifestis. p̄phetici uisionib; p subiectis ꝛationib; intelligendū ē. Ysaiones. s. p̄phārū q̄da spūalis cura facta sit ꝛ hb; dñm uidisse p̄hēt.

Iohes testimonium a.ix.o.xi. R. iii. l.x. phibet de ipso & clamat dicens. Hic erat quem dixi qui post me uenit. est ante me factus ē. qa p̄or me erat. Et post me ad p̄dicandum uenit. & factus ē ante me. ñ dico fact' est ante. q̄m ego. & ante positus ē in & ante cellu me. in humanitate. qa p̄or me erat. in ēternitate dñatus. a.vii.

Et de plenitudine ei⁹ nos oēs accepim⁹ & gr̄am p gr̄am. Recte euangelista ad testimoniū suę assertionis. Vidimus plenū gr̄ę & de hac plenitudine dono⁹ quā habuit oēs nos decet quasi p partes singulos q̄sdā accepimus scil. gr̄am p gr̄am. Hoc est p̄ illā singularē donoꝝ gr̄am illi hominꝭ collatā. ñ nobis tamq̄ huⁱ⁹ capitis membris gr̄ā qua salvati sumus collata ē. id est dona sci spūs merita mā impetrāt nobis illa tanta aduocati nr̄i gr̄ā. q̄ in oēs. p sua reuerentia euaduri meruit a patre. Vel gr̄am accepim⁹ ab eo p gr̄ā. id ē fidē. dilectionē sanctificā. p uita ęt̄na p̄merenda. Quia lex p moysen data est. gr̄ā & ueritas p ihm xp̄m facta ē. Sicut dici solet qa p̄ misteriū dedi. ita intelligim⁹ hoc. qa p moysen famulū fidelē data ē. adeo lex. in qua cognitio bon & mali. in qua p̄missio & umbra futuroꝝ bonoꝝ. p̄cul dubio p ihm q̄ dñs & filꝰ dei est facta ē gr̄ā. qua declinam⁹ a malo & facim⁹ bonū. facta ē. ueritas in lege p̄missa & figurata. vel intellige ueritatē sup̄nę beatitudinis in cōmutabilitatē in q̄ deo similes erimus.

Deū nemo a.viii.o.xvi. l.cxxv. uidit unq̄. unigenitus filꝰ q̄ est in sinu patris ipse narrauit. Sup̄ hominē ē uidere dñm. Ideo paulus sup̄ hominē rapt' ē ut uideret archana. que ñ licet homini loq̄. Vidit moysen sub̄ & angelis. & igne. ñ ipsius dñi essentiā. Quare post omia ipsa dicit. Ostende m̄ te ipsum. Suū dicit secretū patris. Inde filꝰ uenit per assumptionē carnis. & narrauit quod ibi uidit. id ē reuelauit sibi quod in p̄sentia de

Deū nemo. Vel legis dās apparuisse hōib; siue uisibili carnalib; oculis. siue manifestis. p̄phetici uisionib; p subiectis ꝛationib; intelligendū ē. Ysaiones. s. p̄phārū q̄da spūalis cura facta sit ꝛ hb; dñm uidisse p̄hēt.

culta fide uideret de trinitate dicentis. & qa inducet eos ad manifestā uisionē. que beatos faciet. Dicit enī alibi. Nemo uenit ad patrē nisi p me. Item. Nemo nouit patrē nisi filius. & cui uoluerit filꝰ reuelare. Sic g̣ per ihm gr̄ā & ueritas facta ē. a.ix.R.m.

Ipse autē iohes habebat uestimentū de pilis camelorum. & zonam pelliceam circa lumbos suos. esca autē eius erat locuste. & mel siluestre. Iohi solitudo locus ē. & meditari oparo. Sententiā pronunciat p qua redimus est ab errore. recurs⁹ a crimine. & post uitiorū pudorē. p̄fessio delinendi. Pilus ñ erat lana uestrus. qd est mollicies auriū. ñ luxurię. Zona autē pellicea q̄ accincti fuit erat helias cinglim ē de pellibꝰ hiciis aialiū. unde ihs cingebatur circa lumbos ad luxuriā mortificandū. Locuste & mel siluestre edebat. qa solitudinis habitatori congruū est. ñ sec̄ diuitias. s. ne cessitatē. Vilis & aspa uestis de pilis camelorꝝ uel de q̄bꝫ libet ex unq̄ is animalibus corporeum & humiliatū penitentis designat. Zona autē pcinctio monet ut ad omne ministeriū uoluntatis & sim⁹ accincti. Locuste fugaces in esum electe figurāt nos q̄ p̄ quasi q̄bꝫ dā corporū salubꝫ efferebam⁹ uoluntate uaga. opib⁹ mutuis. uerb⁹ querulis. sede pegrina. Sume autē simus scōꝝ alimonia. & sq̄ritas p̄ plurimū decet simul cū melle siluestri. quia dulcissimū cibū p bituri sim⁹ si excalceati ris legē. s. ex nobili ueluti ex trūcis siluestrium arborū genitalitatis. Tē ebat ad eum omnis ierosolyma. & omnis iudea & omnis regio circa iordanē & baptizabantur in iordane ab eo confitentes peccata sua. Baptizabat iohes non ut⁹ suū baptismū remissionē peccatorum daret. s. ut baptismū & remissurū peccata p̄curret. Baptizabant in iordane q̄ descensio uitiorū & de superbia uereris hominis ad humiliatē confessionis & emendationis descendentes. a.x.l.xxiii.

Videns autē multos pharisęorū & saduceorū uenientes ad baptismū suū dixit eis.

Vnodecimū euangelium. Mathei. euangelista: dicebat iohannes ad eos. usq; respondit eis iohes dicens. Quod erat uenientes. usq; ibimus.

Ipse autē iohes habebat. u. q̄ penitentia p̄dicat. habitū penitentie p̄tendit. in eo ultras uestis & cibi laudat. q̄ usus in diuine arguit.

In melle dulcedo in locusta alacritas uolatus. & cito decidunt.

hȳt.

Iere

Aute de locustis in cal ce iob.

hȳt.

Serui dei ñ debent habere uestimenta ad decorē l. ad delectationē. s. cum ad regendā nuditatē in iohis pilis uestiebat.

Confessio peccatoꝝ. efficit ē ut testimonia nimis dm. q. ut. timet udicia dei. peccā ñ erubescat. ch̄s. p̄fectū timor solutor omem pudorē. confessio peccati. pudorē hr. qa erubescentia. ē ginis pena. iō q̄ rubem efferi peccā. ut erubescamꝰ patiam⁹ p pena. Nā hi ipm parsē dimittit peccatis.

Pgenies uiparū q̄s demonstrauit uob defu
gere a futura ua. Farisei sē dniudenes uel
diuisi. i. sacdotes iudeoy q̄ se diuidebant a
plo p ypocrisim Saducei sē iustificati uel
iustificantes sē. hi. v. libros moysi recepiūt
ppbas respuunt. resurrectionē ñ credunt.
Vrq; g̃ genimina uiparū uocant q̄a ma
loy parentū acta imitantes. bonis inuidēt
eos quoq; psecunt. Ex ta uenenati filii de uene
natis parentib; nati sūt. Cū g̃ penitentia &
correctione maxime indigeant. mirepant
q̄a ñ p̃ deponunt uenena. ut sic ad bap
tismū ueniant. Ventura ua ē extrema dei
uindicta. quā tunc fugē peccator non ualet.
q̄ nec ad laūta penitentie ñ recurrit.

Facite g̃ fructū dignū penitentie. & ne ue
lit dicē intra uos patrē habem abraha. Dico
enī uobis q̄m ds̄ potest de lapidib; istis sus
citare filios abrahe. Fructū dicit non qua
lemcūq; sed dignū penitentie. ut q̄uis q̄s gra
uiter peccauit. tanto ampli⁹ p qualitate culpe
penitear & bona q̄a maiori lucro faciat.
Sic iudei de generis nobilitate gloriantes. id
circo se peccatores ñ agnoscebant. q̄a de abra
ham descenderāt. Per lapides intelliguntur cor
da gentiliū. ad intellectū dī insensibilia. Un
de cuā dicit quib; dā iudeis. auferā cor lapi
deum de carne uestrā. Merito lapidib; gentes
significant. que lapides coluerūt. in natam
lapidū ñ usu corporis sed mentis abitu cōmūse
Unde illud. Similes illis fiant q̄ faciunt
ea. & omnes q̄ confidunt in eis. De q̄bus lapidib;
filii abrahe suscitari sē. q̄a semina & scintee
& uniti sē gentiles p fidem. Unde euāgē gen
tiles paulus dicit. Si autē uos xp̃i. g̃ abrahe
semen estis. Incepit g̃ iohs pharisēos ut q̄ dia
bolum patrē p infidelitatē habere q̄rant.
cum eis q̄de lapidib; excitare erit rursū abra
he filios p fidē faciat. Jam enī securis
ad radicē arboris posita est. Arbor intelligit
homo. radix uoluntas. ex qua fructus opum
procedit. Securis uero p̃dicatio euāgelii que
dicitur ad radicē pomi q̄a mundiciā uoluntā
tis p̃git. docet enī primū in bona uoluntate cō
sistere. penā uero in mala. Opa autē que lex mo
ysi damnabat. & remunerabat. testimonia q̄dā
sē uoluntatis. Omnis g̃ arbor que non
facit fructum bonū excidet & in ignē mittet.
Sensus est. Quicunq; contempnit hic bene facere.
excidet a cetu fidelium. uel a p̃senti uita. i. qua
plantatus est & crematbit in gehenna. uel alit.
arbores sunt genus humanū. Securis ut est
ratio p̃dicatorū. que uelut ex manubrio & ferro
venit ex humanitate. & medit ex diuinitate.
que securis iam ad radicē posita est. q̄a & si per
patientiā expectat. sciat tamē q̄d tandē facturā
sit. Non ad ramos sed ad radicē posita dicit se
cur. Cum enī filii malorū tollunt q̄d aliud q̄
ramos in fructuosis arboribus abscindunt. cum ui
tia p̃genies cum parente tollit. Arbor radi
cat absciditur. neq; id remaneat unde nouū aliq̄d
germinare oriatur. Ramos quidē dignos mendo
alii sē aridi ut pagani. alii sē infideles. sine
fructu ut ypocrite. alii fructū sed amarū fa
ciunt. ut hereticī.

Et interrogabant eum turbe dicentes. Quid
ergo faciemus. Respondens autē illis dice
bat illis. Qui habet duas tunicas det ñ ha
benti. & q̄ habet escas similit faciat. Una
tunica plus est necessaria usui hoīs quā pallium.
ad fructum dignū penitentie pertinet. ut ñ
solum superflua & minus necessaria. sed ipsa ualde
nobis necessaria diuidam cū proximis. eleem
osinam faciat & tunicā. Lex enī dicit. diliges proxi
mum tuum sicut te ipsum. De una tunica ñ dicit poni
tur ut diuidere sit. q̄a tunc inde nemo uestiretur.
De esca ueritas dicit. Date elemosinā. & ecce
omnia munda sunt uobis. Venerunt
autē & publicani ut baptizarentur. & dixe
runt ad illum. Magister quid faciem. at
ille dixit ad eos. Nichil amplius quā consti
tutum est nobis faciatis. Magna uis in sermone
iohis. q̄ etiā publicanos & milites cogit con
fiteri sue salutis inquirere. Precepit g̃ ne ultra

Inscriptio est in penitentia. q̄ non
more dī. penarū meritū an
nexos ponit. recolens antiq; et
pristinus. sic dolor cordis in
flexo erupit. q̄ sine dolore
nulla est uulnera. si uulnera in
brevi ñ fuerit. cecidit mortua.
gratia est q̄ sentat. sentiens q̄rit
sanitatem.

.f.

.hjt.

.oy.
In cap. xcviii.

.B. Gre.

Gray Scale
0 1 2 3 4

Nonum decimum Capitulum. Obserunt iudei ab hierosolimis sacerdotes & leuitas.

pscriptum eis quicq exigant. Publicam sē qui uel necgalia publica exigunt uel conductores sē uectigaliū fisci seu rerū publicarū. Hi etiam qui scti huius lucra p negotia secant. ecclē uocabulo censent.

Interrogabant eū & milites dicentes. Quid faciemus & nos. & ait illis. Nemini concutiatis neq; calūpniā faciatis. Et contenti estote stipendiis uris. Non nulli eū grauāt peccant hac uoce se excusant. qa militant & malis actib sē occupant. unde quasi nulla. ñ uoluntas in culpa sit. Militare ñ est delictū. nisi cū propt pdā militant. nec gerere rem publicā est crimino sum. nisi cum ideo gerunt ut rē famuare augeant. Licet quoq; rectores. licet clerici si ampli quā decretū est eis querē tamq calūpmatores & concussores iobis sententia condēpnant. Milites enī xpi sum. unde apls. Nemo militans deo implicat se negotiis secularibus.

Existimante autē populo & cogitationib; omīb; in cordib; suis de iohe ne forte ipse xps esset.

Miserē iudei ab hierosolimis sacerdotes & leuitas ad eū. ut interrogarent eū tu qs es. Et confessus est & non negauit. sed erat sciucet se esse non xpm. Paulo ante ut sequentia determinarēt humilitas iohis cōmendatur. q dum infirmitatē suā humilit studuit agnoscere. dī celsitudinē meruit obtinere. Vna ecclia tudeorū. q cum crederet iohem ee xpm. credere nolebant & ipso iohe attestante. xpm saluatorē tot signis ac uirtutib; approbatū. Et interrogauerē eum. Quid g. elias es tu. & dixit non sum. Propha es tu. & respondit. non. Dns dixit discipls suis. Iohes ipse est elyas. qa iohs in spu erat elyas. nō in psona. secdm quā dicit hic se non esse elyam. Ideo iohs negauit se esse ppham. quia plus erat quā ppha. sed alii pre nuntiauerat ostendes. uel qua ñcis quere re intendebant an esset eliseus. in q figura baptisma peregisset. uel alius ex pphis antiq. Dixerunt g ei. Quis es ut responsum demus his qui

Secūm euangl. Iohannis euangl. Obserunt iudei. sed i directū continuē usq; hoc i libello ma. hoc uersiculo reperiuntur.

miserē nos. a. x. o. viii. R. ii. l. vii.

Quid dicis de te ipso. ait. Ego uox clamantis in deserto parate uiam dñi. sicut dixit elyas. p pha. Iohes est uox in qua uerbū dī patet sonat id est ostensio & ppha. & lucerna uerbi dī p sensus. in iohe p quē clamat pfectus in carne assumpta. cui iohes testimoniū phibet uxta illud. Paratu lucernā xpo meo. Viam dñi dirigit q ad pcepta eius uiā pparat. unde illud. Si qs diligit me sermonē meū seruabit.

Et cum missi fuerant a. xi. erant ex pharisēis & interrogauerunt eum & dixerē. Quid g baptizas si tu ñ es xps neq; elyas. neq; ppha. Audierant pharisei in pphis xpm uenturū & baptizaturū. sciebant etiam iordanē figurā baptismi gessisse eūq; helyā & elyseū in figurā baptismi sicuti pedibus transisse putabant. nunc eos surrexisse ad baptizandū. Qua g iohes nullū de his dicit se ee. interrogant qua audacia baptizet.

Respondit a. xii. o. xi. R. iii. l. x. eis iohes dicens. Ego quidē uos baptizo in aqua in penitentia. Qui autē post me uenturus est fortior me est. cui non sum dignus calciamenta portare. Medius autē uestrū stetit quē uos nescitis. o. xii. l. xi.

Ipse uos baptizabit in spu scō & igne. de si dicat. Non inuenit audaciæ qd ago. Baptizo in aqua in penitentiā. id est in signū penitentiæ purgantis animas lauo corpora & usum baptizandi instituo. paratus uiā fortioris me cui calciamenta portare ñ sum dignus. tanta ē ei excellentia supbiæ meā paruitatē. Inter uos me dius ē quē pdico. si nescitis eū qa ei humilitate abundamus. Ipse baptizabit in spu scō & igni. hoc est. & purgatione sanctificationis & probatione tribulationis. uel in spu scō. id ē igni quē uenit mittere sup terrā. Spe scōs p ignē intelligit. qua & corda mendacio pamore & illuminat p sapientiā. Sē qui ita dicunt. In spu scō in presenti. in igni in futuro. Sicut enī nunc renascun

Non dico ego tu iohs l hō l filii zachariē ñ cōsideras in se huiusmodi substantiā l genitura one. s; ut hec oīa exaltatus pcursor ubi desernit q int mūdū ermenit. Ascendit in altū facit uoce. ubi. nullā sui se substantiā fatet pter habū dantiā gre q excedit oēm creaturam ut sit uox uerbi.

o.

In cap. xvi.

d. 6.

B.

Decimum Capitulum. Et venit ihs a galilea in

ex aqua & spū scō in remissionē peccatorū. tra tunc de lenib; peccatis cū quib; morim pigne purgatorij quasi baptisma mun dabim. Unde apls. Unicuiq; op quale sit ignis ꝓbabit. Euangelista iobes sēpsit. cui non sum dignus ut soluā et corrigiā calciamēti. quod ad mīm stūū spectat. Nos apud veteres fuit ut si qs eam que s competēt accipe uxo rē nollet. ille ei calciamētū solueret. q̄ iure p pinq̄tatis eā s desponsaret. apc autē sponsa ecclie fuit. ut iobes aut xp̄s habet sponsam. sponsa est. Unde iobes q̄a xp̄s esse putaba tur. recte se indignū ee dicit ad soluen dū corrigiā ei calciamēti. quasi dicat. Ego re demptoris uestigia denudare nō valeo. quia sponsi nomē in usurpo. uel ita. Calciamēta ex mortuis animalib; fiunt. Dns uero quasi calciatus apparuit ꝓ qua carnē assumpsit. bui incarnationis mysteriū nemo unq̄ ad plenū inuestigare potuit. Corrigia calciamē ti ē ligatura tanq̄ mystū. Non valet g̣ iobes ad plenum corrigiā soluere. qua incarnati onis mysteriū nō sufficit inuestigare.

Alb.

Cuius uentilabrū in manu sua & purga dabit aream suā. & congregabit triticū suū in orreū. paleas aut cōburet igni inextingui bili. Uentilabrū op & ab structuosis structu osā discernē. Qd in manu dñi si cui indicat arbitrium potestatis recondendi tritici ad est ꝓfectos fructus condendi in horreis & cōcre manus paleas id ē infructuosos hominū in aternē igne iudicij. Ꝓ uentilabrū discretio nis examinis p aream uero ꝓsens ecclia. si gnatur. Cuius aree purgatio nunc geritur cum pūsi ob manifesta peccata de ecclia eij untur. uel p̄ mortē diuina distinctione d emplant. inter paleas & zizania distat. q̄a palee a semine puri tritici ꝓdeunt. zizania adhūc a origine ꝓcreantur. Ꝑ paleę significant illos qui fidei mysteriis imbu untur. & tamen a recte fide ab electis discer nuntur. zizania illos q̄ ope & ꝓfessione ab

decisi secernuntur. Hinc uentilabro hoc ī remo uentur. q̄ludicam sunt & paleę uentilantē.

Multa quidē & alia

Exortans euangelizabat populō. hec in berbania facta sē trans iordanē ubi erat iohēs baptizans.

Tunc uenit ihc xm : oxm. a galilea in iordanē ad iohēm. ut baptizaret ab eo. Multipliciter ob causam saluator a iohe baptizatus ē. ut sicūt homines & iustitiā & legis humilitatē impleret. ut iohis baptisma comprobaret. ut in lauacro credentiū aduen tū sc̄i spūs monstraret. ut tu nō dedignaris suscipe baptismū dicit. cum ipse susceperit baptismū seruꝰ. Lxm. oma. a v.

Et ipse ihc erat incipiens quasi annorū ginta ut putabat filius ioseph. Hic annorū xxx. baptizatur & incipit apōs signa facē & docere. legimus tempus erat ostendens his q̄ omnē erat uel ad factionē. uel ad docendū putant oportunā. Qz non ē ī aliquando miraculo dī contingat. ut ieremie & danielis qui ꝓphetē spūm puerī percepērē. Denalis baptizari saluatoris etas nobis conuenit. ꝓpter mysteriū trinitatis & operationē decalogi. Qui g̣ baptizat uel gaudet se ee baptizatū. de nalis sit in hunc mundū. ut in fide sc̄e trinitatis intelligat & compleat decalogū. Axm.

Johannes aut̄ prohibebat eum dicens. Ego a te debeo baptizari & tu uenis ad me. Respondens aut̄ ihc dixit ei. Sine modo. Sic enim decet nos implere omnē iustitiā. Tē dimisit ei. Venit ihs baptizari ut nobis insinuaret mysteriū baptismi. & sanctificaret aquas. Seruus aut̄ expauit illū ad se uenisse ut baptizaret. cum nulla in eo culpa eēt. Nō intelligē qd hic dicit iohes. Ego a te debeo baptizari. Ideo quod alibi ait. Ecce agnus dei ecce q̄ tollit peccata mundi. Ab illo g̣ debuit ipse iohes baptizari. id ē a peccato originali mundari. Sine modo inquit dns me a te baptizari in aqua. ut tu post modū a me baptizeris in spū. Sic decet nos implere omnē iustitiā.

Septimū euangliū. Marci euangeliste. Et uenit ihs a galilea iordanē. ubi iohes autē prohibebat eū dicens. Ego aute

Gray Scale 0 1 2 3 4

id est docere & exemplū dare omīs iustic̄e.
Qui xp̄i baptismū suscipit: misereat̄ animę
suę placēs deo salutis medelam suscipiens;
& humiliat̄ subdat̄ creatori suo ei⁹ instructiōi
obediens; primūq; exemplo edificat. Sic g̃
omnē iustic̄iā implet q̄ deo & s̄ō & primo
facit quod debet. Cum g̃ iohēs cognouisset
iustic̄iā sic debere compleri. tunc dimisit eū
baptizari a se. & consensit. Ea uera humilitas
& g̃ obedientia comes si deserit officiū quod
p̄ceptū obedientes impleunt. Luc. iii. xxi.

Factū est autē cum baptizaret̄ omīs ppls
& ihū baptizato & orante. confestim ascen
dit de aqua. Et ecce aperti sūt ei cęli & uidit sp̄m
dei descendentē. l. corpali spē ut columbam
uenientē sup se. Et ecce uox de cęlis. tu es filius
mis dilect⁹ in te complacui mi. Ihū & bapti
zato & orante ascendit de aq̄s. q̄b⁹ tactu mun
de carnis sum abluendi contulerat. ut q̄ ad
lauacrū x̄i uenerit peccata deponat. & post
in tutū mercēnis ascendat. Aperiunt cęli
ī reseratione cleōnię. s. sp̄ualib⁹ oculis. Ea
dē ūdas subito. diuinitatis fiue potentia
cęli nobis tamquas pandit. Hec ei tunc cępit g̃
lum aperi. cui cęlos interiora patebant. sed
bis uerbis uirtus baptismi ostendit̄ quia
baptizatis cęlestis ianua declarat̄. Oranti x̄po
non p se. s. ut nos informaret ad orandū p̄
baptisma uicto. s. Nam quasi transito mari
rubro necatis gratulat̄ egyptios. s. in deser
to huius mundi alios hostes occurrunt. q̄ se uin
cendi. donec ad patriam ueniam⁹ cęlestē. Vnde
p̄ collatā sci sp̄ē gr̃ām in baptismo regulatis
ampliorē esse spē gr̃ā p̄ impositionē manus
epi dat̄. Columba apparuit sup ihm ut
docet̄ eis solis qui in simplicitate baptizan
tē. in actionē sci spē afferunt. Corporali spē de
scendit colūba. ut monstraret̄ q̄d baptizat
in corpore ei⁹ quę ē eccl̄ia accipiunt sp̄m scm.
Et notandū quod n̄ eorū⁹ s. columba attulit
ramū olyue. marchā noe. qua baptizatorū alii
deseruit eccl̄iam. alii pacifica remanent in
eccl̄ia. Ramus olyue uiret⁹: solus in ore co
lumbe significat gr̃ām sci spē habundantē
uerbis uite. Quod lucas dicit mihi cōplacuit
mi. tale ē ac si dicat. In te placitū meū cōsti
tui. hi est p te gerere q̄d mihi placet. Quod ū
matheus dicat in q̄ mihi cōplacui. ita exponit.
Q. penitendo corrigit quę male fecit in q̄
penitet. s. displicuit q̄d fecit. Et q̄a pater
omīs humano modo locut⁹ aut. penitet me
fecisse hominē. uidet displicuisse in pecca
toribus. In solo autē & s̄ō complacuit. q̄a ū se
eū creasse hominē penituit. quando q̄dē nullū
meo peccatū fuit. Vnde dauid. Iuuauit dns
& non penitebit eū. tu es sacerdos in ęternum.
Intelligas euangelistas cum ū eādē locutiōē
retulisse eādē retulisse sententiā. Quę diuisi
tas locutionū ad hoc utilis ē. ne uno modo dic
tū mihi intelligat̄ & aliter q̄ se res habet mihi
poterit. Multiū tamen in baptismo & mon
stratur. filius baptizat̄ spē sōs descendit in spē
columbe. uox patris testimoniū filio p̄bentis
audit̄. Columba apparuit sup caput ihū ne
uox patris putaret esse facta ad iohem ū ad
dīm. S. & hic q̄ uox patris utrumque ū docet
filiū. s. nob q̄d credere debeam⁹ ostendit̄ bap
tizatū scilicet a iohe uerū esse dei filiū. nos
quoq; p aquā ablutionis & sp̄m sanctificationis
patrē uocat adoptione dei p̄ se filios efficiat. ut
terā sic lege. Vidit ihc & q̄ cū eo erant sp̄m di.
idē rem significantē sp̄m scm. descendentē
ut columbā. hoc ē sicut rem quę uere colūba
erat ad hoc significandū assūptā. Verū colū
ba nouit creata fuit. & p̄ pacū officiū fo
lura in cleōnia. nec ne nichil mā mirū est. Sic
quoq; legendū q̄d mare ante uidit eos apos
tolos id ē significari eos. aperiōnē baptizantis. fla
tum columbe. uideam⁹. ut inde nob⁹ unę in
structura siquam⁹. Nullū ore uel unguib⁹ lacer
ne. mi. q̄dē musculos uel uermiculos. Vide
am⁹ ne deuere mi⁹ sint arma & sagitte. Non
uideam⁹ manū a capite. Cum fingebat iā non
fuisse magis autē laborat quando mambe

Dicit iā fide salui facti sū
mus & reipsa saluandi. ro
bis mundat̄ erat abo
rigenalis peccī reatu per
ēissionem. & mundandi
ab⁹ pena peccī p effusionē
sanguinis xp̄i. Hec oīa sufi
le est. q̄d infirmi accepta eff
caci medicina p cuius cura
tas dr. & p effectū curand.
Aug. de corda & gr.

B.

B. in mag.

Remet.

flamen columbe.

suis quod bonū est: ut habeat unde ēbuat necessitatē patiens. Jam ē colūba sepe alue nos. quasi suos fere alere pullos. Ipsa rere fructib; ē semine pascit. dubiam aplm. Bonū ē non manducare carnē. ē si bibere uinū. G enim p̄ ... lorem coram deo q̄ fecit nos. Risus mē in luctū conuert. ē gaudiū in merorē. Beati lugentes. qm ipsi consolabunt. Sup aq̄s sedere consueuit. ut uenturi raptū accipiet. punsa in aq̄s umb declinet. Et nos sup fluenta septurarū sedeam. quarū speculis edocti. dinoscē ē pca uere ualeam. insidias hostis antiq̄ hic illud. Oculi ei columbe. que lacte sūt lote. ē resi dent iuxta fluenta plenissima. H idifica re solent in foraminib; petre. In caerna macerie: Petra xp̄s ē cui in cruce clauis man. lancea p̄forauit. Macerie eius est uirtus scē crucis. coadunata. Caerna in ea simus fraternē dilectionis. in quo dum uene ros in fide nutrimur quasi nidificantib; co lumbis in se locū pandimus. hic illud. Surge amica mea speciosa mea. ē ueni. columba mea in foraminib; petre. in caerna macerie. Hec ad. uirtutis exempla recte cōmemo rauim. q̄a sps scs qui in columba descen dit sepe formis ē gā. Querē qua re baptism. succedere circūcisionē. Ait enī beat gregor ar. in libro in iob. q̄ apud nos ualet aqua baptism. hoc egit apud ueteres uel p̄ paruulis sola fides. uel p̄ maiorib; uir tus sacrificior. uel p̄ bis q̄ ex abrahe stirpe p̄dierē. mistm circūcisionis. Soluto. debebat nouū regē nouā legē instituere. inimicos as inē. ideos ē gentiles soluere. ut duo pli mur unū ungerentur ē fierent unus populs.

Quare necesse fuit inimicitiarū causas u delicet. ydeos; ritus q̄s gentiles abhorrebāt eua euare. ē alia sacramēta que uti scs com munia forent substituere. propē hoc quoq; baptismus circumcisionis loco subiit. q̄a circū cisio imperfecti erat sacramēti. ut pote ma ribus solis attinens. Baptismus uero perfecti est sacramentū q̄a unūq; sexui sine dolore cōmodat. Ite ꝑ Jnaq̄ uō ideo uniformiter consecrat baptisma. qua de ē latere manauit aqua. ē q̄a nullus liquor adeo ualet ad abluendū sicut aqua. ē apud omēs facile acquirit. ne se aliqs ꝑtere impiā excusaret. Slota q̄a multiplicē accipit baptisma. Baptismo namq; unum tamū est aque ut solus quod remissionē peccatorū. si dicit aliud in igne uel sp̄u q̄ baptizati sūt apli in die pentecostes. Unde illud. Vos autē baptizabimini sp̄u scō. ceū in aqua ē sp̄u q̄ baptizauerē apli. Quartū in sanguinis effusione. tria uisibilia. i. sāe dos baptizatos aqua se in baptismate. ē tria sūt inuisibilia. id ē fides. aīa. sps scs. Verū dns ut ait ambros. in primo libro de sacramentis. ideo por descendit in baptismū q̄. sps scs cū modo econuso fiat. q̄a dns non indigebat mundari. Sed ob aut ut tus ē ꝑsentia ternitatis que in baptismate xpi manifestata ē. inuisibiliter quat in baptisma tis uisibili sacramēto. Sacramētū uero est uisibile signū inuisibilis grē. Verum cū quis baptizat ipsa exterior corpis ablutio q̄ uide mus signū ē maioris ablutionis animē. que consistit in peccatorū remissione. Aqua ē purgans exta a sordib; corporalib; Signum ē fidei mundātis mentis a peccatis. Sacerdos si quidq; lauans in aq̄ designat sp̄m in fide remittere peccata. Videndū tamē est de hoc sacramēto sic de aliis. q̄a nichil refert a q̄ q̄; det ministro. Minister enī ministrat xpo baptizat. ūm illud. Hic ē q̄ baptizat. Quapp ter sive a clericis. sive a laicis. si a mulieribus necessitate imminente detur. non tamē recte tur. Hoc sacramētū sic ē sacramēta altaris. alii ad uitā. alii ad mortē accipiunt. q̄ enī uere accedunt ē rē ē sacramēti accipiunt. q̄ ficte sacramēti tamē. Unde si p̄modū re sipuerint. si rebaptizabunt. forma autem baptismi sūt ista uerba. In nomine patris ē filii

Quelho.

Gray Scale 0 1 2 3 4

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Vicesimum primum Capitulum. Ductus est ihs in desertum a spū.

ā

& spe sc̄i uel sua ēpollentia. dñs enī gr̄aluē
mistruens baptismū p̄cepit dicens. Ite docete
oēs gentes. baptizantes eos in nomine patris
& filii. & spūs sc̄i. a morte x̄i & sanguinis effu
sione vt baptisma uirtutē & efficaciā sicut
alia sacrāta. siue ante legē. siue in lege. Per
hunc enī xp̄c quę facta fuerāt dimittunt. adhu
uat ne ampli⁹ fiant. p̄ducit ubi oīno fie
ri non possint. facit ut lex impleat⁹. ut nata
liberet⁹ ne peccatū dñet⁹. Et testimoniū phi a
buit ioh̄s dicens. Quia uidi spm̄ descendentē o
quasi columba de celo & mansit sup eū. Et R
ego nesciebā eum. Sed qui misit me baptizare l
tam alte tam subtilē q̄lā spū in eū desce
dente cognouit. Tunc enī didicit quod dñs
reteneri⁹ & ceteri sic alios sacramento baptismi
sui potestatē. siue p̄sens in terra. siue absens
corpore in celo. & nulli eā seruo dam
rus ceteris. Non inuenies aliquē apl̄oz dixisse
meū baptismū. inuenies autē dixisse me
um euangliū. & hoc est quod dicit.
S & qui misit me baptizare ma⁹ ille mi ꝛ.
hi dixit. Sup quē uideris spm̄ descendentē & ꝛ
manentē sup eū. hic est q̄ baptizat in spū ꝛ
scō. & ego uidi & testimoniū phibui. q̄a hic ꝛ
est filius dei. Pulchre addidit manentē sup eū. ꝛ B.
P̄pium enī est mediatoris nr̄i. ut numq̄ spe inuis. Iap. scpe
scs recedat ab eo. fidelibus autē q̄liquando con
ferat. aliquando tollat. q̄by dā tam ad amorē
dei & proximi conseruandū numq̄ abest. Vñ
ipse aut illis. uos autē cognoscetis eū. q̄a apud
uos manebit. & in uobis erit. Iohēs iuxta au .o.
ditorū capacitatē alibi rem p̄dicat. ut rudi fortio
rē se. hic uero filiū dei. Hinc est q̄d paul⁹ ait.
quasi paruulis in x̄o uob̄ lac potū dedi. non
escam. Inter sapientes autē sapientiā loquim̄.

Tunc ihc ductē in desertū a spū. rubr. xv.
ut temptaret⁹ a diabolo. Consulte lucas primo R vi
posuit. ihc autē plenus spū scō. regressus e l xv.
a iordane. ne dubitaret⁹ a q̄ spe ductus fuit
in desertū secūm matheū. uel expulsus e secūm
marcum. Sed dubio ñ uirtute mali spe

Euangelia Marci euangeliste. Ductus est ihs
in desertū. usq; in finem.

ihc agrē in desertum. & uoluntate sua spe
ut sternat⁹ aduersarium. Vbi nob̄ demonstrat.
ut post baptismū accingam⁹ fortē contra
diabolū. relictis mundi illecebris. & sinceri
te pranoz. o xiii l xiiii.

Et cum ieiunasset. xl. dieb; & xl. noctib. posthea esurijt. Obtulit se temptatori. xl. di .B. Jovarcū.
eb; & xl. noctib; ut uideret q̄a siue hic p̄
pera blandiunt⁹ quod ad diē p̄uenet. siue
adusa feriant q; nocte figure congruat.
semp fidelib; adest aduersarius ñ cessans eos
impedire temptando. Esurijt corpore: ut .hjt.
diabolo daret⁹ tēptandi occasio. & unc
ret⁹ ab homine. cui⁹ morte & calamitatibus
gl̄abatur. Admonebatur diabolus. xl. dierū
ieiunio. sciebat totidē dieb; aḡs alijs esse
sa. explorata repromissionis tēa. moysi legē
a deo datā. filios isrl. totidē annis in heremo
pane angloz uixisse. Cum uero sensit post .o.
ieiunū esurire dñm. quod ñ de moyse uel
elya legē ut p̄ ieiunia esurijret. accessit
temptando longe remot⁹ malitię uotū. De .B. .f.
cem tē p̄cepta legis. & quadruplicē mundi.
quod significat iam gr̄am & diffusam p
mundū. q̄ ieiunauit spatio. xl. dierū. In q̄
ieiunio quasi clamabat. abstinere uos a de
sideriis hui⁹ sc̄li. In cōnexione & bibitione
p̄ resurrectionē uel ut clamabat. ecce ego
uobiscū sum. usq; ad consūmationē sc̄li.
Unde quāus nondū glēmur. tam spando
tā pascim̄. Congrue ieiunū. xl. me. statuū
est esse cū fine dūcę passionis. q̄a significat
nos debere a mundi amenitatibus continere.
ut dñm seqū ualeam. In abstinentia autē
q̄dragenarij numeri⁹ custodit⁹. q̄a uirtus
decalogi. p. iiii. libros euanglij impletur.
cū euangliū custodit⁹. Vel q̄a p decalogū
dñm & proximū diligē p̄cipim⁹. & motu cor
poris q̄ ex quatuor subsistit elementis. carni
tas dei & proximi mortificat⁹ apte ad diluenda
peccata in q̄dragenarij numeri⁹ tempꝰ
penitentię surgit. Et accedens ꝛ

Hominū quę constructa sunt
Auctoribus reddi potest ratio.

Sedā dñica in sabbato
signo.

temptator dixit ei. Si filius dei es. dic ut lapi
des isti panes fiant. Et respondens dixit. Scptum est.
Non in solo pane uiuit homo. sed in omni uerbo
quod procedit de ore dei. Credidit aliquando dia
bolus debellatore suum uenisse in mundum.
sicut possessum hominem dixit. Quid nobis et tibi
fili dei. uenisti ante tempus torquere nos. Dum
tamen illum esse dubitarent mortalia patiendo.
Scptum est dixit dns. qua humilitate sua potentia
prosterneret uincere diabolum. Intendebat demo
num principem ex mutatione lapidum in panes.
uirtute sua potestatis in deo agnoscere. et in ho
mine oblectamento cibi patientia eius furtiuos
illudere. Verum dns de utero nostro testimonium
sumens ostendit non in pane hoc solitario. sed
in uerbo dei alimonia continuari esse spiritalibus
modis fit temptatio. suggestione delectatione consensu. Xpc autem suggestione sola
temptatus est. qua delectatio peccati nisi esset non
mordit. Non indignum temptari fuit illum
qui occidi uenerat in sua temptatione mas
uincere. sic sua morte nostra tulit peccata.

Tunc assumpsit eum diabolus in sanctam civita
tem. et statuit super pinaculum templi. Non est
mirum si ea permisit a bello assumi et duci et
statui. qui se pertulit a membris illius crucifigi. Po
test autem sic intelligi. assumpsit eum diabolus id est
temptando innasit. et statuit eum super pinacu
lum templi. i. occasio fuit quare dns a suo spu
situ ductus et statutus illic. Summa uel pinnaculum est
fastigium. id est summitas. Solebant antiqui sicut
adhuc fit in pluribus locis superiora domorum uel
templorum facere plano seminato. ut ibi posset
stare et agere quod uellet. Unde dns ad apls.
Quod in aure auditis predicate super tecta. Sanc
ta autem ciuitas ierusalem dicebatur in qua templum et
cultus dei secundum legem moysi hebraeis dixit ei.
Si filius dei es. mitte te deorsum. Scriptum enim est.
quia angelis suis mandauit de te. et in manibus
tollent te. ne forte offendas ad lapidem
pedem tuum. In omnibus temptationibus hoc agit
diabolus ut intelligat si filius dei sit. Dns

sic responsione temptat. ut eum relinquat am
biguum. Vocat mitte te deorsum. quia omnis pe
riculare satagit. infirmum ostendit. non persuadere
potest. Paupertate si potest. testimonium quod indu
cit. non de se tamen. sed de omni uiro suo. propheta est.
Jeremias. psalmo. xc. sic exponit. Occiput duas natu
ras dei et hominis perfectas credidit in saluatore.
hoc anglicis manibus uallat. ad lapidem. ad xpm.
ne offendit pedem suum. quia lapis est offensionis et
petra scandali. Aug. eodem psalmo. In manibus
angelorum sublatus est dns quando assumptus est
in celum. non qua si non portarent ruitur erat. sed
qua obsequebantur regi. Quod si dicat meliores
se quam portant. quia portat. respondebo. quia melio
ra sua infirma hominum. Tacuit autem quia satur
de sua conculcatione ne subiungens filium dei
super aspidem et basiliscum ambularunt. et conculcatum leonem et draconem. Tunc illi dic.
Rursus scptum est. Non temptabis dnm deum tuum.
Veris scripturarum fraus clipeus falsas diaboli sagittas de scripturis. quod uel falsa proponit uel ue
ris falsa persuadere conatur. testimonia de utero
nostri protulit dns. ut sedem legis sacramenta mi
straret. Suggerebat ei quasi homini. ut sig
num aliquod exploraret. quantum apud dnm ualeret.
Sed scriptum est homini ne dm temptare au
deat quando habet quid faciat ut quod cauere oporteat euadat. Inde est illud. Si uos pse
cuti fuerint in una ciuitate fugite in aliam.
Post quod uero deficit humana prudentia si
bi se totum dum committit potentie. non est
timenda temptatio. Nunc autem potuit xpc
aliter de templo descendere quam precipitauit
se scripturas. Iterum assumpsit eum
diabolus in montem excelsum ualde. et osten
dit ei omnia regna mundi. et gloriam eorum. et dix
it illi. Hec omnia tibi dabo. si cadens adoraue
ris me. In monte. i. supra montem ostendit
regna. non quia ipsum ei quia omnia uidet am
plificauerit. et quantum in se fuit uerbo et
promissione ostendit uanitatem humane pom
pe. quam amabat. quasi speciosam suadens

Gray Scale
0 1 2 3 4

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

dño ut uel sic eū ꝺ sibi cęt. Bene quod lucas cō
memorat in monte tempt̄s tēporalia mōstrū
t̄. ḡa cito cadunt humanę potestates. Dicens
h ꝺsā iam t̄ dabo. subdē loquit̄. ñ qđ omīa
regna dare posset. Videns adorauerit dicēdo
t̄ ḡa adoratur diabolū ante corruit. Nota ḡa
omīs potestas & ordinatio potestatū a deo est.
ꝙ a malo potestatis ambitio. Potestas nāq; diabolo
ad tempꝰ p̄missa. ñ mala ē. ꝙ hīs q̄ ambiendo
male utuntur potestate malę est. T unc
dicit ei sic. Vade satanas. Scriptū ē dñm dñ
tuū adorabis. & illi soli seruies. Non ut quidā
putant. Sathanas. i. sequere me. q̄ contraria est
uoluntati meę. Hic ñ dicit̄ retro. ut subaudi
atur. uade in igne ętnū. Omīs hominis scriptū est. ß.
dñm adorare eiq; soli seruire. Grece latra dicit̄
seruit illa. quę soli deo conuenit. si creaturę.
Vnde ydolatre nūcupant̄. in q̄ sacrificia quę
um deo debent ydolis impendunt. Dulia autē
est seruitus cōmunis. siue deo. siue hominꝫ.
Vñ & seruitus dicit̄ latine. qđ dulos dicit̄ grece.
lubēt̄ ḡ p caritatē seruire inuicē. quod grece
ē dulię. & deo soli. qđ grece ē latrię.

L Et cōsūmata omī temptatione. T unc re
M liquit eum diabolus usq; ad tempꝰ. H Et ecce
cū bestijs. R xvii. O .xcvii.

Et ecce angli accesser̄t & ministrabant ei.
vi
Consūmata omni tēptatione dicit. ḡa hīs t̄ḃ;
m
temptationib; continent̄ origenes omīum
h uitioꝝ. iobie arrestante ḡ. aut. Omne qđ ī mun
do est. concupiscentia carnis ē. & cōcupiscen
tia oculoꝝ. & superbia uitę. ꝙ in euangelica pa
rabola tribꝰ. reprobi negotijs ab ęternę uitę
dapib; excludunt̄. primus dicit. villā emi & ē.
dic̄ dic̄. Juga boum emi q̄nq; dic̄ dic̄. uxorē duxi.
Uxoris appetitus ad concupiscentiā pertinet. sic
gula. ville empcio ad auaritiā. & superbiā proba
tio q̄nq; iugorum refertur ad concupiscentiā
oculoꝝ. ubi curiositas est. & uana gla. Reprica
telo hostis. totidem arma defensionis oppone.
ut concupiscentia carnis pellat̄ ieiunio. auari
tia elemosinis. iactantia p̄cb; Antiquus hom;
h Job in iob libro xviii.
Exse diabls temptare quo sibi minꝰ appetit. h eos
qui temptandi sunt & quit temptandi sunt h ñ ds tēp
tari multe permittit. Vñ & in libro regū deo dr. quia
spē dī malus irruebat in saul. Duobꝰ uerbis cōpheh
sa ē potestas iusta in diabolo. & uoluntas iniusta. Hā
ipse dr spē malus p̄ negissimā uoluntatē & ds spē dñi
p̄ acceptā iustissimā potestatē

.f.

nem supauit diabolus gula. in uetito pomo.
Vana glā superauit eū dicens. eritis sicut dijs.
Quarta etiā superauit eū. quando dixit scien
tes bonū & malū. Quarta eius recte dicit̄ sub
limitas ambitionis. Sic & temptauit dñm. ſ;
uicit̄ recessit. Quando goliā ęt̄ lapidibus
de torrente p̄strauit. xp̄s diabolū ęt̄; testi
monijs de lege. Quę autē temptationū p̄ma
ue
fuerit. quę media. quę ultima. & in qua for
ma temptator accesserit. an in sua. p̄pa. an
in spē hominis assūpta. ñ multū refert igno
rare. Reliquit dñs. ꝺ diabolus usq; ad tempꝰ. p̄
ea p nudeos apte eū impugnaturꝰ. Sic etiā q̄ndo
non p̄ualet in temptatione. a nob recedit.
usq; ad aliud tempꝰ. Inē bestias dñs cōmorat̄
ut ho. ministrio uicit̄ angelico ut ds. Et nos eū
in eremo sę cōuersationis bestiales hominū
mores tolerantes. ministrijs angelicis meremur
a quib; corpore soluti. ad ętna gaudia trans
feramur. xv. A .xvi.

Altera die uerū stabat iohs & ex discipulis ei
duo. & respiciens ihm ambulantē dr. Ecce
agnus dī. ecce qui tollit peccata mundi. Tripli
iohs. i. populis gręe. Altera die. id est post legem
cognoscit agnū quo redimit̄ ambulatio ihu
dispensationis incarnationis q̄ nob exempla
uiuendi dedit. nisi manet. sicut mansio ei ętnę
patrie diuinitatis. Statio uero iohis & discipu
lorū ei ostendit. q̄ ipse illā uitarum arcem
conscēdant. a qua multis tēptationib; poterat
deici. & magistrum eis corde sequebant̄ uel al
ter. Stabat iohes. i. cessabat lex. tanꝫ testimo
nijs phibens & deambulabat ihc. id est gra
hinc & inde colligens. Agnus innocentissimꝰ
laudꝰ p̄figuratur. magno paschali. quom
peccata tollat. Apls petrus ostendit dicens.
Non corruptibili argento uel auro redempti
estis de uana uita conuersatione patrie tradi
tis. ſ; pretioso sanguine quasi agni incontami
nati & immaculati ihu x. & iohes in apoca
lipsi. Qui dilexit nos & lauit nos a peccatis
nr̄is in sanguine suo. Non solum autē lauit
S euangliū iohannis euangeliste. Stabat ihes
& ex discipulis ei duo. indurchi usq; ihm.

Rab.

.o.

Cum diabls nil se uicty
esse uidisset recedit. meri
tum nam profecto ne maior
nobis fiat occasio coronā
tū.

.B. in mis.

.f.

Supra cap. xiii.

.B. mont.

.o.

.B. mont.

nos quando sanguinē suū dedit p nob. uel quando baptizamur in ymitatiō passionis
Incip. clvi. illi⁹ uerū etiā cotidie lauat nos in sanguine
suo. cum eiusdem beate passionis memoria
ad altare replicat cum panis & uini creatura
in sacramētū carnis & sanguinis ei⁹ in substā
·a·. bilē spē sēlificatione transferūtur. Peccatum
mundi. dicit originale peccatū. quod p pri
mū hominē intrauit in unūsūm genus
humanū.

·f· Et audierunt eū duo discipuli loquentem.
& secuti sē ihm. Conūsus ihc autē & uidens
eos sequentes se dicit eis. Quid queritis.
·B. monit. Desiderantib; pcipe uerbū gre porrigit ab ipso
quā a nobe dat fiduciā quācumq; uellēt
·Alqn? interrogandi. Conūsus quasi fatē pburt.
dū de maiestate descendit ut posset uide
ri dum p umbrā legis quangbī lucē exhi
buit. Qui dixerūt ei. Rabbi.
quod dicit⁹ interpretatū magist. & habitas.
·B. in omt. dicat eis. Venite & uidete. Volebant transi
torie magistrū ueritatis pfrui. & mansionē
querebāt ut plen⁹ ab eo posset instrui. Am
monet g nos. ut quotiens incarnationis dñi
transitū ad nrām reducim⁹ sollicito corde
eum rogemus ut habitationē etnē man
sionis nobis dignet ostendē. Venite testi
monio iohis a lege recedentes. uenite cre
dendo bonis opib; insistendo & intelligentes.
Venerunt & uiderunt ubi maneret.
& apud eū manserūt die illo. Hora autē erat
quasi decima. Manserūt die illo apud dūm
felicē uesperam exspectantes. quia omīs electi
post opum bonor⁹ pfectionē cum illo sē actu
ri diem illū de quo ppha dicit. Melior est
·Alquin. dies una in atriis tuis sup milia. Merito secum
sunt eū hora decima. quia uenerunt temp⁹
ut implerēt p dilectionē lēe habentes decem
p̄cepta. que a iudeis nō implebantur p timorē
nīi dīs. non uenit soluere legē sed implere.
Erat autē andreas frat⁹ symonis pet⁹ unus
ex duob; qui audierant a iohe & secuti fuerāt

eum. In fide non querit annos multitudo
nec pauertas. Andreas minor erat symone
etate. & tamē ihm p̄or inuenit. fratremq; in
uentū nunciat fore. ut sic et sanguine fit
germanus & fide. & hoc est qđ dicit. a. xviii. m
Inuenit hic primū fratrē suū symonē. & dicit ei. Reperi. clxxvi.
clxxvi. Inuenim⁹ messiā. qđ est unctū. exp̄ Hoc. l
Et adduxit eū ad ihm. Intuitus autē eū ihc In cap.
dixit. Tu es symon filius iohanna. tu uocaberis cephe.
cephas. quod interpretat petrus. Cephas ebreū Hoc.
& syrum. petrus grecū & latinū & mutatis
lingua nomīb a petra dicti sunt. Vocat autē
petrus ob robur mentis. qua solidissime petre
exp̄o adhesit. & notandū qđ hic petrus nomē
accepit. nūc ubi aut illi ihc. Tu es petrus & super
hanc petrā edificabo ecclesiam meā. Hec ubi mar
cus. seu discipulos singillatim cōmemorans dixit.
quod imposuerit ei nomē ut uocaret petrus.
hoc enī recolendo ait. xvi. a. xviii.
Hi cras in no uoluit exire in galileā. & inue
nit philippū & dicit ei. Sequere me. Erat
autē philipp⁹ a bethsaida ciuitate andree &
pet. Galilea interpretatur transmigratio facta uel
reuelatio. Transmigrat homo de uitiis ad uirtutes
& post de uirtute in uirtutē. Hec fit ei reuelatio.
ut uideat dñs deos in syon. Vocat⁹ ergo discipulos
discipulos ad sequendū. id est imitandū se. exit a iu
dea. ubi erat iohes baptizans in galilea loco nōīe
munens. ut sicut ipse p̄dicabat sapientia. & sic
p passionē mirantur in gla. sic & imitatores
sui bethsaida interpretatur. domus uenatorum.
in quo notat⁹ animar⁹ & officiū uisitorū. Venatores
enī dī erant in capiendis aīab; Vult philippus
antequā fiat apls uocat nathanaelem.
Invenit philipp⁹ nathanael & dicit. Quem
scripsit moyses in lege & pphe. inuenim⁹ ihm
filium ioseph a nazareth. & dixit ei nathanael. a
nazareth potest aliqđ boni esse. Dicit ei philippus.
Veni & uide. Vidit nathanael pet⁹ erat in sep
turis. quando audiuit a nazareth statim
arcet⁹ in spe dixit. a nazareth potest aliquid
boni esse. hoc bn potest p̄nunciari siue sub
tū ex illius nominis interpretatione tum
quia scripte ihm nazarenū uocant

Gray Scale 0 1 2 3 4

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Vicesimum tertium Capitulum. Regressus est ihs in nazareth ubi nutritus fuerat.

interrogatione: siue non Nazareth nūpt̄atur
mundicię: siue flos eī: siue separata. P̄tea etiā
nathanael non fuit unus de xii. qa prius erat
in lege. a dñs ꝑdicatas elegit unde confundēt
mundū. uel fortassis muta nathanael qđ de
galilea nō de judea surget. ꝓpha aut de naza
reth poterit aliqđ bonū eē. Vidit ihe
nathanael uenientē ad se. a dicit de eo. Ecce
uere israelita in quo dolus nō est. Dicit a natha
nael. unde me nosti. Respondit ihe a dixit
ei. Priusquā te philipp⁹ uocaret cū esses sub
ficu. uidi te. Respondit a nathanael a ait.
Rabbi tu es filius dei. tu es rex israel. Quia cognō
uit nathanael dīnm corporaliter absentē ui
disse quę ipse in alio loco gesserat. id est quoꝺ
a ubi sub quadā arbore ficu uocat⁹ sit a philip
po. quod ē indiciū diuinū faceret non solū rabbi.
id est magistrum. sed a dei filium ac regē israel: id ē
xp̄m in quo ꝑfecte est israelita. id ē uir uidens
dīnm qui sine dolo erat. Hoc est sine simulatione.
Si enī peccata habebat confitebat ea. Pharisei
uero dolosi sūt qui se bonos ꝑdicant. cum sint
malos. Inuenim⁹ arborē ficu maledictā quia
fructū non habuit. a cū adam a eua peccas
sent. de foliis ficulneis succincti sunt. Et fecerunt
folia. q illa peccata intelligunt. Erat autē na
thanael sub arbore ficu tamq̄ sub umbra mor
tis. quando lumē ortū est. Nathanael
donū dei nō ꝑfecte. Et nisi dono dei
quisq; uocetur: numq̄ recte ꝑfectę transgres
sionis euadet. Respondit ihe a dixit
ei. Quia dixi tibi uidisse te sub ficu credis. maio
ra uidebis. a dicit ei. Amen amen dico uobis inde
bitis celos apertos a angelos dei ascendentes a
descendentes sup̄ filiū hominis. Plus est quod
dīnus nos uocatos iustificauit. quā qđ nos
uidit iacentes sub umbra mortis. Quando ui
dit iacob scalam a angelos ascendentes. a de
scendentes. a lapidē subposuit capiti suo unxe
it. significatio totius erat. Lapis q. xp̄s intellig.
angeli boni ꝑdicatores sunt ingeniū. q ꝑdican
do filium hominis. ascendunt a descendunt.
cum sublimitate diuinitatis ei⁹ a humanitatis
infirma nuntiant. descendunt cū docent. qa
in principio erat ūbū. descendunt cū adiungit.
qua uerbū caro factum est. L. xcvii. y

In cap. xcii. In fēr. iii. In octāa dñice. Post epyph.

Et regressus est ihe in nazareth sue .G. xcvii.
in galileam. a fama exiit p .R. xx iii.
uniuersam regionē de illo. .A. xl. iii.
Et ipse docebat in synagogis eorum a mag
nificabat ab omnib; Nazareth sue signa mi
raculoꝝ intellige. sicut alibi iudei inquiunt. Un
de huic sapientia hec a uirtus. Sapientia unde
licet ad doctrinam. uirtutes uero ad opa refe
rentes. xvii. L. xcviii.

Et uenit nazareth ubi erat nutritus a in
trauit secūm consuetudinē suā die sabbati
in synagogā. Ihe intrauit cum aliis. ut ad in
pleret quā celebri ritum legis. Iudeoꝝ. p̄e synago
ga dicta solet. quis dicta sit ecclia. Nam ū apli
numq̄ synagogā dixerūt si semp ecclia. sine
discernendi causa. sine quod inē congregatio
nē unde synagoga a conuocationē unde ecclia
nomen accepit. distat aliqđ. quod scilicet congre
gari a peccora solent. conuocari autē magis
est rationis ratione. ut sē homines. deoq; no
uę gr̄e ꝑpin usum est doctoribus debere uoca
ri ecclia. maiori dignitate conuocatū in
unitatē fidei. Et stans retro
legere. a traditus est illi liber ꝓphē. Isaie. Indi
cū sunt humiliatus. suscipe lectorius officiū.
Vel ecclā scriptura de ipso p ipsum nob̄ erat
aperienda. a adimplenda. Et ut reuol
uit librum inuenit locum ubi scriptum erat.
Spūs dñi sup me. ꝓpt̄ qđ unxit me. euangeli
zare pauperib; misit me. ꝑdicare captiuis re
missionē. a ceci⁹ usum. dimittere confrac
tos in remissionē ꝑdicare annū dñi acceptū
a diem retributionis. Librū ꝓphē clausum
accepit. si reuolutum legit. quia multum
incarnationis sue in ꝓphis obscurū. a ꝑ
suscepit implendū. a post mortalib; aperit
intelligendū. Inclusi sunt in uetere mag
sō spū ꝑmissoribus suis. cuius unctionis sacra

y Euangm luce euangeliste. Regressus est
ihs in nazareth sps. usq; in finē.

mentum & manifestatio fuit. qđ in baptis
mo sup eum spē scī in specie columbe appa
ruit. Saupib; id est gentilib; euangelizauit
resurrectionē p̄ p̄onel suos capitu ii. i. ppl'o
tudeos captiuato in peccatis p̄dicauit remis
sionē peccatoꝝ. cess. i. pharisei non intelligen
tib; legem p̄dicauit umbram. hoc ē intellectū
scripturarū. Confractos dicit uel corde cōm̄
tos. uel legis onere p̄ssos. annū dñi. temp' p̄di
cationis ei' die rēbutionis ultimū iudicii.
hinc scriptū est. Si uos filius liberauerit. ue
re liberi eritis. Et de contractis. sacrificii deo
spē conbulatus. cor contritum & humilia
tum ds non despiciet. Et illud. Qui sanat
contritos corde. & alligat contritiones eorū.
De anno dñi dicit. & dauid. benedices corone
anni benignitatis tue. De die rēbutionis
scriptū est. filii hominū uentur est in glā
sua cum angelis suis. & tunc reddet unicuq;
secm opa sua. Et cū plicuisset
librum. reddidit ministro & sedit. Cū esset
in mundo dns locutus & docens in synago
ga. i. ad ecclesia regressus ut reliquit offici
um euangelizandi. ministris euangelii. & re
sedit in dextera patris. Stans legit & libro
reddito sedit. qa stando in mundo opat ē
nobis uiam p̄ficiendi. & sensū. doctine. re
sidens uero in dextera patris docuit nos post
labore habituros requiē. Stare enī opanal
ē. sedere uero quiescentis. uel iudicantis.
Quicūq; ē g̃ p̄dicator. surgat legat. & re
sedeat. hoc est. operetur. p̄dicet. & sic p̄mia
quietis expectet. Reuoluto libro legit. qa
ecclia misso sp̃u omnē ueritatē docuit. Li
brum plicatū. ministro reddidit. qa si omia
omnib; dicenda fr̃. i. p capacitate audientiū
cōmittit doctori dispensandū. Et oīm
in synagoga oculi erant intendentes in eū.
Cepit autē dicere ad illos. q. hodie ipleta est
hec scriptura in auribus uris. Impletā dicit
esse scripturā. quia sicut illa p̄dixerat ip
se faciebat.

¶ Reuoluere librū & pli
care. libri ꝛr. indecoꝝ
in rerum nr̃ā.

No

f-ta

Capitulum quartum. Ambulans

ibs uxta mare galilee uidit duos fratres

Exinde cepit ihc p̄dicare & dicē. R. Cū Mxx.
implerē est temp' & sententiā agite. R. xv.
Et creature euangelio Mdyppinquabit enī regnū
glorie. Implerē est illud ni murū ips. de q̄ dicit
apls. Postq̄ uenit plenitudo temporis misit ds
filiū suū factum ex muliere factū sub lege. ut
eos qui sub lege erant redimeret. & hanc rudinē
radicis dulcedo pomi cōpensat. picula mortis
spes delectat. dolorē medicine. spes salutis mi
gat. q̄ desiderat nucleū. nuce frangat. Simili
ter pennitentiā agat. q̄ uult adherere bono.
P̄onia. & narrare possunt. qui ad palmā in
dulgentie meruerunt puenire. unde post
pennitentiā p̄dicatores elegunt. Credite euan
gelio. misi enī credideritis. si intelligetis. Deinde
bona opa ut sit fides. i. fides p̄cedat ut sequāt
bona opa. Sine fide impossibile est placere ds.
Regno terreno succedit pauperta. pauperta uero
xp̃ianoꝝ regnū sempiternū. Unde illud. Regnū
meū nō est de hoc mundo. Omis enī honor ter
renus. spuma fumi sopnus est. xviii cal

Ambulans autē iuxta mare galileę. uidit
duos fr̃es. symonē q̄ uocat petrus. & andream
fratrē ei' mittentes rete in mare. erant enī
piscatores. M xxii. R. l. xxxvi.

Et ait illis. Venite post me. & faciā uos fie
ri piscatores hominū. Et illi continuo relictis
retibus secuti sunt eū. Ex eorum arte figuri
officii opus p̄dicationis. Ut enī pisces amari ita ho
mines extra locū lucis habitaculi p trahendi sc̃i. p̄ autē mittuntur
piscatores & illiterati ad p̄dicandū. ut fi
des in uirtute dei credat. nō in eloquentia.
Qa uero scripta ū dicit relictis omib;. i. solū
relictis retib; secutis eū. indictum est quos
adhuc uoluerant redire ad sua. & fortassis
ad eadē retia rahere.

Et p̄cedens inde uidit alios duos fr̃es iacen
tem. zebedeū & iohem fr̃em ei' in naui cū
zebedeo patre eoꝝ. reficientes retia sua. &
uocauit eos. illi autē statim relictis retib; & q̄
patre secuti sunt eū. L. xxv.

Euangelium Matthei. Ambulans autē ihs
uxta mare. Iam rectū. usq; finem.

Dñica .vi. p̄ pentecosten.

Factum ē autē ꝫ
cum ē vbꝫ irruerent in eū ut audirē ūbū
dī & ip̄e stabat secus stagnū genesareth.
Stagnū genesareth ideē dicunt ēē qđ ma
re galilee. uel mare tyberiadis. Sz mare ga
lilee ab adiacente ꝓuīcia est dictū. mare ty
beriadis á ꝓxima ciuitate. Porro genesar
greco uocabulo quasi generans. Sz autā dicit
á ꝓpetate laci ipsi qđa crispantis; aḡs de se
fr̄eq̄nter aurās excitat. aqua q̄dē dulcis est
& hebree lingue consuetudine omīs aquarū
congregatio siue dulcis siue salsa. mare nūc
cupat. Q̄ lacus unē fluente iordane. c.xl.
stadiis in longitudinē. & .xl. extenditur
in latitudinē. Q̄ a q̄ stagnū siue mare
p̄sens scīm designat. dīnī secus mare stat.
postq̄ stabilitatē ꝓpetue quietis adiit. deuic
ta mortalitate labentis unde. Turbarū conue
tus gentiū in fide concurrentiū ꝛ populus est
de quib; esaias ait. & fluent ad eū oēs
gentes. & ibunt ppli multi & dicent. Veni
te & ascendam in montē dñi. Et uidit duas
naues stantes secus stagnū. Due naues circū
cisio fr̄is & ꝑputiū. q̄s ille uidit qđ de utroq;
populo q̄ fr̄es eē nouit & misericordiē ad fidē
re unde euangelizatē quasi ad litus ꝓuehit.
Piscatores aut̄ descendentes & lauabāt retia.
Piscatores fr̄es doctores q̄ nos retiis fidei comꝑ
hensos & de ꝓfundo ad lucē elatos. ꝛ inuen
tis quasi litori adducunt. Quasi enī retia
fr̄es cōplexe dictionis ꝑdicatiōis. retinen
tes eos in fide q̄s capiunt. Retia namq; quasi
retinacula fr̄es uocata. hec retia in laxantur ī
captura. modo lota plicant. q̄a nunc exercen
da est doctoris lingua. nunc sumet cura
gerenda. Ascendens aut̄ in unā na
uem que erat symonis rogauit eū á terra re
ducē pusillū. & sedens docebat de nauicula
turbas. Navis symonis ē ecclia ꝑ mutua de
qua paulus ait. q̄ oportuit ē petro in aposto
latu circūcisionis. opat̄ est & ih̄u gentes
una dicta. q̄a multitudinis credentiū erat
Euangelii luce. Factū est autē cū ē
irruerent ī eum. ī audire tū p̄ totum.
cor unū. & anima una. De qua docebat ꝑ
bas. quia auctoritate ipsi ecclie docet usq;
hodie gentes. l. xxx. lx. cc. xx. Feria .iiij. infra octo. Pasche.

Ut ꝛ cessauit autē loq̄. dixē ad symonē.
Duc in altū & laxate retia uā in capturam.
Quod symonē rogauit nauē a terra reducere
pusillū. significat. uel tempare uendum
uerbo ad turbas ne ꝓfunda sacramentoꝝ
tantū eā. ut audientes intelligant. uel ꝑ
in ꝓximis regionib; ꝑdicandū. ut quod di
citur duc in altū ad remotiores gentes ꝓ
neat. quib; p̄ea ꝑdicatū ē. Johs̄ ꝯstomus.
habem̄ ꝑ nauē ecclīā. ꝑ gubernaculo crucem.
ꝑ gubernatore xp̄m. ꝑ rectā partē. ꝑ uento
spīm scīm. ꝑ uelo gām. ꝑ nautis aplos. ꝑ na
ugantib; ꝓphas. ꝑ mari uetus testamētū
& nouū. Cōmittamus q̄ nos pelagibus. ꝑfun
do ad p̄hendam in scripturis diuinis mar
garitā latentem. Et respondens sy
mon dixit illi. Preceptor. p̄ totam noctē labo
rantes nichil ceperim. in uerbo aut̄ tuo laxa
bo retia. Visi dīnī cor illustrauerit audito
doctor in nocte laborat. Hisi in gā supna
laxate fuerint disputationes. frustra ꝑdi
cator laculatur uocē. q̄a fides ī uerbi sapi
entia ꝓuenit ī munere dīuino. Et
cum hoc fecissent. concluserunt piscium
multitudinē copiosam. Rumpebat aut̄
rete eoꝝ. Rete rumpebat̄ quia nunc ad con
fessionē fidei tot cū electis & reprobis intiant.
ut hereticis; ecclīam scīdāt. Rumpit̄ rete ꝑ
non labit̄ piscis quia suos dīnī & mē ꝓsequen
tium scandala seruat. Et annuerē
socijs qui erant in alia naui. ut uenirent
& adiuuarent eos. Alia nauis ē ecclia de
gentibus. quia de iudea & tī fr̄es tot credituri
quot ad unā cēnā sunt ꝑdestinati. Rete
enī rumpit̄ in ecclia circūcisionis. quonta
iudas ꝑditor & symon magus ꝓfuit ne
quissimi. & antichristus & sapphyra. & multi
alii abierē retro. antequā barnabas & pau
lus ad gentiū aplatū segregati fuissent.

Feria .iiij. infra octo. Pasche.

& do alijs gentib;

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Et uenerunt & impleuerẽ ambas nauiculas ita ut mergerentur. Hoc impletum usq; in finem scli creuit. Mergunt. hoc est. in submersione pmunt non enim se submittere. & picturate. Vñ apls. In nouissimis diebus erunt tempora periculosa. & homines se ipsos amantes. Mergi q̃ naues est homines in scłm relabi. qs petrus adhuc stirmitate posit demonstrat his ubis. L. xxxi.

Quod cũ uideret symon petrus. procidit ad genua ihu dicens. Exi a me qa homo peccator sum dne. Stupor enim circumdederat eũ. & omnes q̃ cũ eo erant. in captura piscium q̃ ceperant. Similiter autem iacobũ & iohem filios zebedei. q̃ erant socii symonis. Carnales in ecclia regnũ spualiũ. in q̃bus maxime & plona eminet. a se q̃dam repellunt. non lingua. sed moribus & actione tumentes. non posse pati regulã ego. & tam eos maxime honorant. licet ab eis moribus & facti dissentiant. honorificentia. significatur petrus cadens ad pedes dñi. mores autem dissimiles in eo quod ait exi a me qa homo peccator sum dne. Dñs tamen non recedit ab eo. quod significat spuales uiros si debere cõmoueri peccatis carnalium. ut deserant munus ecclasticũ. L. xxxiii.

Et ait ad symonẽ. Ihc. Noli timere. Ex hoc iam homines eris capiens. R. x. Carnales confortandi sunt a spualibus. ne de conscientia culpe sue timentes. aliorum innocentia stupentes. scitatis ut formident aggredi. Quod autem sequitur. & hoc ita homines eris capiens. ad petrum specialiter pertinet. cui dns exponit quod capturam piscium significabat captura hominum p eum.

Et cum eduxissent in eam. A. xxviii. discipli eius. et subducto ad. L. xxxii. terram nauibus. relictis omnibus. secuti R. x. sunt illum. Quid reliquere q̃ in hoc scło nichil amare studuere. In his docemur xpm sequi. & sectaris unitatem sollicitudine ac pacifice doctrine consuetudine uti teneri. Hora qa uisio miraculo de captura piscium tam firmius credentes. q̃ uocabantur non solum rebus. & omnibus relictis secuti sunt dñm. ad pmanendum cum illo. Naues autem idcirco subduxerunt ad terram. licet non postea reditura. ad ppa. ut sic cunctis seruarent ad usum quo usq; in alicuius possessionem transirent. Decebat enim apli qs dis formam uere religionis rerum mundo constituebat. ñ superbe ñ minus caute mundum contemnere. quod legimus philosophos fecisse. Erant enim thebani. ut ait ieronimus. ad tollendum manum piscio in mare. ñ paruo auri pondere abutique pessimum male cupiditatis. ego uos mergam ne mergar a uobis. G. Lxxi. R. xxxiii. xxxviii. xviii.

Et cum transiret inde ihc. uidit hominem sedentem ad theloneum matthum nomine. & ait illi. Sequere me. Et surgens reliquit omnibus secutus est eum. Telos grece. latine uectigal dicitur. Ad theloneum. i. ad curam dispensationem q̃ uectigalium. debebat pertinere. ut eius manibus. Matthis q̃ & leui dictus est. Bonum enim finem intelligens matthis quid sit uere dñm sequi. fit imitari. sequitur eum. ñ tam gressu quã affectu. Relicto enim ppa. q̃ rapere solebat aliena. & contemptis (presentibus) que euenire poterant ei a principibus. quia uectigalium rationes incõposite reliquerat. Ostendit itaq; in matheo q̃ publicani erant nullius de salute debent desperare si conuertantur. Publicani namq; uocantur qui uel publice scriptis fedantur. uel publicis ipsicantur negotiis que sine peccato aut nullatenus aut uix p̃ sunt amministrari. A. xx. iiii.

Post hec uenit ihc & discipli eius in iudeam terram. & illic demorabatur cum eis & baptizabat. A. xx. v. G. vii. R. xi.

Erat autem iohes baptizans in enon iuxta salim. quia aque multe erant illic. & aduenichant & baptizabantur. A. xxvi. xxvii. Nondum enim missus fuerat in carcerem iohes. R. viii. Se non locus est ubi aque habundant. Salim uero opidum est ultra iordanem sicut ubi olim melchisedech regnauit. Si iohes nullum

Iohannis euangelium. Post hec uenit ihs. usq; in finem.

baptizasset ꝑ̃ dñm. dicere2 quod melior fu isset e3 baptismus baptismo dñi. q̃ multos baptizauit. A. xxxii.

Facta est g̃ questio ex1 discipulis iohis cum iudeis de purificatione. Mittebat iohes ad xp̃m baptizari q̃ uenebant ad eũ. ñ mitte tant2 ad iohm uenerent ad xp̃m. & inde turbati sũ discipli iohis. Et uenerẽ ad iohm & dixerẽ ei. Rabbi q̃ erat tecũ trans iordanẽ cui testimoniũ phibuisti. Ecce hic baptizat. & oĩes uenium ad eũ. Respondit iohes & dixit. Non potest homo accipe q̃quã. nisi ei fuerit datũ de celo. A. xxviii. Ipi uos michi testimoniũ phibetis q̃t dixerim ego ñ sum xp̃s. sed q̃a missus sum ante illũ. Qui habet R̃m. l. x. A. xxix. sponsam. sponsus est. amicus aut3 sponsi q̃ stat & audit eũ gaudio gaudet ꝓpt3 uocem sponsi. Stat qui se humiliat. Vide iohm stantem. Non sum dign3 corrigia calciam ti ei3 soluere. Omis ecclia uirgo appellata est. dũsa enĩ dona dñi sũ. ut q̃ castitatẽ non hr corporis. castitatẽ habeat animę. aue est autem ñis uirginitas. Integra fides. sobria spes. sincera caritas. De castitate ecclię aut aplis. Despondaui enĩ uos uni uiro. uirginẽ castam exhibere xp̃o. Sponsa g̃ ecclia. Sponsus xp̃s. amic3 sponsi iohis. stans in fide & audiens. id est intelligens & complens. uocẽ. i. ꝓcepta sponsi. Vnde dicit. Hoc g̃ gaudiũ meũ impletũ est. Illũ oportet crescere. me autẽ minui. hoc est illũ oportet dare. me autẽ accipere. Illũ oportet glificari. me autẽ confiteri. fama. & creuit ꝓpt3 amorem resurrexit fama iohis minuta ẽ post quã credit3 est ñ fuisse xp̃s. ut putabatur. Cui rei attestat2 quod iohes natus est decrescẽtibus diebus. xp̃s crescentibus. & quod iohes capite minuit2. xp̃s in cruce exaltat2. Qui desursum uenit. sup oĩes est. q̃ est de terra. de terra est. & de terra loquit2 qui de celo uenit sup oĩes ẽ. Et qđ uidit & audiuit hoc testatur. & testimoniũ ei3 nemo accepit. Probat quod non potest homo accipe q̃q̃. nisi ei fuerit datum de celo. Qui ẽ de ẽ ra. id est t̃renus. de terra est. & de terra loquitur. hoc est. & t̃renus ẽ & terrena sapit. ac dicit. & nemo talis. i. t̃renus ꝓsistens accipit testimoniũ filii dei. animalis eũ homo ñ ꝓcipit ea quę dei sũ. hmc est qđ paulus ait. Primus ho de tra t̃renus. q̃lis terrenus. tales & t̃reni. id ẽ mortales a mortali. & pena inobedientię dampnati. nisi gra q̃ remedii sit contra. Hanc quippe dampnationẽ paulo ꝓuocat euangelista uã dicẽs. Incredulos manentẽ. a quo dicit2 q̃ de celo uenit exponit illud. q̃ de sursum uenit. ut ꝓ sursum intelligatur celũ. q̃ de celo uenit in mundũ. unde psalmista. a summo celo egressio ei3. quod in hymno sic explanat2. egressus eius a patre. sup oĩs est ut pote celestis pat3 equalis. & quia celestis est. uera & celestia docet. & hoc est qđ seq̃t3. Et quod uidit & audiuit. hoc testat2. S; quia uidere quoddã in a nobis ꝓcedit. audim3 aut3 ab aliis ut intelligat filiũ uidẽ a patre. a quo habet id ipsum qđ ẽ. ideo sic determinat q̃ uidit. id ẽ cognouit & audiuit. hoc est a patre intellexit. hoc testatur. Qui accipit ei3 testimoniũ signauit q̃a ds uerax est. Signauit. hoc ẽ. signũ posuit ipse xp̃s in corde ei3 quasi singulare & speciale aliquid se esse dñm uerum. q̃ missus est nobis a patre ds. Vnde sequit2. Quem enĩ misit ds. uerba di loquit2. Non enĩ ad mensurã dat ds spm. hominib; ad mensurã dat ds spm. Et ait aplus. Alii quidẽ datur ꝓ spm sermo sapientię. alii sermo scientię. secũdm eundẽ spm. alii fides in eodem spu. & cetera. Vnico aut3 filio in carnato dat non ad mensurã. quare ñ nisi uerba di loquit2. Qualis q̃ ipse celestis est. tales ab eo celestes fiũt. id est ꝓ obedientem obedientes. ꝓ imortalem imortales. Vnde est

§ Apim oculos & uidem3 s; aures semp paruule sũt. aduenientẽ sonũ ꝓcipiamus.

§ lex ymath. Non irrõnabiliter ut arguit porfirius & iulian3 augustus apli secuti sũ illusiones & credulitatẽ plima signa uidisse. Aureq̃ credentes & testatę. dum tanq̃ occulte quę in humana facie relucebat. expimo aspectu potest ad terra tle quos uolebat. cũ ea structuris & in magnere lapide ut ferrum sibi copulet

Vicesimum sextum. Capitulum. Cum audisset Johannes quod traditus esset.

quod sequit̃ .a. xxxi.

In capñ. lxxvii.

Qui credit in filiū habet uitam ēternam Qui autem incredulus ē filio ñ uidebit uitam. sed ira dei manet sup eū. Et ḡ cognouit ihc quia audierūt pharisei quia ihc plures discipulos facit & baptizat quā iohes. ḡ. ihc ñ baptizaret sed discipuli ei⁹. ℞. xviii. ℟. a. ℣. xxvi.

Tria capitula.

Et quod iohes traditus esset. a. iiii. xxxii. ℞. xix.

Reliqit iudeā & abiit iterū in galileam. Auē. Seleuname famule dñi in epla. lectus ut teris tuis de salute uiā. Uerūtamē de dño scriptum est. & quia baptizabat plus q̄ iohes. & quia ipse ñ baptizabat sed discipuli ei⁹ ut intelligerem⁹ & ipsū q̄d baptizasse. ps̄emia maiestatis. ñ tam manib; suis. ipsi⁹ enī erat baptisma sacramentū. & ad discipulos ꝑtinere ministerū. Reliqit dñs iudeā in qua pharisei incredulos. quoz consilio iohes capt⁹ est. q̄ & ea cognitabant eū ꝑsequi propē baptisma ipsi⁹ q̄d crescebat. & quia ꝑ doctrinā ei⁹ legē intelligebāt euacuari. Paucis itaq; de iudaico populo electis. reliquit incredulos legis iustitiam sequētes. quę nemini ad ꝑfectū ducē. & abiit in galileā. id est spualem ipsius iustitie intelligentiam. xx. ℞. xxvii. ℟. a. xxxi.

feñ. iii. In excelso throno.

In capñ. lxvii

Cum autē audisset quod iohes traditus esset. secessit in galileā. ℞. xix. a. xix.

Et hyeme Marci. euangelistā. Cū autē audisset q̄d iohes. usq; in finem.

Et relicta ciuitate nazareth. uenit & habitauit in capharnaū maritimā in finib; zabulon & neptalym. ut impleret⁹ q̄d dictū est ꝑ esaiam ꝓphām. Tra zabulon & tra neptalim uia maris trans iordanē galileę gentium. Populus qui sedebat in tenebris lucē uidit magnā. & sedentib; in regione & in umbra mortis lux orta est eis. Predicauit in finibus zabulon & neptalym. ubi ꝑma captiuitas isti fuerat ab assiriis. & ex his duab; tribub⁹ ñ multos uocauit aplos. unde in psalmo. Principes zabulon. principes neptalim. Tra zabulon uiam galileā. quę est ēca tyberiadē & stagnum genesareth. & hęc uia maris est. eū sit ipsa stagnū. Tra uero in qua tb; neptalim uici

Crisostom. Hic a nullo fidem poposcit sicut postea discens. credat⁹ q̄m possum hi facere. Hondū ut poterit⁹ suę doctrine plene ꝑstrare Deū ipsum q̄s eū simplicit̃ ad[illegible]ibant. & cer-

na tyrus galilea gentiū dicta est. ꝑ quā salomon in ea. xx. ciuitates dedit uā regi tyri de sorte tb; neptalim. Sic ḡ lege. Tra neptalim galileę gentiū. hoc est quę est in galilea uel quę est ipsa galilea gentiū. & quę est uia maris ultra iordanē unde lucē. Populus qui sedebat in tenebris peccatoriū. est gentilis populus. de q̄ esaias ꝓphauit. q̄a uidet lucem magnā. id est credent in xp̄m qui lux est mundi. & dolor⁹ cultū & quelibet pessima opa sūt umbra mortis. q̄a significāt animę mortē sicut umbra significat aliquod corpus. xxi. ℞. xxiii. ℟. xxvii.

Et circuibat ihc totam galileā. l. xvii. a. xxxiii. docens in synagogis eorū. & [illegible] ꝓdicans euangliū regni. & sanans omnē languorē. omnē infirmitatē in populo. ꝑfert se factus ihc. ut quē in ꝓphetarū uoluminib⁹ solebant legere. ꝑsentē oculis contuerent⁹. Curauit ut doceat doctorē & expeditū. & ñ accipitrem ꝑsonarū. Largior est dimittere n⁹ morbi; infirmitas quelibet uel monstruosa. Et abiit opimo ei⁹ in totam syriā. & obtulerunt ei omnes male habentes uariis languoribus & tormentis compbensos. & q̄ demonia habebant & lunaticos & paraliticos. & curauit eos. Et secute sunt eum turbe multe de galilea & decapoli. & de ierosolimis. & iudea. & de transiordane. Abiit opimo ei⁹. id est fama ei⁹ ꝑ totā syriā. Syria est omnis regio ab euphrate usq; ad mare magnum. a capadocia usq; in egyptū continens mīt alias ꝓuincias palestinā in qua iudei habitant. Cōtra ista dicit actual passionē ñ dimittere. Lunatici. ꝓpe est q̄ non semp sensū amittunt. s; aliquando ꝑ lunationes. unde demones lunaria tempora obseruare fabricant. creaturā infamare cupiebant. Paraliticos sc̄ contractos. uel mēbris dissolutos. Decapolis est quedā regio. x. urbiū. De transiordane. de loco qui est ultra iordanē fluuiū. l. xxviii. Et detinebant illū ne .℟. xviii. discederet ab eis. Quib; ille aut. q̄a & aliis ciuitatib; oportet me euangelizare regni

tatum ei infirmos ac debiles offerebant. & longinquo eos portantes ñ mediocrem ꝓcto exhibebant fidem docebat. Marci euangeliū. Erat autē ihc totā galileā. ꝑ totū.

Gray Scale 0 1 2 3 4

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Decimum septimum. Capitulum. Videns turbas ascendit in montem.

dñi. qa ideo missus sum. o. xxm.

Et cum uidisset B xxviii. L xxvi xxvii. turbas ascendit in montē. Et cū sedisset. voca uit ad se quos uoluit ipse. & uenerē ad eū. & fecit ut essent. xii. cum illo qs & aplos nominauit. L xlvi.

Symonē quem cognominauit petrum & andreā fratrē ei. iacobum zebedei. & iohēm fratrē iacobi. quib; imposuit nomina boa nerges quod est filii tonitrui. philippū. & bartholomeū. Mathēm & thomā. Iacobū alphei. & symonē qui uocat zelotes. Judam iacobi. & judam scariotb. qui fuit pditor. Ad monta na consendit. ut turbas ad alt iora traheret. Si turbis ascendere non ualentib; secuit discipuli. Quib; sedentib; logitur. ñ enī intelligerēt illum loquentē in maiestate sua. Verumtamē pbabile ē turbas quadam alonge secutas fuisse. & sermonē quē matheus & lucas diuerse narrant audisse cum discipulis in alio planitie la teris montis postq dñs in monte illos elegit & forte tunc & multa eis dixit. quę scripta ñ habemus. Quod si qs affirmare cōtendat. matheum & lucā. ñ unū sed duos retulisse sermones. nil tamen pbibet in hoc opere uaria regu las occupandi. seu recapitulandi. colligi eos in unū. Mons iste ē uel thabor. uel alius mons in galilea. Mons significat maiora pcepta. Sedere pmet ad dignitatē magistri. Vocauit quos uoluit. qa ñ erant illorū studii. sed diuine gre. ut in aplatū uocarent. Unde illud. Non uos me elegistis. sed ego elegi uos. fecit qd ecclie. xii. ut quadratū orbem fide sue trinitatis insigniret. & salutē quā pdicarent. Sic quoq; numero cōmendarent. sicut enī septenario. sic & duodenario significat pfectio. ppter partes septenarii quę in se multiplicate reddunt duodecim. Horū figura fuere. xii. duodecim filii iacob. xii. principes plebis israel. xii. lapides mensę sacerdotis. xii. fontes repperim in elim. xii. panes propositionis. xii. explo ratores a moyse missi. xii. lapides altaris. xii. lapides de iordane eleuati. xii. boues sub marisco. xii. stellę in corona sponse. xii. fundamenta. xii. portę ciuitatis. Multis quoq; figuris alius pnotari st aptu ad dispensandā diuina mysteria. Horandū qd scriptura ñ solū xii. appellat aplos. sed & omnes qa deo missi sunt pdicare. apli enī grece. latine dicunt missi. Vñ dñs alibi. Sicut misit me pater & ego mitto uos. aplos. paria nuga ñ tam carne q spū. sociauit. Petrus est cognominatus ad distinctionē symonis chananei. filii zebedei. in marco boanarges ex firmitate & magnitudine fidei nominati sunt. quorū sublime meritū in monte meretur audire tonitruū pater. p nubē de filio tonan tis. hic est filius meus dilectus. Iacobus alphei est qui frater dñi nominat qa maria uxor alphei soror fuit matris dñi. Symon chananeus a uico galileę qui dicit chana. in luca scribit zelotes. Taddeus a luca iudas iacobi dicit & alibi apel latur lebeus. quia tres nomina fuit. Iste iudas fuit frater iacobi filius dñi. & ioseph & symonis. Unde & ipse frater dñi uocatur. Judas scariothes. uel auneo in q ort est. uel ex tribu issachar uocabulū sumsit. ut quodā uaticinio in condemptionē sui natus sit. Issachar enī interpretatur merces ut significet pretiū pditionis huius. unde unus aplos eligit qa magis ē uerisimile quā nec adūsarii minuit ē in firmat. o. xxv.

Et accessit ē ad eū discipli ei & L. xl vi. eleuans oculos in eos sapiens ostitit suū. xl. vii. docebat eos dicens. o. xxvi. L. xlvii.

Beati pauperes spū. qñi ipsoz ē regnū celoz. Discipli a discendo se uocati. In eos dñs oculos leuat. ut q in tanta cordis aure uerbū percipiunt. latius saporis intimi lucē accipiant & audita parent intelligant. Hi enī se mon tes in altitudine montis ab illo. q spāliter est monsmontiū & scs scoz. suscipientes pacē populo in cordib; sint scripta. Sic & moyses legē spualiter intelligens in uertice montis in q dns loquebat ei euangelia sustepit illā ñ in lapidib; scripta. Illa enī seruit. ista fi

Euangelium. Videns ihs turbas. usq; infinem.

lus data est: os suū dicat² apte q̄ in cōstitutione patrie maiestatis posit² celestis urbis p̄cepta docebat: ut ad morū sue eloquentis ostenda tur officiū oris humani obediss̄e. hic enim apte os p̄p̄um q̄ in lege ueteri apiebat p pbarū ora. dnō qq; oris significat sermonē dīn̄. plurū ee. paupes sc̄ dñi uoluntate sc̄ pau pes pro deo. ñ coactione inopie. paupes sc̄ hu miles. quos sepe supbie ñ inflat. bene in ei⁹ quia initiū sapientie ē timor dñi. sicut initiū peccati ē supbia. paupes p. ā peccato abstinent. scīm calcant illecebrosa ñ quer̄t & ita merito digni p̄hibent² celestis regni. q̄a delectationes humane sunt cupiditate im dant. ut ppria dic̄as. Ego uero egenus & pauper sum ego. & alibi. Mihi aut̄ adherere deo bonū ē. ponē in dño deo spe mea. .m. xxvii.

Beati miles. qñ ipsi possidebit² trā. Mansue ti dicunt². quasi consuetu manū. hoc ē tolleran tes iniurias. si reddemus malū p malo. Mites uero sc̄ q̄ nulla furoris accensione turbant². s. in lenitate animi iugit² p̄seuerant. Hinc pollicet² dñs hereditatē terre inuenīū. ubi nullus morit². i. quale habitaculū corporis ipse resurgens assūpsit. q̄a si p mansuetu dinē trāsiuim⁹ ad habitatōr. aspe in nob. nos quoq; glificari q̄ corpis ei⁹ uestiem². .m. xxviii.

Beati q̄ lugent. qñ ipsi .l. xl⁰vii. consolabunt². Lugentib; ñ tp̄alia dampna s. peccata sua. & iniurias spualiū detrīcta. flentib;. scilicet de p̄senti miseria. ac de dila tione bonorū consolatio p̄parat² ētna. Non aut̄ mā solū s. p̄mia iubem⁹ cōmissa deflere. Sic enī dñs sup peccatōr ciuitatē fleuit ciuitatē. & sup lazarū quē suscitauit mestus so roribus ei⁹ compassus. Beati q̄ esuriunt & sitiunt iustitiā. qñ ipsi saturabunt². & si rientes & sitientes iustitiā saturabunt². q̄a di. & aqua fontis in uitā ētnā saliemus. Hic apte instituim⁹ numq̄ nos sanis iustos estimare debere. & conciuanū iusticie pro fectū semp amare. Et enī esurire & sitire iusticiā. ueheme̅t appetē ea. psalmista hinc. Ego aut̄ cū iustitia apparebo in cōspectu tuo. satiabor. cū apparuerit glā tua.

Beati misericordes qñ ipsi misericordiā .m. xx. consequent². Misericordes sc̄ q̄ in quibus libet subuenunt miseris. quoz benuolo affectu ad oīs in tantū dīs delectat² ut im mitia sua sit eis p̄stantior. Beati mundo corde. qñ ipsi dñm uidebit². Non exterioris oculis s. corde uidebit² dīs. sic alibi sepe ē. In simplicitate cordis querite illū. hoc ē enī mundū cor. qd simplex & quēadmodū dū lumē hoc uideri ñ potest nisi oculus mundus. ita nec dīs nisi p mundiciā cordis. quod ñ arguit conscientia peccati. s. rēplū dī sem est. Beati pacifici qñ filii dī uocabunt². Unq; filii similitudinē patris habē debēt. Unde filii dī oīs animus sin motus subiciens rationi in semet ipsis pa cificus esse debent. sic dīs. & hoc est pax que datur in terra hominib; bone uoluntatis. Beati qui p̄secutionē patiunt² ppē iustitiā. qñ ipsoz ē regnū celoz. Quamq; ppē dīm p̄dicti sepe utrumb; pollet beati erit si p seuerauerit. Immutat itaq; octaua sententia ad p̄seuerantiā quecūq; tribulationes emergāt. Bene octaua sententia monet ad martyriū in quo uera circumcisio ē ab oīi peccato. q. octaua die iudei circumcidebant². in sig num uere circumcisionis. Assignat sepe gra dus p̄fectionis congruit sepe sc̄i sepe formis opatio. Nam timor congruit humilib; pi etas mitib; scientia lugentib; fortitudo esurientib; & sitientib; consiliū misericor dib; intellectus mundis corde: sapientia pacificis. Paupes enī spū. id ē ñ inflati. ñ alta sapientes timēt. ne post hanc uitā pgant ad penas. Inde uenit² ad scientiā diuine scripture. ubi anima oportet se mite p̄bere pietate. ne efficiat² indocilis p uitia. conscientiosis. Inuito gradu in quo scientia & lugetur amissio sui

.a. .N. .lem. .λ. .B. .f. .ta. .A. .B.

Scā dor². in ps. xxiiii. In cap. hui. hyt.

p mīū bonū + mch oīo peccare. sc̄m ñ est p peccatū sentare. q̄ miseris. ita; lugere. Aliqn q̄m peabunt oīa peccata remissio nē petendo.

Gray Scale 0 1 2 3 4

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Vicesimum octauum sapitulum. Verumtamen ue uobis diuitibus

bonis. In quarto gradu in q̄ esurit̄ iustica. ne cessaria est fortitudo q̄a ñ relinq̄atur sine dolore. q; reuocetur. cum delectatione. In q̄nto gradu datur laborantib⁹ euadendi consilium. q̄a nisi q̄sq; adiuuet a superiore. non est idoneus ut se a miseriis expediat. Iustū g̃ consiliū ē. ut q̄ se a posterioribus uult adiuuari. adiuuet infirmiorē. In sexto gradu est cordis mundicia. de conscientia bonorū opū. ualens contēplari sūmū bonū intellectu sereno. In septimo gradu est ipsa sapientia. id est contēplatio ueritatis. suscipiens similitudinē dei. in filiatione pacificationis. Septē g̃ gradus sunt q̄ p̄fectū faciunt q̄rtū. unū p̄mū quod ē regnū celoz. uarie nominatū ē. Octauus uero id ē p se uerūtia p̄fectū. p bat. atq; glārificat. Hęc aut̄ differentia ē inter septē dona spūs scī. & septē p̄nominatas uirtutes. q̄ dona p̄mi motus in corde originesq; uirtutū. uirtutes uero sūt effect⁹ donorū. & habitus animi iam confirmati. dona dicuntur ē & spūs ut in apocalipsi. Vidi inquit septem spūs discurrentes ante thronū dei. Spūs dicuntur. i. inspirationes quę p̄cedunt uirtutes & sē dona solūmodo ñ merita. uirtutes sē & dona & merita. In illis enī operatur deus sine nobis. in istis opat⁹ nobiscū. Ex timore g̃ q̄ ē initium sapientię nascitur humilitas. Sic de cęt̄is.

Beati estis cum maledixerint uobis. l. & odierint uos homines. & pecerint omē malum aduersus uos mentientes. l. & cum separauerint uos & exprobrauerint & eiecerint nomen uestrum tanq; malū ppt̄ filiū hominis. Gaudete in illa die & exultate. qm̃ merces uestra copiosa est in celis. Hoc dicebāt illis q̄ ibant gaudentes a conspectu concilii qm̃ digni habiti sūt p nomine ihu contumeliā pati. Multa enī merces. copiosa. in celis ē. multa patientib⁹ in terris ppt̄ iusticiā. Sic enī p̄secuti sūt ppheas q̄ fuerunt ante uos patres eoz. Exemplo ppharū confortat illos. q̄a uera dicentes solent p̄secutionē pati. nec tamē idō pphę defecerē a p̄dicatione. xpu. l.l.

Verumtamē ue uobis diuitibus. q̄a consolationē uestrā habetis. Cum supra regnū celoz pauperū esse dicat. ex opposito apparet quod ab hoc regno se alienat q̄ consolationē querit in tēpalib⁹. Non enī diuitię sūt amor diuitiarū in culpa est. ut ecclīastes ait. Qui amat diuitias. fructus ñ capiet ex eis. Hoc ē q̄ nescit erogare pauperi. carebit in posterū. & alibi legim⁹. Beatus diues qui inuentus ē sine macula. q̄ p aurū non abiit nec speauit in pecunia thesauris. Ve uobis q̄a saturati estis. q̄a esurietis. Saturat⁹ erat diues purpuratus epulans. cotidie splendide. sed dirum ue sustinebat quando de lazari digito quę despexerat gutta aquę querebat. Vnq; si beati sē semp esurientes iusticiā. in felices sunt nullam ueri boni patientes famē.

Ve uobis qui ridetis nunc. q̄a lugebitis & flebitis. Hinc salomon ait. Risus dolore miscebit. & extrema gaudii luctus occupat. Iterum. Cor sapientiū ubi tristicia ē. & cor stultorū ubi letitia ē. l.l.

Ve cum benedixerint uobis omnes homines. Hęc psalmista deplorat ita. Quoniam laudatur peccator in desideriis aiē sue. & iniq⁹ benedicit. Cuius minima pena pars ē. non modo sua scelera ñ arguit. sed quasi insuper bene gesta laudari. Ipsa enī peccatrix nutrit adulatio. sic in culpa ardentib⁹ solet

Euangelium luce. Verumtamen ue uobis diuitibus usq; infinē: .B.

Contra stare stulta cadit hoc uitat. .F.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

amministrare. fortitudinem sicut flamus oleum. & quorum pauperes esurientes & flentes malorum improbitate pbantur uacantes diuitiis & epulis. & risu. male obsequentium clientela maiorem ad penam fouentur. Scdm hec enim facebant ppbis patres eorum pseudo pphas significat captiuitatem uulgi fauorem qsi fictura ploquentes. unde ezechiel. Ve pphis insipientibus. q secuntur spm suum & nichil uident. s; uobis dico q audituri. Xxxi.

De scō marcho. Hyc. Euangelium gabrielis. Vos estis sal terre. usq; in finem.

Vos estis sal terre. apli cum xxiii. R cm. dientes genus humanum .L. clxxxv. merito sal terre ee nuncupati sunt p uirtutem doctrine modo saliendi reseruantes corpora ppetuitatem. Sal enim cibos condit. carnes siccat. & pdicatio animas & putredine uitiorum illesas seruat suo creatori humanam naturam.

Quod si sal euanuerit. in q saluet. ad nichilum ualet ultra nisi ut proiciat foras & conculcetur ab hominib. Qa homo constitutus subiacet. & solus beatus est q usq; in finem pseuerauerit. ideo apli monet in uirtute tradere s; potestatis pfectum ne accepti saporis sensu amisso uanificare corrupta non possint. & de gelia precepti conculcentur ab hominibus. idem uolentes habeantur ab hominibus. Sicut aliquod conculcatum. Si sal euanuerit id est si doctor conditus ueritatis refectus ad apostasiam redierit. quo alio corrigetur. hinc est illud cuiusdam sapientis. Quis medebitur incantatori a serpente percusso. Qua sententia iudee socios ipsum q deseruant non immerito credas. q philargiria uictus dominum tradere non dubitauit. Sicut salmanticensium cui ad condiendos cibos ualere desierit. nullo iam usui aptum erit. neq; terre. ut lucas ait. quia germinare phibet. neq; sterquilinio quod agriculturam fecundare non sinit. sic q recedit ab agnitione ueritatis. nec fructum boni operis ferre. nec alios excolere ualet. s; ab gelia eicitur. & in hec uerba irridetur. hic homo cepit edificare. & non potuit consummare. legimus urbes quasdam ita uicto; sale seminaras. ut nullum in ipsis germen oriretur. traq; sal medium obtinet. si conditat ad nichilum ualet. Sic sal sapientie sine pace & uirtutis & donum. s; dampnationis augmentum inexcusabilitatem enim merebitur supplicium. q si uoluisset potuit uitare peccatum. Ideo marcus habere in uobis salem & pacem

Habete inuicem uos. xxviii. q xxxii. R xxxix.

Vos estis lux mundi. cxxxiii. clxxix.

Non potest ciuitas abscondi supra montem posita. q xxi.

Neq; accendunt lucernam & ponunt eam sub modio. neq; sub lecto. neq; in loco abscondito. neq; sub uase. s; sup candelabrum. ut luceat omnibus q in domo sit. Sic luceat lux uestra coram hominibus. ut uideant uestra bona opa. & glificent patrem uestrum qui in celis est. fiducia pdicandi docet ne apli abscondant ob metum. & sint similes lucerne sub modio. s; tota libertate se pdant ut similes sint ciuitati sup montem posite. & lucerne ardenti sup candelabrum. Inde traq; sunt lux mundi. qa illuminant a xpo luce fidei & scientie patent uerbo & exemplo ministrantes quocumq; necesserit ad suam s; dei gliam querentes. Mistice non smelli gitur xpc ciuitas apli. leges qui suscipientes. unde & nos facti sumus eccles apl; & domestici dei. Xpc lucernam accendit dum relictam humane nature flamma sue diuinitatis ipse ut quia lucernam condie boni doctores accendunt aliis. id est accensa libere pdicant. lucernam supponi modio e. utrumq; iudeos gentes. timinos uerbum fidei cohibere. Modius neutri generis e uas in q mensurant. Modius masculini generis e illud qd mensurat. siue sit annona. siue uinum. traq; lex solis iudeis certum modum observantibus mensurans digne modio comparat. Vasis nomine uel lecti designatur caro. in qua anima desert. Qui g amore pssentis illecebre occultat uerbum dei quasi sub lecto lucernam operit. qa ei concupiscentias carnis ppponit. In loco abscondito lucernam ponit. q uetustis legis libris

Gray Scale
0 1 2 3 4

Tricesimum Capitulum. Nolite putare quō uenī soluere.

id est obseruantias lucę euangelicę miscę labo
rat. Q. autē metu carnali occultat uerbū. ipsa
carnē p̄ponit manifestationi ueritatis. & ita
eam quasi sub uase regit p̄dicare dū trepidat.
Supra candelabrū ponit lucernā q̄ corp̄ suū
mundo dī subiicit. ut ſignior p̄dicatio sit ueri
tatis. & inferior seruit corporis. Vñ paulus.
Castigo corp̄ meum. & seruitutem subrigo. Vel
sup candelabrū. id ē sup ecclīam in q̄ sepulfor
mis giā spē lucet. lucernā ponē est incarnatū
uerbū tamq̄ ecclię cap̄ p̄dicare. ut luceat non
solum iudeis sub modio legis. ſ. omnib; q̄ sunt
in domo. id ē in ecclīa. uel in mundo. Ideoq; ce
dentib; frontib; signū fidei solet affigi. ut
q̄ ecclīam uoluerint ingredi. luū ueritatis
palam faciat intuenti. ω. xxxiii.

Nolite putare q̄m
uenī soluere legē aut pphās. non uenī soluere
ſ. adimplere. p̄ plura de ſē compleuit. & quę pp
ter infirmitatē audientiū ante imperfecta
uel minus intellecta fuerant. aperit. ad hoc
respondet. quod ei posset dici. ſi ita q̄d dices
quod contra legē sit. non uenī. non uenī solue
re. id est destruere. ſ. ut ea q̄ implerī legē. expo
suit eam cessare. & opa ei⁹ euacuari. p̄missionē
ſ. fidē. pphię. xp̄i cessare fecit. cū p̄missa obtu
lit. figuras quas p̄ legis mysteria imitantur
quando res figuratas succedere instituit. In
de ē illud. usq; ad iohēm lex & pphę. subaudis
figurā. & p̄murrunt. ſ. ex tunc mutata figu
rata. & p̄missa succedunt. Moralia. ē. p̄cepta
cessant. secūm imperfectionē q̄. p̄ius habebant.
cum addit. quod p̄fectū est. ut ibi. Ego autē dico
uobis. diligite inimicos uros. Videns itaq; mo
ſes. xp̄m legis finē. & consummationē futurum.
ac melioris testamēti fore mysterium. p̄cepit ni
chil excipiens audiri eū p omnia. cum diceret
pphām suscitabit uob dñs ipsum audite. De
quo iheremias. Ecce dies uenient dicit dñs. &
consummabo sup domū ſrl. & sup domū iuda.
testamentū nouū. nō secūm testamentū quod feci
patribus eorū cū educerē eos de tra egypti. Et

Secūm matheū. Nolite putare quō
uenī soluere legē aut pphetas. &c.

meas
dabo leges in mentes eorū. & in corde eorū sup
scribam eas. & ero eis in dēm. & ipsi erunt mihi
in populum. ω. xxxiii. Luc xvi.

Amen quippe dico uobis donec transeat celū
& terra iota unū aut apex non p̄teribit ex le
ge donec omnia fiant. dñs nec grecum est nec
latinum. ſ. ebreum. & mutantur uerba. ſ. ideo
nec grecus nec latinus causis ē mutari. ut
amen dico uobis dicēt uerum dico uob. nec in
lesceret mutatum. Iodh. i. iota dicit minima
littera ebree linguę. & etiā grece. sicut apud
nos minima litteram dicimus. id ē unus apex est
unus ductus littę. in similibus sicut in b. & in d.
uel tituli una. tale ē q̄d dicit. Donec
omnia fiant. subaudis. quę de me scripta
sunt. non superfluet aliqua littarum figura.
nec pars figure in lege antequam transeat ce
lum & terra. Ostendit itaq; quod etiā quę
minima putant in lege sacramentis spiritalib;
plena sint. & omnia in euangelio recapitulan
tur. Protestatur etiā dñs facilius maxima mundi
elementa transire. quā minima legis dicta.
De figura huius mundi ē dictum. q̄a transibit
non de materia. Vnde alibi. Celos nouos &
terrā nouā. & promissa ipsius expectamus
in quibus iustitia habitat. Mystice mandata
minima significant p unū iota. & unū
apicem. ω. xxxv. Q

q̄ soluerit unū de mandatis istis minimis.
& docuerit sic homines minimus uocabitur
in regno celorum. Q. autē fecerit & docuerit.
hic magnus uocabitur in regno celorū.
Q. a de lege michi p̄teribit sup uacaneū.
q̄ qui soluerit unum de mandatis istis
etiā minimis. id ē legis & docuerit sic. id ē
secūm id quod soluit. non secūm id quō ego doceo.
& ipse legis minimus uocabitur in regno
celorū. ubi nisi magni esse non possunt.
id ē quos celestes despectui sui reputabit.
esti lucere clarus sit. Increpat pharisęos q̄ ostenta
tis mandatis dī. p̄ phās traditiones statue
bant. Cum autē fecerit & docuerit sicut

> Incipit. cclvi.
> Incap. ex. y xxx
> ve amen.
> Aug. xcvi. cap
> tohis.

lege

.B.

.d

Sōmimaloquunt adiſ
uicta. qualia sunt nō oc
cides. nō mechabris.

Sōta mandata deputā
tur facta. qm quicquid
nō fit ignoscitur. Ideoq;
nubem dicē. limitare
non debuit nra.

lege

.d.

In.vii. dnica p̄ penteć. Omnes gentes. lib ecc

Tricesimum primum Capitulum. Amen dico uobis nisi habundauerit iustitia uestra.

ego dicturus sum. hic magnus erit in celis. licet
hic abiectus sit. Magni quēq; erūt & sūi adeo
magni qui faciunt. & non docent. factores
eius legis iustificant apud dm. Qui ūnima
mandata soluerit. siue bene docāt. seu nec bñ
nec male: parui iudicabunt. utpote dāpnato
ne digni. s; ñ prorsus nimis. Denuq; nil pro
dest docē iustitiā. q̄ minima culpa destruit.
ad ura regnū celorū ē gressia. in q̄ regniant cel-
i. iusti q̄ enarrant glām dī. & ma minimus
uocab mandatū solues. licet docuerit sic
homines sicut ego. qa cui ura despicab rel
tat ut p̄dicatio contēpnat.

Scām matheum. Amē dico uobis nisi habundauerit iustitia uestra. & reliq.

f. 1. dnīe .viii. p̄ pent̄.

Dico enī uobis quia n̄ habundauerit iusti
cia urā plus q̄ scribarū & phariseorū. ñ
intrabitis in regnū celoz. tale ē hoc. ac si di
cat. Studete mandata implere. atq; docere
ego enī cui uerba ñ mutant dico uob quod
nisi supauerit uis in iustitia scōs & phariseo
os q̄ ppt nouas traditiones iustitiores repu
tantur. ñ regnabitis in celis. Hora cū iustitia
sit uirt umcuiq; reddens qđ suū ē plures
sunt partes iustitię. quarū conuenit iust
efficax. Religio enī qua reddim dō qđ suū ē.
& pietas parentib; quę sua sunt psoluens.
similit utus quę reddit maioribus & mino
ribus quę sua sūt. necū uxi quę pauperibus
qđ suū ē largit. Hęc in quā omia ad iusti
cia tamq; partes integrales referunt.

Iustitia est ut iustinianus ait constans & perpetua uoluntas ius suum unicuiq; tribuens. Sensus est. ut p effectum causam intelligas. iustitia + equa constanter & perpetuo uoluit iust cuiq; tribuere quod tibi + alteri accipe oīum utilitate seruata. Expedit n. rei p. ut oīq; p̄mia ut pena pl mis. ne quis recipiat q̄ ipse & p̄mierit + si suū nil ad iustitiā referatur. nichil subtrahi oportet. Iustitia n. est exā constās & perpetuo uolum suū iust cuiq; uis unicuiq; tribuē. ¶ In capō est. Incap̄. xxvm.

Audistis quia dictū est antiq̄s. ñ occides.
Qui aut occiderit. reus erit iudicio. Ego aut
dico uobis. qa oīs q̄ irascit frī suo. reus erit
iudicio. Pulchre ingressu op̄ legis excedē ñ dis
soluere. dpit namq; motū animi ad nocēdū
frī in homicidio computari. cū p̄ ñ attende
rē homicidiū ee ñ pemptionē corpis huma
ni. Sensus est. iudicio legis moy si reus ē qui
occidit actu. s; ego dico uobis qa iudicio celes
tis legis quā doceo reus ē omis q̄ irascit frī
suo. In q̄bdā codicib addit sine causa. s; ta
dendum est. qa ira penā tollit. & inimicos
nos amare iubem. qđ si contingat irasci.
non frī s; peccato irascendū ē. ut psalmista ait.
Irascimini. uidelicet peccato. ñn & sequit. Solite
peccare. Qui aut dixerit frī suo raca. reus erit concilio iudicio. Qui aut dixerit fatue.
reus erit gehenne ignis. Racha uerbū ē pprie
ebreoz. Racha enī dicit cenosi. inanis aut va
cuus q̄. nos uulgata inuria absq; cerebro dicē
possim. Qui q̄ uacuitatis obprium ducit frī seō
spū pleno. inuriū reus fit concilio. ac iudicio
scōz. contumeliā sci spūs luitur. frī nī ē q̄ in
xp̄m credit. Qui credenti in dm dicat fatue:
impi est in religione. Qui q̄ quē salem dns ñcu
pat conuicio insatuati sensus lacesserit pro
bri modi maledicto. ignis gehenne. Iniu
sti inde tanq; secerit. Iustitia phariseoz ē ut
non occidat. iustitia intra uos in regnū dī. ut
sine causa ñ irascant. Qui ñ occidit. ñ continuo
est magn. & idoneus regno celorū. s; tam asce
dit alia q̄ gradū. Sed fieri aut si sine causa ñ
irascatur. Deus est irasci sine causa frī. q̄ dicat
racha. & deus dicē racha. q̄ fatue. Primo enī
ē ira sola. pea duo. ira & ugr indignationis.
pea ta. ira & ugr & cta expressio. Iudicii ē ut. i
quo adhuc dat locus defensioni. in concilio ñ
tā cū ipso reo agit. si iudices intra se conferē de
s; uplicio. In gehenna certa ē dampnatio. Exp
munt tragi. p̄ñ peccati duīse mansiones
in gena dampnatione. Hora quāuis irasci frī
minus sit quā cōmitti. sepissime tam adō
accendit ira. ut & nomi & reatū homicidii fris
cupiat. Vñ iohis ait. Qui odit frem suū homi
da ē. Racha ut q̄dā aiunt increpatio ē indigna
tis. animi motū significans. s; q̄ increpationes
malia lingua ñ facile transeunt. coegit ta
greum q̄ latinū increpem. ipsa ponē nocem
ebraicā. Gehenn̄ increpatem. ipsa ponē nocem
ebraicā. Gehenn̄ in uetcribz; libris ñ i
uenit. s; a saluatore p̄mū ponit. ut infernū
cruciat designet. Tractū est tragi a nomine
loci excede hominū. ibi interfectos horri-bilis
ac fetissimi. q̄ dicit gehennon. idē uallis filioz
ennon. & significat furiosa supplicia. In hac
ualle locus erat consecratus ydolo baal. cui

Tricesimum sextum Capitulum. Esto consentiens aduersario tuo.

deūcia ista imolabat. & filios suos demonijs incendebat. Est autē locus ipse iuxta iericho ad radicē montis moria ubi siloa fluit. hoc rex ī uolumē & paralippomenon. & ieremias scribunt plenissime. & cōminat̄ ds se locū ipsū impleturū cadauerib; ut neq; q̄ uocetur tofet. & baal. si uocetur polyandrū. i. tumul⁹ mortuor⁹. Quā ueus erit gehenne ignis q̄ dix erit filio suo. q̄ reconciliatio querenda ē a frē le so. Et hoc ē quod sequit. xxv.

Si q̄s offers munus tuū ad altare. & ibi recordat⁹ fueris q̄a frat̄ tuus h̄t aliq̄d adūsū te. relinq; ibi munus tuū ante altare. & uade p̄ reconciliari frati tuo. & tunc ueniens offeres munus tuū. Absurdū ē trans marinū frēm si ita accidit credere querendū. Ergo ad spūalia refugiē cogim̄. ut quod dictū est ita de p̄ius reconciliari frī tuo. sīc absurdū putet̄ p̄sīre intelligi. Ipse summus templū altare fidelis interior. Cum q̄s in corde mō deo uolum⁹ offerre oratiōē. si in aliq̄ lesim⁹ frēm. p̄gendū ē pedib; corporis & moribus animi ad reconciliationē. Si aut̄ p̄sens sit reuocandus ē m gr̄ām postulando uenia. si p̄ hoc orā deo feceris.

Esto consentiens .o. xxxvi. aduersario tuo cito. dū es in uia cū eo. Le xu. ne forte tradat te aduersari⁹ iudici. & iudex tradat te ministro. & in carcerē mittaris. Am̄ dico tibi. nō exies inde donec reddas nouissimū quadrantē. Loco consentiens habent greca ei norcon. quod interpretatur benignus aut benignus. Dū currim⁹ in uia huius seculi q̄a licet adhuc operari. admonem̄ habere pacē cū hominib; quia tū ex nob est. Ne tradat te aduersari iudici. i. causa sit. ut puniendū tradaris in manus ei⁹ cui pat̄ omne iudiciū dedit. dyabolici agni dicit ministrū uenturū cū eo ad iudiciū. Carcerē dicat tenebras exteriores. Quadrans genus nūmi est. q̄ habet duo minuta. Vñ cū unus euangelista uidua dicat misisse q̄drantē in corbonā. & alius duo minuta. si est cōtrariū. Sensus ē. Donec etiā minima peccata p̄soluas. si egredi eris de carcere. In nouissimo q̄drante intelligit⁹ nichil remanere impunitū. sīc solemus dicere usq; ad fecē. cū uolum⁹ exp̄mere aliq̄d ita exactum ut nichil relinquat̄. uel p quadrantē p̄ter intelligi trina peccata. terra enī q̄rtū eleūtū ē a celo. Donec q̄s hinc ponit̄ tale ē quale illud. Sede a dextris meis. donec ponā inimicos tuos scabellū pedum tuor⁹. Ion g̣ hic finē pene significat. & semp̄ soluet̄ quadrantē. nouissimū. & nunq̄ p̄soluet. q̄a non ē ibi locus ueniē. ned aliq̄s aduersarius in ea est. sermo diu conturbat nrē carnalitatē in hac uita. Ad q̄ illa liberatur. q̄ p̄cepit. & subdit. Iudex ē xp̄s. q̄ repugnantē sermonib⁹ ei⁹ tradet exactori. i. diabolo. Diabolus uero mittet eū in carcerē. i. in infernū. q̄ in hoc̄ ministret ei ut animas crucietur in eterno usq; ad diē iudicij. & deinde infernū ignis cruciabit. pariē demones atq; alias in corporibus. Ad literā ita bene poterit intelligi hoc capitulū. Dū es in uia. hoc est. dū uadis ad iudicē cū eo in uia. consentias aduersario tuo. qui iustā causam h̄t contra te. ne inde mittaris in carcere & reddas ibi cruciat⁹ q̄q̄d abstulisti. usq; ad nouissimū quadrantē. .o. xxxvii.

Audistis q̄a dictū est antiq̄s. xxvii. cap. non mechaberis. Ego aut̄ dico uob. q̄m omis q̄ uiderit mulierē ad concupiscendū eā. mechat⁹ ē eā in corde suo. Premisit legis opib; ubi habetur animi motus ad concupiscendū. sīc supiora p̄hibēt animi motū ad nocendū. Aptē enī uerbis ostendit. q̄a eā solo usu cū uiro p̄cepit concupiscum⁹ adulterium ppetrat̄. Cū lex p̄cipit. si concupiscet uxorē p̄rim⁹ cui. putabāt ī plere iudeis. dum alienā si rupent uxorē. Int̄ passionē & p passionē. hoc mō est. q̄d passio reputat̄ in nobis. p passionē ūm—tuo culpe si tamen in crimine. Ergo nullat⁹ in mulierē p passione p culsus ē. Si ū de cogitatione in affectū cordis transierit. ut ait dauid. transsilierē in affectū cordis. de p passione transiuit ī passionē. q̄a si deē ei uoluntas peccandi. & occasio. & ira ī corde suo mechat⁹. Ion enī dixit dns q̄

Euangelium secundum. Esto consentiens aduersario tuo cito. & reliqua.

a. B. .o. .o. .o. .o. .a.

> In cap. xvi.
> S cap. xiii.
> Ieremi. xxvi.
> In cap. Ieremi. Ieseu. Ieliu.

: Passio. ypassio. lege.

concupierit mulierē ſ; q̄ viderit mulierē
ad concupiſcendū. hoc fine ut eā concu
piſcat. & ſi facultas det̄ mea ſaciet. Sugges
tione. delectatione. conſenſu ſplet̄ peccatum.
Suggeſtio fit p memoriā. ſiue p ſenſ corpis.
à ſerpente ſ ut ſuggeſtio in appetitu car
nali. tang̃ in eua delectatio. in ratione tāg̃
in uiro conſenſio. Delectatio ante conſenſi
onē. uel nulla ē uel tam tenuis. ut ꝓpe nulla
ſit ſine conſenſu. Cū ſi in factū ꝓceſſit. ſa
turat̄ ſ; p̄ea cū ſuggeſtio repetitur maior
accenditur delectatio. Sicut ḋr; gradib; ad
peccatū ꝓuenitur: ita peccata tres ſē diffe
rentię. in corde. in facto. in conſuetudine:
tang̃ tres mortes. & una quaſi in domo. altera
quaſi extra portā. tertia q̄ſi in ſepulchro.
Homine mechante. omīs carnalis concupiſ
centia debet intelligi q̄ndo anima re
licta ſuperiori lege. ſpi voluptate inferio
ꝓſtituta corruptę. q̄ eni eo affectu cōcupiſ
cit inuptā. qđ etiā ſi nupta eſſet nichilo
min ea uteret̄ ſi poſſet. ita adulter ē. qđ gre
co uerbo mechus dicit.

Quod ſi oculus tuus dexter ſcandalizat
te. eruе eū & ꝓice abſ te. Expedit eni tibi ut
pereat unus mbroꝝ tuoꝝ. quā totus corp tuus
mittat̄ in gehennā. & ſi dextra manus tua
ſcandalizat te. abſcide eā & ꝓice abſ te. Expe
dit eni tibi ut pereat unus mbroꝝ tuorū q̄
totum corp tuus eat in gehennā. Ira concu
piſcentia ſcā gemma compat̄ dampnū corpis. otioſū
eſſet reḋto uoluntatis inſtinctu. Igitur in
oculo & dextera. monſtrat̄ affect quoꝝ liber
amicorū. Nes à nob truncare debem. ſi nos
adō arcē uolūt. ne dū eos lucrari uolumus
ipſi eis ſpam. Quid ergo q̄ diligis tamq̄ q̄ntū
dexterū oculū q̄ carior eſt t̄ q̄ ſiniſt. ſi te im
pedit ad beatitudinē. ꝓice abſ te. ne mittaris
in gehennā. Vel conſiliari tuus intelligē
oculus tuus dexter. q̄ in diuinis te docet. Il
lum etiā reſpue. ſi in aliq̄ hereſim te co
natur̄ inducē. Dextra manus ē. adiutor &
miniſtr in diuinis opib; Totū corp tuū intelli
ge te & amicos t̄ famulantes. Sicut mbra in
uicē ſ ſeruientia. unū corp ſē in q̄ uis boīe
uel ita. Quia de concupiſcentia mulieris
dixerat. cogitationē & ſenſū. ad dubia uolu
tātē oculū ricupauit. p dextrā accipit mucia
uoluntatis ad effectū. Ista quidem quaſi animę
membra dicunt̄ dextera. ē ꝓpone corpis. cui
fragilitate ꝓclinior eſt am ad peccandū. Se
cundā q̄ p oculū dextrū contēplationis ſtudiū
accipiunt. & p dextrā manū. actuę uitę oc
cupationē. Cui q̄ expedit. de altero tranſeat
ad alterum. xxvii cap.

Dictū ē autē q̄cumq; dimiſerit uxorē ſuā
det illi libellū repudii. Ego autē dico uob. qua
oīs q̄ dimiſerit uxorem ſuā excepta for
nicationis cauſa. facit eā mechari. & q̄ dimiſ
ſam duxerit adulterat. Moyſes dari iuſſit
libellū repudii. ꝓpter duritiā mentiū. ñ ꝑce
dens diſciduū. ſi auferens homicidiū. Multo
eni melius eſt lucē lugubrē euenire diſcordiā
quā p odiū ſanguinē fundi. Vnde dñs abbi
de hoc mirogatus reſpondit. Hoc moyſes ꝓpter
duritiā uestrā fecit. Quātū uero eni durus
eſt. cuius diſplicet uxor. cū cogitaret libello
repudii dare. ita ſine periculo ea poſſe alteri
nubere. temerariā iucunditatē facile temperet.
ut & uxorē nullatenus occideret. & ea abiec
uel penit obmutęſcere ut differre. Qđ ergo
dimittendi moram queſiuit. ſignificauit. ſe
nolle diuidi. Videt ea libellus inter ceteras
cauſas repudii. & licentiā nubendi alteri
continebat. cū dñs opa legis exceſſoris mo
lestias excepta cauſa fornicationis p fide con
iugij ſuſtineri iubeat. & adulterę ſicō nu
bere uiro ꝓhibeat. Qui ſiquis talem duxerit
ꝑore uiro uiuente. ſub adulterii crimine
ſit. Propter p̄ea cauſa fornicationis licet dimit
tere uxorē. ea illa ꝓmo eſſet uxor noluit. q̄
fidem marito ñ ſeruauit. & ea ſcriptura die.
q̄ adulterā tenet. ſtulte & ip nullē. ḋs ſi tam
cauſa fornicationis nulla abiecē uxorē ꝑ-

G. xvi. libro in iob.
ra. f.
In cap. xxv.
hyt

Tricesimum tertium Capitulum. Audiuit quia dictū est antiquis.

debet esse a fornicatione purgatus. Sed occasione illa epla̅ plēs anni. sē. Precepit dñs uxorē ñ debere dimitti. excepta causa fornicationis. & si dimissa fuerit manē nuptā. Quicūq̄ uxorē suā dimittit facit eā moechari. Hoc consequenter redundat ad feminas. Sicut enī adultera uxor dimittenda ē & uxor mechi tenenda. Alie sē leges cesarū. alie xp̄i. Apud illos in uxoris pudicitie frena laxantur. Apud nos quod ñ licet femine. licet uiro & cadē seruitus pari conditione consentientes censet. & cum scriptū sit. p̄dicti omīs q̄ fornicatur abstine. si est fornicatio tantū stupū. si generalē que alege dī abertare. Sed si aliq̄ cogat uxor facticare ydolis uel aliis sceleribus. cōmunicare causa huius modi fornicationis uxorē dimittē da ē uxorem illud. Si oculus tuus scandalizat te. erue eū & proice abs te. Si uero uxor ñ conatur uirū ad cultus applicare. si est abiecenda. isto modo fornicationis causa. Coniugū enī bonū naturale ē quod diffunditur inter omīs. etiā inter infideles. Inde est illud. Nolite ad heredem. Non licet habere uxorē ffīs tui. Adulterū enī erit ut aut uobis Crisostom. sup illū locū. Ne forte nauigia. mare. Herodiadis erat. & gener patris eius. Archelaus regis. ut ait. ibidē asserit. Qd etiā inter fidelē & infidelē coniugū fit docet apls dicens. Si quis frī uxorē habet infidelem. & hec consentit habitare cum illo. ne dimittat illā. Et aut omnigū uiri & femine federatio legitima. p quā licet eis ad usū carnis permisceri. secūm diuinas & humanas leges. Nota in coniugio sē tria. Prolis uehigū. Est enī uir p̄ceptū unde mulier. uirq̄ p̄ceptū unde peccat. Tertiū Coniugū institutū ē in paradyso ante peccatū ad officium procreandi. p̄ peccatū ñ etiā remediū est adhibendā fornicationē. Qd aut legis tempore licebat uni multas habere uxores. ut populus dī augeret. coniugit. ñ nunc minime licet. quia populus dī iā auctus ē. Tunc etiā p̄ceptū erat ut unusq̄sq; de tribu sua uxorē duceret. ne tribus permisceret. & ne transiret possessio unius in possionē alterius. quia tūc p̄tis diuisa erat.

Nunc aut institutū est abscisa ñ de fiia. si aha p̄sapia uxorē q̄s ducat. ut augeat carnalē q̄a p uxorē quā quis ducit totam illā progeniē magis diligit. Coniugū ñ facit manifestū consensus legitimarū personarū. Multa q̄ppe sē que cōiugiū impediunt. Et cognatio publicū nocūi. sacri ordines in ecclia tanta. in potentia reddendi carnalis debita. hec ñ possunt infirmitate siue defectu membroꝝ. seu frigiditate natē. Coniugi bona sē fides. spes. plus sacramētū. fides thori. et unculū pudicitie. id ē pactō coniugalis. qua ne ut licet ante mortē alterī alii cōmisceri. In spe plus est ut suscepti filii religiose educet sacramēti. x. ecclie. q̄a sicut uxor unius uiri. & uir unius uxoris ē. sic xp̄s unius sponse. i. ecclie sponsus ē. & ecclia sponsi. i. x. sponsa ē. xxx. ti.

Audiuit q̄a dictū ē antiq̄s. ñ periur. Reddes aut dño iuramēta tua. Ego aut dico uob non iurare omīno neq; p̄ celū. q̄a thronus dī est. neq; p terrā. q̄a scabellū est pedū ei. neq; p ierosolimā. q̄a ciuitas ē magni regis. Neq; p caput tuū iurab. quia ñ potes unū capillū albū facere aut nigrū. Sit aut sermo uester. ē. ē. ñ. ñ. Quod aut his habundantius ē. a malo. ē. In lege p̄ceptū est. non iurare ñ per dñm. si quod boni sit. & ne mali pessima consuetudine iurādi. et creaturas. credēt eas uenerandas. Euangelii aut ñ recipit iuramētū. cū omīs fidelis sermo pro iurando sit. Non est hoc contrarium apl̄o. q̄ sepe iurauit. dicens. eoꝛ cōtra deo q̄s ñ mentior. ac. q̄ ē inducē in scā scām. q̄a ñ mentior. nisi q̄s ducat. ñ esse iurationē. q̄a si duē p dñm. neq; p aliq̄d que defensio ridiculosa ē. Iurauit etiā dicens. Cotidie morior. p uitā gl̄ā dñi. Precepit non iurare nisi necessitate. Et cū inde homines pigri ad credendū dño ñ dicerent. malū est. si a malo. i. si cogeris iurare de necessitate infirmitatis eoꝛ. q̄b; aliq̄d suadet uenditū. Tu enī non peccas. q. bñ uteris iuratione. que q̄uis bona non sit. tamē ē necessaria. si ille peccat. cui infirmitate tu iurare cogeris. Sed p̄ q̄ñ. hoc ad dicit. Propter infirmitatē uestrā. si quia primam fidem coniugii seruare non fecerunt. Proinde qui dicunt talium nuptias ñ ee nuptias. si postea adulteria ñ ñ uidentur. diligenter considerare quid dicāt. Falluntur enī eos similitudo uerborum.

De coniugio. Aug. forsan loquitur de his qui uoti quidē continentie fecerunt. si habuerūt religionis eā sollempnitate benedictionis. neq; q̄ suscepuerunt.

In dñice xv. p̄ pent. In am. feria. Euangelium q̄ audiuit quia dictū est. usq; ī finem.

leuit. in cap. hoc.

hyt.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

contumaciæ condẽpnãs. Erat enĩ iudiss reli
gio iurare nõib; qñ a ẽre a uerbis a capi
tis siu qbs mdi contumeliã uenerationẽ iu
rando deferebant. Qd enĩ mõiũ erat in
tare p cẽlũ sedem dñi. p terrã scabellũ pedũ
ei. p uerbis urbẽ ob insolentiã a peccata Ba
bilonis tyranni in breui destruendã cũ pser
tim in pformatione ecclie q magnu regis ẽ qui
tas ẽt constituta. Verat itaq; ne causa aliq
nos inducat iurare p creaturas. Celũ thronus
dñi dicit. qa cẽlitudine necñ pulchritudine
sua scãs animas significat in qbs dñs iudicat
spualiter enĩ iudicat omia. a a nemine iudicat.
Tra uero scabellum pedũ ei. sicut pat. qa mun
ce significat peccatores. qui p iustitiã in mi
mis ordinant. a sub lege puniunt. Sacrãm
u consuetudinẽ removens. iurare nr negotia
in ueritate construit. a abiecto fallendi
affectu. simpliciter loquendi pscribit. ut
quod est esse. q. ñ est. ñ ẽ dicam. Cũne ẽ enĩ
sermo ur. ẽ. ẽ. ñ. ñ. cũ gemina ueritate cor
dis a oris affirmam. uel negam. xxx.

Audistis qa dictum ẽ oculũ p oculo. a dẽ
pdente. Ego autẽ dico uobis. ñ resistẽ malo.
In lege est retributio. in euangelio grã. Qa iudi
modũ excedebãt in uindicta. ideo concessũ
est eis ut si omĩno condẽpnare nollent ma
lefactoribus. iust saltem equalitatẽ attenderẽt.
ibi a. ñ excessum. silicet ut p membro ablato. si
mile membrũ accipẽt. de inimico. In euangelio
autẽ ñ debem resistẽ malo. i. p malũ. sed in
bono uincẽ malũ. Hoc istud ẽ contrarium iudicib
sapientib suspendi latrones. si solam iusti
cã ibi attendãt. a non odiũ. uel aliqd sibi
cõmodũ. Equũ ẽ enĩ ut rapiat qs qd fe
cerit. si quia uiscendi libido uiolenta ẽ. hoc
discernẽ a iudicare deo iudicib; qb sine re
seruandũ est. xxxvi. l. iii.

Si qs te pulserit in dexteram maxillã
tuã. pbe et alteram. Medicus animarũ quos ad
curandos primos instruit. omia que ad sa
lutẽ primos valere plium. tollerare sapit.
et pinet ad mansuetudinem ut tam qui filius egrotanti
bi uel frenetici si salus illorum id exigat. mul
ta patiantur donec infirmitas transeat. Qd ta
men q. peiorem maxillã pbẽ. Nonne omnis
indignatus impetu fiamgẽ ira sedat. a p pau
cum ille mutat ad penitentiã. Secñm mysti
cos intellectus nubem pbere alteram decet am. Inst
enĩ simulat non ire. Si nos heretice in disputati
one pulserit. a decretis dñica uulnerare uo
luerit. opponat ei. a aliud testimonium de scrip
turis sibilitas secñm dñm ẽ decreta. nobilitas
autẽ secularis simulata. Ecclia quoq; contemptũ
ppẽ xpianitatẽ. ñ curet contemptu secñm honores
scli. Et illi qui uult tecũ iudicio
contendẽ. a tunicam tuam tollere. remitte
a pallium. Pallium tunica a uestimentum. accipe omia q
temporaliter possident. Si enĩ de necessariis hoc
imparũ est. quanto magis de superfluis. Magna
questio est. utrũ hoc etiã de seruis accipendũ
sit. a si ab isto dño accommodatã ad dñm colendũ
regulariter q. accipiente auferre. nescio utrũ qlq
audeat dicẽ eos debere contempni ut uestimẽ
tũ. In greco est pallium. Lucas uero ponit uestimẽ
tum. Ol. xxxix.

Et quicũq te angariauerit mille passus.
uade cũ illo. a alia duo. Non solũ tu aut deuotis
sima oratione. s. a. te ipsum pbe angariantibus. ñ tam
pedibus. quã animo cõpassionis affectu parati
multo plus seruire q. pcipit. p mille passus qñ
uter sabbata sunt. in quo seruilia opa phibent
Iterũ op intelligimus. qd a millenario designa
tur qui pfectionẽ significat. Ideo dicit mille
a duo milia ut ñ solũ corpe. s. spu a anima. p
fecte deo seruiam. manslicte tollerando. que
premunt. ex infirmitate mulierte. Hoc ea un
dicta non phibẽt que ad correctionẽ valent. s. hec
uindicte. ñ est ydoneus. mihi q. odiũ dilectione
supat. ñ enĩ odit pat filiũ cathigando.

Qui petit a te da ei. a uolenti mutuari a te
ne auertaris. Duo genera beneficiorum explicat.
uel cũ benuole damus. uel cũ reddituro com
modamus. Omĩ petenti autẽ tribue inquit

vi. feria. ante dragesimam. Audiunt dns.

Tricesimum quartum Capitulum. „Audistis quia dictum est diliges proximum tuum.

Lucas. Non dicet omia peccata. Et illud quod iuste potest. Et si illicita peccata mundanda sunt iustitia ne eum manem dimittas. Itaque non solum ecclesiasticus hoc intelligendum est. qa etiam dimittes si semper dare possent. Et de pecunia que numquam deficeret. de sapientia quam tanto magis retinentes quanto plus ea pro deo petentibus distribuis. Et nolentes mutuari a te sapientiam. ut alios doceat. ne auertaris quia qui alios docebit pro te. et redditur a deo. Lu. lvi. Qui auferet que tua sunt. si repetas. De uestito. fundo. tuum. et generaliter omni peccunia dixe docet eum humanum iudicium. utenda esse arbitria eius dapnum uoluntate. ut pro spe futurorum bonorum sclare suppellectilem comparentes. manet germanum cupiditate arguamus.

Et prout uultis. Lu. lvi. Mat. vii. Lu. vi. ut faciatis uobis homines facere illis similiter. Qua carnalis patiens et benigna est. si tamen iniurias inimici fortius sustinet. Si amici quoque gratum benigne prosunt. ut beneficiis ad amorem alium trahant. Vii necant. prout faciunt facere. Si pro ut multi ut faciant uobis facere illis.

Audistis xxxi. Mat. xl. Lu. vi. quia dictum est diliges proximum tuum. et odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico uobis. Diligite inimicos uestros. Omnis homo primo debet censendus est. Multi putant sufficere. utrum bene si odisse inimicos. Si eos diligere humanam naturam si pati. Non uidetur quia moyses. samuel. et stephanus pro inimicis orabant. et mortuos dauid plangere inimicos. Non uidetur. quia dns impossibilia si iussit. hoc paulus testatur dicens. Maledictionem. et benedictionem. blasphemamus. et obsecramus. Benefacite his qui uos oderunt. Unde paulus. Si esurierit inimicus tuus ciba illum. Si sitit. potum da illi. Nolo negare quod deus nulli negat. quis sit blasphemus. et impius. Sine discretione omnibus. indigentibus. simpliciter unam si quererentes cui. Si quare dem. aut si quis sit in quacumque necessitate moriturus succurrere potest. si

Euangelium. Matthei. Audistis quia dictum est diligis proximum tuum. infinitum.

non fecerit occidit.

Et orate pro persequentibus et calumpniantibus. uos. ut sitis filii patris uestri qui in celis est. hec scriptura fiant filii eius pupilli et uxor eius in dua. et quod dns dicit alibi. ue et capharnaum. si sunt contraria huic. qa si obtando. Si. pro ducendo huiusmodi scripture inuenunt. Johis apls dicens. Si quis scit peccare fratrem suum peccatum si ad mortem postulabit. et dabit ei deus uitam aperte ostendit. si pro omni fratre orandum. Ergo cum dns pro persecutoribus orare iubeat. patet aliquam peccata fratrum esse grauiora pro secutione inimicorum. peccatum ad mortem est cum xpianus oppugnat xanum adustus gratiam dei. et nunquam penitet. Quapropter dns in cruce ait. Pater ignosce illis. qa nesciunt quid faciunt. et beatus stephanus orat pro eis quem lapidabant. qa fidelium xpo crediderant. et propterea credo si orat apls pro alexandro. qa fratia erant ubi dicit. Alexander erari multa mala mihi ostendit. reddat illi dns secundum opa illius. Hec differentia inter data a petro distinguunt si qua peniteat. si fratri ignoscendum ne contra dni sententiam qui semper ignoscendum peremptori fratri propter ueniam. Si qua magnitudo peccati mittit eum in desperationem cui dixisset. Septies. tradens sanguinem iustum. Et fortasse est peccare in spm scm. Salua est oppugnare pro inimicitia fraterna caritate quod peccatum neque hic neque in futuro remittetur.

Qui solem suum oriri facit super bonos et malos. et pluit super iustos et iniustos. Parabole accipiendum est hoc de sole communi et de pluuia aque. quem de sole iustitie et de pluuia doctrine uertatur. Sol enim spualis non oritur nisi bonis. quos plangunt mihi in libro sapientie salomonis dicentis. Sol non ortus est nobis. Mat. xli. Lu. i.

Si enim diligatis eos qui uos diligunt. quam mercedem habebitis. Nonne et publicani hoc faciunt. Et si bene feceritis his qui uobis bene faciunt. que uobis est gratia. Siquidem et peccatores hoc faciunt. et si mutuum dederitis his

et ad mortem fraternam oppugnando peccauerant.

ctore ergo misericordes sicut et pat̄ ur misericors

Tricesimum quintum capitulum.

a quib; spūs recipe-que est gr̄a uob. Nam et peccatores fenerant ut recipiant equa. et si saltauerint fr̄s ur̄os tantū. sine ecclesia hoc faciunt. Si tales mea se natura duce nor̄ esse beneficq. quanti uobis gradus p̄fessionis exigimor: necesse est ut cura ūcuius sit uberior: q̄ canis cuā non amantes carnans sinu amplectantur. Peccatores se ualde miq. et grauib; peccatorū sarcinis onerati. q̄ magna est distantia et inē peccantes et peccatores. sicut inē ridentes et irrisores. inē scribentes et scriptores. nā cuā iusti peccant fenerant hoc est cōmodāt. saluauerint. i. sālutem operauerint. Ecclesia greece dicunt gentiles. Verumtamen diligite inimicos ur̄os. et bene facite et mutuū date nichil inde sperantes. Sciendū est q̄a multa ñ causa negocij ñ fenerandi sed simulandi tumuerit huic similitudinis. diuina medet auctoritas dicens. et mutuū date nichil inde sperantes. i. ñ in homine spē mercedis figatis. sed in deo q̄ uobis reddet. qui illo iubente facietis. hoc illud est. Usurabit peccator. et ñ soluet. iustus autē misereb. et reddet. Erit merces uestra multa. et eritis filii altissimi. quia ipse benignus est. super ingratos et malos. Unus filius dei est naturaliter. iusti ūo sed et filii p adoptionē. heredes quidē dei. coheredes autē xp̄i. Quanto quis excelsior est primus. tanto debet impensi officiū esse. Benignus est altissimus dominus. super ingratos et malos. uel bona temporalia largiendo. uel eos ad celestia inspirando.

Estote q̄ misericordes sicut et pat̄ uester misericors est. Sciat autē quisq. sine aliq̄ luore. iracundie sine aliq̄ perturbatione. pertransit. sine aliq̄ praua cogitatione. cor repetitionē. ira est patientis sine ulla passione. et misereri sine aliq̄ dolore. Estote q̄ ergo perfecti sicut pat̄ uester celestis perfectus est. Sicut similitudinis est ñ q̄ntitatis. Sanctus quidem est pro potestate perfectionis estote. ut quemadmodum deus ecclesie unanimes. q. dñm faciē mam

festū est. xxxii. .q. Im.

Attendite ne iustitiam uestram faciatis coram hominib; ut uideamini ab eis. alioquin mercedem non habebitis apud patrem uestrum q̄ in celis est. Hoc est si hoc fine iustitiam faciatis coram hominib; ut laudē humanā ab eis queratis. alioquin deo si aliter fecerimus iustitiam. nisi ita ut dns signanter sit in causa. si inde habeatis mercedē apud ipsum. laus hominū si debet appetenda. subsequatur exemplo muniet alios. Iustitiam intelligere debemus. cum elemosinam. cōcupiscentiā oculoꝝ. orationē cum superbiam uitare. De quib; nūc subdit. qua intentione fieri debeat. Cum ergo facies elemosinā noli tuba ante te sicut faciunt ypocrite in synagogis. et in uicis. ut honorificentur ab hominib; amen dico uob receperunt mercedē suā. Non uult simplicitas ūcuius apud deum mercedem habere. de uero ypocrite. quando faciunt elemosinā. canunt ante se tuba. i. faciunt ea in manifestatione. sic ille apertū signū dat. q̄ tuba canit ut honorificet ab hominib; et ñ adeo.

Te autē faciente elemosinā. nesciat sinistra tua. q̄d faciat dextera tua. ut sit elemosina tua in abscondito. et pater tuus q̄ uidet in abscondito reddet tibi. Merces ypocritarum est laus hominū. Sinistra significat dilectionē laudis. dextra ūo intentionē implendi p̄cepta dei. Cum ergo implet quisq. diuinū p̄ceptū faciendo elemosinā. uel q̄libet bonū. noli laudē humanā admittere. In abscondito. i. in conscientia. Si interiora p̄ponent ad dextrā. exteriora ad sinistrā. xxxiii.

Et cum oratis ñ eritis sicut ypocrite tristes. qui amant in synagogis. et in angulis platearum stantes orare. ut uideant ab hominibus. amen dico uob. receperunt mercedē suā. Docet mundo corde esse orandū. sicut et elemosinandū. Ypocrita est qui simulat. q̄d ñ est representator alterius p̄sone. deū sub spē boni laudē querentes. Tu autē cū oraueris intra in cubiculū tuū. et clauso ostio. ora patrem tuū in abscondito. et pat̄ tuus qui uidet in abscondito.

Euangelium .q. arbei. Attendite ne iustitiam uestram faciatis. usq; in finem.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

reddet tibi. Cū dicit mitra in cubiculū tuā
glām iubet fugere. S; uidet hoc magis esse p
ceptum. ut inclusa cogitatione: labijsq; cōpsis
orem? Vt de anima legit in libro regū Labia
mēa illi cū mouebant. & ego illi ñ audiebat.
Claudendū est hostiū. i. carnali sensui resisten
dū. Cubiculū est secretū cordis. ad qđ tunc in
tramus i oratione: q̄ndo omia exteriora que
ad sēm ducunt. p cōtemplationē diuinā. q̄si
nichil reputamus in cōparatōe glie celestis. hoste
um mentis ē ūrus fortitudinis. q̄s dauden
dū ē cōtra feli cumulū. & contra fauorē hu
manū. ne oratio secreta impediat. si mō cōtem
platione diuina fundat. Oratio autē est sua
uis animi cū cōpunctiōe cordis deprecatio uel tra
ctatio ē oris rogatio. qua humilitē uota mā pandi
mus. & abimo pectoris archano. pferim. .m. alm.

Orantes autē nolite .l. .xxxiii.
multiloqui. sicē ethnici. putant enī quia i mul
tiloquio suo exaudiant. Nolite ḡ assimilari eis.
Scit enī pat̄ uī: q̄b; op' sit nob. ante q̄ petatis
eū. admonem̄ orare ad dñm cōscientia. si multa
loquio. sicē ethnici putantes qđ ipsi ita uerb
dñm flectere queant. sicut orator iudicē. Hic
obiciat. Si scit dñs quib; indigem̄ frustra scienti
loq̄mur. Ad qđ respondem̄ nos ñ oratores
esse. sed rogatores. Ipsa orationis inuentio cor nr̄m
serenat capaci usq; efficat ad excipienda diuina
munera. .l. Tunc dixē unus ex discipulis
eius ad eū. Dñe. doce nos orare. sicut iohs docuit
discipulos. Vbi dicit matths. Tunc herodes audiēs
quod illusus esset a magis. iratus ē valde. nullū
certū tēpus definire determinat. p tē. sed tale est
qđ dicit. In illis diebus. contigit herodē irasci.
Sic ḡ prudens lector: exponat tunc ubiq; lec
tio postulabit. .m. l.

Et ait illis. Cum oratis dicite:
Pater nr̄ q̄ es in celis. Q̄ dicē pat̄ nr̄: magpe
curet ne tanto patre sit indignus. Ihs posset
uere ac pie dicē nobiles. & diuites. nō cognoscāt
se esse ferēs ignobiles. & paup̄es. In celis. s. in scīs.
& iustis. cū enī dūs sit ubiq; p diuinitatis pre
sentiā. in scīs tm̄ salubr̄ est p inhabitare gram.
Cum adoratione stam̄ ad orientē conuersum.
ut admoneat animus ad naturā excellen
tiorē. i. ad dīm se conuertere.

Sanctificet nomen tuū. Quod semp scm est ut
omnib; innotescat. & in nob sanctificet oramus.
Ihesus di notitia de eo ē manifestata ihesus
in anglis. Catholica fides in plenitudine ecclia
dū pegnat. Cū ḡ innotescit di sanctificari. ut
ipse sit pat̄ nost filius. nos dei similes illi. & ip
se dūs dorū. tunc nomen di clarificat. & sanctifi
cū esse manifestat. Adueniat regnum
tuum. hoc est manifesteretur. Quem admodū sol
lux presens adest oculis claudentibus.
ita di regnū. quius nūq; desedat de terris.
tam ignotātib; absens est. uel ita aduenias
regnū tuū. i. si regnet peccatū in nob. sed tu.
aliter cū dicam. aduenias regnū tuū. desideri
um nr̄m ad futurū regnū excitamus. ut
nobis ueniat. & in eos regnare mereamur
qui iam uelim̄ nolim̄ utiq; aduenient. Fiat
uoluntas tua sicut in celo & in terra. Fiat
ingē. ut quoniam inculpate timent seruiunt
in celo. ita & nos in terra timentes seruiam̄. uel ita.
Sicut iusti q̄ p celū intelligunt faciunt
uoluntatē tuā. ita etiā peccatores q̄ p terrā
intelligunt faciunt eā. ad te conuersi. Ihesus ab
surde etiā accipit p celū spē. p terrā corpus.
ut sicē dō spē bonus non resistit. ita corpus
si resistat spū. ne dum commendet caro & spē
cepta dei minus implere possi m̄. uel p
celū accipe xp̄m sponsum. p terram eccliam
eius sponsam. ut sicut in celo fit pat̄ voluntas. ita
etiā in ecclia fiat. Panem nr̄m cotidianum
da nob hodie.
Panem nr̄m supersubstantialem. cotidianum da nob hodie.
In greco habet epyusion. i. supersubstantialem. p q̄
in ebreo habetur sogolla. q. unicū tam sē pecu
liū. uel egregiū uel peculiarē. Sup substantialis
panis est ille q̄ dicit. Ego sum panis uiuus.
q̄ de celo descendi. Quis nudeliet uniuersas su
bstantias creaturas. panis cotidianus dicitur ē uel
necessaria sustentatio huius uitę. uel sacra

Epyusion. ierō.

tum corporis. ℟. aut. p spualj cibo. ℣ñ dñs dicat. Ego sū panis uiuus q̄ de ḡlo descendj. Q̄d horū cum sit p̄babile⁹ considerem⁹? De tp̄alib; sustentationib; inq̄t dñs. Solute solicj ēē. q̄d edatis uel q̄d induamini. ⁊ cum aut. querite p̄mū regnū dei. ⁊ hec⁹ apponē tur uob. si aut. de inde ista querite. ſ; aut. ⁊ hec omnia apponent⁹ uob scilicet ⁊ si que remb⁹ quom⁹ aut ñ queant aliq̄s q. ſcat⁹ dñm ñ uideo. Hunc de sacramento corporis uideam⁹? Orientales non cotidie cene dñice cōmunicāt. nec tam̄ p̄p̄ea damnāt eos ḡcharū rectores. Sine scandalo enī p̄ſint hoc facē ⁊ si facē. scilicet uel cotidie sumē. ⁊ſ ñ cotidie sumē. Non g̃ hic panis in illis partib; intelligit⁹ cotidianⁿ? nā magni peccati crimine arguerent⁹ q̄ ex eo cotidie accipiunt. Cum ū hec ita sint. q̄s ē q̄ audeat dicē hanc oratiōnē dñicā tantū modo dicendā. usq; ad eā horā qua corpori dñi cōmunicam⁹? Non enī nā dicē poterimus da nob hodie q̄d nā accepim⁹. aut uerū ultima parte diei sacramentū illud ḡlebrandū ē. Restat g̃ ut panē cotidianū intelligam⁹ spāle. p̄cepta scilicet diuina. que cotidie nos oportet meditarj. ⁊ operari ut illud. Quamuis escam que ñ corrūpitur: Cotidian⁹ dicat⁹ ute cib⁹. g̃ diu hec uita durat. Nam p̄ hāc uitā non erit cotidianus. ⁊ta ygitur uita ñ succedit. dies diei. aliqua uolubilitate temp⁹. hodie. id est quā diu dicit⁹ hodie. ut illud. hodie si uocē ei⁹ audieritis. Sicſ autē ⁊ duo supiora uelit accipe. oportet. ut coniuncte omnia ta accipiant⁹. ut scil. cotidianū panē simul petam⁹? ⁊ necessariū corpi. ⁊ sacratum uisibilē ⁊ inuisibilē. ubi dī. Et dimitte nob debita nā. sic ⁊ nos dimittim⁹ debitoribus nris. Debita dicit peccata. Non hic g̃ urget⁹ q̄s pecuniā dimittere debitoribus. nisi his q̄ in tantū reddere nolunt. ut inde uelint ingare. ut supius dictū ē. Sicſ tuncā tollere uoluerit. ⁊ inde cito tecū contendē. dimitte illi ⁊ pallū. Seruū enī dñi ñ oportet ingare. Q̄ g̃ modeste aut. ut s pecunia restituat⁹? si tā curans de pecunia. g̃ de correctiōe debitoris. reddere nolentis. Non potest reddē ñ solū non peccat. sed plurimū p̄dest debitori. g̃ corrigit. ne dāpnū fidj patiat⁹. Et cum h̄ de oī peccato debitū accipiat⁹. peccet aut in re debens. ubi pecuniā si reddē recuset. cum hāt unde reddere posset. nisi ei hoc peccatū dimiserit. ſi poteris dicē. dimitte nob debita nā. sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitoribus. nris. Nā quotiā uenia adeo pens. bis q̄ uenia ante petunt dimittere debes. Et ne nos inducas in temptationē. Aliud est duci in temptationē. aliud temptari. nā sine temptatiōe nullus p̄uat⁹. unde sc̄ptū ē. tēptat uos dñs. ut sciat si diligitis eū. i. ut sciat. facta. Non hic g̃ oratur ut ñ temptem⁹. ſ ut in temptatiōe ñ inducam⁹. tam q̄. si q̄spiā cui necesse ē igne examinari ñ oret ut igne non comburat. ſ ut non ceratur. Vasa enī figuli p̄bat fornax. ⁊ hominem iustū temptatio tribulationis. Inducit⁹ aut in temptationē cui accidit que ferre ñ potest. Nemo g̃ ne uel decepti consentiam⁹ alicui temptationi uel cedamus afflicti. Sed libera nos a malo. Non solum orandū est ut ñ inducamur in malū quo caremus. ſ ut a malo eruti liberem⁹ i q̄ nā inducti sim⁹. dñs. apud hebreos in fine unius ecc̄is sōl. ⁊ subnecti. ut aut. aūn scribat aut sela aut salon. q̄ exprimit⁹ pacē. Unde ⁊ salomon dicitur pacificus. p sela dicit⁹ ingressio diapsalma. ⁊ apud nos semp. aūn imp̄atur uere uel fidelit⁹. Hanc nā. ⁊u. petitionū tres p̄mę manebunt in ēternū. reliquę ad tp̄alem uitā pertinent. q̄ tam̄ p̄p̄ ēterna consequenda sunt necessaria. In illa uita uita ēterna ubi nos semp̄ sp̄abim⁹ fruentes. ⁊ nomini dei sanctificamus. ⁊ regnū ei⁹ ⁊ uoluntas ei⁹ in nō spū ex corpore p̄fecte atq; immortalit⁹ p̄manebit. ⁊ hic ichoantur. q̄ntūq; p̄ficim⁹ augent⁹ in nobis. Panis

uero cotidianus ideo dicitur ē quia hic est necessarii & fortasse ideo dicitur est panis non potus. qa panis frangendo & mandendo in alimō uertat sicut scripture apiendo & diffe rendo aiam pascunt. Potus aute paratus sic est transit in corp⁹ ut hic panis sit uertas cū aliquanto labore. tunc autē potest cum nullo la bore disputandi. hoc est ē q̄. possumus remis sio. ubi est cōmissio peccatorū. hic temptatiōes que nos ad peccandū uel alliciunt uel ipellūt. hic denq; malum unde cupim⁹ liberari. alie autē nichil istorū. Lucas uero in oratione dīca petitiones. ſi. vii. ſ. v. complectus ē. in quib; illas. vi. intelligit nom quippe di sc̄ificatur in sp̄u. regnū autē ei⁹ in carnis resurrectione uenturū est. Petram q̄ petitionē in his duab⁹ lucas uoluit intelligi. Deinde adiungit de pane cotidiano de remissione peccatoꝝ. de tēptatiōe uitanda. relmquens. ſ. libera nos á malo. ex eo quod ſi infert⁹ in tēptationē. Q d' unit etiā hec littera. ſ. libera. Non enī ibi est & liberatā quā ima sic petitio. ut cum dicat⁹ noli hoc ſ. hoc. Deinde quanta cōuersione congruat ⁊ petitiones. vii. sep̄uforme quā sci sc̄e. vii. uirtutes quib; p̄incipalia. vii. uitia ppulsant⁹ & beatitudo impet̄tur. ut in p̄ncipio hui⁹ sermonis explicatur. Sanctificari nom̄ di in nobis q more casto ꝑmanente in sclā. ut ex timore di paupes sp̄u sim⁹ & mansi glā procul pellat⁹ De mansuetudine hoc oritur⁹ obedientia hac tantia. ypocrisis contentiones. granatie. discordie. & nouitatum p̄sumptiones. Veniat⁹ dīn regnare in nob⁹ ut p pietatē miteſcam⁹ iudicia remota. De iudicio nascit⁹ odiū. susurratio. detractatio. exultatio in aduſis. penis. afflictio autē in p̄sp̄is. Oriam⁹ fieri uoluntatē di in nob⁹. ut p sciemiā nos ipsos iugam⁹ & oīs ira uindicta excludat⁹ á nob. De ira p̄feruntur rixe. timor mentis. contumelie. clamor. blasphemie. indignatio. Oramus pane cotidiano refici ꝛeſici. ut sp̄u. fortitudinis eluri amus. & suam⁹ iustitiā absorta ẏdicia. que peccatores absorbē solet. De ẏdicia nascuntur malicia. rancor. pusillanimitas. desperatio. torpor. cōtra precepta. uagatio mētis. et⁹ illicita. In consilio quo misericordes sum⁹. purgatio ē aīe. In isto gradu debet exerceri dilectio. primi usq; ad summā dilectionē exclusa oī auaritia. Se cum q̄ nob dimitto adeo sic dimittim⁹. primo. De auaritia oriunt⁹. primo. fraus. fallatia. puria. ingerendo molestie. & contra misericordiam obdurationes cordis. Intellectus mundo conde cemplat⁹ diuina quantū potest. unde mortuus mundo. magis eni p fidē quā p spē ambulatur cum in hac uita pegrinam⁹. quātus cōsolationē habeam⁹ in celis. Se q̄ temptationib; est duplex fiat. petam⁹ non induci in temptationē p blanda uel aspa. ut sic uentris ingluuies oīno ab stinat⁹. de uentris ingluuie ꝓpagat⁹ impta leticia. Surrilitas. immundicia. multiloquium. hebetudo sensus. Quia uero ipsa sapientia non nisi pacat⁹ tranquillusq; p̄fruit⁹ oriam⁹ ab oī malo liberari. & p̄sertim dum unusquisq; á malo luxurie. De luxuria generatur. cecitas mētis. inconsideratio. inconstantia. precipitatio. amor mali. odiū dei. affectus pestilens. scelus. horror autē uel desperatio futuri. Iuxta quod differunt ordinare. & gustare sentias spūm intellectus. & spūm sapientie differre. Retrogrede etiā adaptant⁹. vii. petitiones. vii. donis. & vii. beatitudinib;. ut in timore di ultima petitio respiciat ad beatitudinē p̄mā. In pietate. penultima. ad scām. & ita in ceteris. Que liber alia uerba uel p̄cedendo formet affectus oran tis ut clarescat. uel consequendo attendat. ut crescat. nichil aliud dicim⁹ quā qd' in dīca oratione positū est. si recte & congruenter oramus.

Si dimiseritis .os. xl^mi. R. cxxvi. vi hominib; peccata eorum dimittet uob pater uester celestis delicta uestra. Si autē ñ dimiseritis hominib; nec pat⁹ uester dimittet uob peccata uestra. Totus orationis nullus fructus ē. ñ dimittamus debitoribus nr̄is. id est peccantib; in nos. homo in scripturis modo naturā significat. ut ibi. anima rationalis & caro simul unus

Aug⁹ ad phām de orando.

In cap. xcv. m. y xcvi

GG. in iob. lib. m.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Tricesimum sextum Capitulum. Cum lib pos. ieunant nolite fieri sicut ypocrite tristes.

homo modo fragilitatē siue culpā fragilitatē. ut ibi. homo tu qs es q̄ respondeas deo. Culpa nota tur. ibi. uos aūt sicut homines moriemini. vñ hic dicit. Si dimiseritis hominib; id est peccato rib; qui ex diuina hominem peccando facti sē dimittetur & uobis. xxxiii. O. xl. v.

In capite ieiunii. Euangelium. Cum ieiunatis nolite fieri sicut ypocrite. vsq; infinem.

Cum aūt ieiunatis nolite fieri sicut ypocrite tristes. Exterminant enī facies suas ut pareant hominib; ieiunantes. dñs dicit uobis quia recepe runt mercedem suā. Tu aūt cum ieiunas unge caput tuū. & faciem tuā lauа. ne videaris hominib; ieiunans. sed patri tuo qui est in abscondito. & pater tuus q̄ uidet in abscondito reddet tibi. Exterminant facies. id est deformant & quasi rectas post trimos abducunt ut pallidi uideantur. & tristes. id est quasi lugentes de peccatis suis. & aliorū. Unge caput tuū. Syra rium primę palestine loquit̄. ubi diebus festis solebant ungere capita. Precepit q̄ ut ieiunantes letos nos esse monstremus. In hoc capitulo adiuuerendū est. non solū esse tractandā in nitore corporis. sed etiā in ipsis sordib; & q̄a turpissimū est unguē caput ad interiora hoc precepit pernere caput. q̄ unguit q̄ nitere lateat. atq; ratione que recte caput ait accipit̄. faciem lauat q̄ cor mundat. ut diu uidē possit. Qui autem in professione xp̄iana inusitato squalore ac sordibus inuentos in se homines facit sola uoluntate. non necessitate certis ei operib; poti conuicti qualis fuerit. vñ dñs precipit lupos exuendos sub ouina pelle. Ex fructib; unḡt eos cognoscetis eos. Recte caput animę nitere accipim? qua cogitatiōes regunt. L. cli.

Nolite timere pusillus grex q̄a complacuit patri uro uob dare regnū. Ne diffidatis in elemosina. in oratione. in ieiunio. q̄a pater complacita bonitate dabit uob regnū. Gregem electoz nominat pusillū uel ob cōparationē maioris numeri reproborū. uel potius ob humilitatis deuotionē qua pueniet ad celeste regnū. L. clu.

Vendite que possidetis & date. O. exc iii. elemosinā. Quid poclo mundana omnia spurcissima.

uendat que habet & distribuat. & si est tantus ut tunc de his que habet elemosinā det. Non enī sufficit ut nichil pecunię ad usus necessarios a seipso reseruetur. cum & ipse dñs cum mundi habuerit angelū ad informandā ecclesiam loculos habuisse legatur. L. clun. O. xl vi.

Facite uobis sacculos q̄ non ueterescunt thesaurum deficientē. melius sentitis de elemosinis. abscondite uob. id est. ad cōmodū uri in sinu pauperis. quarū merces maneat unicuius. hoc est in spiritu alio; & cānis. O. xlv. xxxv.

Nolite thesaurizare uobis thesauros in terra. ubi erugo & tinea demolit̄. O. xlvi.

Thesaurizate aūt uobis. L. cl m. thesauros in celo. ubi neq; erugo. neq; tinea demolit̄ & ubi fures non effodiunt neq; furant̄. Hoc non solum de pecunia. sed etiā de cameris possessionib; sentiendū est. quia omne terrenū uel corrugue consumit̄ ut aurū. argentū. uel uestimenta & putredine soluit̄ ut uestes. uel ḡ ab usu immune est a furib; tollit̄ ut lapides preciosi. In his ḡ omne genus auaricię reprehendit̄. Celū dicit non istud aereum. sed firmamentū spirituale. quod nō quā transiit. Ubi enī est thesaurus tuus. ibi est & cor tuū. Hoc etiā de passionib; est dictū. Quia cor habet in uentre lasciuus. in iudicio. amator in libidine. auarus in pecunia. Si in ea est cor. id est. si eo corde q̄si opat̄ ut terrenū cōmodū adipiscat̄. q̄modo cor mundū quod in ea uoluerat̄. Sordescit aliquid cui inferiori miscet̄ natura. q̄a etiā de puro argento sordes datur. aurū si misceat̄ stanno & animus nō terrenis cupiditate sordescit. quis ipse terra in suo genere munda sit. Si ḡ thesaurus est in terra. cor est deorsum. si uero in celestibus. cor est in x fixum. q̄a necesse est ut q̄ possidet dilectionis thesaurus. illuc & cogitationis sequat affectus. Data ḡ est a dilectione terrenū fructū conferē in celestibus. ubi future diuitie sūt incorruptibiles. Terreno mystice significat superbiā. que decore uirtutum obfuscat. tinea que uestes rodit. latenter muchā. que studiū bonoz dilacerat. & cōpac

In primo capitulo euangelium. Nolite thesaurizare nobis thesauros in terra. vsq; in finem.

Tricesimum septimum Capitulum. Homo potest duobus dñis seruire.

tionē unitatis dissipat. Fures sunt heretici & demones q̄ ad hoc intendūt se ut spūalib; nos spolient demoliri & dissoluere & consumere. Ol xlvii.

Lucerna corporis tui est oculus tuus. Si fuerit oculus tuus simplex. totū corp̄ tuū lucidū erit. Si autē oculus tuus neq̄ fuerit totū corpus tuū tenebrosum erit. Mundiciam cordis p̄scripsit. Lippientes solent uidere mu merosas lucernas. simplex oculus simplicia intuetur. q̄s totū transferēt ad sensum. Q̄m q̄ totū corpus si oculus nō fuerit simplex & in tenebris. ita si anima sua fulgorē p̄dat. tot̄ sensus in caligine cōmorat. Vñ alibi p̄cepit. Omni custodia serua cor tuū. quō ex ipso uita p̄cedit. P oculum accipe intentionē. p totū corpus omnia opa. q̄a & aplis membra nra nūcupat opa que mphat dicens. Mortificate q̄ membra uestra que sūt sup̄ t̄ram. fornicationē. immundiciā. libidinē & simulta. Si q̄ pura intentione opa dirigis ad dñm. ad quē omnia referenda sūt ex debito fine intentionis sunt opa lucis. & si sīt ita hominib; uideat. Si uero puersa & intentio. pua uū est q̄cq̄d agis. etiā si recta uideat. Ideo opera tenebre dicunt. q̄a meritū habēt eterni.

Si q̄ lumen quod in te est tenebre sint tenebre quante erūt. dest. si intentio sordidat appetitu temporalium. tenebre factorū sordide & uaide tenebrose erūt. cū ppter culpem & confusiōne finē intentionis. cum q̄a opus exterius in se dubiū est. Et lucas ait. Si corpus tuū lucidū fuerit lucidum totū erit. sic intelligē. Si omnia opa tua tibi lucebunt. p bona intentionē tunc & lucida erunt ante dñm & inde lucis gratiā donaberis.

Nemo potest duobus xxxvi. Ol xlvii. l. cxcv. dñis seruire. aut unū enī odio habebit & alterum diliget aut unū sustinebit & alterum contempnet. Non potestis deo seruire & māmone. id est opi diuine uoluntati dicto. si cōsentiunt. Māmona siriace diuitie nūcupant. dubitat hoc aliquis. Non dñe qui habet diuicias. si quis seruit eis. id est custodit ut seruus & si distribuit ut dñus. Māmona apud hebreos diuitie. Euangelium Garbri. Homo potest duobus dñis seruire: usq; infinitum.

Finita ista materia.

dicunt. Puniet autē māmon. lucrū dicit. Q̄ seruit māmone diabolo seruit. q̄ p̄cepit huic seli a dño dicit. Et alterū diliget. id est dñm. Q̄s enī diligit diabolū. Paucē tamen aliq̄s eū. fiet q̄ in magna domo aliqua alienę ancille cōmunctus. p̄pter cupiditatē sua duā paucē seruituti. & si dñm ancille si diligat. Et alterum contempnet. Q̄s dñm potest odisse. Contēpnit aliq̄s tamē eū. id est. si timet eū ne mus seruus de eius misericordia p̄sumit. Vñ illud. fili ne adiicias peccatū sup̄ peccatū. & dicas miseratio dei magna est. Lucas hoc adherebit. ubi machis dicit. sustinebit. Et utrūq; respicit ad diabolū. cui male acquirentes diuitias adherendo sustinet illuo. Ol xlvi. Lcl. xxxvi.

Ideo dico uobis ne solliciti sitis aiē uē quid manducetis. neq; corpori uō. quid induamini. De carnali cibo & uestimento hoc accipiendū est. q̄a de spūalib; semp debem esse sollicit. labor exercendus est. si; sollicitudo est tollenda de carnalib;. Q̄d q̄a adduntur neq; q̄d bibatis. Nonne anima plus est quā esca. & corpus quā uestimentum. Sensus est. Q̄ p̄stitue maiora. p̄stabit & minora. p hac uita posuit animā. ut illud. Q̄ amat animā suā. p̄det eā. Respicite uolatilia cęli. q̄m nō seruant. neq; metunt. neq; congregant in horrea. & pat̄ uest̄ cęlestis pascit illa. Nonne uos magis pluris estis illis. Hoc ad literā intelligendum est. q̄a dñs manifeste omnē curā rerum p̄sentiū amouet & arrogantes tantū esse in spē futuri docet. Rationale animal cui etiā etnitas p̄mittit. plus est quā uruncinale. Ol agis pluris. hoc est multo pluris p̄cio estis uos quā uolatilia cęli. aerii. Quis autē uestrum cogitans potest adicere ad statura sua cubitū unū. Si q̄ neq; q̄d minimū est potestis. q̄d de ceteris sollicit estis. Et de uestimento quid sollicit estis. Illa relinquite regendi corporis curā. cui cura facta est. Considerate lilia agri q̄m crescunt. nō laborant

Euangelium Garbri. Ideo dico uobis ne sollicitemini. usq; infinitum.

Volatilia sēp nō erūt: nos tā sēp eritis q̄ etnus estis.

.A. neq; nemo. Non est hic querenda allegoria sic
nec in aub: & de mnorib; psuasio fit ad
maiora. Dico autē uobis qm̄ nec
salomon in omī gla cooptus est sic unū
.lem. ex istis. Si purpura regū. que picta textū
.g. poterit floribus cōpari. Ipse color dicit operi
.f. mīi flos. sic dicit opti istū ruborē. Si
autē fenū agri quod hodie ē. & cras in cli
banū mittet ds sic nestit. qnto magis uos
minime fidei. Vestit. id ē. adornat deus
fenū. hoc est herbas & pulero colore. &
bono odore. qd cū desiccatū fuerit mitte
tur in clibanū. id est in ac̄uū habentem
spēm clibani. Modica fides est. que nec
de minimis certa ē. ne dū ḡna speret.
Nolite sollicti g. ee dicentes. qd manducā
bimus. aut qd bibem. aut q operiemur.
hec omīa enī gentes inq̄runt. Scit enim
pr uī. qa his omīb; indigetis. Querite
autē p̄mū regnū dī. & justicā ei. & hec omīa
.B. adiicient uob. Gentib; nulla cura est de fu
turis. & psentia querē. filios autē querere
regnū & hec omīa patria grā adicient. enā
non querentib; ut nec in psenti nec in fu
turo desit aliq grā eis. Verūtamen si psentia
subtrahunt ad pbationē ē. si dant ad actio
nē grārū. qa omīa cooperant in bonū. Scit
.A. enī celestis medicus qd nobis datur est ad cō
solationē. qd ū subtrahitur ad exercitationē.
Non enī homo unīto suo cibaria sine causa
detrahit. Cum dixit p̄mū querite regnū
dī. significauit rēporale postmū querendum.
ñ rpr. & dignitate. Illud tam q̄ bonū. hoc
tam q̄ necessariū. & necessariū ppē illud bonū.
apte enī ostendit. non temporalia sic esse ap
petenda ut ppē ipsa bene facē debeamus.
licet sint necessaria. Quecūq; enī facimus.
ppē regnū dī facē mst uīm. Non enī guan
gliare debemus. ut manducem. & man
ducare ut guangliem. qa quicqd ppter
aliud aliqd querit nulli est quā id ppē qd
querit. Non omīs ppē salutē gelie ministrat.
& ppē temporalia aut ppē utrumq; Sed
sup dictū est. nemo potest duob; dnis servire.
& tantū m ppē dī regnū debem opari bonū.
& non in hac oratione uel sōla uel cū regno
dī mercedem temporalē cogitare. Quorū
omīū temporaliū nomine crastinū posuit
dicēs. Nolite g. sollicti ee de crastino. Non enī
dicit crastinus dies nisi in tēpore.
Nolite g. sollicti esse in crastinū. Crastinus enī dr
est sollicitus erit s ipse. Sufficit diei malicia sua.
De psentib; concedit esse sollicitos. si de futuris
vñ apls. Nocte & die manib; nr̄is laborantes
neq; grauarem. Cras in scripturis futurū tēp
intelligit. dicente Iacob. & exaudiet me cras
justicia mea. p diem intelligunt homines ḡrū
dies est. ut aut apls. Redimentes tempus. qm̄ dies
mali sūt. Sensus g. est. Dies crastin. id ē. futuri tē
poris homines erē sollicti s. Tu uero sis solli
citus de te in psentiarū. Sollicitus in sup dictis
significat anxietatē. hic uero prudentiā. q. fu
turū tempus affert. & secū. ut cum necesse erit su
mere aliqd temporale assit. qa nouit ds quo
indigem. Cuā autē psentiū malicia uocat. qa
penalis ē. & pertinet ad mortalitatē quā pec
do meruit. que in se satis onerosa ē. ne dū
futuros. cuā sup addam. Hoc loco uehemēter
emendū ē. ne cū uiderim aliq seruū dī p
videre ne ista necessaria deficiant uel s cōmis
sis. forte inducemus eū contra p̄cepta dñi fa
cere. Nam & ipse dñs loculos habere dignatus
est cū pecunia. ne qs in hoc scandalū patet.
Paulus. & uidetur cogitasse de crastino cū
dicit. De collectis autē sicut ordinaui sic fa
cite. ad hanc g. regulā eorū hoc p̄ceptū refugit
ut ea in istos. pusione regni dī cogremus.
in mīa uero regni dī non ita agremus.
Itaq; ñ labor. prudentia dampnat. & nec
p̄sōalis cura. xxxvii. q. i. Nam. l. .lvi.
Nolite judicare ut non judicemini. In quo
enī judicio judicaueritis. judicabimini. Ne
forte condēpnare. & non condēpnabimini.
De dubiis judicare. & suspectos quasi reos
Item in alio euangelio. Nolite judicare ut
non judicemini. usq; in finem.

condẽpnare pemt repellit a nob. Dubia g in
melius mẽpr̃m. qa de manifestis ut fẽ stupra
blasphemię furta ebrietas & similia nobis
tantũ iudicare pmittit. De dubijs sp̃tũ est
nolite ante tẽp iudicare quoadusq uenat
dñs. qui illuminet abscondita tenebrarũ. Duo
fẽ in quibꝫ temerarij iudicij cauere debem
cum incertũ ẽ quo animo fiant. quę bene &
male fieri possunt. uel cum incertũ qualis
futur sit q nẽ uel malus uel bon apparet.
Sumqđ si temẽ iudicauerim. temẽ ds de
nob iudicabit. ablatiuꝰ. Intelligendũ ẽ qm
temerarias qua punit alĩ. te punit necẽ
ẽ hinc alibi arc. gladio percussit. ibi
gladio uidelicet peccati qđ cũ gladio ferreo
cõmittit.

Dimittite
& dimittemini. date & dabit uobis. Dimit
tite iniurias. & date bñficia. ut peccata ntã
uob dimittant. & ntra detur gẽna.
Mensurã bonã & confertam. & coagitatam.
& supefluentẽ dabunt in sinũ urm. Hinc sim
le est qđ alibi dicit ut & ipsi recipiant uos i
gẽna tabnacula. Illic ḡb; elemosinas dabitis
dabunt. id ẽ causa erit quare ds dabit i sinũ
urm. id ẽ in magnã securitatẽ mensurã bonã.
ntã. scilicet gẽnã. confertã omnib; uidelicet
scis collatã. & cũ angelis cogitatã. id ẽ cõmunicã.
& supefluentẽ. hoc est supmeritũ urm ha
bundantẽ. Simus idcirco accipiẽ p securitate. qa
ualde securi simꝰ de his quę in sinu reconditꝰ
m. uel p sinũ intelligę conscientiã. siue ceteꝝ
sciẽ. Et in qua mensura mensi
fueritis. remetietur uob. Generaliter de omnib;
quę mente. manu. lingua geritꝰ. accipi po
test. qa ds reddet singulis secm opa eorũ.
Quid autẽ
uides festucã in oculo fris tui. & trabem in
oculo tuo nõ uides. aut quom dicis fri tuo si
ne eiciã festucã de oculo tuo. & ecce trabs est
in oculo tuo. Siqs ntr peccat tu nõ debes odio
reprehendẽ. tantũ enim distat inter nãm & odiũ
quantũ inter festucã & trabẽ. Odiũ enim est
ira inueterata. Hypocrita. eice primũ trabem
de oculo tuo. & tunc uidebis eicere festucã de
oculo fris tui. Id primo abs re scilicet ab inten
tione tua. & de corde tuo. expelle odiũ. ut
de lumine mentis trabe mortalis omnis
electa. exemplo potꝰ quã dicitis docẽ ualeas
minora excludi peccata quę in festu ca
sig̃ficantẽ. Cũ necessitas nos cogit aliquem
reprehendere primo cogitemꝰ utrũ tale uitiũ
umq habuimꝰ. & si nunq habuimꝰ cogitemus
nos habere potuisse. Homines enim sumꝰ. Hinc
est illud sapientis. Nichil humani alienũ a me
puto. Si uero habuimꝰ. tangat memoriam
cõmunis infirmitas. ut reprehensionẽ illam
si odiũ sit; misericordia p̃cedat. Cui si nos idẽ uitiũ
habemꝰ in q est ille quẽ reprehendere uolumꝰ.
si reprehendamꝰ illũ. sit; congemiscamꝰ. & non
illũ ad oprobrandũ nob. sit; ad partẽ onan
dum inuitemus. Multa uero omnib; pre
uenti odio uel liuore acusare suscipiunt
omia. & uolunt uideri consultores sine ex
emplo suę emendationis. leuiora peccata in
fratribus uituperantes. & dãpnantes.

Nolite scm dare canib; neq mittatis mar
garitas ante porcos. ne forte conculcẽt
eas pedib; suis. & conuersi dirumpant uos.
Porci sunt q uitã suã cenose libidinũ. & uo
luptatib; sci. Canes uero omnis
hereticꝰ. qui contra creatorẽ suũ blasphemi
arũ extendunt eloquia. Quidã canes intelligẽ
post fidem reuertentes ad uomitũ. porcos q
necdũ credidere. qb; non est ceteꝝ euangliũ
predicandũ. Non nulli namq apiendo ea quę
audituros non possunt sustinere amplius
nocent q tacendo. Unde dñs. Multa habeo
uobis dicere. sed non potestis portare modo.
Et apls. Tamq parulis in xpo. lac uobis po
tũ dedi. nõ escam. Scm est qđ uolari nefas ẽ.
Et euanglin. Margaritę sẽ allegorię. quę
tamq de profundo trahunt. Ide igit potest
dici scm & margarita. sit; scm ex eo qđ nõ
debet corrũpi. margarita ex eo qđ debet

.B. .f. Crisostom in omil. .Ier. .Au.

Tricesimum octauum Capitulum. Quis ūm habebit amicū & ibit.

contemptū. Conat aūt q̄sq; corrūpe q̄ non multe ēē integrū. cōtēpnere quod usle duc. Canes ſt̄ ueritatis oppugnatores. porci contemptores. cauendū est g̃. ne quid apiatur non capiens. Melius ēūs queritq̄ clausum ē quā id quod apt̄ū est. aut infestet. aut neglgat. Quod aūt dñs nr̄ quedā dyrisse inuentur que multi qui adeunt. uel resistendo uel contempnendo non recipiūt non putandū est eum scīm decisse cani. Non enī ei dedit qui capere ſ̄ poterāt. ſ̄ qui poterāt. Conculcare p̄net ad cōtēptores margaritarū. diſi ſūpe ad oppugnatores ueritatis. Pedes dicit affectiones malas. conuersos uero qui se conuertunt de bono. q̄ audiunt ad malū. ut in fide diſi ſūt uos. .xxxviii. .l. .cxxiii.

Quis ūm habēt amicū & ibit ad illum media nocte & dicet illi. amice cōmoda michi tres panes quō amicus mis uenit de ua ad me. & non habeo quod ponā ante illū. & ille de intus dicat. noli michi molestus ēē. iam ostium clausum ē. & pueri mei mecū sunt in cubili. non possum surgere & dare tibi. & ille ꝑseuerauerit pulsans. dico uob & si non dabit illi surgens eo q̄d amicus ei⁹ sit. ppt̄ impbitatē tamē ei⁹ surget. & dabit illi quot q̄t habet necessarios. Quā ibi faciunt mētionē ſ̄ possum surgē & dare tibi. ſ̄ cuā totum capitulū sub uno uersu sic legi potest. Quis hoc est. si q̄s ūm habet amicum & ē. & si ille deinde dicat. noli ūi molest esse. & ē. & si ille ꝑseuerauerit pulsans. & ē.

Saluator ūi m̄ formā orationis ſ̄ instantiā frequentiā q; tradidit orandi usq; ad importunitatē ꝑbuit. Vnus est exemplo a contrario. sicut de illo iudice q̄ nec dm timebat nec hominē reuerebat. & tamē uidua uicinus uindicauit undiq̄. Venit amicus de uia. id ē de uita huius scli mala. non mutatis ueritatē qua beat fiat. Venit ad te xp̄ianū & dicit. redde mi rationē & fiam xp̄ianus. Interrogat te. q̄d fortasse nescis. & non est tibi unde reficias esuriēnte. ſ̄ cū uis docē ageris discere. Vbi discis nisi in ecclesiis. fortassis in libris obscure positū est. q̄d te mē rogat. & tu paulum uel petris ſ̄ sineris interrogare. q̄a iā rejecisse ista familia cū dño suo. Media nox est ualida ignorantia. Non ideo deserendus ē amicus esuriens. q̄ te urget. ſ̄ pulsare debes ad ipsum dñm. cum q̄ sapiens sū mitia rejecisse. quis si differet dare. multo tamē dare. ſ̄ multo ut amplius desideres dilatū. ne uis lesat cito datū. Cum aūt ꝑueneris ad mediā noctē tribulationis habes tres panes unde pascas amicū pegrinū. Hi melius quā se ipsum dat ē dñs. uel ita. Amicus qui uenit de uia nr̄ est anima. q̄ tendens ad nos recedit. quotiens ad appetenda terrena foris uagat. Redit uero esuriens q̄ alimonia refici desiderat. cum in se reuisus supna ac spualia cepit meditari. De q̄ pertens pulchre adiungit. ſ̄ se habere quod ponat ante illum. q̄m in tantum secum est scīa. ut nec ſ̄ pabulū habeat diuini uerbi. nec alteri a se petenti. Et quia nec a se nec ab alio ualet habere doctrinam. nisi p̄ grām dei. adeo necē est eum flagitare in nocte tribulationis tres panes. id ē. intelligentiā trinitatis qua ꝑsentis uite consolet labores. Ostiū amici intelligentia ē diuini sermonis. q̄ clausa ē omni non intelligenti. donec apiatur ei. Vn apls orat. apis ſ̄ ad loquendū mysterium ē. Nolo michi molest esse. q̄si dicat. Si uis recipe q̄d petis. ne michi amplius molestiam inferre. nolo ut accen scalis me scelaribus p̄ponere. retrocedere ad me. & ego reddar ad te. pete ut debes. & ego plus ē dabo quā spes. Non possum te adiuuare. p iustitiā. nisi petas per fidem rectā. Surgē dī adiutorū ei⁹ est. Quā uis dñs non debeat. & petenti adiuuans eum illo ideo quod amicus ei⁹ sit. ſ̄ hoc q̄d creatura ei est. non tamē ꝓpter intelligendū ē negare misericordiam. ſ̄ differre ad gratiorē receptionē. & ad meliorandā petitionē. Vn sequ.

Item Euangelium Qui habebit amicum & ibit ad illum nocte usq; in finem.

In Ieremia maiore.

ppē impbitatē tamē ē. hoc est ppē instantiā petitionis ei adiuuabit eū. & dabit illi necessaria. Vult ds fidelitet petā á se. qđ dispositis petentib; erogare. .9. lm. l. cxxv.

Et ego uob dico. Petite. & dabit uobis. querite. & inuenietis. pulsate. & aperiet uobis. Quasi aliqs diceret. qđ sēm uerax nos dare cauēt; cum adhuc nichil sciam? Ideo hortat petere spūalia qm carnalia sup uenerat postulari. Petito primo pmet ad impetrandā sanitatē firmitatēq; animi. ut ea quę pcipiunt imple re possim? Inqsitio ad inuenienda ueritatem. pulsatio ad possessionē. Adhęc tria manifestanda ponam aliquē infirmū pedib; ambulare non posse. Primū g sanand est. & ad hoc pmet petere. Si; quid pdest iam posse ambulare si uiam nesciat. ñ pueniet q uult. Adhoc pmet querere. Si uero locū ubi ult habitare clausum inuenit. non pderit ei ambulasse ac peruenisse nisi sibi aperiat. Adhoc pmet pulsare.

Omnis enī qui petit accipit. & q̄ querit inuenit. & pulsanti aperiet. Juxta parabolā postulantis amici pseuerantia op est. ut accipiam qđ in fide orando petim? inueniam qđ spe rerte inuendo querim? aperiat id ad qđ caritate pulsam? Cui autē non datur. apparet quia ñ bene petit. .9. Aut qs ē ex uobis homo quē si petierit filius suus panē. nūq̄d lapidem porriget ei. Aut si piscem petit. nūq̄d serpentē porriget ei. Aut si ouū petierit. numq̄d porriget ei scorpionē. Petendi confidentiā ꝓbet. & qđ petendum sit explanat a minoribus; consurgens ad maiora. sicut supius de uolatilibus; ceti. & illis. Si g uos cum sitis mali nosti bona data dare filiis uris. quanto magis pat ur. qui in celis ē dabit bona petentib; se. Malos uocat scti amatores. quoꝝ dona scām sensum eorū dicenda sē bona. ut bona sē natalitē omnia quę ds fecit. Si g nos cū sim mali dare nouim qđ petenti. quanto magis ds apl̄os malos dixē. uel humanū genus sub psona apl̄oꝝ. ad cōparationē diuine clemētię. Quod lucas dabit spūm bonū. p q̄ magis posuit dabit bona. ostendit spūm sēm distributorē ee omniū bonoꝝ spūaliū. Nisi ee pane mentis g caritas. ppē appetitū tam necessarium. ut sine illa cetera mihil sit. sitis sine pane mors est mēsa. Cui contraria est cordis duricia. quā lapidi cōparauit. Piscis est fidelis inuisibilium. sicut enī piscis sub aquarū natat nunc & alitē ita fidelis quę in dīm est inuisibilitē in corde gignit. inuisibilia quia spe p aquā baptismi consecrat. Invisibilia auxilio diuine protectionis ne deficiat uitē. inuisibilia primorū intuitu bene opat. Sic etiā fidelis huius mundi fluctib; ecclesiastica non stangit. recte pisci comparat. Cui contraria posuit serpentē. ppē uenena infidelitatis g etiā primo hominis male suadendo pemina uit. Spes ouo compat. nondū enī pueniat ad rem. sicut ouū fidē est pullus. ꝙ fouendo speratur. Cui contraria posuit scorpionē. cuius aculeus uenatus retro timendus sē. sic spes contraria est retro respicē. cum spes in antea bona extendat. .9. lm. l. lm.

Omnia g quecumq; uultis ut faciant uob homines. & uos facite eis. Hęc est enī lex & pphē. firmitas in bonis moribus constituta est. De qua ita concludit. Si uultis uobis dari. petita. & inuenire quesita. & aperi uobis. g facite alis que uobis fieri uultis ab illis. Hęc est enī lex. id est impletio legis naturalis. legis moysaice. & pphię p̄dicationis. Semē ita est. diligite proximū tuū sicut te ipsum. quod ex dī dilectione faciendum est. .9. lv.

Intrate p angustā portam. qa .l. clxx. lata porta. & spatiosa uia que ducit ad pditionē. & multi sē qui intrant p eā. Cuiā angusta porta. & arta uia. que ducit ad uitam. & pauci sunt q inueniunt eā. Supi dictū est. querite regnū dī. ad qđ si intrare uultis. intrate p angustā portam. Lata uia est scti uoluptates. angusta. labores scī. & ieiunia. Multi inueniunt angustā uiā. ſ. ñ ingre

Tricesimum nonum Capitulum. Attendite a falsis pphetis qui venient. Lib

diuntur qua capti sibi uoluptatib⁹ de nñe
.9. uertatis reuertunt⁹. Lata uia ñ quer⁹
qua sponte se offert. Spatiosa uia est subau
dis. Quia angusta est. id est ualde angusta. Et
uia arta est. ille q̄ dix̄. Ego sum uia uerita
te uita. Arta est illis quib⁹ pcepta est u
dent⁹ ee importabilia. tam amantib⁹ jugū
dñi suaue est. Hanc uiā pauci inueniunt
ad cōmodū suū. quia pauci se q̄ saluant⁹.
unde lucas. Contendite intrare p angtā
portā. Forta potest intelligi uel ille idē q̄
alibi dicit. ego ostiū. uel ecclia iustay. per
quā intrat⁹ in paradysum. Bene
dix̄ contendite. q̄a nisi mentis intentio fer
uear. unda mundi non uincet⁹. Multi que
runt intrare salutis amore. p uocati. & ñ
potert⁹ uincere aspirare ut ei⁹ inde⁹ decer
g. xii. .9. lvi.

Attendite a falsis pphis qui uenunt ad uos
in uestimentis ouiū. intrinsecus autē sunt lupi ra
.hy.t. paces. a fructib⁹ eorū cognoscetis eos. Ita pau
corum est angusta uiā inuenire fraudulen
tiā eoy. q̄ eā querere nñ unt⁹ exponit. Attendi
.leyc. dite. i. cauete. De oñib⁹ hypocris hoc potest
intelligi. s. spetialit⁹ de hereticis fructu⁹ am
.Au. marum rapientib⁹. Vñ & lupis comparantur.
papue cauendi sunt hereticoy cognitionē ueri
tatis quā non habēt. ymmittentes. Testimōia
ouiū sunt blanda uerba innocentiū. ceteraq; re
.B. ligionis signa. Ideo autē ideo debēt oues odis
se uestimenta suū g. plerūq; illo se occultant
lupi. dum aliud ostendant ad decipiendū. ali
ud exerunt ad defendū ueritatis tempōalis
commodi temptatione. siue psecutionis tē
pore denudant⁹. & apt⁹ q̄d sint. fructu⁹ sc
mala opa eoy. .9. lvii. l. lxi.

Num q̄d colligunt de spinis uuas. aut
.ag. de tribulis ficus. Sapientes non colligunt
uuas de spinis. id est dulcia uerba de here
ticis. q̄ ideo dicunt⁹ spine & tribuli q̄a saucūt
animas p uerbay blandicias. Tribuli sunt
genus herbe spinose. Lucas. Hec; de spinis

colligunt ficus. nec; de rubo uindemiant
uuam. Spine & rubi sc̄e cure sēli. & puncti
ones urtice. de quib⁹ peccatori dicit⁹ est. Ter
ra tua spinas & tribulos germinabit t. ficus uero
& uua dulcedo noue cōuersationis q̄ in
nobis esurit. & feruor dilectionis q̄ letificat
cor hominis. Hinc scriptū est. ficus pruit⁹ grossos
suos. uinee flores⁹ dederē odorem. Ilon fic⁹
de spinis. ñ uua de rubo colligit⁹. quia mens
adhuc uetert⁹ hominis consuetudi ne depsa
simulare potest. s. fructus nouu hominis fe
re ñ potest. Et si aliquando facta uel dicta
malorū pfiunt⁹ bonis. ñ hoc faciunt mali. sed
consilio dī sic de illis opat⁹. .9. lvii. l. lx.

Sic omnis arbor bona fructus bonos facit.
Mala autē arbor fructus malos facit. Ilon potest
arbor bona fructus malos facē. nec; arbor ma
la fruct⁹ bonos facē. Sicut uerū est q̄d de tri
bulis colligunt⁹ ficus. sic uerum ē q̄d arbor
bona fructus bonos facit. Arbor bona uel mala
est homo non ex natura que a deo nobis bona
creata est. s. ex uoluntate bona uel mala fruc
tus sunt opa que nec bona male uoluntatis
possunt ee. nec mala bone uoluntatis. Quādiu .leyc.
q̄ bona arbor. id est bonus homo fructus
malos ñ facit. q̄diu bon⁹ est. & quādiu mala ar
bor. id est malus homo. manet in fructibus
peccatoy. q̄diu ad penitentiā non conuertit⁹.
Ilon potest ee rus calida. nam cum incipit esse .Au.
calida. ñ iam nuem eā s. ag. uocant⁹. potest q̄
mutari. non calefieri. Sic potest fieri ut ma
lus non sit. q̄ malus fuit. non tam potest fie
ri ut malus bona faciat. Iam & si aliquando
utilis ē ñ hoc ipse facit. s. diuina prudentia
fit. Non quod pharisei utilit⁹ audiebant⁹ illos
erant. s. di. de quib⁹ dicit⁹ ppha. Seminauit tri
cum & spinas metert⁹. Ilon q̄ audiuerē eorū
de spinis legebant uuas. s. p spinas deuite
ut sigs p spineā sepem ad se traheret uuam.
una illa non esset spinarū s. unus. l. lxv.

omis homo de bono .9. exxv. Incipit ser
thesauro cordis pfert bona. & malus homo

dnica nona p pentecos
ten mquito
sig no.
Atten
dite
a fal
sis
ff

de malo pfert mala. Ex habundantia enī cor-
dis os loquit. Idem ē thesaurus cordis qđ radix
est arboris. & qđ de corde pfert. id est qđ ar-
boris fructus. Q. g. in corde thesaurū patrē
tē pfecti q; habet amoris optimos fructus
effundens diligit inimicū. bene facit odien-
tibus dicit male dicentib. Omī petenti tribuit
sua. errantē patienter corrigit. dr q; nequā
thesaurū in corde suo seruat odit amicū.
diligenti male facit. bene dicēti male dicit.
Sic quoq; nec diabolus bona. nec xp̄s mala
opa potest facē. Per oris locutionē uniuersa
que actu uel cogitatu de corde pferuntur
dīs significat. Iam moris scripturarū ē ver-
ba p rebus ponere. ut in esaya dicit de ecclia.
Non fuit uerbū qđ non ostenderet eis. Re-
rum utiq; non uerborum reuelauit archana.

Omīs arbor que nō facit . q. Lviii. L. Lx.
fructū bonū excidetur. & in ignē mittetur.
Igitur ex fructib; eoꝝ cognoscetis eos. Si ille
qui non facit fructū bonū sepandus est
a iustis sicut edi ab agnis. & in ignē mittē
dus est uoce illa. ite maledicti in ignē eter-
num. qđ erit de illo qui fecit q̄cq̄d malū po
test. Q. a arbor mala fructus bonos facere
non potest. g. ex fructib; eoꝝ. i. falsorum
ppharū cognoscetis eos ee falsos. q. Lxx.

Non omīs q̄ dicit m̄ dne xl. L. Lxiii. exci.
dne intrabit in regnū celoꝝ. s; q̄ facit vo
luntatē patris mei qui in celis ē. ipse intrabit
in regnū celoꝝ. Sicut ppē dogmata nec
tē cauendi sunt falsi pphē habentes spe
ciem bonē uitē. sic & bi econtrario qui cū
integre fidei & doctīne sint. tpē utuntur.

Verumq; enī necesse ē ut op̄ sermone. & ser-
mo op̄ib; cōpbet. Lucas. Quid uocatis me
dne dne. & non facitis que dico. De si alius ū
bis diceret. Qđ fōlia recte confessionis iac
tatis. q̄ bonos fructus nō ostenditis. hīc aplūs
sed ipm̄ pfectū discipulū ab ypocrita arr-
guit. Iam ad uos. & cognoscā non sermonē eoꝝ
qui inflati sē. s; uirtutē. Ille g. ppē dicit

Ite. Sathi euangelii. Non omīs qui dicit
mihi dne dne. usq; infinem.

dne dne. q̄ ualuntatē sono uocis exprimat. Sedm
hoc aut apls. Nemo dicit dns ihc nisi in spū scō.
Vere enī dicē dns ihc est corde credere. ore
confiteri. opib; attestari. nā unūs sine alio ne-
gare est. q. Lx. L. clxxi.

Multi dicent mihi in illa die dne dne.
nonne in nomine tuo ppharim. & in tuo
nomine demonia eiecimus. & in tuo nomi
ne uirtutes multas fecim. Et tē confitebor
illis quia nūquā noui uos. discedite a me q̄
operamini iniquitatē. In illa die. i. in die resur-
rectionis. ppharē & demonia eicere & uir-
tutes facere inūdū non ei est meritū. q̄ opa
tur. s; inuocatio nominis. x̄ hīc agit. p cōdēp
natione inuocantiū. uel. p utilitate uiden
tium & audientiū. Iam & saul & balaā. &
caiphas ppharunt nescientes. qđ dicerent.
Magi egyptiorum moysi resistentes mul
ta miracula fecerē. & multi alii. am xp̄e
etiā multa miracula faciet. Ab his g. maxi
me cauendū est. Hūg. dns nouit eos. qa dicē
scire q̄s approbat. ut illud nouit dns uiā
iustoꝝ. illos uero nescire. q̄s nō approbat in
sua dilectiōe. Non dr̄ quia operari estis ne tollere
uidēt penitentiā. s; q̄ animi hoc ē q̄
in p̄senti die iudicii licet facultatē peccā
di si habeant tamē habent affectum.

Omīs g. qui xlv. q. Lxi. L. Lxiiii.
audit uerba hec & facit ea assimilabitur
uiro sapienti q̄ edificauit domū suā sup̄
petrā. & descendit pluuia. & uenerunt
flumina. & flauerē uenti. & irruerē
in domū illā. & non cecidit. fundata enī
erat supra petrā. Sic cū opa iniquitatis dis
cedatis a me. g. audire uerba mea & fac
re. Nam omīs q̄ audit & facit. id ē cōplet
mandata. similis ē sapienti. uidelicet in.

Sicut xp̄s uarius hominū
psonis unā ecclīam sibi constituit. eru
dit. gubnat. in uitā pducturus. sic bo
nus auditor uarius uirtutib; supnā
s; mansionē edificat. in futura dicta

.lege in mīa.
Nō. Iosue. Separauitq; uidua p sabbat accepit
. In cap. xxxv.
In capite xxv.
In cap. lxxx.
.lege
.A.
q.
.lege
ra.f.
.B.
.f.

tione cum xpō lecturus. Pluuia ē caligino sa
supstitio hypocrisis obscuritate plena. flumina
sē carnales concupiscentię uenti sē rumores
hominū nam uel aliter Pluuia nitens subuer
tere domū diabolus ē flumina sē amī xpi.
uenti spūales negatię in ecclesijs. Hi ergo ppe
modis diabolus impugnat carnis scilicet
concupiscentia exterioribus mūdi oblectam
tis uel p se cum unuersos uentos īpulsionis
laxat. Pluuia concupiscentię qua q̄sq; rēpta
tur paulatim rigorem fidei emollit. q̄d simon
ppalet. Supuenerunt flumina ⁊ uenti. id ē
falsoꝝ fratrū impbitas ⁊ apta exteriorū īpug
natio. Hec tria dicuntur in luca. fluminis
mundano. ⁊ alibi portę inferi. Vnde illud.
portę inferi nō ppualebunt aduersus ecclīam.
Flumina namq; īpediunt lenificat cuitatē dī. scī
ficauit tabnaculū suū altissimi. Petra est xpc.
domus est ecclia. De hac petra dicit ppha
petra refugiū leporibus siue ermanis. id est
timidis fundatā domū ēdificat sup petram.
qui audit pcepta dñi ⁊ facit q̄ stat ī sibi. s.
xpō cōuenit. Qui fodit in altū. ⁊ posuit fun
damentū supra petrā. Sapiens architectus
fodit in altum. qua de suis cordibus eruit
omia terrena. ne ppter aliqd temporale deo
seruiant. Fundamenta doctores significant. de
quibus dicit fundamenta eius in montibus scis.
Fundamentū uero dicit ipse doctorū doctor.
⁊ fundamento. fundamentū. xpc scilicet. de q̄
dicit. fundamentū aliud nemo potest ponere
ꝑter id qd positū est. q̄ est xpc. ihc. Moraliter
autem fundamenta dom sē. intentionem bone
conuersationis quibus pfectus uerbi auditor
ex hausit humilitate animā supuacuarū
cogitationū rudibus discretis tabulis ⁊ dīplēdis ē mā
dati firmitē se inserere cū psalmista dicens.
Qui eduxit me de lacu miserię ⁊ de luto fe
cis. ⁊ statuit supra petram pedes meos. Sin
gulę mīę dom̄ condit uel īmundos spūs.
uel impbos hominū. uel ipsa suę mentis
aut carnis in q̄rendine pulsant. ⁊ quamū
ꝑuersi uentis fidunt inclinant quamū inue
tissime petre adhereant labe fieri nequeunt
Et omnis q̄ audit uerba hęc ⁊ non facit ea. simi
lis erit uiro stulto q̄ edificauit domū suam
sup harenā. ⁊ descendit pluuia. ⁊ uenerūt
flumina. ⁊ flauerūt uenti. ⁊ irruerūt in do
mum illā ⁊ cecidit ⁊ fuit ruina eius magna.
Qui audit sermones meos ⁊ non facit sine mutat
sit misericors. ꝛ. seu in totū alienus a. ē. q̄a sep
sum male edificat. similis est omni stulto de q̄ dicit
immensus homo hoc fecit. Dom diaboli ē mun
dus in maligno positus. Cum ipse sup̄ terram
edificat. qui a obsequentes s. ad terrena detor
quet est instabilitas utroq; uel uanitas seu
laris. Sine fundamento edificat. qua peccatum
in nulla sui natura subsistit. qm̄ nō ē adeo
creatum. s. sola boni indigentia ē. uel sine
fundamento. i. sine fundo edificat. Si anima
corruens in aliq̄ peccatū se ibi retineret. q̄si
fundū illud haberet. sicut puer fuit in puteo
aliq̄s puteo fundo retinet. Si cum uno pecca
to non ē contempta. dū cotidie de peccato in
peccatū ad deteriora decidit. fundū sibi inuenit
q̄ figat. unde illud. Peccator cū uenerit in
pfundū malo; contēpnit. cecidit dom̄. q̄a
omnis conscientia quę sine fixa ī dīm nō manet
ī temptationibus nō ualet psistere. ⁊ tanto pl⁹
agitur. quanto plus in ea quę mundi sit a
superioribus disiungit. Et uere mali ⁊ ficte bo
ni ingruente temptatione peiores fiunt.
donec tandem ꝑpetuā labant in penam.
Potest itaq; p impetū fluminis extremum
diem discretio intelligi. q̄ndo utraq; domo
consūmata. omnis q̄ se exaltat humiliabit. ⁊
q̄ se humiliat exaltabit. Potest etiā uir sa
piens ⁊ bonus accipi q̄libet iustus. sicut uir
stultus quilibet prauus. Et factū ē cū consūmasset
the uerba hęc. admirabant turbę sup doc
na ei. Erat enim docens eos sicut potestatē
habens. non sicut scribę ⁊ pharisei. Sup
doctrina. id ē. de doctrina. Sermo in doctoris

Quadragesimum Capitulum. Conuocatis ihs duodecim discipulis suis dedit illis.

Hi potestate sit cū ea quę docet quā. Nam q̄ facta sua dicta destruit contēpnit. Vnde paulus. nemo adolescentiā tuā contēpnat. Scēbę quę p legem dicebantur p̄cepta populis dabāt. Ē uero quasi auctor legis uel mutando uel augendo quę mutabant. libē substituit hoc ē qđ in psalmo dicit. fiducialiter agā in eo. Eloquia dñi eloquia casta. argentū igne examinatū. pbatū terę purgatū septuplū. Siue ista p̄cepta referantur ad septē beatitudines quę sē in principio huius sermonis ut beati augustinus exposuit refert. siue aliud ordo sit faciendā sunt quę dñs iussit. & credenda quę spopondit. ℣. .lxxvii. ℟. .lxxi.

Videns autē turbas misertus ē eis q̄ erāt uexati & iacentes sicut oues non habentes pastorē. Ueraciter gregis pastoz culpa ē. & uitiū magistratuū. Videns mutuo cleminę dñs mundi sīe uolentia plebē uexatā. & sub legis. onere egrotā. ac puriose errores uana securitate torpentē. misertus ē eoz uā ueritatis capiendo. & molestias corporales auferendo hoc p̄mittitur. lxxviii. capitulo matthi. q̄a in parabola seminantis. & in centesimo tertio capitulo iohis darū fieri q̄ pli sunt messis. & p̄dicatores operarii. ℣. .lxxix. ℟. .lxxxi. ℓ. .lxxxvi.

Et conuocatis .xii. discipulis. ℣. xlii. cap. suis dedit illis potestatē spūuū īmundoz ut eicerent eos. & curarent omnē languorē. & omēm infirmitatē. ℓ.

Et misit illos p̄dicare regnū dei. Mutuum distat mē habē. & accipe. dē potestatem ue languores fugabat. discipli uero in nomine eius. Concessa p̄mū potestate signoz misit p̄dicare regnū dei. ut promissoz magnitudinem attestaret. magnitudo factoz cū noua faceret. q̄ noua p̄dicarēt. Erant ad illos. Michi tuleritis in uia. tanta p̄dicatori debet esse fiducia in dō. ut p̄semis uitę sumpte ñ ferat. Cui enā sodin lucā. p uiā ne minē salutare concedit. ut sub tanta festinatione ad p̄dicationē pgere debeat ostendat. Sciendū

℣. Item Euangliū Quibus. Conuocatis ihs duodecim discipulis. p̄ eorum. hoc euangm.

quia salutans in uia. ex occasione salutat. ñ ex studio obtinendę salutis. Q. d. non amore cuius patię. ñ p̄mioz ambitione salutē p̄dicat. quasi in uia nē salutat. ℣. .lxxxi.

In uiā gentiū ne abieritis. & in ciuitates samaritanorum ne intraueritis. ī potiꝰ ite ad oues que pierūt domus isrl. Erant de iudea tē q̄ uocandi erāt de gentib; fidē. ī. post resurrectionē dicit. eunte docete omēs gentes. Et p̄mū quidē oportebat euangliz̄are iudeis. ne haberēt excusationē se ēē reiectos. Iuxta tropologiā abstinē a uiis gentiū. ē abstinē ab ope. & uita gentilis ignorantię. ñ intrare ī ciuitates samaritanoꝝ. ñ aduersarias hereticoz.

Euntes autē ℣. .lxxxii. ℟. .lxxxv. p̄dicate dicentes ℓ. .lxxxvii. & .cx. q̄a appropiquabit regnū celoz. Quę propinquabit bis q̄ p. p̄ consortiū imaginē dei reformat. Si mundus cadit ad similitudinē dominī ruentis. & nos cū amando ap̄lectimur. optimi uolumꝰ potiꝰ quā habitare. q̄a nulla ratio nos a ruina illius separat. q̄s ei passi omb; amor ligat. Infirmos curate. mortuos suscitate. leprosos mundate. demones eicite. Hebdomadib; rusticanis. & ablatę eloquii ne uti tare. nemo crederet pollicentib; regnū celorū. dat potestatē miracula faciendi. ut magnitudinē promissionū. pbet magnitudo signoꝝ. Gratis accepistis. gratis date. Sunt non nulli q̄ nūmoꝝ p̄mia ex ordinatione ñ accipiunt. sed p humana gratia sacros ordines largiuntur. Hii mercenarii. ñ gratis dant. q̄a nūm ñ fauoris expectant. Vnde ppha bene descripsit iustū ēē. qui excutit manus suas ab omni munere. Et bene adiunxit ab omni. q̄a aliud munus ē ab obsequio. id ē ab subiectione. unde debet expensa. aliud a manu. q. ē pecunia. aliud a lingua. qđ est fauor. Nolite possidere aurū. neq; argentū. neq; pecuniā in zonis uestris. ñ peram in uia. neq; duas tunicas. neq; calciamenta. neq; uirgam. Dignus ē enim mercen

In cap. xxxv.

In diuisione apl̄oz

.G.

lenz

hyt. N°

ra

.GG.

lenz

.G. N°

ra

lenz

narius cibo suo. Si possiderent aurum aplī crederentur si causa salutis hominū & causa lucri p̄dicare.

Non petā in via hinc arguit philosophos qui uulgo apellant bacā p̄ctre: q; comēptores scīj. & omīa p̄ nichilo ducentes cellariū secū uebebant. Neq; duas tunicas si hoc dicat ut in scīe frigore q̄s una tunica contēpt' ēē debeat. & quo in tunica uestimēti intelligam? ne alio uestiū aliud nob futuru? timore referuem? Neq; calciamēta. & plato p̄cepit duas corporis simitates si ēē uelandas nec a fue fieri debere mollitie. caput & pedes. Cum enī hec habuerint firmitatē. cetera robustiora sint. Neq; uirgā q̄ eni dīs habet auxiliū. cur baculi p̄sidiū querat. Dignus est operari? cibo; tanū accipite quantū uobis est necessariū in uictu & uestitu. Sanc ostendit quod dīs nō p̄hibuit eas ferre necessaria ad sustentationē huius uite; quod ei egerēt cum opus ēēt. & ut monstraret hec esse deberi q̄bus p̄dicarēt. hec historice. ceterū anagogen. autem p̄ sensu argentū sermone es p̄ uoce sepe inuenit. que a dīno data possidere debemus. & non suscipe disciplinā hereticorū. Secunda in zonis clausa ē sapientia nō erogata. Et scriptū est. Sapientia abscondita & thesaurus absconditus. que utilitas in utrisq;. p̄ peram onera scīj designat. p̄ panē debuę tempales. Nullus q̄ officiū doctoris accipiens debet oppīm sclārū negotiorū oneribus neq; resolui desideriis carnalibus. neq; cōmissum talentū uerbi sub otio terre corporis abscondē. Cū p̄hibētur duo tunice: exposite monent. non duplicē. & simplicē ambulare. Per calciamēta mortuoru aperti exempla signant. ne p̄dicator exempla stultorum conspicatur ut inde quasi ex mortuis uinculis pedes suos. id ē affectiones regat & mundet. In calciamētis ne portandus secūm habeat. p̄hibet. Quia in sacculis ut solet secūm marcum mittat significatio ē ut pecuniā nec tectus sit. neq; nudus ad trā. id ē. nec occultet euangliū. nec tremens comodis intrandū terre tā tam necessariū fuit apls ligare soleas sub plantis. q̄a palestina tra arenosa ē. & nimis calida in estate. Non debent habere uirgam que in colubrū uertat. nec in manu baculo carnalis p̄sidiū qui p̄sius cito frangit. & manū transfoīt incumbentis. Marcus dicit. neq; uirgam. & mare? in uirgā tantū. q̄s ita solutur. Sicut temptatio duobus modis accipitur. ut dīs nemine temptat. & temptat nos dīns dīs ut illa eni seductionis. Hec autē est p̄bationis. inducū quoq; damnationē. & discretionē significat. ita uirga duo significat. ut scīm marcum intelligatur. p̄ minima res quasi dicatur. nichil necessariorū uobiscū ferant. neq; uirgā. id ē minimas res. scīm marcū. ut p̄ uirgā intelligatur. potestas a dīno accepta. q̄ non ē contraria. In quācūq; ciuitatem aut castellū intraueritis interrogate quis in ea dignus est. & ibi manete donec exeatis. Lucas. Edentes & bibentes que apponunt uobis. & curate infirmos q̄ in illa ē. Hospes fama elegendus ē. ne p̄dicatio suscipientis infamia deprimat. Dignū ē ut ibi maneant. & ab eis trena consequant. q̄s. quia tua offerunt. Dignus ē enī operarius ut lucas sui. aut mercede sua. hic merces p̄dicationis inchoat. & in glo p̄ficit. q̄a uni nō opi duę debentur. mercedes. una in ira. altera in patria. Claret autē hec si ita p̄cepisse dīns tanq; euangliste uniuerse alumde ñ debeant. q̄ eis p̄bentib; quib; euangliam. aliqn contra hoc p̄ceptū fecisset apls q̄ uicti de manib; sius transigebat. nec quicq; grauis esset. Cum enī a dīno aliqd p̄ceptum nisi fiat in obedientię culpa est. ei a dīno autē potestas datur. licet cuiq; de suo ma-

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Quadragesimum primū Capitulum. Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporū.

re celere: Donec exeatis. Subaudis de ciuitate: aut de castello. L. cxiii.

Et nolite exire de domo in domū. Constantię mandatū dat ut custodiāt una hospitalitatis. diuenū quippe est a p̄dicatore p domos cursitare: & hospitū mutare. lxxxiii.

Intrantes autē in domū. L. cxi. salutate eā dicentes. pax huic domui. Et si quidem domus fuerit digna. ueniet pax uestra sup eā. Si autē non fuerit digna. pax uestra ad uos reuertet. Occulte salutationē hebrei ac syri sermonis exp̄sserūt. Q; enī grece dicat̄ chere & latine aue. hoc ebraico syroq; sermone salom lach. siue salamach. id ē. pax tecū. Pax que a labore p̄dicantis offeruntur aut reiecit in domo si in ea fuerit filius pacis. aut ad eundē p̄dicatorem reuertet. Occulta quia aut erit q̄sq; p̄destinat ad unā si uerbū sequitur q. audit aut si nullū audire uoluerit ipse p̄dicator sine fructu non erit. ℣. lxxv. R. lv. L. cxiii. ℣. xxxviii.

Et quicūq; ñ receperit uos. nec; audierit sermones uros exeuntes foras de domo uel de ciuitate. excutite pulueret de pedibus uris. i. testimoniū illis. ℣. Amē dico uob̄ tolerabilius erit terre sodomoꝝ & gomorreoꝝ in die iudicii q̄. illi ciuitati. Ad testimoniū dicitur est excutite pulueret̄ ḡa p̄dicatio usq; ad illā ciuitatē puenit. Siue puluis excutit̄ in signū. ut nec eiā ne cessaria accipiant a contemptoribus euangelii. Tolerabilius dicit ḡa sodoma & gomorra ñ habuerit p̄dicationē lucis. eiā pulueret̄ pedum suoꝝ excutere in testimoniū sup illos. id est eiā minima uineris & laboris que p illis sustinuistis exponere & annichilare ḡa occasio erit eis maioris dampnationis. hoc est excutere pulueret̄ sup illos. & est una ceteris testimoniū p q̄s inexcusabiles eorum tale ē illud. Si ñ uenissem & locutus eis non fuissem. peccatū non haberent. ℣. lxxxvi. cix.

Ecce ego mitto uos sicut oues in medio luporū. Estote ḡ prudentes sicut serpentes & simplices sicut columbe. Scribe & pharisei qui sedent. Item Marci Euangelii. Ecce ego mitto uos sicut oues. usq; finem.

iudeoꝝ lupi sūt. p prudentiā serpentis utitur insidias. p columbas sint innocentes. Serpens toto corpore occultat caput in q̄ una est. & uos toto corpis periculo caput uram. id ē. memet custodire. Serpens etiā p angustias se coartans ueteri tunica exuit̄ innouat̄ sic intrat̄ per angustā portā que ducit ad uitā ueterē exuunt̄ hominē. ℣. lxxxvii.

Cauete autē. R. xxxvii. 2. col. A. cxlvi. ab hominibus. Tradent enī uos in concilijs & in synagogis suis flagellabūt uos. & ante reges & p̄sides ducemini. ppt̄ me in testimoniū illis. & gentib; hic apit q̄s lupos dixerit. hoc iudaice gentis causa fuit excidij. q̄a post saluatoris occisionē p̄cones ei⁹ in pia crudelitate uexauit. In concilijs nom̄ ihu p̄dicari phibentes. in synagogis sub spe correctionis p̄dicatores flagellis cedebant. ut de paulo legit̄ eos quoq; p̄sidibus & regibus in dāpnatiōe tradebāt sicut iacobū herodi. hec in testimoniū illis & gentib; de puerilitate scilicet iudeoꝝ. & de correctione gentiū. Mors q̄ppe iustorū bonis in adiutoriū est. malis in testimoniū ut inde pueri sine excusatione peant. unde electi exemplū capiunt ut uiuant. ℣. lxxxviii. R. cxli. 1. col. vm. & tradent. II. L. Cauete autē uos in synagogis. ecclesiarum. & ad magistratus & potestates. nolite sollicite esse qualiter aut q̄d respondeatis. aut q̄d dicatis. Dabit enī uobis in illa hora q̄d loquamini. non enī uos estis q̄ loquimini. s. spūs patris uri q̄ loquitur in uob̄: p̄dicatis futuris adūsis ut p̄uisa mitigent. tradentes. confessores subiungit consolationē. Cum ppt̄ sim ducēm ad iudices. uoluntatē mām p. xp̄o debem⁹ offerre certū ipse xp̄s q̄ in nob̄ habitat loquit̄ p se & spū sci qui ministrat̄ iudicendo. ℣. R. Tradet autē frater fratrē in mortē. & pater filiū. & insurgent filii in parentes. & morte eos afficient. & eritis odio omnib; ppt̄ nom̄ meū. In p secutionib; crebro uidem⁹ fieri. q̄a nullus ē unde eos fidus affect⁹ quoꝝ diuersa fides est.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

demarryrib⁹ pn. ⁊ Jacineth. Judicant sancti.

Si aut̄ psequent̄ uos in ciuitate ista.

Quadragesimum sextum Capitulum.

Plus quoq; in nob ea tormenta fremunt quę ab illis parum de qb; pstimebam⁹ qa cū dapno corporis mala nos cruciant amittę carnem.

Qui autē pseuerauerit usq; in finē hic salu⁹ erit finis ñ pugna coronat unde cauda hostię iubet in sacrificio poni qđ docet bonū opus ad finē pduci. .gy. lxxxx.

Cum autē psequent̄ uos in ciuitate ista. fugite in aliā. Amē dico uob non consummabitis ciuitates isr̄l donec filius hominis ueniat hoc ad illud tempus referendū est q dictū est apl̄is. In uiā gentiū ne abieritis. Sensus est. Si uos psequent̄ iudei in ciuitate ista. hoc ē in aliā ciuitate iudeę fugite in aliā ti mendo psecutionem. ⁊ non declinando. ut tribulatio nis occasio sit euangelij seminarij. Paulus quidē sic de damasco fugit. Donec ueniat filius hominis p ipensum uob auxilium Spūs alię aut̄ p istam ciuitatē possum⁹ intelligę nouū testamentū scripturarū. p quas isr̄l uoluntas multa. gy. xc. l. lviii.

Non est discipulus sup magistrū neq; ser uus sup dñm suum. Sufficiat discipło ut sit sicut magist⁹ ei⁹. ⁊ ser uus sicut dns ei⁹. Si magist⁹ non sinat uultū iudicare. miuria q dns est ⁊ ipsos ma unte secutores patiendo reddē maiores. eandem necesse ē discipli qui puri homines sunt regulā seqūnt̄ apl̄os ⁊ eorum imitatores usq; ad finē scli dicat discipln ⁊ seruū. sed aut̄ magistrū ⁊ dnm. .gy. cxv.

Si patrem familias beelzebub uocauerūt. quanto magis domesticos ei⁹. Ile g̃ uituperi us eos. Beelzebub ydolum ē acharon. qđ uocatur in regū uoluntate ydolū muscę. Zebub enī dicat̄ musca. quę ūmunditiam signficat. Beel idē ē qui ⁊ baal dr̄. dns salu⁹ acharon. Quapp̄ea dicat̄ dns musarū quia ipsido ei sacrificab a cr̄t importunitas muscarū polluebat sacrificium. Seipsū dicat patrem. f. id ē. omnū iustoꝝ. gy. xcii. xl. l. lxxx.

Nichil enī apt̄ quod non reuelet̄ ⁊

desco. Syriaco. gy. Gloria ⁊ honore.

Quadragesimum septimum Capitulum.

occultum quod ñ scięt̄. Sensus est. Nolite ti mere psecutores. negatā. neq; emulemini simulatores. quia uenit dies iudicii. in q̄ ⁊ unusquisq; ⁊ eorū nequitia demonstrabit̄. hui⁹ g̃ memor retinete illū retributionis diē. q̄ illum nabit dns abscondita tenebrarū. ⁊ manifestabit cogitationes cordiū. tunc erit uobis ideo laus. ⁊ admirationi ueritatis pena manet ęterna. Optū primet ad cognitionem occultū ad opa.

Quod dico uob .gy. xciii. Celo in tenebris dicite in lumine. ⁊ qđ in aure audi tis. pdicate sup tecta. In tenebris. id ē in mysterio. uel dum adhuc in timore estis. predicate in lumine. id ē. apte cum fiducia ueritatis accepto spū scō. qđ audituꝝ in aure. id ē in secreto. sup tecta. hoc est. constanter ⁊ publice pdicate. calcato carnis domicilio. Iuxta morē. pungę. palestine loquunt̄. ubi solent in tectis residere. non enī recta mō more culminib; sublimiora faciunt. ⁊ plano semate equalia. Unde lex precepit ut q̄ domū ędificaret. murū recti ponerent in giro. ne fund ereptus ibi sanguis timoret. labente aliquo. ⁊ in precipitium ruente. .l.

Sed ico autē uob amicis meis. Nolite timere eos q̄ occidunt corp⁹. animā aut̄ ñ possunt occidere. ⁊ potius timete eū q̄ potest animā ⁊ corpus pdere in gehennā. Amici dicunt̄ q̄ nil tribuunt cupiunt. Duo sunt genera pseutorū. unū palam seuientiū. alterū ficte blandientium. quod primet ad ypocrisin phariseorū. utriusq; precipit dns ñ timere. q̄a ñ habent potestatem in animas nr̄as. timore mundi repulso. seruire debemus timore gehenne. donec illū carnalis foueat misericordia. permanente casto ⁊ more. id ē reuerentia sine fine deo exhibenda. Duplicē autē esse gehennā ignis ⁊ frigoris in iob plenissime legim⁹. Nonne duo passeres asse ueneunt. ⁊ unus eorum sine patre nr̄o. Incasu ceciderit non est in oblitione coram deo. Si non mortē passer sine dei prouidentia. in qua se omnia. quanto magis uos ad imaginē dei fac

Incipit scōz ꝯ. Cordiam. & Epymachi. Sancti tui me.

Quadragesimum quartū capitulum. Holite arbitrari quo

tr Lucas. c. nō; passeres dupondio ueneunt. id ē ueundunt. Dupondi genus est ponderis leuissimi. ex duobꝫ assibꝫ compositi. Qđ autē mnu mīn set unus. hoc in ponderibꝫ; as & quod duo. hīc dupondi. Vīi autē & capilli capitis omīs numerati sūt. de massa corporis tacētā mihi me. etiā particulę dī prudentia conseruant. Ilon acu cōputationis ꝫ facilitate cognitionis sunt omīa. adeo numerata. i. cognita. & bene numerata dicunt quę seruant. ea quę uolunt seruare numerant. Hic dicit dens nos negauerit resurrectionē. qīa nos materiā quę fit cadauer anima discedente ita ducamus. repandā ut ea quę delabunt. & in alias species uertunt. ad eandē corporis partes ubi fuerāt redire necesse sit. dicquin si capilli redeūt qđ crebra tonsura detrahit & unguibꝫ indecens occurrit resurrectio. Sed quē ādmodū si statua metallī conteretur ī pulueret. & artifex eā uellet reparare. non quereret quę particula cui mēbro statuę redderet. dum tantū tota reficeret ex eo unde constituta ē ita dē mirabilī de materia carnis mē. nos restituet. Hecatumebit ad redimeg̃ionē. uīi capilli ad capillos & unguei ad unguei. dū solummodo di prudentia decernē restituam. Soluite g̃ q mercē multis passeribꝫ meliores estis uos. Lucas. multis passeribꝫ pluris estis. hoc ē maioris apud dīm dignitatis. Omīs g̃ qui confitebitur me. coram hominib. confitebor & ego eū coram patre meo q̄ in cēlis ē. & coram angelis ei. Qui non fr amendꝫ tortores carnis. g̃ confitemini me. Omīs q confitebit me coram hominib. id ē ñ solū corde fide. ꝫ ore & opere ñ recusans. scilicet mori p me. & ego confitebor eū in conspectu supnę curiarū cēlīq; regis ac iudicis dicens. uenite benedicti patris mei. capite regnū.

Qui autē negauerit. ix. xcviii. lxxxvi. me coram hominibꝫ. l. lxxxvii. cclvi. & confessus me fuerit in genera ista adultera & peccatrice. negabo & ego eū coram patre meo qui ē in cēlis & angelis ei. & filius hominis confundet eū cū uenerit in gla patris sui cū angelis suis. Et coram hominibꝫ ubi pdesse debet mei nominis confessio negauerit me dīm ut hominē esse. & ego coram patre meo. & angelis negabo eū. id ē ñ manifestabo ei patrē nec me in maiestate patris. Et fuit confusus. id est habens me confusū. uel confusus. i. confundens. scilicet erubescens. filius hominis confundet. i. habebit confundens eū. Vel passiuū accipit ꝫ actiuo. confundet. i. confundet eū. & quasi erubescens de illī ꝫsentia excludet eū a gla. Pat in cēlis est. hoc est in consortio sōz. Sē qui dicunt nos ñ erubescam dīm confiteri. ꝫ ad pbationē fidei ñ sufficit uox p̄fessionis. x̄piane dum declinant iniurias tollerare. dū erubescāt si urgūt contingit posse satis facere. ix. xcix. l. clx.

Nolite arbitrari qđ uenerī pacē mittere in tīā. Non uenī pacē mittē. ꝫ gladiū. Tradet frater fratrē ut supdictū est. Non enī ad hoc uenī ut carnales affectus confirmē. ꝫ ut spūalī gladio uerbi dei dissociem. Ostendit itaq; qđ p̄ pdicationē sequit̄ odia fidē & cor orbis contra se diuisus ē. qua una queq; domus & infideles habuit & credentes. Vnde bellū bonū missū est. ut rumpat pax mala. Tale qđ & in genesi legit de uolentibꝫ edificare turrē. qa dē linguas eoz diuisit. unde dauid. Dissipa gentes quę bella uolunt. hinc esaias. ecce dīs ascendet & sup nubem leuem & ingredietur egyptum. & mouebunt simulachra egypti a facie ei. & concutiē facies egyptios aduersus egyptios. hīs uidelicet. p fidei dimicantibus illis uero contra fidē. Erunt enī ex hoc. v. in domo una diuisi tres in duo. & duo in tres diuidentur. Venit enī separare hominē aduersus patrē suū. & filiā aduersus matrē suā. & nurū aduersus socrū suā. & inimici hominis domestici ei. In duo & in tres significat contra duo. & contra tres. quę mater est filię. socrus

---

Qui fuit confusus. qui ꝫ quasi erubescens. uīi sum iudīi scandalū gentibꝫ. aīi stultitia. sīc hīs confundet. ꝫ eū. Hīc eiciet eū in tenebras exteriores. Ac si dīs erubescat. ꝫ ꝫ suis ꝫsentiam.

.B.

de mīribus.

In capite cōi.

.9.

.lenz

Lingua prima qua locuta Adam remansit in famuli heber qui lingua obtulit ei in aduētu patriarc

.B.

Quadragesimum quintum Capitulum. Qui amat patrē aut matrem liber

est uxoris ei⁹. & sic eadē contra filiam suā. & contra nurū est dicta. Allegorice ecclia ad eos q̄ fidem xp̄i tantū seruant. ponunt duo illis congruunt. q̄ ad fidē integrā non pertinent. Bona q̄ contraria malis. & mala contraria bonis. sentiendo atq; agendo. & ad mundū dimittendū. Pater nr̄ erat diabolus quia eum imitabant. & uenit gladius uerbi dei qui nos ab illo separauit. & ostendit alterū patrē qui est in celis. Mater synagoga. & cui⁹ filia primitiua ecclia. inter quas magna contentio fuit. Socrus eadē synagoga fuit. & nurus ecclia de gentibus. quia sponsus ecclie. & secūm carnē synagoge. & filiū. Synagoga. q̄ in murū. & filiā est dicta. quia credentes de utroq; populo plectitur. ⟨m⟩. cx. vi. clxxxvii.

Qui amat patrē aut matrē plus q̄. me. nō est me dign⁹. Et qui amat filiū aut filiā. sup me. non est me dignus. Et qui nō accipit crucem suam. & sequitur me. nō est me dignus. Hec potest ee meus discipul⁹. Nemo pietatē debet amore ferre religionis. In cantico legit ordinate in me caritatē. Rectus ordo est p deum amare patrē & amicos. Si autē necessitas uenerit ut utrumq; seruari nō possit. odiū in suos pietas est in dīm. Crucē dicit ardorē fidei. Crux a cruciatu dicit. & semp portanda est ut amor xp̄i ostendatur. Duobus modis crucem dīm bajulam⁹. cū aut p abstinentiā carnē affligimus. aut p cōpassionē primi necessitatē alterius. Sed quia dīm non sequit⁹ qui carnē macerat. p humanā glām. uel qui primo carnaliter competit ut culpe faueat. ideo additū est. & sequitur me.

Qui inuenit. ⟨m⟩. xcviii. ccxi. xc. animā suā pdet illā. Et qui pdiderit animā. ppē me. inueniet eā. Qui inuenit animā suā tempaliter seruare negando me. eternaliter pdet eā. Et q̄ omnia p̄ponens amori meo paratus ē animā huic pdere. ut p me mortem subeat. tempalem. in futuro inueniet eā eternaliter saluā esse. ⟨m⟩. xcviii. xcvi. cxvi. cxxxvi. cxxxvi.

Et qui uos recipit me recipit. Et qui me recipit recipit eum q̄ me misit. Quia xp̄c apl̄is dns aīe in. x. g̃. q̄ apl̄os recipit recipit dīm. hoc dicit ne apl̄os suscepturo ullus habeat. hisā dīs; supra dixit debere stipendia suscipere. ⟨m⟩. x. cxx.

Qui recipit pphām in nomine pphe. mercedem pphe accipiet. & qui recipit iustū in nomine iusti. mercedē iusti accipiet. Iudei carnaliter intelligentes. pphas mercedē pphie non accipiunt. dicit. In omni confessione nr̄a est mixtū tritico. g̃. & pseudo pphias & tuā pdicatorem debem⁹ recipere. & illis alimoniā ministrare. Q̄ hic. pcipimus dicit dīs non plonas suscipiendas. s. nomina & mercedem. si pdest suscipientes. licet indign⁹ sit q̄ suscipitur. Iustū dicit quemlibet pdicatorē dignū. Vel eo mercedem pphe. & iusti recipiet. q̄ quasi operos in pphia & in opib; iusticie. s. constituit. dum sustentat aliq̄s ne illis ppē inopiā defi ciant. ⟨m⟩. c. R. xcviii.

Et quicumq; potū dederit uni ex minimis istis calicē aque frigide tantū in nomine discipli q̄a. x. estis. dīn dico uob⁹ si pdet mercedē suā. Occasionē excludit. de pauperate neq̄s causet. de inopia. utrū habet unde ag̃ caletiat sitē. frigidā det. p deo petenti. Sicut q̄ piculū non suscipienti. testimonio excussio pulueris denuntiat. ita meriti bono affectu recipienti. ultra sparsū cōmendat. Expt

Et factum est. ubi finiuit Ihc ip̄s seās. ⟨m⟩. ci. cum consummasset hic sapiens. xii. discipulis suis. transiit inde. ut doceret & pdicaret in ciuitatib; eor. Ciuitates discipulos dicit in quib; erant uel nati. ut erudiri. Predicans magis iudeis. non samaritanis. nec gentib; sicut quod docuerit. ut scdm̄ premissa p̄ offensā iudeis salutis occasio. R. Ihc. xxxvi. viii.

Exeuntes aut discipli pdicabant ut penitentiam agerent. & demonia multa eiciebant. & infirmos ungebant oleo multos egrotos. & sanabant. Dicit iacob. Infirmat q̄s in uob. inducat

In dñica. Omnis terra.

Primum capitulum Iuxte facte sunt. Sedē.

Pbros ecclie & orent sup ipsum ungentes eū oleo in nomine dñi. Et si in peccatis sit dimittent ei. Unde patet ab ipsis aplis hunc sē ecclie morē esse contra dictū. ut pontificali benedictione consecrato oleo punguāt egros. Nisi ibi legit; unctio sacramentū est: resuero sacramenti remissio que spūali unctione gīe cō fertur anime. A. xxvii. M. xlii.

Et facte sūt nupcie in chana galilee: & erat mr̄ ibu ibi. uocatus ē aut̄ ihc & discipli ei ad nupcias. Voluit dñs psentia sua necū miraculo nupcias cōmendare: ne eas hereticq dampnare psumerēt. Misticē desiderio patrū pcedentiū ante legem. sub lege uocatus est sponsus ad gentiam sponsam uenire: & in gīa euangelii uenit. Vocatu sē & discipli ut ministri in nupcias. hanc sponsam cognouerit sponsus in utero uirginis. uerbū erat sponsus. & sponsa caro humana ē. In chana galilee. id est in zelo translmigrationis. Si unt nupcie. quia hi sunt digni xpo qui feruore deuotionis de uicis ad uirtutes de terra ad celos transmigrant. & deficiente uino. dicit mr̄ ibu ad eum. unū non habent. q̄si dicat unū da eis. unū deficit. quia spūalis intelligentia legis fallacē pharisei; exposito nē latere cgnat. Et dicit ei ihc. Q̄d mihi & tibi mulier. Hondū uenit hora mea. Q̄d cōmune est ubi mr̄ secūd̄ carnem & in eternē dei uirtus accedat sapientie. ex qua futuri ē miraculū q̄n̄ uenret hora mea. id ē passionis. opportunitas. in qua uidelicet cū penderet in cruce infirmitas cepit cuius tu mr̄ es. agnosce matrē. ut filius cura tua discipli cōmittat. Predicato aut̄ euangelio & uirtute diuina ostensa mundo fuit ora passionis. i. necessitatis scilicet hora. ut hereticq calūpniantur: si uoluntatis. unde illud. Potestatē habeo ponere animā meā. & uterū sumere eā. Hon enī auctor tempoꝝ: fato temptis regit. Dicit mr̄ ei. ministris. Quodcūq; dixerit uobis facite. Erant aut̄ ibi lapidee hydrie sex posite secūd̄ purificationē iudeoꝝ. capientes singule metretas binas uel ternas. Confisa mater de filii pietate ad ipsam ut fiat q̄d petit. fiducialiter impat ministris. Hidor: est aqua. unde dicit ydria uas aque. Purificationē iudeoꝝ dicit. q. crebō lauabant manus & uasa. Metron grece: latine mēsura dicitur. Inde metreta nomē mēsure; dicit ei ihc. Implete ydrias aqua & impleuerūt eas usq; ad summū. & dicit ei ihc. Haurite nūc & ferte archītclino. Et tulerūt. Archītclin⁹ est. pncepscli mēsi. id ē discumbentiū in celum no. Trichinū uero dicunt esse aulā tcamerata. uel tres domos. siue tres cameras cum testudine factas. in quib; sedebant discumbentes quasi sub ūb; arcub⁹. Ut aut̄ gustas set archītclinus aquā unū factū & nō sciebat unde esset. ministri aut̄ sciebant qui hauserant aquā. uocat sponsū architrichinus & dicit ei. Omīs homo pīmum bonū uinū ponit. Et cum inebriati fuerint. tē id q̄d deterī est. Tu aut̄ seruasti uinū bonū usq; adhuc. hoc fecit initiū signorū ihc in chana galilee. & manifestauit glām suā. Inē multa signa que fecit ihc in chana galilee. fuit hoc pīmū & quodā dignitatis pīuilegio electorū cōnūlioē manifestauit glām suā. id ē. latentē deitatē. Miraculū aque cōnūlse in uinum mirām & nō miramur. qa omī anno hoc facit in uuis & de uno grano multa facit & quod mr̄ est. celū & terrā de nichilo creauit. ea q; mirabiliter gubnat. & qa homines inaliud intenti pdiderūt considerationē operū dei. in qua eū cotidie laudarent. seruauit s. ds quedā mirabilia que faceret. ut tanq̄ dormientes homines ad se colendū mirabiliter excitaret. dq̄ uerit ihc in unū. cum insipida nīe carnalū sapore scientie celestis imbuit. Erant enī aqua. id ē insipientes. & fecit nos unū. i. sapientes fide ipsi. uel aqua

Euangelium Iohannis. Iuxte facte sunt mehana galilee usq; minimum;

¶ Pma sig̃ fuer̄ de ūgine nasci. magos p̄uia stella duce ad se. xl. dieb; & xl. noctib; iuuare & alia pīma. viii beba iuuā. sic annoz. xxx. baptizat̄ & ita ap̄a signa facē & doce legitimū ēpi erat; ostendit ad fidē & ad docendū.

.Alb. .o. .Au.

P intelligūt scientia mundanā audiores a
sordib; peccatoꝝ. Quę tunc cōmūnit in unū
quando aliq̄s ex toto obliuiscit p̄teritoꝝ
maloꝝ. ne in ea incidat & magis calere in
di amore sicut unū membrianā obliuio
sos facit potatores & cale facit. Conuertit
aquā. xp̄c in unū. dum q̄ carnalia uide
bant in lege spūalia ostendit & sup ficiem
litē plenā celesti uirtute uidi fecit. xp̄c
enī in ppbis nondū manifestat. q̄si unū
in aqua latuit. cū discipulis aperit sensū
ut intelligerēt scripturas. unū membrianā
f ut ipse xp̄c in lege & ppbis manifestat. Illa
g̀ scriptura dñi mea subleuamine ide ad
optationē litterę latet. xp̄c. sapit aḡ insi
pi dā. cū uero auferet uelamē est unum
membrianā. Sex ydrię. sex etates sē quę ma
nēt currerent nisi. xp̄c in eis ꝓdicaret. Prima
etas est. ab adam. usq; ad noe. secūda. usq; ad
abrahā. tertia. usq; ad dauid. Quarta. usq;
ad transmigrationē. Quinta usq; ad iohm
baptistā. Sexta inde usq; ad finē sēli. ꝓpria
in singulis etatib; ōsi ydrius secūm litterā
aqua insipida quomodo in unū mutetur
cum ad xp̄m & ad oēs gentes referūt inde
am. Quicqd figurabat in adā de xp̄o ad
oēs gentes pertinebat. ut illud in genesi. Re
linquet homo patrē & matrē & adherebit
uxori suę. & erunt duo in carne una.
xp̄c adhesit ecclię. ut esset duo in carne
una. & sunt relinquere patrē. ī in ea for
ma apparē hominib; in qua equalis est
patri. reliquit matrē. q̄ndo de synagoga tā
quam ad ecclīam. Potat dñs uigilantē ade
costam sine dolore euellere. ī. peccl dubio
dormitio. & in cruce. in eo significabatur
de cui latere tanq̄ sponsa fluxerē sacra
menta ecclię. de uno aliarū ydriarū bi
bam. xp̄c figurat. ē in noe. Iam ideo ar
chana omnia animalia sē inclusa. ut oēs
gentes significarēt saluande p. xp̄m. Non enī
deus aut potestas rerum deus creare oēs gentes anima

ligauim. ī. ideo p lignū saluata sē quia & nos
p lignū saluandi eramus. In tertia ydria audi
ut abrahā in semine tuo benedicent oēs
gentes. Quis non uidet cui figurā habuit
unicus ei ligna portanti ad sacrificiū. q̄ simo
landus ducebat. Portauit enī dñs crucē
suā. In quarta ydria dicit dauid. Surge dñs
iudica terrā. quia tu hereditabis in omnib; gen
tib. tanq̄ dicerēt. dormiuit iudicat a terra
surge ut iudices tua. In quinta etate audit
daniel lapidē sine manib; & fregisse omnia regna terrē & cōmisse
illū lapidē & factū esse montē magnū. ita
ut impleret unūsquemq; tercię de q̄ monte
padre. nisi de regno iudeorū unde. xp̄c secūm
carnē natus ē sine ope humano. q̄a sine
amplexu maritali. Ad sextā etatē pertinet
iohis baptista dicens. Volite dicē patrē habe
mus abrahā. Potens est dñs de lapidib; istis
suscitare filios abrahe. lapides dicens gentes
ī. ppter firmitatē ī. stolidtatis durā dū
adorabant simulacra. simules facti illis vñ
illud. Simules illis fiant q̄ faciunt ea. & qui
confidunt in eis. Sē sex ydrię sunt ꝓpria
corda sanctorū in his etatib; receptui scriptura
rū dī parata in exemplū imendi atq; ere
dendi ꝓposita. Et sē lapidea. i. fortia in
xp̄o lapide. Secūm purificationē iudeorū
dictū ē. q̄a illi tantū ppō iudeoꝝ ler data
ē ī. gratia p. xp̄m omnib; facta ē. deo n̄ dictū
est capientes mercedē. alię binas. alię trinas
ī. binas uel trinas. ut ipsas duceret binas quas
trinas. sē q̄ duę misurę in scripturis dī patrē
& filiū nominat. ī. ibi spē q̄ patri est & filio
intelligit. ut ibi. Omnia mihi tradita. ideē in
filio fecisti. Tres mercedē sē dī in nomināndo
spīm scī trinitas manifestat. intelligit. ut ibi.
Baptizate eos in nomine patris & filii. & spīs
scī. Aliē binę uel trinę misurę. sī omnes gentes
ad quas pertinet scripturę. binę ppter circūm
cisionē trinę quia ex tribus filiis noe
sē disseminatę. & iussu dñi impletę sunt

Secm lapitulum. Cum descendisset ihs demonte secute se eū ⁊ be multe.

ydrie significat qua uet⁹ scriptura ab eo est. Potuit quidē uacuas implere urnas q cuncta creat ex nichilo. ⁊ maluit de aqua urnis facere: ut doceret se ñ legē soluē. ⁊ implere. ⁊ in euangelio illa facē uel docē que ppheta p dixit. Usq; ad ſſimū ipleri ydrie. qa nullū temp⁹ fuit a saluari doctrina uacuū. Archite clinus intelligit p̄cepsse ipsa scripture cōmenta historias ⁊ moralitates ⁊ allegorias. Dum q talia uelut nichodemo gamalieli discipulo ei⁹ saluo uerbū euangelii offerē urnū de aqua factū architriclino p̄pinat. Sōnulli uero p aquā baptismū iohis. p unū passionē accipiunt. Vnde ⁊ unū p̄ferē architriclino. id ē ipsi iohi. q ñ bibit passionē quā xp̄c. Triclinū. i. tres ordines in nuptiis discūbentiū altitudine distantes mē se designāt tres ordines fidelium in gelia cōiugatorū continentiū ⁊ doctorū. Et qua doctrina est uetera ⁊ institutis gr̄am euangelii p̄ferre uocato sponso dicē architriclin⁹ bonū unū fuisse seruatū. Quare dicē ñ sciebat unde esset intelligendū est quia multis in lege prius sacm litteram nunciauerē euangelium discipli ⁊ q hauserāt aquā. Prudenē intelligendo ⁊ fideliter apiendo uetere scripturā. Omnis homo p̄mū bonū unū ponit. dicitū ē ad litteram. secm multoꝝ cōsuetudinē. Mistice ho. id ē carnalis deus unū bibit p̄ bonū. i. a ueris ad falsa descendit. ⁊ spiritalis cōtra die mutabilis uino q̄d p̄ latuit in scripturis inebriatē ⁊ p̄ficit. Maximus epc in sermone de epiphania. q ita incipit. Complura nob fratres. Sicut posteritati fidelis mandauit antiquitas. h die saluator a chaldeis est adoratus. hodie fluenta iordanis benedictione ppria baptismatis consecrauit. Hodie mutatus ad mutuas aquas uertit in unū. q̄ Lxm. Bxm. Lxxxm. xlum.

Cum autē descendisset de monte. secute se turbe multe. Et ecce leprosus ueniens genu flexo adorabat eū dicens. Dñe si uis euangelium Marci. Cum autē descendisset ihs demonte: usq; unum;

potes me mundare. Recte post doctrinā fiunt miracula ut p uirtutē sermo firmetur. Leprosus secm marcū genu flectens. ut lucas ait. in faciem p̄cidit. Q̄ humilitatis est ⁊ pudoris. ut unusq; de sue urne maculis erubescat. Confessionē uerecundiā ñ repri mit. ⁊ de recto uultus remedium queratur. Voluntati dñi curationis potestatē leprosus tribuit. nec quasi incredulus dubitat. ⁊ sue collusionis conscius non p̄sumit dicē munda me dñe. ⁊ mundabor. dum hic a lege exclusus secm potestatem curari postulat. supra legē gr̄am esse indicat. Sicut enī potestatis auctoritatē in dño. in isto fidei constantia declaratur. Et extendens manū tetigit eum dicens. uolo mundare. Et confestim mundata est lepra ei⁹. Extendens misericordie affectu manū lepram tetigit. ex humilitate docens nos nullum spūale p aliqua corpis maculam ne. Lex tangi leprosos p̄hibet. ⁊ deo ñ erat p hibitū q̄ dñs legis est tetigit q̄. non quin sine tactu sanare posset. ⁊ ut indicet se ñ sub lege esse. imo dñm legis qui ñ timet contagiū cum potē alios liberet. Ex pietate ait uolo sanari. eo genere quo fuerit obsecratus cū diceret. si uis potes me mundare. impando subiunxit mundare. in quo maiestatis aperitur potentia. Nichil enī me diū est. unde opus dei ⁊ p̄ceptū quia un precepto est operatus. Dixit enī ⁊ facta sunt. ⁊ ait illi ihc. Vide nemini dixeris. ⁊ uade ostende te sacerdoti. ⁊ offer munus tuū q̄d p̄cepit moyses in testimoniū illis. Non erat necē ut sermone iactaret q. corpore p̄ferebat. Docet dñs ñ esse uulgāda nāe beneficia. ⁊ p̄menda ut non sōlū a mercede abstineamus pecunie. ⁊ etiā gr̄e iactantia quippe uitata facit ne lepra possit transire i mentem. Ideo etiā impar silentiū quia melius est fide magis spontanea saluē querere quā beneficiis mutari. Ostendere se sacerdoti iubetur. leprosus ut intelligeret.

N . . lem.

B. in luc.

. i. mundetur

In exp. cet.

. lem.

. B.

. hyt.

Beda in luc. ⁊ mat.

sacerdos eum non legis ordine si gnā di cura
tum. Offerre sacrificiū pcepit ut ostenderet
deū dīs se non legē soluere sed implere. & le
gem gratiens & supra legē sanans. In lege
enī pceptum erat ut mundati a lepra mune
ra offerrent sacerdotibus. quare humiliter
ad ipsos mittit. Hec oportebat significantia
auferri sacrificia. pulsq; uera & in illis figura
ta sacrificia confirmata essent in xpō & gratia
cōfessione aplōr & fide credentiū. Offer-
tur in testimoniū illis qui uidēt leprosum
mundatū q; saluant a lepra peccatorū & &
offerunt se deo si credunt. aut si nō credunt.
in excusabiles erunt. uel ita. Munus quod
pcepit moyses illis uidelicet sacerdotibus
offerri in testimoniū. id ē in signū spūalis
oblationis. sicut curatio lepre testat curatq;
onē peccati illud in q̄ munus offert nō solū
in signo sed in re. ut tu ipse a sordibus peccati
emundatus in sacrificiū dei transeas. Moyses
enī pcepit testimoniū cui⁹ integeris esse
tū. Vbi leprosus mundat̄ cernis si exprī
mitur locus. ut ostendat̄ nō unū populū
specialis alicuius ciuitatis sed multarū pplōr
fuisse sanatos. Qa q̄ leprosus genus hu
manū peccatis languidū typice designat
recte in luca plenus lepra describit̄. Omnes
enī peccauer̄t & egent dei gratia. Extensio
manus saluatoris significat incarnatio
nē eius extremā ad salutē hominū. unde il
lud alibi. Iam uos mundi estis ppter sermo
nē quē locutus sum uob. Ipse xp̄c & sac
dos in ētīnū. cui omnis a prisci erroris ua
ritate mundati debent se ostendere con
fitendo. quia eius templū fīt & offerre
ei sua corpora hostiā uiuentē. R. xpc.

Et ille egressus cepit pdicare & diffama
re sermonē ita ut iā non posset manifes
te in ciuitatē introire. sed foris in deser
tis locis esse. & conuenebant ad eum
undiq; Vbi cant. nemini dixeris. at ille of
fico finem⁹ euangelistę mox egressus cę

pit pdicare & se inferi⁹ exteriusq; sanatū
docē. ita q̄s ipsi⁹ saluatio multos ad dīm co
gat ad exemplū doctrinę factū est. q̄s nec
iussus facē potest acceptū beneficiū. ut
electi in magnis quę faciunt latē quēdam
in uoluntate habeant. q̄s est humiliatus
& mutis pdeant̄ ut alios pfint. q̄s mag
nę est sublimitatis. cū eā si uelint ostā
tā possunt tacere. Vitans dīs ciuitates tu
multuosas carnalium mentes fugit. & secre
tos a mundanis curis uisitat. his q̄ gtā dīna
manifestabit̄ q. conueniunt undiq. id ē
p plana & ardua q̄s nichil potest separa
re a caritate xp̄i. ℣. Lxiiii. Lectio. xcrm. xlv

Cum autē introisset capharnaū accessit
ad eum centurio rogans eū & dicens. Dñe
puer meus iacet in domo paralyticus &
male torquetur. Non est contrariū quod
lucas dicit. misit ad eū seniores iudeorū
rogans eū p amicis. solemus pruenire ad
aliquē. Verum tamē si negligenter inuenda
ē eius mathes mystica locutio. secūm quam
scripsit est in psalmo. Accedite ad eū & illu
minamini. Itaq; fide uenit centurio. Dei
tam potest. q̄s eā in corpore uenerit
& seniorib; iudeis. tanq; familiaribus. q̄s
lucas explicat uerbū suū cōmiserit. ut ante
diē fieri solet ante potentes. Iacet paralyticus
torquet̄ acuta passione. hoc ita expīmit
ut animę suę angustias indicet. & xpm
ad misericordiam cōmoueat. Hinc discamus
cōmiserari seruis. ut lucas ait. morituri
erant seruus sibi dīs sua fide & pietate
redderet̄ unde. sicut exechias regem dīs
tē quinos addidit annos. Ait illi ihc. Ego
uenia & curabo eū. Ad sanandū regulus
huc ire noluit. ne dignas honorasse ui
deret̄ ad seruū ire consensit. ne seruile
conditionē spreuisse putaret̄. Si in unō
uerbo eius sanauit. ne putaret̄ ire oportu
nā. & non ob humilitatē. Et respondens
centurio ait. Dñe non sum dignus ut

℣ Euangelium Matthei. Cum autem intro
isset capharnaum. usq; in finem.

interes sub rectū meū. & tamē dic verbo. & sanabit̄ puer. nīs. Nam & ego homo sum sub
potestate habens sub me milites. & dico huic
vade. & vadit. & alio veni. & venit. & servo
meo fac hoc. & facit. Audiēs aut̄ ihc gentilis consci
entiā metuebat gravari dīm. Vidit dīm
fidē humilitatē prudentiā centurionis. fi
dem q̄ ex gentib; credidit humilitatē. q̄ō
se iudicavit indignū cui⁹ rectū dīs intraret
prudentiā q̄ diu mitatē corpore rectā ag
novit. Qua prudentia etiā dix̄ homo sū. &
mitto homines scienś dīm angelos mittere
posse. Unde seqū audiens autē ihc miratus
ē. & sequentib; se dix̄ dīm amē dico vob̄ si
inveni tamē fidem in isrl. Qd ihc mirat⁹
ē nob̄ mirandū esse significat. q̄a tales mor⁹
cum de dō dicunt̄ nō perturbant animū signa
ſē si docentis magist̄. De pfentib; dicit non i
veni tamē fidem in isrl. nī de patriarchis. &
pphis. nisi forte in centurione fides gentiū
pponat̄ isrli presentib; ideo pfertur fides
centurionis. quia illi legis pphar⁹q; moni
tis eloqū erant ipse autē nemine docente
sponte credidit. ℣. lxv. l. clxvi.

Dico autē vobis quod multi ab oriente.
& occidente venient. & recumbent cum
abrahā. & ysaac & iacob in regno cel̄orū.
filii autē regni eicient̄ in tenebras exteri
ores. Ibi erit fletus & stridor dentium.
Non solūmodo iste centurio de gentibus rec
te credit in dīm. sed multi gentiles adhuc
venient ad rectā credulitatē de nationib;
credituris dicit. multi venient. & recūbent
ethicat̄ epulaturi filios autē regni dicit iu
deos. in quib; ante regnavit dīs. Tenebre
semp sūt interiores. nī exteriores. & exterio
res ideo dicte sūt. qm̄ lum̄ relīqt. q̄a dño fo
ras expellit̄. Ubi dicit fletus & stridor dentī
um. vera ostendit resurrectionē. cū fletus
fit oculor. & dentes ossa. ℣. lxvi. l. lxvi.

Et dixit ihc centurioni. Vade. & sicut
credidisti. fiat tibi. & sanat⁹ est puer in illa
hora. & reversus est centurio in domū
suā. & invenit servū q̄ langueram sanū.
Meritū dīi famulo suffragat. Intelliga
mus centurionē corpore tandem puerū
se ad dīm. & cum his qui missi fuerāt
redisse domū. cū dīs dixerit. vade. ut
sicut p nuncios accessisse. sic & p nun
cios reversus fuisse attendat. Divina p
videntia iudi missi sūt. ut inexcusabiles
fierent iudi. si viso miraculo & credēn
te gentili viro nī crederent. Seniores p
centurione & sā p nobis intercedunt ad
dīm. Milites centurionis posse intelligi
virtutes naturales quas multi secū defer̄
ad dīm venientes. De q̄b; in laude cor
nelii centurionis dicit̄ q̄a erat vir iust⁹
& timens dīm cū omī domo sua faciens
elemosinas multas plebi. & deprecans dīm
semp. Q; autē nī bene virum illum minime
se dignum visitatiōe dī. Centurio elec
tos ex gentib; ostendit. qui q̄si centena
rio milite spūali. virtutū spūalium
sūt profectione. sublimes. & sola q̄ne salu
tis gaudia. s̄ finisq; rej̄r. Assumeruſ
enī centenarī q̄ de leva transfert̄ ad
dexteram celestem significat unitā. Unde
archa noe centū annis fabricata ē. abra
ham centenarī filiū promissionis acceper.
ysaac fecit. et in ipso anno centuplum
invenit. Atrium tabernaculi centū cubitis
longū fuit. in .c. psalmo misericordia & iu
dicium cantāt̄ dño. ℣. lxvii. l. lxxvi. xlviii. Sabbo sancti.

Et cum venisset ihc in domū petri. vidit
socrum ei⁹ iacentē & febricitantē. & tetigit
manū ei⁹. & dimisit ea febris. & surrexit
& ministrabat eis. Natura hominū est
ut p febres debiles sint. ut veri sanitas á
dño collata fortitudinē dederit ministrā
di. Socrum petri Lucas. & rogaverit illū pro
ea. Modo salvator rogatus. nō ultro cu
rat egrotos. ostense contra peccatorum
passiones & pcib; annuere fidelib; & ea

Quarum capitulum. Erat ihs in ciuitatem que uocat nain.

que mmme in se intelligit dimittē. unde psalmista ait. Delicta quis intelligit ab occultis meis munda me dne. a febrib curata femina moralit carnē. a concupiscentie feruore pmittenti. precepta frenata figurat ut membra que seruierant immunditie seruiant iustitie. allegorice dom pet ecclesiā ē et aplam cōmissa. Socrus est synagoga que quodā m mat est ecclie pet cōmisse. hec febricitat quia inuidie estib laborat psequens ecclam. Cui dns manū tangit quando carnalia ei opa in spuale usū cōuertit. & recta ministrat in spu. L. lxxvii. xlvii.

Euangelium luce. Erat ihs in ciuitatem que uocatur nain. & reliq usq; in finem.

Dnice xvi p pent

Et factū est deinceps ibat in ciuitatē que uocat naim. & ibant cū illo discipli ei. & turba copiosa. Cum aut appinquaret porte ciuitatis. ecce defunct efferebat filius unicus matris sue. & hec uidua erat. & turba ciuitatis multa cum illo. Iam cum ciuitatis est galilee. defunct q̄ erā multis cruta portā efferē. signat ēminaliter peccantē. & multos; non ce p uerba & opa quasi p ostia sue ciuitatis peccatū ppalam. Q̄ bene unicus matris sue plnbetur. quia licet mat ecclia multos habeat filios bonos & malos. p una tamē psona mali accipiunt. secdm bonitatē. Et electus q̄libet q̄ndo imbuit. ad fidē filios. ē q̄ndo alios imbuit mat. unde paul. filioli mei q̄s iterum parturio. Cū g̃ bom una mmē studeant reuocare malos. & boni mat & mali filius unicus ricupant. Porta ciuitatis q̄ defunct efferē. aliq̄s ē desensib quo aliq̄s in peccatū corruit ut q̄ audet ad cōcupiscendū. q̄ aut ē otiosis uel turpib audiendis. q̄ lingua cōmodat lingue. Ceteros; q̄ ū seruat sensus. mortuos reserat. adtrus. Omīs q̄ meminit ecclam sponsi sui morte redemptā. agnoscit eā esse uiduā. Hui mmiculi multi fuert testes. ut multi fierent dī laudatores. Quā cū uidiss dns misericordia motus sup eā dixit illi. Noli flere. pulchre quan glista dum misericordia pius motus esse

Dnica. xvi. p penteco
ten in sexto signo
Et factū dein
ceps ibat
in ei
ui ta
re

sup matrē ac sic filiū suscitauit. uite ī nob exemplū imitande. pietatis ostenderet. in altero fidē mutande. poterat is astruere. Et accessit & tetigit loculū. Hi aut q̄ portabāt steterē. locusius. in quo mortuus efferebat. male secura desperatio peccatoris conscientia ē. Q̄ uero sepeliendū portat. uel ūmunda desideria sē. que hominē rapiunt in interitū. nel uene uarie lenocinia blandientia. que peccatores quasi aggerē terre obruunt. dño locutū tangente funeris bajuli steterē. q̄a conscientia accecta formidine supni iudicii reuertitur. ad se ipsam coercens carnales uoluptates. & inutilos laudatores. Et aut. adolescens dicitur surgere. & resedit q̄ erat mortuus. & cepit loq̄. & dedit illū mat sue. Residet q̄ erat mortuus. cū mēna cōpunctiōe reuiuiscit peccator. Incipit loq̄. cū ostendit se redire ad uitā. Reddit mat cū p sacdotale iudiciū cōmuni sociat ecclie. Accepit aut omīs timor. & magnificabant dm dicētes. Q̄a ppha magnus surrexit in nob. & q̄a dns uisitauit plebē suā. Omīs magnificabant. id est laudabant dm. q̄a q̄nto grauior est casus. tanto pietas erigentis gratior. & spes salutis penitentib; est certior. Visitauit dns plebem suā & dū uerbū suū simul in cor parari constituit. & cotidie spūs scī in corda mittendo ut illustremur.

Et erit hic sermo .L. lxvii. mi unusq̄sq; iudeā de eo. & omnē circa regionē. id ē in omnē regionē eius iudeā. Alleyrice fuit appinquare illum porte ciuitatis. q̄s uerbū caro factū genitalem populū per portas fidei ad ecclesiam uberim induxit. Ecce iudaicus rumor preter pfidiam defuncti efferē. q̄ē mat ecclia uiuit in mundo quasi p̄pium possidens multis populos; turbis circūsepta pio affectu plorabat. & ad unitā reuocare laborabat. q̄s & interim in paucis indeq; consulit. & tandem in plenitudine imperat. Locus

Gray Scale
0 1 2 3 4

Quintum Capitulum. Vespere autem facto obtulerunt ei multos demonia habentes.

quo deferatur corpus est humanū. portatores sunt mali mores q̄ ad mortē trahunt. s. tibie loculū tangit cum singulem natām in cruce erigit. Vel tangit loculus mortui hominis a deo. id est lignū crucis. quia perit ho p lignū paradysi. portatores mortui sē. viii. demōia. quorū unumquodq; ē irritamētū peccandi in homine. Stant portatores q̄a non valent sicut pus ad mortē trahere. loq̄ tibi ē momta salutis infundē. unde languidus ad unā exigit bonis actibus. & sic reddatur mat̄ ecclie. Aliment omīs q̄a uni exemplo multi corrigunt. vi. lxxvii. Rac. lxxvi. xlvii.

Vespe autē facto obtulerunt ei multos demonia habentes. & eiciebat spīs verbo. & omnes male habentes curauit ut adimpleret quod dictū ē p ysayam pphām dicentē. Ipse infirmitates nr̄as accepit & egritudines portauit. Vespe facto curauit infirmi q̄ndo scilicet granū cecidit in terra mortē. Solis occubitū qd lucas ponit mortē significat illi q̄ dicit. q̄m diu in mundo sum. lux sum mundi. Plures egroti sanantē p mortē x̄ pī. antea. quia calcato regno mortis p totum orbem dona fidei transmisit p ministros suos. unde psalmista canit. fecit facite ei q̄ ascendit sup occasū. Sup occasū dns ascendit. q̄a ūn̄ i passione occubuit. inde maiorē suā glām resurgendo manifestauit. Ad litteram sedin pīsentem locū infirmitates leuiores accepit. id ē sanādo abstulit & egritudines diuinas portauit. quasi absportando remouit. Mystice infirmitates nr̄as in cruce accepit & egritudines portauit. q̄a passionē p minorib̄ & maiorib̄ peccatis nr̄is sustinuit. Videns aūt tibie turbas multas cōtra se. iussit ire transfretū. Li. vi. lxxvii. l. cv. xlviii.

Et accedens unus scēba ait illi. Magister. sequar te quocūq; ieris. & dixit ei tibie. vulpes foueas habent. & volucres celi nidos. filius autē hominis non habet ubi caput reclinet. Iste scriba legis qui tantū litteram nouerat. non erat spūalis auditor dīni S; putabat eum esse unū de magistris litterarum; & ideo si habuit locū ubi dns caput suū reclinaret. Versutus videlicet erat si simplex & humilis quē diuinitas familiari mansione inhabitaret. fuit autē ob hoc repudiatus. qd' tanta magnitudine signorum uoluit seq̄ saluatorē ut lucra ex miraculis quereret. sicut symon magus. Iuste g̃ a dño condēpnat. quasi dicente. q̄d me pp ter diuitias cupis seq̄. cū tā paup sim ut nec ospitiolū habeā. Vel miraculis motus pīcē manē iactantiā seq̄ uoluit quā significant aues. & finxit obsequium discipli facturū. quē fictū p vulpē figurat. Vulpis enī est animal fallax insidiis intentum rapinas fraudis exercens. & int ipsa hominū hospicia in foueis habitans. ita hereticus domum fidei non habens. alios in suā fraudem trahit. & a fide seducit. Ait autē ad alterū. sequere me. Ille autē dixē. Dñe p mitte me p̄mū ire & sepelire patrē meū. Ille magistrū hic dñm uocat. si discipulatū respuens. & p pietate patrē sepelire desiderans. diuinus in quo. xp̄s celmet caput. id est in q̄ diuinitas maneat. uel reclinatio capitis humilitatē. & significat quē in hoc non illo simulatore ac superbo locū habeat. Sic autē ait illi. Sequere me. & dimitte mortuos sepelire mortuos suos. Tu autē uade & annuntia regnū dei. Docet dns minora bona p̄mittenda ee. p maiorū. Mai enī bonū ē p̄dicare quā patrē sepelire. Iam q̄ patrē sepelit carnē in terra abscondit. qui nero p̄dicat mortuos mortuos ad uitā reuiscentat. Mortuus est qui si credit cauendū ē g̃ ne dū solliciti simus de mortuis nos quoq; moriam. Viri repudiauit fiandulentiā & elegit innocentē. s. cum cui patrē sepelebat mortuū. illū patrē de. q̄ dicit obliuiscē domū patris tui. Mystice si reuocat

Secdm Marcheum. Vespe autē facto obtulerē ei multos demonia habentes. usq; ifinem.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

In mñ. dñica p̄ penrē. Dominus illuminatio.

Sextum Capitulum. Ascendente ihu in nauem liber. Octo.

ab ōficio patris discipls fiunt: ſ; fideles se cer
nunt a cōmunione pfidox quox gutt est sepul
crum patens qualis etiā erat hereticoꝝ uul
pib: compat & aub:. Est ppa uirt iustox
sepultura de qua dicit h eū mittens hoc
unguentū in cor meum ad sepeliendū
me fecit. & ideo qui bona in se fide sepe
lit xp̄m. ut cū eo resurgat. diaboli pfidiā
in se neguaquā sepeliat. Mortuos uero
mortui sepeliunt cū peccatores qq; sui
similes adulando demulcent & congesta
mole pessime adulationis eos oppmunt.

Et ait ad illē. Sequar te. Lxvi.
dñe. ſ; p̄mū permitte mihi renunciare bis
qui domi sūt. dic ad illū ihc. Nemo mittens
manū suā ad aratrū. & aspiciens retro.
aptus ē regno dei. Si discipls dñi secutus
arguit de renuntiatione domi. qđ fiet
illis qui nulla utilitate domū reuisere
non ument quā reliquerant. Manum
quibz in aratrū mittē est quasi qđam
cōpunctionis instrumento ligno & fer
ro dominice passionis duriciā sui cordis
atterere. aut ad pferendos operū bonox
fructus aperire. Qz siqs excolere incipiens cū
uxore lorb ad relicta uitia respicē delecte
tur. futuri regni munē puat. Lxvi.

Et ascendente. Relvi. Lxxxiii.
eo in naucula. secuti sē eū discipli ei. &
ecce motus magnus factus est in mari.
ita ut naucula opiretur fluctib: Ipse
uero erat in puppi sup cerucal dormi
ens. Cerucal dicitur uel pulull uel qđli
bet aliud subsidiū cerui recumbentis
ad dormiendum. Naucula undebatur
opiri & implerī fluctib qre tamo magis
timor corripiebat discipulos. Et accessert
& suscitauerunt eū dicentes: Dñe salua
nos qa pimi & dicit eis. qđ timidi estis mo
dice fidei. Tūc surgens imperauit uento
& mari. Et dixit. Tace & obmutesce. & fac
ta ē tranquillitas magna. Licet dubium uer

bis euangliste narrent una tam sententia
est & totū dicat potuit. Cōminat uento &
mari de quo dicitur. Tu dominaris potestati ma
ris. Non enim errore hereticorū impauit q̄ omīa
putant animantia ſ; maiestate q̄ deo sē sensibi
lia nob insensibilia. Hui signū typū in iona
legimus. quod dñs ceteris piscibus; secut
est & dormit & suscitat. & impio ac secu
ro passionis suę libenter suscitantes. ita q;
suę pone uitę naturā dignat ē ostendē
dormiens ut homo. mare cohercens ut ds.
porro homines muari sē dicentes ad sanctē
cus aut qualis est hic. qa & uenti sunt &
mari. & obediunt ei. Recte appellant ho
mines q̄cumq; potentia saluatoris sidum
nocuerit. siue nauę accipiant. siue alia q̄
in naui erant. siue etiā ipsi discipli. Allego
rice mare accipit est huius scli. naucula pas
sionis arbor. cui beneficio fideles admun
mundi fluctus transcendunt. & ad ui patrię
celestis puenium. De hoc quod discipuli
cū dño nauculā ascendunt. alibi significa
tionē apit dicens. Siquis uult p̄ me uenī
re abneget semet ipsum & tollat crucē
suā cotidie & sequat me. Discipli nam
ganutib; xp̄e dormit. quia fidelib; in se
quetis ppetuę scīn calcantib; & p̄ uiā
certaū mundi fast iactantib tēp̄ dñice
passionis aduentū. nā mare hoc sero gestū
fuisse phibet. ut ueri solis occubitū ſi solū
dīm dormitio ſ; etiā ipsi hora significaret.
Qo ascendente pupi crucis ut somū mor
tis capet. fluctus blasphemantiū demo
niacis excitati. pcellis assurgēt. Qb; ſi ei
patientia tribuitur ſ; discipla; ibeallitas
piclitat. Pupis mortuus pellib; uiuos con
tegit & fluctus arcet & ligno solidat.
que innuunt cruce & morte dñi ecclīam
saluari. P cerucal intelligē corp̄. cui dī
uinitas sic caput inclinata recumbit.
Suscitant dñm discipli ne peant. qa
maximis uotis resurrectionē quere

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Septimum Capitulum cum uenisset ihs transfretum.

bant. Venit resurgens dñs increpauit qđa dia
boli superbiã thaum. dñi et impii des
truxit tempestatẽ aquę cessare fecit qđa ta
bren clamantiũ si filius dei est descendat de
cruce labefecit. Recte arguunt quę presente xpo
timebant uñ p resurrectionẽ eam audierẽ
quđã ereptis. O stulti & tardi corde ad cre
dendũ in omnib; quę locuti sẽ pphę. Nobis
etiã sepe naugantib; quasi tẽ equoris fre
mitus obdormit dñs. quando mẽ medios inr
tantis nisus crebescente uel immundoꝝ spirũ
uel hominũ prauoꝝ uel cogitationũ impetu.
fidei splendor obtenebrescit spes celsitudo con
tabescit amoris flamma refrigescit. Ex tẽ necess
se est ut ad dñm recurram⁹ quatin⁹ ad tam
quillitatẽ nos reducat & portũ salutis indul
geat. Li. vii.

Et cũ uenisset transfretauit in regionẽ
gerase⁹ tanoꝝ quę est cont galileã. &
cum egressus esset ad tram occurrerẽ
ei duo habentes demonia de monumẽtis
exeuntes seuissimi ita ut nemo posset
transire p uiã illã. Gerasa est urbs arabię
trans iordanen uicina monti galaad ad tribu
manasse. ñ longe a stagno tyberiadis in qđ
porci precipitati sẽ. Matthe duos. marc⁹ & lucas unũ
occurrisse memorat quia unus eoꝝ celebrio
ris pene & maioris infamię fuit. & ideo et cura
to famosior. Hic enim habebat demonia iã tẽpo
ribus multis. & uestimẽto ñ induebat⁹ neq; in
domo manebat. sed in monumẽtis. & neq; catte
nis iã qsquã eum poterant ligare. qñ sepe
cõpedibus & catenis uinctus dissipuisset ca
thenas. & cõpedes cõminuisset. & nemo pote
rat eũ domare. & semp nocte ac die in monu
mentis erat clamans. & concidens se lapidibus.
Videns autẽ ihm alonge occurrit & adora
uit eũ. & clamans uoce magna. & dixẽ. Quid
nob & tibi ihu fili dei altissimi. Veniti ante
tempꝰ torquere nos. Dicebat enim illi. Exi
spũ immunde. nudet dicunt in pncipe demo
niorũ. eicẽ demones. quẽ demonia negant
Euangelium Luce. Cum uenisset ihs transfretum genasenoꝝ. & reliqua usq; ibi finem.

aliquid secũ cõmune habẽt. quia pax aut ꝯ
cordia nulla illis est cum eo. Dicit⁹ commendit esse
creaturã quẽ demon confitet filiũ dei. Non ta
men uoluntaria ista confessio ẽ quã pmiũ
sequit confitendi. sed necessitatis extorsio
cogens. mirtos. Presentia saluatoris tormẽtũ
est demoniis. magnũq; tormẽtũ est eis alie
one hominis cessare. & tanto grauiꝰ dimit
tunt. quanto diuꝰ psident. Ridicule putant
quidã demonia nosse filiũ dei & diabolũ
ignorare. eo qđ minoris malitię sit sacerdos
vel quã ille cuiꝰ sacerdotes sẽt. sed tã demones
quã diabolus magr suspicatẽ filiũ dei ẽ. q
noscunt. hoc q. t. nom est. Ait ille dixẽ legio. qa multi sunt
demonia mixta in eis. Non uult in sci⁹ nom
inquirit. sed ut confessione uitę animus
grauior emendet. Et tã mꝰ temporis sacer
dotibus. q. p exorcismi quam demones ejcere
nosse solent dicẽ parentes ñ aliter ualere
curari. mihi quantũ sapere possunt omne
quod ab immundis spiritibus inglutiunt dor
mientes ne pereant. confitendo exponant
Et rogabant illum. ne expelleret eos extra
regionẽ. & ne imperet illis ut in abyssũ
eant. Habebant demones sed aliquando mitten
dos in abyssum. recolentes dicta pphetarũ.
Erat autẽ ibi longe ab illis grex porcorum
multoꝝ pascens. Demones autẽ rogabant
eũ dicentes. Si eicis nos. mitte nos in gregẽ
porcoꝝ. & ait illis. Ite. At illi exeuntes abie
runt in porcos. & magno impetu grex p
cipitatus est in mare. ad duo milia. & suf
focati sẽ in mare. Permisit fieri qđ petebant
ut porcorũ pditio hominibus esset salutis
occasio. Notandũ qđ sepe immundi & in porcos
ñ possent intrare absq; concessu saluatoris.
ut nouerimus eos multo minꝰ posse sua po
testate nocẽ hominib⁹. Non repugnat quod
marcus circa montẽ fuisse porcos narrat.
Lucas in monte. Grex enim tam magnus fuit
ut aliqđ ei esset in monte. aliqđ circa mon
tem. Demones ante tẽp debita s tormẽta

Aug. de scripta eiusdem.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Octauum Capitulum. Ascendens ihs nauicul.

formidantes petunt in porcos mittit & mittit
tur: Sic peccator unusquisq; ipse sibi actor & pene
Unde in esaia ymitare flammā quā accendistis
uob. Qui autē pascebāt eos fugere & nunciare
runt in ciuitatē & in agros omia. Et ecce tota
ciuitas exiit obuiā ihu. & uiso eo mouerēt
hominē sedentem a quo demonia exierant uestē
tui ac sana mente ad pedes eius & rogabant
rogabant ut discederet a finib; eor. Qd rogāt
ut fines eor transeat ñ de superbia faciunt. &
de humilitate qua se presentia dñi indignos
iudicabant. R. xlvm. L. xxxv iii.

Sedm Marcum. Cūq; ascenderet nauē rogabat eum. usq; in finem.

Cumq; ascenderet nauē rogabat eū ui. a
quo demonia exierant ut cum eo esset & si
abnisit eū. s. ait illi. Vade in domū tuā ad
tuos & narra quanta dñs fecerit & miser
tus est tui. & abiit predicans in decapoli quāta
illi fecisset ihc. & omes mirabant. Mystice gen
tes siue gergesi. ut quidā legunt uicē p̄tat colonū
eiecerūt uel aduena ppinquans dñs tradē post
passionē sōnum resurrectionis q; glām p
dicatores sunt uenturi in regionē gergesenor eū
predicaret & iudeis & gentib; tradē eū se gerasc
nis eiecerint colonū. id est diaboli. q; alios p ido
latriā alios p transgressionē legis inolebant & tra
qui erant longe facti sūt ppe in sanguine xpi.
Puberū arbitrium occurrere credendo In mo
numētis ñ in domo manebant qa in conscien
tia sua ñ recedebant. & in mortuis operib; hoc
est in peccatis delectabunt. Corpa enim predor
quedam sūt sepulcra defunctor. in q; anima
peccatis mortua recludit. Seuis mittit erant
qa contra diuinas & humanas leges in furo
re concupiscentie p̄sistebant ipugnantes
uiam fidei. ne quis p illam transiret. uir ille
maioris infamie figura ppli gentilis accipit
q; multis temporib; i. ab ipso pene mundi
exordio uexabant a spu demonio & uestim
to ñ induebat. qa regnum dei utrumq; amiserat
quo p̄m parentes p culpā mutari legunt.
hec stola redemti filio offert. Cathene &
compedes duri & graues sūt gentilis legis
quib; & mortui re publica cohibebant peccata.
Ruptis catenis uir lucas scribit agebat a demo
nio in deserta. qa transgressis legib; illis ad ea
scelera cupiditate rapiebant que tā uulgarē
consuetudinē excedebant. Semp nocte ac die
fuit eum demoniosus. qa gentilitas fuit a uitiis
cassib; laboraret. seu pspitas ei arrideret. neq;
qua collū mētis a seruitio demonii exerere no
uerat. Populi sedutē quasi in monumētis iace
bat. & p superbiā quasi in montib; errabat. &
p uerba durissime infidelitatis qui sibi cauebat
se concidebat. Qd uero demonia multa ira
uerant in hominē. significat gentilē pplm
multis ydolatrie culib; fuisse maculatum.
In porcor uitertu. hominem immundi & tetro
ris expetes indicant in monte superbie tumu
lentis acutis; oblectatis. Salib; dñant demonia
nā nisi porcor more uiuerēt. diabolus
in eis potestatē si acciperet ad [illegible] pdendū
& simul quā ad plandū. Pastores [illegible] fugiunt
qa nec philosophi gentiū nec princip̄es sinagoge
poterunt; possint offerre medicinā &
licet xām fugiant legē. poterunt tamē ei im
pendo miraculo predicare. Sedens ad pedes
ihu uestitus ac sane mētis significat fidelem
plm a pristina conuersatione sanatum.
& ratione congrue uestitū. ac studio uirtu
tū. sequentē uestigia xi & xpianor. Hoc autē
uidentes mirant & timent. qd xām legē
implere non ualeant. Homo sanat murmur
in domū suā & peccat in decapoli. Sic q̄sq;
p remissionē peccator in conscientiā bonā
redeat & ppē alios salutē euangelio seminat
ut p dei xpo quescat. ne dū ipone etiā mult
esse cū xpo. neglegat predicationis immutum.
fiatne receptionis accōmodatū. Lxx. & xv

Et ascendens l. xxxviii. xxxviii.
in naucula transfretauit &
uenit in ciuitatē suā. xps ecclie nauē semp
migrator fluctū seculi transcendit ut ce
dentes in se ad celestem patriam transmissa na
uigatione producat. Marc in caphernaum.

Euangelium Marci. Ascendens ihs nauicula. usq; in finem.

arbeus in ciuitate sua dñm curasse paralyticũ
narrãt. Quę questio difficilẽ solueret si ma
theus nominaret nazaret. Hunc g̃ q̃s dubi
tet capharnaum fuisse ciuitatẽ dñi. q̃ non
nascendo ꝫ miraculis illustrando suã fecerit?
Denq; in cõparatione ceteraꝝ regionũ recte
dicẽtur. g. cumq; oppidũ galileę ciuitas dñi.
nedum capharnaũ quę ita excellebat in ga
lilea. ut tamq̃ metropolis haberet. L. .L.
Et ecce quat uor uiri portantes in lecto
hominẽ qui erat paralyticus. et querebant
eũ inferre & ponẽ ante ihm. & ñ inuenientes
qua parte eũ inferrẽt p turba. ascenderẽ
sup̃ tectum. & p tegulas submiserẽ illũ cũ lec
to in medium ante ihm. Quoꝝ fidem ut uidit
dñs. Confide fili remittuntur tibi peccata tua.
Paralyticũ q̃ sanauit ñ p sua fide. cũ sensu ca
reret. ꝫ p fide offerentiũ. uocauit filiũ ideo q̃a
dimissa sunt ei peccata sua. Intuendũ ẽ̃ intẽ
ualet fides ppa. si tantũ ualuit aliena. Qui q̃
peccato grauat adibeat medicam. quę p os ꝓce
ptur. hic datur intelligi plerasq; corporum
debilitates euenire ppr̃ peccata. & ideo forsi
tan p dimittuntur peccata. ut causis debilita
tis ablatis sanitas restituat. Hinc ẽ q̃d hic pa
ralyticus in luca uocatur homo quasi peccator.
& alii paralytico ad piscinã dicit. Ecce sanus
factus es. iam noli peccare. ne deteriꝰ aliq̃d ti
bi contingat. Q̃nq; autẽ sẽ differentię causarũ p
quas; in hac uita nos affligũt. molestiis cor
poralibus. afflictiones. aut ens ad merita augenda
p patientiã iusti infirmitate corporis gratiã
tur. ut iob. & tobias. & martyres. aut ad custodiã
uirtutũ ne superbiant. ut paulus ait. Ne mag
nitudo reuelationũ extollat me. datus ẽ mihi
stimulus carnis meę angelus satanę q̃ me colа
phizet. aut ad corrigenda peccata. sic maria
soror aaron in heremo ob uerba temeritatis
percussa ẽ lepra. & paralyticus iste. aut ad glãm
dei saluandi. siue p se ipsum siue p famulos
suos. sicut cecus natus. q̃ nec peccauit. nec pa
rentes ei. ꝫ ut manifestarentur opa dei in illo.
& lazarus cuius infirmitas ñ fuit ad mortẽ
ꝫ ut glorificaretur filius dei p eũ. aut ad inchoationẽ
dampnationis etnę quod reprobos ꝫ ppũ.
sicut antiochus & herodes q̃ afflictionum
miseria ostenderunt. q̃s passuri essent ppe
tuo in gehenna. Qb; congruit illud ppbe.
Duplici contritione contere eos. & operum
cogitare scelera et pharisei dicentes. Qs est
hic q̃ loquitur blasphemias. Qs potest di
mittere peccata ñ solus ds. Verũ dicunt scri
bę. quia ipse solus potest dimittere. q̃ p eos quoq;
dimittuntur. quib; potestatẽ dimittendi ꝺbuit.
Putabant dñm blasphemare arrogando sibi
quod dei est. ꝫ eorum cogitationes reuelando.
& signo uisibili q̃d constat eque diuine po
tentię esse sicut peccata dimittere deum se esse
indicat. Et cum cognouisset ihc cogitationes
eorum. respondens dixit ad illos. Quid cogi
tatis mala in cordibus uris. Qd est facilius
dicere dimittuntur tibi peccata. an dicere surge &
ambula. Vt autẽ sciatis q̃d filius hominis
potestatẽ habet in terram dimittendi pecca
ta. ait paralytico. Tibi dico surge. tolle lectũ
tuũ & uade in domum tuam. Verũ sint para
lytico peccata dimissa. solus nouerat q̃ dimit
tebat. Surgere autẽ & ambulare manifestũ
erat omnib; qui in circuitu. fit q̃ uisibile sig
nũ. ut ꝓbetur inuisibile. Lectũ tolle. ut q̃d
sint testimonii infirmitatis. sit ꝓbatio sani
tatis. Vt autẽ sciatis & ecce usq; illuc aut para
lytico. uerba sunt euangeliste quasi dicat lo
toribus; euangelii. Illi murmurabant de hoc
quod dixerat dimittuntur tibi peccata. sed
ego dico uobis eum dixisse paralytico surge.
ut ꝓ sanationẽ ei sciatis q̃a filius hominis &
tunc habuit & habet potestatẽ dimittendi
peccata. uel uerba xpi ꝓpter esse ita. Nos cogi
tatis q̃d non ꝓpius dimittere peccata. ꝫ. iste ait. q̃a filius hois
1. ego. ꝫ potẽ ait ꝫ dicẽ ipse filius hois paralytico surge
et ecce surgens coram illis. lectũ in q̃ iacebat &
abiit in domum suam. magnificans dñm. & stu
por apprehendit omnes. & magnificabãt dñm.

a)

Homm̄ Capitulum. Frat quidam regulus cuius

& repleti sunt amore dicentes. qa uidimus
mirabilia hodie. & glificauerūt dm̄ q̄ dedit
potestatē talem hominib⁹. Magna di uirtus
ostenditur ubi sine mora salus in iussu ei⁹
complet⁹ unde merito q̄ aderant reducti
blasphemus stupentes ad laudem conuer-
tunt⁹ tame maiestatis. hec timerēt si cre
derēt sane. & diligerent pfecte. Curatio
paralitici indicat aīe saluationē suspiran
tis ad xp̄m post illecebre carnis inertiā. Que
p̄mo indiget ministris q̄ eam. & affectant. i.
doctoribus q̄ spem mercedis suggerant.
Marco narrante. quattuor portatores fue
runt. siue qa quattuor euangelistis p̄dicā
tium uirtus firmatur: siue .iii. unum. b. fidu cia
mus adp̄iendū sospitatē eius. Deq̄b⁹ mētes sa
pientie laude dr. Sobrietatē & sapientiā doc
& iustitiā & uirtutē. has simulq̄ prudentiā
fortitudinē temperantiā iustitiā appellāt
Desiderantib⁹ paralitico offerre xp̄o obla
obstitit. quia sepe aīa p̄ corporis desidiam
supna gr̄a renouari cupiens p̄scia confitendo
dine peccatorū retardatur. sepe mētis ora
tionis & suaue colloq̄um cū dīno cum ba
gitationū acies mētis nr̄e xp̄c uideat. inclu
dit. Cūe g̃ tectū domus in qua xp̄c docet
est ascendendū. i. sacre scripture sublimitas
appetenda. Lex q̄ dīna die noctuq; meditā
da. Perfacto recto eger ante thm̄ sumit. tū
qua reserauit scripture misteria. ad notitiā
xp̄i puenit. Domus ubi regulus connecta de
scribitur. qa sub uili litterarū velamine
si sit qui reseret. diuina spūalis gr̄e uirtus
inuenit. Quod aut̄ cum lecto deponitur.
significat. ab homine. adhuc in ista carne
constituto xp̄m. debere cognosci. De lecto
surgere est. anima se a carnalib⁹ desiderijs
abstrahere. dicit g̃. surge de tuo corpore
negligentie. & corpus in cuius desiderijs
iacuisti in exercitia bonorū operum attolle.
& sic domū habitationis tue ingredere.
Sed ire domū est redire ad mētis sue custo

diam. ne meritū pereat. .a. xxxvi. .b.
Venit g̃ meritū in ciuitatem galilee. ubi fecit ag̃
unū. .a. xxxvii. Secundi. b. c. Lvii. cap.
Erat quidam regulus cuius filius infirmabat
capharnaū. hic cum audisset qa thc aduen
ret a iudea in galileā. abiit ad eū. & rogabat
eum ut descenderet & sanaret filiū eius. Mo
riebat enim mori. Dixit g̃ thc ad eū. nisi signa
& prodigia uideritis non creditis. Credebat
regulus illum esse saluatorē a quo salutē quere
bat. si in fide dubitauit. in hoc qd̄ presentia per
uit. agnoscens uaq; dīna cor diffidentis argu
it illius diffidentiā dicens. Nisi signa & prodigia
uideritis non creditis. Signa sunt que aliquid
portendunt. Et dicit prodigiū quasi porrum
quod porro ducat. i. significet aliquid futurum. Ita
g̃ que tunc fiebant ea que nunc aguntur por
tendebant. Omne prodigiū est signum. Si conuer
tatur. quia signum tam de p̄terito & presenti q̄ de
futuro. prodigium autem est tantum de futuro. Signa
sunt de presenti quod dīna aqua conuertit in uinum
designans gratiam suam. sicut oculus significat in
presentarum unum uenale. Signum de p̄terito est
uestigium pedis in mulue apparens. Dicit ad eum
regulus. dñe descende p̄ q̄ moriatur filius meus
dicit ei thc. uade. filius tuus uiuit. Inducens se
non deesse ubi mutato solo iussu sanat. In
hoc g̃ quod seruo centurionis fidem dedignatus
occurrere cum ait filiū regulo dedignare
re mētem retundere superbia. qa in hominib⁹ si
natura qua ab magnitudine dei facti sumus honores
& diuitias uenerantur. Videre dignemur.
Regulus ut re dīna ad domū suam descendere
cupiebat. centurio indignū se esse dicebat.
hic excessum & elationem. illic concessum & humili
tatem. tanq̄ huic ducere. Hoc mihi reditū facere
presentia mea uis in domo tua. uerbo possum
filium tuum sanare. Centurio alienigena credi
me uerbo hoc posse facere. uos nisi signa & pro
digia uideritis non creditis. Credidit homo
sermoni que dixit thc. & ibat. Iam autem eo des
cendente. serui occurrerunt ei. & nunciant

Euangelium Iohis. Erat quidam regulus
cuius filius infirmabat. usq; mihi mo.

Decimū Capitulum Et factū est cū communitus magnī leui. lib. sexs.

rum dicentes quia filia eius uuerat. Interrogabat
g̃ horā ab eis in qua melius habuerit. & dixerūt
ei. quia heri hora septima reliquit eū febris.
Cognouit g̃ pat̃ qđ illa hora erat in q̃ dixit
ei ihc filius tuus uuit. Et credidit ipse & domus eius
tota. Cepit homo credere qđ dñs eque absens cor-
pore ut psens sanaret. & sic meruit salutē filio.
Non g̃ diffidit de misdia filiorū interrogando
de hora. sed desiderat ut rus diuina seruorum
confessione ꝓmotescat uel ne casu sanitas con
tigisset interrogabat. qđ forsitan fidē pfecte
credebat. In figura scī spūs septiformis in quo
omnis salus consistit. reliquit illum febris hora
septima. Tarde credens regulus iste figurat
iudeos difficile ad fidem uenientes qualis erat
thomas cum audiret. Nem mitte huc manū
tuam. & noli esse incredulus sed fidelis. xxxix.

Et factū est. lxxi. .9. lxxii. R xxxii.
communitus magnus leui in domo sua. Q. in domo
illo xpm receptū in suo maximis delectationib⁹
pascitur. Intrante uidente dñm ingredit. & in ei⁹ rem
bit affectu. Et factum est discumbente eo in do
mo. ecce multi publicani & peccatores uenientes
discumbebant cum ihu & discipulis eius. Erant
enim multi q̃ & sequebant eum ad cōmunia pecca
torum sepe ibat dñs. ut spūales cibos ꝓberet. Dis
cumbentes uiderunt publicanū a peccatis ad
meliora conuersū locū inuenisse penitentię. &
ob id non desperasse de salute. ꝑtim illi q̃ tā pe
nitentes sequebant dñm. Et uidentes scribe
& pharisei qđ manducaret cum peccatoribus &
publicanis dicebant discipulis eius. Quare cū publi
canis & peccatoribus manducat & bibit magist⁹
uest⁹. Pharisei & scribe de rumo gḡmtes du
plicē erant. qđ se & iustos putant cū sint sup
bi. & communat dñm uos cum tā penitentē. Ubi pri
mo legis & gr̃ę distantia declaratur. qđ legē se
quentes famē patiunt eternā. recipientes uero
uerbū uitę aluino epleti recreant. & si possunt
eius rire. Deinde recubitus futura ꝓfiguratur.
quando epulantib⁹ cum ihc electus stipbi torque
buntur. Et cum quibus dicit. Non sanis opus est me-
dicus sed male habentib⁹ usq; in finem.

Secm lucam. Et factū est cū communitus mag
num leui. & reliqua usq; in finem.

Iam secm lucam. Non est ualentibus
medicus sed male habentib⁹ usq; in finem.

Doc audito l. .. lxxii. R xxxii. l. xl.
ihc aut illis. Non necesse habent sani medico.
sed qui male habent. Euntes autē discite quid est
misdiam uolo. & non sacrificiū. Non enim uenit
uocare iustos sed peccatores in penitentiā. Ad
quē ꝓ discipulis respondit se ipsum medicū
dicens. qđ eius uulnere sanati sumus. Sanos &
iustos appellat ignorantes dei iusticiā. & suā
constituentes. male uero habentes & pecca
tores uocat eos qui sue fragilitatis conscii. &
uidentes non ꝓ legem se posse iustificari gr̃ę
xpi se penitendo submittunt. Tale est qđ dicit.
in sugillatione scribarum & pharisęor. Ideo uos
stipbos decimo. qđ si putatis ege uos medicos. Vos
autē humiles uulnus quia penitendo damini lo
cum gr̃ę. Si uos sanari uultis euntes a teme
ritate uituperationis discite diligenter dicta ꝓ
phetarum. ut per opa misdię misdiam queran
tis. & dum negligitis ꝓdesse ꝓximo ñ confida
tis per sacrificia legis placare dñm. unde illud. Ho
locaustū et ꝓ peccato delendo ñ postulasti.
tē dixi ecce uenio. ad faciendū scilicet misdiā.
& alibi. Nunq̃ holocaustis non delectaberis. &
illud. Numqđ manducabo carnes taurorū.
aut sanguinē hyrcorū potabo. Erant autē
sacrificia legis instituta ut essent significatio
& accessus ad uerū sacrificiū crucis in q̃ salus
mundi. & ut pplin dei reuocaret ab idolatria.
Demonis namq; sibi deo uicemas immolantes.
Sic ita potest intelligi. Misdiam uolo pecca
ta condonando. & si sacrificiū. id est emptionē
peccatoꝝ unde alibi. Nolo mortē peccatoris. sed
magis conuertatur & uiuat. Et hoc quoq; sic
legi potest. ñ uenit uocare iustos in penitentia.
sed peccatores. uocat enim peccatores ut ꝑ penitē
tiam corrigant. uocat iustos sicut nathanaelē.
& iohēm baptistam ut magis iustificentur.

Aug̃ de concordia euāgt.

dr illi dixer̃ ad eū. Quare discipli iohis ieunāt frequent̃ & obsecrāt & facium̃ similit̃ & phariseoꝝ tui aut̃ edunt & bibunt & nō ieunant? Marheus refert discipulos iohis dixisse saluatori hoc quę pharisei dixer̃ ad eū sedm lucā. unde patet utrosq; dixisse. S. discipli iohis in hoc maxime reprehendendi sē q̃a de ieunio se iactant. q̃a illi mouent calumpniā quem sciunt á magistro p̃dicatiõe & iungunt̃ phariseis q̃s abeo nouerant condẽpnatos.

.B.

Spūalit̃ discipli iohis & phariseoꝝ ieunant. x̃ aut̃ edunt & bibunt quia respuentes x̃ p̃conia q bus spūalib; non reficiunt̃ qui uero fideliter adherent xp̃o si ieunat. ꝙ carne ipsi & sanguine reficit̃ alit̃ iohis unū & siceā si bibit q̃a mentium auget nec potest condonare delicta. Ois aut̃ cū publicanis & peccatoribus manducat & bibit. q̃a potest eos purificare. ieunauit tam̃ xp̃c ne p̃ceptū ieunii declinares. manducauit cum peccatoribus ut potestatẽ purificandi cognosceres. Q̃b; ipse aut̃ hūḡd possunt filii nupciarū quãdiu cū illis est sponsus ieunare? Venient aut̃ dies cū auferet̃ ab eis sponsus & tunc ieunabit in illis diebꝰ. Sponsus xp̃c est. sponsa ecclia. de spū alt̃ conubio apli sē creauit & lauacrū regenerationis. q̃ lugere si possunt quãdiu spōsus in thalamo uident. cui⁹ p̃sentia longe plus̃ placet. quã corpalis abstinentia. Quã uero transierit nupcie & passionis ac resurrectionis tempꝰ aduenerit. tunc sponsi filii ieunabunt in humilitate ebulationis. unde si nulli putant quadragesimã celebrandã. post dies quadraginta á passione. licet instet dies pentecostes. alii post pentecosten ut maxima illa. Ecclię antẽ consuetudo p humilitatẽ carnis ad resurrectionẽ uenit. Q̃ aut̃ lucas ait. numq̃d potest filios sponsi dū cū illis sponsus sē facere ieunare. elegant̃ mutauit ipsos q̃ loquat̃ fuisse facturos ut lugentes ieunaret. q̃a ipsi essent sponsi occisuri. Postea uero dato spū sco ieunant̃ in gaudio usq; ad spūalia sus

pense. atq; ob hoc alienate. sed modo á corporalib; cibis ad q̃ sequentes similitudines spectant. iuxta tropologiã q̃dm sponsus nobcū ē. in terra simus nec ieunare possumus. nec lugẽ. Cum aut̃ ppr̃ peccata á nob recesserit tunc ieunãdum ē & lugendum.

Dicebat aut̃ & similitudinẽ ad illos. quia nemo assumptum pãni rudis assuit uestimẽto ueteri. Alioq̃n auferet suppleme[n]tũ nouũ á ueteri & maior scissura fit. Alioq̃n uidebit si pannũ rudẽ. i. nouũ assumptum ueteri. auferet̃ nouũ de ueteri. & fit scissura maior. dampnabilior: q̃a & particula panni rudis dãpnose a reliqua massa scinditur. & in ueteri panno fit maius foramẽ quam pus esset. & dissimilitudine nouũ & ueteris. Assumptũ dicit illud quod assuit. sic̃ induimẽtũ q̃s induitur. Sabeus uero & lucas talem particulã uocant q̃ missuã. quę si fuerit de nouo panno & ungat̃ ueteri uestimẽto. sedm matheum tollit plenitudinẽ eius. i. late diffusum illud. & ita peior scissura fit. Discipulos magr̃ dns dicit adhuc esse tanq̃ uetera uestimenta. i. carnales. nec dũ fide passionis & resurrectionis solidatos. & ideo si posse se uera ieunia & continentię p̃cepta sustinẽ. ne p austeritatẽ nimiam eos crabulitatẽ q̃ habebant amitterent. Donec enim q̃s ueterẽ hominem deponat & nouũ induat p passionẽ x̃. non poterit nouã institutẽ doctrinã. quę si p partes & integra seruanda est. Est aut̃ noua doctrina si solũ ieunare á concupiscentia ciboꝝ. & eam ab omni lectia tẽpalium temptationũ. Q̃ pãnũ huius doctrinę. i. partẽ quę ad cibos p̃tinet dicit si oportẽ ipsum hominis adhuc uetustum dimitti. dedicat̃ q̃a & illic unde[n]t̃ quasi filio fieri & ipsi uetustati ut lucas ait si conueniat. Nam misceri non debet act̃ ueteris & noui hominis. Non enim placet sponso discolor uestis. unde apls. Exeunte ueterem hominẽ cum actibꝰ suis. & induente nouũ eum. Et nemo mittit uinũ in utres ueteres. alioquin rumpet uinũ nouũ utres. & ipsi effundetur & utres pibunt. S; unum nouũ in utres nouos mittendũ est. & utraq; conser-

Undecimum Capitulum. Magist uolumus a te signum uidere.

uantur. Hic discipuli ne tibi compat utrib. & dicat eis posse distrumpi si spualib; precepit ipleret quia rudes nimis nouę uitę multa pati non possit & ita doctrina effundit i. multi p dę & nimis pondę peccatoz suffocant. qs est ut res pię. Post ascensum dni facti sunt utres noui. & tunc acceperunt spm scm quasi nouum uinum. Vdei dicebant qa musto pleni erant. cui g doctrina memorię tradit & mens fi ę sine fructu. tunc utraq; conseruant. Alit cauendum est doctori ne ase adhuc inueterate malitię perdurantq; nouoru misteriorum secreta committat. uel ita. Vestimentu uetus & utres ueteres sunt scribę & pharisei nouum uinum nouis uestimentis euangli precepta quę iudi sustinę non possunt. ne maior scisura fiat. Distat aut inter nouum unum & nouum pannum qa uno reficimur uestimento induim. Spualit g uestimenti misimur aptę bona quib; cotidie hominib; lucem. uno aut exprimitur ardor fidei. spei. & caritatis. q unus reformam. Et nemo bibens uetus statim uult nouum. dicit enim uetus melius est. Iudeos significat quib; utę uetus salua imbuti. nouę gręce precepta formidabant. qa maiorum traditionib; eo maculam. dulcedinem spualium uerboz papere nequaq; ualebant. .m. cxxvii. l. cxxxiii.

Tunc respondere ei quida .lv de scribis & pharisęis dicentes. Magist uolumus a te signum uidere. tunc ad ę tempe illo responderunt & hoc est subiunxerunt p ulta ei cęptantes de cęlo ut lucas scribit signu querunt quasi que uidęat signa ti fuerit uel ignę de sublime uenire cupiebant. sicut tempore elię duo quidę genarij in igne de cęlo fr pempti. uel contra consuetudinem ętę illi ethnio tempore mugire tonitrua. corruscare fulgura. imbres ruere sicut sub samuele accidit est quasi ti posset & illa calumpniari & dicę ex occultis & uaris aeris passionib; accidisse. dic tu qui calumpniaris ea quę oculis uides manu tenes. utilitate sentis. quid facies de his quę de cęlo uenerit. Vrq; respondebis & magos in egypto multa signa fecisse de

Sedm Matheum. Magist uolumus a te signum uidere. & sic usq; in finem.

cęlo · m. . cxcviii. l. cxxxii.

Qui respondens ait illis. Generatio mala & adultera signu querit. & signu non dabit ei. nisi signu ionę pphę. Sicut enim fuit ionas in uentre ceti iii dieb; & iii bus noctib. sic erit filius hominis in corde tę iii dieb; & iii bus noctibus. Egregie dix adultera. qua dimisso uiro iuxta .lex. ezechiel multis amatoribus se copulauerunt. Vt a parte totu intelligas. tribus dieb & tribus noctib; ad est mistica ta sparta quę constant ex iii dieb; & iii bus noctib; fuit filius hominis in sepulchro quasi in corde tę. Non erant ista ut .B. di digni uidere signu de cęlo. ti de pfundo iferni. quod significant ionas in hoc qua nauita gus fuit ceteq; sorbente uorat. In eo uero quod de maris abysso ac mortis fauce liberat fuit. dedit signu incarnationis xpi. a morte future. Discipli aut sui dedit dni signu de cęlo. qndo in monte transfiguat e. Ex hac qp pe simplicitate ostendit iudeos ab imitatione nę uitarii peccatis grauib; imolitos. & subuersioni ti non permitteret esse promptos. Quod si pemtuerit indulgentia consecuturos. Ionas q dicat fuit signu mineuitis. qs sicut ipse liberatus est fuit a morte corporis de ceto. ita p si liberarent de morte ase pentendo. Filius quoq; hominis signu fuit generationi iudaę. qs sicut ipse surrexit a morte carnis. ita ipsi resurgerent ab anime morte si pemterent. Viri nineuite surgent in iudicio cu generatione ista. & condępnabit ea. qua pententia egerunt in pdicatione ionę. & ecce plus q ionas hic. Bene dicit plus. qa ionas tduo pdicauit. xpc multo tempore. Viri nineuite q sunt alieni ideo condępnabit ti sententię portitare. si comparationis exemplo illa generationę quę dicitur popls di. qa pententia egerit ad pdicationem ionę. Ionas nil signoz faciens acceptus fuit genti peregrinę. xpc tot signa faciens reprobatus fuit nationi suę. In ueteribus libris inuenit insinuatę ti inuenitę ut quida legunt. Regina austri surget in

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

iudicio cum gñatione ista & condēpnabit eā. quia uenit á finib; trę audire sapiēciā sālo monis. Et ecce plus quā salomon hic. hic est ī hoc loco & supra adūbrā. Regina austri surget in iudicio cū rębis in quo qā ipsa electa esse non dubitat resur recto bonorū & malorū ostendit. Refert scriptura p quantas difficultates regina sāba uenit audire sapiēciā salomonis. & ei multa munera deferens ab eo plura recepit. Quę ideo iudeos ī cōpatione sui condempnabit. qm ab ultimis trę finibus q̄ sapiēcia famosum esse cognouit. & qui uir illi ū mē se habentes di sapiēciā & uirtutē ī modo ñ audiebāt. ſ. blasphemabant. & insidiabāt ei & rendebant. Multa q̄dē uenerunt á finib; trę audire sapiēciā salomonis. ut liber regum tēi refert. & deferebāt a munera. In mētibus p penitentiā quę peccatū abolet. in regina sāba pstudiū capiendę sapiēcie quę peccatū cauet. pfertur ecclia synagoge. Ex duob; enī constat ecclia. ut aut peccare desistat aut peccare nesciat. Illū p penitentiā seu p sapiēciā concilians deo. ſ. diabolus ad iudeos reūsus dicabit in ast. Et hoc qđ sequens simul iudo dicit.

Euangelium octaue. Cum in mundus ispūs ex ierit ab homine: usq; in finem.

Cum autē īmundus spūs exierit ab homine ambulat p loca arida querens requiē. & ñ inuenit. Possunt hęc non inconuenienter accipi de quolibet hęretico uel scismatico uel etiā malo catholico. De quo cum tempore baptismatis spūs īmundus exierit ambulat ploca aquosa. i. circuit corda fidelium expurgata á uoluptate fluxę cogitationis. Requiem q̄rit & ñ inuenit. quia castas mētes habitare ñ potest. nec q̄escere nisi in prauo corde. unde dñs de illo inquit. Sub umbra dormit in secreto calami. & in locis humidis; In umbra mitigat te nebrosas consciencias in calamo qui fortis est in radice. & utrus uacuus. nitet simulatores. in locis humidis; lasciuas & molles. Dicit reūtar in domū meā unde exiui. Reūtar ad illā cōscientiā unde in baptismo electus fuerā. & pristinā possessionē consueto modo in subtiā. Et uenies inuenit uacantē scopis mundatā & ornatā. Vacantē scilicet á bonis actib; p negligentiā mundatā á uitiis p̄ stimis p baptismū gratiā. ornatam simulatis uirtutib; p ypocrisin. Tunc uadit & assumit septē spūs nequiores se. & intrantes habitant ibi. Fit septē scilicet unitas una designatque merito dicunt negotia diabolo. cōparatione poris in habitationis. Cum enī diabolus malus sit & malos faciat ante baptismū. quęcūq; p baptisma siue p̄ uitate heresis seu mundana cupiditate arripuerit. mox eum in omnibus uitiis una p̄sternit. & non solum habebit. vii. uitia. vii. spūs alios; uirtutib; contraria. ſ. p ypocrisin ipsas se uirtutes habē simulabit. Et fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus. Vel q̄ppe eas quas uerisimiles non cognoscere. quā p̄ ignorationē recipiunt. non coniungi. Hoc in iuda traditore & symone mago specialiter legimus impletū. De hac parabola tendat finis ei⁹ minuat. Sic enī & gratiam huic pessimo id est quod de uno specialiter narratur. hoc euenit in gente hui⁹ populi. Immundus spūs á iudeis exiuit. q̄ndo legē accepit. & transiuit ad gentes. Sed cum postea incredelitatis gentis lacū ñ inuenirent. reūsus est ad iudeos uacantes á xpō. & superfluis obseruationib; legis mundatis p̄ ut putabant atq; ornatos. Vacantē firmi⁹ deinceps possidet. assumit unanimitatē demoniū. sed g̃ ta tamē modo iudei maiori numero demonum p̄sentiā quā pus. qā minus erat. xp̄m nequiter ñ credere. quā p̄ quā uenit. ñ suscipere. L. cxxxi. Lvi

Factum est autē cum hęc diceret extollens uocē quędā mulier de turba dixit illi. Beatus uenter qui te portauit. & ubera quę suxisti. Magne deuotionis & fidei ostenditur hęc mulier quę pharisęos blasphemantib; diuina tamen sincerita te ei⁹ incarnationē confitet. ut & p̄sentiā & futurorum confundat p̄fidiā. Si enī caro uerbi dei á carne uirginis matris fecit extranea. ut multa hereticis dixerē sine causa uenit q̄ eū portauit. & ubera quę eū lactauerē beatificarent. unde dicit apls contra hereticos. quia misit ds filiū suū factū ex muliere factū sub lege. Hęc audiendi sūt q̄ legendū putant natū ex muliere ñ

Secūm lucam. Factum est autem cum hęc dicerret extollens uocem. & reliqua;

De.vn.frib. Laudate pueri dnm.

Tercium decimum Capitulum. Adhuc eo loquente ad turbas ecce mat eius.

factū. Aliquin uer⁹ filius hominis nō eēt.
nisi ex matre carnē assumpsisset. Scām phīcos q̄q;
ex eodem fonte & lac nutriendis & semi⁹ pere
andis pueris emanat. de femine uirginis po
tuit concipi. q̄ eius lacte potuit nutriri. Hec mu
lier typū gessit ecclie credentis. xp̄m uerū dm
& uerum hominē natū fuisse. Et beata pa
rens xp̄i que sicut quedā aut⁹ & hystoria puer pe
ra regem qui celum terāq; tenet p̄ sēcla. Cui
nomen & etno cōplectens omnia gyro impiū
sine fine manet. Que uentre beato gaudia
matris habens cū uirginitatis honore nec
primam simulem visa est nec habere sequentē.
at ille dñs. Quinimo beati qui audiunt uer
bum dei & custodiunt illud. Pulchre salua
tor attestatione mulieris annuit ū ma
trem suā tantū m assueuisse esse beatā si;
etiā omīs q̄ se uerbum dei auditu fidei concī
piunt & bona operis custodia eū in corde pa
rium nutriunt. Qua sententia iu
deos clam pcussit. q̄ filium dei xp̄m esse ne
gant. Tota p̄fecto uite celestis p̄fectio duo
bus his cōprehendit. ut ubiū dei audiam⁹
& faciamus. ⁊ cxxxv. ⁊ cxxxvi. ⁊ cxxxvii.

Adhuc eo loquente ad turbas. lvii.
ecce mat⁹ eius & fr̄es stabant foris querentes
loq̄ ei. Dixit autē q̄ quidam. Ecce mat⁹ tua
& fr̄es tui foris stant querentes te. Dum
dñs esset occupatus in officio p̄dicandi
suggessit ei q̄dā de matre. et fr̄ibus. q̄
insidias ei tendebat uerū spūali operi
carnē & sanguīē p̄ferre. At ille respondens
dicenti. s. ait. Que est mat⁹ mea. & q̄ sē fr̄es
mei. Et extendens manū in discipulos suos
dixit. Ecce mat⁹ mea & fr̄es mei. Quicunq;
enī fecerit uoluntatē patris mei q̄ in celis ē.
ipse mihi & frat. & soror. & mat⁹ est. Non re
cusat obsequi mat⁹ q̄ dicit. honora patrē &
matrē. sed ostendit se plus debē patrius mitte
ritus quā affectibus maternis. Hec fr̄es cōtemp
nit. & opus spūale p̄fert cognationi. Docens
meliorē esse copulā fidei quam q̄ corporum

Euangelium Marci. Adhuc eo loquente
ad turbas ecce mat⁹ eius & fr̄es eius.

ut & nos carni spūm p̄ferant. Non negant
matrem quasi de fantasmate natus. ut uolu
it marcion & manichē. sed insidiantis respon
dit ac si diceret. Mat⁹ mea est q̄ p̄dicatione
me generat in credentib⁹ fi⁹ sē q̄ opa patris
mei faciunt. Soror & frat⁹ dicit⁹ p̄pe utrūq;
sexū. q̄ dns in facie posuit q̄ in scriptis dis
cernat. Cui autē xp̄i frat⁹ uel soror creden
do. mat⁹ eius fit p̄dicando. dum p̄dicatione
quasi partu eū in cordib⁹ auditorū fidei
ibi uel amor. & gnat⁹. Quidam sequentes deū
tanta apocrifa. suspicant fr̄es dñi foris
stantes esse filios ioseph. de quadā mulier
cula. Sed consobrinos saluatoris fr̄es ei⁹ hic
intelligē debem⁹. scilicet liberos mat⁹ eius.
id est mat⁹ iacobi minoris & ioseph. & iu
de. Dns colligens ex gentib⁹ credentes iudeā
carnalem si cognoscat s̄ matrem unde &
foris stat. quia p̄dens intellectū spūalem
intrē foris berete. p̄ turbas q̄ possum⁹ intelli
gere gentilitatem que confluxit ad xp̄m.
& quanto fide uicinior. tanto mīe capaior
utre multa hausit iuxta psalmistā. accedite
ad eū & illuminamini. Mat⁹ autē & sedm
carnē. i. synagoga. & fr̄es. i. populus iudeorū.
foris stantes uolunt dñm uidere. sed spūa
lem in lege sensum. ū querentes sese ad
custodiā utrē foris figunt & quasi cogūt
tenere cum potui⁹ ad carnalia docenda. quā se
consentiant intrē ad discenda spūalia.

Hec illo lviii. ⁊ lxxviii ⁊ lxix.
loquente ad eos ⁊ lxxv.
ecce princeps synagoge unus cui nom⁹ iai
accessit & adorabat eū dicens. filia mea
modo defuncta est. sed ueni impone manū sup
ea & uiuet. Hec uidelicet p̄dicta q̄ p̄scrip
ta sunt hic ppe non omnia. sed aliqua dño
loquente. ecce archisynagogus nunciat fi
liā suā mortuā esse p̄timā. ut marc⁹ & lu
cas referunt. Quā q̄ desperabat filiā posse
inueniri uiuā. de ea ut tā de defuncta
loquit. sedm matthm petens a dño uel mo

In cap lxxvii. y lxxxii. y cum y clxxx.

Sicut mihi loco ita & in hoc libro contra Plutiū y in epla ad galathas docuit sanct⁹ iacob⁹ minor. nōq̄ fuit filius ioseph. Ambrosius q̄ sup eund eplam scribit eund iacob hūc fuisse filiū ioseph. Opinio est ei⁹ sententia.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

rentē sanari. uel mortuā suscitari. Et surgens ihc sequebatur eū. & discipli ei. Et ecce mulier que sanguinis fluxū patiebat duodecim annis. & fuerat multa ppessa á compluribꝫ medicis. & erogauerat oīa sua nec ab ullo potuit curari. ꝫ magis deterius habebat. Ueniens in turba retro. & tetigit simbriā uestimēti ei. Dicebat enī intra se qđ si uel uestimēta ei tetigero. sālua ero. Et confestim siccatus est fluxus sanguinis eius. & sensit corpore quod sanata esset á plaga. Et statim ihc cognoscens in semetipso aut. Quis me tetigit. Dixit petrus & q̄ cū illo erant. Preceptor turbe te compimunt. & affligunt. & dicis quis me tetigit. Et dixit ihc. tetigit me aliquis. nam & ego noui uirtutē de me exisse. & circumspiciebat uidere eam que hoc fecerat. Videns autē mulier quia non latuit tremens uenit & procidit ante pedes ei. & ob quā causam tetigerit medicauit coram omni populo. & quēadmodū confestim sanata sit. dixit ipse. Fides tua te sālua fecit. Vade in pace & esto sana á plaga tua. Adhuc eo loquente q̄dā uenit ad archisynagogum dicens ei. Quia mortua est filia tua. qđ ultra uexas magistrum. Ihc autē audito hoc ubo ait archisynagogo. Noli timere. crede tantū. & sālua erit. Et si admisit quēq̄ secū se nisi petrū & iacobū & iohēm fratrē iacobi. Et cum uenisset in domum archisynagogi. uidit tybicines & turbas tumultuantes & flentes. & ei lamentes multū. & ingressus dicebat. recedite. Non est enī mortua puella. ꝫ dormit. Et deridebant eū scientes qđ mortua esset. Ipse uero eiectis omnib⁹ assumpto patre & matre puelle & q̄ secū erant. & ingreditur ubi erat puella iacens. & tenens manū eius ait illi. Talitha cumi quod est interpretatū. puella tibi dico surge. Et reuersus est spūs ei. & surrexit continuo puella & ambulabat. Erat autē annos duodecim. Et obstupuerunt omnes magno timore. Et precepit illis uehemēter ut nemo id sciret. Et iussit dari illi manducare. & exiit fama hec p uniuersam terrā illā. Princeps synagoge nullus melius q̄ moyses intelligitur. unde benedictus illuminans dicit. siue illuminatus. Accipiens enī uerba unde ad illuminandū ceteros. aspū scō illuminatur. Archisynagogus cecidit ad pedes ihu qđ marcus & lucas memorant. qa legis lator cognouit xpm. & pferendū prestare illud apli. Qe infirmus est di. forte est homo. Pedes. x. incarnatio ei. accipiunt. qua caput ei est ds. Rogat eū uenire in carnē & imponere manū misericordie potentieq; sue filiā. i. plebem iudaicā. Moyses communis uocis desiderabat aduentū. x. in synagogam. unde illud. Anima autē mea exultabit in dño. & delectabit. sup ihc. Et enī q̄ sibi unum alios unere facit. Abraha. & moyses. atq; samuel rogant. p plebe mortua. & sequit. ihc. pcl eoz. Synagoga sola legali ihc turmē composita quasi unica moysi nata erat. que nobilitē á pbis educata postquā ad intelligibiles annos puenit & spūalē deo sobolem gignere debuit erroribꝫ languens in peccatis moriebat. Pergente dño ad puellam mulier sanguinaria in transeunte occurrit. quia uxorata legē ab urbib⁹ excludebatur. ministrata. & fluens sanguine. Mulier emorsa. ē ecclia de gentib⁹. que pollutā fluxu delectationū a ceu fuerat segregata fidelibꝫ. Sz dñi uerbū di suscepit. sālutē animę. indefessa pruinit. uxorata psalmista. Extendit manus ei deo. & uxorata illud. Cum ī tribulatione clamauerit ad me. exaudiam eum. Et tribuerit plenitudo gentiū. ē omnis israēl sālus fiet. Horandū qđ mulier duodecim annis sanguine fluxerat. & archisynagogi filia duodecim erat. id ē. q̄ndo hec nata fuit. illa infirmari cepit. Una enī pene eademq; scīs erat. & synagoga in patribus nasci. & gentes cepere ydolatrie pstitutione & carnis oblectatione lapsi orbem fedari. In medios expēderat omnē

¶ Amb. in ētam de salamōe. Quis estimare possit dīna ei opa. bñficioz. ea humanū genus. ecclie scām hominē. mutata rē. in terris. dum claudis pedum restituit firmitatem. dum

ecclī lumina amissa reddit. aut imponit in cognita. dū eloquia pstat manus. surdis instruit auditū. dū largū sanguis fluxū sicat. immundos dēmones pellit. ematica. dū corp⁹ reluitui spe calore astringit. in lazaro.

substantiā. id ē naturalis industrie ures.
Medicos dicit siue falsos theologos siue phi
losophos legum sectarū q̄ doctores q̄ multa
de urinis; promittebant. s. nullū remediū
aīab; conferebant. Spē etiā immundos significat
qui ingrediebant se colendos. p dñm quasi consu
lendo omīb; accessit retro gētia. i. p fidē app
propinquauit ad xp̄m. Retro dicat siue iuxta id
qd ipse ait. si q̄s mihi ministrat me sequatur:
& alibi scriptum. p dñm dñm tuū ambulab.
siue qua psentē in carne dñm si inde per
fidem cognit ei⁹ uestigia subseqū. & tactu. id est
participatione sacramentoꝝ. ei⁹ meruit sanari
a peccatis. fimbriā uestimēti ei⁹ tetigit qua
primo particulam doctrine ei⁹ p suos ministros
suscepit. fimbrie namq; uestimēti sē uerba
dependentia de incarnatione. ex qua diuinitas
est uestita. Q. d. incarnationis mysteria psecte
amat. & credit donec ad maiora capienda p
ueniat fimbriā tangit. Hinc est qđ cimbala
que pendēt de extremis horis timore fimbri
sacerdotis confessionē & mala punica uolum
tarē martyrii significant. & uirtutū cando
rē. fluxus sanguinis sterilitatē facit unde
ad ecclīam gentiū. Letare sterilis que non
paris. fons sanguinis origo peccati. id ē primor
diū immunde cogitationis ex quo omne pecca
tum nascitur. & dñs non solū mala opera ex
tirpat. s. etiā cogitationū nequā radicē. Non
mirabitur dñs q̄s eum tetigerit ut doceat
que nesciat. s. ut uirtus fidei mulieris ap
pareat. & multos proficiat. dd puellā pgens
a turba comprimitur. q̄a iudeā usitatam a nos
ra carnalium consuetudine grauat. Que turbe
comprimunt una credula tetigit q̄a dñs di
uersis hereslib; comprimit solo fidei corde que
ritat. Iam multi tangentes si tangunt sic
udentes non udent. & audientes si audiunt.
Unde dicit. marie magdalene fidū plene
credenti. noli me tangere. nondū enim ascendi
ad patrem meū. Veracit eum tangit q̄ eū
equalem pat̄ credit. Iohēs utrumq; de me scripse
runt. Pelagius sic

sino dicit conantem me posse saluari
si placet nos autem dicam⁹ q̄a nana salus
hominis. in deo faciem⁹ uirtutē. q̄ ppi
tiatur omīb; mitigatis; mitissimus & sanat omīs
infirmitates mīas. Et cum precebat inde
ea. Omīs q̄ merent saluari. dignat dñs mise
ri. Oculi enim dñi sup iustos. & aures ei⁹ in
preces eorū. Iste paup clamauit & dñs exaudi
uit eū. s. Pendit ante eū. Ecce quo misericor
dia dñi intendebat. ut indelicet pala multi
er uitatē confiteret. et in fide confortaret.
& plurib; exemplū salutis daret. Mulierem
sanatam. mox puella suscitatur mortua. quia
ecclīa gentiū a uitiorū labe mundata. mox
synagoga lex p fidē simul & munditie lo
tura est. p fidē quia si credidit mundicie q̄a
ecclīam credidisse doluit. Unde in actibus
apl̄oꝝ. uidentes autē turbas inde repleri sē
zelo. & contradicebant his que á paulo dice
bantur. Iluminans iste est qui cunctos uidens
synagogā destructā credit eam non posse
restaurari. ideoq; p ea non esse supplicandū.
Si que impossibilia sē apud homines. possibi
lia sē apud dñm. Unde sequitur. qđ ihc respō
dit pat̄ puelle. Holi timere. pat̄ puelle est
cetus doctoꝝ legis. de quo dñs ait. Super
cathedrā moysi sederūt scribe & pharisei.
Cui si credidissēt synagoga et subiecta
salua fuissent. Non admittunt cū dño nisi
fideles. ut eis mysteria reuelent. q̄ bonorum
unde alibi. Iustificata est sapientia a filiis su
is. Ecclīa synagogā lenitā dñice inhabitationis
merito nisi delinquendo amisit. quasi mortua
usq; hodie iacet inde fide. Flentes & eiulantes.
hoc est. dolentes. Hec tantū supna pietas ei
simulat⁹ miserere parti. s. ecclīa sine soli relicta
eius saluabit. unde sequitur. & ingressus dice
bat. recedite. Q. uidentes magistri. sē nubentes.
id est carnū lugubre canentes. dū subditos i
errore demulcēt. Turba iudeoꝝ. ē turba tu
multuantiū. q̄ ad usus doctrinā. ex murmu
rant. & recalcitrant. Puella non est mortua

¶ Dic oēs sine uituperatione
ecclīe. dare tutā. ista uide
tur id gētē adhuc uide
bonā fide. post. Secūdū dñm
ne gētē iuxta ne studia
uoluntaria sectemur.

deo. cui omnia uiuunt: quę ꝯ mortua ē hominib; q̄ suscitare non possunt dormit deo. In cuius dispositione & anima recepta uiuit & caro suscitanda quiescit. Hoc itaq; xp̄ianus obtinuit ut mortui dormientes uocētur: ꝓpterea q̄a resurgent. unde apls. Nolumus uos ignorare frēs de dormientib; ut nō contristemini sicut & ceteri qui spem non habent. Allegorice etiā cum aīa quę peccauerit moriatur: dici potest deo dormire si dignat fuerit eā resuscitare. Turba est electa. quia non erant digni uidere miraculū q̄ eū deridebant. Turba eicit ut puella suscitet. quia anima mortua non resurgit nisi prius expellatur importuna multitudo scl̄arum curarū. Petrus. iacob; & iohīs. intelligunt fides spes. caritas. pat̄ epc. mater ecclia. Dñs tenuit manū ecclię puellę: & surrexit. quia nisi mundet manus iudeorum sanguinolente synagoga mortua nō resurget. In hoc syro sermone chananeę. non plus ē quā puella surgeb; puella euangelista exponens intulit. & pre parte sua tibi dico. forsitā ad uī dīnę iussionis exp̄mēdā. familiare eius aliquib; de ueteri testamēto testimonia. magis sensum curare q̄ uerba. Bene surrexit puella. & ābulabat. quę cum q; peccatis mortuū supna misericordia resuscitat. non solum a sordib; scelerū debet exurgere. sed etiā mox in bonis operib; placere iuxta psalmistā. Et ingreditur sine macula. & operatur iustitiā. Et iussit illi dari manducare. ad testimoniū ueritatis. ut non fantasma. sed ueritas crederet. Si q̄s etiā a spūali morte resuscitat. ecclesiā necesse est. mox pane sanctę. participet effectus & dulcedinem uerbi & altaris. sacramenti. Iuxta moralem intellectum tres illi mortui. q̄s saluator in corporib; suscitauit. tria genera resurrectionis animarū significant. Puellā suscitata uiuit adhuc in domo clausam. id ē animā consensum tm̄ non actū delectationis male pōbentē. Iuuenē resuscitat iā extra portā ciuitatis. id ē peccatorē qui consensum iam pdixit ad actū. Suscitat lazarum iam fetentem. id est longa consuetudine peccandi animā male olentē & alios fama corrūpentē. Quem iam pene fetere alloq̄tur. q̄a ea iam fetebat resuscitat. quia & mortuā negat & animā simulē cito suscitari demonstrat. Iuuenē pluribus corroborat cum dicit t̄ dico surge. q̄a tales aīę aliquo difficili reuiuiscūt. Ad monumētū quadruum lazari fremuit spū. & flauit seipsū. lacrimas fudit. magna uoce clamauit. lazare ueni foras. Similiter longa consuetudine pressus. uix & quasi cum labore suscitat. Horandum q̄ quod publica noxa publico eget remedio. leuia autē peccata leuiori & secreta deletur pēnitentia. Puella in domo iacens paucis arbitris surgit. eusdemq; miraculi uulgēt indicit. Iuuenis extra portā ciuitatis comitat. suscitatur. lazarus uero in tanti populis innotuit. ut ꝓpter illud multi ex iudeis crederent in ūm. .xv. Lectio. Lucę.

Et factum est dum iret in hierusalē. transeunte inde dño. secuti sunt eum duo cęci clamantes & dicentes. Miserere nr̄i fili dauid. Cum autē uenisset domū accesserunt ad eū cęci & dicit eis dñs. Creditis q̄a possum hoc facere uob. dicunt ei. Etiam dñe. tunc tetigit oculos eorū dicens. Secūm fidē uestrā fiat uob. & aperti sūt oculi eorū. Et precepit illis dicens. Videte ne quis sciat. Illi autē exeuntes diffamauerunt eum in uniuersa terra illa. Ipsi autē egressi fugauerunt illum in ciuitate sua. Et ecce multi offerebant ei hominem paralyticum portantes in lectulo. Et uidens dñs fidem illorum dixit paralytico. Confide fili. remittuntur tibi peccata tua. Et cęperunt cogitare scribę & pharisei dicentes. Quis est iste qui loquitur blasphemias. Quis potest dimittere peccata nisi solus deus. Ihesus autem cognoscens cogitationes eorum respondens dixit ad illos. Quid cogitatis mala in cordibus uestris. Quid est facilius dicere. dimittuntur tibi peccata tua. an dicere. surge & ambula. Ut autem sciatis quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata. tibi dico. surge. tolle lectum tuum & uade in domum tuam. Et continuo surgens coram illis. tulit lectum in quo iacebat. & abiit domum suam magnificans deum. Et stupor apprehendit omnes. & magnificabant deum. Et repleti sunt timore dicentes. Quia uidimus mirabilia hodie. Et post hęc exiit. & uidit publicanum nomine leui sedentem ad telonium. & dixit illi. Sequere me. Et relicto omnibus surgens secutus est eum. Et fecit ei conuiuium magnum leui in domo sua. Et erat turba multa publicanorum. & aliorum qui simul discumbebant cum illis. Et murmurabant scribę & pharisei dicentes. Quare cum publicanis & peccatoribus manducat & bibit. Et respondens ihesus dixit ad illos. Non egent qui sani sunt medico. sed qui male habent. Non enim ueni uocare iustos. sed peccatores ad penitentiam. Ipsi autem dixerunt ad illum. Quare discipuli iohannis ieiunant frequenter. & obsecrationes faciunt. similiter & pharisęorum. tui autem edunt & bibunt. Ihesus autem ait ad illos. Numquid filii sponsi possunt ieiunare. quamdiu cum illis est sponsus habent conuiuium. Uenient autem dies. & cum ablatus fuerit ab illis sponsus tunc ieiunabunt in illis diebus. Dicebat autem & similitudinem ad illos. Quia nemo commissuram a ueste noua mittit in uestimentum ueterem. alioquin & nouum rumpit. & ueteri non conuenit commissura noua. Et nemo mittit uinum nouum in utres ueteres. alioquin rumpet uinum nouum utres. & ipse effundetur. & utres pereunt. Sed uinum nouum in utres nouos mittendum est. & utraque simul conseruantur. Et nemo bibens uetus statim uult nouum. dicit enim. Uetus melius est.

Euangelium Marci. Transeunte dñō secum sunt cum duo cęci. & cętera ut supra.

Quinquagesimum Capitulum. Inbeelzebub principe demoniorum hic eicit demonia.

suam. id est ecclesiam ierusalem in qua p̄quã collocaũt carnẽ suã accesserũt ad eũ p fidem q̄dã ecã ex utroq; populo. Et dicit est p̄dicatores. cãtus & ecã. tãgẽ oculos eorũ ẽ. p p̄dicatores imbuere. mentes eorum diuinis uerbis. Interrogat quidem dñs an credant. ut fides ostendo ꝓficiat quod ipse patrem. est. Et cõminatus ẽ illis ihc dicens. Videte ne q̄s sciat. Illi autẽ exeuntes diffamauerũt eũ in tota ciuitate illa. fugiendo iactantiq; gl̃am hoc p̄cepit. q̄s illu. propter memoriã gr̃e tacere non possũt. Nota g̃. in aliquo nobis esse contrariũ nisi. Egressis autem illis ecce obtulerũt ei hominẽ mutum demoniũ habentẽ. & ejecto demonio. locutus ẽ mutus. Et mirate sũt turbe dicentes. Numq̄ sic apparuit in isrl. ℳ cxx. a lxxxii.

Vnus + quidam iste est filius dauid. Nesciebant turbe fidelis. Non tñ + filius dñi. sed filius dei. In greco melius sonat tam surdum q̄ mutum. Sepultura alterius accepte in differentia p̄dõ. Egressis autem illis subaudis de hoc sermõ. obtulerũt dño p dicatores mutum hominem. multum. q̄ nichil adhuc erat locutus de gl̃a dei. q̄a non habuerunt p dicatores. Hinc populis intelligẽs fuisse de gentibus. unde sequitur. admiratio turbarum de ipsis dicentibus. numq̄ sic apparuisse. in isrl. lx.

Pharisei autem dicebãt. In beelzebub p̄cipe demoniorum hic eicit demonia. Turbis mirantibus. eo quod. facta dñi mirantibus. scribe & pharisei. simultatem inuidentiam de factis dñi laborantibus. mendacibus tribuentes miracula miracula ei. beelzebub qui dicitur esse acharon. Beel ipse ẽ baal. zebub autem musca. uocatur. Sic iuxta quedam codices exemplaria. l. littera. uel. d. in fine ẽ nominis. legenda. ſ. b. Beelzebub autem uir muscarum. siue habens muscas interpretatur. obsor. del. undelicet immolatarum. cruoris. ex animalibus purissimo ritu. uel nomine. p̄cipem demoniorum cognominabãt. Nota q̄a minus rex condidit. minime uelo patriarchã consecrauit. et q̄ dominos honores consecutus. Cum similacri. similitudinẽ caldei susciperent. beel. uocabãt. idem palestini. susceperunt. baal dicebant. moabite beelphegor.

Secũ Marcum. Inbeelzebub principe demoniorum hic eicit demonia. &c. relq̄.

Iudei autem unum de ciuitate. ꝓpter dissensionem gentis beelzebub appellabant. asserentes in hoc simulacro p̄cipem demoniorum habitare.

Ipse autem ℒ cxxix. ℳ cxxviii. ℛ cxxviii. ut uidit cogitationes eorum dixit eis. Omne regnum in semet ipsum diuisum desolabitur. & domus diuisa. adhuc stabit. Ad cogitationes pharisearum respondit. ut uel sic eos pellerent credere. Iuxta litteram patet quod omne regnum solidum & firmum si p partes diuidatur. cum alius ab alius uel p̄munit uel oppugnat. in solitudinem redigitur. uacuatum ab habitatoribus. Eadem quoq; ratio ẽ domus siue ciuitatis. q̄s marbeus ponit. Concordia namq; parue res crescunt discordia maxime dilabuntur. Quo autem hec spualiter rẽdãt exponit. Si autem & sathanas in se ipsum diuisus est. quomodo stabit regnum ipsius. Non potest stare. ſ. finem habet. quia dicitis in beelzebub eicere me demonia. Cogitant quod uehunt. si sathanas sathanam. si potest eicere. nichil contra dñm dicunt. Si autem potest reuocant a regno ei. q̄d diuisum stare si potest. ne forte ruina ei pariter inuoluant. Si autem ego in beelzebub eicio demonia filii uri in quo eiciunt. Ideo ipsi iudices uri erunt. filios iudeorum uel exorcistas gentis illi. significat. uel ap̄los ex eorum stirpe generatos. Et si dicat. Si in filius uris expulsione demoniũ deo attribuitis. quare in me si idem facitis. dyabolicis. q̄ sit ignobilia & contẽptibilia huius mundi. in quibus si malignitatis. mee. uirtutis simplicitatis apparet. testes mei erunt quod i spũ scõ eicio demonia. Et erunt uri iudices de hoc quod mihi imponitis. p beelzebub apparitiones. Vel exorcistę qui filii uri sunt & demones fugant. ab obsessis iudices uri erunt. si potestate ut mei discipli. ſ. comparatione. dñi illi expulsionẽ demoniorum deo assignant. uos beelzebub p̄cipe demoniorum. Porro si in digito dei eicio demonia. p facto peruenit in uos regnum dei. Si ego in spũ dei eicio demones nec alteri

. Ante tonat.

possint filii uñi egre. ꝑcul dubio ꝓuenit ī
uos regnū dī. quo subuertitur regnū dia
boli. cum quo & uos subūtimini. Regnū dī
est potestas qua damnant impii. & a fi
delibꝫ secernunt uel uta. Regnum dī uel se
ipsum significat. de quo alibi dicit. regnū
dī intra uos ē. & melius stat intra uos quā uos
nesciat. uel regnū scīpte ablatum iudeis &
gentibꝫ. uel regnū celoꝝ. Quasi
dicat. si in spū dei demonia fine dubio sci
unt aduentū regni celestis patefactū creden
tibꝫ. Digitus dī est quē confessi sūt magi q̄
contra moysen & aaron signa faciebant di
cunt. digitus dī est iste. quo & tabule lapidee
scīpte sunt in monte synai. Ipse enī scripsit
q̄ scribenda dicuntur. Manus & brachium
dei filius est & digit⁹ eius spūs scūs. Et digit⁹
dicitur ꝓpter participationē donoꝝ que ī
eo dantur unicuiq; ꝓpria. siue hominū siue
angelorum. In nullis enī membris magis appa
ret participatio. q̄ in digitis. Sicut autē
digitus cū manu uel brachio. manus uel
brachiū cum corpore unū sunt in natu
ra patris & filius & spūs scūs tres quidē sunt ꝑsone.
una autē substantia dicuntur. Digiti
uero dī pluraliter scī intelliguntur ꝓpter. per
quos spūs scūs libros legis ac ꝓphaꝝ sua īspi
ratione descripsit. de quibꝫ in psalmo scīptū
est. Videbo celos tuos. opa digitorū tuorū.
Per celos enī libros legis ac ꝓphaꝝ. per digitos
uero scōs ut dictū est. ꝓphas mistice īsinu
auit. dicit quoīm potest. q̄s nam quā intrare
in domū fortis & uasa eius diripere in qua
conficiebant nisi p̄ alligauerit fortē & tē
domū illius diripiat. ostendit dns ꝑ manifes
tam parabolā. quia nullatenus dimittit
homines a demonio liberat. fortis ē diabol⁹
domus illius mundus in maligno positus in q̄
usq; aduentum saluatoris quasi pacato ī
pio sine contradictione celebrat. uñ dns.
nemo ꝓcepit mundi & in me ñ habet q̄c
quā. & merito. Hunc ꝓcepit huius mundi ei
cietur foras. fortior illo fuit ipse dns q̄ arma
eius abstulit. id est a stultis & dolosis neq;
spūalis. & sic adueniendo potestatē a saluatione
electos compescit. coegit. q. fuit alligari fortē.
Spolia seu uasa sunt homines a deo decepti.
que uictor xp̄s distribuit. q. ē insigne ī
umphantis. qua captiuā ducens captiuita
tē dedit dona hominibus. q̄s dīs aplos. alios
euangelistas. alios pphas. alios pastores. et ordinās
et doctores. fecit q̄ domū fortis diripere
ereptos a diabolo ecclie adunare & ꝑdiuine
tas graduū dignitatibus ꝓmouere.

Qui non est mecū contra me est. & q̄ ñ con
gregat mecum. spargit. Hoc consequenter
ñi ad hereticos. ñ ad diabolū refertur. cuius
opa saluatoris opibꝫ comparari nequeunt.
Ille enī cupit animas hominū tenere captiuas.
q̄s dīs liberat. Ille trahit ad uitia. dīs reuo
cat ad uirtutes. Quomodo q̄ concordant quas
opa diuisa sūt. Et non colligit. hoc est. q̄ ñ con
gregat oues meas mecū dispergit. hoc ē dīs
pat eas a cetu fidelium. Hic insinuat q̄a ñ est
habens spīm scīm. qui non cum illo congregat.
quomodo cūq; sub eius nomine congregent.
hic omīno nos cōpulit intelligē. ñ aliby ꝓ
sē fieri remissionē peccatoꝝ. ñ in ecclie congre
gatione. que ñ spargit. Quicirca dico uobis. Omne peccatum & blasphemia remittet
hominibus. spūi autē blasphemie ñ remittet. Et
quicunq; dixerit uerbū contra filiū hominis
remittet ei. Qui autē dixerit contra spūm scīm. ñ
remittet ei neq; in hoc seculo neq; in futuro.
Qua dicitur me ñ eicere demones. ñ in beel
zebub. ideo dico uobis. Omne peccatum & cetera.
Non tamen omnia passim dimittuntur omni
bus peccata. ñ digne penitentibus. Hac uta.
Refutatur hec nouatiani negantis uenia
penitentibus. martyrium meum remittit. Blas
phemia ē ꝓ qua de ipso deo falsa dicuntur.
& ideo peius est blasphemare q̄. peierare.
quo peierando falsarie adhibetur testis dīs.

blasphemando de ipso deo falsa dicuntur. Sensus g̃ est: q̃ scandalizat̃ infirmitate carnis mee uocauerit me filiũ fabri. uocatorẽ uim potatorẽ uenã habẽ poterit. Q̃ autẽ manifeste intelligens opa dĩ ꝑ̃ inuidiã opa ipse sc̃i beelzebub attribuit huic numq̃ remittet ñ q̃s ei negetur remissio si pen tear s; quia hic blasphem̃ exigentib̃ malis meritis sicut numq̃ ad remissionẽ uia nec ad penitentiã ꝓuentur. ẽ in contẽptu nãq; bom aliq̃s lapsus adeo ꝓfundẽ est q̃s nemo inde resurgit unde illud. Peccator cũ uenerit in ꝓfundũ malo; contemnit. Econtra uero in amore boni aliq̃s suppm̃ gradũ ẽ a quo nullus labit̃. In illo paulus dicebat q̃s me separabit a caritate xp̃i. Illa g̃ blasphemia in sp̃m sc̃m quã q̃sq; in similitudinẽ diaboli & angl̃oꝝ eius contra conscientiã suã maiestatem diuinã oppugnare non trepidat ñ habet remissionẽ in c̃ternum. s; reus erit c̃ni. de hac sicut marcus exponit subiungens testimonio dñi. Quia dicebãt sp̃m ĩmundũ habet. Q̃ uero sp̃m sc̃m non esse uel minorẽ patre humana ignorantia credunt & dicunt in remissibili crimine ñ tenent. Inq̃t dñs. q̃ manducat meã carnẽ & bibit meũ sanguinem in me manet & ego in illo. Humq̃d sumens indigne sacramẽtũ carnis & sanguinis eius. qui iudiciũ s̃ manducat & bibit. ut paul⁹ ait manet in x̃o. & x̃p̃s in eo. ꝓfecto ẽ q̃dã modus manducandi carnẽ illã & bibendi sanguinẽ illum ad salutẽ. & quidã modus ad iudiciũ. Sic g̃ quidã modus ẽ i blasphemia. spẽ sc̃i qui meret̃ uenã. q̃dã qui ñ meret̃. In spũ ꝛ. seo spẽ ĩmundã eiect̃ cont̃ g̃ram. si quis loq̃t̃ in penitens. in penitẽtia ipsa. blasphemia spẽ q̃ nũq̃ remittet̃ penitentia ꝛ. remissionẽ ipetr̃. Deha penitentia tũ ñ ꝑ iudicari q̃ ouis ꝑ penitẽtiã suã. Paganus ẽ hodie uel iudeus uel hereticus. q̃d si ut ita fuerit fidelis. Non rapit ds de hac uita impiũ. q̃ uult ut conũtatur & uiuat. Sic̃ sic̃ usq; ad finẽ uite maneat in penitens. & ita moriat̃ ei non remittet̃ hic nec in futuro.

Est enĩ peccatũ ad mortẽ aut iohs. ñ pro illo dico ut roget q̃s ad mortẽ. Idẽ usq; ad mortem. q̃a peccatũ q̃d hic ñ corrigitur: eius uenia frustra postulatur. Hec te mouear q̃d euangelista aut singulariter uerbũ cum ꝓpria in penitentia pluribus uerbis blasphemiã contexat. Solet enĩ scriptura multa uerba uerbũ appellare. ut illud. Verbum q̃d factũ ẽ ad illũ. uel illũ ꝓp̃am. Hec; enĩ tantum uerbũ unũ locutus ẽ alicui ꝓphẽta. Et iacobus ñ aut uerborũ s; factor est uerbi. & ñ auditor est tantũ. Quecũq; g̃ uerba uel ore uel sola cogitatione q̃s locutus fuerit corde ĩpenitentie contra remissionẽ peccatorũ que sit ī ecclia. uerbum dicit cont̃ sp̃m sc̃m. Q̃m autẽ dimittet̃ illud. q. etiã remissionẽ impedit aliq̃s. Dicatur g̃ ubi cont̃ sp̃m sc̃m cum ex dispone ad congregationẽ nũq̃ ueñt que ad remittenda peccata accepit sp̃m sc̃m. Q̃cunq; autẽ in scisma ticis uel hereticis congregationib; uel potꝰ segregationib; baptizant. quãuis ñ sint rebaptizati sp̃u tangũt. Similabeli simules q̃ sc̃dm carnẽ nati ẽ abrahe. non sc̃dm ysaac. qui sc̃dm sp̃m ꝓ promissionẽ tam cũ ad ecclĩam diaboli ueniunt & societatẽ sp̃e aggregantur. quẽ forsꝑ dubio ñ habebant non eis repetit lauacrũ carnis. Non defuit etiã forꝰ positis ita forma pietatis. s; ñ uirtus ñ potest eis dare. Et ita sp̃e in uinculo pacis. De talib; dicit apls. habentes formã pietatis. uirtutẽ autẽ eius abnegantes. Potest enĩ esse uisibilis forma palmitis etiã ꝑ terrã. s; inuisibilẽ uitã radicis habẽ ñ potest. nisi in uite. Unde corporalia sacramenta que portãt & celebrãt etiã segregati ab unitate x̃p̃i corporis x̃ formã possunt exhibere pietatis. uirtutis uero pietatis inuisibilis & spualis. ita eis non potest esse quia adhuc dum sensus non sequit̃ hominis ñ libri

In cap. xxxii.

In cap. xxxi

Aut facite arborē bonā & fructū ei⁹ bonū. Sextum decimum capitulum.

Septimum decimū capitulum. Intrauit ihs in quoddā castellū & mulier.

quando amputatur a corpore. Q. cū ita sit remissio peccatoꝝ qñ nō dat⁹ nisi in spū scō. in illa tantūmodo ecclia dari potest. q̄ habet spm scm Q. g̃ in ecclia remitti peccata. si credens conteptui tantā diuni muneris largitatē. & in hac obstinatiōe mentis diem claudit extremū. reus ē illo in remissibili peccato in spm scm in quo xp̃c peccata dimittit. Q. dicit aug̃. de baptiza tis apud scismaticos uel hereticos. intelligē de adultis qui errore illoꝝ ibi suscepti

Aug. de nupt. et cōcup. lib. i. cap. xlii.

.o.

. de paruulis q̄ neq; recta intentiōe offeruntur ad baptismū. neq; recta intentione baptizantur si ecclie uite gr̃a baptism formā susceptam

Q. módo autē desiderū fornicandi dicit spe fornicationis & amor sectandi ebrietatē spe ebrietatis. ita uoluntas scienter impugnandi ueritatē sicut spe blasphemie cuius remissio multis nulla fiet in futuro.

B. Tim. i.

Hic redarguit origenes asserens post iudiciū unumquemq; sale transactis sclis uoluntatibus in numis cūctos peccatores uenia nos. Q. ū dr neq; in hoc scło neq; in futuro. dari relligi quasdā culpas in hoc scło. quasdā uero laxari in futuro. Q. enī de uno negatur. consequens ē de q̄busdā concedi. & tamē de minimis peccatis credendū ē ut est otiosus sermo. immoderatus risus. .o. .cxxxiii.

Aut facite arborē bonā & fructū ei⁹ bonū. aut facite arborē malam. & fructū ei⁹ malum. Siquidem ex fructu arbor cognoscit. Me uidente opa bona facere. & me utiq; pati. in quo magna dissonantia apparet. Igitur aut facite. id est dicite me bonū sicut opa mea. aut utrumq; malum si potestis. & me & opa mea. Nichil enī est medium. qñ & arbor bona opa nisi sit bona. & mala mala. Si g̃ facta que cernimus bona sunt. nō ē diabolus qui ea facit. Se ipsū dicit arborē sinū opa fructū. Progenies uiperarū q̄modo poteritis bona loqui cum sitis mali. Ex habundantia enī cordis os loquit. Hic ostendit illos

Euangelium Marci. Aut facite arborē bonam. & fructū ei⁹ bonū. & reliqua.

esse malam arborē. & malos fructus dare cū intentione cordis eorū malicia habundet.

Bonus homo de bono .o. .cxxxv. l. thesauro profert bona. & malus homo de malo thesauro. profert mala. Sic nec xp̃s mala. nec diabolus potest bona opa facere. thesaurus cordis intentio ē. ex qua ds iudicat opa ut aliquando minora maiora. aliquando maiora minora mercedē sequatur. .o. .cxxvi.

Dico autē uobis q̄m omne uerbū otiosum quod locuti fuerint homines. reddent rationem de eo in die iudicii. Vos ū potestis bona loq̄ cum sitis mali. & ideo autē p̃ deo uobis q̄m omne uerbū otiosum q̄d locuti fuerint homines. audis tale est q̄d de eo reddent rationē in die iudicii. Si otiosum ubū non ē absq; peccato loquentis. q̄d erit de uobis q̄ calūpniamini opa spe sc̄i. otiosum ubū ē q̄d sine unitate & loquentis dicit. & audientis. ut si fabule narrentur. Ceterum qui cachinnis ora dissoluit. & aliq̄d pfert petulcium. & scurrilia replicat ñ otiosi uerbi s; ēmunosi. reprehenditur reus. Ex uerbis enī tuis iustificaberis. & ex uerbis tuis condēpnaberis. hic est illud. Mors & uita in manibus linguē. Herba dicit hic ñ solū oris. s; etiā cordis. cōa hominibus. etiā sepe fit ut homo ex uerbis sui oris uel iustus iudicet uel reus. l. .cxxii.

In assumptione sce marie.

Factū est dū irent & ipse. .lxi. intrauit in quoddā castellū. & mulier q̄dā martha nomine excepit illū in domū suā. Et huic erat soror nomine maria. Que etiā sedens secus pedes dñi. audiebat ubū illius. Martha autē satagebat circa frequens ministeriū. Sedebat maria ad pedes capitis nri. & quanto humilius sedebat tanto amplius capiebat. Confluit enī aqua ad humilitatē colliū. de tumoribus colliū. mentā erat maria quom pasceret ad dñm. mentā erat martha quomodo pasceret dñm. Ista communiū parat dño. in conuiuio dñi illa iam iocundat. Sciendū est in his duabus

Secūm Lucā. Intrauit ihs quoddā castellum.

Sciendū q̄ remigius & rabanus maiorē sententiam ex magna parte exstat sup marthā collegerit. placuit & nob ad discernendas hinc inde opiniones quas remigii nom asscribe

Gray Scale 0 1 2 3 4

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Vnica sabb. ante natal'. dñi. Vaudere in dño.

Octauum decimum Capitulum.

Sct. Cū audisset iohannes in uinculis opa xpi.

esse figuratas p̄sentē uitā & futurā laborio
sam. & q̄etam. & ūpuosam & beatā. In mar
tha erat imago p̄sentis uite. in maria futurę.
uel uita. Iste due sorores duas uitas demon
strant spuales. quib; p̄sens exercet ecclia.
martha actualem qua primo in caritate
sociam. maria cōtēplatiuā qua in dī amore
suspiramus. Actiua uita ē panē esurientib;
habere uerbo sapientię. nesciētē docere.
errantē corrigē. ad humilitatis uiā superbien
tem primū reuocare. infirmitatis curam
gerere. singulis quib; q; que expediant dis
pensare. cōmissis nobis qualiter substantiā p̄
uidere. Contemplatiua uero uita ē caritatē
dī & proximi tota mente retinere. ab exterio
ri actione quiescere. sōli desiderio conditoris
inhērere. ad uidendā faciem creatoris inar
descere. choris celestib; āmiscerī optare. Ma
gister gentiū de actiua uita cōmemorat. sua
picula. in q̄b; etiā uisiones & reuelationes
dñi cōmodans. significat se in speculatiua u
ta fuisse consummatū. unde dicē. Siue enī mēte
excedimus deo. siue sobrij sumus uob. que stegt
& aut. Dñe non est tibi curę q̄d soror mea re
liq̄t me solam ministrare. Dic ergo illi ut me
adiuuet. Ex illorum p̄sona loquitur q̄ ad
huc diuine contemplationis ignari. solum
supnę dilectionis opus q̄d dicitē deo placitū
ducunt. Et bene martha stetisse. maria sē
pedes dñi sedisse describitē. qa uita actiua la
boriosa desudat certamine cōtēplatiua ui
tam in xpo p̄fruitur. mentis q̄etē. Non pa
rat maria respondendi sermonē. ne remit
teret audiendi intentionē. factus ē autē ei
aduocatus qui iudex fuerat inpellatus. un
de sequitur. Et respondens dixit illi dñs. Mar
tha martha sollicita es. & turbaris erga
plurima. Porro unū est necessarium. Uer
ba dñi nos admonēt unū aliq̄d esse quo
tendam. q̄ndo in huius sēculi multitudine
laboramus. unde dauid. Unam autē adhere
re deo bonū est. ut inhabitē in domo dñi
omnib; diebus uite mee. Una est q̄ theori a.
id est contemplatio dī. cui merito uniuersa
uirtutū studia postponunt. Repetitio autē
nominis marthe indicii est dilectionis
aut admonitio intentionis. ut attentius audi
ret. Maria optimā partē elegit que ei aufe
retur ab ea. Pars marthe bona est. sed mariē
optima. que non auferet. sicut actiua uita
cum corpore deficit. Quilt homo q̄ndo mi
nistrat aliq̄ndo facē q̄d non potest. Queritē
q̄d deest. paratur. quod adest. distenditur
animus. Si marthe sufficeret quod uole
bat. adiutorium sororis ei posceret. Omnis
necessitatis auferetur. dulcedo eternę uerita
tis nunq̄. Transit labor multitudinis.
& remanet caritas unitatis. Ignis enim
amoris qui hic ardere inchoat. cū ipsum
quē amat uiderit in amore ampli⁹ inar
descit. Tunc autē pietatis opa nullis scis
cum
necessaria erunt. ut uidelicet tribuatur
esurienti. sitienti potus. & cetā. Ps. lxix.

Johannes autē cum audisset in uinculis opa xpi. Lxi. cap.

Dom. m.
Sēcm. cap. xxi.
G.

conuocans duos de discipulis suis. misit ad dñm dicēs.
Tu es qui uenturus es an alium expectamus?
Sensus ē. oranda m̄ utrum re debeam
annunciare inferis quo descensurus sū.
an non conueniat te gustare mortē cū
dī sis filius. Gē. sup exercitum. Spē. pphę
pphanti animū tangit aliq̄ndo ex psenti
& non ex futuro. ut nobis aut. Ecce agnus
dī. moritur⁹ tam requisiuit q̄ discī
pulos suos. Tu es q̄ uenturus es an alium
expectamus? In quo ostendit qa uenisse
redemptorem nouerat. sed an per sēipsum
in inferni descenderet dubitabat. Tali
quippe lapsu pietatis & amoris ei infidel
itatis. nec sēm crederet xpm moriturum.
unde p̄ncps fidei petrus aut. Absit a te
dñe. non erit tibi hoc. Mittit quoq; iohs
discipulos ad xpm. eorū ignorantię con
sulendo ut uiderent signa credant. Scan

Amb.

dalum eñ parebant q̃a audierant ihm p̃
pon magistro suo. hic autem mmorat
ubi dixer t̃ Rabi cu testimoniũ phibuisti
ecce hic baptizat & oñs uenium ad eum.
In ipsa ꝗ̃ hona curauit multos á languorib̃
& plagis & spiritib; malis & ceis multis
donauit usum; & respondens dixit illis.
Euntes nunciate iohi que uidistis & audi
stis. quia ceci uident claudi ambulant. lep
si mundant̃ surdi audiunt mortui re
surgunt paupes euangelizant̃ ad scanda
lum nunciorũ referunt̃ hec. ñ ad mi̇ro
gata. Paupes dicit uel spu uel opib̃. ut in
p̃dicatione nulla distantia sit inter nobi
biles & ignobiles. mẽ diuites & egenos. Pau
pes euangelizant̃ id est. in euangelio arcta
buntur ad fidem. & conuertunt̃ Et beat̃
est q̃ non fuerit scandalizatus in me. hic
respondit dñs. de humilitate moris sui.
Beati uidelicet sunt quorum fidei nichil
temptationis afferet cruc. mors sepultura.
Hunc ois iohis qui eũ ee xp̃m. si credebant
a p̃fidie scandalo cathgat & eidem iohi q̃d
querebat exponi. q̃a ds est saluos faciendi.
& dñi dñi exitus mortis. Visis tot signis
ñ scandalizari & admirari q̃sq; potuit.
Mens tamen infidelium grauit̃ tulit cum
dñm post tot miracula mori uidit. Unde
paulus. Nos autẽ p̃dicam xp̃m crucifixũ.
iudeis quidẽ scandalum. gentib; autẽ stul
ticiam. Mira faciebat dñs. & tamen mori ñ
dedignatus est. At uero q̃a multis uidetur
iohm saltẽ p scripturas ppharũ nouisse xp̃m
moriturũ legam & ma. quom dñs de laza
ro ubi positus est dixit. sic iohs interrogat xp̃m
nullo modo s. ꝫ discipulis. Interrogatio quoq;
sic intelligi potest. Tu es qui uenturus lex
p̃dixit an alius xp̃e expectabimus. Respon
det autẽ dñs factis post quã dicit. Ut q̃
uisa miracula plenũ testimoniũ dant.
q̃d sit filius di. hec eñ ante euangelium.
uel nulla uel nulla fuere. Unus iohannes

oculos recepit & sunt anglí ñ hominis medi
na. helyseus mortuũ suscitauit. ipse tamen roga
uit & fleuit. Ut naaman heliseus leprã mundari
fecit. ñ tamen ibi ualuit p̃cepti auctoritas. sed
mysterij figura. Addit post supra dicta de
cruce & obitu & sepultura. q̃d est plenitudo
fidei. Nullum eñ maius est testimoniũ dñi.
quã totum se unũ optulisse p mundo. hoc
solo plene dñs declarat̃. Sic etiã a iohe declara
tus est. ecce agnus dei. ecce q̃ tollit peccata mũdi.
Illis autẽ abeuntib̃. cepit dicẽ
de iohe. ad turbas. Quid existis in desertu
uidere. harundinẽ uento moueri. Quia turba circum
stans interrogationis multitudo. nesciebat. pura
bat iohm dubitare de xp̃o. ut intelligerẽ
iohm ñ sibi. ꝫ discipli sui interrogasse. inq̃t
illud ad laudem iohis. Per harundinẽ designat animũ cognitione dei uacuũ. & ad imun
dorum spiuum flatu uagamẽ. quẽ ñ habe
bat iohs. quia nec p̃speris erigebatur. nec
aduersis inclinari nouerat. Sed q̃d exitis inde
hominẽ mollib; uestimentis indutum. Ecce qui
in ueste p̃ciosa sunt & deliciis in domib̃ regũ
sunt. an uana gla ducitis. Lucas querit pro
dapib; uel uestib̃ q̃ locutis. unit & pulsa ca
melorũ induit. Hic notandum q̃d rigida
uita & p̃dicatio declinare debet. mollium
pallatia que frequentant mollib; mdum
adulantes. qui ponunt pulumaria sub
cubito. q̃ uita cõpeccatiũ palpant. ñ pun
gunt. ut uel sic aliq̃d uenerẽt. Homo exitu
met in studio p̃ciosarũ uestiũ peccatum
deesse. Unde petrus apls in epla sua ad fe
minas. ñ in ueste p̃ciosa. Sed quid exitis inde
ppliam. utiq; dico uobis. & plus quã ppham.
In hoc est iohs plus quã ppha. quia digito
demonstrauit quẽ ceteri uenturũ p̃dixerãt.
Illa duos; set quid exitis uidere. p. et. legem.
Mitice lex peccatis populi junicta. & peccatis
peccatorũ quasi carceribus luce uacuatis
inclusa tenebatur. ne peã xp̃e intelligi
posset. Mittit q̃ discipulos ad euangliũ con

tuendum. ut suppleñtum consequãt. quia plenitudo legis est xp̄s. Cum g̃ plerumq; mutaret ueritas sine factis. fidei plenissima gestaꝝ testificationib; exhibet. Johs si sint mollib; uestitus. quia tã peccantiũ si blandiñtis fouet. ꝯ aspere increpauit. unde salomon. Verba sapientiũ quasi stimuli. & sicut claui in altum defixi. ·a·. cui. R. i. l. xxx.

Hic enī est de quo scriptū est. Ecce mitto angelum meum ante faciem tuã. qui ꝑparabit uiam tuã ante te. Plus quã ꝓpheta Johes. quia dicit angls si natura ꝯ officii dignitate. de quo pat̃ ad filiũ sic ait i malachia. Ante faciem. id ē manifestationē tuã ꝑparabit uiam tuã. id est puia reddet tibi corda auditoꝝ. penitentiã p̄dicando. & baptizando; omīs enī qui sacerdotii nomine censentur. angli uocantur. ꝓpheta attestante q̃ aut labia sacerdotis custodiunt scientiã. & legem requirent ex ore eius. quia angls dñi exercituũ est. Hec ñ unus q̃sq; fidelis si a prauitate ꝓtinus reuocat. & ad bonũ exortatur. si ḡnũ regnũ uel supplicium eriami denunciat. ꝓfecto angls. i. nunci dñi existit. cum hoc facit. ·a·. cui. l. xxx.

Amen dico uobis. maior inter natos mulierũ ꝓpheta iohe baptista. nemo ē. Ut summã uirtutiũ ei⁹ cõprehendam. inter natos mulierũ. hoc est q̃ de concubitu nati sunt. ñ de uirgine. nemo maior eo fuit. Nulla enī iohn cum filio dei collato. ñ ceteris ꝓphis & patriarchis hic ꝓferet iohes sed equat. Virtutũ uero ꝓ ea sanctior. eo fuerit aliqs. uel adhuc futurus sit. in discussum relinquit. Qui autē minor est in regno celoꝝ. maior est illo. Johs maior est inter homines. & angls est. ꝯ qui in ẽra est angls. ipse est minor minimo angloꝝ qui in celis dño ministrant. Omīs quoq; scs q̃ tã cum deo est maior ē illo. qui adhuc constitut in pluo. Hon nulli de saluatore hoc intelligi uolunt. ut q̃ iohe minor est nascendi tẽpore. ac multorũ opinione maior sit dignitate in ecclia scãꝝ. que a primo iusto incipiens usq; ad nouissimũ electũ ꝑdurat. l. l. xxxii.

Et omīs pops audiens & publicani iustificauerũt dñm baptizati baptismo iohis. In baptismate iustificatur dñs. in quo est confessio & uenia peccatorum. In hoc iustificat dñs. i. apparet hominib; iustus. quia non in contumacibus ꝯ remissionē peccatoꝝ quererunt. ignoscit. sicut scriptū est. Dic tu iniquitates tuas ut iustificeris. iustificatur g̃ qui iustitiam accusando repellit. humiliter adó grãm postulans. & iustificat dñs iustitiam dilexit. Pharisei autē & legis ꝑti consiliũ dei spreuerũt in semet ipsos. non baptizati ab eo. In semet ipsos id est contra semet ipsos. quia q̃ grãm dei respuit contra se ipsum facit. uel consilium dei missum ad semet ipsos noluerũ recipere ut stulti. Consiliũ enī dei fuit ut euangeliũ matthei. domini iohis p mortem ihu mundũ saluaret. quod baptiste usq; nunc regnum celi pharisei & legis ꝑti spreuerũ. ·a·. ev. uim patitur. & eripiunt.

A diebus autē iohis baptiste. l. exeni. usq; nunc regnũ celoꝝ uim patitur. & uiolenti rapiunt illud. Ideo dictũ ē regnum celoꝝ uim pati. q̃a creatus quem libertas sine ꝑtu iubendo faciebat credendo solutē & uiolentia fidei spe ẽs impetratur. Grã dei namq; uiolentia est generatos in terra celum querere & possidere p uirtutē qd non tenuimus p naturam. Omīs plus diligens regnum dei quã terrena bona uim facit in illud. hoc ē laborat & uiribus & uirtute ut illuc tandē ꝑueniat. A diebus iohis. hoc est postquam iohes cepit ꝑdicare. Hon dicit usq; nunc xp̄s q. tunc cessasset uis in regnũ celoꝝ. quia usq; ad finē mundi durabit. Violenti. id est uiolentiã facientes rapiũt illud cum uĩ nature faciunt ut non ad terrena demergat ꝯ ad supna se subrigat. Quasi rapa est ubi nullũ ius habemus. & quod angloꝝ est possessio acquirere.

.hyt.

uel dicitur regnū ęlay; nim pau. quia
glā domus isti á patribus debita. á pphis
nunciata. á xpō oblata. fide gentiū occu
pat. & rapitur: dum p penitentiā quā
iohs pdicauit remanserunt ad celestem
patriam quasi in alienū locū penetran
tes. .m. .cvi.

Omnis enī pphē & lex usq; ad iohm pro
phetauerunt. Si uultis recipere ipse est
helyas qui uenturus est. Qui habet aures au
diendi audiat. Hō bōmę ideo dicit quod
post iohem excludat pphas. Legimus
enī in actibus aplōr; agabū pphasse. ſ;
quia tempus xpi aduenerat quē pdixer
pphē uenturū usq; ad iohem q eū demon
strauit dicens. Ecce agnus dī. helyas au
tem dicitur iohs quia uenit in spū &
uirtute helyē: par enī ei fuit in rigore
ūmis. & ambo in heremo uixerūt. Quidam
putant ideo iohem uocāri helyam qa
sicut ille nunciaturus ē secūm aduentū
dñi. ita iohs nunciauit primū. Dicendo
aures requirit aures cordis. ut iohs mysti
ce intelligatur helyas. .m. cvii. Lxxxii.

Quem autem simulem estimabo generatio
nē istā. Similis ē pueris sedentib; in fo
ro qui clamantes coequalib; dicunt
cecinimus uobis & non saltastis. lamen
tauimus. & non planxistis. Generatio
iudeorum qui tempore xpi erāt compa
ratur antiquis iudeis. inter quos magis dnī
sio fuerat. Pueri sunt pphē & doctores q
fuerunt ante aduentum xi. de quibus
dicit declarato sermonū tuoꝝ illuminat
nos. & intellectū dat paruulis. paruulis
id est. humilib; spū. forte uel synagoga ē
uel ūrm in qua uiri pceptorū dī conde
bantur. Ibi pphē tanquā in publico fori
conuentu sunt coequalib; id ē generi sui
poplis pata uoce exprobrabant. qs nec
psalmis allecti ad laudem dī adhuc reti
nent corde deuoto. membroꝝ agilitate
quod notat saltus. nec ē emis. i. lasciuionibus
pphicis. p excidis iam factis uel faciendis ad
penitentiā sunt comūsi. Cecinimus uobis nup
tiale scilicet carmen. ubi & dī uerbo anima
& caro spūi caro nubit. ps. salmista autē qsi
in ipsō actu nuptiarū positus quadā letitia
saltans. monuit nos ludē dicens. Exultate
deo adiutori nō. iubilate deo iacob & cētā.
Si; qd sequitur. & si audiunt populs meus
uocē meā. & isti ī intendit m. Clamat pro
pria. hec dicit dominus. conūtimini ad me in
toto corde uō. in ieunio & fletu & planc
tu. & scindite corda uā & nō uestimenta
uā. Et uerum uentrem meū doleo. sensus
cordis mei conturbant sē in me. & paulo p.
Stultus populs mis me nō cognouit. filii insi
pientes sē & uecordes. Quō ad cantandū
modū saltandi modus officio corporis
adaptat. dicit est. Cecinimus uobis & nō saltas
tis. hoc est. ad confessionē psallendi deo pro
cauimus. & nō obedistis coaptando & con
formando uos doctrinę. Venit enī iohs neq;
manducans. neq; bibens. & dicunt. demo
nium habet. uenit filius hominis manducā
cans & bibens. & dicunt. Ecce homo uorax
& potator. uini publicanoꝝ & peccatoꝝ
amicus. Sicut inq̄t tunc. sic & nunc antiq;
uia saluti respuunt. Qs dicit lamentum
ad iohm pertinet. cui abstinentia lucrum
penitentię significabat. Qs autē lucas ait
cantauimus tibi. ad dñm spectat. quia
cib; & potus cum ceteris leuiā regni figu
rabat. Et iustificata est sapientia a filiis
suis; q. d. me puteus. ego tamen dī uirtus
& dī sapientia intelligor. iuste facē abba
pdplis. hic ostendit dñs filios sapientię nō
intelligere iusticiā non esse in abstinendo uel
in manducando. ſ; in pēnitentia si quidq
ea. que merito rephendi queant. & in eo
nimia tate. tollerandi mopiā. Non enī
regnū dī esca & potus. quorū non usus
ſ; concupiscentia. rephenditur. imo iusticia

.Remgr.

.J. S.

Decimum decimum capitulum. Et cepit ihs exprobrare ciuitatibus in quib facte sunt.

ce pax & gaudiu. Justificata sapientia est dei dispensatio. atq; doctrina a fidelib; comprobata. que superbis resistit humilib; autē dat grām. In quib; dā coticib; legit justificata ē sapientia. ab opib; suis. qā sapientia nō querit uocal testimonium s; opū. .o. .cvii. l. cxc. lxxii.

Tunc cepit exprobrare ciuitatib; in quib; facte sunt plurime uirtutes eo qā nō egissent penitentiā. Exprobrare ē in facie maledicere. obloq uero ē absentē dolose mordere. Exprobrat itaq; dns ad correctionē pdicendo uentura. nō optando mala. Ve tibi corozaim. ve tibi bethsaida. quia si in tyro & sydone facte fuissent uirtutes que facte sunt ī te. forte mansissent usq; in hūc diem. Verūtamen dico uobis. tyro & sydoni remissius erit in die judicii. quā uobis. Ve tibi id est dāpnatio erit tibi. Corozaim & bethsaida urbes ē galilee in quib; dns signa fecit. qndo circuibat uicos & ciuitates cuando confirmos ut supra dictū ē. his pferunt tyrus & sydon que tamū nō naturalē legē habuerūt. Tyrus ac sydon quondā amice dauid & salomoni euangelizantib; & disciplis credidere. tantaq; fidem deuotione suscepernnt ut paulū aplm a tyro abeuntē cuncti cues cū uxoribus & filiis psequerentur usq; ad nauē. Cilicū quod de pilis caprarū conexitur memoriā peccati aspe pungentis significat. in cinere autē consideratio est mortis. per quā totam humani generis massā in puluerē est redigenda. dns demonstrat. Porro confessione apud lucā humiliationē designat de qua psalmista ait. Surgite postq; sederitis. Qd est dicē. humiliamini sub potenti manu dei. ut uos exaltet in tempore uisitationis. Et tu capharnaum numqd usq; in celū exaltaberis. usq; in infernū descendes. uel ideo dimergeris qā exaltata es. supbe resistendo mee pdicationi. uel ideo qā exaltata mei hospicii fama. utrumlibet quasi uidisti credere noluisti. Exaltata sunt ut lucas

Item secm marcum. Et cepit ihs exprobrare ciuitatibus in quibus facte sunt plurime uirtutes. & reliqua;

aut usq; ad celū secm reputationē uidebitur illoz qui existimabant quod ideo saluari posset qā multas & uirtutes uidit. S; quanto pluribus signis in signata. tanto magis plecterentur cum nō crediderint

Quia si in sodomis .o. .cix. facte fuissent uirtutes que facte sunt ī te. forte mansissent usq; in hūc diem. Verūtamen dico uobis. quia sodomoz terre remissius erit in die judicii quā tibi. Cui multū donatū est multum ab eo quēritur. & potentes potenter torquentur. Sodomite & si in uitiis exardebant. & teste ezechiele in hospitales erant facile. tamē consentiebant si eis licet indigus gā offerret. Equidē lot inter eos. & si iustus neq; docuit neq; signa fecit. Quare autē sit pdicatū non creditoris. & nō pdicatū creditoris. nouit ille cui sunt misericordia & ueritas. Cui uult misereatur nō iniustitia. s; gā. quem uult obdurat nō iniquitate. s; ueritate. unde dicit. Sic tamē misericordia & ueritas obuiant ueritati. ut nec misericordia impediat ueritatē qua plectuntur digni. nec ueritas misericordiā qua liberantur indigni. Dns ab eterno sciens cōiurationē hominū malam futurā. & qā nec sola se ueritate possent saluari. nec sola misericordia puenire ad pfectū meritoz. decreuit quod in uno quoq; tempore pdicandi esset unusquisq; pmittens suo judicio. id est naturali legi. S; quia naturalis lex obtorpuit consuetudine peccandi. pdicata ē lex que refrenaret peccantes. Et quia uerū homo nō semp legis seueritate cohibebat. imo p interdictum reus tenebat pdicata est misericordia que saluaret confugientes ad eā. & execraret re-

Jerē. cap. lxxxviii. Ezech. xvi. xxxvii.

Aug. Tepta adscensu prohi-

Vicesimum Capitulum. Designatur dns & alios septuaginta duos & mittit illos.

fuctames mittens gentes ad pmissionē rude
orum. ut ipsi rudes saltem emulatione gen
tium conūterent. Et hoc est aliud dō consi
li dī. quo mita pruidentia rudeos & gentes
reduxit ad unitatem quā pdiderant in adā.

Et cū uenissent .R. lxi. lxxi. lxxii.
VIII
apli ad ihm. nunciauerunt illi oīa que
cūq; fecerant & docuerant. Venunt apli
ad ihm. ut ad fontem. ad locū unde exeūt
flumina reuertuntur. Nunciāt illi que fe
cerant & quomodo docuerant. semp gētes
referentes sup his que acceperunt. R. lxii.
X
Erant illis. uentre deorsum in desertum
locū. & requiescite pusillum. Erant enim
qui uenebant & redibant multi. nec
manducandi spatiū habebant. Que autē
necessitas fuerit requiei ostendit. cū dicit.
Erant enī qui uenebant & ecta. Deorsū
ducit qs elegit. ut mē male uuentes ma
la non attendant. ut loth in sodomis. &
iob in terra hus. & abias in domo achar.
Requiescite mgt pusillū ut aut in ramis
sinapis. Pusilla requies hic scīs & long
labor. si postea dicetur illis ut requiescant
a laboribus suis. Venebant & redibant
multa. In archa noe animalia que mundi erant
soli mittebant. & que foris erant mū
erūpebant. sic in gelia iudas discesit.
latro accessit. Quandiu a fide recedit.
nec gelie requies sine merore. Rachel plo
rans filios suos. noluit consolari. Erit
autē manducandi spatiū scīs in comu
nio in quo habebit nouū unctū. iiii q can
tabitur canticū nouū in celo nouo. & ē
ra nova ab hominib; nouis. L. cxii. lxv.

Sedm lucam. Designatur dns & alios lxx. & ccc.

Post hec autē designauit dns & alios. lxx
ii. & misit illos binos ante faciem suā. in
omnē ciuitatē & locum quo erat ipse uen
turus. Sicut duodecī aplos forma fuit
epos. sic. lxx. ii. figura pbrorū ad ē sccī or
dinis sacdotum. tam & si pmi gelie tēpo
ribus; utrīq; pbri utrīq; uocabant epi. Bene

.lxx. ii. mittunt. siue quia totidē gentib; euan
gelium pdicandū erat ut quomodo xii. pmo
tempore ppē duodecī tribus; sic missi sunt
illi ppē exteras gentes mitterent. seu quod p
dicātū numero totus orbis p euangelium ge
ntarū illustrandus intimabat. sicut sol tri
ano ambitu suę lucis. lxx. duas horas explet.
Nam ipse dns septem diem dicit. suos uero apostolos
tras ita. Nonne duodecī horę sunt diei. ter
tres dies uero multiū ciuitatis ostendunt. in
de tertia die resurrexit dns. & populis antiq
ad montē synai descendens die tertia legē accepe
re. & ide fluuiū iordanē quo baptisma gratie com
mendata. & tertia die qua uenerat transiuit
Bini mittuntur in quo nob innuit. qd qui
caritatē erga alterū non habet pdicationis of
ficiū. suscepe nullatenus debet. Omnis autem
quā mē duos caritas habet. si potest. Hemo enim
ppē ad se ipsum habere caritatē dicit. dnm si
cut suā eos mittit quia uerba exortatois
pcurrēt. p que ueritas in mente suscipit. Se
pe pro sua negligencia pdicantiū lingua re
stringuntur. sepe ex subiectorū culpa. De
sua negligencia aut psalmista. Peccatori autem
dixit ds. quare tu enarras iustitias meas.
& assumis testamentū meū p os tuū. De
tuo subiectorū aut dns ad ie. rechelem. linguā
tuā adherere faciem palato tuo & eris mu
nec quasi ut obmutescens. quia domus exasperans
est. ac si dicat. Plebs non ē digna cui pre
tatio fiat. Et dicebat illis. L. cxvi. xcvii.
R. xcvi. cxx.

Qui uos audit. me audit. & qui uos spnit me spnit. Et aut
me spnit. spnit eū q me misit. In audiendo
uel spnendo euangelū discant auditores si
uules psonas quas libet audire uel spnere. si
ipsum saluatorē & suū patrē. In discipulo
enī magistr audit. & in filio pr honorat.
Vel ita. & non facit misericordiam um de fris;
meis. nec m facit. q pro illis formā serui &
pauperis habitū suscepit. Qui me spnit. spernit
eū. qui me misit. quia ego & pater

Euangelū luce. Qui uos audit me audit
& qui uos spnit me spnit. & reliqua.

Sedes. Decimum primū capitulum. Confitebor tibi pr̄ edi & terre quia

unum simus. &. cxcvii.

Reuersi sunt aut̄ lxxii. cum gaudio dicen
tes. Dñe etiā demonia subiciunt̄ nob. in nō
mine. Ego aut illis. Videbā sathanā sic fulḡ de ce
lo cadentē. Tunc undi qui corruit. Q̄ aut sicut
fulgur cadentē de supnis lapsū significat. & q̄a
electus adhuc transfiguratꝰ se in angelum
lucis. Deferunt discipli honorem nominis x̄i
& q̄a infirma adhuc fide gaudent in uirtu
tibꝫ. & de signorum operatione efferunt̄ exem
plo terrenā & ad humilitatē reuocantur:
ut agnoscant se terrenos si superbierint hu
miliandos recordando diabolum electū ob
superbiā de celo. Ecce dedi uobis po
testatē calcandi sup serpentes & scorpiones.
& supra omnē uirtutē inimici. & nichil uo
bis nocebit. Per serpentes & scorpiones omnē
genus immundoꝝ spūū eiciendorū de obses
sis significat. quāus ad litteram possit accipi.
Paulus q̄ enī a uipa mua fus nil passus est
adūsti. & tobes hausto ueneno illesus man
sit. Serpentes quidē nocentes dente seuen
tes aptē sunt uel homines uel demones q̄
inchoandis uirtutibꝫ uenena praue pſuasio
nis obiciunt. Scorpiones uero cauda nocentes
clam insidiantes sunt illi. q̄ consumatas
uirtutes uitiare contendunt. Verūta
men in hoc nolite gaudere. q̄a spūs uob̄ subi
ciunt̄. Gaudete aut̄ q̄s nomina uīa scrip
ta sunt in celis. spūs eicere & uirtutes aliaꝫ
facē interdū non ei est meritū q̄ operatur:
si in uocatione nominis nominis x̄pi con
cedit̄ uel ad condempnationē eorum
qui inuocant. uel ob utilitatē eoꝝ q̄ undē
& audiunt. In quo semp honoratur dñs. p
cuius nom̄ miracula fiunt. licet facientes
signa despiciant̄. In actib; aplōꝝ filii sceue
eiciebant demones. & iudas pditor multa
signa fecisse narrat̄. Gaudeant g̃ discipli
x̄pi non de humiliatiōe demonū. si de sua
sublimatione. ut unde illi ceciderunt sub
leuati. ish ascendant humiliati. Eorū nāq
nomina scripta esse in celis est illos esse p

destinatos. Quāus enī singula sint in dei
memoria sīgnaliter affixa quadā tamen Secūm ordinē. confitebor tibi p
progatiua dicitur nouit dñs q̄ sunt ei. celi & terre: usq; usquem.

In ipsā hora .ap. .cx. L. cxcvii. fer. ii dñica. ij

exultauit in spū sō & dixit Confitebor tibi
pat̄ ḡ & terre q̄ abscondisti hec a sapi
entibꝫ & prudentibꝫ. & reuelasti ea paruu
lis. Exultans in spū sō de salute humili
um quibꝫ loquebant̄ gr̄as agit & exultat
in patre quod aplis aduentus sui aperit
sacramenta que ignorauer̄ scribe &
pharisei qui sibi sapientes uidebantur.
Vnde supra iustificata est sapientia a
filiis suis. Confessio ñ semp penitentiā. si
aliq̄ndo gr̄ārū actionē significat. In hoc
quod aut pat̄ ostendit se esse genitū a dō
non creatum. ut heretici dicunt. in hoc
quod dicit dñe creatorē celi & terre. Pul
chre sapientibꝫ & prudentibꝫ ñi insipi
entes & hebetes. si paruulos id ē humiles
opposuit ut probaret se rumorē damp
nare ñi acumen scientie. humilitas
enī clauis est scientie de qua alibi dicit
Vulistis clauem scientie. hoc est humilitatē
fidei x̄pi. qua ad diuinitatis ei⁹ agnitiōē
peruenire poteratis. Etiam pat̄
quia sic fuit placitū ante te. id ē sensus
est certe pater hec fecisti q̄a sic placuit
ante te. id ē tibi in conspectu tuo. his
uerbis exempla humilitatis accipimus.
ne temere discute supna consilia de aliorū
uocatione. aliorūq; repulsione pſumam.
Non enī rationē reddidit si sic deo placi
tum dix̄. ostendens q̄a mustū esse non
potest. q̄s placuit iusto. unde & in uinea
laborantibꝫ mercedem reddens ait. Volo
& huic nouissimo dare. sicut & t̄. In omne
tis ḡ a deo dispositis. apta ratio ē occulte
iustitia uoluntatis. .ap. cxi .L. cxx.

Omnia m̄ tradita sunt .a. .m. cxlvii. .xxxv. In exp. clxv
a patre meo. Deo confitebor pat̄. q̄a omīa
mihi tradidit pat̄. Non dicit omīa de

clementis. ſ; de his qui p filiū accedunt
ad patrem. & ante erant rebelles. De
his oīb; aliaſ dicit. O mīe qđ dat mihi
.B. paſ ad me uenet, uel ita. cū audis oīa
agnoſcis oīa poteſtē. ſi de colorē non de
.Amb. genere patis. Cum audis tradita confite
ris filium cui p naturā unā ſubſtantię
oīa iure ſint, ppa. ſi dono collata per
.g. grām. Hoc qđ xp̄c in eo qđ homo ē confi
tetur. id ē grās agit paſ. imo indiuidue
unitatē. In hoc uero qđ ipſe eſt ſplendor
qui de patre ſplendet ſupra intellectū
nullaſ refert grās. licet oīa a patre ha
beat qđ p naturā habet. .m. cxii. cxix.

.S. cap. xxi. In cap. lxxxii. ⁊ lxxxvii. ⁊ cxii. .J. ⁊ xxxi ⁊ xxxvii. ⁊ clxx. .s.

Et nemo nouit filium .m. .l. cviii. cxl. cxiii. cxxxvi. cxc. ⁊ clii. ⁊ clvi.
nisi paſ. neq; patrē qs nouit nisi filius
& cui filius uoluerit reuelare. Erubescat
eunomi dicens se plenā noticiā habere
de patre & filio. Non ita intelligendū ē
hoc quasi filius a nullo possit sciri nisi
a patre solo. paſ autē non solū a filio. ſ;
ab eis etiam quibus reuelauerit filius ſ; ad
utrūq; referendū ē quod ait. & cui uolu
erit filius reuelare ut intelligam utrūq; p
filiū reuelari. Vbo. ii. suo paſ se declarat
& ubi seipsū declarat qa siue nisi ipe lumen est
.lxxt. ⁊ dra filio aū ii aliaſ q. q. ieo soli paſ n. ota fo

Hora uero filio soli sunt quę patris sc. atq; ita
in hoc mutuę cognitionis secreto incelli
gitur. ſi aliud in filio ignorabile exci
stē. quā qđ in patre ignorabile in
.g. tendē. ū solus paſ filium. solus ue pa
trē filii nosse dicit. non nisi creaturam
fieri exclusionē. Nec enī filius a noticia
sui ipsi excipit. neq; paſ quin se ipsum
cognoscat excludit. & sic sēs utriq; con
substantialis ab utroq; plena agnitio
nequaq; separatur. Vnde paulus. Spc
seruatur omia etiā p filium dī. Et
conuertens ad discipulos suos dixit.

⁊ Venite ad me oēs .m. cxii.
⁊ qui laboratis & onerati estis & ego refi

⁊ Euangelium habet. Venite ad me omēs qui laboratis. & reliqua.

ciā uos. De onere peccati dicit. uel piſces legis
iungat iugo ad euangliū. Qua ratione est
euangliū grā leuior lege. cū in lege adulte
rium. in euangelio concupiscentia. ibi
Homicidiū hic ira punitur. In lege opa
requirit̄ur. in euangelio uoluntas que licet
effectū non habeat pnīm tam ſi amittit
ur ſi iurgo ſi uoluntate corrumpat apud
euangliū iurgo ſuscipit apud legē quasi
corrupta repudiat. Laborantis dicit. uel in
legis difficultatib; uel in diuitis acq̄rendis.
Reficiā uos. id est recreabo uos exoneratos
p euangliū. promittens regnū cēlē. Tollite
iugum meū sup uos. & discite a me. qa mitis
sum & humilis corde. & inuenietis requiem
animab; uris. Iugum dicit euangliū. xpi
.l. .cviii. cxl. cxiii. cxxxvi. cxc. ⁊ clii. ⁊ clvi. nudeos & gentes in una fide coniungens. ut
cernā cordis sui excolant p uomerem sacri
filii. Tollite iugum sup uos in supiores. scilicet
mentes uras in honore habentes. Exemplo
quoq; meo discite mitis esse & humiles cor
de. ne lateat serpens in specie columbe. hu
miles quippe nemini contēpnunt. mitis q
in lenitate animā iugit pseuerantes nullum
ledunt. & sic p quietē mentis inuenient
tandem sempiternam requiē animab; suis.
Iugum enim meū suaue ē. & onus meū leue.
Quid iugo & suauius. aut onere leui. possibile
fieri ab scelere abstinē. bonū uelle. malū
nolle. amare oīa. odisse nullū. cōtra omne
qui. pſentib; non capi. nolle inferre alte
ri quod sibi ipsi ppetī sit molestū. licet
angusto initio sit arta uia. ut ab ibi dicit.
que ducit ad uitā. poſſiū tam temporis
ineffabili dilectionis dulcedine dilatat.
Iugum fidei suaue ē. compatiōe legis. qa
ibi uulnerant pueri. hic lauantur sal
uandi. Onus euangliī leue ē quantum
ad legē. qa ibi adulteriū punit lapida
tionē. hic purgat p penitentiā. .m. clxxxvi.

Sic ds uenit ad me. & .l. xc vi. non odit patrē suū & matrē & uxorem

Secm lucā. Siquis uenit ad me & non odit patrē suū & matrē. & cetera.

Sed dr.

& filios. & fres. & sorores. adhuc autē & animā
suā. ñ potest mis esse discipls. Et q̄ non baiulat
crucē suā. & uenit p me. ñ potest mis ee discipulus. Pcuncari libet quom parentes scipm
ñ odisse. q̄ jubemur & mimicos diligere.
Et de uxore ueritas dicat. quos ds conjunxit
homo ñ separet & paulus aut. Viri diligite
uxores uras. sicut xp̄s ecclām. Si uē ppendimus utrumq; agere ualem? ut & primos
diligamus. & aduersarios in uia dū odiendo
ne sciamus. Sic nmurū. primis odiū exhibere debemus. ut mei & diligamus qđ fe
& habeamus odio quod in dī nob nocere
obsistunt. Et ut hoc demonstraret agendum dns. mox addidit dicens. adhuc autē
& animā suā. Tunc enī animā mām bene habemus cum eus carnalibz; desideriis ñ
accedimus. ſ; baulando crucē dñm secq̄
mur. Que q̄ contempta ad melius ducit
quasi p odiū amat. huic doctine de cōtptu mundi & de abiectione corporis annectitur sub compatione trīs edificande de
pseuerantia. ad quā necessaria est cum
humilitate patientia. ac si dicat. Ita debet
is odisse crucē baulare. uenire post me.
quia sic consūmabit fidei edificium. sic
uenitur ad regnū. Et hoc est quod sequ
itur. L. clxxxiii.

Quis enim ex uobis uolens turrī edificare
non p̄sedens computat sumptus q̄ necessariū sc̄ si habet ad pficiendū. ne pea quā posuerit fundamentū. & ñ potuerit pficere.
omēs qui uident incipiant illudere ei dicentes quia hic homo cepit edificare. & ñ potuit consūmare. Ome qđ agimus puenire
p cōsideratione debem? Si q̄ in fundamento fidei pfectę uitę sublimitatē p assumptā patientiā consūmare cupim? put nos ad
adūsa scti pparem? hoc enī intē trenū &
celeste edificiū distat. qđ trenū edificiū
construitur expensis colligendo. celeste aūt
dispgendo. Sedentes q̄ computemus. id ē
a cumulib; mundi descendentes diligenter
discernamus erogandā esse temporalem
substantiā. & cor aūtendū a cupiditatib;
& animā ad pparandā contra scti adūsa.
alioq̄n defidentes in edificatione bone operationis. irrisionē patiemur ab inimicis.
ex mis defectib; gratulantib;. qa iuxta
pauli uocē spectaculū facti sum? mundo &
anglis. & hominib. dicit qs rex iturus cō
mittē bellum adūsus alium regē nonne
sedens p̄us cogitat si possit cū decē milib;
occurrē ei. q̄ cū uiginti milib; uenit ad se:
alioq̄n adhuc illo longe agente legationē
mittens. rogat ea quę pacis sūt. Si rex a rege pacē querit. multomagis nos infirmi cum deo pacē habē debem? Quasi cō
mittē bellū cū deo est aliquē intelligē
ex meritis saluari ab eo iuste. Verū hac
similitudine ostendit. nullū ad glām p
tingē posse. nisi seueri judicis sententia
temperet. p misericordiam. In conspectu eius
omīs homo ipfectus. Sicut q̄ pditatio
necessaria est ad cauendā inimica irrisionē. ita necessaria ad impetrandā judicis
misericordiā. fortasse malū opus a nobis abscidimus. ſ; numq̄d ratione cogitationis nre
reddere sufficimus? Quasi cū decē milib;
occurrit deo. qui offert opa decē mandatorū. que exterior gessit. ſ; ds quasi cū duplicato numero contra uenit. cū uix p
paratū in solo ope. discutit simul de ope
& cogitatione. Longe adhuc ee dicitur. qa
ñdū plens in judicio uidet. Mittamus q̄
legationē ad eū nobis placandū. lacrimas
scilicet & misericordię opa ex puro affectu.

Sic q̄ omīs ex uobis q̄ L. clxxxiii. cf. xcvi. Scap xlm.
non renunciat omīb; que possidet non
potest mis esse discipls. Quandoq̄dem ñ
potest bene edificare q̄ ñ cōputat sūpt?
nec secure potest occurrere q̄ ñ p̄mittit
legationē. q̄ nec mis potest esse discipls
q̄ ñ renunciat omīb; hic docet. qđ edifi

fer. vi. in cena. vii. p pent. Om nel gentes.

Decimum tercium capitulum facti est in sabbato sedo primo cum transiret ihs per sata. LIBER.

care tui facere pace cum fornore michi aliud e qua esse discipulu. x. pparare u simptus uel mittee legatione ad faciendam pace michi aliud e qua renuncia re omib; que possidemus. Inte qui e amor primoru e anima ma qua qda accipiu p tempalu utra intelligunt e qua si possi dere debem ut ni nos impediat ad gena. Distat fame inte renunciare omib; e relinquere omia. da paucos; pfectos e relinquere omia e solus genus imbiare. cunctoru autem fideliu renunciare omib; hoc e sic trena gerere. ut tam tota mente ad ecclia ren dant. l. exlu. cxcvi. cxcvii. lxvi.

Secm lucam. Factu est in sabbato sedo. e cetera.

ra fer.

Et factum e in sabbato sedo primo cu transiret ibe p sata. uellebant esurientes discipuli ei spicas. e manducabant confricantes eas manib; Ideo discipuli dni spicas co fricabant. da ut ait marcus capitulo. lxii. manducandi spatu ni habebant ppe nimia importunitate eoz; q uenie bant ut curarent. unde quasi homines esuriebant. Confricatio illa uita austeriore significat ni uita querentiu ptata epulas ni cibos simplices. Hoc primos aplos litteram sabbati destruere contra bebiomitas. qui cum alios aplos recipiant paulum quasi transgressore legis repudiant. Bene lucas sabbatum qd aplis soluebant de utero. pton. hoc est sedo primu nuncupatulo lebat enim mutare observantia legis sabbati ultra cessare debere. e naturalis sabbati libitate que fuit usq; ad tempora moysi ceteris diebus simulis oportere statui. Hinc utraq; tempis sabbatu quo sicut in ceteris diebus utilia licet opari sedo primu adistinctione iudaici sabbati apellat. primu uidelicet hoc est platu. sedm uel tempis ordine. uel gre munere ut ml aliud sedo primu sabbatu intelligat esse q inferiori supra. Unde sics ihm xpm ni primu adam uelut appellare si

de veteri pmo.

eriat q una merito scilicet e gia si humane naturitatis ordine primu poesset adam. sed e ita intelligi. ut sabbatu nou restauru sedm e primu sit sedm qa p legale e primu qa ante decreta legis a nullis obseruabat antiquis. Nisi hoc aute discipli p sata transeunt. id est p gentes eas salute esurientes. Unde illud. Surge petre. macta e manduca. Una si cramen concordia e mactari animalia e confringi spicas. sic paulus dicit. Mortifica te membra uestra que sup terra. e rursus ut uetere hominem cum actib; suis. Vellere spicas e homines a trena intentione eruere fricare aute manib; ab ipsa erba carnis conceptis centia quasi ab integumentis aristaru puritate mentis excutere. Grana u manducare e emundatu quemq; ab omi inquinatione carnis e spe. p ora predicantiu gelie imbui in corpari. Apud marcu discipli pgradientes dnm hoc egisse referunt. quia pcedit sermo doctoris e subsequit gra sine ulla. Bene hoc fit sabbatis. quia predicatores. p spe quietis gne laborat. ad q e alios mutant uel ita Ager est mundus. agri leges. humane generis secunditas. spice. fructus gelie. quos saturant apli nro se alentes. p fectu. aliter: p sata ambulant cum dno. q obtemperantes diuinis impiis delectant in sacris eloquiis. Esuriunt in sanctis. cum in sacris eloquiis que legendo transeunt illa minime deliberant. quib; ampliis accensi. amore di quasi pane pascantur. Et hoc in sabbatis dii a turbidis cogitationib; uacare e uidere qua suauis sit dns. gaudet. Vellunt spicas e conterunt cum testimonia scripturaru assumunt. e discutiunt. donec medulla dilectionis extrahatur. que sub ulitate littre quasi sub aristaru horrore uelatur. Et q solam littram superficiem secunt. stulta defensores sabbati. nam mentis refectione norunt. nec animaru requiem querunt. unde sequitur. Quida aute pharisseorum dicebant illis. Quid facitis

Sō d's Vicesimum quartum Capitulum factum est autē a malo sabbato.

quod non licet in sabbatis. hoc alii euangeliste narrant dño obiecta fuisse. Siue illi sine discipulis eius siue ut ipse dicta sint. ad eū qsi ad magistrū pertinebat responsio. In qua nouę grē designat ortum legis esse grē opus. arguens doctores legis nescire legem. De frugum quidem vastatōe nulla fit questio. qa licet p legem de vinea uel fruge vicini edere si ī falcem mittē uel falce euere. Et respondens ihc ad eos dixē. Nec hic legistis qd fecit dauid cum esuriret ipse & qui cū eo erant quom̄ intrauit in domum dī. & panes propositionis sumpsit & manducauit & dedit bis q̄ cum eo erant qs non licebat manducare nisi solis sacerdotib⁹. Dauid fugiens inimicū & ab abimelech sacerdote postulauit cibos. Et cum panes laicos ī haberet dedit ei consecratos. quib; solis sacerdotes & leuite uesci debebant. hoc tantum mirabant si pueri sui a mulieribus mundi essent ab heri & nudius tertius. Non enī dubitauit salutē hominū esse hostiam deo placabilem. scīm̄ propriam discentē. Misericordiam uolo. & non sacrificiū. quod est dicē. Magis uolo de famulo piculo hominē liberare. quā deo sacrificiū offerre. Sensus est. Si & dauid scs est. & abimelech pontifex a uobis ī reprehendit. si legit ut ea mandatū p̄babuit excusatōe transgressi sunt & famulo clausa est. cur idem ī probatus in aplis qd in ceteris. Panes propositionis ante sabbatū coctī mane sabbato offerebant. & super sacrā mensam ponebant. vi. hinc & hinc. inde ad alterutros comitis duab; pateris aureis suppositis thure plenis. que p̄manebant usq; ad aliud sabbatū. Et tunc pro illis alios ponebant. & illi sacerdotib; exhibebant. & thure mensis ignes sacrā in q̄ holocausta fiebant. aliud thus supponebant. panes ad cibandū. Qua bona supueniens dauid panes propositionis consecratos accipiens. ostendit figuram̄ sacerdotalem cibū ad usum transitorium esse populo. siue qd omīs unam sacerdotalem debemus imitari. Siue quia omīs filii ecclie sacerdotes sunt. Vnguntur enī in sacerdotiū scīm. offerentes nosmet ipsos deo hostias spuales. Abiathar autē filius abimelech. uel ut alii dicunt cognomento habent abimelech adeuit cū patre ubi dauid panes petiit & accepit. Occiso autē abimelech a saule cum iuris dom̄i sue q̄ erant de genere sacerdotali. lxxv. abiathar fugit ad dauid. comes factus exilii ei. postea ī regnante dauid summi sacerdotii gradū accepit. maioris excellentie factus q̄ pater suus. & ideo dignus cui dīns mutationē faceret ut marc̄ refert quasi summi sacerdotis etiā patre uiuente. Et dicebat illis.

Aut ī legistis in lege. q. cxv. quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatū violant & sine crimine sunt. Dico autē uobis quia templo maior hic. Sabbatum si autē sciret qd est misericordiam uolo & nō sacrificiū nūq̄m̄ condemnasset innocentes. Vnus enī filius hominis etiā sabbati.

Sabbatū ppter hominē factū est & nō homo ppter sabbatū. Ideo maior cura est adhibenda saluti hominū q̄ custodie sabbati. Sic enī mandatū est sabbatū custodiri. ut si necessitas esset nō fieret reus q̄ solueret. Sabbato circuiti sit prohibitū cum fuerit necessarium. Iosue muros iericho septē diebus cū exercitu circuiit & machabei necessitate pugnarunt sabbato. Vnde discipulis esurientib; qs lucrū nō erat in lege necessitate famuli facti est lucrū. Hodie etiā si cui⁹ eger tenuitū corruperit nō tenet reus. Lxvii. cap.

Factum est autē & in alio sabbato ut intraret in synagogā. & doceret. Et erat ibi homo & manus eius dextera arida. Sabbatis quippe dīns docet. quia in ipsis requiescit. si solum

Jericho vii. die septimo clangore septimo tercia corruit.

feŕ.

B.

ut insinuet spuale sabbatū. Et ecā ppt̄ ꝯle
briorem popli cōmentū. homo habens ari
dam manū humanū genus indicat in
bono opere factū. p manu in pmo parente
extensa ad uetitū pomū. Et dīn miseratiōe
restituit est salutī p manū innocentis extē
sas in cruce. Bene in synagoga manus erat
arida. quia ubi mal⁹ domum scientie. ibi ōm̄ gl̄ior
maiori subiacet culpe. Eger iste dicit⁹ fuit
se centrarī quer̄ans uectū manib; &
iudeorū manus cui spualis edificij cura cō
missa fuit arida erat usq; ad aduentū salua
toris. postea aut̄ reddita ē dextera i aplis
credentib; Obseruabant aut̄ scribe & pha
risei si in sabbato curasset ut inuenirē accu
sare illū. Qua discipulos. p habilitē excusauerat
ipsū obseruāt ut si in sabbato curet transs
gressionis. Si non curet crudelitatis aut i
becillitatis arguat. Ipse u sciebat cogitatio
nes eorū. & ait homini qui habebat manū
aridā. Surge & sta in medio. & surgens
stetit. Hunc ē illud. Dīs scit cogitationes
hominū q̄m uane sūt. In medio steterit eger
ut ab oīb; uideret. dīr aut̄ ad illos ibe. in
terrogo uos si licet facē bene sabbato an ma
le. aiam̄ saluā facē an p̄dere. id est hom
nē curare. an a p̄dītione. Et liberare. Puen
ens calūpniā que sibi parabat. arguit inde
os estimantes in sabbato ecā a bonis opib;
feriandū. cū lex dicat. Omne op⁹ seruile. Et
faciens in eo. S; de peccato dicit⁹ est opus
seruile. omīs enī qui facit peccatū seruus
est peccati. More aut̄ scripturarū anim̄a
p̄ homine. posuit. ut illud. hec sunt aie
que exierunt de femore iacob. Vel ideo
curatur⁹ corpus de aie saluatione. mē
rogat q̄a ipsa man⁹ sanatio saluti ani
me significabat que ab oīb; opib; cessans
aridam quodā modo dexteram habere
iudebat. Nullum q̄dē sūme p̄ p̄dit. Et
quando ñ saluat dicit⁹ p̄dere scripturę
consuetudine. sicut induratus cor. pha

raonis. id est fl emolumt. Et indurari promis
dr illi tacebant & circumspectis oīb; dixit
homini. Extende manū tuā. & extendit. &
restituta ē sanitati man⁹ ei⁹. sic & altera. Non
habentes q̄d respondeant tacent. & dīs cir
cumspicit oīs quasi in cr̄ḍelitatem eorū
irascens. doluit ubertim. extendi. q̄a debilitas
infructuose aiam̄ nullo mel⁹ ordine quā
elemosinarū curatur largitate.

Unde ecclīastes. fili ñ sit manus tua ad acci
piendū porrecta. & ad dandū collecta. homo
enī iste sig̃ficat auaros. qui nolentes dare
uolunt accipe. p̄dari & fl largiri. Q̄b; dicit⁹
ut extendant man⁹ suas. id ē q̄ sanabat. tam
si fieret. magis aut̄ laboret opando mani
b; suis. q̄d bonū est. ut habeat unde ēbuat
indigentib;. homo quippe ante aduentum
xp̄i dexterā habuit languidā. q̄a ab elemosi
nis corpebat sinistrā sanā. q̄a suę utilitat
intendebat. dr uero uenisse. ē dextera sana
tus. ut sinistra. q̄a q̄s congregauerat unde
modo distribuit ex caritate. & dīr ad eos. Q̄s
erit ex uob̄ homo qui habebit unā ouē. & si
ceciderit hec sabbatis in foueā nonne tene
bit & leuabit eā. Quanto magis melior est
homo oue. Ideoq; licet sabbato bene facere.
competenti exemplo ostendit illos sabbatū
violare in ope cupiditatis. Posse ponere in
sabbato bene facē. & animā saluā facē. obser
uantia quidē sabbati figurabat. q̄a q̄s ser
seli⁹ etatis bona fecerit. in septima quiete
a malis tūn ferī abūt. Non enī otiosus erit
bonis operib; fructus. in laude dī quiescē. Ubi
marb⁹ dicit. dīm̄ rogatū si licet sabbatis
curare. mehil repugnat marco. & luce.
narrantib; illos rogatos a dño si licet sa
batis bene facē an male. Intelligendū nāq;
est quod p⁹ ipsi rogauerunt dīm. deinde
dīs eos. & illis tacentib; p̄posuit similitu
dinē de oue. Ipi aut̄ repleti sunt
insipientia. & colloquebant ad inuicē q̄d
nā facerēt ih̄s. Furor ē in causa. Non enim

culpa fuit uel hominē manū extendē uel ibim la
nare. ſi magna inſipientia ē de nece eius
tractare. cuius beneficiis plurimū indigebā.
Hec autē ſciens .q. .exqui.
ſecessit inde. & ſicuti ſunt eū multi. & cu
rauit eos omēs. Voluit hec dare phariseis
occasionē impietatis contra ſe. fugit tra
odientes. & accedit ubi inuenit p amorem
ſequentes ſūm curari merentē. Et precepit eis
ne manifestū eum facerent ut adimplere
tur qđ dictū ē p ysaiam dicentē. Ecce puer
meus quē elegi. dilectus meus in quo bene
complacuit anime mee. Ponā ſpīm meū
ſup eū & iudicium gentibus nunciabit.
Non contendet neq; clamabit. neq; audiet
aliq̄s in plateis uocē eius. Non confringet
arundinē quaſſatā. & linū fumigans non extinguet
donec eiciat ad uictoriam iudicium. & in
nomine eius gentes ſperabunt. Qui peccauit in
porrigit manū. nec portat onus ſuis q̄s
carum calamū confringit. & qui modicā
fidei scintillam contempnit i parulis.
linū fumigans extinguit. hec autē xp̄c
ſi fecit. potuit uenire querere qđ pierat
parientia namq; seruauit. donec iudicium
quod in eo augebat ad uictoriā ueniret.
& expulſo mundi p̄nce ad regnū red
ret in decretam patris ſedens. donec ponat
inimicos ſub pedibus. uel tra. Dicit arundi
nē que quaſſata ſit non eſſe confractam.
id est gentes uento uanitatis agitatas & in
peccatis quaſſatas in ſalutē p. xp̄m reſer
uatas. Linū fumigans ait ſi eſſe extinctū.
hoc est extinctū. hoc ē exiguū ſpīm ex reli
quis uetuſtis grē ſuit. ſi eſſe ablatū. quia
tot̄ reſurrēdi lumen in tempore penitēn
tie ſit facultas. Parundinē quoq; poſſe
intelligi iudei omēs uento edentes. qui
ab inuidē diſcrepando diſſipati ſunt. Linū
uero fumigans ſunt gentes. quas naturales
legis ardore fere extincto erroris fumus
amariſſim̄ inuoluit. quo uſq; de parua
ſcintilla in magnū ardorē caritatis. xp̄c
illas ſuſcitauit. Equidē p̄dicatio eius nullis t
ſidibus ſeparata tandiu mundo lucebit donec
eiciat. id ē oſtendat ultimū iudicium. ad uic
toriam de omnibus inimicis ſuis plenariam
& ſi retractandā. Nomen xp̄i eſt ipſi⁹ noticia
in fide. ſana. in quo gentes ſperabunt. alii.
Actus eſt autē Irvig exiit. Rabi.
in illis exiit in montē orare. & erat p noc
tem in oratione dei. Sanat ut dns. orat ut
ſio. Quando orat theorica uita. quando ſa
nat actiua uita informat neq; p cura
primi a contemplationis ſtudio corpeſcat.
uel p ſtudio diuine contemplationis quātus
ſuperior ſit. primi cura negligat. Quia pat
omnia poſuit in manu filii iudex ē. q. eſt

Euangelium ordinem. Ihs autē ſciens ſe
ceſſit inde. & ſicuti cum multi. & curau.

Sedm lucā. factū ē autē
in illis dieb⁹. & reliqua t

In cap. 1xxx
y elyo.

B. mlu. ymit.

J.

.hyt.

Remig.

lib e r

vicesimum quintum Capitulum.
Exiit qui seminat seminare semen suum.

msigne pnde potestatis filiꝰ tamē ut
formā hominis ꝓpleret obsecrat patrē ꝓ
nob. qa aduocatus ē nobis. in quo cōsti
tit officiū pietatis. Inde paulus. aduoca
tū habemus ad patrē ihm xpm. Si aduo
catus ē debet ꝓ mris mittere peccans.
Non g infirmus quasi obsecrat. sꝫ ꝓ spe
ctat orandi formā ꝓscribens quā debem⁹
imitari. Exiit autē orare in montē. ut
q dīn orando queret exurgentē strepitū
uentorū ꝑmens. ad ultimē subito mortis curre
ꝓgrediens. ut exteriore cessante tumul
tu in qdā mentis secretū ꝓfecta deside
ria silentē cū dño loquat. Q uero de dig
nis aut honore scī. aut de morte inimi
ci orat. in imo iacet. & oratio fit q in pecca
tis. Et cum dies factus esset. uocauit discī
pulos suos. ꝙ. exeret. R. exeret. l. exeri.

Secūm oratiōm exiit de domo sedebat secus mare. &c cetera. que sequūtur post duo folia.

Et exiens de domo sedebat secus mare. &
congregate sunt ad eū turbe multe. ita
ut in naueculā ascendens sederet. Et omīs
turba stabat in litore. Verū dns eadem
die qua post orationē uocauit discīplos
an alio tempore. exiens de domo fecerit
ea que sequuntur. minime conturbat illū
q nouit ī ꝓoccupando & recapitulando
modū narrandi euangelistarū. oratheus q
dem ꝓ illud qđ narrat de matre & filiis
dīm. hoc continuo subnexuit dicens. In illo
die exiens ihc de domo. sedebat sec⁹ mare.
& cetera. Verū more scripture diem ponendo
ꝓ tempore. usus est ꝓoccupare. lucas ū aplōs
electionē. peu dubio ante sermonē ī mōte
habitū. facta illo modo q ꝓmissa recapi
tulari solent cōmemorat dicens. Et cum
dies factus esset uocauit discīplos suos. &
elegit duodecī ex ipsis. qs aplōs nominauit.
Pbabile ē itaq qđ historie ꝓpositor hic
habeat. Si tam ꝓhiberet in hoc loco
ut sepe alibi artificialem ordinē attenden
di. Misericors dns egreditur de domo
id est de ꝓfundis misteriis. & sedet iuxta
mare huius seculi. ut salutē in littore audiatur.
Et enim mare mundus ē q gustat amarus est
& uitiorū fluctibus mouetur. S. ab ipso dño
eripiuntur ꝓdestinati. q amara dulcificat
& ethicā conuertit in gaudiū. egrudinē in salu
tem. Decens autē in euangelio turbe uoca
bulū misteriū sicut dūstras hominū. sic etiā
dūstras intimāt uoluntatū. Dūstis enī
ex causis xpm sequebant congregatio tam
turbarū figurabat frequentiā populoꝝ ꝓ aplōs
ad xpm colligendā. In quorū nāues ascendit
erat ꝓ fidem qđ indicat ascensus in nauem.
Haius namq in mari typū ꝓfert gelie in
medio ū credentiū. & contra dicentiū edifi
cande ecclie quā uerbū uite positū & ꝓdica
tum gtā suę uisitationis illā illustrat &
dilectam & mansionē in ea conseratur. In ū
qui extra sunt. ī modo arene sterilis atq
inutilis adiacent. & diuini sermonis sepe
intelligentiā non possunt. Verū tamē in
litore stantes q neq in mari neq in nau
erant figurā gestant illorū q ab amarū
dine reꝓborū se subtrahentes. ꝓ fidei ecclie
misteriis quę delitescunt se imbuunt. Et locat⁹
est multa in parabolis dicens. Lvcvm.

Exiit qui seminat seminare. Multa ī
parabolis loquit quia si aperta parabolice loq
retur. absq; emolumēto recessissent audito
res. Parabola est rei nata discrepantiū ꝓpo
sitio facta sub aliqua similitudine. Sator
qui exiit seminare. ipse filius dei intelligitur.
q exiens de sinu patris uenit ī mundum.
ad seminandū ipse ac ꝓ suos homines. ubi
ueritatis. qđ apud patrē uidit. & dū semi
nat quedā ceciderūt secus uiā. & conculcata
sunt. & uenerē uolucres celi. & comederunt
ea. Quedā ceciderūt subaudi grana sine se
mina secus uiā. Via est mens malarū cogi
tationū sedulo meatu trita & arefacta. Vbi
duplicit ꝓpter sensū. qa transitu carnalium
cogitationū conculcat. & demones comedūt
illud. id est quadā delectatiōe cogitationū.

Exiit qui seminat seminare semen suum. &c cetera. que sequuntur.

Sepe dns uocauit ad se discipulos. i. eos quos familiarē aduertit & amoueros fecit. & ꝓpter eū maxima ꝓhibentur exire. Non g ibi hec referas hic adilla nocamonē q fuit an sermonē in monte habitū. sꝫ ita lege. Cū dies factus esset uocauit dns discipulos. forsitan adhuc ꝓpter mentes ut secum de domo exirent. & eū in parabolis audirent. Sic accepta ibi ad lucem naturalem ordinē hystorie seruant sic & machi uerba.

rapiunt & absorbent. ut nec memoriã mẽs teneat quod ope exercere neglexit. Demones autẽ uolucres cęli appellantur uel qa sẽ cęlestis & spualis nature. uel qa in aere habitant. Alia autẽ ceciderũt in petrosa ubi non habebant multã tĩã. Et continuo exorta sũt qa non habebant altitudinẽ tĩe. Sole autẽ orto estuauerũt. & qua nõ habebant radicẽ aruerunt. Semina quę cadunt ĩ petrosa. id est sup terrã petrę habundantẽ germinare quidẽ cito queunt. sz non fingũt radicẽ. qm terrę altitudinẽ. hoc est profunditatẽ nõ habent & idcirco estu solis arescũt. Petra significat hũ duriciã. pctũe mẽtis. tĩa lentatẽ animę obedientis. Sol feruorẽ psecutionis. cadit g semen uerbi sup petram. quando dulcedinẽ promissionũ mouet. indomitũ cor. nullo uere fideiuomere penetratũ. & nõ inuenit ubi radices humorẽ. i. uirtutis amorẽ. Et statim exorta ẽ p recordationẽ tantũmodo. nõ pfectam. qm non habebat altitudinẽ terrę. id ẽ profunditatẽ boni cordis. ubi sol. i. defunctorũ exortus est sol. i. estus psecutionis uel cuiuslibet tribulationis. estuauit. id ẽ. adsiccatẽ ueñ. & extorto arbusto eo qd firmi desidẽrii radicẽ non habebant. Arbusto quidem terrę est pbitas animi ---- disciplinis cęlestibus eruditi. & meditationibus pbati. Alia autẽ ceciderũt in spinas & creuerũt spinę & suffocauerunt ea. Alia semina ceciderunt ĩ spinas. hoc est inter spinas. Cadit quoq uerbũ dei inter spinas cum susceptũ a corde diuitiarũ cura sollicito. & tunc multiplicatę diuitię quę p spinas intelliguntur occupant interim fructus spualis in ea pfectũ nõ possit.

Alia ũ ceciderunt in tĩã bonã. & dabũt fructum aliud centesimũ. aliud sexagesimũ. aliud trecesimũ. Sic in tĩa mala tres fuere diuisi. tres sic sunt ĩ bona tres. Alius enĩ bonus est. alius melior. alius optimus. Cũ denarius numerus p pfectione soleat accipi. qa in decẽ pceptis legis custodia continetur. centenarius q per multiplicatũ denariũ surgit. p magna pfectione ponitur. Tĩa g bona fructu centuplo fecundat. qñdo mite cor. & docile p amorẽ proximi. accuiã p amorẽ dei contẽplatiuã adipiscitur. uitã. & spualiũ ornatur pfectiõe uirtutũ. In senario autẽ numero qa mundi ordinatus expletus est congrue pfectio bone operationis in adplectione decalogi. sexagesimus fructus intelligitur. centesimus uero fructus ẽ in fide sce trinitatis implenda legis.

Hęc dicens clamabat. Qs habet aures audiendi audiat. Obiectaq hęc amonitio mẽ ponit. mistica esse & arcanum querendũ ostendit. Qs dicit. Igit q habet aures cordis. id ẽ intelligentiã mentis audiat. hoc est spualiter hęc uerba intelligat. Aliã parabolam proposuit illis dicens. Simile factum ẽ regnũ cęlorũ homini qui seminauit bonum semen. in agro suo. Regnũ cęlorũ intelligit. xps. qui dat in cęlestibus regnare. eisq seruire regnare est. Bonũ quidẽ nõ seminat. nisi bonus qui semen bonę uoluntatis ad bona opa studet producẽ. Cum autẽ dormirent homines. uenit inimicus eius. & sup seminauit zizania in medio tritici. & abiit. Caurelam moraliter intimat habendam. Dormientes sunt magistri ecclesię. cũ inertia. & ĩcuria negligunt sibi cõmissos. uel cum dormitionẽ mortis accipiunt. Tunc siquidẽ procedente nomine xpi. seminat diabolus zizania in medio tritici. id est. inducit hereticos inter iustos. Qui ideo tritici appellati sunt. qa excussi fuerũt a palea infidelitatis p fidem. Et abiit quia interim iustos dinoscere nõ potuit. Cum autẽ creuisset herba & fructũ fecisset. tunc apparuerunt & zizania. Crescit herba cũ uerbũ pdicationis fideliũ promouet. & fructificat cũ bone spei opa monstrat. & tunc incipiunt manifestari hereticorum dogmata. Qd iudentes boni bonum nesciũt fidũ spuales. qui iudicet uxta illud pauli. spualis iudicat omnia. mouet. quia sub nomine xpi sunt hereses. unde

In cap. lxo

Item Arbutus. Simile est regnũ celorũ homini qui seminauit bonum semen. & reliqua.

In cap. lxxvii.

sequitur: Accedentes autē serui patris familias dixerūt ei Dñe nonne bonū semen seminasti in agro tuo. unde ḡ habet zizania: & ait illis inimicus ho hoc fecit. Audito dolo patrisfamilias si exarsit in mā. nec mox ulcisci uoluit. In cap. xxcm. ita & nos lesi patienter feramus. Diabolus pp terea inimicus homo appellatur: qa ds ee desinit. Vñ in octauo nono psalmo scptū est de eo. Exurge dne ne confortet homo: uigilent ḡ ppositi ecclie ne inimicus ho seminet zizania. id ē hereticoꝝ dogmata. Seruis autē dixerunt ei. uis imus & colligimus ea. & ait. Ne forte colligentes zizania. Rom. ix. eradicetis simul cum eis & triticū. hic datur penitentie locus. & discretionis exemplū. Ibi namq; patienter tolerandi sūt mali. ubi aliq; inueniunt qui aduuent boni. Preterea q hodie erunt crās forsan defendere ueritatē. & necesse ē ut mali pmixti sint bonis per qs exerceant uel quoꝝ comparatione mitant ad melr. Simite utraq; crescere usq; ad messem. & in tempore messis dicā messoribus. Colligite pmū zizania & alligate ea fasciculos ad comburendū. Triticū autē congregate in horreū meū. Dicit in fasciculos ligari zizania. qa pm pūstrauis suę punitur unusq;sq; si q umitatē fidei amauerit in celestes mansiones congregabunt. hic iusticia notatur: longanimitas uero ubi dicit. Sinite utraq; crescere usq; ad messem. hoc uidetur illi esse contrariū qđ paulus dicit. auferte malum de medio uestrum. & ne cū q societatē habendā cum his q fratres nominantur. & sunt adulteri & fornicatores. si ē in triticū ens antequā ueniat ad spicam. & zizaniā qđ nos lolium appellamus grandis simulatio ē. & uix possimus distinguere. hoc ḡ sinite utraq; crescē. de ambiguis dictū ē illud. auferte malū de manifestis. utraq; mali tolerandi sunt inter bonos donec eorum malitia manifesta fiat. ne uuls eradicentes cum zizaniis. Neq; enim de dubiis ē iudicandum donec ueniat dies in qua reuelabuntur occulta cordium. & simulatio ipsorum. Nonnulli tamen habentes zelum dei si ea scām scientiā utantur plurimum fidei comunicēt eos in ecclie nondū confessos. ac si dicat. Vos imus & communicabimus illos. Verum diuina scptura nec in matura plantas sementia corripit tales. quē admodū dns increpat iacobū. & iohēm ubi in quādam ciuitate dicunt. Dne uis dicam ut ignis descendat de celo. & consumat illos. Luce ix.

Aliam parabolā posuit eis. & alia. Simile est regnum celorum homini qui seminauit bonū semen in agro suo. Dum autem dormirent homines uenit inimicus eius & superseminauit zizania in medio tritici & abiit. Cum autem fecisset herba & fructum faceret tunc apparuerunt & zizania. Accedentes autem serui patrisfamilias dixerunt ei. Domine nonne bonum semen seminasti in agro tuo. unde ergo habet zizania. Et ait illis inimicus homo hoc fecit. Quibus ille ait. Inimicus homo hoc fecit. Et ait illis serui. Vis imus & colligamus ea. Et ait. Non. ne forte colligentes zizania eradicetis simul cum eis triticum. Sinite utraque crescere usque ad messem. & in tempore messis dicam messoribus. Colligite primum zizania & alligate ea fasciculos ad comburendum. Triticum autem congregate in horreum meum. Hanc parabolam Ihesus proposuit turbis dicens. Cui simile est regnum dei. & cui similem illud existimabo. Aut cui parabole comparabimus illud. Simile est granum sinapis quod accipiens homo seminauit in agro suo. quod minimum quidem est omnium seminibus. cum autem creuerit maius est omnibus holeribus. & fit arbor ita ut uolucres celi ueniant & habitent in ramis eius. Regnum celorum predicatio euangelii est. Vnde dns ad iudeos. Auferetur a uobis regnum dei. & dabitur genti. Seminator est saluator qui seminat in animis credentium. uel ipse homo seminans in corde suo. Predicatio euangelii minima est omnium disciplinarum. quia primo uix creditur predicanti. xpm crucifixum. Philosophicis autem disciplinis quibus primo credatur tamen adultum nichil utile in eis esse cognoscitur. & sic holera herbarum cito decidunt. Si predicatio euangelii parua uisa in principio. tandem crescat si sicut herbe quę cito arescunt & corruunt. si sic arbor quę longa annositate & opima fertilitate gaudent. Volucres celi animę credentium. rami diuisiones dogmatum. ut propter uarietates morborum uaria sit medicina. uel ita. Regnum dei. id est fides per quam uenitur ad eum compar granum sinapis ut qa uenena dicit expellere. i. omnia dogmata prauitatis. uel ob simplicem feruorem quem habent fides eius primo quasi abiecta & amaris saporis propter infirmitatem. si. si aduersitatibus gratiam suę uirtutis effundit. & odore suo circumstantes adimplet. dum gls resurrectionis

Item secundum Matthæum. Simile est granum sinapis quod accipiens homo seminauit in agro suo.

nis & assensionis & post mortē p̄dicat⁹ totō
orbe t̄rarū. hō est xp̄s hortus ḡcl̄ia discī
plinis excolenda. ut ūtutū gramina crescant.
q̄ bñ dicit̄ grāmū qđ se ūnt accepisse. quia
dona quę cū patre nob̄ dūnt ex dūnitate
nob̄cū accepit ex humanitate. vñ illud. acce
pith dona in hom̄ib⁹. Virtus fidei p orbem
crescit. & in ñre cuiq; credent̄ qđ nemo re
pente fit sūm⁹. Ascensionem mēt̄ psalmista
in corde eius dispositis. videbitur ds deorū ī
syon. Volucres ḡ. sunt aīe iuste ūtutū pennis
ad supna tendunt. & ibi requiescūt. vñ illud.
Quis dabit mihi pennas sicut columbe. & vo
labo & requiescam. Fuerit etiā in grano synap
dñice incarnationis humilitas intelligi.
Qđ acceptum homo misit in ortū suū. qđ
corp⁹ crucifixi saluatoris accipiens ioseph ī
orto sepeliuit. S; q̄ reputabat minimus
hominū ceteroq; q̄ p bolus accipiunt. nix
ta illud. omnis caro fenū creuit & factus ī
arborē qđ reliq; rexit. & ascendit ī celum.
Ramos expandit in quib; volucres requiesce
rent. qđ p̄dicatores diffusi ī mundū. in q̄
rum dictis & consolationib; fideles audito
res ad huius unde fatigationē respirarēt.

Iam parabolam .lxxxvi. clxvii. lxxxi.
locut⁹ est. Simile est regnū celorū fermēto qđ
acceptum mulier abscondit in farine sat
ēb; donec fermentatū est totū. Diuisus est ho
mo cuius hominū & ideo diuisi cibi ppomine.
ut qui ñ delectatur uno. delectet alio. fer
mentū de farina ē. qđ actuo grāt sin ui rtu
tem acceptā reddit. huic se dns compauit.
Quę acceptū mulier. videlicet synagoga
p iudicū mortis abscondit. arguens legem
& ppbas euangelio dissōlui. Ipse autē farine
mensuris ēbus. id est. legis ppbarū & euan
gelii equalitate coptis omnia unū facit ut
qđ lex constituit. ppbe ficauerē. id ipsum
euangelii p̄ceptis expleatur. fiunt namq;
omnia p dei spm eiusdem & uirtutis & sensus.
nichil q; aliud ab alio ñsturis eqlibus fermen
tum sectis arbitrum Simile est regnum celorum
fermento qđ acceptum mulier abscondit.
& certera.

tatū dissidens repit̄ farina ideo dicitur sa
cra scriptura quia reficit legentes. alitet.
Mulier ista intellig̃ ecclia uel dei sapientia q̄
fermentū. i. notitiā scriptura abscondit in ēb;
satis farine. i. spū & anima & corpe populi
donec fermentatū est totum. ut illa tā ī unū
directa. si discrepent mēt̄ se. Spēs est mens &
ratio animę. farina similis ē populo. qua
sicut ipsa ex diuersis granis conficit̄ sic po
pl̄s ex diuīsis etatib⁹ uel tres animę ūtutes.
quasi tria sata farinę munū saporē redi
gunt. cū p notitiā scripturę possidemus in
ratione prudentiā in mentis oculis contra uicia.
in desiderio cupiditatē uirtutū. aliē ecclia
fidem hominis farine satis ēb; misceo id ē
credulitatē patris & filii & spūs scī. Cum q; in
unū fuerit fermentatū. ñ nos ad ēplicē dñm.
s; ad unius ditatis notitiā pducit. farina
dicit̄ diuinitas. quia sanat fideles animas.
Tria uero sata sūt tres psonę. qđ ñsurabile
est loquendū de eis. ut ait apl̄s. Sion plus
sape quā oportet. s; ad sobrietatē. Satum
est genus mensurę iuxta morē punicę
palestinę. unū & dimidiū modiū capiens.
Vel ita. fermentū sig̃ficat dilectionē quę
feruere facit mentē. Hos uero qđ qđ ani
mis & spei exercitio quasi mola superiore &
inferiore conterimur p farinā sig̃ficam⁹.
ut unius panis multa sunt in xp̄o. Abscon
dit ḡ ecclia fermentū dilectionis in farine
sata tria. quia p̄cipit ut diligamus deum
toto corde. tota anima. tota uirtute. Tollit
enā in farinę satis ēb; tres dñice seminis
fructus. t̄gesimus. scilicet sexagesimus
& centesimus intelligi. i. coniugatorū con
tinentiū ūginū. Vel sata tria genera homi
num. noe. daniel. iob. Tamdiu autē carnalis
in mente recondita crescē debet. donec
mentē totam in suu psecutōē cōmīxtam
ut nichil p̄ dñm diligat reclamet. Qđ hic
inchoat. si in alia uita pficit. aliē tria
sata farinę genus humanū ē. ex tribus;

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

filiis noe reparū cui sapientia dī fidem dilectionē sanā doctrinam cōmendat donec totū ferm̃ēt. id est donec i fine mundi omīs fidelis ad glām pfecte resurrectionis uenant. M. cxxxix. R. xlo.

Hec omīa locutus est ihc in parabolis ad turbas & talib; multis pabolis loquebat eis ubū. p ut poterant audire. Et sine parabolis non loquebat eis. ut impleret quod dictum ē. p. ypham dicentē. Aperiā in parabolis os meum. eructuabo abscondita a constitutiōe mundi. Etā talib; pabolis loquebatur turbis. quod p similitudinē terrenam facile poterant percipe celestia. Sine parabolis ñ loquebatur eis. quia nullus facile ei⁹ sermo inuenit in q̄ ñ aliq̄d parabolarū sit intricatū. Et ps̄ma dīcitur in psalmo lxxvii. aperiā in parabolis os meū. Quare attenti⁹ considerandū est pabolice esse locutū. Eructuabo abscondita de thesauro secreto mei ps̄dicando misteria. M. cxxxi. R. xxxvi. l. lxxvi.

Et accedentes discipuli dixerunt ei. Quare in pabolis loqueris eis. Et respondens ait illis. Qa nobis datū est nosse misterium regni celoꝝ. illis aut̄ ñ est datū. Quia regni celoꝝ. i. secreta scripturarū reuelabunt uob; qui mecū estis. & sequacibus uris spūali intelligentia introeunt; ad me. Illis aut̄ qui foris stant ut marc⁹ scribit. in parabolis omīa fiunt foris q̄dē dicit esse non solū illos qui neq; curabāt intrare nauē neq; cognoscere uertutē. sed & omīs illius similes corpis sensus tantū sequentes. ut nichil spūaliter intelligant. Hora ubi dicit in pabolis omīa fieri his qui foris sē ostendunt ñ solū in ubis dñi. sed etiā in factis parabolas ee. i. signa misticarū rerū ad quas pueri non penetrant. R. xl.

Seorsum aut̄ discipulis suis dixerat omīa. Illi enī digni erant audire misteria. in ramo penetrali sapientie. q̄ remotis cogitationū tumultib; in solitudine uirtutum pmanebant. M. cxxxiii. R. xxxvii. l. lxxvi. A. cxiii.

deo in pabolis loquor eis. quia uidentes ñ uident. & audientes non audiunt neq; intelligunt. & adimplet in eis ypha ysaie dicens. auditu audietis & ñ intelligetis. & uidentes uidebitis. & ñ uidebitis. Videntes ñ uident. hoc est ingenio plumentes se uidere putantur spūali intellectu. & audientes foris ñ audiunt corde. qd est ñ intelligē. Unde ysaias. audietis auditu exteriori ps̄dicationē xpi. & ñ intelligetis. & uidentes frequentē uidebitis exteriori usu miracula ei⁹. & ñ uidebitis oculo mentis. Incrassatū est enī cor populi hui⁹. & auribus grauiter audierūt. & oculos suos clauserūt. ne forte oculis uideant. & auribus audiant. & corde intelligant. & conuertant & sanē eos. Habundantia malicie die mentis eorū uidet. quapē in gratie susceptione uba dñi q̄ fuit gratie. audire celos suos clausisse dicit. ne arbitrium ei⁹ culpā nasce. ñ uoluntas. ñ placet cogitare. & intelligē. aufert pre multitudia intuitū mentis. & ita ipsis s causa fuerunt ut dñs eos deserendo excecaret. Unde iohes. ppterea non poterāt credere. qa dixit ysaias. Excecauit oculos eorū ut ñ uideant qa ps̄dixit ysaias in spū ps̄dicentis omīa uidere orum excecatiōe. ñ poterant credere. ñ quod ex necessitate ñ possent. & ita nulla nulla culpa esset eis. si qua nolebant. Non poterāt credere. quia dī ignorantes. uoluntatem suam statuere uolebant. Excecant. & indurant. quia negando dīnitū aduersantes. Qui aut̄ dicunt. ñ posse credere. ita & culpa uoluntatis humane. sic qs dicit dñs se ipsum negare ñ posse. Sed uoluntatis diuine. Hoc enim ꝗ oculos & aures aperire uentati meruerē. ut nūq̄ uideant oculis. & ñ audiant auribus. & ñ intelligant corde. qs & neq; uidere neq; audire. & ñ conuertantur ad penitentiā. & si sanent a peccatis. ut ihc centiā recipiant. vel ita. Ideo parabolas multis audierunt. q̄a excecati erant. &

ide excecari. quō supbia mentis tarditi cor habebant. Excecatio uero & pabolarū obscuritas fuit eis occasio. negligendo hoc ē. ut aliquando salubrius cōsulerent. p illū q̄ terribilis in consiliis sup filios hominū. q̄b; multū miseretur. & quos multū iuste deseruit. Hāc obscure dicta non intellexerūt ideo non crediderunt in eum. & sic crucifixerunt. & sic post resurrectionē miraculis cōpuncti de reatu maioris criminis compuncti sunt. unde accepta indulgentia amplioris flagrant dilectione. De aliis dicit dñs. loquar eis in aliis linguis. & in aliis labiis manifesta. scilicet aplōr doctrina. & nec sic exaudiēt me. de his uero dicere potest. & uel sic exaudiēt me. ℣. cxxx. ℟. cxx.

Vōs autē beati oculi qui uident. & aures uestre quia audiunt. dñm dicō (quippe) uob q̄ multi pphē & iusti cupierunt uidere q̄ uidetis. & non uiderunt. & audire quę auditis. & nō audierunt. Illos oculos dicit beatos qui sacramēta xp̄i cognoscunt. Pphē & iusti sicut (uidere) ysaias & abraha in enigmate. & nō in specie abraham exultauit ut uideret diem x̄i. & uidit & gauisus ē. Ysaias & alii pphē uiderunt gl̄am dñi. unde & uidentes sunt appellati. Sic in enigmate uiderunt nō in p̄sentiarū ut apli q̄ nec q̄ p angelos aut uarias usionū spēs opus habebant doceri. Quos lucas reges dicit. matheus iustos appellat quia magni reges sc̄i quia temptationū suarū monstra regendo posse nouerunt. nō subcumbē. Hora q̄ mihi or gñā minorē sacramēntorū x̄i noticia fuit in pphīs quā in aplis. q̄ p̄serim accepto sp̄u sc̄o mundū etiā illustrauerūt. Verū tamē aliq̄ pphārū & aliquando supra hominē rapti. sine enigmate contemplati sc̄ intellectuali usione diuinitatē pariter & apli. Unde dñs in libro numeri. Si q̄s fuerit inē uos pphā dñi in usione apparebo ei. uel p somnium loquar ad illum. ār non talis seruus meus moyses. Ore enim ad os loquar ei & palam. nō p figuras & enigmata dñm uidet. ℣. cxxxv. ℟. cxxxviii. ℣. cxxxvii. ℟. cxxxviii. parabolam seminantis. Omnis qui audit uerbū regni & nō intelligit uenit malus & rapit q̄ seminatū ē in corde eius. hic ē qui secus uiā seminatus ē. Omnis q̄ audit uerbū regni cēlestis & intelligē negligit. talis est subaudis. q. uenit malus. id ē diabolus ad eū. hic est qui seminatus est. id ē. sup quē semē accidit secus uiā. Indignans enim papę uerbū q̄ audit nullatenus in ista cordis uia pessimis cogitatiōib; tram. suscipit illud. uel ita. Extra uiā quę est ueritas x̄i seminat uerbū. & nō in uia. eū auditores nō curant retinē illud. nec intelligē. In quā uiā qui nō intrat. s; in circuitu uadit. errorē incurrit. Cauendū est ubicumq; dñs exponit sermones suos. ne aliud quā ipse exponit uel plus intelligere uidim. Exposuit autē ut doceret significationes querendas in his etiā quę nō exp̄lanauit. Qui autē sup petrosa seminat. ē hic ē. qui uerbū audit. & continuo cū gaudio accipit illud. nō habet autem in se radicē. s; est temp̄alis. facta autē tribulatione & p̄secutiōe ppr̄ uerbū continuo scandalizat. Ista dicitur homo q̄ sine uerbi susceptit seminatus. sic terra postq̄ sine recepit dicit seminata. Qe g̃ seminatur sup petrosa. i. sup cogitationes plenas duritia ad retinendū. q. libenter audiunt. temp̄ales dicunt. quia ad tēp̄ credūt & in tempore temptationis scandalizant. qs est. Aut quō illitterate nōn ruere. Multum quippe distat inē eū q̄ multis tribulatiōib; diuinum negare compellit. & eū q̄ ad p̄sentē p̄secutiōe corruit. Q. autē seminatus est in spinis. hic ē qui uerbū audit. & sollicitudo seculi. ihūs. & fallacia diuitiarū suffocat uerbū. & sine fructu efficitur. Di

Sap. xxiii.

Sap. lxxi.

Remigi. 69.

.G.

Vicesimum sextum capitulum. Sic est regnum di quē admodum si homo iactet semē

uitę & si medū delectent tamē spinę sunt
q̄a cogitationū suarū punctionib⁹ mentē
lacerant & cum usq; ad peccatū ptrahē
quasi inflicto uulnere eruentant. Quas
bene dns fallaces apellat. q̄a diu nobiscū
p manē non possunt. nec mentis inopiā
expellunt. Sole diutię uere sunt quę nos
in urtutib⁹ diutes faciunt. Sollicitudi
nes & diutię & uoluptates suffocant. q̄a
iportunis cogitationib⁹ suis gutture men
tis strangulant. & dū bonū desiderium
ad cor intrare ñ sinunt. q̄si addit⁹ intra
ns flatus claudendo necant. Duo sunt in
diuitiis contraria. sollicitudines tudelicet
& uoluptates. quę possessores suos & afflic
tos & lubricos faciunt. Sz quia uoluptas
afflictionū ñ conuenit alio tępore sollici
tudo spe acq̄rendi seu timore pdendi affli
git. alio uoluptas p affluentiā emollit. &
effluere facit. Multi q̄de audientes dispu
tationē contra auariciā uel luxuriā di
cunt. contęptores sęcli. & castos homines
esse beatos. si ubi spes concupiscibiles eoꝝ
obtutib⁹ plentant⁹ mox recedit ab eis
q̄q̄d recte cogitauerāt. Seminati q̄ supꝑ
petrosam trā & in spinis tē illi q̄ uerbū
ap̄pbant & desiderio gustant. si ne ad
ulteriorē uerbi puenīt. uitę hui⁹ aduer
sa terrendo uel ꝑspa blandiendo eos re
tardant. Contra quę dāpna utq; sęn q̄s
accepat tutari curabat paulus q̄ant. ser
arma iusticię a dextris & a sinistris.

Qui uero in terrā bonā seminatus ē hic ē
qui uerbum audit & intelligit. & fructū
affert. & facit alius q̄de centū. alius autē
sexagintā. porro alius tęgintā. huiusmo
bonę terrę aię sūt pie credentiū. Hę de
uerbū suscipiunt & conseruant. & ut lucas ait
habent ī patientia fructificant. q̄a bona
agunt. & mala proximoꝝ equanimiter
tolerant. ut p flagella humiliē suscepta
ad requiem suscipiant. Sic una calcibus

tunditur. & ī uno sapore liquit. Sic olim
conterionib⁹ expssa amorā deserit. & idęo
olei liquore pinguescit. Sic p triturā aręę
á paleis grana sepant. & ad horreū purga
ta pueniunt. Qsq; g̃ appetit plene uitia ui
cere studeat humiliē purgationis suę flagel
la tolerare. Centesimū fructū deputam⁹ uir
ginib⁹. sexagesimū uiduis & cōmentibus
tęgesimū sō matrimonio. Q autē .xxx. referē
ad nuptas. dignorū connumeratio insinuat
quę quasi molli osculo se cōplectens. maritum
pungit & coniugē. sexaginta primet ad u
duas. quę q̄nto magis abstinent tanto mai⁹
pmiū recipiunt. Centesimus numerus q̄a
sinistra transferē ad dextrā. exprimit ūginti
tatis coronā. aliē. Centesim⁹ fructū martyrū
ppē scitatē uitę. uel contēptū mortis. Sexa
gesimus ē uirginū. ppē otiū mētis. q̄a non
pugnant contra consuetudinē carnis. Solet
enī otiū concedi sexagenarius p militiam.
Trigesimus coniugatorū. q̄a etas plurimū
& his est maior conflictus. ne libidine supe
rētur. Lxxm. R. xlm.

Sic est regnū di quēadmodū si homo iactet
semē in trām & dormiat & exurgat nocte
ac die. & semē germinet & increscat dum
nescit ille. Ultro enī terra fructificat pmū
herbam. deinde spicā. deinde plenū frumē
tum in spica. Et cum ex se produxerit fruc
tus. statim mittit falcē quia adest messis.
Regnū di est ecclia que regitur adeo. &
ipsa regit homines. & uinea calcat homo
iactans semen. filius hominis ē semē. verbū.
terra. corda humana. Dormire ū homi
nis. mors est. saluatoris. Exurgit semē noc
te & die p totū xpi q̄a numerus credē
tiū intē adūsa & ꝑspa magis magisq; mul
tiplicatur. Semen germinat bona intē
tione & crescit in ope dū ille nescit id ē
nescire nos facit q̄sq; fructū afferat in
fine dū dicit. Qui perseuerauerit usq; in finē.
ipse saluabit. Ultro terra fructificat dū
hic saluē erit. Sedm marcū. sic ē regnū di
quē admodū si homo iactet semente in
terram. & reliqua.

Vicesimum septimum capitulum. Simile est regnū celoꝝ thesau

uoluntatē mām ds expectat dicens. Si uis puenire ad uitā. serua mandata. hec terra p̄mū pduxit herbā. i. timorē. Initiū sapientie timor dñi. deinde spicā. i. lacrimolam penitentiā. deinde plenū fruñtū. scilicet caritatē. Plenitudo enī legis ē caritas. Tempore messis resecat eā p falcem. qā temporalem uitā meditat p emissam mortis sententiā. granū ad celestia horrea pducens. vel ita. Falx est iudicii. qđ secat omīa. quō adest messis. i. consūmatio sēli. in qua iusti gaudebunt. q̄ in lachrimis seminauerūt. homo ū q̄slibet semī iactat in terrā cū cordi suo bonā intentionē inserit. dormit. qā tam in spe boni operis q̄escit. Hocte surgit ac die semen. quia intē adūsa & ipsa p̄ficit. Germinat & crescit dū ille nescit quia ad huc meriti meritissima sua ñ ualet uirtus concepta ad p̄fectum duci. Vltro terra fructificat. qā p̄ueniente grā mens hominis sponte ad fructū boni operis assurgit. hec terra p̄mum pduxit herbā habens adhuc teneritudinē inchoationis bone. deinde spicā cum uirtute animo concepta se ad fructum hominis operis p̄trahit. deinde plenum fruñtū. quando iam uirtus ad robustum & p̄fectum opus p̄monetur. falcem mittit qui iam parat ad martyrium optat dissolui. & esse cum xp̄o. p falcē resecat messem cū p mortē operi cessat meritū fructū boni operis uitam scilicet ēternam. Tunc adest messis q̄ndo omīa bona sua representant ei cōtra angelis dicit. ·q. exl.

Tunc dimissis turbis uenit in domū. Et accesserūt ad eū discipli ei dicentes. Dissere nobis parabolā zizaniorū ag̃. Qui respōdens ait. Qui seminat bonū semē. ē filius hominis. ager autē est mundus. bonū ū semē. hi sūt filii regni. zizania autē sūt malignus. inimicus autē q̄ seminauit ea. est diabolus. messis ū consūmatio sēli est. messores autē angeli sunt. Sicut g̃ colliguntur zizania & igni comburunt. sic erit in consūmatione sēli. Mittet filius hominis angelos suos & colligent de regno ei omīa scandala. & eos qui faciunt iniquitatē. & mittent eos in caminū ignis. ibi erit fletus & stridor dentium. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eorū. Qui habet aures audiat. Bonū semē sunt hi. filii regni. omīa scandala. i. eos q̄ faciunt sine fine affectu mentis iniquę dicunt angeli. p̄mo colligē. quia in ipsa resurrectione reprobi difficultate onerū peccatorum deprimentē electi uero rapientur obuiam xp̄o in aera. In terris itaq; separabuntur iusti a iniustis. deinde ū in aere boni iungentur xp̄o. scītare. suo modo fulgentes. sine defectu. sicut sol in genere suo lucidus simū corpus ē. Caminū ignis dicit infernū. Officia quidē undicq; boni angeli intelliguntur implere bono animo. qm̄ ñ inuident. officia uero mīe mali implent.

Simile est regnū celorum thesauro abscondito in agro. quē qui inuenit homo abscondit. & p̄ gaudio illius uadit & uendit uniuersa que habet. & emit agrū illum. Per similitudinē thesauri in agro. spes nr̄ opes int̄ se positas ostendit. Thesaurus enī in agro intelligit filius dei. absconditus in carne aut i scīs scripturis. quē inuenisse gratuitū est. q̄ celestes diuiciē ñ nisi dāpno sēli possident. q̄ inuenit cōtemptē debet scīa. ut sit ei potestas uendi thesauro cū agro. uel ita. Thesaurus est celeste desiderium. ager in quo absconditē disciplina studii celestis. Quē agrū uendunt omnib; cōparat. q̄ uoluptatib; carnis renunciat. & terrena desideria p celestis disciplinę custodiā calcat. ut liberi se amplius cet studio intelligentie. Thesaurū absconditē debemus ñ inuenire. q̄ in corde nr̄o. quia in hac uita quasi in uia patrie

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

sumus. ne malignus spe quasi latrunculi urbm
ter obsidentes nos expolient si publice
thesaurū in uia portauerimꝰ. Non dico ut
occultemus. premus bona opa mā etiā sēptū
sit. ut deant opa uā bona. & glificēt patrē
urm. si ut in bonis opib; laudē extorē non
quetamus. Alibē. Thesaurus in agro duo testa
menta legis sūt in ecclia. p quoꝝ intelligen
tia ut in uno discatur. temporalia contēp
nunt. Q. & philosophi inuenunt. fecisse.
pro humana sciencia.

Rem.

Iterum simile est regnū celorū homini ne
gotiatori quereti bonas margaritas. In
uenta autē una pciosa margarita abiit
& uendidit oīa que habuit & emit eā.

Com

De margarita & thesauro par ano est. si
sup regnū celorū accipit ipse xpc. uel sup
na ecclia. siue celeste desiderium. hic uero & isti
ecclia adhuc psens in qua rā & uirtutes cunctū
celestium regnant. Bone margarite lex &
pphe. pciosissimū margaritū. noticia sal
uatoris. Negotiator est similis apl q obser
uationes contēplat pstinas. p xpm. ñ q inuen
tio noue margarite condempnet ueteres
margaritas. si q companē ei' ullis sit omis
gemma. habit negotiator de domo sua ad
forū. abit ecclia theca de possessionib; suis
ad scolas sapientū. Ille uendidit oīa. iste re
nunciat omib; & ipsi. quia unus huius desi
derati lapidis pciū reliqui laboris uacua
ra est compandū. Alibē. Si bonas margari
tas queris scos qb; conformeris. uel bona
pcepta seu spuales intellectus in qb; sit sa
lus. Inuenis tra p omnib; hominib; pciosam
margaritā xpm. & ei' pcepta mandatū
dilectionis. atq; sup omē intellectū reppis
penetrata carnis. testudine intellectum

Rem.

Liiij. uerbi qd erat apud dm. Iterū simile est
regnū celorū sagene missę in mare. &
ex omi genere piscium congreganti.
Quā cum impleta esset educentes. & sec
ubi sedentes. elegerunt bonos in uasa
sua. malos autē foras miserūt. Sagene com
pa ecclia uel pdicatio euangelica. que quasi
pisces de mari trahat homines a sclo in lum
ueri solis educit. Contexuerē sci apostoli
ex utroq; testamto sagenā euangelii. & usq;
hodie i fluctib; hui' scli rendit capiens bonos
& malos. In fine autē mundi trahē ad litus.
& discernent pisces boni in celū. mali i gehen
nā. Educent angli p resurrectionē sagenā
ipletā. qa tunc ecclia pdestinatos omis comme
bit. Et secus litus. hoc e post finē mundi of
ficio s mūcto qdā m iudicantes qs p sede
intelligit eligent bonos in uasa sua. i regna
tabnacula. malos ut ne uideant gliam di.
mittent foras in infernū scilicet. & hoc e qs
sequit.

Sic erit in consūmatiōe
scli. exibunt angli & sepabunt malos de me
dio iustorū. & mittent eos in caminū ignis.
ibi erit fletus & stridor dentiū. fletus de
ardore. stridor dentiū solet excitari de fri
gore. Ubi duplex ostendit esse gehenna. id est
nimi frigoris & feruoris. Cui bene iob sentē
tia consentit dicentis. Ad calorem nimiū tran
sibunt ab aquis nimis. Vel stridor dentium
pdit indignantis affectū. eo qs sero unusquisq;
penitet. sero ingemiscat. sero intrascat. Si qui
tā p uitaci i pbitate deliquerit.

Intellexistis hec oīa. Dicunt ei. etiā. Intelli
deo omis scriba doctus in regno celorū simil
e homini patrifamilias. q pfert de thesauro
suo noua & uetera. Aplis futuris magistris ñ
tamē audientib; s. & intelligentib; dignum
testimoniū reddit sub nomine patrisfamilias
se comparās. & illos. ppter scientiā scribas sic
pans. ac si dicat. Q. a me intellexistis. ideo dico uob.
qs omis scriba doctus. i. omis scribens sapiē
suo que a me audit sicut uos & alii in regno
celorū qs est ecclia. similis e hoi q sum patrisfami
as. qa dns exercituū iudicauit hominē & angelos.
& qui pfert de thesauro cordis mei noua &
uetera. i. nouū & ueteris testamti scientiam.
ai pdicatores
Apli quoq; instructi euangliū cōphār illud

feria. vi. in cena. xviii. p̄ pentē. D. Pacem dinḡ

Sabbato octauum capitulum. Ex uerbis ihu impiam suam docebat eos.

quod de thesauro doctīne eiciebant legis & ꝓphārū uocib; . Alīt uerus fuit humanum
gen' ad inferna descendē. nouū ē regnū cęlorū.
iuste uiuentes penetrare. P̄dicator ergo doc
tus & noua scit pferre de suis & ueteribus regm.
& uetusta de thesauro suppliciū. ut pene terre
ant ds̄ p̄mia non mutāt. Et factū ē cū
consummasset ihc parabolas istas. transiit
inde. Et uenit in patriam suā docebat eos in synagogis eorum ita ut mirarent & dice
rent. Unde huic sapientia hec & uirtutes
tales que p manus eius efficiunt. Nonne hic ē
fabri filius. nōne mater eius dicit maria. &
frēs eius iacob & ioseph. & symon & iudas.
& sorores eius nonne omnes apud nos sunt. Unde
ḡ huic oīa ista. & scandalizabant in eo.
Inhonorat dns̄ a suis. qq. & docendi prudē
tia & opandi uirtus admiratione molliet
Eius uero q̄ uerb & factis xp̄m esse cognosce
possunt. ob solam noticiā grīs cōtempnūt.
Infidelitas namq; hic magna hinc multa
cernens. ueritatē iudicij nō recipit. s; scan
dalizatur. q. impediri nitas arbitrū. Marcus
ait dīm dicū fabrū. oratis fab filium.
Verumq; dici potuit. credebant enī eo esse
fabrū q̄ fabri filiū. Et ū illoꝝ errore ueritas
latet. uere enī erat filius fabri. q̄ p ipsum in
pncipio oīa fecit. qui opat scō spū. & igni.
q̄ fabricatus ē aurora & solem. ecclia p̄mittam
& sequentē; pat xp̄i & xp̄s in magna domo
hui' mundi diūsi generis uasa fabricant.
& uasa ire igne spe molliendo in misticis
uasa cōmutat. Unde malachias ex psona
patis ait de filio & sedebit conflans & emū
dans argentū. & purgabit filios leui. &
conflabit eos quasi aurū & argentū. Ma
nifestum ē cognatos more scripture fres
seu sorores nūcupari. & sepe ulitas orig
nē commutatur. ut de dauid despectue dic
tum ē. Qui est filius ysai. S; humilia dns̄ re
spicit. & alta alonge cognoscit.

Erant illis. uiq; dicetis in hanc similitu
dinē medice cura ipsum. Quanta audi
uim facta in capharnaū. fac & hic in pa
tria tua. Qua in capharnaū plures se curasse
audiuim. cura & te ipsum. i. fac similiter
in tua ciuitate. ubi conceptus & nutrit⁹.
Quasi dicant. si credimus q̄ incerta fama
uulgauit. cum apud nos nichil tale fecerit
quibus commenta talia ipendenda erant
beneficia. Uerus medicus est. xp̄s. qui relau
dat lapsos ut post uulnera sanos simus.

Amen dico uobis. quia nemo ꝓpha
acceptus est in patria sua. & in domo sua.
& non fecit ibi uirtutes multas. ppter incre
dulitatē illorū. nisi paucos infirmos impo
situs manibus curauit. & mirabat ppter incre
dulitatem illoꝝ. Non solum ipse dns̄ & cap
ꝓphārū de q̄ moyses p̄dixit. ꝓphām uob
suscitauit ds̄ de frib; uris. s; & helias & ie
remias ceteriq; ꝓphe minores i patria sua
quā merito ciuitatis habuit se. Nos enī est
euel ciuib; mutare. & si psentia uiri opa
si utute considerare. s; infamie flagellate
recordari. Idcirco autē pauca uirtutes fe
cit ibi. q̄a si nullas faceret incredulis a q̄
bus deridebat forsan excusabiles putarent
uel si multa signa cernerent penit⁹ inex
cusabiles fierent & eo magis dampnarent.
Et quō nec ꝓphis credunt nec ipsi xp̄o
quē psentē cernunt illoꝝ incredulitatē
mutat. si quasi rem impulsam. s; mutari
se coram hominib; ostendit. q̄d unic mi
mare mirandum hominib;.

In ueritate dico uob multe uidue erant
in diebus helye. in isr. q̄ndo clausum ē celū
annis tribus & mensib; sex. cū facta ē fames
magna in oī terra. & ad nullā illarū
missus ē helyas nisi in sarepta sydonie
ad mulierē uiduā. Q. diuina fastidiosis
cuib; beneficia subtrahunt ꝓphārū gestis
non adhibent. q̄a sicut tempore famis

Sabbato xl. capitulum. Ite sedm̄ matthēum. Ad uos dico uobis quia nemo ꝓpha. & cetera.

Sabbato xlvi. capitulum.

Liber Decimum nonum Capitulum. In ill. herodes tetrarcha tenuit iohannē & uinxit.

nemo est in iudea reptus beliē dignus hos
pitio. & exere genus uidua ē quesita. & sic
multus ibidem legit naaman syrus ab eli
seo solus curari pmeruit. sic & uos pfidie
causa signo munere ꝑuabit. Vidua ad q̄
helias missus ē gentiū designat ecclīam.
que á suo conditore diu derelicta poplīs fi
dei nescius. quasi paupē filiū egenas hyp
nutebat. i. uerbo sclārie scientie absq;
utilitatis fructu docebat. Vñ bene hec ui
dua in sarepta sydonie ducit esse morata.
Sydonie quippe uenatio mundi. sarepta
ū mediū uel angusta panis interpratur.
his autē gentilitas exp̄mit quę mundi
uenatione dedita. i. lucris & negocīs scli
seruiens incendiū carnaliū cupiditatum.
pamsq; spūalis angustias paciebatur. do
nec helias. i. ypbetic⁹ sermo ad eā mittit
qui in iudea fame pcitabatur. clausa
cęli ianua. i. cessante scriptarū intellige
tia pro pfidia iudeorū. Venit g̃. ypbicus
sermo ad ecclīam ut recepto pacientie refec
tio corda credentiū. ubi p̄erat panis spūa
lis angusta. ibi farina oleūq; ore ypbe
tico benedicit. i. fructus & hilaritas cari
tatis uel gie dīnici corpis & unctio cris
matis in defectō uerbi ecclīastic munere
secundat. & hactenus hec munera apud
ecclīam non deficiunt. Q̄d hec mulier
misheū panē facta duo se ligna colligē
uelle testatur. lignū crucis exp̄mit quo
nob ē ꝑparatus uite ēsse panis. Et mul
ti leprosi erant in isrl sub eliseo ypba.
& nemo eorū mundatus est nisi naaman
syrus. Haaman enī syrus cuius nomen inter
pretatur decor. poplīm demostrat nationū
quādam pfidie lepra maculosū. s. p sac
menta baptismatis ab omni fe ditate pea
purgatū. q. capte consilio puelle: hoc ē
inspiratione signe gie q̄ iudeis male
seruantib; gentes rapuere. p salute ab he
liseo septies lauari iubetur. qa solū bap
tisma saluat qđ septiformi spū regenerat.
Vnde caro ei⁹ p̄ lauacrū uelut caro pueri ap
parusse memoratur. siue qa cunctos in ē
baptizatos in unā partē gie mat infantiā.
seu xp̄e intelligat puer cui⁹ corpi pbapt
mū tota credentiū sobolis adunatur. Par
sce terie secū tulisse dicit. quia oportet bap
tizatos diuini corporis participatione confir
mari. Et repleti sūt oēs
in synagoga ira hec audientes. & surrexer
& eiecerunt illū extra ciuitatē. & duxerunt
illū usq; ad supciliū montis sup̄ quē ciuitas
illorū erat edificata. ut p̄cipitarent eum.
Ipse aut̄ transiens p mediū illor ibat. Q̄ dns
testat de iudeis uerbo hoc ipsi testā facto. re
bbuentes mala pbonis o peior magistro dis
pulos hereditas. Diabolus chē mittē te de
orsum. iudi facto mittē conabant. Sz illorū
furentiū subito mente obstupefacta dns
descendit. malens eos sanare. q̄ pdere. ut p
dere cassata eorū nequitia deinceps desisterent
ab eius morte. Hoc enī uenerat bonū passio
nis ei⁹. nec hoc genē moris elegerat mori.

In illo tempē. Herodes tetrarcha tenuit iohem
& uinxit eū in carcere ꝑpē herodiadē uxorē
philippi frīs sui quia duxerat eā. Vet⁹ histo
ria narrat philippū herodis maioris filiū
sub q̄ dns fugit in egyptū frēm hui⁹ herodis
sub quo passus ē xp̄s duxisse herodiadē filiā
aretheę regis arabū. postea ū socer ei exorsus
q̄s da contra generū simultatibus tulit filiā
suā. & eam copulauit herodi inimico ei⁹. &
i dolorē pōris mariti & qa ille maioris esset
potestatis & famę. Ergo iohs q̄ uenerat i spū
& uirtute helyę. eadē auctoritate qua ille
achab regē corripuerat. & iezabel ei⁹ uxorē
arguit herodē. & herodiadē. Herodes
uebat enī iohs herodi. nūquid ē habere eā.
herodias aut̄ insidiabat illi. & uolebat eū
occidere nec poterat. timebat enī popl⁹
qa sicut ꝑpham cum habebant. Similit

Secm̄ marcū. herodes tenuit iohem
& uinxit eū i carcere. & reliqua.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

& herodes volens eū occidere ꝛ
metuebat sciens eū virū iustū & scm. &
custodiebat eū. Et audito eo multa faciebat
& libenter eū audiebat. & cū dies oportunus
accidisset herodes natalis sui cenā fecit pn
cipib; & tribunis & primis galileę; Hullū aliū
inuenimus obseruasse diē natalis sui. nisi
herodem. & pharaonē. ut quoꝝ erat ima
pietas ecce una sollempnitas: nos autē nō
natiuitatis diē luxuriando celebremꝰ. sed
diē mortis semp cōmemorādo timeamꝰ. ho
mo enī ad laborē natus & sci transeunt per
mortē ad regnū. Cumq; intrasset filia ipsi⁹
herodis audisset & saltasset & placuisset he
rodi. simulq; recumbentib; rex ait puelle:
pete a me qđ uis & dabo tibi. & iurauit illi.
qđ qcqđ peteris dabo tibi. licet dimidium
regni mei. Quę cū exisset dixit matri suę.
Quid petā. & illa dixit capud iohis baptiste. Cūq;
introisset statim cum festinatione ad regē.
petiuit dicens: Volo ut protinus des mihi in disco
capud iohis baptiste. Et contristatus est rex. propter
iuramentū autē & simul discūbentes no
luit ei contristari. Misitq; spiculatorem
& decollauit iohēm in carcere. & allatum
est caput eius in disco. & datum est puelle:
& dedit matri suę. Et accedentes discipuli
eius tulerūt corpus eius & sepelierunt illud in
monumento. Et uenientes nunciauerūt ihu.
Timens herodias ne aliquando herodes iohe mo
nente resipisceret. optabat in potestate hn
guā habe quę illicitas nuptias arguebat.
herodis quoq; sceleratum animum minime excu
sat. q ad hoc forte iurauit ut furtę occasio
ni machinas pararet. diuq; si obiurato iuran
dum se dicat fecisse. qđ si matris filia postu
lasset impetrū. Sane si aliqđ forte nos fecerim⁹
minus conuenienter. qđ obseruatū iurgat
in peiorē exitū. libere illud consilio salubrio
re mutandum noueri⁹. ac magis istame
necessitate puniendū nob. quā peiurando
puerio. Aliud crimen grauius esse dicendū.

iurauit dauid p dño occidē nabal virum
stultum & impiū. atq; omia quę ad illū
pinēt demoliri. si ad pmā intercessionē abi
gail prudentis femine nabal remisit mi
nas. si solū autē i iurando. si & in oib; qđ
agim⁹ hęc moderatio solerti⁹ est obseruan
da. ut si talem forte lapsum icidim⁹ ex
quo sine aliq peccato surgē ni possimus il
lum potius euadendi aditū petam⁹. in quo
min⁹ periculū esse credimus inuenta illos qui
hostilib; clausi muris ciuitatē euadere desiderant
rel portarū accessum. ꝑ mādicti considerāt.
ibi necesse est ut de siluendo locū eligam⁹.
ubi muro existente breuiore minimū pe
riculū cadentes incurrant. Idcirco dicit &
constitutus est rex. qđ consuetudinis est ut
opinione multorū sic narret historia cuius
quom⁹ eo tempore ab omib; credebantur.
Ubi dicit & ppe simul recumbentes inuite
herodes siue feliciss esse consortes. Legim⁹
in romana historia flaminū duce roma
norū a censoribus pulsū de curia. ideo qđ
meretricule quę siquā uidisse se dicat ho
minē decollatū. assensus sit. ut reus qđa
capitalis criminis in conuiuio trucaretur.
Quanto sceleratior herodes & herodias &
puella. Sed autē usq; hodie cernimus in ca
pite iohis pphe. iudeos xpm q caput & pro
phetarum pduisse. Caput legis qđ est xps
a corpore abscidit ppo. i. a iudaico populo.
& datur puelle de gentib; hoc est tradit⁹ ecclie.
& puella dat matri suę. adulter⁹ inde
licet synagoge. in finē creature. Corpus
iohis sepelitur capite in disco locatur. qa
littera quasi humo regit⁹ & sic in altari
honorat⁹ ac sumit⁹. Simul enī legis reliquiis
& cū iohe consepultus discipli ei⁹. i. audito
rel legis carnalib; in se obseruantib; exani
tis quasi iohis corpore sepulto. ueniunt ex
lege ad euangliū. ex littera ad spiritū. in q
pficientes dño coniungunt. Ecclesiastice nar
rant historię iohēm uinctū in castellum

Hec nota Ioannem.

J. Tur.

Nota

Hyst.

B. Tur. & Iu. & Genes. ta
lege & ei libri
ecclesiastice
hystorie.

anubie qđ macherūnta nominat adducerum. ibiq; trucidati. Corp' uero in sebaste urbe palestine que q̄ndā samaria dicta ē caput autē in ierosolimis humati est. Ad tēpore uliani apostate pagani inuidentes ei' amis q̄ sepulchrū iobis sollicite frequentabant monumentum inuadūt ossa dispgunt eadē rursus collecta & cremata iam dispgunt. Sz de' prudentia affuerūt q̄dā monachi ex ierosolimis qui mixta pagani ossa legentib; maximā eorū partē congregauerūt. & ad patrem suū philippū ierosolimam detulerunt. Ad' ille statim p diaconū suū iulianum misit athanasio alexandrie epō & ib; postea seruata theophilus eid̄e urbis epūs expurgato a sordib; templo se rapis ibidē posuit. & basilicā in honore scī iobis consecrauit. q̄ndo iubente theodosio pncipe fanagentiū destructa fr̄. Tēpr uero marciani pncipis duob; monachis orientalib; q̄ ob oratiōē ueneranter ierosolimā reuelat iobis caput suū ipta herodis q̄ndā regis habitaculum. Ad' ibi ab eis inuentū & ad sumptū. s. ñ multo p' in curia pductū. Illatū ē ab alus in emissam phenicie urbem. & in quodā specu in urna sub ēra ñ pauco tempore ignobiliter recondituū. donec demū idem iobis sēse suisq; caput ostendit marcello cuidā religioso abbati. ac pbitero in eodem dum specu habitarent. Ad' indicer caput luliano amo eiusdē ciuitatis epō. p pbatum pbrm constat inuentū. Ex q̄ tempr in eadē ciuitate decollato pcurso ris celebrari. ipso die ut arbitrant quo cap est inuentū siue eleuatū. Unde appellari dicit uas rotundū. & desup ualde extensū Serapis duct' est egypti ds. .a. cxlu.

Audiuit autē .B. lvii. .m. .L. xc. herodes fama ihu & omia que fiebant ab eo. & hesitabat eo qđ dicēbat a q̄bdā quod iobis surrexit a mortuis. a quibusdā ut qđ helyas apparuit. ab alus autē qđ. ppha unus de antiq̄s surrexē. & ait herodes iohēm ego decollaui. Qs est autē iste de q̄ audio ego talia. & querebat uidere eum. Apud marcū p yroniā expsse dicit herodes. quē ego decollaui iohem. h' a mortuis resurrexē. Yronice enā potuit duce seruus suus qui eū pp̄ls manib; decollauerat. q' matthis sic narrat herodes aut pueris suis. hic est iohēs baptista ipse surrexē a mortuis. & ideo uirtutes operant in eo. Ad si hec uerba confirmantis intelligant. sententiam dum est p' hesitationē confirmasse herodē in animo suo qđ ab alus dicebat. Sane q̄dē senserunt qđ maioris uirtutis sci a mortuis resurgentes. quā fragili carne grauati. Quā ta iudeorū inuidia exterruit contra dñm. ex euangelio docemur. Iohēm a mortuis surrexisse credebāt. ibm autē q̄ eor signa facit ñ surrexisse pdicabāt. s. furtū sublatū esse.

Quod cū audisset ihc .a. cxlvi. xcu. xlvii. secessit inde naucula in locū desertum seorsū. Et cū audissent turbe secute eum pedestres de ciuitatib;. Et exiens uidit turbam multam & miserta est eis & curauit languidos eorū. Bene dictū est secessit. non fugit. ut ostendat magis eū plecutores uitare quā timere. oportunū namq; tempus passionis expectans. utebatur ne homicidio de iohe iungeret homicidiū de se. uel ideo uarsit. ut nobis pberet exemplū utendi temperantie ultro tradendū se. sicut enī omīs eadem constantia pseuerat in tormētis. qua se torquendos offerunt. petendo. etā solitudines turbarū fidem an seq̄ curret explorat. & pbatā digna mercede remunerat. Turbe autē ñ numeris ñ uehiculis. s. pp̄o labore pedū ire deserti arripiunt. & salutis desiderium ostendēt. Rursus ipse excipiendo sanando egrotos. docendo mysticos. sanando egrotos. recreando ieiunos. q̄ntū deuotione credentiū delectetur insinuat. Unde p' quā apud iudeos pphia uocem pduxit. transiit ad desertū ecclie que uno carebat turbe relinquebāt

§ Hori' inde phenicie ciuitas uocari omissa q̄ edissā ut quidā codices habent quin in antiquis gloriatus inuenit. da edissā. est urbs mesoporamie.

Gray Scale 0 1 2 3 4

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Tricesimum Capitulum. Cum sublenasset oculos ihs.

ciuitates. id ē pstinas cōsuetudines & dogmatū uarietates. Q; dicit exiens significabat qđ turbe habuerunt eundi uoluntatē ad eum. Si uires si habuerunt & ideo saluator obuiā pgit. ·m· cxl·vii. L. lxvi. ccxlv. lxxvii

Vespe autē facto. accedentes duodecim dixerūt illi. Dimitte turbas ut euntes in castella uillasq; que circa sē deuertant & inueniant escas. qa hic in deserto loco sumus. Jste autē dixit illis. Non habent necesse ire. date illis uos manducare. Prouocat aplos ad fractionē panū. ut illis restantibus; se non habere magnitudo signi notior fiat. simul insinuans. qua occidie p eos sumus pascendi. Qđ ens agunt petrus & paul. per epistolas. nisi ut mentes mortalium celestibus; pascant. In uespe turbas refecit. qa uel fine sēculi. ppinquante. uel cū sol iustitie. p nos occubuit. ad uicinā spualis fidei fame sumus liberati. Hora ordinē mysteriū. sōl defectum legis euangelicus cibus; incepit. Si p p remissionē peccatorū uulneribus; medicina tribuit & pea mense celestis alimonia expenditur. Si est g necesse ut queramus escam in uillis & castellis; hoc ē ne deseramus panē uite. sine studio & laboris ementes philosophorum doctrinas siue ratiocinibus; munitas quarti patriu delectem. Q; autē discipuli deserti dicunt ee locū. figurat iudeos murmurantes de admissione gentium. Hic esaias in eorū uoce. Ecce gentes q̄si stella si rule. Jē. omis gentes quasi si sint. sic sē contra eo. Respondit ei philipp. Ducentorū denariorū panes si sufficiunt eis. ut unusquisq; modicum qđ accipiat. Et dicit eis. Quot panes habetis. dicit ei unus ex discipulis eius andreas frater symonis pe. Est puer unus hic q̄ habet quinq; panes ordeacios & duos pisces. Sed hec qđ sunt inter tantos. Jlli forte nos eamus & emamus in omnē turbam escas. Q; aut eis afferre illos in huc. Et precepit illis ut accūbere facerēt omnes sicim conuiuia super uiride gentili. & discubuerunt in partes p centenos & p quinquagenos. Quesierat dns a philippo temptans eum qđ uobis

Euangelium Marci. Vespe facto accedentes duodecim dixerūt illi dimitte turbas. &

cōmemorat unde esca dari posset turbis. Et cum quia ignorantia ppli erat in lege quā diu enim legitur: moysen uelamen positum est sup corda eorum. ppterea temptatio illa diu ignorantiā discipli demonstrabat. Eadem quippe simplicitate qua philippus loquitur & andreas. Si dns ostendit quatuor sat credenda populo se largiri escas eadem benigna potestate q̄ gratis redimendo sanat. Puer ferens panes cū pisc; unus de discipulis fuit. uel forte aliquis de turba. Q; autē philippus uel andreas singulariē dicit apud iohm. hoc alii euangelistę discipulos pluraliter diuisse referunt. intelligentes unū p certis locis uel ponentes pluralem numerū p singlari. Contubernia intellige diuersas hominū societates. q̄ de diuisis uillis ueneratur. uxta qđ mulieres eodem tabernaculo societatē habentes solent duci contubernales. Quinq; panes sunt q̄nq; libri moysi. qua in opus; legis tamq̄ ex pane erat uita. P legem enim dum nec cernitur cogitatio mundi creatoris. cursus labentis sēculi & uera deo seruiendi religio humano generi innotuit. In duob; autē piscib; intelliguntur psalmi. & p phetę tympanes austeritatē saporē legis. qua eruditur in lege dei populus de promissione dominice incarnationis nouę gratię dulcedine pascebat quasi in uirente aque specie consuetudine humanę uitę. Hinc est qđ dns p resurrectione ait. Oportebat impleri omnia que scripta sunt in lege moysi. & prophetis & psalmis de me. hic quippe sapiens scribe afferri panes & pisces. muthacas species intellectui restantis ueteris ad se referri. bene autē p aquatilia figurātur pphetantes de mundo. in quo populis fidelium sine aquis baptismi uiuere nullatenus potest. Panes ū ordeacei fuerunt qui cibi animantium & rusticorum qa rudibus; auditoribus; q̄si grossiora commenda sē precepta. animal enim homo ū pisci pit ea que sunt spē dei. Vnde dns cunctis predicatoribus; dona tribuens. & semp ad pfectiora. p uocans. primo quinq; panibus; quinq; milia refecit.

·g.

·lyst.

·d. q̄stiōn lxxxvii.

·M.

·B.

scdō septem pamb; quattuor hominum milia. ēcio discipl̄is suis carnis & sanguis cre didit ad ultimū dare ut edant & bibant sup mēsam suā in regno suo. uel ita Ordeacei erant panes q̄a ad uer̄ testamēti ꝑtinebant. & sicut uxr puent̄ ad medullam ordei. ita uetus testamēt̄ uesti̇ regimine carnaliū ꝙ sciat cum int̄ puenit̄. Duo aut̄ pisces q̄ sapor̄ pam dabant suauē sē duc ꝓlonge sacdotis & regis. q̄b; popl̄s usit gerebaꝑtur ut ꝑ eas consiliorum moderam̄ acciperet Ceb; mēturbat fluctuantis scēli more piscū quassans nec deficientib; figurabat̄ xp̄c uer̄ sacdos & rector. Puer portans ē popl̄s ille puerilis in sensu nec manducans quę quasi onus clausa portabat. nec aliog pascens. un de sequit̄. S; hęc q̄d sunt mē tamen. ac fiducia tur. ꝑ multis alimōia spualia pcurris supra omnē sensum corpis omnēq; luc̄am. q̄d ꝓdest lucta uer̄. Qa carnalit̄ sapiebant & in spe carnali q̄escebant q̄b; lex rēporalia ꝓmiserat ꝓpit̄ ea sup utride fenū iacē. Omnis enī caro fenū & claritas hominis sicut flos feni.

Discūbit̄ g̃ sup fenū q̄ carnē suā calcat. & floret illi quasi arens fenū conte scēli uo luptates s̄ sufficiens; dūmodi discubitus communā cēn. dūmodi signant conuent̄ ecclīarū. In quagenā aut̄ discumbit̄ q̄ adhuc i pēnitentia posit auditū uerbi capiunt. Hā q̄nq̄gena rius numer̄ pēnitentię & remissionis est. Centenū uero discumbunt q̄ ꝑ pēnitentiā q̄nquagenariū ad pfectū centesimū numerū cubili ascendentes. i solo iam utriq; ḡne desiderio sustinent. ℣. Et. Incepit aut̄ q̄nq; panib; & duob; piscib; respexit in celū & benedixit illis & fregit. & distribuit discipl̄is. discipli aut̄ turbis & manducauer̄ & sacurati sē. Tulerunt reliq̄as xij. cofinos fragmētoꝝ plenos. Manducat̄ aut̄ fuit numer̄ q̄si q̄nq; milia uirorū exceptis mulieribus & paruulis. In celū respexit honorē patris a quo erat ipse confessus. ut q̄ adessent intelligerent a q̄ tanto uirtutis accepisse effectum. dirigentes & ipsi illuc oculos mentis. Si panes nō frangerent nō alerent tantā turbā. sic & lex si nō aperet non pasceret multos q̄s aperta pascit. Vn̄ q̄s q; aplōs de reliq̄is implet cophinū suū. ut uel habeat unde postea gentib; cibos ꝓbeat. uel ex reliq̄is uerbi fuisse panes docerent. q̄nq; milia uirorū ꝺ̄ ꝓfectorum. Sex̄ fragilis & minor etas in digna fē numero. Vnde & in numerorū libro q̄ensi sacdotes & leuite & turbe pugnantiū describunt̄ seruis & mulieres & paruuli & ignobile uulgus p̄mittunt̄. Non noua creat saluator cibaria. si ꝓsentib; ꝺ̄nat. q̄a in carne uenient nō alia ꝓdicat. si ꝓphetę dicta mysteriis grē gratuita demonstrat. Vnde sequit̄. & fregit nā q̄a clausa sacramēta legis & pphar̄ patefecit. Panes frangendo multiplicātur. q̄a multiplicatur libri facti sunt exponendo legē frangens distribuit discipl̄is. & illi ꝓfectū frangentes distribuer̄ turbis. q̄a scīs doctoribus; apte sensum ut intelligerent scripturas. & intellectū auditoribus; toto orbe fideliter dispensauer̄. Qs turbe sibi discipli tollunt q̄a multa que a rudib; nō capiunt̄ a ꝓfectis intelligunt̄. Sed eni frag mēta que popl̄s non potuit manducare. q̄dā secretiora intelligentię. quib; ꝑplenus fē apl̄s. q̄si cophinū duodecim ꝑ cophinos apli figurant̄. & ꝑ aplōs chori sequentiū doctorū. foris q̄dē ho minib; despecti. & intus ad alenda humanum corda cibis salutaribus cumulat̄. Solent enī opera seruilia geri cophinis. Sz dū cophinos fragmētis ꝑplent. q̄ ut forma confunderet. infirma mundi elegit & q̄a q̄nq; sunt sensus exteriores hominis. v. milia uirorū secum sumpsit. dum designant eos. q̄ in hoc scīo bene nouerūt uti exterioribus; que possident. q̄ recte q̄nq; panibus alunt̄ q̄a tales necē est instrui legalibus; adhuc ꝓcepit. Nam q̄ mundo ad integrum renunciāt. & quattuor fē milia septē panib̄ refecit. hoc est euangelica refectiōe sublimes & spualia grā docti. Cui⁹ significationis causa reor in tercio tabernaculi q̄nq; columnas deau

In oct' apl'or paulu & petri. Sapientiam scōr̄ s c s s.

Tricesimum primum capitulum. Iussit ihs discipl̄os ascendere in nauicula. xxxi. capitulu. Vespe autem facto solus

Sabbato in nona. Feria tercia.

rat iussit fieri ante oraculū ū id ē scā scōr̄
quar tuor: qa meipientes p legem cathigantur
ne peccēt pfecta p gr̄am ammonēt ut deo de
uoti' uiuant. m. cxlvm. R. lxv. Sedm

Et statī iussit discipl̄os. garbm ē hoc capitulum.
ascendere in nauiculam & p̄cedere eū trans
fretū ad bethsaidā donec dimitteret t̄bas.
Marcus non habet iussit sed cogit. p qđ
ostendit̄ multos recessisse discipl̄os a dño. P̄ces
serunt discipli ad bethsaidam ciuitatē an
dreę & pet̄ & philippi apl̄or̄ū. q̄ est̄ in galilea
p̄pe stagnū genesareth & g̃ lucas refert
illud memorabile miraculū factū in loco de
serto bethsaidę recte intelligitur ū ipsā ciui
tatē diuisse. s; locū desertum p̄nentē ad eā.
Narrat iohēs turbas manducasse iuxta tybe
riadem. & discipl̄os uenisse in capharnaum.
quę ambę ciuitates sē in galilea iuxta stagnū
genesareth. q̄ etiā tyberiadis uocat̄ a ciuitate
tyberiade. Intelligendū est itaq; qđ p bersaydā
transiret in capharnaū. Plene quoq; notandū
quia iudeos paulat̄ tamq̄ deincepś nouos q
bos a lege suscepturos. s; qđ in deserto bersay
dę miraculū factū ē expresse figurauit dñm
uerbi pabula largiturum in deserto gelię
urū ū habentes. Vnde pulere bersayda do
mus fructuū in templ̄. Hinc ysayas. letabit̄
deserta & mua & exultabit solitudo & flo
rebit quasi lilium. Et paulo p̄. Ipsi uidebūt gl̃am
dñi. & decorem dei nr̄i. a. l. Sedm Iohēm.

Illi q̄ homines cum uidissēt qđ fecerat signū di
cebant. qa hic ē uere. ppha. qui uenturus ē in mun
dū. Hic q̄ cum cognouisset quia uenturi essent
ut raperent eū. & facerent eū regē fugit. Recte
sentiēt̄ tñ ypham p saluatorē nr̄m. ē imundi
t. ad mundū boiū cognitionē. Discipli autem eius
dñm putauerunt illum sic uenisse ut ia regna
ret. & hoc est uelle rapere & regem facere pre
uenire ipsius ems qđ ipse apud se occultabat
usq; in finem seculi. Vnde illud. j
Non est uestrum nosse tempora uel
momenta. Fugiens autē nob exemplū mōstrat
ut ī bonis quę agimus humani fauoris rebu
tionē uitemus. simulq; insinuat qđ altitudo
sua non potest intelligi. ay cxlyx R lxvi.
n.

Et dimissa turba ascendit in montē solus orare. Si fu
issent cum eo petrus & iacob & iohēs forsi
tan ascendissent cum eo. s; turba ñ potest
eum seq̄ ad sublimia. Hic datur intelligi
qa cum sederet in monte cū discipl̄is suis
quod iohēs cōmemorat & uideret turbas
ad se uementes descenderat de monte. &
circa inferiora turbas pauerat. o. cl. bcvi. A l.

Vespe autē facto solus erat ibi. lxxviii.
Nauicula autē in medio mari iactabatur
fluctib; erat enī contrarius uent̄. Quarta
autē uigilia noctis uidens eos laborantes. ue
nit ad eos ambulans supra mare. Et uolebat
p̄terire eos; recte inuti apl̄i recesserāt a dño.
ne piclitarent̄. Vigilię militares in spatia ho
rarum ēna diuidunt̄. Ergo hic ostenditur
discipl̄os tota nocte piclitatos. & in extremo
noctis qđ designat consūmatiōnē mundi aper
tiū habē a dño. p̄ma uigilia fugit legis. sedā
ppharū. tcia corp̄is aduent̄ quarta in redi
tu claritatis. s; uenient̄ ad ecclīā uagā. &
naufragā antiq̄. spū tessam. & tot̄ seculi mo
tib; ecclīā actā. diu tota nocte piclitant̄. qa
dum se considerat ho nichil inuenit nisi
tenebras angustiarū. & estus hostiū insur
gentium. Cum ū mentē ad supna p̄sidia lu
men erigit quasi inē umbras noctis repen
te ortū lucifer conspicit. q̄ diē p̄eximum.
id est xp̄m nunciet. Lucifer namq; tres ho
ras noctis. i. totam uigiliā matutinā illu
minare dicit̄ Dñs in terra uidit suos labo
rantes in mari & ñ mox eis succurrit. qa
& si ad horā differre uidetur auxilium
tribulationibus. tamē eos tandem corroborat.
Hinc est qđ uemens uolebat p̄terire discipulos. ut ad horā turbam & continuo liberam apl̄i. ereptionis suę miraculū stupēt
& maiores gr̄as dño referrent. Idem fit in
tēpestatib; passionū quę a p̄fidis ingerunt̄.
Vnde illud ecclīe martyris in certamine
desudantis. Quare me repulisti. quare tristis

Sabbato in nona. Feria tercia.
xxxi. capitulu. Vespe autem facto solus erat ibi. & reliqua
Euangelium garbm. Vespe autē
Scdm Iohēm
Feria iiii
B. i mir.

A. de concordia euāgt.

incelo. dum affligit me inimicus. Si. qm̃ apli intelligẽ potuerunt dñm uelle p̃terire eos. nisi quia in diuisum ibat. qs hoc mihi. si adūnit. Quomodo g̃ uolebat p̃terire. qs confirmauit. n̄ qa illa uoluntas p̃tereundi. ad discipulos. erat. illū clamorem ualebat cui subuenire oportebat. ℣. ℟. ℣.

Et uidentes eū sup̃ mare ambulantē. turbati sũt dicentes. qa phantasma ē. & p̃ timore clamauerũt. Statimq; ihc locut̃ ē eis dicens. habete fiduciã ego sũ. nolite timere. Non subiungit. qs ēt. qa uel ex nota uoce poterant eū intelligẽ. uel ex hoc. qđ ēt ad moysen ita nouerãt locutū. hoc dicit. filius ist. q est. misit me ad uos. P̃ amore ni murũ clamauerũ. qa magnu timoris indiciũ ēt. confusius clamor & incerta ugit. Qđ autẽ turbati sunt dñm tam uidentes sup̃ mare ambulantẽ. mihi ne insinuat. qa sepe fit ut cũ aliq̃ sub uno diuine tribulationis ortu. sed tamen. si statim credatur uera liberatio. deo p̃manente. pro forma dine immensa. ad liberationẽ dirigat. oratio. qa. ppe est dñs inuocantib; eũ. Quod uero dixerunt phantasma esse. significat. qa quidam cedentes diabolo dño p̃ aduentu dubitabunt. unde illud. Putas inueniet filius hominis fidem in terra. ℣. ℟. ℣.

Respondens autẽ petrus dixit. Dñe si tu es. iube me uenire ad te sup aq̃s. at ipse ait. ueni. Et descendens petrus de nauicula ambulabat sup aquã ut ueniret ad ihm. Videns uero uentũ ualidũ timuit. Et cũ cepisset mergi clamauit dicens. Dñe saluũ me fac. & continuo ihc extendens manum apprehendit eum. & ait illi. Modice fidei quare dubitasti. In petro considerandum ē fide eum ceteros ante isse. Hã p̃ceteris p̃mus respondit. Tu es. xp̃e filius dei uiui. p̃mo passionẽ dum malum putat de testatus ē. primus & moriturũ se & negatum sponsor. p̃mo lauari. s. pedes. p̃hibuit. gladiũ. g̃ q̃q; aduersum eos. q. dñm cõprehendebant eripuit. Q̃ putant corp̃a dñi. ñ esse uerũ. qa sup aquas ambulauit. respondeat. quom̃ petrus ambulauit. quẽ hominẽ ñ negarit. Cum cepisset mergi animi fides. ardebat. s. humana fragilitas in profundũ trahebat. De dño quidẽ sic aut dionisius in opusculis de diuinis nominib; Ignoram. qualiter de uirginea sanguinib; alia lege p̃ter naturalem formabat. & quasi ñ infusis pedib; corporale pondus & materiale onus habentib; deambulabat in humida & instabilem aquę substantiam. Mare ē scilicet uentus & tempestas ē unicuiq; sua cupiditas. Sicut uentus crescunt fluctus. sic tam̃ nauis ambulat. Qui eni̇ p̃seuerauit usq; in finẽ. hic saluus erit. Amas dñm sub pedib; tuis ē. timor scilicet. amat scilicet absorbet te. Cũ fluctuat cupiditate cor tuũ. inuoca dñm. qđ autẽ petrus implorat ne mergat. significat. qb; dã tribulationib; etiã p̃ ultimã psecutionẽ purgari ecclia. unde illud pauli. Saluus erit sic tam̃ quasi p ignem. ℣. ℟. ℣.

Et cum ascendissent in nauiculã cessauit uentus. Et statim fuit nauis ad terrã. ℣. ℟. ℣. qua ibant. ℣. ℟. ℣.

Qui autẽ in nauicula erant uenerũt. & adorauerũt eũ dicentes. Uere filius dei es. Non mirum si ascendente dño in nauiculã cessat uentus. qua in quocumq; corde p̃ gratiam suã amoris ad ēt. mor unitũ sã uirtutũ & adunans mundi. & malignor. spiritũ bella desecuit. Dñs in miraculo panũ se conditorẽ rerum ostendit. In ambulando sup undas se subdẽ corpus liberum ab omi grauedine peccatorũ in placando uentos undarũ q̃ tribuẽ se dñatorẽ elementorum. Ubi autẽ sua p̃senua transiit nauis de fluctu ad solidũ tranquillitatẽ portat. p̃ suũ claritatis reditum ecclie pax & tranquillitas indicat. Et quia manifestus

Tricesimū ſcūm Capitulū. Patres nr̄i manducarunt.

m glā aduenet recte ammuanteſ unuerſi
locuti ſū vere filius dei eſt. .m. cl.m. lxiv.
Et cū tranſfretaſſent .l. cccxcvi. lxxx
uenerunt in terrā geneſar. Et cū cognouiſſēt
eum uiri loculi miſerūt unūſam regionē
illam. & obtulerunt ei oēſ male habentes. &
rogabant eum ut uel fimbriā ueſtimēti ei⁹
tangerent. & q̄cumq; tetigerūt ſalui facti ſūt
Cognouerunt eum rumore. q̄n eā p̄ ſig
norū magnitudine plurimū facie notuſ
erat fimbriā ueſtimēti ei⁹ minime mandatū
mihoc mellige: uel grātū diſtributionē.
Vt enī ex veſte fimbria. ita ex xp̄o ſc̄ī ſpe
uirtuſ exiit. q̄e aplīſ data. ſalutē hiſ q̄ con
tingē cupiunt ſubminiſtrat. Geneſar. q̄ppe
idē eſt q̄d geneſareth. ſi a uicinitate lacꝰ die
ta eſt. ꝓuincia ēa geneſar: ſeu ēa geneſareth.
Altera die turba q̄e .a. lii.
ſtabat tranſ mare uidit quia nauicula alia
non erat ibi niſi una. & quia ñ introiſſet
cum diſcipliſ ſuiſ ihc in nauē. ſ. ſōli diſcipli
ei⁹ abiſſent. aliq; ū ſuppueneret naues a tybe
riade iuxta locum ubi manducauerunt
panē grās agentes dño. Cum g̃ uidiſſet
turba quia ihc non eēt ibi neq; diſcipli ei⁹
aſcenderunt nauiculas & uenerunt caphar
naū querentes ihm. Turbe q̄e adhuc erant
tranſ mare. unde diſcipli uenerant inſinua
tum eſt hoc miraculū q̄ſ ſup aquas ihc am
bulaſſet quia non fuerat ibi niſi una nauis
& in eam non intrauit ihc cū diſcipliſ.
Vnde g̃ factus eſſet tranſ mare niſi ſuper
aquas ambulaſſet. una nauis catholicā de
ſignat eccliam. alie ū a tyberiade ſup uen
entes quib; turbe tranſportantur. ſignifi
cāt conuent⁹ eaꝝ q̄ non ſincere querē ihm.
Et cū inuenſſēt q̄d eū tranſ mare dixerē ei.
Rabbi q̄ndo huc ueniſti. Preſentat ſe tur
bis a q̄b; ne raperēt in montē in montem
fugerat q. confirmat nob omnia illa facta ī
magno ſacramēto eſſe. Reſpondit ihc & dixē.
Amē amē dico uob. queritis me ñ q̄a uidiſtis
ſ̄cm Iohem Altera die turba q̄e ſtabat
tranſ mare uidit q̄a nauicula alia ñ erat.

ſigna. ſ. quia manducaſtis ex panib⁹. & ſatura
ti eſtis. Reſpondit hoc eſt p̄ illorū uerba
ſubnuxit quā multa ñ queritis ihm ñ ut
illis faciat bene ſcīm rēp⁹. ut fugientes ad
eccliam q̄ndo p̄munit a potentioribꝰ. Opera
mini ñ cibū q̄ pereat. ſ. quiſ manet in uitā
ēternā. q̄m filius hominis dabit uobis. id ē
querite me ꝓpt̄ me. ſi ꝓpt̄ aliud. Ipſe eſt
enī cib⁹ quo uiuunt & angli. q̄ pmanet in
uitam ēternā. ut poſt apte dicat. Satagit q̄
eorū ſanare mētes. quorū ſanauit & uentres.
Vere filiꝰ hominis dat cibū ſpūalē. unde ſeq
tur. hunc enī pat̄ ſignauit dñs. Q̄d ē ſigna
uit. p̄p̄ium q̄dā dedit illi ne ceteris cōpara
retur hominib⁹. ideoq; de illo dictū ē. Vnxe
te deus deus tuus oleo exultationis p̄ partici
pib; tuis. g̃ ſignare eſt exceptū habere p̄
participib; ſuis. quia q̄ eſt filius hominis.
ē & filius dei. Dixerunt g̃ ad eū. q̄d faciemus
ut opem⁹ opa dei. q̄a intellexerunt cibū illū
eſſe opus dei. querē q̄d obſeruando hoc p̄
ceptū facē poſſint. Reſpondit ihc & dixit
eis. Hoc eſt opus dei ut credatis in eū quem
miſit ille. hoc eſt manducare cibū q̄ pma
net in ēternū. Vtquid paras dentē & ven
trem. credē & manducaſti. .a. lii. m. cl.xi. lxxxvi.
Dixerunt g̃ ei. q̄d g̃ tu facis ſignū ut uideam⁹
& credamus tibi. q̄d operaris. Sciebant magnū
eſſe q̄d de q̄nq; panib; fecerat ſ. huic cibo p̄
ferebāt manna. Mouebat inſup q̄a plus
ihc ꝓmittebat quā moyſes ꝓponens ſe illi
ꝓmittendo cibū pmanentē in uitā ēternam.
Patres nr̄i manna .a. lii. l.xxxvii.
manducauerē in deſerto ſic̄ ſcriptū eſt.
Panē de celo dedit eis manducare. q̄ſi dicāt.
ſic paruū q̄d putes in manna q̄d pſalm⁹ uocat
panē celi. Dixit g̃ eis ihc. amē amē dico uobis. ℣.
ñ moyſes dedit uob panē de celo. ſ. pat̄ meꝰ
dat uobis panē de celo. Verus panis de celo
uerbū eſt cuiꝰ egreſſio a ſummo celo. i. a pat̄
& uertitur in hac dum deſcendit ī carnē.
q̄d fuit deſcendere de celo. Moyſes uero ñ

nota bene

ſ. aūgn.

est qui de celo descē
dit & dat uitam
mundo. Pater mi
hat uobis panem
uerum. Panis u
ri est qui descen
dit de celo & dat
uitam mundo.
panis

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

sic de cęlo ſ; de arte dedit manna in figura
hui⁹ uer⁹ panis corda uiuificantis. Angeli
purum uerbum ſolidū cibū comedunt. nos
idem uerbū ſ; in lac uer⁹ ſi. quia ſi ñ possum⁹
comedę. possumus sugę. Hisi enī incarnare⁹
a nob ñ agnosceretur. a nob ſi gustaretur.
Dixerunt g̃ ad eū. dne semp da nob panē
hunc. Panē qui eos reficeret querebant. &
q̄ non deficeret. sicut samaritana uolens care
re mdugentia aquę. corpalē intelligebat
aquā. de qua dns dicebat. qs̄ qui eā biberet
ſi sitiet⁹ in ęternū. a. lv. m. cclxxxiii.

Jncap. lxxxvi. Dixit autē eis ihc. R. clxx. l. cclxxii.
Ego sum panis uite. q̄ uenit ad me ñ esu
riet. & q̄ credit in me ñ sitiet umq̃. S;
dixi uob quia uidistis me. & ñ credidistis.
Sciat uenire ad ihm ẽ credere in eū. ita
non esurire. & non sitire significat eande
mdebet ęternā sanctitatē; dixi q̄a sum pa
nis reficiens ſ; ad mpperiū urę. infidelita
tis. dixi. quia uidetis. & ñ creditis. & ita ẽ culpa
tua. quod autē uenitis alit q̄s recipio. ex
gratia est. unde sequitur. a. lxi.

p defunctis. Omne qd dat mi pat̃ ad me uenet. & eū q̄
uenit ad me non eiciā foras. Pat̃ dat filio. i.
trahit illos qui ppter⁹ credunt in filiū. q̄a
eū cognant patrē habere dm. Tales g̃ non
eiciet⁹ foras ſ; intus manebunt in secreto
beatitudinis. unde dicitur. Intra in gaudiū
dni tui. Supbi uero quos ẽ foras eici nichil
habent. neq; hic neq; in futuro in interiori
bono mentis. i. in gia diffusa p spm scm in
cordibus uris. & hoc inde ꝓuenit. q̄a tua ſi dei
uoluntatē facim⁹. humilis ū ſi omittit
facę uoluntatē di. p sua. & ideo ſi ęternā foras
mebit⁹ herentē humilē. q̄a uem facę ñ meā
uoluntatē sōlūmodo. ſ; ętnā uoluntatē pa
tris. & hoc est qd dicit. a. lxii. m. ccxcv.

Jncap. lx. Quia descendi. R. clxxvi. l. cclxxvii.
de cęlo ſi ut faciam uoluntatē meā. ſ; uo
luntatē ei⁹ q̄ misit me. Descendit de cęlo
dns factus homo. ut humilem dm sequamur
ille. quē puderet seq̄ humilem hominē. hęc
est aut̃ uoluntas ei⁹ q̄ misit me pat̃. ut
omne quod dedit mi non pdā ex eo. ſ; resusci
tem illud in nouissimo die. Dari ſ; e humi
les in quo fit prima resurrectio dū anima
dm cognoscit. Ham ñ ydet ex eis omnibus
quęquā quod esset si foras eiceret⁹ ſ; glose
resuscitabit illū in sctā resurrectionē. Jmmi
tes quidē pcunt. ſ; de pusillis nichil. unde alt
bi. Non ē uoluntas di ut pcat un⁹ de pusillis.
hęc est aut̃ uoluntas patris mei q̄ misit me.
ut omnis qui uidet filium & credit in eum
habeat uitā ętnā. Et ego resuscitabo eū in
nouissimo die. Per me mediatorē multe patet
credentib; dare uitā uitā. q̄ enī uidet &
credit in me qui sum uita sic & patrem
habet in me uitam. & in corpore resuscitabit
hic aīa. q̄ uidet filiū & credit in eū. & alibi.
q̄ audit uerbum meū. & credit ei q̄ misit
me. habet uitā. q̄a q̄ credit in filiū. credit
in patrem. & econuerso. & sicut pat̃ habet
uitam in semet ipso. sic & filiū ī se ipso. a. lx.

Murmurabant g̃ iudei. cxli. R. t. lxxx. Jncap. lxx
iudei de illo q̄a dixisset ego sum panis q̄ de
cęlo descendi. & dicebant. nonne hic ē ihc filius
ioseph cui⁹ nos nouimus patrē & matrē. Et m
g̃ dicit hic q̄a de cęlo descendi. Jsti a pane de
cęlo longe erant auribus apris surdi. erāt inde
bant & ceci stabant. Panis q̄ppe ille interio
ris hominis esurire querit. unde alibi. Beati
q̄ esuriunt & sitiunt justitiā. Datur⁹ g̃
dns spm scm dicē se panē q̄ de cęlo descendi
bortans ut credam⁹ i eū. Creatē enī in eū.
hoc est manducare panē uiuū. & inuisibilē
sagina q̄ inuisibilē renascit. mt nouellat
& intus satiat. a. lx.

Respondit g̃ ihc & dixit eis. Solite murmu
rare in uicē. Nemo potest uenire ad me ñ
pat̃ qui misit me traxerit eū. Et ego resusci
tabo eū in nouissimo die. Quē ebat pater
quē ñ. quare illū trahat. quare ſi illum.
nolli uelle iudicare. ſi ñ uis errare. Hec

ista tractio habet uoleñtiã s; uoluntatis ex
citationẽ. Intrare aliqs ẽcclam potest no
lens. accipe sacrañtũ potens nolens. s;
credere ñ potest nisi uolens. Tractus est
petrus a patre. tañ p filiũ incarnatũ eũ
ait. Tu es xp̃s filius di uiui. Audiuit eñ. Bea
tus es symon bariona quia caro & sanguis
non reuelauit t̃. s; pat̃ mꝰ qui ẽ in ẽlis.
Ista reuelatio ipsa ẽ attractio. Ramũ uiridem
ostendis oui & trahis illam. Hucci monstran
tur puero & trahit. unde ducit̃ trahit sua
quemq; que uoluptas sua. Hos g̃ ñ u sed
cordis uinculo adeo trahim̃. Resuscitabo
eum ut uideat qꝺ credit. manducet qꝺ
esurit. habeat qꝺ desiderat. dũ trahitur. ẽ
scriptum i pphis. Et erunt oñs docibiles di
Omñs q̃ audiuit a patre & didicit uenit ad
me. In pphis. id ẽ in aliq̃ pphar̃. uel plura
liter in pphis. qa uel ponit uerba. & alii cum
eo sententiã. Omñs homines illꝰ regni. idest
xpiane fidei erunt docibiles di. qa & si
homines foris locunt̃ tamen solus dꝰs intus
sensum aperit. intus instruit ueritatis ag
nitione & amore. & ita q̃cumq; audit &
discit a patre uenit ad me. S; ne qs se excu
set sic numq̃ uidi patrẽ. quoñ disco ab eo
subdit. A. lxi. o. cxii. l. c ix.

Non qa patrẽ uidit qs q̃ nisi is q̃ ẽ ex deo.
hic uidit patrẽ. Ego uidi patrẽ ñ uos. & tamen
ñ uenistis ad me. nisi tractu a patre. trahi
a patre ẽ discẽ a patre. discẽ a patre ẽ audi
re a patre. audire a patre ẽ audire uerbũ
patris. i. me. Amen amen dico uob. A. lxii.
qui credit in me. habet uitã ẽtnã. hoc est
habet me qui sum uita ẽtna. Reuelare se
uoluit qꝺ esset. ut decet. uita. ẽ autẽ credẽ
in dñm p fidẽ & dilectionẽ conuenire illi &
tandẽ in ipsũ imitando eũ. A. lxiii.

Ego sum panis. o. cc lxxx iiii. R. clxv.
uitq; pascit uere. l. ccl vi. A. lxiiii.
donec pastos iungat uitq;. Patres
uestri manna manducauerunt in deser
to & mortui sunt. hic ẽ panis de ẽlo descen
dens. ut siqs ex ipso manducauerit ñ mori
atur. Unde supbiris. an qa patres mandu
cauerunt manna. quare mortui sunt.
qa quod uidebant credebant. qꝺ ñ uide
bant ñ intelligebant. Bene g̃ dicunt pa
tres uri qa similes illorũ esus. De morte
animę loquunt̃. nã corporaliter omñs mortui
sũt. & uiuit. & iustus. Iustus autẽ ñ secñm ani
mã mortuus est. qa inuisibilem cibũ spiualiter
intellexerunt. ut moyses & aaron. Nos
etiã hodie uisibilẽ cibũ accipim̃. s; aliud
ẽ sacramentũ. aliud uirtus sacrañti. quod
multi de altari accipiunt & moriuntur.
Unde apls. iudicium sibi manducat & bibit.
Non bucella dñica uenenũ fuit iude. eũ
in eũ inimicus intrauit. s; bonũ malus
male accepit. Ergo panẽ ẽlestem spualiter
manducare. hunc panẽ significauit mãna.
hunc papa significat altare dñi. Sacrañta in
signis clausa sunt. in re q̃ significant pa
ta sunt. audi apl̃m. Patres nri omñs sub nu
be fuerunt & omñs mare transierunt
& omñs in moyse baptizati sunt in nube
& in mari. & omñs eandẽ escam spualem
manducauerũt. Spualem utiq; eandem.
nã corporalem alteri. s; patres nri non
patres illoꝝ. & adiungit. & omñs eundẽ
potũ spualem biberunt. aliud illi. aliud
nos. s; specie uisibili. qꝺ tamen hoc idẽ signi
ficaret uirtute spuali. De modo eundem
potum bibant mqt de spuali. sequenti cos
petra. petra autẽ erat xp̃s. unde panis in
de potus petra xp̃s in signo. uerus xp̃s in uer
bo & in carne. & quoñ bibert̃. petra illa est
petra de uirga bis. quod significat duo ligna
crucis. hic ẽ g̃ panis de ẽlo descendens. ut
siqs ex eo manducauerit ñ moriat̃ in ẽtnũ.
s; qꝺ pertinet ad uirtutẽ sacrañti. ñ ad uisibile
sacrañtũ. q̃ manducat in corde ñ q̃ premit
dente. hic idẽ in hoc loco ẽ panis. & cõsequen
ter determinat qs panis. A. lxv. o. cc lxxxiii.
R. clxvi. l. cc lxvi.

duo ligna crucis.

Scdm Iohem Ego sũ panis uite patres nri manducauerũt manna. & relq.

d. ps exxcm. 7 sr̃obem.

Ego sum panis uiuus. q̃ de celo descendi. Si q̃s manducauer̃ ex hoc pane. uiuet in ęt̃nū. Talem se exhibuit panis uiuus. i. uiuificans & ęt̃nus descendendo i ĩtã. ut panẽ angelor̃ manducaret homo. Ipsa enī ueritas. sapientia. uirtus dī. cibus est angelor̃ & hominū. Q̃ g̃ fide & dilectione manducauer̃ ex hoc pane celesti. & ei se coniunxerit in ęt̃nū uiuet p iustitiã. ueritatem & sapientiã. Et panis quẽ ego dabo caro mea ē p mundi uita. Hoc quando caperet caro q̃d dix̃ panẽ carnẽ? Vocatur caro q̃d ī capit caro. & ideo magis ī capit caro. q̃a uocat caro. Iuxta q̃d augustinus & alquinus exponunt. & carnẽ suã uocat hic dñs fidelium societatẽ in corpore suo. quod est ecclia. panẽ. q̃a ecclia cotidie refi cit q̃s recepit. & in ea quousq; ad plenam sacietatẽ pueniant. alt̃ alterius ũbo & exemplo pascit. Vnde & dñs ad petrũ. Pasce oues meas. caro autẽ. xp̃i ecclia dicitur. q̃a incarnatum ũbi fide & sacramẽtis unitatem de sp̃u xp̃i. Sicut enī corpus unius cuiusq; hominis uiuit de sp̃u sto. ānis. id est de anima sua. ita fideles animę uiuunt de sp̃u sco. Vnde paulus. Qui non habet sp̃m xp̃i. hic nō est ei. .a. .lxvi.

Litigabant g̃ iudei ad inuicẽ dicentes. quomodo potest hic carnẽ suã dare nobis ad manducandum? Ideo litigabant q̃m panẽ concordię nō intelligebant. Vnus panis unū corp⁹ siue una caro. & multi sumus. Scire debemus quomodo cum xp̃o unū corp⁹ efficiamur. Si credis quomodo apli crediderunt unum cum eis corpus xp̃i efficeris. In hoc uero aut nobis intelligimus q̃d in eo manemus & ipse in nobis. quo de sp̃u suo dedit nobis qualiter quoq; panis unus efficiamur. aug⁹ docet in sermone de sacramẽtis fidelium feria sexta. passę. Oportuit inquit esse labores; bonos. id est anticipationem euangelium. Ecclesia est. q̃ndo catechumenus facta fuerit in borreo seruata est. q̃ndo nomina uasa dedit moli christi iejunus & exorcismis ad aq̃as uenit. q̃ndo confessi in baptismo unus facta est. accedente feruore sp̃u sc̃i coca est. & ita facta dñi cuius panis quorum g̃ unū facta est sic unus estote. tenendo unā fidem. unā spem. induendo unā caritatem. q̃d autem ad inuicẽ litigantes querunt q̃m possit dñs carnem suã dare ad manducandū nō stant audiunt. adhuc est dicit unde magis moueant. dicit g̃ est ibi. Amen amen dico uobis nisi manducaueritis carnem filii hominis & biberitis eius sanguinẽ. non habebitis uitam in uobis. quorum deest & q̃s nam modus sit manducandi istum panem ignorantes. ueruntamen. nisi manducaueritis nō habebitis uitam in uobis. Et ne istam uitam intelligerent adiunxit. Q̃ manducat meam carnem & bibit meum sanguinem habet uitam ętnam; qui nō manducat carnem dñi nec bibit eius sanguinem. nō habet in se uitam. & q̃ manducat & bibit. habet uitam. Non est ita impetrandus est. nam q̃a nō sumit eā non uiuet. nec tamen q̃ eā sumit uiuet. Cibum & potum q̃ dant uitam ętnam nullo intelligit dñs societatem corporis & membrorum suorum. q̃d est ecclia. in predestinatis uocatis. iustificatis. glificatis. Quorum primum iā factum. i. predestinatio secundum ecclie factum est. & fit & fiet. i. uocatio & iustificatio quartum nō nisi in spe est. in re autem futurum est glificatio. huius rei sacramentum. i. unitatis corpis & sanguinis xp̃i. alicubi cotidie. alicubi certis intuallis dierum in dñica missa celebratur. & de missa diu sumit. q̃b; dā ad uitam. q̃b; dam ad exitium. Res uero cuius sacramentum est omni homini ad uitam. nulli autem ad exitium. Et ego resuscitabo eum in nouissimo die. hoc subiecit. ne cogitaret si mors corporalis. .a. lxvi.

Caro enī mea uere est. .m. celebre mss. celebri cibus & sanguis mis uere est potus. R. cibi. Cui cibo & potu appetant homines ut si esuriant nec sitiant. hoc uerum non possunt nisi iste cibus & potus qui eos a quibus sumit

d. ps exxcm. 7 sr̃obem.

aug⁹ & alquinus

.a.

.l. alexandrinī

.m.

aug⁹

.R.

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

ĩmortalē & incorruptibilē facit. i. societatē
ipsa scōz ubi pax & unitas p fecta. ꝓpterea
quippe sicut ē ante nos mediator hom
nes dī xp̄e corpus & sanguinē suū in his re
bꝰ cōmendauit que ad unū aliq̄d redigunt
ex multis. aliud namq; manet ex multis
gr̄is conficit. aliud manet ex multis acinis
confluit. .a. lxxvii.

Qui manducat meā carnē & bibit meum
sanguinē. in me manet & ego in illo. Ꝟ exponit
quid sit manducare carnē eius. & bibere ei⁹
sanguinē. hoc est manducare. & illā escam
& illū potū bibere. in xp̄o manē. & illū ma
nentē in se habere. ac ꝓ hoc q̄ si manet ī xp̄o.
& in quo non manet xp̄c. procul dubio nec
manducat ei⁹ carnē. nec bibit ei⁹ sanguinē.
etiā si tantę rei sacramentū ad iudiciū sibi man
ducet & bibat. Manducare & bibere plena
refectio nobis ē. & p carnē & ecclām ut supra
dictū ē. p sanguinē quoq; xp̄i. ecclam intelli
gimus. quia sanguis sedes animę ē. & ecclā
quodā m̄o sedes ipse sui. q̄ est quasi aīa anima
rū omniū fideliū. Manducam⁹ g̃ carnē xp̄i.
& sanguinē ei⁹ bibim⁹. si maxime & si glāter
gaudemus de participatione ecclię. in qua
xp̄e tam q̄ caput. & ipse ei⁹ quasi anima in
qua sacramentoz cōmunio. & peccatorū re
missio. possimus quoq; ad plōnā ꝟ singliter
hęc ita referri. panis quē ego dabo caro mea
ē. p mundi uita. tale ē q̄d dicit. Refectio quā
ꝓpono ut ad sacietatē scilicet diuine contē
plationis p ducat. est incarnatio mea facta
ut mundus uiuat. Nisi manducaueritis
carnē filii hominis. & biberitis ei⁹ sanguinē.
non habebitis uitā in uob. hoc enī nō reficiami
ni in fide incarnationis. ad uitā beatā nō pue
nietis. Ꝟ sanguinē intellige animā. cui sanguis
sedes animę sit. Qui manducat meā carnē &
bibit meū sanguinē. habet uitā ętnā. ac si
dicat. q̄ mentē suā lenificat & pascit. q̄a carnē
& animā supsi ut totū hominē saluū face
rem. in ua salutis ē. Caro mea uere ē cib⁹
& sanguis mis uere potus. id ē p carnē meā
& sanguinē dabo uerā sacietatē sufficienter
indelicet diu; ętnā; caro enī saluatoris pro
salute nr̄i corpis oblata. sanguis uero am
ma nr̄a effusus est. ut nos in corpore & anima
saluos faceret sicut ꝓfiguratū fuerat a
moyse. Caro mq̄ ꝓ corpore uitō offerēt. sanguis ū
pāa ioq; nō manducā dū sāguinē. sn̄ g̃ nob alb ꝟ pos
spualis. inde uox iubilationis. & sonꝰ epulantis
qua sine intermissione quadā mentis mastī
catione ruminam⁹ carnem ei⁹ & sanguinē
ꝑcium esse mȳe refectionis. & uitā uitę imor
talis. in qua nec esca nec sitis nec esuries erit
Animal autē quod nō ruminat immundū ē.
Aug⁹ libro ter̄o de doctrina xp̄iana. In locutionib;
figuratis seruabit hęc regula. ut tam diu ue
stra diligenti consideratione q̄d legitur
donec ad reginā carnalis intellectus ꝑducat.
Nisi manducaueritis mq̄ carnē filii hominis
& sanguinē biberitis. nō habebitis uitā in uobis.
facinus uel flagitiū uidet iubē figura est
ꝑcipiendi passionem dominicę esse cōmunicandū.
& suauiter atq; utiliter recondendū in memoria
q̄d ꝓ nobis caro ei⁹ crucifixa & uulnerata sit.
Qui manducat meā carnē & bibit meū san
guinē. in me manet ꝓ confirmationē uitę.
& ego in illo ꝓ habitationē grām. ꝓfecto fides
in corde tuo. est xp̄e in corde tuo. Sicut
misit me uiuens pat̄ & ego uiuo ꝓpt̄ patrē.
Et qui manducat me. & ipse uiuet ꝓpt̄
me. pat̄ me equalem sibi misit. i. hominē fe
cit. Vt ego ad illum tamq̄ maiorē referam
uitam meā. exinanitio mea fecit in qua
me misit. Vt autē dicat uiuat ꝓpt̄ me. par
ticipatio facit qua manducat me. Man
ducamus eum. i. accipimus ipsum uitam
ętnam. uel uiuit filius ꝓpt̄ patrē. q̄a ipse ē
ex patre. Sicut enī pat̄ non ē indigens
uitę. sic filius nō indiget alterius uitę. Vter q̄
enī una uita q̄a unus ds. Hic ē panis q̄
de ęlo descendit. si sicut manducauerunt
patres uri manna & mortui sunt. q̄ man

Amb. ꝛepti ad rom.

ꝟ.

ducat hunc panē uiuet in ēternū. hic. i. in hoc
loco. uel hic scilicet filius hominis de q̄ supra.
est panis de cēlo. Non sic morientes in anima.
q̄ me cēlestem panē manducāt sicē patres
uri manducauerē manna. & mortui sunt
Hec dixit in synagoga docens in capharnaū.
Multi ḡ audientes ex discipulis dixerūt durus
ē hic sermo. q̄s potest eū audire. id ē ei obedi
re. Mouentur discipuli. quid ḡ inimici. Ecce
uentilat tricum si secretū dei mentes debet
facē non aduersos. Verba q̄ dē dīxi ta sunt
pfunda. ut omīs pueros turbent. omīs rectos
auditores exercēat. Sicut apud se discipuli dixe
runt. Dura ē sermo iste. quis potest eum audire. Vn
de sequit. Sciēs aūt ihs apud semetipsum q̄a murmurarēt
de hoc discipuli ei. dixit. Hoc uos scandalizat.
hoc uidelicet q̄a dixi carnē meā do uobis
manducare. & sanguinē meū bibē. A. lxix.
Si ḡ uideritis .M. cccx. R. cxvii. cccxcvii.
filium hominis ascendentē ubi erat prius. hic
soluit quod illos mouerat. hīc apte unde fu
erant scandalizati. hīc plane si intelligerēt.
Illi enī putabant eum erogaturū corpus
suū. ille autē dixit se ascensurū in cēlū unq;
integrū. Cum uideritis filiū hominis ascē
dentē ubi erat prius. certe uel tunc uidebitis
q̄a non eo modo quo putatis erogat corpus
suū. certe uel tunc intelligetis q̄a grā ei non
consumitur mortis. Nulla q̄stio hic esset. si
ita dixisset. Si uideritis filiū dei ascendentē
ubi erat prius. Hunc autē dixit filiū hominis.
Humāo filius hominis q̄ in tra est cepit ut
illud. Veritas de tra orta ē. & iustitia de cēlo
erit prius. Alio autē loco ait. Nemo ascendit in
cēlum nisi q̄ de cēlo descendit filius hominis
qui in cēlo ē. hic si dixit est. si erit. & tamē cum
hoc dixerit in tra loquebatur. & ñ dixit filius
dei. si filius hominis. Ex totū ad hoc pertinet
ut intelligamus unā psonā esse xpm dīm
& hominē. xpc namq; unus est. uerbum.
aīa. caro. & secm unitatē psone. sic erat
filius hominis in cēlo. quando in terra lo
quebatur. quom filius dei erat in tra. filius dei i tra
in suscepta carne. filius hominis i cēlo. i unita
te psone. A. lxx. M. ccx. R. lxxix.
Spūs ē qui uiuificat. caro non pdest quic quā.
Eo modo quo illi intellexerē non pdest car
nem q̄ppe sic intellexerunt q̄m in cadauere
dilaniatur aut in macello uenditur. ñ quom
spū uegetatur. Proinde sic dictū est. caro si
pdest quicq̄ quom dictū ē sciamus. inflat. Sci
entia namq; sine caritate inutilis ē. eodē m
caro sine spū. A. lxxi.
Verba que ego locutus sum uob. spūs ē uita
sunt. hoc ē spūaliter intelligenda sūt. quam
ex uobis q̄ ñ credunt. q̄a ñ credunt. ideo si
intelligunt. ut aut pphēta. Nisi credideritis ñ
intelligetis. p fidem copulam. p intellectū uui
ficamur. prē hereamur p fidem. ut sit quod
uiuificetur p intellectum. A. lxxii.
Et dicebat. propterea dixi uob. q̄a nemo potest
uenire ad me. nisi fuerit ei datū a patre
meo. fides enī non ē a se quasi ppria. sed ado
tamq̄ grā. Ex hoc multi discipulorum abierē
retro. & iam ñ cum illo ambulabant. Dixit
ḡ ihs ad duodecim. Numq̄d & uos uultis abire.
Respondit ḡ ei symon A. lxxiii. M. clxxi. R. lxxxvi.
petrus. Dñe ad quē ibimus. L. xcvii. Sēcūm. Sēcūm. xx.
Verba uite ētne habes. & nos credimus &
cognouimus. quia tu es xpc filius dei. Rade au
tē spū scō intellexit petrus. Verba uite ē
ne habes. i. uitam ētnā habens in ministra
tione corporis & sanguinis tui. Credimus ut
cognoscere mus. nam si p cognoscē demde ar
dere uellemus. nec cognoscē nec credere vale
remus. quid credimus. q̄a tu es xpc filius dei. id est
q̄a ipsa uita ētna tu es. & non dās in carne &
sanguine tuo nisi qs es. Vn p omīb loquebat.
Respondit ei ihs. A. lxxv.
Nonne uos duodecim elegi & unus ex uobis
diabolus est. Dicebat autē de iuda symonis
scariothis. hic enī erat traditur eū. cū esset
unus de duodecim. Respondit causa pbandi
cos. ad p manendū elegit usq; decī. electione

Gray Scale
0 1 2 3 4

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

xxx.v. Capitulu. Rogauit ihm quida pharisеus.

illa de qua dicit multa uocati. pauci electi. Judā
ſi elegit. uocauit ut p eū dispensatio diuine
misdiç in salutem mundi ſpleret. Vnde bom
tas di bene utebatur malicia illi. sic in uēditōe
ioseph. bene usus ē malicia fr̄m. E contra mali
utunt bonis di ad malum. sic ignis aqua. &
ceīs Judas g̃ cum ꝓpter se exēminauit. ſi nu
merū sanctorum uiolauit. Hoc totū qđ de cor
pore suo & sanguine dñs locutus est. & qđ dns
in ei⁹ distributionis grā utram nob̄ ꝓmisit ge
nā. & qua hinc uoluit intelligi manducato
res & potatores carnis & sanguinis sui. ut ī illo
maneant & ipse in illis. & qđ non intellexerunt
qui ñ crediderē. & q. ſpualia carnalit sapien
do scandalizati sunt. & qđ ei scandalizatis &
penitentib; consolatiom dns affuit discipulis
q̃ remanserē. hoc mqua totū ad hoc nob̄ ualeat
dilectissimi ut carnē & sanguinē xp̄i ñ edam⁹
tantū in sacrificio qđ multi faciunt mali. ſ;
usq; ad ſpē participationē manducem⁹ & bibā
mus. ut in dīn corpore tanq̃ membra maneam⁹
ut ei⁹ ſpū uegetemur. & ñ scandalizem⁹. etiā si
multi m̄ nobcum manducant & bibunt ꝛepo
ralit sacramenta. qui habebunt in fine ꝛna
tormenta. Modo enī corpus & membrū ē tanq̃
arca. ſ; noluit dns qui se ei. Horandū qa non
nulli doctores aliq̃ de p̄dictis incidenter ad alia
rit sacramenta referunt ſ; in continua exposi
tione mulluſ. In centesimo autē quinq̃gesimo
vi. capitulo huius opis ꝑpe habetur de sacrificio
altaris. L. cxxxv. cc. xxxvi. lxxxvii.

Rogauit autem illum quida phariseus ut
prandere apud se. & ingressus recubuit
Pharisеus autē cepit intra se reputans dicē
quare non baptizatus cēt ante prandium.
odit lotus more iudeorū. Pharisei uocabilit
nobiliores & atq; doctiores iudei. Et ait dns ad
illum. Nunc uos pharisei quod deforis est calu
cis & catini mundatis qđ autē intus ē ui
plenū est rapina. & iniq̃tate. Mundicia car
nis exteri⁹ obsē uatis. & animē ꝛpitudinē
retinetis. Calix ē uas uitreū. catinus ficile de

Secūm lucā. Rogauit ihm quida pharise
us ut manducaret cū illo. & rvliq̃.

fer. iii. misa. iii. ad. Oculi mei.

xxxvi. Capitulu. Quare discipuli tui.

terra. p hoc significatur fragilitas humani
corpis. in quo exterius ꝓtenduntur sēitatem.
& simulant iusticiā. ſ; intus sunt uitiorū
sorde deformes. Stulti ñne q̃ fecit qđ defo
ris est. etiā quod de intꝰ ē fecit. q̃ uitiā q; homi
nis naturā fecit. ut ꝙ mundare desiderat
hoc dicit contra manicheos q̃ animā tantū
a deo. carnē uero putant a diabolo ēe creatā.
hoc etiā contra illos qui corporalia peccata
fornicationē uidelicet furtū. rapinā. quasi
grauissima detestantur. ſpualia uero que
ſi minus dampnat apls ut sc̄licet superbiā.
& auariciā. que ē ydolorū seruitus ut leuia
contēpnāt. Verūtamen qđ supē dare elemosi
nā & cetera munda sunt uob. qđ necessario uictui & uestimento supē dare pauperib⁹
iuxta ꝓceptū iohis. Qui habet duas tunicas
det non habenti. Sed ita quod supē remediū
facite de uitio scelere. Dare scilicet elemosinā.
q̃a sicut aqua extinguit ignē. ita elemosina
extinguit peccatū. & multe ordinate dare ele
mosinā a seipso debet incipe. & ea ꝑ ꝓximū da
re. i. misdiam ꝑ facē. Est enī elemosina opus
misdiç. uerissimileq; dicitur & misereē animę
tuę placens deo. Prima elemosina ē cū renascim
sedā. q̃cq̃d boni postea facimus. Mundant g̃
cordibus ꝓ fidem. munda sūt omnia. i. nullam
coinq̃nant mentē. R. lxx. lxxxviii.

Pharisei & quida de scribis uenientes ab ie
rosolimis & cū uidissēt q̃sdā ex discipulis cōmu
nibus; mandūcare panes. uitu
peraueē dicentes. M. cl. viii. lxxii.

Quare discipuli tui
transgrediuntur traditionem seniorū. Non
enī lauant manus suas cū panē manducāt.
Pharisei ſpualia tūba carnaliter intelligentes.
Lauamini mundi estote. & mundabimini
q̃ ferūt uasa dīn. ſi recte accipiebāt hanc
mundiciā. Nam hoc dictū ē de cordis & opis
castigatiōe. & ñ solum de lauando corpore
ut ipsi putabant. Q̃ aqua exterius lotu con
scientię luore pollutū. ſi ad uerbū audiendū

Evaglin ourbi Quare discipli tui trans
grediunt traditionem seniorū & cetera.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

non q̃s ad malicīā. ſ. ad queſtionū pugnam
cōcurrē. de ſi loqt̃ur traq; mamb̃ corporis utru
peraut diſcipl̃os. cū in ogib; eorū melius ſīmū
dicāt inuenant. Immarū namq; manus. i.
opera ſolliciter lauabāt. Cōmunia q̃dē uoca
bant ōnia īmunda. Ipse autē reſpondens
ait illis. quare & uos trāſgredimini man
datū dī. ꝓpē traditionē uram. cū uos ꝑcepta
dī ꝓpē traditionē hominū negligatis.
quare in os arguitis q̃s ſemoz; uilla paru
pendant. ut dī ſcita cuſtodiant.

Nam dīs dixē honora patrem & matrem.
& qui maledixerit pat̃ uel mat̃. morte
moriat. Honor in ſcripturis ſi tantū in ſa
lutationib; & officiis deferendis quantum
in elemoſinis & munerū oblatione ſentit.
Vnde apls. honora uiduas q̃ uē uidue ſē. i. da
ei. Q̃ q̃ debitū obſequiis parentē idigniſ iudicauit mor
te moriet̃ ꝑcta. Vos autē dicitis q̃cunq; dixe
rit pat̃ uel mat̃ munus q. cūq; eſt ex me ꝑ
ꝑderit. & non honorificauit patrē ſuū. aut
matrē. & irritū feciſtis mandatū dī ꝓpter
traditionē uram. Ꝑcepit dīs. i becillitan. &
penurię parentum conſulens. ut filii eos
honorarent. i neceſſariis etiā uite. Hanc legē
phariſei ſubuertentes. ut ꝑcepta ſub nomine
pietatis induceret̃. docuerē filios melius facere
ſi dō uero pat̃ uouerēt ea que parentibus
offerenda erant. Vnde ipſi parentes egeni fie
bant. & oblatio liberoz; ſub occaſiōe dī in lucra
ſacerdotum cedebat. Sic lege ītā. Dō tullit ꝑ
moyſen. ſcilicet honorari parentes. ſi q̃cunq;
dixerit pat̃ uel mat̃. & cēta. uos illud dicitis.
q̃cunq; q̃ hoc dicat uos illū inſtruitis ad dicē
dū. uos in quā inſtruitis malos filios ut dicāt.
O pat̃. o mat̃. munus q̃d cūq; ex me oblatum
ſubaudis in templo. ꝑderit in anima. uel
ita. filios dicē parentib; cōpellitis munus q̃d
cunq; ex me offerendum deo in tuos con
ſumo cibos. ꝑq; ꝑdeſt. o pat̃. & mat̃. ut cū me
ant accipe deo conſecrēta. ne ſacrilegii crimen
incurrant. uel ita poteſt legi ſub īterrogan
one. O pat̃. o mat̃. munus q̃d ex me dat̃ tibi ad
uictum & ueſtitū ꝑderit ꝑ ad ſaluandam
aiam. Omnino. q̃a tu non curas ñ de corpore
diuē. Iuuenes cū dampno & de decore parentū
ſi iuuenes offerre. in templo ſacerdotū dicebant.
Munus q. eſt ex me. ꝑderit tibi pat̃. ſi tu illud
offerat. ac ſi diceret̃. ad illā eram̃ puenimus. ut
ꝑ ſacerdotum iudicio. ꝓ nob ipſis offeramus.

Phariſei enī & oēs iudei ñ R. Lect.
crebro lauent manus ñi manducāt. tenentes
traditionē ſenioꝝ. & a foro niſi baptizentur
ſi comedunt. & alia multa que tradita ſunt
illis ſeruare. Baptiſmata calicū. & urceoꝝ.
& eramentoꝝ. & lectoꝝ. & alia ſimilia hīſ faci
unt multa. A foro ſubaudis redeuntes niſi la
uent ñ comedunt. Fruſtra ſic baptizant dū
in nomine ſaluatoris ñi abluunt. Baptiſma
ta urceoꝝ & calicū dicit ablutiones uaſoꝝ
quas faciunt iudei. ut ipſi mundi uideant in
corpore. ñi animas peccata infidelitatis a ſe
expellere. at uero mundi uaſa. i. baptiſmata
ſeruant q̃ cordis ſui. i. & corporis ſordes negli
gunt. ūn paulus. Uolumus dī eſt. ut abſtineant
uos a fornicatione. ut ſciat unuſq̃ſq; uas ſū
ſuū uas poſſidere. in ſcīficatione & honore.
Supſtitioſa hominū traditio ꝑcipit crebrius
lauari ob mandducandū & alia huīmodi mu
lta. ſ. neceſſaria doctrina ueritatis iubet os
q̃ panē ante manducare deſideāt crebro
elemoſinarū lacrimarū aliorūq; iuſtitie fruc
tuū ſordes ſua opa purgare. R. Lect. vi
Rectum feciſtis mandatū dī
ꝓpē traditionē uram. hypocrite bene ꝓphauit
de uob ysaias dicens. Popls hic labiis me hono
rat. cor autē eorū longe ē a me. Sine cauſa
autē colunt me docentes doctrinas & mandata
hominū. Relinquentes enī mandatū dī tenen
tes traditionē hominū. Lauatū phariſeorū
furca rationis obtundit. i. moyſi. & ysaie. in
creparione. ut hereticos uerbis ſcripturē um
camus. Simulatores iudei ſtrepitu q̃dem la
biorū dicunt. o magiſtr ſcimus q̃a uerax es.

exteriorē q̄ mundiciā cōmendant. s. q̄a īmunda mente uerbā cōmedunt nequaq̄ mercedē cū uerīs cultoribꝫ habituri sūt. Et conuocatis ad se turbis dīc̄. Audite & intelligite. Non q̄d intrat in os cōmq̄nat hominē. s. q̄d procedit ex ore hoc cōmq̄nat hominē. hec sēntencia si tota de ore corpis accipiat. absurda ē. Hec q; enī quē non cōmq̄nat cōmq̄nat uomitus. Cui quippe in os intrat uomitus ex ore procedit. s. ꝑcul dubio ꝑna ūba ꝑtinent ad os carnis. ubi dicit. nō q̄d intrat in os cōmq̄nat hominē. Posteriora autē ad os cordis. ubi ait. s. q̄d procedit ex ore cōmq̄nat. Si hoc uerū ē quare ydolotheis nō uescimur. apls ait. Non potestis calicē dñi bibere & calicē demoniorū. Sciendū ḡ q̄d cibi & oīs dī creatura ꝑ se munda sint. s. ydolorū & demonum inuocatio ea facit īmunda. cl. v.

Tunc accedentes discipli ei dixerunt ei. Scis q̄a pharisei audito hoc uerbo. scandalizati sunt. dr ille respondens ait. Omīs plantatio quam nō plantauit pat̄ mꝰ celestis eradicabitur. Pharisei quorū religio ē in discernendis cibis scandalizati sūt. i. offensi sūt. Scalon enī seu scandalū. nos offendiculū uel ruinā & īpacq̄onē pedū siue scrupulū. ut q̄dam uolunt possum⁹ dicē. Plantationē dicit doctrinas & mandata hominū. que a deo nō sūt. cl. vi. lvii.

Sinite illos. scz sūt duces ceco rū. ceci aut̄ si ceco ducatū ꝑstet. ambo in foueā cadunt. hoc ē si insipiens insipientē doceat. ambo mergunt in peccatorū ꝑfundita. Sinite illos subaudis arbitrio suo q̄a irreuocabiles sūt. Unde & paulus. Hereticū hominē post p̄mā & sēcām correptionē deuita. cl. vii. lvii.

Et cum intrasset in domū a turba interrogabat eū petrus. edissere nob parabolā istam. dr ille. dic. adhuc & uos sine intellectu estis. quod aptū erat putabāt apli parabolice dictū. corripiunt ea. dño. Ex quo animadūtum⁹ uitiosum ee auditorē q̄ obscure manifesta aut manifeste obscura uelit ītelligē. si intelligitis q̄a oīe q̄d in os intrat. in uentrē uadit. & in secessum emittit. hīc calūpniant heretici quida q̄d dīc̄ physice disputationis ignari putet oīs cibos in uentre ire. et in secessū mitti digeri. cū sta tuī infuse esse partis & uenas & medullas neruosq; fundant. Unde & dicunt multos q̄ uitio stomachi ꝑterem sustinent uomitū ꝑcenas & prandia statim euomē que ingesserint. & tam esse corpulentos. q̄a ad p̄mū tactum liq̄dior cibꝰ & potus p membra fundant. S. quāus si tenuissimus humor. & liquens esca. tam cū in uenis & arteriis cocta fuerit esca & digesta cū humore p occultos meatus corporis q̄s grecꝰ poros uocat ad interiora dilabitur. & in secessum uadit. Quelibet humorū purgatio uelut ꝑ sudorē seu ꝑ quelibet alia. si incongrue secessus ītelligitur. Eiecta quidem effluunt & influunt alte. Emittit in psonale ubi accipiam⁹ ut sit sensus. totum quidē uadit in uentrē q̄d p os intrat. & postea in secessū emittit. i. emissio fit.

Que autē procedunt de ore. de corde exeunt. & ea cōmq̄nant hominē. De corde enī exeunt cogitationes male. homicidia. adulteria. fornicationes. furta. falsa testimonia. auaritia. nequicie. dolus. impudicitia. oculus malus. blasphemia. superbia. stultitia. hec sūt que cōmq̄nant hominē. Non lotis autē manibꝰ manducare. si cōmq̄nat hominē. Plato putauit rationabile mentis in cerebro. ira in felle. desiderium in iecore cōmorari. Si autē de corde exeunt cogitationes male. g. animę ꝓncipale. si est. scdm platonē in cerebro. s. iuxta xp̄m in corde. hinc etiā arguunt quia cogitationes a diabolo īmitti putant. q̄ ad uitor esse ꝓt̄ non actor. Non enī occulta cordis rimat. s. ex corporis habitu ꝛ̄pūtat. ut si pulchrā mulierē nos crebro uiderit respicē intelligit cor uulnerari. homicidę sūt etiā illi q̄ frēs odio habent usq; ad mortem. Unde iohs. a. frēm suū odit. homicida est. Adulterare est. thorū alterius uiolare. fornicatio uero ē amor a legitimo conubio solutus.

In dnica .ii. xl. Reminiscere.

xxxvii. Capitulum. Surgens ihs abiit i fines tyri.

& uagus. explende libidinus consectando lu
centiã. Dicitur a formicibus in qb pagam
suam turpitudinẽ exercebãt. furtũ ẽ omẽ
qđ alcui⁹ dampno acq̃ritur. auaricia
autẽ radix malorũ seruitus ydolorũ. quia
sicut uoluntatũ đs uentr est. ita cupidorum
quoq; iustissime pecunia đs dicta potest. He
quicia est defectus boni. quod nequaquam
seruus dicit se facẽ neq̃re. Dolus ẽ occulta
malicia blandis uerbis adornata. Impudicicia
est omis motus ad libidinẽ pmens.
uelut illicitus cantus tactus & turpia uba. &
turpis cogitatio. Oculus malus intelligitur
mundia. qđ est aliena felicitate torqueri.
Superbie autem spes se uelle ee nolle sub
esse. nolle parem habere. Inẽ stultũ & insi
pientẽ hoc mr est. qđ quant libet philoso
phus insipiens si di sapientia puetur. stultus
nec temporalib; astucã habet. Marcus comq̃
nat ponit cõmunicat q; ppe scripturarum est
ẽ tam publico sermone ñ ceritur. Iudei
cõmunes cibos uocant qb; omis utunt ho
mines ut lepores & huiusmodi animalia. q̃
ungulam ñ findũt. nec rumi nant. nec squa
mosa sẽ in piscib; Vnde in actib; aplor qđ
đs sanctificauit tu ne cõmune dixeris. Cõmune
q̃ p mundo habent. Cõmunicatio tam
aplica ñ lota extendit palmites suos usq;
ad mare. munditia uero pharisęorũ steri
lis ẽ. .m. clvii. R. Lxxii. Lxxxv.

Et inde surgens abiit in fines tyri & sydo
nis. Et ecce mulier chananea genitus sy
rophenissa genẽ clamauit dicens. Miserere
mei dne fili dauid. filia mea male a demo
nio uexatur. Chananei erant in qb; iudea ẽ
mediter. q̃ uel bello consumpta. uel in loca
uicina dispsi. uel in seruitutẽ condicione
deuictorũ subiecta. nonn tantũ sine patria
sede circũferẽ. Ex illa q̃ distinctione inẽ cetera
contingit qđ hec chananea est syrophenissa
genẽ. hoc ẽ ex syrus & phenicib; orta. Gentilis utiq; est. & si iudeas admixta. pfectorũ
formam pferat. Merito namq; existimatur ex
lege cognouisse qđ xpm & dnm & dauid fi
lium confitetur. Typice autẽ significat ecclam
de gentib; que p filia rogat cũ animal⁹ ridi
credentib; suppne pietatem supplicat. ut a fau
cib⁹ diaboli soluantur. Bene uxorem marcum
de finib; suis egressa fuit. & uxorem marcum
ad pedes dñi pedit. ut ex utrq; colligat qđ illi
recte pro eramus; omisq; priscas suas pfidas
mansiones relinquunt & in ecclam se pia deuo
tione transferẽ. Ille autẽ ñ respondit a uerbum.
Et accedentes discipli eius rogabant eum dicentes.
Dimitte eam quia clamat post nos. Ambulan
tem dnm mulier chananea depcatoriis uo
cibus emittit. & p̃ in domo ad pedes eius pedit.
ut marcus cõmemorat. đs autẽ atq; dns ñ re
spondit ei. ñ fuit de superbia superbię. si ne s con
trarius iudicetur. cũ dixisset in ua gentium
ne abieritis. & ne occasionẽ darent calumnia
toribus. pfectam salutẽ gentiũ resurrectionis
tẽpi reseruans. p chananea discipli rogant
nescientes missa dñi. uel misdia cõmota. uel
importunitate ei carere cupientes. .m. clvii.

Ipse autẽ respondens ait. Non .l. ccxxvi.
sum missus nisi ad oues que perierunt dom⁹
israel. hoc dixit qđ p̃mũ missus sit ad isrl.
quẽ negligentẽ euangliũ dimissurus erat
& transiturus ad gentes. .m. clxx. R. Lxxviii.

Illa uenit & orauit eum dicens. Dñe ad
iuua me. Cui dixit. Sine p̃ saturari filios. .m.
Non ẽ enim bonum sumere panem filiorum & mittere
canibus. Tale est qđ dicit. furtum ẽ ut & nos
gentes salutẽ consequamur. si p̃ oportet sal
tẽ alios iudeos q̃ antiq; doctione filii dei
nominant panem cibi refici. & sic tandem gentes
ut re pabula ministrari. Canes dicunt edomi
ppẽ ydolatriam. qui eius sanguinis dolig. &
cadaueribus mortuorũ seruiunt in rabiẽ. O mira
comissio. quidã isrl erant filii. nos canes. & postea
dicti sumus ẽ. circumdederẽ me canes multi.
Ad illa dixit. Etiã dne. Nam & catelli edunt de
micis que cadunt de mensa dnorum suorum. Sensus

Secũ marcũ. Surgens ihs abiit i fines tyri & sydonis. & reliqua.

dñe .ii. ãdmg.

byt.

Gray Scale 0 1 2 3 4

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

est. Certe dñe uerū ē qđ dicis ñ est bonū panē filiorū mittere canib⁹. s; ideo ſi deſisto p̄cari tuā mulierem. qđ in ſcām ſimilitudinē panis ē canū conuertendē facē potes. nā ē p .i. cēt catelli edunt de micis q̄ ſi sum īdigna cui in tegrū panē p̄beas. saltē da m̄ filię meę ſanitatē quaſi micam cōparatione multę mirabilitū. quę fecit. Misit ergo ihs ſcriptā ſcā. panē uitę mutuans. Hinc gētia dicit. ſanauit me coram ſpectu meo ñsā. Micę ſūt mētia multa ſcripturarū. quibus humilium corda reficiunt. iuxta illud. adipe frumenti ſatiat te. Non q̄ cruſtas edunt catelli. qđ conuerſi ad fidem de gentib⁹ ſi litteræ ſuperficiē ſ. ſpūalem inquirunt medullā. ē hoc ſub miſa dñoꝝ dum uerbis ſacri eloquii humiliter ſubdūt officia cordis corpis ſub ponunt ad ſplenda p̄cepta. Vel mense poſſunt intelligi ſcripturarū compoſitores ſeu int̄pretes. Et tunc aīt illi.

O mulier magna fides ē tua. fiat tibi ſicut uis. ē ſanata est filia ei⁹ ex illa hora. Sub p̄ſona mu lieris chananitidis magna fides gētiū magna patientia ē humilitas p̄dicatur. quę credidit poſſe ſanari filiā. ē tociens contēpta. paſſa est. in p̄cib⁹ p̄ſeuerare. ē humilitate ſe ſi canib⁹ ſ. catel lis cōparauit. qua p̄ce liberata ē filia. Vbi datur exemplum catechizandi. ē baptizandi inſtantes. q̄ p fidē ē confeſſionē pectoꝝ in baptiſmo li berant a diabolo. Q. d. aūtē dñs puerū centuri onis. ē filiā chananeę ñ inueniens ad eos ſanat ſignificat gentes ad qs̄ non uenit p̄ ſtēmā cor poris ſalyandas p̄ ubi ſui. R. lxxxiii.

Et rursum exiens de finib⁹ tyri lxxxvi. uenit p̄ ſydonē ad mare galileę int̄ medios fines decapoleos. decapolis ē regio decē urbium trans iordanen ad orientē circa hippū. ē pellā. ē gadaram. contra galileā. Quod q̄ dicit. qa dñs uenit ad mare galileę int̄ medios fines decapo leos. ñ ipsos fines decapolis cum int̄uiſſe ſignificat. Hęc enī mare trans nauigaſſe dicit. ſ. potius uſq; ad mare uenisse. ē ad ipsum peruenisse locū. q̄ medios fines decapolis longe trans mare poſitos reſpicit. int̄ id ē contra. Vel ga

Scām marcū. Exiens ihs de finib⁹ tyri uenit p̄ſydonē. ad mare galileę. ē cēt.

lileę quę est int̄ medios fines. Et adducunt ei ſurdum ē mutū. ē deprecantur eū ut imponat illi manū. ē apprehendens eū de turba ſeorſum miſit digitos ſuos in aures eius. ē expuens tetigit linguā ei⁹. ē ſuſpiciens in cęlū ingemuit. ē ait illi. Effeta qđ est adapire. ē ſtatim apte ſunt aures ei⁹. ē ſoluti est uinculū linguę ei⁹. ē loquebatur recte. Surdus ē mutus ē q̄ nec aures nec os aperit ad audienda uerba dei ē p̄ nūcianda. p̄ma ſalutis lamna ē infirmū de turba ſeduci. qđ fit cum apprehendens dñs mentē peccatis lan guidā euocat eā a conſuetis moribus. ē p̄uo cat ad ſua p̄cepta. Mittit duos digitos in auriculas. cū p dēna ſcī ſpūs aures cordis aperit ad intelligentiā. Expuens dñs linguā tan git egrotū. cū ad confeſſionē fidei ora catho licorum inſtruit. Spūs nanq; ſapor est ſapientię. unde illud. Ego ex ore altiſſimi p diui. Suſpexit dñs in cęlum ut inde mutę loquelam. ſurdis auditū. cunctis infirmis medelam doceret ē querelā. ingemuit ut daret nob⁹ exemplum gemēdi. ē p nobis ē primis. Effeta p̄pe primo ad aures. unde ē ſubdit. Et statim apte ſunt aures ei⁹. hic notat ut̄q; redemptoris nata. cui⁹ ſuſpicit ut homo. cuius ut dēs. Q. ſic curat bene po test dicē. Dñe labia mea aperies. ē os meū annūcia bit laudē tuā. aliter. Genus humanū tanq; unus homo uaria peſte aſſūpt⁹ i. pthoplaſto cecidit. dum uidet. ſurdus fit dū au dit. dum adorat emungit. obmutescit dum loquit. manc⁹ fit dum manū erigit. incuruat dum erigit. ydropicus fit dū concupiſcit. claudus dum p gredit. lepra ſuffundit. dū uadat. demone implet dū diuinitatē appetit. moritur. mortuo dum audacē excuſat. ſatanę ē p̄ phę incarnationē deſiderauit. miſcdię manū p̄cant impoñ. ſemp a turbulentis cogitationib⁹. ē actus inordinatis ſermo nib⁹. q; i compoſitis quaſi de turba edu-

fer. vi. in mica. in. xl. Oculi mei.

Lxxxviii. Capitulum. Venit ihs in ciuitatē LIBER

qui samaritē

citur: Digiti qui in aure mittunt sunt ūba
spē sēi. de quo dicitur: Digitus dī hic ē opa
digitorū tuorū tuorū cēli. Spūs ex capite
descendens ē sapientia ex patre: que sol
uit labia humani generis ut dicat: Credo ī
dm patrē ⁊ cētā. Suspiciens in eū gemuit:
id ē gemere nos docuit ⁊ in eū thesaurū
nrī cordis erigē. q. post compunctionem
a friuola letitia carnis purgat ur dicitur:
Rugiebam a gemitu cordis mei: adiungitur
aures ad ymnos ⁊ cantica. ⁊ psalmos. Sol
uitur lingua ut eructet uerbū bonum.
q̄ non possunt mīn ⁊ nec ūba cohibere.
Vnde paulus. ego uinctus sum. ī. ūbū dei
si est alligatū. Et p̄cepit illis ne cum discerent
videret

Quanto autē est .R. lxxvi. c.
viii.
p̄cipiebat tanto magis plus p̄dicabant ⁊ eo
ampli⁹ animi habebantur dicentes: R. lxxvi. cf. ebo
Bene omnia fecit ⁊ surdos fecit audire: ⁊
mutos loq̄. Non in uirtutib; gloriandū esse
docuit. ī. in cruce ⁊ humiliatōe humilitas
eius p̄dicit semp̄ glām. Ordo ūborū est. Quanto
autē ei⁹ magis p̄cipiebat: tanto plus p̄dica
bant. Ciuitas enī in monte posita undiq;
circūspecta abscondi non potest. Sciebat ḡ
q̄ omīa nouit anteq̄ fiant. ⁊a magis p̄dica
rēt. ī. hoc p̄cipiendo uolunt pigri⁹ ostendere
quanto studiosi⁹ q̄nto q; frequentius p̄dica
re debeant: quib; iubet ut p̄dicent quando
quidē illi q̄ p̄hibebant tacere ñ poterant.

Oportebat autē eum stare .a. xxxvii. lxxxvii.
x
p samariā. Venit ḡ in ciuitatē samarie que
dicitur sychar: iuxta p̄dium q̄ dedit
iacob ioseph filio suo. Erat autē ibi fons ia
cob. Siue dīs de iudea in galileā in iudeā p
samariā transierit eū ea que sequunt facta
fuerīt ex euangelica lectione neq̄q̄ certū ē
q̄m sepissime temporū serie p̄posterō ordi
ne ymitat. In figura ⁊ ait legimus heres
patriarcharū habens hereditatē in gentib;
suscepit ioseph iacob p̄dū hereditatē
quā genetes inhabitant. ⁊ in qua p cypū

samaritane mulieris xp̄o adhereret. Vbi aqua
in sup̄ficiem ter̄e manet. fons dicit. ⁊ uero in
p̄fundo. ⁊ fons ⁊ puteus uocat. Sic ḡ sanguis
ex uulnere sedebat sic sup̄ fontē hora erat q̄si
sexta. sanguis dīs sedm̄ carnē q̄ condidit nos
fortitudine sua. Suscepit enī omīa que sunt
nr̄e infirmitatis sine peccato. ⁊ uicit q̄si
infirmus infirmos. quod facit ē adā ī carne
eua autē de costa ei⁹ significat nos fortes fu
turos de infirmitate. ⁊ fortitudo nanq; eius
creauit infirmitas recreauit fortitudo fecit
utq̄ si eam esset infirmitas fecit ut q̄s eam
non uideret. Sic uidelicet sanguis uulnere sedet
tanq̄ magist̄ humilis docturus accedentes ⁊
possessurus. Sexta hora significat dīm uenisse
in sexta etate. Venit mulier de samaria hau
rire aquam. dic̄ ei ihc. da mihi bibere. discipli
ni enī eius abierant in ciuitatē ut cibos emerēt.
Venit samaritana ī figura gētiū de genib;
que p̄ius hydria cupiditatis hauriebat aq̄m
de puteo. ī. uoluptatē sēli de p̄fundate ue
brosa. si nunc eius fidem sitat ihc ⁊ petit ab
ea potari sicut quasi accepturus. ⁊ assumt
tanq̄ samaritanus. In ciuitate discipli eius
cibos a iudeis. quorū corda p̄dicatōe fidi dō
studebat parare. Dicit ḡ ei mulier illa samarita
na. Quō tu iudeus cum sis bibere a me poscis.
que sum mulier samaritana. Non enī co-
untur iudei samaritanis. Samaritani solā
legem accipiebant. ī. quinq; libros moysi.
bi erant ex origine p̄arum ⁊ assyriorum.
q̄s rex assyriorū subiugauit filiis israel in capti
uitatē posuit ad incolenda loca samarie. ⁊
ideo iguem colebant more p̄arū. Eos ḡ iudei
exsecrantur abstinendo a cibis eorū ⁊ uasis
supplantatores q; uocant. quia hereditatē pa
tris eius iacob ⁊ uitiabāt. Cognouit mulier
xp̄m esse iudeū. quia fimbrias in uestimēs
iudei ferebant p quas discernebant. Respon
dit ihc ⁊ dixit ei. Si scires donū dī. ⁊ q̄s est
qui dicit tibi da mihi bibere. tu forsitan
petisses ab eo. ⁊ dedisset t aquā uiuā. Sic

Sedm̄ Iohem. Venit ihs ciuitatē samarie que dicit sychar. ⁊ erat

& si corporaliter sitiret tamen ei nisi potius fidei petebat eius meritum spiritum dare cupiebat & ideirco samaritanam admonet ut petat donum dei et fiat in ea fons aque uiue: Dicat ei mulier: dñe neq; in quo habes & puteus altus est. Unde ei habes aquam uiuam numquid tu maior es patre nostro iacob qui dedit nobis puteum & ipse ex eo bibit & filii eius & pecora eius quasi dicat: De hac aqua dare michi non potes quam primitus cum hauseris tibi habes & puteus profundus est: Intelligitur quippe aquam uiuam que ubi oritur excipit: Ne forte alium fontem promittere uideretur subdit: Numquid tu maior es patre nostro iacob uocans eum patrem suum cum qua hereditate ei possidebat cui qua sub lege moysi uiuebat: de puteo bibunt homines & pecora. Similiter de ratione que qui deputata & obscurata magno labore fodiatur & exerceatur: bibunt ut homines qui ea ad bonum utuntur bibunt ut pecora qui ad malum. Respondit ihc & dixit ei. Omnis qui bibit ex aqua hac sitiet iterum. Qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei non sitiet in eternum. Sed aqua quam ego dabo ei fiet in eo fons aque salientis in uitam eternam. Dicit ei mulier: dñe da mihi hanc aquam ut non sitiam neq; ueniam huc haurire. Ita manifestius loquitur dñs & mulier adhuc carnem sapiens. Suspicatur tamen habere de illo fonte de qui post quam biberit non indigeat aqua. Promittit ihc sanctam spem que fiet in resurrectione. unde illud. Satiabimur in bonis domus tue. aqua corporalis & alibi. Inebriabuntur ab ubertate domus tue. Aqua corporalis deorsum fluit. aqua spiritalis sursum salit. i. salire facit. Cum illos qui eam omnia bibunt in eternam glam subuehit. hanc quippe aquam bibere est in fide & aliis donis gratie summopere delectari. & sic in plenitudine gratie transire. Dicit ei ihc. Vade uoca uirum tuum & ueni huc. Uiro scilicet duce ad contemplationem spiritalis intelligentie ascendas. Uir carnalis non accipitur hic. Si uir animae. id est intellectus animae. qui si dicatur dns solo intellectu capiuntur que dico. uocat uirum. id est presentia intellectum tuum. Non enim est magnum habere animam sine intellectu. unde illud. Nolite fieri sicut equus & mulus quibus non est intellectus. Bestiarum urna sum factus. Ut sit q̄ regnauit ante factus s. Non tamen aliud est intellectus animae aliud est anima. Si est aliquid animae quum oculus non aliud est a carne: si aliquid est caro ipsum deus lucem ceteris membris & intellectus quam animam illuminat adeo illuminatur. Respondit mulier & dixit. Non habeo uirum. Dicit ei ihc. Bene dixisti quia non habeo uirum quinque enim uiros habuisti. & hunc quem habes non est tuus uir: hoc uere dixisti. Re uera non habebat uirum si nescio quem non legitimo uiro ad ultro utebatur quinque mariti sed iam quosdam. quinque libri sex moysi. quibus ethnica samaritana utebantur: nam inde illis circumcisio merat. Sed quo angustat nos quod sequitur & nunc quem habes non est tuus uir: uidetur michi quinque uiros esse aiens. quinque sensus corporis esse quando enim quis nascitur non potest uti ratione. Si carnis tantum sensibus regitur quia puer quae mulcent appetit quae offendunt fugit. Ideo sensus esse non legitimi quia adhuc sunt aiens dant. Ut ubi uenit ad annos exercende rationis si optime est disciplinata succedit uerus uir qui ad eternam rem regit & quid notandum docet fugere offendentia si bona decernere & mala ut carnalitatem & odium. Si uero hic uir non succedat tunc dinatur error qui hanc mulierem uentilabat non ut uir sed ut adulter. Nam cum dns de spiritu sancto loqueretur ipsa de aqua cogitabat. Dicat a mulier: dne uideo quia propheta es tu. patres nostri in monte hoc adorauerunt & uos dicitis quia ierosolymis est locus ubi adorari oportet. Iam cepit uir uenire & adulter excludi unde & populum uocat & quia ea mouebat quae iudei cum se referebant samaritanos templo quod edificauit salomon. in quo adorabant. Contra hos samaritanos tam tractabant se adisse iudeos. Et monte in quo patres quod deo placuerunt longe post quam

templū fabricaretur. ad omnē. Dicit a ihc
Mulier. crede mihi q̄a uenit hora quando neq;
in monte hoc. neq; in ierosolimis adorabitis
patrē. ⁊si dicat. Venit ecclia. & pmansibit
de gente in gentē. Crede mihi. nisi essē credi
deris si intelliges. & ad est tā uim q̄ credere
potest. Venit ora. idē temp⁹ ut a parte totū
intelligas. uelut in epla legitur. nouissima
hora est. Vos adoratis q̄d nescitis. nos adoramꝰ
q̄d scimꝰ. q̄a salus ex iudeis est. S; uenit ho
ra & nunc est. q̄ndo ueri adoratores ado
rabunt patrem in spū & ueritate. Nam
& pat̄ tales querit q̄ adorēt eū. In plona p
phārū & omniū qui in xp̄m credunt. loq̄
tur. unde ait. Vos adoratis patrē quē nes
citis. quia nullus adorat patrē nisi filium
adoret. p quē ad patris notitiā uenit. ⁊ si nos sci
mus filiū. p filium patrem. unde sequitur.
q̄a salus ex iudeis est. Auctorū cognitio dei
testamentū. ppheta. promissa. ex quibus orta est xp̃e secūdū carnē ex quib;
fides. & pmotiua ecclia. quāuis autē iudeis
ñ omnib⁹ electis ꝓsellant samaritanos. tamē
non pfero locum iudeos loco samaritanorū
& hoc est quod dicit. S; uenit hora & nunc est.
in qua p illuminationē meā docti me ueri
adoratores adorabunt patrem in spū & ue
ritate. i. in amore sci spiritus & in cognitio
ne ueritatis filii dei. Spūs est deus. & eos q̄ adorāt
eum in spū & ueritate. oportet adorare. cū
deus sit spūs & ñ corpus puta nitet ⁊ corporeum
locū querit in quo adoret. q̄ nec in monte
nec in ierosolimis aliquis orandi eligat locū.
⁊ in spū & ueritate. id est in spū christus qui
ubiq; nobiscum est & in cognitione ueritatis
rerū figura & umbra quarū ablata est. Ecce
ps in lege assūptione sanguinis agni munda
ri poterit. umbra fuit ueritas uero q̄d xp̃s
mortuus passus lauit nos a peccatis nr̄is in
sanguine suo. Sic & cetera ab actu figuris
ueritate rerū signatarū illustrem⁹. Dicit
ei mulier. scio q̄a messias uenit q̄ dicit xp̃s.
Cum ille uenerit. ille annūciabit nobis omnia.
Sciebat quis eam posset docere. ⁊ docendo non
dū agnoscebat. Digna q̄ erat cui manifestaret
messias hebraice. xp̃s est. grece unctus latine.
Vnde & pincerne messe dicit unguentarie. uenie est
lingue tē ebraice. pumica. & syra. Messias annū
ciabit omnia ad ecclesiā suā & patris promissa. ⁊ si
nō deberet spreto templo monte mundi ecclesiam nos
templū dei uiui spū & ueritate adorem⁹. Dicit ei ihc. Ego
sum q̄ loquor tecū. Ego sum messias q̄ uerā am expec
tas. q̄ manifestatione accepta mox factus est
mulieris caput mulieris. & xp̃i caput uiri. Reliquit
q̄ ydriā cupiditatis & cucurrit ꝓdicare. &
continuo uenerē discipuli ei & mirabantur q̄a
cum muliere loquebatur. Nemo tamē dixit
q̄d quaeris aut q̄d loqueris cū ea. Bonū mira
bantur. ⁊ si malum suspicabantur uenerat enī
querē q̄d peccat. q̄ gentilem erroneā docet.
& hoc mirabantur ignorantes ecclē de gen
tib⁹ futurē. ⁊ audi ne interrogare mulierē q̄d mysterium
quaeris aut dicit q̄d cū ea loqueris. memento
ne ab eo reprehendant. ⁊ si interrogauerit tacue.
Reliquit q̄ ydria sua mulier. & abiit in ciu
tatem & dicit illis omnib⁹. Venite & uidete
hominē qui dixit mihi omnia quecūq; fec. Nū
q̄d ipse est xp̃s. Pedetentim inducit ad ueritatē
illos. rudes nec statim affirmat. xp̃m
ne nascerētur; ydor. grece aqua latine. unde
ydria. id est aquarium. quia p usum ne aut one
ri deputans. precor. hinc discant euangelia
tori p deponere curā & omnis sēculi. Et exierunt
de ciuitate. & uenichant ad eū. Interea rogabant eū discipuli ei dicentes. Rabbi
manduca. Ille autē dixit eis. Ego cibū habeo
manducare quē uos nescitis. dicebant q̄ dis
cipuli ad inuicē. numq̄d aliquis attulit ei
manducare. q̄d mirū ⁊ si mulier. ⁊ si intellige
bat potum spē. ⁊ carnis. Ecce discipuli q̄
cibos uenit attulerant. ñ dū intelligunt
magistrū loq̄ de cibo nisi. unde eos ⁊ per
circuitum ut illam q̄ uno errebat. ⁊
apte. Dicit ei ihc. meus cibus est ut faciā uolun
tatē ei q̄ misit me. ut perficiā opus eius. Volun

tas patris est ut credatur in filiū. id ē in eum
quem ipse misit. Opus patris est mā salus. Cib⁹
g̃ ē potus. i. delectabilis refectio xp̃i est mā fi
del ē mā salus. facit g̃ uoluntatē docendo
credere in se. facit opus maximum do mittium
marmorum quo usq; p passionē ē cereū cō
pleat illud. Nonne uos dicitis quod adhuc
quatuor mēses sunt ē messis uenit. Ecce ego
uob aiã messem albam ē patam ostendo.
Ecce dico uobis leuate oculos urōs ē uidete
regiones quia albe sūt iam ad messem. Oculis
cordis considerate qđ transacta hieme mīsi
deitatis adest cālor fidei. ē patria sē corda.
ut opa iustiçe ex eis colligant. Et q̃ mercē mer
cedem accipit. ē congregat fructū in uitā ē
nam. ē ut qui seminat simul gaudeat ē q̃
mercē disparis temporis laboris. habuerunt
ppĥe seminantes. ē apli mercedes. Ecce parter
mercedem accipient. uitā ēnā. In hoc enī est
uerbum uerū q̃a aliꝰ est q̃ seminat. ē alius q̃
mercē. Ego misi uos mercere qđ uos nō laborastis.
alii laborauerunt. ē uos in labores eorū intrastis. In hoc apparet ꝓbabile uerbū euangelii.
quia apli messuerūt ubi patriarchę. ē ppĥe se
minauerūt. scilicet in iudea. Unde ē ista mu
lier fructū maturū erat. cū diceret. scio q̃a
messias uenit. ē messis matura fuit. cū ido au
rū apportabatur ad pedes aplōrū. Ejecta sē
de illa messe pauca grana ē seminauerunt
orbē terrarū. ē surrexerunt altera messis que i fine
scli merenda ē. De qua messe dicit q̃ seminān
in lacrimis. in gaudio mercent. huic messis non
modo apli ē angli messores erunt. q̃ crescit
inter zizania ē expectat purgari in fine. In die
iudicii cōplebitur horreum. ē tunc oēs qui
merum gaudebūt cū anglis. Ex cuius arte autē
illa multi crediderunt in eū samaritanorū
ppĥe uerbum mulieris testimoniū phibentis.
quia dixit mihi oīa quecūq; feci. Cū uenissent
g̃ ad illū samaritanum. rogauerūt eū ut ibi ma
neret. ē mansit ibi duos dies. Et multo plu
res crediderunt ppĥe sermonē ei. ē mulieri

mā loquelam
dicebant. q̃a iam non ppĥe sermonē tuū credim⁹.
Ipsi enī audiuimus q̃a hic ē uere saluator mūdi. primo audiuim⁹ famā. nē uero uidem⁹ ipsemā.
Sic g̃ hodie cum eis q̃ foris sūt. xp̃e annūciatur
eis tanq̃ p mulierē. hoc ē p ecclīā. Veniunt ad
xp̃m p famā. ē xp̃s manet apud illos biduo. Secūm tolsem erat dies
hoc est dat illis duo precepta caritatis. xxx vii. festus iudeor. ē ascendit
Postbec erat Lxxxvii. O. ler. xx. xxx vii. ille ierosolimis. ē erat

dies festus iudeorum. ascendit ihc ierosolimis.
Est autē ierosolimis. ꝓbatica piscina que cogno
minat⁹ ebraice bethsaida q̃nq; porticus habens.
In his iacebat multitudo magna. languentiū.
ceciorū. claudorū. aridorū. expectantium
aquę motum. Angls autē diu secūm tempus
descendebat in piscinā ē mouebatur aqua.
qui g̃ primus descendisset p̃ motū aquę sanꝰ
fiebat a q̃cumq; detinebatur infirmitate.
Probaton grece ouis dicit⁹ latine. inde ꝓbatica. i. pecualis piscina ferē appellata. quia in
ea sacerdotes hostiā lauabant. piscina autē
dicit⁹ aqua carens piscib; collecta in aliqua
concauitate. Aqua autē quę q̃nq; porticibus
cingebatur. significat ꝓphīn illum qui q̃nq; li
bris moysi quasi claudebatur. Ibi multi in
firmi iacent. q̃a lex nō sanat. nec ꝓdit infirmos
ut aliq̃ndo medicū querāt. cecis ihc sē q̃ non
habent lumē fidei. claudi q̃ que uident nō
possunt opari. aridi uero q̃q̃do agant sine
pinguedine caritatis sē. Expectabant aquę
motum in quo sanitas fiebat p angli. quia
lege continebat grām redemptionis desidera
bant. Angls mutabilis turbabat aquā. q̃a sibi
dñs multa miracula faciendo mē indoctis la
tens in carne turbauit eos in tantū ut eum
crucifigerent. Descendere g̃ in aquā turba
tam est humilē credē in dñm passionē. Unus
sanatur ut unitas cōmendetur. q̃a nemo
prēter unitatē fidei sanari potest. Aliquin parū
fuit in benignitate nec ualde magnū si potes
tate unū de tot sanari ab eo q̃ omnes uno pote
rat erigē uerbo. Et in his corporalibus plus
intendit ēnam salutem animarū. Et erat dies

quida homo ibi ẽgrota & octo annos habens in infirmitate sua. In quadragenario numero q̃ constat ex quatuor decem. significatur pfectio operum. qa lex in decem p̃ceptis data ẽ & per euangelia quatuor euangelista ꝑficitur. Qa & quadragenarius habet pfectionẽ legis. & lex non impletur nisi gemino p̃cepto caritatis. Duo minus de .xl. habet q̃ caritate dñi & pximi caret. & ideo merito languet. hunc cũ iuenisset ihc iacentẽ & cognouisset quia iã multũ tẽpus habebat dicit ei. Vis sanus fieri. Respondit ei languidus. Dñe non habeo hominẽ ut cum turbata fuerit aqua mittat me in piscinam dum uenio ego enim ante me descendit alius. Infirmitatis languidus an sanari uelit ut erigat in spem sanitatis de qua tam desperabat. Vnde etiã querebatur q̃d non haberet hominem qui eũ mitteret in aqua. Hec est sanctus erat langor hominis. Dicit ei ihc Surge Tolle grabatum tuum & ambula. & statim sanus factus ẽ homo. & sustulit grabatũ suum & ambulabat. Erat autẽ sabbatum in illo die. Surge a uitus mortuis. id est peccata relinq. surge corpore q̃d est sanitatis opatio. Tolle in q̃ grabatũ tuum. i. dilige pximum. non debent turbari si p rem insensatã dilectio pximi cõmendatur. q̃ndoquidẽ dñs lapis dicitur ẽ. Cum esset languidus portabatur a pximis suis. Sanus factus est porta pximũ tuum. Inuicẽ onera tua portare. & sic adimplebitis legem. Ambula in dilectione de uirtute in uirtutẽ festinans ad eius uisionẽ. Dicebant iudei illi q̃ sanus factus fuerat. Sabbatum est non licet tibi tollere grabatũ tuum. Non obiciebant ei q̃d sanus factus esset sabbato. sed q̃d portabat lectum ne eis opponeretur q̃d ipsi sabbato nimium crederent de puncto si unus caderet. .a. .xxxix.

Incipiunt. Surge. Tolle. Ambula.

Respondit eis. Qui me sanum fecit ille mihi dixit. tolle grabatum tuum & ambula. Sanatoris mandatis obediens auctoritatem sanationis sue obicit calumpniantibus. Interrogauerunt q̃ eum. Quis est ille homo qui dixit tibi tolle grabatum tuum. & ambula. Is autem qui sanus fuerat effectus. nesciebat quis esset. Hic autem declinauit a turba constituta in loco. hinc & p fidem sanatus fuerat. & nesciebat nomine seu corporali specie designare quis eum sanasset. Sic & nos portantes primum & ambulantes ad dñm. etsi ad quem ambulamus nondum uidemus. Sola mentis oculo adhuc uidet deus non in strepitu turbe. Quisquis q̃ uult ad uisionem dñi peruenire fugiat ciuitatem priorum affectuum. atq hominum neq. & adeat templum mentis orationis iuxta quod sequitur. Postea inuenit eum ihc in templo & dixit illi. Ecce sanus factus es. iã noli peccare ne deterius tibi aliquid contingat. Intuitur quod propter peccata interius sanauit. Vnde premonet. ne iterum peccando grauius iudicetur. Audiat ille homo & uigilent iudei quia sic est quod fecit eum sanum. Preterea prosequuntur iudei ihm quia hec faciebat in sabbato. Iste autem significauit saluatorem ut sequatur. Illi econtra persequuntur. Ihc autem respondit eis. Pater meus usque modo operatur & ego operor. Id est in nullius quoque hucusque facta est operatio mea operationum pater defuit. Si in cunctis patrem ego cum patre operor. cum uideliçet diuina potentia nichil in p sapientiam suam. faciat. de si dicat. Si me aliquod quod p me factum sit reprehendere presumas. reprehendit & dñm patrem meum operantem cui uos poplm peculiarem esse iactatis. Non ser diebus tamen ut putatis operatus est deus. Si usque modo operatur. quia si ser diebus condidit noua. adhuc requiescit die septima. Postea operatur usque in finem gubernando. sustentando. renouando. propagando. ut permaneant condita. Et cum semper operetur deus constat sabbatum esse quod de sabbato requiescit forte. ideo dicitur ẽ dñs requiesse in die septimo ab opibus. sicut quia sexta sabbati reddidit spiritum. & sabbato requiescit in sepulchro. Quasi dicat indeus quod expectatis ut si operetur die sabbati. Sabbati diem ad significationem mei uobis p̃ceptus ẽ.

Propterea quod magis quererentur eum inde interficere. quia non solum soluebat sabbatum. sed patrem suum dicebat dñm equalem se faciens deo. Soluebat sabbatum a mandatis legis iam non ad litteram conseruandum dñs. Imponunt q̃ solam seruis formam arrendum

quod p rapinã faciat se equalem deo. ſi ipſe p
naturã natus ẽ equal. Respondit
itaq; ihc & dixẽ eis. Amẽ amẽ dico uob ſi potest
filius à se facere q̃quã niſi qđ uiderit patrẽ
facientẽ. Quecunq; enĩ ille fecerit hec & filius
similiẽ faciet. Sicut ostendit patrem nichil
agere sine se. sic econuerso dicit se nichil agẽ
sine patre. ut eadem prorsus operatio intelligatur pat̃s & filij. i. eam diuinę potentiã quã sapientię. Et hoc ẽ. Non potest filius id ẽ sapientia
di qđ ego sum q̃q̃ facẽ p se. ſ. hoc tamũ facere
potest. qđ uiderit patrem patrẽ facientẽ. id ẽ
qđ recognoscit a patre secum fieri. Pat̃ enĩ. id ẽ
potentia diuina nichil niſi p sapientiã suam
operatur. Pat̃ enĩ diligit filiũ. & omĩa demonstrat
a quę ipſe facit. & maiora is demonstrabit ei
opa ut uos miremini. Omĩa faciendo q demonstrat. i. cuncta in eius consilio ponit. sic ille qui
aliquẽ consulens quę facturus ẽ ei ostendit. demonstrat.
Maiora his quę nẽ facta sẽ ei consilio pagent. qđ ẽ
ei demonstrabit. Vnde & ipsa in pueribus sapiẽtia de se dicit. Ego sapientia habito in consilio.
& itẽ. Cum eo eram cuncta cõponens. Maiora fa
ciet ut uos miremini. i. unde ampliꝰ mirari
possitis ſi illa nouerint. uel in futura uita mirabimini. Inde cum certis dampnantis dicentes.
Quomodo hij reputari sẽ inẽ filioſ dei.
Sicut enĩ pat̃ suscitat mortuos & uiuificat. sic & filius quos uult uiuificat. Que sint illa
maiora dicat. scilicet resuscitatio animarum
a peccatis. maior ẽ quam sup̃ dicta curatio languidi in corpore. de qua plurimũ miraban̄t
uel illa solutio sabbati quã calumpniabant̄.
Quos uult filius uiuificat una quippe est
patris & filij uoluntas. sicut & potentia & operatio. Vere pat̃ diligit filiũ. qđ in tantũ ut omẽ
iudiciũ concedat. & hoc est. Hec
enĩ pat̃ iudicat quemq̃. ſ. iudiciũ omẽ dedit
filio. ut oms honorificent filiũ sicut honorifi
cant patrem. In iudicio faciendo cõsiderandum ẽ qđ cuiq; pmerita debeantur. ñ tam potentia quã sapientia exercenda ẽ. ut oms hoc
scilicet attendentes quod filius est iudicare
etiã sine amore timore saltem tamtũ reuerea
ant iudicem sicut & patrem cui potẽtię est
quemq; p merita remunerare. uel ira. non
solum uiuificat filius in pma indelicet resurrectione que est animarũ. ſ. etiã iudicabit
in scđa resurrectione que erit corporum.
& hoc est. Hec enĩ pat̃ iudicat quemq̃. sed
iudiciũ omẽ dedit filio. Non enĩ psona pat̃s
in iudicio apparebit ſ. nec xp̃c in eo qđ pat̃
consubstantialis est. potius in forma serui
que stetit sub iudice iudicabit. ut possit &
ab impijs uideri. Littera sic iungit. filius quos
uult uiuificat. ut oms honorificent filium sicut honorificant patrem. Qui non honorificat filium non honorificat patrem q̃ misit illũ.
Amen amen dico uobis quia qui uerbum meum audit. & credit
ei qui misit me. habet uitã ętnã. & in iudiciũ
non uenit. ſ. transiet a morte in uitã. Re
dit ad cõmendationẽ resurrectionis animarũ.
Cur aut audit uerbum meũ & credit ñ dicens
michi ſ. ei q̃ misit me. Qa uerbum est in me
imo ego sum uerbum est. Qui q̃ credit ei. credit
uerbo est. id est. in. & sic habet uitã ętnam.
id est causam conferentem uitam ętnam. inde
licet fidem. & obedientiã. Quare in iudiciũ
dampnationis ſi uenerit. ſ. hic transiet a
morte infidelitatis ad uitã fidei & iustitię.
Amen amen dico uobis qa uenit hora. & nũ
est quando mortui audient uocem filij dei.
& q audierint uiuent. Illucidat se loq̃ de re
surrectione animarũ. Nolo expectare nouissimã horã. Venit hora & nunc ẽ in qua

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

mortui in peccatis audient ꝑ me deinde ꝑ aplos uerbū salutis & uiuent qui audierint hoc est obaudierint nam ꝓpr audituꝝ ñ uiuent nisi obediant Vere ꝑ uocē filii uiuent unde seqr. Sicut enim pr habet uitā in semet ipso. Ita dedit filio uitā in semet ipso habentem. hoc solū mr est qđ pr uita ē ñ nascendo filius uita ē nascendo Vita autē quę est pr & filius uiuificat animas illuminat pascit & sagnat & animas partē & angłos quorū est ꝑ unionē sentire uitā sapientię corpora uero ab aiab⁹ uiuificant Et potestatem dedit ei iudicium facere qa filius hominis est Sicut uita uitam genuit sic potens iudicare potentē iudicauit & hoc est dedit ei potestatē iudiciū facere In diuise trac iudicant pr & filius neciō spe scs. Verū qa potentia sapientię cedit in discretione iudicii ubi equitas magis ē examinanda quam uis & potentia exercenda nec bonitas subtrahenda Ideo specialius discretiō iudicii attribuit sapientię Iuxta hoc g sup dixit pr non iudicat quemq. s. omē iudicium dedit filio. Qđ autē supponit qa filius homi mis est inde maxime pendē iudiciū declarat quod ipi etiam filium a patre missum crucifixerunt & corde conculcatū uel tra. Secm hoc autē qđ filius hominis ē potestatē dedit ei pr iudiciū faciendi Nam i iudicio ho mi debit ab omnib⁹ dns autē si nisi a mistis uidendo ē Nolite mirari hoc qa uenit hora. in qua omnes q in monumentis sē audient uocē ei & ꝓcedent q bona fecerūt in resurrectionē uitę qui uero mala egerunt in resurrectionē iudicii. Euidenter hic agit de resurrectione carnis ut supra de resurrectione mentis He miremini hoc qđ ita libe loquor de iudicio faciendo ꝑ filiū qa uenit hora in fine scli in qua omnes corporaliter resurgent. alii in uitā ut uideant dm sicut est alii in dāpnationē. & tunc discretio iudicii apparebit. audient uocē ei hoc ē sentient manifestam omnē ei Vel ipse iudex uocē emittit humanā. uel p angłos formabit ut ita illud psalmi. dicit dns in nocte tube. Non possum ego a me ipso facē quicq. s. sicut audio iudico & iudicium meū iustū est Explanat qđ dixerat potestatē dedit ei iudicii non possum a me ipso facere. quasi dicat a me ipso ñ sum. s. a patre a quo & cum q facio omia Sicut audio ad dē sic intelligo ꝑ unitatē substantię ab illo a q sum. ita iudico. vel ita. Ego filius hominis mihi a me possum. s. sicut audio adeo iudico. xlm.

Ego testimoniū phibeo de me testimoniū meū ñ est uerum Qo modo ñ ē uerum nisi secm carnē Unde alibi. Si gloria mea nichil est Alius est qui testimoniū phibet de me In sequentib⁹ ostendit qs sit ille ubi ait qui misit me pr ipse testimoniū phibuit de me hoc testimoniū fuit i baptismo. Cuius ueritas ē ds. uocia sunt testimonia eius. Vos misistis ad iohm & testimoniū phibuit ueritati Ego autē non ab homine testimoniū accipio. s. hęc dico ut uos salui sitis Ille erat lucerna ardens & lucens uos autē uoluistis ad horā exultare in luce ei Phibuit iohis testimonium de xpo tamq lucerna ad confundendos inimicos. Iam enim dictū erat in psalmo. sub ꝑsona patris. Parauit lucernā xpo meo Inimicos ei⁹ induam confusione sup ipsum autē florebit scitas mea. Omnes ꝓphę & apli sunt lucernę. xpe uerū lumen qđ illuminat omem hominē uenientē in hunc mundū ab homine ñ accipio testimoniū qsi necessariū sit. s. tamen hęc dico de testimonio iohis ut ꝓ hominē uos hominem ad ueritatē ipsam ducamini & credentes salui sitis Iohes enim lucerna erat ardens & splendens in sole iustitię exultandū fore Vos autē uoluistis in luce lucernę quasi sufficiat remanendum iohm credere esse xpm esse Ego autē habeo testimonium maius iohe Opera enim quę dedit mihi pr ut perficiam ea ipsa testimoniū iohis phibēt de me qa pr me misit Et q misit me pr ipse testimoniū phibuit de me Verū

Sci ℣ Xl. i. Capitulum. Conuocatis ihs discipl̄is dixit.

quidem & pr̄ale multis sunt testimonia ioh̄is. ſ. habeo maiora testimonia. Opa enī patr̄is que ego
manibus fac̄o attestantur. qa pat̄r me misit.
& testimonium pat̄r est. q̄ me exitus hominem
oculis insibilem exhibuit. quod intrā corda
hominum ad me cognoscendum accēdit. ·xlviii.

Nec uocem eius umq̄. ·a·. cxiii. cxiv. l. m.
audistis. neq; spēm eius uidistis. In hoc ostendit
& insibilē
substantiā diuinitatis in comp̄hensibilem uocēq;
eius non capi aure carnali. ſ. tantū spūali. intel
ligi. ·a·. xlv.

Et uerbum eius ñ habetis in uob̄. manens. quia quem misit ille huic
uos non creditis. Verbum quod erat in p̄ncipio
p̄ quod posset ad patr̄is uenire cognitionem. ñ
manet in cordibus nr̄is. quia his quę audistis a me
non creditis. nec enā scripturis. unde sequitur.
Scrutamini scripturas. quia uos putatis in ipsis
uitā ētnā habere. Et ille sunt quę testimoniū
phibent de me. & ñ uultis uenire ad me ut
uitam habeatis. Dum me q̄ sum uita abiectis
uitam in scripturis non inuenietis. & tam
per ea quę ille docent. ñ multis uenire ad me. i.
credere in me. ut habeatis uitā quā in ipsis que
rit̄is. Claritatē ab hominibus ñ accipio. ſ. cognoui
uos qa dilectionē dei non habetis in uob̄. Humā
nā laudem non quero. nec honorē carnalem.
q̄ nem dare spūalem. ſ. uob̄ cernentibus. condoleo
qa ñ habetis dilectionē dei. & ad uā ueritatis re
ducē uolo. Ego uenī in nomine patr̄is mei. & ñ
accepistis me. Si alr̄ uenerit in nomine suo illū
accipietis. Probat quia dilectio dei non ē in eis.
Ego uenī ut p̄ me pat̄r glificet. & non accepistis
me. ñ credidistis in me. ſ. inde pena peccati
uobis hec erit. Cum antixp̄s uenerit in nomi
ne suo. quia p̄priam glām quaeret. & se dīm di
cet. illum accipietis. hoc est. qs aplis aut ut
credant mendacio. qui non crediderunt ue
ritati. Quom̄ potestis uos credere qui glām
ab inuicē accipitis. & glām que a solo deo est
ñ quaeritis. Non quia ñ est apta ueritati non
credunt. ſ. quia superbia eos excecat. & ambitio
laudis que appetit de se existimari. qs in se
non habet. & supalios se efferre. humilitati ſ
non soli dī glām querit. eq; soli placē appetit.
Potuit putare qa ego accusaturus sim uos
apud patrem. Est qui accusat uos moyses in
quo uos speratis. Si enī crederetis moysi credere
utiq; forsitan & mihi. De me enī ille scripsit.
qs aut forsitan irrisio ē incredulis. ſi dubitatio
loquentis. Ideo non accuso qa ñ uenī dāpnare.
ſ. saluare. Moyses uero accusat. qa incredulis
estis uoci illius qui a uob̄ p̄priam uob̄ suscitabit
dīs ds de frib̄. uris. tamq̄ me ipsum audietis
eum. Omnis anima quę ñ obedierit p̄phē illi.
exterminabit̄ de populo dī. Si autē illi litteris
ñ creditis. quom̄ uerbis meis credetis. Multo
indelicet minus qa in lege magistri esse p̄sum
mus. in uerbis autē meis neq; magistri. neq; Satis oportuit conuocari
discipli esse multis. Sibi inchoato pfectę uitę. ihs discipl̄is dixit. Oportebat
hic uero consūmatio. ibi sum. p̄priam hic uero hec & reliqua.

deo ecce assum. ·a·. clx. lxxvi. lxxxix.

Et p̄terea illius in illis diebus ueritatis cū multa ēdua
esset conuocatis discipl̄is suis dixit. Misereor
turbę quia ecce ēduo iā p̄seuerant mecū. &
non habent qd̄ manducēt. & dimittere eos
ieiunos nolo. ne deficiant in uia. Qua infidelitate
& errore. insolentiaq; animos oppugnabat. ponus
reliquisse eos quā dimisisse scribitur. Conuo
cat autē discipl̄os ut doceat magistros cum
mnoribus cōmunicare consilia sua. uel ideo
ut ex collocutione. intelligant signa magnitu
dinis turbę. Triduo sustinet dīm. p̄pē sanationē
infirmorū. & electi in fide ēnitatis supplicāt
deo. plangoribus animarū sui uel suorū. uel
ēduo turba sustinet dīm. quando fideles
conūrruntur. ope. locutione. cogitatione.
& cōmuni deficiunt in uia unitatis p̄sentis. si
sine doctrinę pabulo dimittantur. mare. refert.
quia de longe uenerunt. Quanto qs plus
errauit tanto longius a dīno recessit. & rē iudi
credentes de p̄pe uenerūt. ut docti legē. &
p̄phas credentes ex gentibus de longe ut non
docti. Et dicunt ei discipli. unde q̄ nobis
in deserto panes tantos ut saturemus ēdā

ihs dixit.

Dominica .viii. p̄ Pentē
S cap. lxxx.

B. Tunc.

tantam. dat illis ihc quot ꝙ panes habetis. at illi dixerunt. Septē. & paucos pisciculos. Et p̄cepit turbe ut discūberēt sup̄ t̄rā. Non ergo sis in ciuitate synagoge uel scōlaris dignitatis residentib; si mē deserta. xp̄m querentibus celestis gr̄e abundantia mp̄tur. Qui enī si talibus unit. xp̄o suscipiunt. & spūaliē & corporaliter eis. si indiget curam. & his p̄dicatores. p̄fecti murantes eccl̄ie ducunt. unde nob tanta sacramenta. ut tot milib; tanq̄ paucis quadringentis sufficiē possimus in hui⁹ mundi deserto. At uero septem panes. i. septē dona spūs scī sufficiunt omīb: adiuncta aplica auctoritate quasi paucos pisciū sapore qui nos reficiunt exemplo suę uitę uel mortis. Qe uero ad septē panes pertinent. non supra scm̄ sedere. sed terrā p̄mere iubent. In nouo enī testamēto ipsa quoq; t̄rā & facultates temporales ut p̄fecti simus relinquere p̄cipim̄. Et accipiens septē panes & pisces. & gr̄as agens fregit & dedit discipulis suis. & discipuli dederūt pplo; dns dedit panes discipulis ad diuidendū. Ubi de & doctrinam spūalem fregit panes. i. aperuit sacramenta. se ipsum scilicet qui panis ē uitę. Gr̄as egit ut ostenderet quantū gaudeat de salute hominū & ut nos informaret ad agendas semp deo gr̄as cum uel in carne reficimur uel in aīa. Si in septem panib; q̄ non legunt fuisse ordeacei septenarii formis gr̄a noui testamēti signat. q̄d in pisciculis mysticos conditores illi⁹ scripturę accipimus. uel illos quorū fidem & unitatem & passiones ipsa scriptura commemorat. q̄ de turbulentis huius sęculi fluctib; erepti & consecrati refectionem nob imitāda exemplo suę uitę uel mortis p̄buere. ne in hui⁹ mundi excursu deficiamus. Et comedere omīs & saturari se. Comedimus attente audiendo. & exempla intuendo. Saturamur memorię recondendo. & opando. huic refectioni congruit illud psalmiste. Edent pauperes & saturabuntur. & laudabunt dñm q̄ requirent eum. Qe enī manducant populis

sanctitatis significat famē ip̄petuū ab electis repellendam. q̄ndo si esurierit q̄ accepit cibū. xp̄i. Et q̄d sup̄fuit de fragmentis tulerunt septem sportas plenas. Septē quę sportę sunt altiora p̄cepta uel consilia. quę multi studio si poterit attingē seruando. si tamen illi q̄ maiori grā plenis. Quib; dicit. Si uis perfectus ee. uende omīa que habes. & da pauperib⁹. & quia sportę iunco & palmarū foliis solent contexi. merito in scīa significatione ponunt iuncus quippe sup aquā nascitur. & electa radice cordis ab amore ęrumnas arescat. in ipso uitę fonte collocant. palma uictorem ornat manū. & electi uictores memoriā ęternę rebutionis in corde retinēt. Cur autē q̄nq; milib; hominū plus redundat quattuor milib; mm. q̄nta quattuor milia triduo cum xp̄o fuerint. & ideo ampli⁹ celestis pabuli receperunt.

Erant autē q̄ manducauerūt quattuor milia hominum exceptis paruulis & mulieribus. & dimisit eos. In signo superiori quinq; milia fuerē iuxta numerum panū. quia uitam etenim quinq; sensuū. Ish q̄ de sex panib⁹ hoc ē sacramento alimur. numero quattuor milia tā. numerus semp in laude ponit. et quadratus lapis non instabilis. & in eo numero euangelistę scribunt. Numerus itaq; perfectorum docet eos pastos euangelicis cibariis. simulq; in finitate innumerabilium multitudinē de quattuor orbis partib; ad celestis cibi domū concurrisse. hoc ꝙ typice mē hanc & illā refectionē distare. q̄ ibi littera uetus plena ee signata. hic gr̄a spūalis. hic gr̄a noui testamēti monstranda. & mystice tunda fidelib; quattuor ornamentis uirtutibus. Quattuorum p̄ma est cognitio rerū appetendarū & uitandarū. secūda refrenatio cupiditatis. ab his q̄ temporaliē delectant. tertia firmitas contra molestias scī. quarta quę p omīs diffinit dilectio dei & proximi. Et ibi & hic mulieres atq; paruuli exceptis sunt. q̄a tam in ueteri quam in nouo testamento si ad mysterium ad numerum. q̄ si perdurant occurrē in

frā. vi. inōnica. vii. Om nis generi.

xlvi. Capitulum. Adtendite a fermento pharisęor.

urū pfectum. uel infirmitate uirium. uel leuitate
nūs. Hęc refectio celebrata ē in monte qđ uirūq;
testamenti alitudinē mandatorum dī. & illi mon
ti alitudinē. q̄ est mons dom̄i in ūrice montiū
consona uoce nob̄ pdicant. Et statim ascendens
nauē cum discipl̄is suis uenit in partes dalma
nutha. Turba dimittit̄ sanata. & qđ omīb̄ diebus
unx nr̄ nobīs dīns manet. nauē. i. ecclīam cre
dentiū plebem comitat̄ ingredit̄. Vbi marchus
ponit magedan. Marcus ponit dalmanutha.
Idē enī locus duob̄ sub ē nominib̄ unde pleriq;
codices sēdm̄ marcū habent magedan. Scien
dū qđ illa capitula non sunt putanda penitus
abesse quorū cum cāmica continent̄ in hoc ope.
Preterea cōmode quedam p̄ē missa sī uidun.
clxii. capitula marchi qđ ut iā diximus aut in
plerisq; codicib̄ nō habentur hic quoq; nr̄ murum
subīcitur. clxi. cap̄ marchi. cuius sententia con
tinetur in centesimo. xxxiii. cap̄ cuius ē. iuxta
quod dīns diuīsis temp̄ib̄ diuīsisq; locis eadē sepius
dixit. De multo ciens enī dictus sufficit in hoc
ope. si nulla semel haberi qđ etiā de eodē illum
nato solus marcus narrat capitula. lxxxi. non
incongrue reiect̄ in hoc libro plurima de eodē
illuminatiōe referam. Sic de similib̄. Suīī enī
ē lēbentis euangliū. si nulla ex industria omit
tere ad infirmandū uidelicet multa supesse.
Vnde uobīs in fine libri sint alia esse multa
que fecit ihc. & si scriberent̄ omīa. nec ipse
mundus sufficeret capere ea. m. clxvii. lxxxvi.

Et cū uenissent discipli ei
trans fretū. obliti sū panes accipere. & n̄ unū
panē habebant in nauī. Indicatur quā modicā
carnis cunctā habebant in reliq̄s. q̄ nec manducum
sumpserunt. Intentiōe dīna comitatus. Vnus
panis panē unx significat. trans fretū abiit dīns
qñdo secutus ē eū gentīū popl̄s. R. lxxiii. clxvii. Lectio integrā; significant. Q̄n crebro de fide in
euangliō legit̄ ne nusquā dictū sit breuit̄
apiam quid sit fides de quib̄ hic habeat̄ sēdm̄
qđ magna uel modica dicat̄ fides ē existima
tio rerū n̄ apparentiū. hoc sensib̄ corporeis
n̄ subiacentiū supra opinionē. & infra agni

Et p̄cepit eis dicens. Intuemini & cauete a fer
mento pharisęorū & saducęorū. & a fermento
herodis. & cauet a fermento pharisęorū & sadu
ceorum litteras p̄cepta n̄ seruat̄ traditionē
hominū negligit̄ ut dī mandata faciat̄ fermē

tum namq; pharisęor̄ ē decreta legis diuīne tra
ditiones hominū post ponē uel pdicare legem
uerbis & impugnare factis. fermentū enī eor̄
ē dīnm temptare. nec doctīnę aut opib̄ eis credē
fermentū herodis ē adulteriū. homicidiū. temeri
tas iurandi. simulatio religionis. De hoc fermē
to aut aplīs modicū fermentū idē tā massā corrūp̄.
Sic̄ius paruū fermentū myrteū farine crescere
facit. & ad saporē suū trahit tā modica scintil
la doctīnę hereticorū si in tuū pectus iniecta
fuerit. cuo ingens flāma succrescit. & totum
ad se trahet. m. clxv. R. lxxxv.

Et illi cogitabant inter se dicentes. qđ panes
non habemus. ideo ait nob̄ ut caueam̄ a fermēto
id ē a panib̄ pharisęorū. Sciens autē eos ihc
male intellexisse. cauete a fermēto pharisęorū
redarguit eos inde. & inducit ad sānū intellec
tū. Et hoc ē quod sequitur. Sciens autē ihc dixit.
Quid cogitatis inter uos modicę fidei. qđ panes
n̄ habetis. Nondū intelligitis neq; recordamini
adhuc. excecatū habetis cor uestrū in oculos ha
bentes. n̄ uidetis. & aures habentes n̄ auditis.
Neq; recordamini. qñdo q̄nq; panes fregi in quī
milia. & quot cophinos fragmentorū plenos sustu
listis. Dicunt ei. duodecim. Qñdo & septē panes in
quattuor milia. q̄s portat fragmentorū sustu
listis. et dicunt ei. septē. Quare n̄ intelligitis qđ
n̄ de pane dixi uob̄. Cauete a fermento phari
sęorū & saducęorum. Tunc intellexerunt qđ
n̄ dixerit cauendum a fermēto panū. s. a doctīna
pharisęorum. & saducęorū. Vnde cauendum
erat. ne doctīna pharisęorum. xp̄m negligens.
effectus ueritatis euangliçe corrūperet. Sed
autē fermentum pharisęorū & herodis tradi tio
nes p̄ūsāt. & hereticā significat dogmata. constat
quia ubi quib̄ pasch̄ ē popl̄s dī ueritatis doctīnā

de fide. sed sit fides;
-gi.

tionē constituta supra opinionē q̄a plus est
credere quā opinari. Infra ag'nionē. q̄a mi⁹
ē credere quā cognoscē. Ideo enī credimus ut
aliq̄ndo cognoscamus. Q̄ę autē sp̄ apparentia
fidem non habent. s. ag'nionē hoc enī uera
cē dicā⁹ credi q̄d ñ ualet uideri. Nam credi nā
ñ potest. q̄d uideri potest. ac tamē ex reb⁹ quas
uidemus agi⁹ in nob. ut ea credant⁹ quę ñ
uidem⁹. hec ita esse affirmant augustin⁹ se
pissime sup. iob̄m. gregori⁹ in quarto libro dialo
gorū. & in scdō libro homeliarū euangēliū. ceteri q;
doctores. Fides g̃ est. q̄d ñ uides credere. p fidem
enī ambulam⁹ non p speciem. Cum autē uene
rit q̄d p fectū ē uidebis q̄d credidisti. Et q̄nō
minus ē credere quā uidē. cessabit fides. q̄a
uidebit⁹ spes. cessabit credendi existimatio
q̄n manifesta erit ueritatis cognitio. Fides
g̃ ut ait ap̄ls ē argumentū ñ apparentium.
1. offensio. Arguere enī dicebant antiq̄ osten
dē. Itaq; corporei sensus indicant. nob̄ appa
rentia. fides ū extenditur a dnō apparentia
suo modo ostendens ea quo usq; ueritas intelli
gentię ut⁹ succedat. fides itaq; ē substantia
sperandarū rerū. q̄a dū ea quę ñ uidem⁹ credim⁹
aut fuisse aut esse aut futura esse. ipsa fides
facit ea subsistē in nob̄ credendo. Ubi gr̃a. Re
surrectio generalis cū fidum sit. p fidē tam
tam subsistit in anima mea. q̄si p̄ oculis ea
habeam⁹. Est g̃ fides tam de p̄sentib⁹ uel p̄te
ritis quā de futuris. tam de bonis q̄ de malis.
ut aug⁹. in p̄incipio enchiridion differit. Spes
autē de bonis ē tantum. & de futuris ē enim
spes futurorum bonorū. expectatio cū fiducia
adipiscendi. ex gr̃ā dei. & ex bona conscientia.
Spes enī sine meritis. ñ est spes. s. p̄sumptio. Ex
pectatio uero aliq̄m⁹ modis. ñ dicit⁹ spes. s.
desperatio. hoc ē diffidentia a bono. hoc g̃ distat
inter spē & ullam eā partē fidei quę ē de ho
mis futuris in nob̄. q̄a fide intelligim⁹ futa
nob̄ bona. & spe confidenter expectamus ea.
Postq̄ g̃ uenerit res iam ñ erit expectatio
spei. Ex fide autē tam q̄ fundamento omnium

Aug⁹ de trin⁹

bonorū spes & caritas oritur⁹. Q̄d enī sperari uel
sperandū amari potest. ñ credat⁹. Credi autē potest
si ñ speret⁹ uel ametur. Inde g̃ diligim⁹ q̄a credim⁹.
Inde etiā sperā⁹ q̄a credim⁹ & diligim⁹. Cum enī sit
spes expectatio fidā futū cōmodi. ex fide nascitur
expectare. & ex caritate fiducia sperandi. Hinc
aug⁹. Q̄ nāgesimo. ñi. cap̄. enchiridion. Q̄ recte
amat. p̄cul dubio recte credit & sperat. Q̄ uero
ñ amat manifestū credit & sperat. quamuis ad uerā
felicitatē p̄uenire. t. lucere eū sperare ñ possit. fieri
sine amore. tamē potest fieri ut id ñ amet. sine
quo ad id quod sperat. si potest p̄uenire. ut sic⁹
speret uitā ḡnam. & ñ amet iustitiā. Idē⁹ p̄mo
de doctrina x̄iana. Tria hec sunt quib⁹ & scientia
omnis & ypbia militat. fides. spes. caritas. Sed
fides succedit spei quā uidebim⁹. & spes succedit
beatitudini ad quam p̄uenturi sum⁹. caritas autē
etiā ibi decedentib⁹ augebit⁹ pon⁹. Si enī creden
do diligim⁹ q̄d nondū uidem⁹. q̄nto magis cū
uidere cœpim⁹. Et si sperando diligimus q̄d ñdum
p̄uenim⁹. q̄nto magis cum p̄uenim⁹. Ideo maior ē
caritas. q̄a fide & spe decedentib⁹ ipsa p̄manet.
Idē in octauo de trinitate capitulo. viii. Ex una eadēq;
caritate dīm. p̄ximum q; diligim⁹. ē dīm. p̄ter
dīm. nos autē & p̄ximum. p̄ter dīm. Illud quoq;
sciendum est. q̄d in hāc fidei nostrā transferun
ad designandū certitudinē manifestę uisionis
quā habituri sum⁹. hoc autē fit. uel ex illa regu
la secūm q̄ nomina causę ponunt⁹ p effectu. uel ex alia
secūm q̄ significata res p similitudinē suscipi
unt significationis nostrā. Est enī ipsa fides. q̄ nunc
p speculū in enigmate dīn cernimus. facieq; illi⁹
futuręq; uisionis qua dīm facie ad faciē sicuti est
uidebimus. & p fidem ducim⁹ uitā. Idē⁹ aug⁹. libro. ii.
q̄stionū euangēliū. contra cap̄. Lucę. Est enī fides re
rum q̄m⁹do non uidē. ę ipsis p̄sentib⁹ reb⁹ creditur.
Q; futurū ē cum iā p̄sens manifestam se ex
templandā prebet⁹ scīl ipsa dī sapientia. De
qua fide rerū lucis q; ipsi⁹ p̄sentię forsitan
paulus dicat. iustus aut⁹ ex fide mea uiuit. Dicit enī alio loco. Nos enī re
uelata facie gl̃iam dīn speculantes in eandem

Aug⁹ in enchiridion

Aug⁹ de trin⁹ fides est ea q̄ credimus q̄ non uidemus

Aug⁹

In cathedra sci petri. Statuit ei dominus.

Primum capitulum. Venit ihs in partes cesaree.

imaginē informabim aglā in glām. Sicē cum dicat hic de glā. scilicet euangelii q̄ nē credentes illuminant in glām manifestę ueritatis. Sunt autē plura etiā ad dīm pertinentia quę siue credantur siue ñ. nichil nocē. Siue ens credam dīm cuius plurimā datur ñ. siue ñ. si etiā credam xp̄m huius uel illius statuę fuisse uel ñ. uel hāc seu illa ciuitate pdicasse uel non. nullū incurrim pericul̄. Ea uero dū tractat quę ad fidē catholicā spectant si non credam dampnationē pariūt. Est autē fides catholica id̄ unū salus. quę ma ōib necessaria. Ut nemo discretus absq; ea saluari possit. Vnde athanasi? cū p̄mitteret hec. Hec est fides catholica. stare apiens unde sit dicta catholica addidit. quā nisi q̄s q; crediderit. saluus eē ñ potest. Vel dicit catholica. id̄ communis ad differentiā fidei hereticorū. ñ ubiq; cum ecclia dilatate. sed q̄si in angulo latrantis. Fides autē catholica pariter circa ipsam dīuinitatis naturā. pariter circa diuina beneficia. et quascumq; dīuinissimas dispensationes uel ordinationes constituit. quę apl̄os et scōs patres in symbolis fidei expressa. Et sciendū quia fides ñ dicit magna uel parua. eo q̄d ad multas uel paucas res pertineat. sed q̄m firmiter uel rapide credit ea. Immensam q̄ppe fidem atq; constantem laudat dīns. ubi dicit. o mulier magna fides est tua. Et de fide centurionis. ñ inuenit tantam fidē in israel. Apl̄os uero multo plura credentes fidē remissā meruerunt audire. Quid cogitans mē uos modice fidei. q̄a panes non habetis. Atq; si mē etiā firmiter crederent. q̄a ñ q̄s intrat in os coinquinat hominē. si cogitarent dīnm. phibere pharisęorū panes. Excepit ihs sedens. meridiē

enit autē ihs in partes xc
cesaree philippi. philippi q̄ dicit
fratris herodis tetrarche
tauree et trachonitidis re
gionis. uocatur herodem
patrē q̄ in honore augusti
cesaris appellauit cesaream quantitatē que p̄ turris
stratonis uocabatur. construxit ciuitatē in dīni
no iudee contra septentrionē quā appellauit cesa

Sedm marcum. Venit ihs in partes cesa
ree philippi. et reliqua usq; inimicum.

ream philippi. in memoriā filii nominis sui honorē tyberii cesaris sub quo ipse regnabat.

Iste locus cesaree philippi nunc paneas dicit. et est in confinio phenicis ubi iordanis additis duobus fontibus. qui ibi oriuntur. quorum fontes. ibi iordanis dan. qui mixti nomen iordanis efficiunt. Et interrogabat discipulos suos dicens. Quē dicunt homines esse filium hominis. Exponatur ut fidē discipulorum. p̄ uulgi sententiā inquirit. ne apl̄orum fides firmata undeat uulgari opinione. seu erratus aggressione. Vnde et petrus dicit. caro et sanguis ñ reuelauit tibi. hoc ē humana doctrina. Pulchre dixit homines. qā homines sentiunt de filio hominis. locutus dīi uero q̄ de diuinitate intelligunt. Alii dicebant. alii iohēm baptistā. alii autē heliam. alii uero ieremiā. aut unū ex prophetis. Quereris quare hec opinio fuerit de iohē uel helia. uel ieremia. respondeo q̄a aliquem erroris ñ est. nisi in reddenda rationē. Dicit illis. uos autē quē me esse dicitis. Supra homines euntes apl̄i quasi dīuina illud psalmistę. Ego dixi dii estis et filii excelsi omnes. Ideo merito dīns ñ q̄si nescientes sententiā de se. sed ut confessionē fidei illorum digne remuneret. Respondens symon petrus dixit. Tu es xp̄s filius dei uiui. Petrus. respondit. p̄ ceteris. licet ceteri apl̄i scirent finem fidei mee de xp̄o ē. q̄d filius dei non licet scire generationis secretum. non licet tamen nescire generationis fidem. Deus unus id̄ est immutabilis. et ēm dictum est ad differentiā deorum. q̄s gentilitas deifica uel de mortuis hominibus. uel de ope manuum suarum instituit adorandum. Dicit se dīns filium hominis q̄d contemplatio corporis p̄ferebat. sed addendo quem me esse dicitis significauit p̄ id q̄d in se

[illegible] debatur esse aliud occultum sentiendum.

de quo querebat in q̄d se credentium fides debebat extendere. fides itaq; pet̄ dicit filium in homine. uidens utrumq; copulata. et dicens. Tu es xp̄s filius dei. hec confessionis ro tenenda est. ut sit deus filius. tra et filius hominis memineris. quia alterum sine altero nichil spei habent ad salutem. Poterit mouere q̄d lucas

Sancti xvii. et luce de philippo.

a. doctrina humana.

B.

B. tomt.

Sancti xvi. et luce.

B.

J.

hoc

Au. de cōcordia euāgt:

dixē dñm mīrogasse discipulos suos. quē illū dicēt homines cum eēt solus orans. orare autē dicit illos in una hoc mīrogatos. S. eū

de modo orandi. ē. B.

mouet qui numq̄ orauit in via. Rusquā eū discipuli orasse reperiunt dñs. Vbiq; solus obsecrat. qā di consiliū humana uota ñ capiūt. nec q̄sq̄ potest mīorū participes ēe cū xpō.

Respondens autē ihc .m. dixit. Beatus es symon barriona qā caro & sanguis non reuelauit t̄ ḥ; pat̄ mīs q̄ est in cēlis. In petro respondet omīb; mercedē uere confessionis. quasi dicat. Quod caro & sanguis reuelare nequit. spūs scī gr̄ā t̄ reuelauit. & ex confessione sortit uocabulū. quia barriona sonat filii columbe. alii dicunt q̄d

J. s. cap. lxxxvi.

symon. i. petrus filius iohānis. ut illud. Symon iohānis diligis me. & uolunt duplicatū hoc ēe unius scriptorū. ut p barriohanna. i. p filio iohānis barriona. sēptū sit. detracta una sillaba. Johanna mīpiat̄ dñi gr̄ā. Utrūq; nomē mystice intelligit̄. q. d. columba spūm scīm. & gr̄ā dñi donū significat spuale. Pat̄ ergo filio columbe reuelauit. quia una ē gr̄ā patris & filii & spūs scī. Barriona syrū ē. & ebreum. Et ego dico tibi q̄a tu es petr⁹. & super hanc petrā edificabo eccl̄iam meam. Tu dixisti me esse filiū dei unū. & ego cui⁹ dicē facere ē. dico t̄. q̄a tu es petrus. Princeps aplōrū nūc petr⁹ nīc cephas dr̄. ñ sīsu diuerso. ḥ quā latine & grece petram uocam⁹. hanc hebrei & syri cephan uocant. Petrus accepit hoc nomē petrus q̄ in petrā xp̄m credebat. & satis metaphorā petre dicit̄. Edificabo ecclīam meā sup hanc petrā. hoc ē sup hoc firmamentum fidei. uel ita. Sup hanc petram q̄. confessus es. i. sup me ipsum. Hinc aplis aut fundamentū aliud nemo potest ponere prēter id q̄d positum ē. q̄ est. xp̄s ihc. Et portę inferi non ualebunt aduersus eam. & t̄ dabo claues regni celorum. Peccata & doctrinę hereticorum sunt portę inferi. Claues regni celorū ipsam discernendi scientiā

J. Cephā ad galatas.

B. Petri.

potentiamq; nominat qua dignos recipit in regnū. indignos se excludē debere ait. Quodcunq; ligaueris sup terrā. erit ligatum in cēlis. Et q̄cunq; solueris sup terrā. erit solutū in cēlis. Sup terram inq̄t. nā in alligatione defunctorum nusq̄ dixē ad soluendū. Istū locum epi & pbri. si intelligerent. aliq̄d sibi de pharisęo assumunt sup celiço. ut uel dampnēt innocentes. uel soluere se noxios arbitrentur. cū apud dñm ñ sententia sacerdotū. ḥ; reorsū mira querit̄. Legimus in leuitico de lepsis ubi nubēs ut ostendant se sacerdotib⁹. & mundi fiant. sic pcā habuerint. si q̄s sacerdotes lepsos faciant & immundos. ḥ q̄s habeant noticiā lepsi. & ñ lepsi. & possint discernere q̄ mundus. q̄ ue immundus. Cū ergo ibi sacerdos immundū facit. sic & hic alligat epūs & pbr. uel soluit. si eos q̄ insontes sunt uel noxii. ḥ. p officio suo cum peccatorū uarietates audierit. scit q̄ ligandus sit. q̄ ue soluendus. Sensus ē. Quemcunq; sup terram idē dū uxerit ligauerit eis minando ab ecclia. ligatus erit in cēlis. hoc ē unusq̄sq; ecclię quib; noceū erit. ambē illū. Vel ligatus erit in cēlis. idē cēlestis sententia confirmabit. q̄d cum pīens ecclia unusq̄sq; dum uxerit solueris ab ex⁹ nimia nocē reā eluando. solut⁹ erit in cēlis. hoc ē cēlestis sententia confirmabit. ut a pīenti ecclia recipiatur. Grandis honor. ḥ graue pondus. durū quippe ē. ut q̄ nescit cerē moderamina sue uite. iudex fiat alienę. Vnde sit ut ipsa ligandi & soluendi potestate. se p̄uer⁹ quis hanc p sinistros usus taubs gressus sequendo. uel odio fi⁹ p subiectos meritis exerceat. Vnde pphia. Mortificabunt animas que ñ moriuntur. non morientē mortificat qui iustū dampnat. Non uiuentē uiuificat qui reum absoluē amat. Soluere discipli uiuentē lazarum quē magr̄ fetorē uetat. nā si mortuū soluerent. fetorē magis ostenderent quā uitā. Et nos illos debem⁹ soluere. q̄s in confessione nouim⁹ gr̄ā dei uiuificatos esse. Vnde & lazaro si dicitur. reuiuisce. ḥ uenit foras. Ideo petrus claues regni ę

B. Petri.

Sedm capitulu Siquis mihi post me uenire.

lorū & ꝓncipatū iudicia r ꝛ potestatis specialē accipit: ut oīs credentes intelligant. qđ q̄cūq; ab unitate fidei & societatis illi⁹ semet ipsos posint regni celestis ingredi. Pax enī ecclie dimittit peccata & ab eccl̄ pace alienatio tenet peccata si sedm arbitrium hominū. si sedm arbitrium dī. Petra tenet. petra dimittat. columba tenet columba dimittit. foris q̄ppe nec ligari q̄s potest nec solui. q̄ndo extra ecclīam non ē q̄ ligare possit aut soluē. Scandū q̄ discernendi scientia incipit ee clauis ecclie ubi ligādi soluendiq; auctoritas ei additē. Hoc autē fit ꝓ munus epi episcopale in ordinatione pbrōr. ut q̄s uerius iudet cū eis animarum cura iniungit. Hullus enī licet excōmunicare alteri⁹ parochianū. quia talis excōmunicatio irrita est si habet. Hullus enī alt̄i⁹ iudicis nisi sententia tenebit aut dampnabit. Sē autē q̄ dicunt potestā ligandi uel soluendi. i. claudendi ecclīa peccatorib⁹ uel aperiendi. pluraliter dicit duas claues. ꝓpē hoc scilicet duos effectus q̄s ea peccator ligatur. hoc est extra ecclīam eiciē & ea soluti. i ecclīa reducitur. ℳ. clxxxvi.

Tunc ꝑcepit R. lxxxviii. xc. v. xcvi. discipl̄is suis ut nemini dicerent q̄a ipse esset ihc xp̄c. Jubet tacere q̄s sit filius dei. ut fallax ꝓcipiem mundi. ut doceat humilitatem. & ne adhuc rudes & ipsecti discipli maioris ꝑdicationis mole oppⁿmerent. Completo autē passionis sacramēto. oportuit⁹ dicit⁹ aplis. Euntes docete oēs gentes. Exinde cpit ihc ostendē discipl̄is suis. qa oportet eū ire ierosolimam. & multa pati a seniorib⁹ & scribis & ꝓncipib⁹ sacerdotum. & occidi. & tertia die resurgē. Exinde hoc ꝓpterea ut melius discipuli tenerent ꝓceptum dīi cpit ihc ostendē passionis suę arcanū. Simulq; ne horrerēt mortis periculum. si diligerēt regni gl̄am. Quasi diceret. Tunc me ꝑdicare cum passus fuero. qa ni ꝑdestinatione eius nullatenus in populis quę postmodū iudebit flagellari. & crucifigi. Sapientia dī hominē ad exemplū quo recte uiuerem⁹ susceꝑ. pateret autē ad utrā cognitā recta ea quę non sunt metuenda ni metuere. Mors autē metuenda ni est. Oportuit⁹ g̃ dīpsum illi⁹ hominis quē dī sapientia suscepit morte monstrari. Sunt autē homines q̄ quāuis mortē ipsam non timeant. genus tamē aliqđ mortis horrescunt. Hichilominus autē ipsa mors ita erat ut nullū genus mortis bono & recte uiuenti hominī metuendum ē. Hichilominus erat g̃ hoc quoq; illi⁹ hominis crucē ostendendi sunt. Hichil erat mē genera oīa mortis illo genere execrabili⁹ & formidolosi⁹. Ideo quoq; uenit dīs i carne. ut spem resurgendi nob ostenderet. Qđ aliter ni potuit fieri. nisi carnē induceret mortalem. Dē enī mori non potuit. ℳ. clxxx. Erassumens eū petrus. R. lxxxviii. cepit increpare illū dicens. Absit a te dne. ni erit tibi hoc. In greco habet. ꝓpitia tui sit dne. qđ melius est. q̄. absit a te dne. Non putat petrus fieri posse ut filius dei occidat. assumit q; eū in affectum suum. uel separari⁹ dicit ne ꝑturbet; cerni⁹ condiscipl̄is magistrū iudicat arguere. Q̄ conūsus dixit petro. Vade post me sathana scandalum mihi es. quia ni sapis ea quę dei sunt. sed ea quę hominū. Quia contraria loqueris voluntati mee. debes adūsari⁹ appellari. Sathanas interpretatur adūsarius. siue contrarius. Multa putant q̄s petrus ni sit correptus. q; malignus spe. hec dicē suggerens ei. q; michi nisi q̄ indebit⁹ meerenti⁹ diabolus error depietatis affectu uemens. Vade p me i. sequere mea sententia ut grauis crucis cadens in ea. multos fructus afferat. Volendo enī ꝑire scandalum mihi es. id est. me offendis. Sciat prudens lector. petro hanc beatitudinē. q̄d cumq; ligauit sup̄ terram. & cetera in futuro ꝓmissam. nam si tam data esset ei. numq̄ in eo ꝑuę confessionis error locū inuenisset. ℳ. clxx R. lxxxv. L xcvi.

Tunc conuocata turba cū discipl̄is suis dixit eis. Si q̄s uult post me uenire. abneget

Sedm matheum. Siquis uult post me uenire. & cetera p ordinem.

Dominica iii. Sancti xl̄me. Et lxxii. Sancti spiritus.

Sabbato infra octa. xl. Inuocauit me.

Tres R

Terciū Capitulum Assumpsit ihs petrum & iacobum & iohannem.

semet ipsum. & tollat crucē suā. & sequat me: p̄dicta aplīs passione & resurrectione: hortat ad sequendū tā eos quā tbā q̄ deponit uetere hominē cū op̄ib⁹ suis: denegat semet ipsum alē fact⁹ ex altero dicens. Vnuo autē tā non ego. unuit in me xp̄s. Tunc enī uero nosmet ipsos abnegam⁹ cum utam⁹ q̄s per uetustatē fom⁹ & ad hoc nram quo p̄ nouitatē uocam⁹. Q̄ sup̄bi fiunt si humilis fiat relinq̄t se. Comūsi namq; impi sūt. ē. ñ q̄s si sint in essentia s; ñ erunt in impietatis culpa. Hisi q̄s a se ipso deficiat ad eū q̄ sup̄ ipsum est. ñ apprimq̄t. nec ualet app̄hendere quod ultra ipsum. si nescierit mactare q̄s ē. Q̄ autē sē a unus abnegat. ut in uirtutib⁹ crescat. crucē suā tollat. uel p̄ abstinentiā afflingendo corp⁹. uel p̄ cōpassionē anim. Inde paulus. Castigo corp⁹ meū. & in seruitutē redigo. De cōpassione. p̄xima aut q̄s ifirmat & ego non infirmor. Vacillantes autē crucē debem⁹ seq̄ dñm animā ponendo p̄ fr̄ibus nr̄is. & p̄ amore suo sic ipse p̄ nob. qa uolens aīa suā saluare hic. p̄det eā in futo. Et hoc est q̄d dicit. Q̄ uoluerit aīam suā saluā facere. p̄det eā. Q̄ autē p̄diderit aīam suā p̄pter me: inueniet eā. Q̄ tempe p̄secutionis presentē unā carnis p̄diderit p̄p̄ me: inueniet. id est recipiet eā in resurrectione salua. Sic istud dicit fidel; ac si a gole dicat. fr̄uūctū si seruas p̄dis. si semina renouas. Vnde putrescit in puluē. inde uiridescit in renouatione. P̄denda ē anima i hoc sēlo p̄p̄ me. subaudis si retinē p̄ desideriis terrenis. Q̄d enī p̄dest homini si mundū unū sum lucretur: aīe uero suę detrimētū patiat. hoc ideo dictū ē. qa dū licet unusq̄ libet eā ambire. Duo tēpa sig̃ficat ecclie. aliud p̄secutionis. quando ponenda ē anima amicis. dum negemus. aliud pacis quando fugienda sūt desideria terrena. Aut quā dabit homo cōmutationē p̄ aīa sua. p̄ aīa humana illa est sola retributio quā psalmista. ait. Quando

retribuā dño p̄ omnib⁹ que retribuit mihi. Calicē salutaris accipiā. & nomē dñi inuocabo. ℣. clerici.

Filius enī hominis uenturus est in gla patris sui cum anglis suis. & tunc reddet unicuiq; secundum op̄a ei⁹. Holi timere qa ē tibi; lecta succedunt. Si dicat. timeā mortē. audi gl̃am triumphantis. Vereris crucē. auscultа anglos. missa. ℣. clerici.

Amē dico uobis. xci. R. Ierusalem xcvm.

Sunt q̄dā de hic stantib⁹; q̄ nō gustabūt mortē donec uideant filiū hominis uenientē in regno suo. Non tam tacita cogitatione. aplī hūmodi scandalū fuisse nē. Occisionē & mortē nē dicit se esse uenturā. qa autē quā p̄mittit in longa temporū differt nē q̄ desperatione uel tedio fungerent occultorū cognitor p̄sentē timorē p̄senti cōpensat p̄mio. dicit. Ob incredulitatē uram qualis in regno gl̃e natura sim. uob⁹ p̄sentia tp̄r demonstrabo; uel p̄ mortē aliq̄s discipl⁹ ipsius dilationē ecclie. anteq̄ p̄ mortē recedant de mundo. ut ip̄sum in gloria contra mundi gl̃am erecta cerne credatur: in gloria regnantem. Decenter dicit ē gustabit. qa stantes cū xp̄o mortē corpis gustant. unā uero aīe remanet; uel etiā ex condicione gustus temnē. quādā fidelib⁹ liberationis mortis ostendit. Et post dies sex. assumpsit ihs petrū & iacobum & iohēm fr̄em ei⁹ & duxit illos in montē excelsum seorsum ut oraret. Lucas octo dies ponit. uarios & mare⁹ sex. Hi p̄mus addit. & extremus. hic medii ponunt dies. Octaua de dñi futurę beatitudinis gl̃am discipl⁹ manifestat. qa octaua die gaudiū resurrectionis uenturi erat. Hos etiā p̄ sex huius seculi etates. & septimā dei sabbatū. p̄ mortē q̄si octaua etate resurgent. secūm matheum & marcū post sex etates quiescendi est scis. De resurrectione sextus psalmus p octaua inscribit. qa p̄ sex etates quib⁹ aparuit licet pcib⁹ est instandū. ne in octauo retributionis tēpe corripiam⁹ ab uato iudice. unde psalmista. Dñe ne in furore tuo arguas me. neq; in ira tua corripias me. Et ū pcib⁹ instem⁹ instrumur

Euangelium scdm marcū Assumpsit ihs petrum & iacobum & iohannem. & ceterā que sequuntur ...

hic a dño qui ascendit in montē ut oraret. Mons in quē ascendit significat ut mente in excelsis habitent q̄ in decore suo xp̄m videre desiderant. In th; aplis ostendit p̄ privilegiū dignitatis eorum. Ducuntur seorsum. q̄a multa vocant. panes electi. tres secū dñs ducit. ut tribus testib⁹ mundus erudiat. & ut significet eos illic trāsmutatione letari. qui hic fide sē trāsmutatis sunt imbuti. Ut p̄petuū p̄positū sive conjugati p̄ jacobum penitentes seu actiuū per iohannem uirginē. theoricū intelligitur. Hoc autē dñs mandat. Ne narrēt visionē quā quidā falsō confictā. sē alteri⁹ meminisse. jacobū q̄. p̄mus jacobi solutus martyrū epē ordinatus. ab aplis. Et factū est dñs orante transfiguratus. ante eos. & resplenduit facies eius sicut sol. vestimenta autē ei⁹ facta sunt alba sicut nix splendentia. candida nimis qualia fullo super terram nō potest candida facere. transfiguratus dicit. q̄a talis apparuit aplis qualis futurus est in iudicio. ubi omnes & boni & mali visuri sunt ipsum iudicē. unusquisq; ad suā retributionē. Hieronymus putat eū amisisse corpus ut tractat. & assumpsisse corp⁹ spūale. Faciem vero. vt. splendor faciei ejus dolorem vultum describit. ni subtracto. tollit. transformatio q̄. splendorē addidit faciem ni subtraxit. Vestitus dñi chorus est sanctorum. ut apls. Qui quot in xp̄o baptizati estis. xp̄m induistis. Et vestitus in tria despectus in monte refulget. q̄a nudū apparet. quod erimus. si eū ipse apparuit similes ei erimus. Bene dicit marcus de vestimentis quālia fullo super terrā non potest candida facere. q̄a xp̄s verus fullo ni potest. quo ni debet recto iudicio & veri promissione fidelibus; in trinitate dare claritatē que eos manet in celis. Fullo est aiarū doctor. atq; mundator. ab inquinamento carnis & spē. Et ecce apparuit illis moyses & helias cum eo loquentes in maiestate. & dicebāt excessum ei⁹ quē cōpleturus erat in jerusalem. Ut aptorū augeat fidē. dat signū de celo elyas inde descendente. q̄ conscenderat. & moyse ab inferis resurgente. Et ecce ait. p ysaiam p̄cepit. ut petat sibi signū de excelso. aut de inferno. Ideo autē unus & mortuus apparet. ut significent xp̄m moriturū. & mortuū victurū. & ut nos unus simus deo. mortui mundo. Moyses .B. id est legis lator. & helyas. pphārū eximius apparet. ut ostendant ipsum esse quem legis & pphe scripta p̄nunciant. apparent autē in trinitate. in monte. q̄a illi soli digni sē di maiestate. q̄ scripturā petunt subtili mente. Denique nudi ni potuerint sequi moysen ad dñm in montana conscendentē. atq; solus eius⁹ cū filiis. pphārū contemplatus est ascendentis elye triumphū. Ipsi docebant complenda in mundo. & lex & pphe usq; hodie docent dispensationis dñice misteriū. Discipli secūm lucā euangelistē visionē uidere. q̄a sci post mortē exortam maiestatē dñi uidebāt. Moysen & heliā tunc spūaliter oculabunt in gla. q̄a tē melius intelligēt. q̄m nota unū aut apex unus ni p̄terit alege. q̄m dñs legē. & pphas nō uenit solvere. sed adimplere. dicit. Per moysen mortuū significatur. sci. q̄ ab initio mundi usq; ad diē judicii defuncta in ipso iudicio sē resuscitandi. per helyam uiuentē. q̄ uiui inuenient. Jesus in maiestate videndā. & excelsum dñm dicet. q̄a sci cum xp̄o regnabūt gloriosi. & misericordiam ei⁹ laudabunt. quō p salute eor⁹ dignatus est pati. Respondens autē petrus dixit ad illum. Dñe bonum est nos hic esse. si vis faciamus hic tria tabernacula tibi unum. moysi unum. & helie unum. Q. ad montana conscendentes non vult ad terrena descendere. Et mox petre ut lucas & marcus testant. Unū tamen tabernaculum est euangelii. Sicuti queris tabernacula fac unum quasi tu. pat⁹ & filio & spūi scō. neq; quasi servos conferens dño. O quanta felicitas visionum dicentis mē angelos adesse p̄petuo. si tantum humanitas xp̄i. duorum q; societatis scōr. ad punctū visa delectat. ut eis ne discedant petrus p̄stare velit obsequium. Q. & si ut homo nescit quid dicat. visu tam splendoris

iudicium monstrat: obliuisci erat regnū dī
non esse p̄missum in cīu sēs: si in cēlo: & do
mū manufactam fieri esse necessariā: si man
sionē cēlestem: adhuc hodie impie notat
q̄cumq; legi pphīs & euangelio tabernacu
la facē cupit: cū hęc nequaquā ualeant ab
munē separari: unū habentia tabnaculum
ecclām dī. Notandum q̄s quidā moysi &
helyę spēs angl̄oꝝ ministrio. alii autē ipsos
in pprijs corporib; apparuisse credunt.
Aplī uero qui fuerant nouerant illos eorū
formas in maiestate discreuerunt: eo scilicet
munere gr̄ē quo q̄sq; sānꝰ unusquisq; post
resurrectionē cognoscet

Adhuc eo loquente ecce nubes lucida obum
brauit eos. Q̄ materiale tabnaculū q̄siuit
nubis accepit umbraculū. ut discerent in re
surrectione sōs non eē p̄gendos regimine
domorū: si spe sc̄i gl̄ā. hinc psalmista. filij
autē hominū in regimine alarū tuarum
sperabūt. & iohēs in apocalypsi. Templum non
uidi mea. dīs enī omp̄s templū illius est. &
agnꝰ. Et ecce uox de nube dicens: hic ē filius
mꝰ dilectus in quo mihi bñ complacui: ipsū audite
Q̄a petrus stulte interrogauerat ideo ñ me
ruit responsionē: si pat̄ p filio respondit: ut
uerbum dīi cōpleretur: Ego testimoniū fi
dico p me: si pat̄ q̄ misit me. Sensus est. eo
filio est tabnaculum obtempandi construc
endum cui⁹ serui sē moysēs & helyas: hinc
de eo scripsit moysēs: ipsum audietis iuxta
omnia quę locutus fuerit uob. nota sicut
dño in iordane baptizato. sic in monte tri
nitatis multum declarari. q̄a gl̄ām illius
quā in baptismate contrem. in resurrectōe
uidebimꝰ. Hec frustra spēs sēs hic lucida nu
be illic appareret in columba. q̄a q̄ nunc spū
ci corde fidē seruat. cum luce aptę uisionis
q̄ crediderit contēplabit. Et audientes discī
puli ceciderē in faciē suā & timuerē ualde:
triplicē obcausam trem. Se errasse cogno
uerunt: nubes lucida apparuit. eis tabna
culum de fructib; aut centoris querentes no
ce pat̄s auctā. ñ poterant homines fragiles
sustinere maioris gl̄ę conspectū. Demq; q̄nto
q̄s amplioꝝ quesierit: tantomagis ad inferio
ra dilabit. si ignouerit ministrā suā. Q̄ deo
uult facere tabnaculum p̄parat & penetrabit
cordis sui; & accessit sibi & tetigit eos. Phrit q;
est surgite. Nolite timere; consolatorio tactu
& uerbo. metū fugat. membra solidat. ut p̄ea
doctrina tribuat. Leuantes autē oculos suos ne
minē uiderunt nisi solū ihm. Si moysēs &
helyas ñ euanuissent: uidere incertū cui
usq; pat̄s dedisset testimonium. Pñ uident
illos euanuisse. quia postq̄ umbra legis & pro
phar̄ discessit. q̄ quasi nube aplōs texerat
euangl̄m remansit ihm solū dictū ē q̄a cum
manifestauerit se deus: erit dēs omnia in omnib;
imo ipse cum suis unus p omnia. xp̄c. i. caput cū
corpore splendebit. Pp̄ē quā unitatē alibi dicit
& nemo ascendit in cēlum nisi q̄ de cēlo descen
dit. filiꝰ hominis q̄ ē in cēlo. & descendentib; illis
de monte ibē dicens. Hominem dixerunt uisionē
donec filiꝰ hominis a mortuis resurgat. Non
uult hoc p̄dicari modo in pplo ne incredibile
esset p rei magnitudinē. & ne sequens crux
scandalū faceret rudib; p tantā gl̄ām. Itaq;
doctoris est audientiū considerare ꝓfectus ne
pr̄ irrideat quā audiat. Et interrogauerē eū discipli dicentes. Q̄d g̃
scribę dicunt q̄a heliā oportet p̄mū uenire.
Sensus est. q̄ndoq̄dē helyas tā cito recessit a nobis.
g̃ q̄d ē q̄s scribę dicunt de helya. Quomodo intel
ligemus illud. Tradunt scribę iuxta malachiā
pp̄am helyam p̄cessurū saluatoris aduentum.
Estimant g̃ discipli hanc aduentū gl̄ām esse q̄
uidentur. & dicunt. Si iam uenit in gl̄ā quo
modo p̄curror tuus ñ apparet. Quibus hoc
dicunt q̄a helyas recesserat. dr ille respon
dens ait illis. helyas quidem uenturus est. & resti
tuet omnia. hoc dictū est scdm malachiā in q̄
legitur. quia reducet cor patrū ad filios. &
filiorū ad patres. & restituet omnia priori quū

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

stacū, hinc marcus addit. quia quom̄ de xp̄i passione multa sēp̄ serē sic & helyas cū uenīt multa passurus ē & contēpnendus ab ip̄is; dico aut̄ uob qđa helyas iam uenit & nō cognouerunt eū; & fecerē in eo quodcumq; uoluerē. Sic & filius hominis passurus ē ab eis. tunc intellexerunt discipli qđ de iohe baptista dixisset eis qui uenturus est in sēculo saluatoris aduentu corporalē. iam p iohēm uenit in uirtute & sp̄u. & sic in iohis nece pharisei⁹ facto consensit. ita & in occisione dñi herodes uoluntatē unxit. q̄ eum despectū remisit pilato ad crucifigendum. R. xc.

Et cum uenissē ad turbam. uidit sēbas cōq̄rentes cum illis. Et confestim omīs ppls uidens eū stupefactus ē. expauerē & accurentes salutabant eum. et mīrogauit eos. Quid inter uos conquirit. Scit & mīrogat ut confessio paret salutē & murmur cordis nr̄i sermonibus. soluat. ut ē. Dic mi qđ tales p̄ ut iustificeris. Qđ aut̄ quererent quangl̄ista ñ dicit. R. clxxxvi.

Et accesserunt qđā pharisēorū. xcv. dicentes illi. Exi & uade hinc. quia herodes uult te occidere. Exi de galilea ubi dñatur herodes & transi in locum ubi nō habeat potestatē; & air illis. Ite dicite uulpi. ppē dolos & insidias herodem apellat uulpē. Q̄ autem animal plenū est fraudis & in fouea latens & putens & non rectis uineribus; sed tortuosis anfractib⁹ currens. Quicū dā hereticis quorū herodes typum tenet congruunt q̄ xp̄m occidere. i. humiliatē fidei xp̄iane credentib; eripere uoluntē. Ecce eicio demonia & sanitates p̄fico. hodie & cras & tercia die consummor. in hiis hec intellegenda sē. q̄si dicat. Hec herodes nec hereticq quorū ipse figura ē poterunt p̄turbare quod intendū ut facere. Intendo aut̄ agere demonia de cordib⁹ hominū. ut relictis uanitatib⁹ in me credant & p̄ficere sanitates ut sēm̄ p̄cepta mea uiuant. postea consūmabor in corpe meo qđ ē gētia. quando in die resurrectiōis glificatā ad

consortiū angl̄orū pducā. p̄ma g̃ dies est p grām dī abrenunciare uanitatib⁹ sēd̄ā concordare ueritati. moribus & uita. tcia ē. ultima glificatio. Verumtam̄ oportet me hodie & cras & sequenti ambulare. quia ñ capit ppham pire extra ierlm. ñ poterit p̄turbare herodes quin ita agam. & ita cōsumā. ñ; nec mortē corpis mei poterit operari quā in ierlm oportet fieri. ubi ñ ipse ñ; pilat⁹ dñat; hon enī capit subaudis aliqua sēptima me ppha pire extra ierlm. Sepe quidem dictum ē & adhuc dicimus importuni tam de serie hystorie contendenti. utq̄ capitula putauerit non sua ppa loca optinere. ñ cellu gat more uitiosi sēpture occupando uel recapitulando loca esse. a. clxxxiii. R. xci. Accū est aut̄ in sequenti die accessit ad eum homo genib⁹ p̄volutus. & exclamauit dicens. Dñe miserere filio meo qđa unicus ē mī & lunaticus ē. & spē apphendit eum & allidit & spumat & stridet dentib; & arescit & male patit. Nam sepe cadit in ignē & crebro in aquam. & subito clamat & dissipat eū & uix discedit dilanians eum. Deprecando p conquestionē exponit incōmoda filii. loca reb; congerunt. In monte dñs orat. transformat in immo miseros fletu pulsat. Sursum discipl̄is mis teria regni reserat. deorsū turbis peccata infidelitatis exprobat. Lunaticus iste significat eos de quib; sēptū ē. Stultus ut luna mutatur. q̄ numq̄ in eode statu pmanent. nunc ad hec. nunc ad illa uitia mutant. crescunt atq; decrescunt. peccator spumat stultitia. stridet iracundia. arescit ignauia. & nunc fertur in ignē adulteriorū. nūc in aquas quę si ualent extinguere caritatem. aquę tales sē multitudo insipientiū. ydola colentiū. uel carnis uoluptas quę mollit. do resoluit robur mentis. Et rogauit discipulos suos ut eicerent illū. & si potuerē curare eum; latenē accusat apl̄os. ñ; ipossi

Sabb. ante dom. vii. feſ. iiii.

Scdm oarbum Accessit ad eum homo genibus p uolutus. & exclusa.

.B.

.J.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

bilitas curandi in tēdum ñ ad inbecillitatem curantiū. ſ. ad eorū q̄ curandi sunt referuntur: dicente dño. fiat tibi sc̄dm fidē tuā. Respondens ille dixit. O generatio infidelis & peruersa usq; q̄ ero apud uos. & patiar uos. ñ hoc dicit tedio. ſ. in similitudine medici uidentis egrū agē cōtra sua p̄cepta. & p̄ unū. iudeos arguit infidelitatis. afferte illū ad me: & cum accederet & audisset illū stare sic cōminabatur puerum. & elisus in terra uolutabat spumans. afferte inquit puerū. p̄p̄ peccatū scilicet a salute longe factū. & ob hoc demonio tentū. Et cū accederet elisit illū demonū. q̄a sepedum peccata ad dñm conuincimur: magis a diabolo impugnamur: ut uel excusatiuē uel ulciscet suā expulsionē. Et interrogauit patrem eius quantū tēporis ē ex quo hoc ei accidit. interrogat ut diuturnitas infirmitatis ostensa curationē gratiorē faciat. ille aut ab infantia. sed sicḡ potest adiuuanos. misericors nr̄i. Erubescat iuliamus qui dicere audet oēs homines absq; ulla peccati contagione nasci. Quid enī habuit iste puer ut ab infantia a demonio uexaretur: si nullo peccato tenebat originali quē constat adhuc nullū potuisse habere p̄p̄ū peccatū. Ille aut ait illi. Si potes credere: omnia possibilia credenti; omnia scilicet humanę saluti cōmoda sē possibilia credenti. q̄a in nomine ihu postulant & dicunt pacem. Si potes credere: indicat arbitrii libertatē. Et exclamans pater pueri cū lacrimis aiebat. Credo dñe adiuua incredulitatē meā. Qua occultam inspiratione gr̄e meritorū gradibus fides crescit uno eodemq; tempore: is q̄ ñdum p̄fecte crediderat simul & credebat & imperfectione fidei incredulus erat uel ita. & credebat & cōparatione fidei consummate incredulū se dicebat; & cum uidisset ihc concurrentem turbam cōminat & spū immundo. dicens illi. Surde & mute spūs ego t̄ p̄cipio exi ab eo. & amplius ne inuocas in eū. Et protenus cōminatus & capit spūs impurus q̄d hominū p̄stare dum nec; audiret nec; loquere. Et exiens autē spūs ne amplius reuertatur. dicam ad dñm corde munito humilitate. Esto michi in dñm protectorem & in locum munitū. ut saluū me faciat. Et exclamans & multū discerpens eum exiit ab eo. discerpit diabolus appetitum quantū ad salutē quos in uentre suo uelut escam dilectam habere desiderat p̄ terrores & dampna. ut iob. Et factus ē sicut mortuus. ita ut multi dicerent q̄a mortuus ē. Samaritis dicit. Mortuus est eths. & uita mea abscondita ē cū xp̄o in deo. Unde infirmitas. tanq; ñ ē mors. Et mortis similitudo. Ihc autē tenens manū eius eleuauit eū & surrexit & curatus ē puer ex illa hora. & reddidit illū patri. Q̄ peccatū multa sanare unū debet arguere & depellere. sed hominē amando refouere donec sanatum spūalib; reddat patribus ecclie. Tunc accesserunt discipli ad ihm secreto & dixerūt. Quare nos ñ potuimus eicere illum. Dixit illis p̄p̄ter incredulitatē uestrā. Dño in monte de mōte & ipsis cum alia residentibus eorum fidei repuerunt dñm quippe dico uobis si habueritis fidem sicut granū synapis dicetis monti huic. transi hinc & transibit. & nichil impossibile erit uob. hoc autē genus demoniorū ñ eicit nisi p̄ oratione & ieiunium. Ieiunio passiones corporis orationē sanantur pestes mentis. Sic q̄ grauior diaboli potestas supat sic quoq; ira dñi cū in ultione mōs sceleris fuerit accensa. tanq; singulari remedio placat cū paulus dicat. Si tantā fidem habuero ita ut montes transferā magna est fides que grano synapis cōparatur. ñ parua aut quidā putant. Montis translatio ñ ei significat quē oculis carnis aspicimus. Illud q̄ dño translatus fuerat ex lunatico. Unde stulti se dicentes aplos ne paruā fidem habuisse q̄a montes nullus eorū transtulit. Granum synapis crucis & cribratū repide pingui

mulse admixtum si ieiunus contra solem uel
in balneo gargarizet omne nocium humore
de capite purgat & imminentiu ebullitarum
facit pocula uitari. Sic fidei cōfessionis psillo
ybata. & ab omni leuis cogitationis suspicione cri
bro discretionis cathegata. & pfecte dilectionis
melle dulcorata. omis de corde. quod est inte
rioris mi hominis caput uigoru seminat
si soluu ad psens exaurit. si in futuru ne recolli
gi ualeant pcauet. Sic g lege. Si habueritis
fide efficace sicut granu synapis dicetis mon
ti. hoc e dicere poteritis superbo diabolo. ut
transeat de homine obsesso. & nichil mō
dicatis impossibile erit uob ad cuandum.
In luca habet dicetis huic arbori moro. eu
dicare & transplantare in mare. & obediet
uob. Fructus mori in flore albet. sed matu
ritate nigrescit. sic diabolus
flore angelice nature. & potestate rutilan
ti puaricando cepto in horruit odore. qui
p fidem excluditur uel p morsu cui fructus
& uirgulta rubent. unde & alauus rub;
appellat euangelia crucis expmit que p
fidem apli de gente iudeoru uerbis pdica
tionis eradicata e. & in mare gentiu trans
plantata. folia etiā mori serpentu supiecta
nocie inferunt. qa uerbu crucis ut cuncta
salutaria confert. sic noxia tollit. Alite per
mone transferendum. p arbore morsu era
dicandā & transplantandā potest intelligi
qa consummate fides indigu fit ubi ramo
postulat elemosinis impare ut qd de his spa
lite dictu e hoc galiter de omib seruatur.

Comorantibus. xcm. a. clxxvi. Bxcm. et
ait eis in galilea. dixit illis filio hominis
tradendus e in manus hominu. & occident
eum. & tcia die resurget. Et contristati sunt
uehemēter. Semp dns psipit miscet tristia. ut
cum repente uenerit ne terreant apli. Et
si eos contristat qd occidendus est. debet lenifica
re resurrectio. Quod autem iuxta marcum
& lucam aliq uerbum ignorabant non tam
ingem tarditate quā amore contingebat
qa quem dnm uerum cognoscebant. mortu
rum credere nequibant. Et qa p figuras
sepe loquebatur. putabant hoc figurate
dictum. a. clxxvii.

Et cum uenissent capharnaum. accesserē
qui didragma accipiebant ad petrum. &
dixerē ei. Magister uester non soluit didrag
ma. aut etiā hoc est uere non soluit. Post
augustum cesarem facta e indea tributaria.
si p signoru magnitudine fi ausi sunt
de tributo dnm appellare. Conueniunt g dis
ciplin uel malitiose hoc fecerunt uolentes
scire an cesari contradiceret. Et cū intrāss;
domū puenit eum ihc dicens. Qd tibi uidetur
symon reges trre a quib; accipiunt tributum
uel censum a filiis suis. an ab alienis. & ille
dixit ab alienis. Dixit illis ihc. Ergo liberi sūt
filii. Dns mr & secm carnem & secm spm
erat filius regis. g non debebat tributum. sed
humilitate soluit. puenit autem petrum nolēs
expectare postulationem tributi. ne apli scan
dalizarent. Ut autem non scandalizem eos. ua
de ad mare & mitte hamum. & eum piscem qui
primus ascenderit tolle. & apto ore ei inue
nies staterem illum sumens da eis p me & te.
Qui primum miror hic nescio. an pscientia state
ris in ore piscis. an magnitudine uirtutis.
si ad uerbum eius mox stat in ore piscis cre
atus est. iste piscis q in amaris gurgitib erat
mistice intelligitur. primus adam liberatus a
secto adam. Piscator hominum petrus doce
ne hamum misit in sclm. ut apposito cibi dul
cedine uagantes ex eo fluctuantes que p
traheret. Stater est confessio. stater dicitur q
duos didragmata habet quo caro seruit & dnm
liberatur. Bene dat idem pcm si dimissum
qa dns p uerutatis confessionem transiuit a
uoluntariis passionib; sius ad impossibilita
tem carnis. si nos a peccati captiuitate. & ne
cessaria corruptione liberauit uel simpli
citer hoc intellectu edificat auditorem. cum

Garbeus. Accesserunt ad p
trum qui dragma accipieb
& reliqua quesecuntur.

J. N

Scap v.

Seorum sapmulum. Accesserunt discipli adihm dicentes.

dñs tante paupratis fuerit ut unde ẽbuta redderet ñ haberet Siqs obiciat nudam portare pecuniã in loculis respondem dñm ne fas putare ut res paupum in suos usus convertere. ℳ. clxxvm. ℟. xcv. ℒ. cm.

H illa hora cum doms essent interrogabat xcvm. eos quid in via tractabatis. At illi tacebant. Siquidem inter se in via disputauerunt quis esset illoꝝ maior. Inde orta inter eos disputatio discipulorũ de pmatu quia viderant petrũ. & iacobũ. & iohem. & ductos in montem seorsum ad aliqd secretũ eis credendũ. Sed petro audiebant claues regni celoꝝ promissas ecclie quã super petrã fidei a qua ipse nõn accepat edifi candam. atq; ẽbutum parietẽ pro petro & dño redditũ putabant. & uel illos tres ceteris ut omnibꝫ petrũ esse platum. Qd intelligens dñs uult desiderium istis sanare humiliatis contentione. ℳ. ℟. ℒ.

Et accesserẽ discipli ad ihm dicentes. Quis putas maior ẽ in regno celorum. Et aduocãs ihe parulũ statuit eum in medio eorũ & dixit. Amn duco uob nisi conuersi fueritis & efficiamini sic paruli ñ intrabitis in regnũ celoꝝ. Illi eum disputauerẽ de pcipatu dñs in domo docet eos superbiã in humilitatem mutare. pcipes enim laborant humiles quiescunt. paruulus ñ pterit iniuria. non meminit lesionis. ñ in pulchra muliere delectat. honores ambitione ñ appetit. Tale ẽ & qd dicit. Nisi innocentiã pueri habueritis. non intrabitis in regnũ celorũ. Qui autem marcos referente complexus est puerum. significat humiles dignos esse suo cõplexu. qui uere possunt gliari. & dicere. leua eius sub capite meo. & dextera illius amplexabitur me. Quicunq; se humiliauerit sicut paruulus iste. hic est maior in regno celoꝝ. Siqs unus pmus esse erit omnium nouissimus & minister. Et q susceptus unũ parulũ talem in nomine meo. me suscipit. In futuro quidem scoꝝ collegio nulla erit officiorũ platio. Veritatem ibi scientes maior erit mihi aliqs. uel etiã unus de pmis. scilicet qd hic minuante rationis industria magis sequeris formã uirtutis quã natura duce puer obseruat. Qui autem sine meritis sola baptismi gratia saluantur magni quidem erunt. sed non aliqbꝫ maiores. Quis nescit gradum de maioribus esse suscipiat paruulos p amore xpi. qui est ipsum suscipit in eis. i. paruulis simplicitate adhuc infirmos ad maiora confouendo. hinc patulus philippensis uocat gaudium suum & coronam. Illo autem usus quo decentissime futuris ut iam de existentibꝫ loquimur. accepe dicens. hic est maior in regno celorum. & supra. Quis putas maior est. Vel ira. hic ẽ maior. in regno celorũ. id est habens causam que faciet eum maiorem. ℳ. clxxx. ℟. xcv. ℒ. cxcvm.

Qui autem scandalizauerit unum de pusillis istis q in me credunt expedit ei. ut suspendatur mola asinaria in collo eius. & demergatur in pfundũ maris. Cum scandalizatur paruulus est maiores enim scandala ñ recipiunt. Recte qui scandalizare potest pusillus appellat. quia magnus quisq; patiatur non declinat a fide. Sedm rerum pmineꝫ loquitur de mola asinaria. quo maiorũ criminũ ista apud ueteres iudeos pena fuit. ut in pfundũ ligato sexo ad collum rei demergerẽtur. hec sententia generalis est tam ad omnes quam ad apostolos qui si de honore contendere pristerent quis eorũ maior esset. pderent p suum scandalũ illos quos ad fidem uocabant. Sensus ẽ expedit. i. multo melius est pro culpa breuem penam accipere. quã eternis seruari cruciatibꝫ. Non enim unusquisq; cauebit dns bis in idipsum. Vel ita. Expedit. i. multo utilius est in ngrii pena atrocissima temporali tantũ finire uitã corpoream quã lelendo fremitu mortis aspmereri ppetuã. Si tamen de ũtra re scandalũ ponitur. utilius pmittit scandalũ nasci. quã ueritas relinquat. Aliter pmolam asinariã scilicet ut

Marcheus. Accesserunt discipli adihm dicentes. ii. capitulo. Qui autem scandalizauerit. ui. capite. Vemundo ab scandalis. xviii. cap. Si autem manus tua. & uidere ne contemnatis.

circumcisū ac labor exp̄mit. & p̄ ꝑfundū maris extrema dāpnatio signat. Q̄ nemo ad sc̄iandū spē deducitur uerbo siue exemplo ceteros destruit. melius esset ei ut trena acta constrin geret cum sub extrema habitu ad mortem. qua si solus caderet tolerabili in inferno cruciaret. Aliē nole opus labor est. cōtactus. nam clausis lumentos oculis aguntur in giru. Sub asim quidem nomine gentilis populis frequenter in scripturis figuratur. hic alligat est ad molam. hoc est ad lapideos deos. circa q̄s cecis oculis errōris sui giro ꝓtrahit. & sic cū sua sacrilega mola demergit fructu iudicandi sc̄li. Sensus q̄ est. Melius esset ei ut pena pagani pro cuius scandalū fiebat sin. uel subdit. s. peiores si pagani esset quia non tanta pena pagani puniunt in inferno. quanta xp̄iani falsi. Respondens autē iobis dixē. Audistis quia dictū est antiquis. Non periurabis. reddes autē dño iuramenta tua. Ego autē dico uobis non iurare omnino. neque per celum quia thronus dei est. neque per terram quia scabellum est pedum eius. neque per hierusalem quia ciuitas est magni regis. neque per caput tuum iurabis quia non potes unum capillum album facere aut nigrum. Sit autem sermo uester est est non non. quod autem his abundantius est a malo est. Audistis quia dictum est antiquis. Oculum pro oculo. & dentem pro dente. Ego autē dico uobis non resistere malo. sed si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam. præbe illi & alteram. Et ei qui uult tecum iudicio contendere & tunicam tuam tollere. dimitte ei & pallium. Et quicumque angariauerit te mille passus. uade & alia duo. Qui petit a te tribue ei. & uolenti mutuari a te ne auertaris. Audistis quia dictum est. Diliges proximum tuum & odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico uobis. Diligite inimicos uestros. benefacite his qui oderunt uos. & orate pro persequentibus & calumniantibus uos. ut sitis filii patris uestri qui in celis est. qui solem suum oriri facit super bonos & malos. & pluit super iustos & iniustos. Si enim diligitis eos qui uos diligunt. quam mercedem habebitis. nonne & publicani hoc faciunt. Et si salutaueritis fratres uestros tantum. quid amplius facitis. nonne & ethnici hoc faciunt. Estote ergo uos perfecti sicut & pater uester celestis perfectus est. Attendite autem ne iustitiam uestram faciatis coram hominibus ut uideamini ab eis. alioquin mercedem non habebitis apud patrem uestrum qui in celis est. Cum ergo facis elemosinam. noli tuba canere ante te. sicut ypocrite faciunt in synagogis & in uicis. ut honorificentur ab hominibus. Amen dico uobis. receperunt mercedem suam. Te autem faciente elemosinam. nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. ut sit elemosina tua in abscondito. & pater tuus qui uidet in abscondito. reddet tibi. Et cum oratis non eritis sicut ypocrite. qui amant in synagogis & in angulis platearum stantes orare. ut uideantur ab hominibus. Amen dico uobis. receperunt mercedem suam. Tu autem cum oraueris intra in cubiculum tuum. & clauso ostio tuo ora patrem tuum in abscondito. & pater tuus qui uidet in abscondito. reddet tibi. Et cum orabitis nolite multum loqui sicut ethnici. Putant enim quod in multiloquio suo exaudiantur. Nolite ergo assimilari eis. Scit enim pater uester quid opus sit uobis. antequam petatis eum. Sic ergo uos orabitis. Pater noster qui es in celis. sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum. Fiat uoluntas tua. sicut in celo & in terra. Panem nostrum cotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra. sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in temptationem. sed libera nos a malo. Amen. Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum. dimittet & uobis pater uester celestis delicta uestra. Si autem non dimiseritis hominibus. nec pater uester dimittet peccata uestra. Cum autem ieiunatis nolite fieri sicut ypocrite tristes. Exterminant enim facies suas. ut appareant hominibus ieiunantes. Amen dico uobis. receperunt mercedem suam. Tu autem ieiunans unge caput tuum & faciem tuam lauato. ut non uideas hominibus ieiunans. sed patri tuo qui est in abscondito. & pater tuus qui uidet in abscondito. reddet tibi. Nolite thesaurizare uobis thesauros in terra. ubi erugo & tinea demolitur. & ubi fures effodiunt & furantur. Thesaurizate autem uobis thesauros in celo. ubi neque erugo neque tinea demolitur. & ubi fures non effodiunt nec furantur. Ubi enim est thesaurus tuus. ibi est & cor tuum. Lucerna corporis tui est oculus. Si oculus tuus fuerit simplex. totum corpus tuum lucidum erit. Si autem oculus tuus nequam fuerit. totum corpus tuum tenebrosum erit. Si ergo lumen quod in te est tenebre sunt. ipse tenebre quante erunt. Nemo potest duobus dominis seruire. aut enim unum odio habebit & alterum diliget. aut unum sustinebit & alterum contemnet. Non potestis deo seruire & mamone. Ideo dico uobis. Nolite solliciti esse anime uestre quid manducetis neque corpori uestro quid induamini. Nonne anima plus est quam esca. & corpus plus quam uestimentum. Respicite uolatilia celi quoniam non seminant neque metunt neque congregant in horrea. & pater uester celestis pascit illa. Nonne uos magis pluris estis illis. Quis autem uestrum cogitans potest adicere ad staturam suam cubitum unum. Et de uestimento quid solliciti estis. Considerate lilia agri quomodo crescunt. non laborant neque nent. Dico autem uobis. quod nec Salomon in omni gloria sua coopertus fuit sicut unum ex istis. Si autem fenum agri hodie est & cras in clibanum mittitur deus sic uestit. quanto magis uos modice fidei. Nolite ergo solliciti esse dicentes. Quid manducabimus aut quid bibemus aut quo operiemur. Hec enim omnia gentes inquirunt. Scit enim pater uester celestis quia horum omnium indigetis. Quærite autem primum regnum dei & iustitiam eius. & hec omnia adicientur uobis. Nolite ergo esse solliciti in crastinum. crastinus enim dies sollicitus erit sibi ipsi. sufficit diei malitia sua. Nolite iudicare ut non iudicemini. In quo enim iudicio iudicaueritis iudicabimini. & in qua mensura mensi fueritis remetietur uobis. Quid autem uides festucam in oculo fratris tui. trabem autem in oculo tuo non uides. Aut quomodo dicis fratri tuo. Sine eiciam festucam de oculo tuo. & ecce trabs est in oculo tuo. Ypocrita eice primum trabem de oculo tuo. & tunc uidebis eicere festucam de oculo fratris tui. Nolite dare sanctum canibus. neque mittatis margaritas uestras ante porcos. ne forte conculcent eas pedibus suis. & conuersi dirumpant uos. Petite & dabitur uobis. Querite & inuenietis. Pulsate & aperietur uobis. Omnis enim qui petit accipit. & qui querit inuenit. & pulsanti aperietur. Aut quis est ex uobis homo quem si petierit filius suus panem numquid lapidem porriget ei. Aut si piscem petierit numquid serpentem porriget ei. Si ergo uos cum sitis mali nostis bona data dare filiis uestris. quanto magis pater uester qui in celis est dabit bona petentibus se. Omnia ergo quecumque uultis ut faciant uobis homines. & uos facite illis. Hec est enim lex & prophete. Intrate per angustam portam. quia lata porta & spatiosa uia est que ducit ad perditionem. & multi sunt qui intrant per eam. Quam angusta porta & arta uia est que ducit ad uitam. & pauci sunt qui inueniunt eam. Attendite a falsis prophetis. qui ueniunt ad uos in uestimentis ouium. intrinsecus autem sunt lupi rapaces. A fructibus eorum cognoscetis eos. Numquid colligunt de spinis uuas. aut de tribulis ficus. Sic omnis arbor bona fructus bonos facit. mala autem arbor malos fructus facit. Non potest arbor bona malos fructus facere. neque arbor mala bonos fructus facere. Omnis arbor que non facit fructum bonum excidetur & in ignem mittetur. Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos. Non omnis qui dicit mihi domine domine intrabit in regnum celorum. sed qui facit uoluntatem patris mei qui in celis est. ipse intrabit in regnum celorum. Multi dicent mihi in illa die. Domine domine nonne in nomine tuo prophetauimus. & in nomine tuo demonia eiecimus. & in nomine tuo uirtutes multas fecimus. Et tunc confitebor illis quia nunquam noui uos. discedite a me qui operamini iniquitatem. Omnis ergo qui audit uerba mea hec & facit ea. similabo eum uiro sapienti qui edificauit domum suam super petram. Et descendit pluuia & uenerunt flumina & flauerunt uenti & irruerunt in domum illam. & non cecidit. fundata enim erat super petram. Et omnis qui audit uerba mea hec & non facit ea. similis erit uiro stulto qui edificauit domum suam super arenam. Et descendit pluuia & uenerunt flumina & flauerunt uenti & irruerunt in domum illam. & cecidit. & fuit ruina eius magna. Et factum est cum consummasset ihesus uerba hec. mouebantur turbe super doctrina eius. Erat enim docens eos sicut potestatem habens & non sicut scribe eorum & pharisei.

Septimū Capitulū. Magist̄ audimus quendam nomine tuo eicientē demonia & ꝓhibuim⁹ eū qa si seq̄t nobiscū. Ihc autē ait. Nolite ꝓhibere eū. nemo est enim qui faciat uirtutē in nomine meo. & possit cito mala loq̄ de me. Qui enim non est aduersus uos. ꝓ uobis est. Non est contrarius qui alibi docet qui uos spernit me spernit. & q̄ me recipit non recipit me. Hoc enim uult intelligi in tantū cum illo si esse aliquē in quantū est aduersus illū. & in tantū aduersus illū non esse in quantū cū illo est. sicut iste qui in hoc qđ in nomine xp̄i uirtutes faciebat si erat contrarius discipulis. si in hoc qđ in societate eorū non erat. Unde dns dixit eis. Nolite ꝓhibere eum. Unitatē ecclie debebat ei suadere. si illud in quocumque illis erat ꝓhibē. sicut catholica ecclia si ꝓbat in hereticis sacramenta cōmuna in quib; nobiscū sūt. si dum si one a nob. & sententias a nob adúsas. hac sententia docuit dicit apls. Siue occasione siue ueritate xp̄s annuncietur in hoc gaudeo & gaudebo. Ego autem dico uobis non resistere malo. Sed si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam. præbe illi & alteram. Et ei qui uult tecum iudicio contendere & tunicam tuam tollere. dimitte ei & pallium. Et quicumque angariauerit te mille passus. uade & alia duo. Qui petit a te tribue ei. & uolenti mutuari a te ne auertaris. Audistis quia dictum est. Diliges proximum tuum & odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico uobis. Diligite inimicos uestros. benefacite his qui oderunt uos. & orate pro persequentibus & calumniantibus uos. ut sitis filii patris uestri qui in celis est. qui solem suum oriri facit super bonos & malos. & pluit super iustos & iniustos. Si enim diligitis eos qui uos diligunt. quam mercedem habebitis. nonne & publicani hoc faciunt. Et si salutaueritis fratres uestros tantum. quid amplius facitis. nonne & ethnici hoc faciunt. Estote ergo uos perfecti sicut & pater uester celestis perfectus est. Attendite autem ne iustitiam uestram faciatis coram hominibus ut uideamini ab eis. alioquin mercedem non habebitis apud patrem uestrum qui in celis est. Cum ergo facis elemosinam. noli tuba canere ante te. sicut ypocrite faciunt in synagogis & in uicis. ut honorificentur ab hominibus. Amen dico uobis. receperunt mercedem suam. Te autem faciente elemosinam. nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. ut sit elemosina tua in abscondito. & pater tuus qui uidet in abscondito. reddet tibi. Et cum oratis non eritis sicut ypocrite. qui amant in synagogis & in angulis platearum stantes orare. ut uideantur ab hominibus. Amen dico uobis. receperunt mercedem suam. Tu autem cum oraueris intra in cubiculum tuum. & clauso ostio tuo ora patrem tuum in abscondito. & pater tuus qui uidet in abscondito. reddet tibi. Et cum orabitis nolite multum loqui sicut ethnici. Putant enim quod in multiloquio suo exaudiantur. Nolite ergo assimilari eis. Scit enim pater uester quid opus sit uobis. antequam petatis eum. Sic ergo uos orabitis. Pater noster qui es in celis. sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum. Fiat uoluntas tua. sicut in celo & in terra. Panem nostrum cotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra. sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in temptationem. sed libera nos a malo. Amen. Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum. dimittet & uobis pater uester celestis delicta uestra. Si autem non dimiseritis hominibus. nec pater uester dimittet peccata uestra. Cum autem ieiunatis nolite fieri sicut ypocrite tristes. Exterminant enim facies suas. ut appareant hominibus ieiunantes. Amen dico uobis. receperunt mercedem suam. Tu autem ieiunans unge caput tuum & faciem tuam lauato. ut non uideas hominibus ieiunans. sed patri tuo qui est in abscondito. & pater tuus qui uidet in abscondito. reddet tibi. Nolite thesaurizare uobis thesauros in terra. ubi erugo & tinea demolitur. & ubi fures effodiunt & furantur. Thesaurizate autem uobis thesauros in celo. ubi neque erugo neque tinea demolitur. & ubi fures non effodiunt nec furantur. Ubi enim est thesaurus tuus. ibi est & cor tuum. Lucerna corporis tui est oculus. Si oculus tuus fuerit simplex. totum corpus tuum lucidum erit. Si autem oculus tuus nequam fuerit. totum corpus tuum tenebrosum erit. Si ergo lumen quod in te est tenebre sunt. ipse tenebre quante erunt. Nemo potest duobus dominis seruire. aut enim unum odio habebit & alterum diliget. aut unum sustinebit & alterum contemnet. Non potestis deo seruire & mamone. Ideo dico uobis. Nolite solliciti esse anime uestre quid manducetis neque corpori uestro quid induamini. Nonne anima plus est quam esca. & corpus plus quam uestimentum. Respicite uolatilia celi quoniam non seminant neque metunt neque congregant in horrea. & pater uester celestis pascit illa. Nonne uos magis pluris estis illis. Quis autem uestrum cogitans potest adicere ad staturam suam cubitum unum. Et de uestimento quid solliciti estis. Considerate lilia agri quomodo crescunt. non laborant neque nent. Dico autem uobis. quod nec Salomon in omni gloria sua coopertus fuit sicut unum ex istis. Si autem fenum agri hodie est & cras in clibanum mittitur deus sic uestit. quanto magis uos modice fidei. Nolite ergo solliciti esse dicentes. Quid manducabimus aut quid bibemus aut quo operiemur. Hec enim omnia gentes inquirunt. Scit enim pater uester celestis quia horum omnium indigetis. Quærite autem primum regnum dei & iustitiam eius. & hec omnia adicientur uobis. Nolite ergo esse solliciti in crastinum. crastinus enim dies sollicitus erit sibi ipsi. sufficit diei malitia sua. Nolite iudicare ut non iudicemini. In quo enim iudicio iudicaueritis iudicabimini. & in qua mensura mensi fueritis remetietur uobis. Quid autem uides festucam in oculo fratris tui. trabem autem in oculo tuo non uides. Aut quomodo dicis fratri tuo. Sine eiciam festucam de oculo tuo. & ecce trabs est in oculo tuo. Ypocrita eice primum trabem de oculo tuo. & tunc uidebis eicere festucam de oculo fratris tui. Nolite dare sanctum canibus. neque mittatis margaritas uestras ante porcos. ne forte conculcent eas pedibus suis. & conuersi dirumpant uos. Petite & dabitur uobis. Querite & inuenietis. Pulsate & aperietur uobis. Omnis enim qui petit accipit. & qui querit inuenit. & pulsanti aperietur. Aut quis est ex uobis homo quem si petierit filius suus panem numquid lapidem porriget ei. Aut si piscem petierit numquid serpentem porriget ei. Si ergo uos cum sitis mali nostis bona data dare filiis uestris. quanto magis pater uester qui in celis est dabit bona petentibus se. Omnia ergo quecumque uultis ut faciant uobis homines. & uos facite illis. Hec est enim lex & prophete. Intrate per angustam portam. quia lata porta & spatiosa uia est que ducit ad perditionem. & multi sunt qui intrant per eam. Quam angusta porta & arta uia est que ducit ad uitam. & pauci sunt qui inueniunt eam. Attendite a falsis prophetis. qui ueniunt ad uos in uestimentis ouium. intrinsecus autem sunt lupi rapaces. A fructibus eorum cognoscetis eos. Numquid colligunt de spinis uuas. aut de tribulis ficus. Sic omnis arbor bona fructus bonos facit. mala autem arbor malos fructus facit. Non potest arbor bona malos fructus facere. neque arbor mala bonos fructus facere. Omnis arbor que non facit fructum bonum excidetur & in ignem mittetur. Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos. Non omnis qui dicit mihi domine domine intrabit in regnum celorum. sed qui facit uoluntatem patris mei qui in celis est. ipse intrabit in regnum celorum. Multi dicent mihi in illa die. Domine domine nonne in nomine tuo prophetauimus. & in nomine tuo demonia eiecimus. & in nomine tuo uirtutes multas fecimus. Et tunc confitebor illis quia nunquam noui uos. discedite a me qui operamini iniquitatem. Omnis ergo qui audit uerba mea hec & facit ea. similabo eum uiro sapienti qui edificauit domum suam super petram. Et descendit pluuia & uenerunt flumina & flauerunt uenti & irruerunt in domum illam. & non cecidit. fundata enim erat super petram. Et omnis qui audit uerba mea hec & non facit ea. similis erit uiro stulto qui edificauit domum suam super arenam. Et descendit pluuia & uenerunt flumina & flauerunt uenti & irruerunt in domum illam. & cecidit. & fuit ruina eius magna. Et factum est cum consummasset ihesus uerba hec. mouebantur turbe super doctrina eius. Erat enim docens eos sicut potestatem habens & non sicut scribe eorum & pharisei.

Ue mundo a scandalis. necesse enim ut ueniant scandala. Ueruntamen ue homini p quē scandalū uenit. Sic necesse est ignē calere. mūdo uero frigere. ita etiā necesse est ut miq̄ tas mundi erroribus plena scandalū pariat. ꝓfectorū uero caritas pietatis opibus luceat. Verumtamen q̄a nulla necessitas cogit humana corda esse iniqua quę tamen quia iniqua sūt necessario scandala mouent. Ideo ue illi cui⁹ uitio ueniunt. In qua generali sententia petit iudas. Ideo enim maxime aut uenire scandala q̄a ad sacramentum reddende nob̄ ẽmptionis omīs in eo passionis humilitas cōtexenda. In hoc namq; ignorantia ꝓficiunt demonstrationem humana. q. de sub forma crucis ẽne glē dñm nolit accipere. Et quid mundo tam periculosum quā si recepisset xp̄m. Ego autem manus tua ut pes tuus scandalizat te. abscide eum & proice abs te. Bonum tibi est ad uitam ingredi debilem uel claudum. quā duas manus uel pedes duos habentem mitti in ignē ẽternum. Q̄a sup̄ docuerat ne scandalizarem⁹ credentes. admonet quantū cauē debemus eos q̄ scandalizant cum parū distet in uitio fallere uel falli. Scandalizat autē q̄ dicto uel facto minus recte occasionē dat ruine. Aut bonum lege hic ꝓ melius aut quā pro ni. sic ubi. Bonum est considere in dño. quā confidere in homine. Et si oculus tuus scandalizat te erue eum & ꝓice abs te. Bonum tibi est luscum in uitā intrare. quā duos oculos habentem mitti in gehennam ignis. Horandum q̄d ille de q̄ nobis suggesserat non ita separabat a discipulis ut eos tanq̄ hereticos improbaret. si sicut facere solent homines nondum a sacramēta suscipere audientes. & tam nomen xp̄iano fauentes. tales & si iam tunc sibi debeant iudicem hac benuolentia. q̄a nondum sit ablutus baptismo. tamen misericordia dei iam ita eos gubernat ut ad ꝓficiant atq; ita securi de hoc sc̄lo abscedant. Q̄ ꝓfecto aliquando etiā ꝓficiunt quā xp̄iani fiant. utiliores sc̄e quā falsi

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

xpiani. qui aliſ ea pſuadent ut eoſ ſecũ in ẽ
nã penã ptrahant. Qs mẽbrorũ corpoalium
nomine tanq̃ manũ uel oculum ſcandalizan
tem iubet diſcerni a corpore hoc eſt ab uni
tatiſ ſocietate ut ſine hiſ poſt ea ẽ ad unitat.
quã cum eis in gehennã ẽ. Et ſi omnib; bonis
q̃b; de eis noticia ẽ hac puerſitate innotes
cunt ab omnium penitus ſocietate atq; ab
ipſa diuinar; ſacramẽtor; participatione ſe
parant. Si autẽ quib; dam nota eſt eorũ p
uerſitas plurib; autẽ ignota ita tolleran
di ſunt ſicut ante uendicationẽ palea tol
leratur in area. ut neq; illiſ ad iniq̃tatis cõ
munionẽ conſentiat. nec ꝓpẽ illoſ bonorũ
ſocietas deſeratur: hoc faciunt q̃ habent in
ſe ipſiſ ſalem & pacẽ habent inẽ ſe. Q. ci.
Ubi uermiſ eorum non moritur. & ignis non
extinguitur; omnis enim ignis ſaliet. & oĩs uictima
ſale ſaliet̃; Jnuermis putredinem
gehenne in igne ardorẽ deſignat. Sic enim
uermis dicat ſeram ſceleruꝫ plenitudinem.
que numq̃ in tormẽtis conſcientiã morde
re ceſſabit. ut ignis ſit pena extrinſecus.
uermis dolor interi. Ideo autẽ p ignẽ tri
bulationis euellas amicos ita tibi unleſ. ut
manus. peſ. oculus. ſi te ad gehennã trahe
re uelint. q̃a omnis qui uictima di ẽ purga
tor io igne examinabit. & mũdatione
ſapientie ſalliet̃ur. dum ſanguinis cor
ruptio que putredinis cuſtodia & uermi
um mate ẽ conſumit. fetor enim uermium
ſolet nasci de corruptione carnis & ſangui
nis. Ideo q; caro recens ſale condit̃ ut exſic
cato humore ſanguineo uermes ẽ nequeat.
Caro enim q̃ & ſanguis uermes creant quia
delectatio carnalis cum conditricẽ continentie
ñ reſiſtit penã luxuriosis generat ẽnam.
cui⁹ fetore q̃s q̃s uitare deſiderat corpus
ſale continentie & mentem ſtudeat condiri
to ſapientie. ab erroris & uitior; labe caſti
gare. Aliter omne dictũ ẽ. Omnis igne ſaliet.
Que enim uictima ſale ſalit̃ uermis putre
dinẽ arcet. que uero igne ſale aſpo carnem q̃;
conſumit: hoc ſacrin legẽ in hoſtiis fiebat que
in altari cremabant̃ ubi in omni uictima ſal
offerri ꝓceptũ eſt. Sal q̃ dulcedinẽ ſapientie:
ignis ſpc̃s ſc̃i gratiam deſignat. & ita omnis igne
ſaliet̃ quia electi p amorẽ ſc̃i ſpc̃s deo uictima
digna conſecrat̃. & quia ſale ſapientie ſe a u
itiis emundant bene addidit. & omnis uictima
ſaliet̃ ſtatq; uictima talis ñ ſolũ ſale aſpergitur
ſ. igne conſumit̃ qa ñ peccata tamtũ omnia
pellit̃ ſ. ab electorũ mẽte ipſa etiã mentis
que in carne eſt delectatio tollit̃ uñ apls.
Jtaq; autẽ cõmutatio in eius ẽ uel ira. Altare deo
cor electorũ eſt. hoſtie in hoc altari offerende
bona opa ſũt. Jn omnib; autẽ ſacrificiis ſal debet
offerri. quia nullũ eſt op⁹ bonũ ſine ſapientia.
Ignis in altari ſacrificia conſumit. deq̃ ibiet
aut. Ipſe uos baptizabit in ſpũ ſcõ & ign. uel
ignis tribulationis q̃ patientia fidei ſ. exerce
tur. ut ꝑfectum op⁹ habeant. Omnis g̃ qui
cauere uult uermem ẽtis torm̃ti ignem eas
tigabit̃. ut omne ſuũ op⁹ ſit victima deo ſale
condita. · m. clxxxvi. xcvi.

Videte ne contẽnatis unum ex hiſ puſillis.
diſſertatẽ qua ꝓcepat amicos ꝓpter dñm am
putandos tempat dicens. Sic ſapio ſeueri
tatem ut clemẽtiã doceã. Quantũ in nob ẽ nol
te contẽnere. ſi ꝓ utilitatẽ ſaluteꝫ eãm illorum
que ire ſũt tate. Si ñ poteſtis mei⁹ ſaluari
uos quã cum illis ꝑire. Dico enim uobis quia
angli eorũ in celis ẽ semp uident faciẽ patris
mei q̃ in celis ẽ. Venit enim filius hominis ſaluare
qđ ꝑierat. Quaſi dicat. Si contẽnatis unũ
ex hiſ puſillis angli uidebit. & pat̃ ñs ulciſcet̃.
Qđ ideo dico uob. qa qđ ego uenio ſaluare: uos
non debetis contẽnẽ. Magna dignitas anima
rum ut una quaq; habeat ab ortu nativitatis
in cuſtodiã ſui anglm delegatũ. Singule q̃;
gentes ſiue eccl̃ie ꝓpoſitos anglos habere credunt̃
quod oſtendit̃ teſtimonio angeli danielis loquen
tis. Ego inq̃t uenio ut nunciarem ti. ſ. ꝓncipis reg
ni ꝑſarũ reſtitit michi. & poſtea. Non ẽ qui

Item aliud capitulum q̃ eſt inẽ poſitum.

Secũ Marcum ita ſcap̃ elu.

B. Iam.

In āmica .iiii. p̄ pentecosten. Ihs illuminans. TERCIUS.

viii. Capitulum. Ait ihs parabolam istā dicens. Quid nobis uidet.

me adiuuet. nisi michael p̄nceps suus. & in
apocalypsi. angelo ephesi & thiatyre. & angelo
philadelphie. & angelis. iiii. reliquarū eccliarū
scribe hec. Ipse quoq; p̄cepit uelari capita fe
minarū in eccliis p̄p̄ angelos. o. clxxxvii.
Erat ad illos parabolam l. clxxxviii.
istā dicens. Quid uob uidet si fuerint alicui
centū oues. & errauerit una ex eis. nonne reli
quit nonaginta nouē in montib; uel in de
serto. & uadit querē eā que errauit. Et si
contingerit ut inueniat eā ponit in hu
meros suos gaudens. & ueniens domū cōuo
cat amicos & uicinos dicens illis. Congratu
lamini mihi qā inueni ouē meā que p̄erat.
Qa centenarius numer ē p̄fectus. dns centū
oues habuit. postq̄ angelos & homines crea
uit. Si una ouis p̄ it cum homo deliq̄t. dim
sit autē eū sē ipsum exinanuit. diues pas
tor. cui nos oēs centesima portio sumus.
nonaginta nouē in montib;. hoc ē in ecclesiis.
uel in deserto. qā choros angelos reliq̄t in ce
lo. Cur autē celum desertū uocat. nisi qđ de
sertū dicat derelictū. Tunc enī celum homo
deseruit cum peccauit. Quem dns humeris
imposuit. qā humanā naturā suscipiens.
peccata mā portauit. humeri & cruces
brachia sē. illic peccata mea deposuit. in illa
nobilis patibuli cruce rejecit. Que inuenta
domum redit. qā reparato homine celū intra
uit. angeli sunt eius amici. qā uoluntatē ei
stabilitē custodiunt. id sunt uicim qā claritā
te uisionis illi fruuntur. Gloriandū quid non
tantū dicit congratulamini mihi. s. m. qua
uita mā gaudiū ē eius. Amen dico
uob qā gaudebit sup eā magis quā supra
nonaginta nouem que nō erraverunt. & ni
indigent penitentia; licet pastor multo pl⁹
in miserū diligat ouē. nonagīta. ix. quā sōla
centesimā tactus tamen aliis de restaurata mul
tis modis se gaudere ostendit. Sic quoq; sal
uator de reparatione generis humani ma
gis gaudet. hoc est magis & pluribus arguēs
Habens. Ait ihs parabola istam dicens.
Quid nobis uidet si fuerint alicui centū
oues & que sequuntur;

tis ostendit se gaudere quā de angelo⁹ stabi
litate. vel ita. magis gaudet. i. magis gaudē
nos inde facit. Sic non est uoluntas ante
patrem mrm q̄ in celis ē ut pereat
unus de pusillis istis. Sicut non ē uolun
tas pastoris unā ouem pire. sic ñ est uolū
tas ante patrem. hoc ē. sic ñ uult patē ut
unus pusillus pereat. l. clxxxviii.
Aut que mulier habens dragmas decem.
si p̄diderit dragmā unā. nonne accendit
lucernā. & euertit domū. & querit dili
genē donec inueniat. & cum inuenerit
conuocat amicas & uicinas dicens. Congra
tulamini mihi. quia inueni dragmā quam
p̄dideram. Dragma est nūmus cum
tanē habens imaginē regis. Mulier. s. id ē.
dei sapientia decem dragmas habuit. cum
nouē ordinib; angelos est additus homo
decimus. ut cōpleret electorū numerus.
Mulier dragmā p̄didit. q̄ndo homo qui
conditus ad imaginē dei fuerat peccauit.
Sed mulier lucernā accendit. qā sapientia
di in carne apparuit. Lucerna est lux in
testa. i. humanitas in carne. de qua testa
sui corpis dicit ipsa sapientia. exaruit
tanq̄ testa uirtus mea. Testa in igne soli
datur. & uirtus ei exaruit. q̄ndo assūptā
carnē ex passione tribulationis roborauit
ad glām resurrectionis. Accensa autē lu
cerna. i. carne p̄ diuinitatē glorificata do
mus eūntur. qā humana conscientia reā
sui considerationē p̄turbat. Sic. s. dragma
repit. quia in homine similitudo creato
ris reparat. Amicas & uicinas dicit potes
tates angelicas que tanto sunt iuxta sup
nā sapientiā. quanto eā uicim contēplan
tur. has autē conuocat dum p exhibitio
nem gr̄e hominib; ī pense ad amorē sui
uehemēcius accendit. l. clxxxix. cxc. cxci.
ta dico uob gaudiū erit in celo corā an
gelis dī sup uno peccatore penitentiam
agente. quā sup nonaginta. ix. iustis q̄

B.

cap. xxv.

viii. capitulum. homo quidam habuit duos filios.

non indigent penitentia. Plerūq; hii qui nullis se oppressos peccatorum molib; sentiunt pigri remanent ad exercenda bona ut securi qđ si cōmiserint mala gīnorum. Ar cō cussi finaliq; hii qui se illicita egisse meminerunt ipso dolore compuncti in ardescūt ad amorem dei. Maius g̃ gaudiū fit in cęlo de peccatore cōuerso. quā de stante iusto. Ham & dux in plio plus illū mistrē diligit q̃ post fugā reūsus hostē fortiter pmit. quā illū qui numq̃ terga pbuit. & numq̃ fortiē aliqđ fecit. Qr ū angeli ut pote rationales gaudent de conciliato homine incendit nos ad pbitatem ut agamus qđ illis gratū sit. quos & affectare parcimū & offensam timere debemus. In tcia quidē parabola de peccatorum susceptione non suū tantum sed suorūq; gaudiū dns demonstrat. Et inuidentiū murmur reprehendit. exc.

In sabbo.

Lucas. homo quidam habuit duos filios & dixit adolescentior ex illis pri. da mihi portionē substantię que me contingit. & diuisit illis substantiam.

Ait autē homo qđā habuit duos filios. & dixit adolescentior ex illis patri. Pater da mihi portionē substantię que me contingit. & diuisit illis substantiam. homo q̃ duos filios habuit dns pater intelligit. duos populos creator. maior filius est qui pmansit in cultura unius dei. minor uero qui idola colunt. Substantia diuisa sensus rationalis est in homine. hanc minor filius a patre expetit quando p libertū arbitrium absq; dei gra se regē putat ut fidelib; prestat dns auxiliū gre sue. infidelib; ū concedit beneficiū naturalis ingenii. Et uult g̃ sua potestate uti ut nullo regente uiuat sicut dns. si habet a quo regatur. a ueritate recedens euanescit. hoc diabolus fecit. homo quoq; cum nichil deesset nisi quia sua potestate uti uoluit ut nullo ei dñante fieret sicut dns. p inobedientiā tenebre sibi uentum. & inuenit supplicium.

Et si post multos congressus omnibus adolescentior filius peregre profectus est. in regionē longinq̃ ibi dissipauit substantiā suā uiuendo luxuriose. Si longo tempore p insitutionē humani generis placuit aīe ure suas ad uagationē extendere. adolescentior uiaq; profectus est longe si loci mutando sed animū. quia quanto q̃sq; delinq̃t tanto longius a gra di recedit. & eo citius ornamēta nature luxuriando consumit. Hec putandum qđ aliqua etas infirma sit ad regnū dei possidendum. uel qđ fidei grauet annus. Et q̃cūq; recedit a patre erui patet. & cum mundi facet merito patrimonii uastat. Et p quā omia consumpsisset facta ē fames ualida in regione illa & ipse cepit egē. A patre accepit facultatē ut inuisibilia ei p ea que sunt uisibilia cognosceret. & ex pulchritudine creaturarū consequenter intelligeret creatorē. nūc ū fames in regione longinq̃ est indigentia uerbi ueritatis in oblitione creatoris. Egere cepit quia nichil p dige sanis est uoluptas. Et abiit & adhesit uni ciuiū regionis illi. & misit eum in uillā suā ut pasceret porcos. Unus ciuiū cui se sponte illaqueauit. ille est q̃ ancipitem nisi tremens merito piaculatis siue pposit pncepsi mundi uocatur. hic misit eum in uillam suā subiugando cupiditati. porcos pascere est ea opari quib; gaudent spūs immundi. Vt enī porcus sordib; delectat. sic diabolus idolis cruore peccatorū pascit. Et morte hominis pcipue saturat. cum sit g̃ eum i possessionem suā. i. suū fecit famulū ut pasceret porcos immolans eis animā suā. Et cupiebat ipse ire uentrem suum de siliquis quas porci manducabant. & nemo illi dabat. Siliq̃ autem porcorum ide demonū est ebrietas. fornicatio & hui modi que blanda sunt & ad sin usum pertinent. unde luxuriosi maxime curant ipse ire uentrem. quorū dns uentr est. Et in his nulla saturitas. quia uoluptas semp habet famē sui. Insuper diabolus cum aliquē suū facit ultra ad ad minorum habundantiā ū pcurat

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

scient iam esse mortuū. uel siliquas. Et dolens
se ad patrem. Pater peccauī in celū & coram te. iam
non sum dignus uocari filius tuus. Peccauī in celū
& coram te. quia te deserto ydola colui. construxi in cordia
facie confessionē nec dicar q. dicturus sum. Pater
miserere mei. Fac me sicut unū de mercenariis tuis. quia
pro gratia mendicat. Dicens fieri. Unde pro merita indignus
efficiar. Inuelligat namq; me filium & mercenarium
& seruū non minimā distantiā esse seruus
uidelicet & quod merces debetur seruis. Filius
presentū sibi audet peccare. mercennarius
qui spe regni celorum se tempat a uitiis. Filius
uero quia affectū boni habet amore uirtutū.
Hec aplis aut. Hinc manent fides spes ca
ritas. tria hec. maior autē his est caritas.
Fides declinat uitia ob metū iudicij. ac
supplicium. Spes contēpnit uoluptates
expectatione celestiū primorū. caritas
succendit nos ad mortē. & ad fructū
spualium uirtutū. Dixit autē pater ad ser
uos suos. Cito proferte stolam primā & in
duite illū. & date anulum in manu ei.
& calciamenta in pedes ei. & adducite uitu
lum saginatū & occidite. & manducem.
& epulemur. quia hic filius meus mortuus erat.
& reuixit. perierat. & inuentus est. Et cepe
runt epulari. Stola prima est uestis immo
centie. q. homo bene conditus accepit. si
male prauatus amisit. Seruus est predicato
res qui stolā annunciant reconciliato.
Anulus est signaculū similitudinis xpi.
& expressio ueritatis. uel pignus spūs sci.
Propter participationē que digito bene
significatur. uel ita. anulus est signū fidei.
uel pignus nuptiarū ecclie. & cōiunctio

aut se ad misericordiam. reddidit ei suā grām.
Incubuit pater super collū reuertentis. qua bra
chiū. i. filiū in amplexu et humiliauit ut
qua leue iugū dilectionis sue imposuit. Redi
ens autē osculū caritatis a patre accipit
dū p grām certificat de indulgentia. Dicēs
ei filio. Pater peccauī in celū & coram te. iam non
sum dignus uocari filius tuus. Peccauī in celū
& coram te. quia celestem terrenis reliq. & contra te. quia
te deserto ydola colui. construxi in cordia
facie confessionē nec dicar q. dicturus sum. Pater
miserere mei. Fac me sicut unū de mercen
nariis tuis qua p grām mendicat fieri.
Unde p merita indignus efficiar. Intelligat namq; me filium & mercennarium
& seruū non minimā distantiā esse seruus
uidelicet & q. merces debetur seruis. Filius
presentū sibi audet peccare. mercennarius
qui spe regni celorum se tempat a uitiis. Filius
uero quia affectū boni habet amore uirtutū.
Hec aplis aut. Hinc manent fides spes ca
ritas. tria hec. maior autē his est caritas.
Fides declinat uitia ob metū iudicij. ac
supplicium. Spes contēpnit uoluptates
expectatione celestiū primorū. caritas
succendit nos ad mortē. & ad fructū
spualium uirtutū. Dixit autē pater ad ser
uos suos. Cito proferte stolam primā & in
duite illū. & date anulum in manu ei.
& calciamenta in pedes ei. & adducite uitu
lum saginatū & occidite. & manducem.
& epulemur. quia hic filius meus mortuus erat.
& reuixit. perierat. & inuentus est. Et cepe
runt epulari. Stola prima est uestis immo
centie. q. homo bene conditus accepit. si
male prauatus amisit. Seruus est predicato
res qui stolā annunciant reconciliato.
Anulus est signaculū similitudinis xpi.
& expressio ueritatis. uel pignus spūs sci.
Propter participationē que digito bene
significatur. uel ita. anulus est signū fidei.
uel pignus nuptiarū ecclie. & cōiunctio

Hec parabola ad damasum papam

De ubertate.

B.

B.

B.

Anulus pro magnete sculpta in lapide adsignandū sigillum imaginem reformandā in cera. quia ut dicitur ea clara est distinctio annuli designat spūm sanctum. pluia rorandum. plenitudinem fidei ysaiam.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

liber

1

Q bene in manu dat ut p opa fides cla
reſcat & p fidem opa firmentꝫ Calciamenta
deſtinant officiū euangelii ut cursū mūdi
ad eccleſia tendens immolat ā terrens seruet
porūq; munit exemplis sup serpentē &
scorpiones secur incedat Vitulus sagina
t ipse dñs & bene saginat qa caro ei ad ō
spualiū ē optima uirtutū ut p roq; mundi
salute sufficeret offerri in odorē suauita
tis; adducē uitulū & occidere xp̄m p̄dica
re & mortē ei insinuare Tunc ens cuq;
quasi recens occiderit cū credit occisum.
Tunc caro ei cōmedit cū ei passionis sacra
mētū & ore ad emundationē peccatoꝝ suoꝝ
& cordis ad imitationē cognat Hon sōlū filī in
uent epulat i reficitur carne sacrificii uitulu
uerū & patr seruili qa patris cibꝫ ē salus
mā & patris gaudiū remissio peccatoꝝ mōꝝ.
Horandū qd stola p̄ma & annulus & calcia
menta ante p̄stantur quā uitulus īmole
tur qa nisi q̄sq; spē īmortalitatis induerit nisi annulo fidei opa p̄munierit nisi
fidem confitendo p̄cauerit si potest sacra
mētis int esse celebrib Iste epule celebant
p dilatationē ecclie in toto mundo. Erat autē
filī ei senior in agro i est in terrenis opib;
longe a patris consilio Iste filī est iustificatus ꝙ
q licet ad colenda ydola se elongauerit tamē
domi nī erat qa interiora legis & ppharū ī
intellexit i utrē terrena expectando adhesit
huic ē qui agrū emit & q̄nq; iuga boū legis q;
onē p̄llus terrenis sensib; fruit & uxorem
duxit in affectu carnis Et cū uenisset &
appropiquaret domui audiuit symphoniā
& chorum Ad propiq̄re domui i ecclie ipha
to seruulus opis labore audiuit symphoni
am i concordiā legis & euangelii audiuit
chorū i in concordia caritatis uiuere cetū
ecclīasticū. Quale autē quidā de laicis
symphoniā putant esse gen organi nā
inter Chorus quoq; est ubi diuise corde

unū cantū faciunt Et uocauit unū de ser
uis & interrogauit que hec essent Isq; dixit illi.
frr tuus uenit & occidit pat tuus uitulum
saginatū quia saluū illū recepit Indignat
est autē & nolebat intrare pat illi egressus
cepit rogare illū Ymus de seruis quē uocat ē
aliqs de ppbis quē legit querens unde talia fes
ta celebrent in ecclia Q; cū ibi inuenit quasi
respondente ei ppbia indignat & nō uult intra
re i credere Sat tamē egressus ad eū p̄dicato
rel rogat illū ut intret Is adhuc bodie ppe
inuidiam fris uoluntatē patris nesciens foris
stat Intrabit tamē in fine p̄q̄ gentiū plenitu
do intrauit At ille respondens dixit pat filio.
Ecce tot annis seruio tibi & numq̄ mandatū
tuū p̄terii Q; tē quoꝫ ppls ille numq̄ mandati
di p̄terit Is facile solutio occurrit Hon ē dictū
de oīi mandato Is de hoc q uisus ē colere nul
lum aliū dīm quā ipsū creatorē hominū & ipse tenet huic psonā illoꝝ q̄ numq̄ ab imo
dō ad simulacra conuisus fuit Q; quātus in agro
fuerit ut sint terrena desiderando ea tamē cu
pierit & cupiu ut Is dari a uero deo Vñ stat
sequit filī tu semp mecū es Ideo q̄ multa tanq̄
ñ cenarij legē custodiert ne ob ei p̄uaricatio
ne ds terrenā felicitatē subtraheret Et nūq̄
dedisti michi edum ut cum amicis meis epu
larer hedus solet significare peccatē Is hic sig
nificat xp̄m Is qa peccatū unq̄ fecerit Is qa
iudei reputauert eū peccatorē hic etiā fidē
datus ē iudeis ad epulandū qa ñdum credit
in eum Q; dicit cū amicis intelligit ex psona
p̄ncipū ut cum plebe uel ex psona populi
ierosolimitani ut cū ceteris ciuib; ipse epula
retur Erat ipse in agro qa tacet de epulis
patris quasi absq; eo uera iocunditas esse possit
Q; in fine seli edum i antixp̄m Is īmolabit
illi fine patre cū amicis demonib; sacrificabit
Vnde dicit cū confregisti draconē dedisti eū
escam plis ethiopū i nolentib; conuiuis;
p̄q̄ filī tuus hic q̄ deuorauit substantiam suam
cū meretrib; uenit occidisti illi uitulum

ad damas.

sagnatum. Meretrices sunt gentiles super tiones cum quib; dicit fidem minore formeati esse talis q̄ est usuli — conquestio ad patrē. Quibus cum psistens & promerens mu quā sunt ad refectionē ille quē reputo edu legisse; pphanatorē. Illū autē eandē ut dicit filiū tuū occidisti ydolatris ad plenā redemptionis iocunditatē. Aliē; beatus dicit potest quilibet sēs cōpunctione filii dī. Dicit q̄ sit ad patrem. Tantus sanguis iustor; effusus ē. & nullus eorum nobis reddidit libertatē. Ecce adhuc romano subiacemus ipio. Tot sci cesi sunt & nullus eorū neq; sacēdos neq; pphā immolatus ē nrē salutī. Et pluxurioso filio ut delicet pūnerit gemib; ut mundo clamat glorios sanguis filii tui effusus est. At ille dixit illi. Fili tu semp mecū es: & omīa mea tua sūt. Epulari autē & gaudere oportebat quia frater tuus hic mortuus fuerat & revixit perierat & inuentus ē. Mortuus p infidelitatē revixit p fidē. Perierat recedendo a consortio iustorū. & inuent' est reddit' mat' ecclie; ñ quasi mentiemē arguit pat' maiorē filiū. s; se cū pseneranā eius laudans ad p fruitionē perpetis exultationis introitum. Quod dicit omīa tua mea sūt non putandū ē ita dictū q̄si ñ sit & fit. Si minor habet tm partē quom sunt omīa maioris. Post hanc ut am sic a iustis habent omīa ut sit & omīū singula. & singulorū omīa. Cū q̄ beatitudinē illam obtinuerimus nā erunt ad inuendum supiora. ad communendū ea. ad fruendum inferiora. Congaudeat itaq; maior fr̄i minori reuerso. siue placeat duos fr̄s accipi duos populos. siue duos q̄slibet homines penitentē & iustum. uel q̄ s iust' undeat. Mox siqdē ut mundus factus ē. cepere esse duo babylonie & ierlm. i. mali. & boni. Potest q̄ minor filius significare malos ad penitentiā uementes. maior uero omīs in cultu dī psistentes. licet ī aliq̄ peccata uelut inundā fr̄is deuantes. Iuxta hoc q̄ accipiemus p paruulū sagnatū maiora

gr̄e dona. & in eorū comparatione p hedum minora. sicut umūsa hominū iustitia deo cōparata reputatur iniustitia. Tres parabole uno fine misericordie claudunt. Quis a pastore lapsa reuocatur: dragma q̄ perierat in uentre filii. ad patrē p̄pis uestigiis redit. & a patre honorat. Quis sum. perdamus pecuniam dragma sum. habeamus pauperē. filii sumus festinem ad patrem. L. ccxcvm. clxxxvm. Attendite uob. Si peccauerit in te frater tuus uade & corripe eum inter te & ipsum solū. Si te audierit & penitentiā egerit dimitte illi. & lucratus eris fratrem tuum. Quia dñs gaudet de peccatore conuerso. cauete ne pusillos contēnatis. s; peccantē ut conuertatur corripite. & penitentē socia caritate colligite. & sic p alterū salutē uob salus acquiratur. Acute intuendū est qa ñ passim peccanti dimittē iubem. s; penitentiā agenti. Primū q̄ est peccantē increpare. ut postea penitentē possim dimittē. Ita enī peccat qui peccantē uidet & tacet. sic q̄ penitentē non indulget. Nam q̄ dñs si peccauerit dimittes. dimisit si peccauerit increpa. mecq; difficilis sit uenia. nec remissa indulgentia. Dimittemus q̄ debitoribus nr̄is debita pena peccati si penitentiam in nos peccasse. Dimittere uero q̄s q̄s in dīm peccat ñ est nr̄i arbitrii. Peccat autē frater in nos si eā nob scientibus peccet. qa quantū in eo est exemplo corrumpit q̄s ecclesiē suę in q̄tum efficit. Quando audiente me. fr̄i meo q̄sq; facit iniuriam. absit ut illā iniuriā a me putē alienam. Q̄ ut apls̄ precepit cū morbeo q̄ peccantē coram hominibus; corripienda sūt coram omnibus. ut ceteri cum ore habeant. Si autē tu solus nosti peccatū fr̄is. tunc uere in te solum peccauit. Quod est in te peccauit. tu scis qa peccauit & qa secreto in te peccauit. secreto corrige. Ita si solus nosti. & ei usui coram omnib; arguere ñ es corrector. s; pditor. Forte q̄s scis ego scio. s; ñ coram te corripio. qa curare uolo ñ

Lucas. Si peccauerit in fratrem tuum vade & corripe eum & cetera.

Dominica. xl.

In. iii. feria. Sabbato xxxvii. Ipsimo. expect.

de ub. dñi.

Sabbato v.

habes mihi ecclesiam tuam & facio quod mihi displicet. Si corripis corripe eum caritate in pace. pace cum habe me

xi. sapientum. Simile est regnum celoꝝ homini regi.

accusare. Sunt homines adulti in domibus
suis in secreto peccant nobis pdunt ab uxori
bus suis plerumq; zelantibus aliquando maritos
salute querentib⁹. ñ pdunt palam. s; in secre
to arguunt. Ideo quoq; corripiendus est
fr̃ seorsum ne si semel pudore amiserit p
maneat in peccato. .M. clxxxiii.

Si autē ñ te audierit adhibe tecū adhuc
unum uel duos. ut in ore duorū uel trium
testiū stet oīe uerbū. Q̃d si ñ audierit
eos dic ecclie. Tale q̃d & in deutero nomio
legimus. Ne oderis fr̃em tuū in corde tuo.
s; publice argue illū ne habeas sup illo pec
catū. Adhibendus ē ḡtus. uel corrigendi stu
dio. uel cōuemendi eū sub testib⁹. Si tunc ñ
audierit. multis dicendū ē ut q̃ pudore
saluari ñ potuit obprobrijs saluet. Si autē
ecclīa non audierit. sit ē sic ethnicus &
publicanus. Publicani scdm tropologiam
sunt lucra sclī sectantes. & fraudes & furta
& furia. Et q̃ndo dicit sit ē sic ethnic⁹ &
publicanus. maioris ē detestationis osten
dit. q̃ sub nomine agrī opa mfidelīū. q̃
q̃ aptē gentiles sē. Eū ordinē seruandę car
nalis nob⁹ dīs imposuit. quē ipse in conser tā
do stit tenuerunt. Ipse enī sacrificantē dīs alie
nis poplm iudaicū maiestatis suę aduentu
corripuit. cū ide ppls ꝑsentis potestatis ero
rem licet extē morte posit ferre ñ potuit.
Deinde mobedientē lex & pphę atq; iobes
tang̃. testes conuenerē ut peccare desine
ret. Dei ipso dīn aduentu tang̃ certu ecclie
inspectantis amonitus ē. frustraq; habitis
his oblurgationib⁹ publicani aut ethnici u
sitate negligit. M clxxxv. A ego.

Ideo dico uob. quecumq; alligaueritis sup
terrā erunt ligata & in celo. Et quecūq;
solueritis sup terram. erūt soluta & in celo.
Potestatē dicit apīis ne ab aliq̃ contēnant
ac si dicat. Si aliq̄s noluerit correctionē
unam audire. & cū uinculo anathematis
alligaueritis in terra. alligat erit & in celo.
hoc est ecclesie sententia confirmante. Vel ma
net sup Ds cūq; ab ecclia in hac uita eecerit.
uel in ecclīa mduxerit. uita erit sententia
eā in celo. i. in tota ecclia. Siue autē iuste
siue iniuste hoc fiat. nichil refert q̃n subiec
tus obedire debeat. Sententia eiꝰ pastoris
siue iusta. siue iniusta sit. timēda ē. ne tam
da responsione. qui p culpabilis ñ erat post
modū culpabilis fiat. .M. clxxxvi.

Terū dico uob q̃a si duo ex uobis consenserit
sup terram de oīi re q̃cūq; petierint fient illis
a patre meo q̃ in celis ē. Vbi enī sūt duo uel tres
congregati in nomine meo. ibi sum in medio
eorū. Vere sententia uīa firma stabit in aboq
endo contumacē & recipiendo pnitentem.
q̃a postq̃ duo de uobis consenserint. ñ dico uob
tamē de bis. s; de oīi re petenda a unitate mē
to fient a patre meo consentius illi. pcatio. Ego
enī pax & caritas. ego sīmū & cōmune bonū
sedem mī in pacificis constitui. Ecce pīmū con
cordię. ad q̃. totus iste sermo uocat. potest &
hoc typice intelligi. ut ubi spūs & aīa & corpus
consenserīt. omnē rem bonā impetrent quā
petierint. .M. clxxxvii. L. ex eo

Tunc accedens petrus ad eum dixit. Dñe quo
ties peccabit in me frat⁹ meus & dimittā ei usq;
septies. Dicit illi ihc. ñ dico t usq; septies.
sed usq; septuagies septies. Q̃de quadringenties
nonagīta uicib⁹. ut tocies fr̃i dimit
tat. quocies in die peccare si possit. alios de
p. vii. cui q̃ rei aut reporis umbrā indicari.
Vnde q̃d in psalmo canitur. Septies in die lau
dē dixi t. michi est aliud quā semp laus eius
ore meo. Vndenarī uero nāl gressionē signi
fiat. q̃a recedit a denario in q̃ decalogus consis
tit. Cum g̃ multiplicat p septē ut septies xi
simū. Lex & septē oīm intelligit transgressio p
cipit. g̃ dimittendū ē septuagies septies. i.
septuagīta & vii. uicib⁹. hoc ē unūsq; trans
gressionē. Vbi dicit & dimittē q̃ & lege p.
deo assimulatū est. M clxxxviii. rex.
regnū celoꝝ homini regi q̃ uoluit rationem
Parbeus. Simile est regnum celoꝝ homini
regi qui uoluit rationem ponere cū seruis
suis. & relq̃. S modo penitentie

ponere cum seruis suis familiare ē ihesus
maxime palestinis ad omnē sermonē suū
parabolas immīgē ut qđ p simplex p̄ceptum
teneri si potest p similitudinē teneatur
Regnū celorū intelligit aplīm ideo ēreno rege
assimilatū ut ostendat oportē sine numero
uenā dare cū seruis peremptō cū per euangliū
grām omnīū omīno peccaminū uenā dns nob
suo munē si ntrō merito largit sit Et cum
cepisset rationē ponē oblatus est ei unus
q debebat decē milia talenta Cum aut non
haberet unde redderet iussit eū dns uenum
dari & uxorē ei & filios & omīa que habebat
& reddi; ese mercatorū examinator tā p scrip
turas cū seruis rationē ponit; decē milia talen
ta debebat q de innumerabilib; peccatis ut ex
manalib; rationē redditur erat Cū aut non
haberet unde satisfacē posset
sensit in scripturis qa tales iubet dns uenunda
ri .i. ḡēno incendio manciparī cū uxore & filiis
hoc ē cū insipientia & cogitationib; malis
Iustos uero cū uxore & filiis .i. cū sapientia &
cogitationib; bonis se glificaturū promittit
Petū quippe uendit supplicū dapnat intelli
git Procidens aut seruus ille orabat eū dicens
Patientā habe in me & omīa reddā t. timore
gehenne humiliat dicit Parce mihi dne & ego
credens ac pnitens caritate opiā multitudi
nē peccatoꝝ; miserē aut dns seruū illi
dimisit eū & debitū dimi
sit ei Precā
tor rogans accipit donū decē milia
talentoꝝ .i. uenā suoꝝ cōmissorū cū s assū
mit medelam q dns adhoc inhibuit; hoc aut
fit si lauacrū baptismi nō fiere uel si postea
baptismi pnitentiaꝫ deuote suscipiat Di
missus itaq; aumentis procedentis timoris
egreditur in spē salutis Egressus aut seruꝰ
ille inuenit unū de conseruis suis q debe
bat ei centū denarios & tenens suffocabat
eū dicens Redde qđ debes Centū denariorꝝ
debitor erat q de aliqb; cōmissis in fidem sa
tis facere oportebat Conseruū aut suū
care est in fidem p undictam exardē Et p
cidens conseruus eius rogabat eū dicens Patien
tiam habe in me & omīa reddā t. Ille nō dabo
scilicet consilio uel iudicio eccliē qđ deliqui
lite aut noluit sed abiit & misit illū in car
cerē donec redderet debitū Voluit se ipsū
considerare ut in spū lenitatis misericor
die ageret sed recessit a bono grē quā susce
pat mittens conseruū in carcerē dire t. birio
nis quasi adhoc fortassis ut ita debitū pec
cati solueret nec qđ in futuro grauius ulcis
cendum remaneret Euenit itaq; iuxta aplm
qđ ille ethice absorbet & iste pit q fidem odit
& rigore iustitie excedit p q excessus sēpni
est Et iust q pit iniustitia sua Videntes au
tē conserui eius que fiebant contristati sūt ualde
Et uenerē & narrauerē dño suo omīa que
facta fuerant Spuales q omīa iudicant talia
uidentes contristant & mutuant dño ad cor
rigendū implorantes auxiliū Tunc uocatur
illum dns suus & ait illi Serue nequā omne
debitum dimisi tibi qm rogasti me nonne g
oportuit & te misereri conserui tui sicut &
ego tui misertus sum Et iratus dns tradidit
eū tortoribus qđ ulsq; redderet uniuersū debitū
Vocatio hec fit intus in conscientia scilicet cū
qs in desperationē incidit Dns aut apud quē
nulla ē transmutatio nec uarietatis obum
bratio miserē dicit qa opa misericie ipen
dit miserē itaq; quia ipperuū pumendū iusto iu
dicio tartareis ministris tradit Sic & pater
noster celestis faciet uobis si nō remiserit unusq;
fratri suo de cordibus ut iam constat qa si hoc qđ
in nos delinquit ex corde nō dimittimus nec illud
rursus a nob exigit q. nobis tā pnitentiā di
missum fuisse gaudebant Venialiū siquidem
debitū merito psoluēt duplici animo & in
constantes in omnib; unus suus qs pabole cōcu
sio spāliter pcutit Ipsi namq; fiere cōstantes
in eccliā nec proximū sincero affectu diligē
nec pure soli dei intuitu aliqđ faciunt & g
rogantib; dimiserat dns inboc indelicet

1 s cap lxxxvii
I cap xxxi.

I tom 3 f. 93.

qua sacra ñcop̃ cõmunione contulerat ñua
num gaudẽt s̃ esse dimissum. quas ficto im
pediuit ne uerã suscipiant remissionẽ. Ut
uersus ens̃ erigetur quãus p̃ penitentiã di
missũ fuisse reputẽt. Orationes nãq; ieiu
nia elemosinę & similia cũ sĩt directe que
rentib; summũ bonũ remedia peccatorũ.
ficus uaga fluctuatione mentis uertunt ĩ
falsę spẽ securitatis. & in peccati fomentũ.
hĩc est illud. Et oratio eius fiat in peccatũ.
Post acceptam quoq; plenã peccatorũ dona
tionẽ. & mutuę grę adhesionẽ multi ĉmu
nalit̃ corruunt. ut petrus & dauid q̃ forta
ores surrexerunt. Iust⁹ enĩ si ceciderit. ñ colli
ditur. q̃a dns q̃ rapit iustũ ne malicia ĩmu
tet eius sensum cadenti supponit manum
suã. ut qui cadit p̃ infirmitatẽ carnis. per
penitentiã resurgat. Qs g̃ dicere audeat
de sic assumptis in grã ut ds quemq̃ labi
p̃mittat usq; ad dampnationẽ. Verũtamẽ
si qs̃ dampnari contingat. dicunt q̃dam
iuxta parabolã q̃a pecca p⁹ dimissa & etiã
iudicio ecclię temporaliter punita redeunt
ut ĝnaliter puniant. Sicut enĩ iustitia delec
tante acta peccata. sic iniustitia succedẽs
iustitiã ỹmit. qua dampnata contra pro
ta peccata nulla remanet medicina. Dicit
enĩ dns̃ p̃ ppham. q̃a quacũq; die iust⁹ pecca
uerit omnis iustitię ei⁹ in oblitione erit. Vbi g̃
non fuerit caritatis p̃severantia nulla suf
ficiens ẽ penitentia. Vnde a peccatis soluto
dicit. Vade & amplius noli peccare. Sclares
quoq; leges p̃pter ingratitudines qs̃ dã revo
cant manu missos ad p̃orem seruitutẽ. Op
ponit autẽ illud ppheę. Non consurget du
plex tribulatio. uel iuxta aliã tns̃lationẽ
ñ iudicabit ds̃ bis in idipsum. S; ñ ita ut
animę duplex. imo una tribulatio. & una pu
nitio. cum q̃ ñ ẽ hic sufficienter punitus.
postea punit̃. Non irrationabiliter quoq;
putant p̃ores peccandi affectus redisse.
iuxta parabolam. in qua spẽ immundus sepẽ
alios spẽ requiret se assumens dicit. Reuer
tar in domũ meam unde exiui. Et enĩ pec
cator in actu criminalis unius apparens
multa intelligendus est habere in affectu siẽ
iustus multo plures habet iustitias affectu
quam actu. Alius uero uidetur qs̃ p̃ illis pecca
tis de quib; homo deo p̃ penitentiã satisfecit ñ
sit amplius puniendus. & si postea uel similia ut
grauiora cõmittat. peccator quidẽ fit secun
dum p⁹ erat. & p̃ ingratitudine misericordię s̃ impen
se magis reus efficit. Vnusquisq; g̃ debitũ pso
uendũ dicunt ñ illud qs̃ ĩa condonatũ erat. s;
postea misericordiã quã alius impendere debuit. p
eo qs̃ misericordiam accepat. Vnde & alibi. Qua
mensura mensi fueritis remetiet⁹ uobis. Talis g̃
est parabola. Ac si dicat⁹. Si alius ñ uultis mise
reri sicut ds̃ misertus est uob⁹ peccata con
donando. pat̃ celestis hoc debitũ exigeret a uob.
Estimant g̃ ad ĉiorẽ dicendũ esse qs̃ exposi
res cõmuniter asserẽt rursus exigi qs̃ p̃ pen
itentiã dimissum erat. Hunc autẽ de remissis peccatorũ diligentius uideam⁹. In reconcilia
tione peccatoris ad dm̃ ta consideranda sunt.
uidelicet cordis cont⁹tio. oris confessio. ope
rum sat̃ factio. Scptum enĩ est. Scindere
corda. ñ uestimenta. confitemini alterutrum
peccata. & facere dignos fructus penitentię.
& notandũ q̃a multi p̃ peccatis gemunt. ñ
qs̃ peccata [illegible] eis displicant. p̃pter deum
s;. p̃pter penã. Talis g̃ tristicia sine gemit⁹
ñ est cordis cont⁹tio ad salutẽ. s; mentis con
stinatio ad dampnationẽ. Sic & enĩ mali m
futuro dolebũt. Non nullos etiã penitet pec
casse pro sola peccati turpitudine iuxta illud
philosophi. Si scirem deos condonaturos. &
homines ignoraturos. ñ peccarẽ. fructuosa
autẽ cordis cont⁹tio ẽ. cũ qs̃ de peccato quo dm̃
offendit dolet. & inde turbat̃. q̃a im̃ atis
amore iustitię s̃ displicet. Hinc ẽ illud. Sacra
tor quacũq; hora ingemuerit saluus erit.
Et enĩ cum deo nichil tarditi fit nichil absens.
q̃ntocũq; aliq̃s uere penitet tãto⁹ q̃ est

Gray Scale
0 1 2 3 4

p̄sens dimittat. Vnde & dauid. Vxri confitebor aduersum me iniustitiā meā. & tu remisisti impietatē peccati mei. Deliberauit. scilicet in corde firmitēq; disposuit illud qđ cōmisit cōtemnendo dīm. execrare ppē dīm. accusando me ipsum. Vnde illud. Iust⁹ in p̄ncipio sermonis accusator ē sui. Est autē dīm peccatū dimittere q̄nam pēnā p illo debitā reuelare postulatione p̄sentis g̃ie. hoc eōdem fit i paruulis cū baptismū lauacrū suscipit. hoc in adultis cū mentis cecitas cōpunctionē solui. Hinc doctores sacri eloquii scripserūt originale peccatū in baptismo transire reatu. sz remanē actu. quia supest corporis dissolutio. & numerosa cōporalium defectuū multitudo. Qđ adhēc quidē plurimū ualet quia omīs uirtus infirmitate p̄ficit. simul etiā ne q̄s baptismi gr̃ā ob p̄sentis uitę felicitatē peteret. & sic nec illam digne haberet. nec ad g̃nam ꝓueniret. Sic q̄q; actualis peccata p mundificationē mētis ex pena tē laxata relinquit temporalis. ut qđ illicita animę delectatione. siue etiā carnali uoluptate cōmissum ē. satisfactionis amaritudine digne purgetur. ab homine. dū licet ne districtius adō puniat in futuro. Nullū enī malum p̄terit impunitū. Confessio g̃ conuenient instituta ē. ut q̄ in sua potestate positus adeo discesserat. sub alio positus eū humilitate & deuotione reduceret. Deo q; dīs instituit sacerdotē siu uicariū & quasi medicū cui peccatorū uulnera ad sanandū detegent ut peccator nō a se sz ab alio maioris humilitatis causa sanitatis medicinā suscipiat. Sē enī sacramenta quasi quedā emplastra. Euenit itaq; corpri cōtritum & humiliatū confirmari in confessione. & plerūq; peccator solo timore. uel ecclē consuetudine sacdoti p̄sentatus p sacdotale officiū uere compungitur. ac plenis caritate recedit. Non nulli etiā nec tunc ex corde redeunt. sz cauā forma penitentię quam suscipiunt paulatī nutrit in ei⁹ humilitatē cū caritate. Plerisq; similiē cū resipiscant

tunc
ꝓdest baptismus. ad quē m deficte accesserē.
Mensurā autē tēporis in agenda penitentia idonei canones in arbitrio sacerdotis intelligentis statuunt. qā apud dīm nō tam ualet mēsura temporis q̄ doloris. nec abstinentia tantū ciborū q̄ntū mortificatio uitiorū. ꝓpē qđ penitentię tempa fide. & cōuersatione penitentiā abreuianda petiunt. & negligentia ꝓlenda existimāt. tām ꝓ quibus dā culpis modi penitentię sē imposita. iuxta qđ scripture ꝓpendende sunt culpę. cum sit facile p eōdem modos iudicare tam & cēsuram canonum estimare. Sciendum tamē q̄nto tempe qđ moratur in peccatis tanto ei est agenda ē penitentia. Cui g̃ arbitrio sacerdotum temporalis pena peccata ꝓlet uel abuiet. de ea plures intelligunt illud esse dictū. Quorū remiseritis peccata. remittunt ei. & quorū retinueritis retenta sunt. Pena enī peccat uocat peccatū. iuxta qđ nomē causę transferē ad effectū. Ex p̄dictis itaq; manifestum qđ aliis dimittit dīs p ministrū sacdotū & peccatū & penā peccati. aliis solam temporalem penā q̄ tam peccati tenebras & gehenne uinculū soluat. qđ p lazarū ostendit. Accessit enim & uocauit eū. & uocatū uiuificauit. & uiuificato ait. exi foras. & de eo dixē discipulis solute eū. & sinite abire. Similiē uenit ad peccatorē & uocat eum p inēnā inspiratione & morte peccati discedente. uiuificatur. & eo uiuificato dicit. ut creat foras. i. p confessionē se sacdotib; ostendat. de q̄ & sacerdotib; ait. solute eū. i. reuocate ad ecclesiam. & sinite abire. hoc est cū aliis fidelib; cōuiuari & ꝑmanē. Vnmittit g̃ dīs peccata ex semetipso. & p semetipsum q̄ndo multi. Vnde ait ꝓpha. Ego dīns solus deleo iniq̄tates. & peccata populi. Vnde ambrosius. Ille solus peccata dimittit. q̄ solus p peccatis mortuus ē. Sacerdotes tām dicunt mēdum peccata dimittere. nō ex se. sz ex

gñā m eis. & p os opante secm arbitriū ñ
cay; ſ dī. Sic est illud. Tu solus es q̄ facis mi
rabilia. cū multi homines miracula fecerīt.
ſ; ñ ex se sic ds. Ihē nemo bonus nisi solus
ds. quia ex se bonus. & multi homines
boni sunt ſ; ñ eode modo q̄ ds. Nullus g̃
nisi ds potest alīū saluare qđ quidē face
ret si ex se peccata dimittere. Q̄ etiā
nemo ꝑter nosmet ipsos possit nos dāp
nare ostenditur ibi. Anima mea in mani
bus meis semp. Notandū qđ si is q̄ multe
confiteri articulo necessitatis imminente
non posset. qđ a ministraret visibilis
sacerdos si adesset. hoc supplere ñ dedig
natur inuisibilis. de quo in ecclīastico.
Ecce sacerdos magnus. Et apls. Plures
facti sunt sacerdotes. idcirco qđ morte
phibent pmanere. hic autē manet
in eternum sacdotū habens sēpiternū.
Si qs uero ex contemptu uel negligen
tia non confitet. constat q̄ ñ habet ue
ram cordis contritionē. & tum p illo pec
cato qđ non uult confiteri. tum quia
instrumta ecclīe negligit. ꝯ naliter puni
endus esse conuincitur. Dicunt autem
leges ambrosius. de sacramtis. & maximus
lacrimis petlego confessionē ñ meruisse. De
leant g̃ lacrime pet peccata. que pudor ē
confiteri. S; sciendū q̄ confessiōis mistica
tio ñdū p mulgata fuerat i pmitiua ec
clīa. uel q̄ petrus confessus fuerit licet
septies ñ referat. sic credere cogimur
aplos baptizatos fuisse. qđ q̄ndo uel q̄m
factū sit non legim. Quibusdā tamen uidet
ex dispensatiōe petrū recepisse cōfessi
onē de negatione. q̄ si huic tantū eccle
architectū tā grauiter alii adhuc infirmi
corruisse nouissent multi adulis eū
scandalizati fuissent. Et sic ut salubri dis
pensatione ita qđ ñ ppter ꝯ naliter puni
retur. recederet aliquis id unde restaret
et conscientia. qđ si alicui diceret celari
non posset. & sic recederet ecclīa inde scandalita
retur. Si uero ppter plonā hoc faceret. nec scelicet
infamis & contemptibilis apud illos fieret.
superbia ualde dapnabilis esset. parere ecclīe
dicas. q̄a penitentia ē medicamētū uulnerū.
spes salutis. & nom ipsius suprū ē a pena qua
aīa cruciat. & caro mortificat. & dicta est
penitentia quasi pumenda. Q̄ penitentiā
agunt ideo capillos & barbā nutriunt. ut
monstrent habundantiā criminū q̄b; pec
cata grauant. Celitū indicat recordationē
peccatorū ppter eos ad similitudinē futuros. Q̄
autē cruce aspiciunt peccatores. ostendit q̄a
cruci sunt. & in puluere reuertent. lacrime pe
nitentiū apud din. p baptismate reputant.
Duplex ē penitentie genus. ut dū plangim
qđ male gessimus. uel dū plangim q̄a ñ ege
mus qđ agere debuim. Ille uere penitentiā
agit. q̄ nec peccata ꝑterita negligit. nec pe
nitendo cōmittere. Q̄ ū lacrimas indefinenter
fundit & tamen peccare ñ desinit. hic lamē
tū habet. ſ; mundationē ñ habet. q̄ dū ipse
quā flendo ꝑpetrare potuit uenia contēp
nit. fletib; suis mundicia subtrahit. &
ante dī oculos sordidas etiā lacrimas facit.
Q̄ ū a desiderio mali quadā mea resecāt
dū in alīs grauiter pdunt pauciora quidē
mala diligunt quā p. ſ; minus malum
diligant ñ fiant mun mali. Tantus enī
ñ nūq̄ affectus mali ē in uno crimine ut
magis alienet a do quā etiā multa. Illud
autē certū est. qđ dū qs in morte uni cri
mini iacet. in alio irrigari & mundari
ñ potest. ut ꝑ illud deleatur. ſ; in dū ad
diminutionē pene cōpluit ꝑ illud
ppbe. Pluit dns sup unā ciuitatē. & ñ plu
it sup alterā. Quorū autē peccata i publi
co debent esse penitentia p tēpa. que eps
discernit. Eorū etiā reconciliatio i publi
co ee debet ab epo siue pbis nisi tam
eporū sic canones africani concilii
testant. De hac quippe sollempni pe

xii. Capitulum. factum est cum consummasset ihs sermones istos.

mitenda ut aut augustin' ad macedoniū intel ligo oporteat qđ dicit' ñ est loc' sēdę penitentię. Quāuis g' caute salubriq; puisū sit ut loc' vb' humillime penitentie semel in ęcclia concedat' ne mediana utilis min' ue utilis esset eg'alis quę tanto magis est; egro tas salubris ē. q'nto nim' comūnis fuerit. q' tam audeat deo dicē. quare huic homi ni q' post p'mā penitentiā rursus sē laque i mi' trans obstringit adhuc iterū pareis. Et audeat dicē erga istos ñ agi qđ apls ait: ignoras q'a patientia dī ad penitentiā te ad ducit. aut ad istos ñ pnē qđ scriptū ē. bea ti omēs q' confidunt in eo. & qđ dicit' unusquis' age' & confortet' cor ur'm omēs q' sperant in dño. Cui' autē peccata occulta sē & sponta nea confessione soli p'bro. uel epō reuelata occulta debet ee penitentia ne infirmi in ęcclia scandalizent' uidentes penas eorū quos pnt' ignorant' causas. Et sciendū q'a similit' ecumuenit sathanas p nimiā duriti am ut peccatores pereant desperando q'm immia remissione corrigendo. Vnde salo mon. non declines ad dexterā neq; ad sinistrā.

Et factū est cum consummasset dns eccxxxv. hos sermones istos migrauit .C. Rcm. a galilea. & uenit in fines iudee trans ior danē. & secute sunt eū turbe multe. & curauit eos ibi. Galileos in iudea curare uoluit ut gens' in ea unā que iudee para retur ad mittendo. omēs qđe iudeorū. pui cia ad distinctionē aliarū gentiū iudea dī t; sp'alit' meridiana plaga ad differentiā sama rie galilee. decapol' & ceterarū regionū et' de puncte. Et accesserunt ad eū pharisei temptantes & dicentes. Si licet' homini di mittere uxorē suā q'cūq; ex causa. facto pharisei q; uolebant dim capere quasi cor tu sillogismo ut ostenderet eum doce contra ria castigari. ut loq' contraria moysi. S; dns transiit decipulā eorū cēpando responsionē. Et respondens ait illis. ñ legistis q'a q' fecit ab initio masculū & femina. fecit eos & dixē. p'pt hoc dimittet homo patrē & ma trē & adherebit uxori suę. & erūt duo in carne una. Dixē hęc dns p'adā. cui non feminas t; femina de late formauit. p'pt hoc scilicet qđ ex uiro est uxor dimittet homo patrē. & matrē. & adherebit uxo ri. non dixē uxoribus ut ostenderet ñ unā ducenda sup alteram. ut relicta p'ma du ceret' altera. Sicut herbe ex humore nascunt' & crescunt. sic homines p amo rē maiunt & augent' humor de radicib; ascendit in herbā. & transmittit' in sem. t; ad radices ñ reuit'. sic caritas de paren tib; ascendit ad filios t; ñ conuit'. Et ideo parentes plus diligunt filios. quā ab eis diligantur. q'a filii transmittunt affec tū ad alios p'erandos. t; aq; iā non sē duo. t; una caro. Sic' aīe multorū q' spualit' se diligunt. q'si una dicunt'. ut illud. multi tudinis credentiū erat cor. & aīa una. sic uir & uxor quia carnalit' se dilig'. una caro dicunt'. vel ideo una caro. q'a una lege ap'stringunt' ad carnis debitū soluendū. Sic' enī mulier non habet potestatem sui corporis t; uir. uir ita & uir ū habet potestatē. ñ habet sui corporis. t; mulier. Et g' dns coniunxit homo ñ separet. homo separat q'ndo p'pt desiderii sēdę. p'mā di mittit. dns separat q'ndo ex consensu p'pt seruitutē dī uxorem habent. q'si ñ haben tes. Dicunt illi. Qđ g' moyses mandauit dari libellum repudii. & dimittē. aptū cāliū p'mā quā parauerāt. q'si diatē. q'ndo qđē sic dns ordinauit. quare moyses sup ordinauit. Et ait illis. Quō moyses ad duriciā cordis uri' p'misit uobis dimittē uxores uras. ab initio autē non fuit sic. Non dixē p'pt duritiā cordis uri' p'misit uob' dns. t; moyses. Cum enī uidet moysen illos occidere p'mas uxores p'pt desideri um pulchriorū dedit eis consiliū. Repu

Cryſoſtom.

Cryſoſtom.

Gray Scale

dñū malū ē tañ licitū ē cū rationē vir ma
le moratā castiget & teneat. Quom. ꝯbus
modis. ꝑmo docendo. scdm dñm. si amorē
dī ñ sentat. ꝓperando ut ut̄ homines eru
bescat si nec pudorē sentit frequent̄ con
fusa faciat illi qđ ꝑcipit salomon. Durū
baculo pcute; ñ leget. Istud. ñ. & illud sup.
ñ g̃ oportuit legē pro nonne. ·o. exc. R. ·ccv.
Sic autē quia q̃cūq; ·l. exc. ·cj.
dimiserit uxorē suā nisi ob fornicationē.
& aliā duxerit mechat̄. Et qui dimissā.
uxorē mechatur. Ex hoc loco ñ multi estimant qđ
q̃ uxorē fornicariā dimiserit illa uiuen
te aliā legitime ducē possit. Si q̃s ū. si ob
fornicationē ꝙ ꝓpē aliud dimiserit uxorē.
facit qđ non licet. & si duxerit aliā ui
uente illa constat q̃a mechat̄ur ē. Et cūq;
autē ex causa dimissā q̃cūq; duxerit re
atum adulterij incurrit. Et reñ si uir re
pudiauit eā ñ tañ ob fornicationē. manet
ex utraq; parte coniugiū. ꝙ fit ea uiolen
tia ꝑ repudiū. Si ū uxor repudiata fuit
q̃a unā carnē in aliā diuiserit. & se form
icatione a marito sꝑauerit culpa sua. ut
autumant auunculo coniugii uirū solui
ꝙ ipsa manet obligata. hīc ambrosius in ꝑ
ma epla ad corinthios. hoc uult apls. ut
si mulier discedat ꝓpē malam conuersa
tionē uiri. aut innupta maneat. aut
uiro suo reconcilietur ñ enī ꝑmittat̄ muli
er ut nubat. si uirū suū causa fornica
tionis dimiserit aut apostasie. aut si ipe
lente lasciua usum querat uxoris mu
tare. q̃a mulier inferior ñ hac lege oīo
uinciur. qua uir potior. Si tantū aposta
tet uir. aut usū querat uxoris mutare:
nec alij potest nubere mulier. nec reūti
ad illum. Et uir uxorē ñ dimittat sub
duci. excepta causa fornicationis. Et
ideo non subiecit. sicē de muliere dicens.
q̃ si discesserit manē sic quia uiro licet
ducē uxorē si dimiserit uxorē peccatē.
quia non ita lege constringit̄ uir. sicē muli
er. Caput enī mulieris uir ē. Idē in eadem.
Uxorē certe licet habere. ꝙ si fuerit fornicata.
abscienda ē. ita & carnē licet edē. ꝙ si ydolis
oblata fuerit respuat̄. auctoritates quidē
multę uident opponi posse. ꝙ dicunt si esse
dissertionē tm salubrē admonitionē. ut qui
ñ ꝓpē libidinē. ꝙ ꝓpē iniuriā dimittit uxo
rem expeditus infelices poterit nuptias nouarū se
ñ immittat periculo. Horandū hic loq̃ dñm de
matrimonio scdm quod decreto dī factū est
& q̃a lex diuina non tollit seruarē conditionē
ñ est tanū seruorū coniugiū sine licentia
dñoꝝ. Inē liberos q̃q; & seruos ñ ē contra
gium ꝙ liberę seruilem sciat admonitē. &
uelit cohabitare; ·a. exc. ·ci. Dicunt a
discipli ei. Si ita ē causa hominis cū muliere
ñ expedit nubē. Qz dixē. ñ omēs capiunt uer
bū istud. ꝙ quib; datū ē; hoc ē. ñ casu uel fortu
na. uirgines fiūt. ꝙ; a deo ꝑ uirginitatē
& laborant ut accipiant. In aliis experiri
possum. qualia sint antēq̃ habeam. ī uxore
minus licet. Itaq; ñ expedit nubē cū nullo
modo nisi ꝓpē fornicationē dimittenda sit
uxor. Si fuerit iracunda. ebriosa. si iurga
trix. & maledica. seu q̃libet hmōdi. uelim
nolim sustinenda ē. Cū enī liberi essemus
uoluntate nos subiecim. seruitutī. Sē eum
eunuchi qui de matris utero sic nati sē. Et sē
eunuchi q̃ facti sē ab hominib;. Et sunt eu
nuchi qui se ipsos castrauerē ꝓpē regnū cęlo
rū. Q. poē capē capiat. ꝯplex genus ē eunu
chorum. duo carnalū. ꝯtū spiuale. Duob;
ꝑmis nullum oīno debet ꝑmittē. Tcio gen
ꝑmittat̄. q̃a cum uiri esse possit. uoluntate
fiunt eunuchi. In ꝑmo gne sē eunuchi q̃ ā
frigide nature dciit ut libidinē ñ appe
tant. In scdo gne sē qui uel abscidunt uel pa
ssione bereticā simulant castitatē sub
ficta religione. Nulli eorū cum ꝑmittat̄
ꝑmittē nisi qui se castrat ꝓpē dñm. Unde in
fert hortando mulieres suos qui potest cape

xvii. Capitulum. Erant appropinquantes ad ihm publicani & peccatores.

capiat. ut unusq̃q; consideret utrũ uirgi
nalia possit ĩplere ꝓcepta. Ex eu. Re vi.
Tunc oblati sũt ei paruuli. Et ecce vi.
ut manus q̃ imponeret & oraret pueros
de castitate mundos obtulerũt. putabant
enĩ ut corpore mundos tantum laudaret
& ñ uoluntate: nescientes qã dñs ñ beatifica
uit eunuchos puerosq; necessitate castos: sed
continentes uirtute. Discipuli autẽ increpa
bant eos. ñ qõ nollet eos benedicẽdo increpa
bãt. sed ñ plenissimã fidem habentes putabãt
dñm ĩportunitate lassari. Ihc ũ aut eos sinite
paruulos & nolite eos ꝓhibẽ ad me uenire.
Si scã futuri sũt qd uetans filios ad patrẽ
uenirẽ? Si peccatores futuri sũt ut qd sentẽ
tiã condẽpnationis ꝓferens anteq; culpam
uideant? Quales ñ sũt meũ ẽ quales futuri sũt
ipsos. Ad q̃ meũ ẽ bonorare. qõ ipsorũ erit
misereamini. Talium enĩ est regnũ cælorum.
ñ aut illoꝝ: sed talium. ut ostenderet ñ eorũ reg
nare: sed mores & his qui similẽ habent ĩnocẽ
tiã & simplicitatẽ ꝓmittat. de qbus apls. Ho
lite pueri fieri sensib;. sed malitia paruuli
estote sensu autẽ ꝓfecti. Et cum ĩposuisset
eis manũ abiit inde. paruulis manũ imponit
ut humiles sua benedictione dignos significa
ret. & cotidie ĩponit eã humilib; grãm auxi
lii ꝑbuit. Mulcere infantes hu generis for
ma sũt quib; p fidẽ & auditũ salus redditur
at discipli qui p chananea mulierẽ supplicã
cauerãt fortasse iã multiũ sciebãt. qõ utri
usq; ppli uocatio deberet. sed cũ adhuc orbis
nẽ nescirent ex affectu ꝓmi saluandi ifir
mos ꝓhibẽt accedẽ. Talium enĩ est regnũ cælorum.
Unũ enĩ & donũ ispe scã p ĩpositionẽ manus
& precationẽ cessante legis ope erat gentib;
largiendum. hinc marcus & lucas addunt
qõ regnũ dei. i. doctrina euangelii. sicẽ puer acq
piam. qa puer in discendo neq; contradicit
doctoribus. neq; rationes cõponit aduersũ
eos. sed fideliter suscipit optẽperat. & desciscit.
Erant autẽ. cc. clxxxvi.
l. lxxxii. xxii.

appropinquantes ei publicani & peccatores
multi. ut audirent eũ. Et murmurabãt
pharisei & scribe dicentes. qa hic peccato
res recipit & manducat cũ illis. Lxxv.
Postbec ambulabat. a. lxxv. fer. iii. In passione.
ihc in galileã. ñ enĩ volebat in iudeã am
bulare qa querebãt eũ iudei interficere. ꝙ
poterant potestatẽ. sed mã consolabat singu
latim futurũ enĩ erat ut aliqs fidelis se ab
sconderet. & ideo ꝓcessit ĩ capite membro ne lucas. addunt qda ipso
p cmune pcm obiecret. l. clxiii. cu. mrpir. & errata.
Aderant autẽ quida ipso in tẽpr nunci
antes illi de galileis. quoꝝ sanguinẽ pilat
miscuit cũ sacrificiis eorũ. hu galilei q ab ip̃o .B.
ꝓfide mẽ sua sacrificia sẽ necatu suoꝝ sce
lerũ penas morte scelerata soluerẽt. Quibus
tamẽ ñ ipsa mors obfuit ut in sedam
mortẽ mitterentur. sed ultra ĩpba. nã & bo
nos sic sepe mortuos mardyrũ gloria de
clarat. ad correctionẽ uiuentiũ ut flagel
lati pestilente stulti sapiennor fiat uel
ad exemplũ corrigi nolentiũ. Ideoq; pessi
me priorũ talium multa morientur & pessima
morte muletantur. Unde sequitur. Et resmlctant
ponderans dixit illis. putatis qõ hi galilei pre
omnib; galileis peccatores fuerint. qa talia
passi sũt. non dico uob. sed nisi penitentiã ha
buerint omnes similiter ꝑibunt. sicut illi decem
& octo. supra quos cecidit turris in siloã. &
occidit eos. Ordo ẽ dico uob. ñ soli gali
lei fuere peccatores sicut & ceteri omnes
qs turris oppressit. ñ soli peccare. sed etiam
omnes uos nudet perhibitis ut hi galilei si
penitentiã noluerint sequitur de ierosolimitis.
Putatis quia & ipsi debitores fuerunt
pr̃ omnes homines habitantes in ierlm. ñ
dico uob. sed si penitentiã ñ egeritis omnes si
militer ꝑibitis. ꝑsti ruina turris significat in
deos qui penitere noluerẽt cũ sint membra
esse pituros. nec frustra decẽ & viii. fue
runt. q numerus apud grecos p. i. & h.
quib; nom ihu incipit scribit. Indicat

cūi eos meruisse. uel dampnari q̄ nomen
saluatoris spreuerē Turris illa sig̃ficat
eccl̄i q̄ turris fortitudinis ē Hā a ipsum
siloe nom̄ qđ interpratur missus. designat eccl̄i
a patre missū in mundū. q̄ omīs sup qđs
ceciderit conteret. Pilatus autē deligna
uit qđ romani p̄ passionē dñi incipiens
a galilea spernentē iudeos gentē occide
runt. & atria sacrificiorū & ipsum templum
humano sanguine fedantes destruxerūt.
Sig̃ficauit etiā pilat̄ nomīs cui inter
cessio ē os malleatoris diabolū semp aīas
occidere parātis. Sanguis exprimit pecca
tū & sacrificia bonas actiones. Pilat̄ q̄ san
guinē galileoꝝ cūi sacrificis eorū miscet
q̄ndo diabolus spes elemosinas. iciunia. ce
reraq; bona fidelīū cōmaculat. ut morta
lis carnis & sanguis delectatione. uel
odii meditatione. uel inuidie furore. ut
humane laudis ambitiōe. uel alia q̄libet
nefaria peste. ut quāuis oblata deo ui
deantur. nichil tamē p̄sumāt offerentib;
si non̄ inūdū fiant in peccatū. de iuda
eūi q̄ inē sacrificia p̄dictionē dñi sanguis
mis cogitabat sēpīl est. Et oratio eī fiat
in peccatū. L. clxiiii.

Dicebat autē hanc similitudinē. Arborē
fici habebat quidā plantatā i uinea sua.
& uenit quērens fructū in illa. & nō in
uenit. Ficulnea conuenienter intelligit
gen̄ humanū. q̄a q̄ndo p̄m̄ homo pecca
uit. folius ficulneis pudenda uelauit. un
de nan sum̄? hec arbor bene dicit̄ plan
tata. q̄a ad auctoris sui similitudinem ē
creata. Et quāuis generaliter ad homines
respicat. spūaliter tamē synagoge typum
portat. Sicut enī sterilis ficus folius exube
rans spe fructū possessorē decipit. sic doc
tores synagoge. operib; infecundi nam um
bra legis uerborū glāmes sibiecus nullū
opis boni exemplū ministrant. Vinea g̃
dñi saboth dom̄ ē isti. Synagoga autē i
eadē domo condita. fici arbor ē in uinea dñi.
fructū quesiuit in illa. si in phariseorū cōe
si inuenit. Vñ autē ad cultorē uineę. Ecce
anni tres sū ex q̄ uenio querens fructū in
ficulnea hac. & nō inuenio. Cultor uineę or
do est aplorū & doctorū. quoꝝ pab; ac mon
itis plebi suggerit̄ cura de deo. his erenī dñs
sepe de iudeis infructuosis querebat̄ q̄ p
tres annos sue uisitationis in legalib; edu
as & ypicis contrectationib; & in grā chorus
cantus euangelii negligentes exteriōr uel
ira. nullus in synagoga p tres annos fructus
esse potuit. q̄a nec reporē ecclesiō animi ī
querebant. nec p legē sēficabant̄ q̄ carnalia
tamē sequebant̄. nec in grā iustificabant̄
q̄ de peccatis penitē nolebāt. Cūi g̃ merito
essent excidendi. qđ q̄dē p romanos factū ē
iubet̄ illis q̄ in ecclesiōne laborabant. ut
successionis cladem anñciando penitentiā
suggerant. Et hoc ē Succide g̃ illā. ut qđ ē
terrā occupat̄ annunciata scilicet iudeis quod
p̄duci sē locū & gentē. p quo seruando oc
cidunt. xp̄m & suos. Cur etiā reporalia ex
pia uiuntur. terra occupat̄ q̄ locū que tenet bonis
opib; ī exerceat. qui exemplo p̄uitatis impe
dimentū p̄stat ceteris. potest etiā p terram
sterili ficu occupatā iudaica plebs figurari.
que ngxia p̄positorum umbra p̄sta fuit.
ne ueritatis lum̄ recipiet. & ne sole dilectōis
supne calefieret. ignea illud. Ve uobis scribe
& pharisei hypocrite. q̄ claditis regnū celo
rū ante homines. at ille respondens dixit
illis. Dñe dimitte illam & hoc anno usq;
dū fodeā circa illam. & mittā stercora. fo
reducā ei ad animū abhominatiōē q̄ fecit.
ut cōpunctiōē suscitet̄ quasi de putredine
stercoris. peccata carnis stercora uocantur.
Vnde ppha. Computruerē iumenta in ster
core suo. hoc ē carnales uitā finiere in fe
tore luxurie suę. Hoc cultor ēā excole
re. qui nouit uitia reprehendere. intelligens
q̄ duriciā & superbiā iudeoꝝ causā esse ste

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

rilitatis pollicet se fodere nec radicē mſtruc
tuose mentis ligoꝛe mueſnomis bis acute
humiliet meritens iudeloꝛ psentiū pſiu
rā. & gēnę dampnationis erroꝛē fossa quippe
immo ē & increpatio dñi mentē ꝺ demōstrat
humiliat & siquidē fecerit fructū. sin autē
in futurū succidet eā. Qꝛ hoc ñ nulte pinguis
cere p increpationē illic cadet ubi p pen
tentiam ñ resurget. Cum diceret. & si qdē
fecerit fructum ñ subiunxit aliqd. s; suspen
dit sententiā. qa indebat synagogā pclinioꝛē
ad negandum dñm q ad confitendū. Cum
uero adhereret sin autē. continuo iudicium
uenture dampnationis annexuit dicens.
in futurū succidet eam. Et si qdē fecerit
fructū. subaudis qs uix credi potest. reser
ua eam.. cum. Erat autē docens
in synagoga eoꝝ sabatis. Et ecce mulier
que habebat spm infirmitatis annis decem
& octo. & erat inclinata. nec omino poterat
sursum respicē. Dicta de ficu parabola dñs. in
synagoga docuisse narratur. ut intimaret.
hoc ee fructū in ficulnea querere. & si inuen
re q uerbum synagoge ꝓdicabat nec recipi
ebat. Qua tamē ne tota extirpanda. p ste
rilitate putaret. s; reliquas p gratiā esse
saluandas scires. atqꝛ ibidem sanatio ei in
parte sub incurue mulieris sue subsequit.
Idē enī significat ficulnea reseruata. quod
mulier erecta. & idē tertio dñm uenisse ad fi
culneā infructuosam qd mulierē decē & octo
annis fuisse incuruatā. Senarius enī in q
mundi creatura pfecta subsistit. oper um
pfectionē ostendit. & in ꝯgonū ductus. decē
& octo facit. Qa q homo q sexto die factus ē.
opera pfecta habere noluit. s; in ēb; tempo
ribus sinę uisitationis scilicet ante legem
sub lege in exordio melioanis grē p infirma
opera languit. decē & octo annis mulier cur
ua fuit. nec poterat sursum aspicere. qua
nudea terrena sapiens de eleēmb; ñ cogitabat.
audiens ꝓphām si noluerit q. & me audie
rit. bona ēre manducabit. Quo contra
membris ecclię dicit apls. quę sursū sunt
sapite ñ que sup ram. Quā cum audisset
ihc uocauit ad se. & ait illi. Mulier dimis
sa es ab infirmitate tua. Et imposuit illi
manus. & confestim erecta est. & glificabat
dñm. Videt pdestinando p grām. uocauit il
lustrando p doctrinam. imposuit manꝰ domi
spualib; adiuuando illā. erexē in opib; bonis
ad dei glificationē. Quos inqt apls pdestina
uit hos & uocauit illos. & quos uocauit hos
& iustificauit. qs autē iustificauit. illos &
magnificauit. hec mulier ñ nisi p decē &
octo annos erigi potuit. quia humana na
tura hanc corruptionē deponē & ad incor
ruptelam ętnę beatitudinis erigi ñ potuit
nisi p impleuerit legē que in decē pceptis
continet & grām in qua xpi resurrectio
facta est & nā expleatur. l clxv. m cxvi
Respondens archisynagogꝰ n Rxvi.
indignans qa sabato curasset. ihc dicebat the
Sex dies sunt in quib; oportet operari. in
bis g uenite & curamini. & ñ in die sabati.
Sabato curauit ihc ostendens iā esse tempꝰ
ut secdm ꝓphiā cannei cannoꝝ aspiraret
dies & remoueret umbras. Hesciebat archi
synagogꝰ sex dies significare. vi. etates. in
quib; licet operari. sabatum uero significa
re requiem ętnā. in qua ñ cessabit ullus a
bono opere. cū laudabit deū. Vnq; dies ab opib;
mundi sabato requiet. s; in opib; sanctifica
tionis uocando. iustificando. gubnando.
iugiē pseuerat. Vnde lex in sabato ñ homi
nē curare. s; seruilia opa facere. i peccatis
grauari ꝓhibuit. Respondens autē ihc
dixit. Hypocrite unusquisq; sabato ñ soluit bo
uem suū aut asinū a psepio & ducit ad
aquare. hanc autē filiā habrahe quā alli
gauit satanas ecce decem & octo annis.
ñ oportuit solui a uinculo isto die sabati.
Alioꝝ sensu bos & asinus signficant iudeū
& grecū. de quoꝝ uocatione scriptū est.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Bos cognouit possessorem suũ. & asin⁹ p̃sepe dñi sui. Q; ut⁹q; uinculis peccati absolutus p̃ p̃dicationẽ deposuit sitũ huius mundi habitu fortis dñici. filia abrahe: ecclia de utroq; populo. que ipsoq; tẽpore legis & dñice resurrectionis p̃ grãm sci spũs euasit uincula lõge captiuitatis. L. clxvi.

Et cum hec diceret erubescebant omnes ad uersarii ei⁹. & omnis populus gaudebat i⁹ uniuersis que gl̃ose fiebant abeo. Q; de dictis saluatoris erubescunt ficulnee sterilise cõpando ostendunt. q̃ gaudent de miraculis ei⁹ ad filiã abrahe: hoc est ad ecclesiam fidei se primo declarant. a. lxxv. cum.

Erat autẽ in primo diesfest⁹ iudeor⁹ scenophegia. Scena est umbraculũ. inde dicit⁹ scenophegia. i. tabernaculorũ constructio l⁹ opatio uel ficto. Scenophegia erat festiuitas in q̃ filios septimo amarino iudei septẽ diebus habitabant in tabernaculis in memoriã illoꝝ in quib; patres eorũ habitauerãt in deserto. Dicunt autẽ more eorũ dies septẽ: ppẽ unã festiuitatẽ dies festi. Dixerunt autẽ ad eũ fr̃es ei⁹. Transi hinc & uade in iudeã. & discipuli tui uideant opa tua que facis. Nemo enim ubi q̃p in occulto aliq̃d facit. & querit ipse i⁹ palã esse. Si hec facis manifesta te ipsum mundo. Neq; enim fr̃es ei⁹ credebant in eũ. Cũ audiuissent fr̃es dñi marie cognata consanguinitatem. Opa dñi humanis laudib; & si pl̃ari fauore efferenda. inde discipli facebant ei ẽsilium. si ista fr̃s. i. consanguinei dñi latebant q̃ credere nolentes dabant ei consiliũ cõsequẽ de celari gl̃e. de si diceret. Q; ita facis si in abscondito transi in iudeã ubi ẽ pncipatus gentis. & ciuitas caput regni. ut laudetur ab omnib; & nos cognati gl̃e participes efficiam. Si hec facis manifesta te ipsum mundo. vel si. p̃ q̃a legitur. Dicit g̃ eis ihc. Tẽp⁹ meũ nondũ aduenit. tẽp⁹ autẽ ur̃m semp ẽ paratũ. de gl̃a mundi quã affectatis semp ẽ parata. Ego autẽ eũ accepero tẽpus gl̃e ad quã puenendũ ẽ impleta humilitate. uisheias iudicabo. Modo enim si est tempus iudicandi. s; imq̃s tollerandi, si potest mundus odisse uos. me autẽ odit. q̃a ego testimonium phibeo de illo. q̃a opa ei⁹ mala sũt. Non accuso quidẽ mundũ apud patrẽ. s; arguo de peccatis. & ideo nunc nõ ẽ tempus meũ s; ur̃m. quia uos mundi amatores & falsi testes diuitis bona mala. & mala bona. Vos ascendite ad diem festũ hunc. Ego autẽ nõ ascendo ad diem festũ hũc. Ego autẽ si ascendo ad diem festũ ustũ. q̃a meũ tempus nondũ impletũ ẽ si p̃ceptũ. s; promissio. q̃d dicit ascendite ad diẽ festũ hunc ubi humanã gl̃am quer̃as ubi extendere carnalia gaudia uultis. Tempus autẽ gl̃e mee manebit in ẽternum. Ipsa festiuitas erit gaudium sine fine. ẽternal⁹ labe seremtas sine nube. hec cũ dixisset ipse mansit in galilea. Vt autẽ ascenderẽt fr̃es ei⁹ tunc & ipse ascendit ad diem festũ nõ manifeste. s; quasi in occulto. si dixẽ ad diem festũ hũc. q̃a si cupiebat gl̃ari temporaliter. s; aliquid docere salubriter. Non uacat q̃d latenter ascendit. q; latebat in illo die festo. Omnia antiqua umbra futuroꝝ fuerãt. & scenophegia. s; lã nos educti sum⁹ de egypto ubi diabolo tanq̃ pharaoni seruiebam⁹. Clamauit enim nobis xp̃s quasi lateres facientibus. Venite ad me omnes q̃ laboratis & onerati estis. Educti sum⁹ p baptismũ tanq̃ p mare rubrum. quia xp̃i sanguine consecrati. mortui immicis. i. peccatis mr̃is nr̃g. ante q̃ ad terram p̃missionis ueniam⁹. i. ad regnũ ẽternũ in tabernaculis huius deserti sum⁹. Cum autẽ op⁹ xp̃i q̃d sum⁹ nos ẽ in tabernaculis. xp̃s est in tabernaculis. S; tunc latenter modo manifeste. q̃a remota umbra uenit lux in qua tã omnia agnoscimus. Iudei g̃ querebant eũ in die festo & dicebãt. Vbi est ille. occasionẽ querendi p̃bebant. q̃d si ascenderet cũ fr̃ibus. q̃a consiliũ de gl̃a dabant. unde dixẽ eis non ascendam diẽ festũ hunc quẽ uultis. i. pri

fer. iii. In. viii. dñice. l. Letare ierusalem. FERIE

xvii. Capitulum. Iam die festo mediante ascendit ihs intemplum.

mū ud sedīn. Et murm̄ multꝰ de eo erat ī turba. Quīdā enī dicebāt qā bonus ē. alij autē dicebāt ñ. s; seducit turbas. De omīb; sēruꝰ x̄ hoc idē dicit qā una mū abscondita ē cū xp̄o in deo. s; tandē ds manifestē uenit. Hemo tam palā loquebat de illo ppt̄ metū iudeorū. ne mo scīt illoꝝ. qui dicebāt bonū ē.

Iam autē die festo mediante ascendit ihc in tēplū. & docebat. Cū iam medietate illi festi tot dies p̄teriss̄t qt futuri erāt ascendit. Qd latuit exemplū est uidēdi malos. & palā loquit & ñ tenet ab his q̄ querebāt potestatē ei mdi cū ē. Et mirabant iudei dicentes. Q̄m hic litteras scit cū ñ didicerit. Inde mirabant qā multa nouerāt quē admodū eet educatus. & mūq; eū uiderāt litteras discentē. Respōdit eis ihc & dixit. Mea doctrina ñ est mea. sed eius q̄ misit me. Videt contraria loq̄. Q si dixisset ista doctrina ñ est mea. nulla esset questio. Hē autē in hoc solutio. qā doctrina patris. filii ē ex patre. ac si diceret. Ego ñ sum a me ipso. s; a patre. Quid tam enī tuū quā tu. & qđ tam ñ tuū. ñ q̄m tui. si alicuī est qđ est. hīc alibi dicit dns. hoc ē opꝰ di ut credatis in eū quē ille misit. Q̄ credit in eum credit et. s; ñ conuenit. qā demones credunt et. ñ in eū. Hos etiā credim̄ petꝝ & paulo. s; ñ credim̄ in petrū & paulū. Quid ergo in dīm credere. credendo in eū ire & eī membris in corporari. hec sententia q. filii doctrina patris ē. dissoluit sabelliānā heresim q̄ aut est dicere patrē & filiū duo nomina esse. s; una rē alicuī enī ē doctrina filii. s; sua ñ ē. Si q̄s uoluerit uoluntatē eī cognoscere de doctrina utrū ex deo sit. an ego a meipso loquar. Sensus ē. Si q̄s in me credit filiū di. intelligit qđ doctrina mea ē eī. Q a semetipso loquit glām ppriam querit. de ante ē dicit. q ñ adeo missus. s; uenire pmissus. extollet se ut aut aplꝰ sup̄ omne qđ dicit ds. aut qđ colit. Q autē querit glām eī qui misit illū. hic uerax ē. & iniustitia in illo ñ ē. hoc est. de se dicens dat humilitatis exemplū. ut omīa bona deo tribuam̄. nonne moy

Iam die festo mediante ascendit ihs intemplum & docebat. &cet.

sēs dedit uobis legē. Et nemo ex uob facit legē. Qd me queritis interficere. In lege q̄dem gloriamini. s; contra legē quę occidere uetat quę me nūciat de morte mea tractatis. Respondit turba & dixit. Demonīū habes q̄s te querit interficere. Quid possit aliud dicē turba turbulenta. Qd possit olere. aliud cenū cōmotū. turbauit claritatis lucis turbā libidinis. oculi enī ñ habentes sanitatē ñ p̄sumunt ferre luminis claritatē. Respondit ihc & dixit eis. Vnū opus feci & oēs miramini. ppterea moyses dedit uob circūcisionē. non qā ex moyse est. s; ex patribus. & in sabato circumciditis hominē. Si unum opus fuit qđ hominē sanū feci sabato. ppter̄ indignamini. ppter̄ tale opus id ē ut salus hominis consequat bene factū est ut acciperetis circūcisionē a moyse. Conuincit uos moyses. qā in lege accepistis ut circumcideretis octaua die. accepistis enī ut uacetis septimo die. Quid g̃ faceret si octaua dies naturalis occurrat die sabati. Homo qā circūciditur. circumcisio enī pertinet ad aliqđ signaculum salutis. & ñ debent homines sabato uacare a salute. g̃ ne in irascamini. qā saluū feci totum hominē sabbo. Et hoc ē qđ dicit. Si circumcisionē accipit homo in sabbato ut ñ soluat lex moysi in indignamini. qā totū hominē sanū feci in sabbo. Nolite iudicare secundum faciē. s; iustum iudicium iudicate. ñ est iudicandū secundum facie. id ē. acceptionē pōnarū. s; iustū iudiciū. i. secundum ueritatē rerū. Qua cognitā nec me nec moysen dāpnabitis. nec me contrarium illi dicetis. In quo illos arguit. uos istum ne iudicantes causis pōnis accipiamus. ñ qđ p̄ dubitate graduū dubio ñ pōnas ñ honorem. Horandū qā credens alienis se filiū habitur ñ hui rei signū circumcisionē accepit ut qđ credens iustificat̄ sit circūcisū. Qđ signū ideo accipiebāt filii ut scirentur esse filii eī. q̄ credant deo hoc ipsū accepto. Ideo & p̄ceptū est circumcidi

ut cognoscẽtur di ppls mẽ gentes. siue
ut corpora eoꝝ agnoscerent in bello. Denq;
quido soli erant in eremo si ccifi debant;
Preterea ccifisio facta in utriu mbro pq̃d
generant create mortaliũ castratẽ mẽs
debere obseruari mdicat. Ideo autẽ q̃sq;
eũ ppucio nascetur. Dicebant g. qđa ex re
rosolymis. Honne hic ẽ quẽ querũ mfice.
Ecce palã loquit & nichil ei dicũ. numq̃d
uere cognouerũt pncipes q̃a hic ẽ xp̃c. Q
nouerũt q̃ seuera querebat mirabantur
qua potentia si tenebat. S; hũe scim unde
sit. xp̃c autẽ cum uenit nemo scit unde sit
hec opinio nemo scit unde sit si mamẽ est
nata. Jam scripture dixerũ qsio nazarenus
uocabit. & ꝑ dixerũ unde sit. Rursus comu
carus scribis ab herode & inquisitus ubi xp̃c
nascẽtur. dixerũ in bethleem iude. S; ysaias
dixerat. Generationẽ ei qs enarrabit. hoc
autẽ scdm diuinitatẽ. & scdm hoc illi nesciẽ
bant unde xp̃c esset. si scdm carnẽ eũ agnos
cebant. a. lxxvi. cxvii. cxix.

Clamabat g. docens in tẽplo hic & dicens.
Et me scitis & unde sim scitis. & a me ipso
non uenio. si est uerus q̃ misit me quẽ uos nes
citis. Ego scio eum qui ab ipso sum. & ipse
me misit. & si dixero quia nescio eũ. ero si
milis uob mendax. Me scitis. dictũ est de
facie hominis que nota uos erat. Unde sim
scitis. scilicet a nazareth. A me ipso si uenio.
tale est q̃si dicat. scdm diuinitatẽ me nes
citis. deũ enim nemo uidit umq̃. Ego autem
scio eũ q̃a sũ ueritas ab ipso q̃ ex se uerus
ẽ. g. a me quarit. in me credite. q̃a uenit
ad patrẽ cui uoluerit filius reuelare.

Querebant g. a. lxxvi. ccxvii. cxi. celeri
cum apphendẽ. & nemo misit in illũ man.
q̃a nondũ uenerat hora ei. Non horã dixit qua
cogerẽt mori. si qua dignarẽt occidi.
De turba autẽ multi credidert. a. lxxviii.
in eum. & dicebat. xp̃c cũ uenerit numquid
plura signa faciet q̃ hic facit. Utiq; si duo

ñi erunt hic ex xp̃o. hec ba fiunt cõmota mira
cula q̃ me cũ credes hoc dicebat. a. calvin.

Dixit autẽ quida ex ba. cv.
magistẽ die fratri meo ut diuidat mecũ hereditatẽ. at ille dixit ei. homo. Quis me constituit iudicẽ aut diuisorẽ sup uos. Uerum refutatur hic fratẽ q̃ magistro supne pacis uult in gere re molestiã erenę diuisionis. Verum uocat. i. carnalis ut paul. aut. Cum enim sit inter nos zelus & contentio. nñe carnales estis. nonne hominẽs estis. & scdm hominẽ ambulatis. Bene autẽ erena declinat q̃ ppẽ diuina descẽderat. nec dignat iudex ee utriũ uel arbitẽ facultatiũ. q̃ uterq; & mortuos habet iudiciũ & meritoꝝ arbitrium. Dixit ad illos. Videte & cauete ab omi auaricia. q̃a si in habundantia cuiq; quã uita ei ẽ ex bis que possidet. si in solo pane uiuit homo si in uerbo di. nec tempa uite di uitiarũ multitudine prendunt. Pudeat in q̃t oculo scilicet rationis. & si aut cauete ab auaricia. si adiunxit omi. q̃a si nulla simplicie hominibꝫ geri uident que uitii arbitẽ cernit que intentione fiant q̃. cũ fratre hereditatẽ diuidi. fructũ agri in horrea dividi reondi. p̃ femine deputare ẽ. S; ipse respexit ds q̃a non bona intentiõe hoc faciebat. Unde exemplũ structuę fruę ꝓponit q̃. Dixit autẽ simulitudinẽ ad illos dicens. Hominis cuiusdã diuitis uberes fructus agri attulerunt & cogitabat intra se dicens. Quid faciã q̃s si habeo quo congregẽ fructus meos. Ecce numa sollicitudo ex auaricia studeme bona sua in futurũ luxurię reseruare. & ex sollicitudine sequit deliberatio. Et dixit hoc faciã. destruã horrea mea. & maiora faciã. & illuc congregabo omia que nata sũt mi. & bona mea. & dicã aiẽ meę. Anima habes multa bona posita in annos plurimos requiesce. comede. bibe. epulare. Congregabo inq̃t que nata sũt plus est solito mi. i. mi laborare uel ꝓpẽ me solũ. Dicens requiescere petit auaritie. petit unxit desidie. ut nec p tẽpalibꝫ dñm

Johannes. Dixit quida dcba. Magistro dic fratri meo & reliqua;

fer. vi. in xx. dnica post pentecosten. Omnia quæ FERIVS. frouth.

xviii. Capitulum. Et cum egressus esset ihs mna peurrens quidam.

mpellet. Comede ac bibe cōm esurię & sitī. & epulare luxuriosę magno deliciarū patu. Dix autē illi ds. Stulte hac nocte anīmā tuā repetunt a te: quę autē parasti cuī erūt. Hon sī bona hominis quę secū afferre nō potest: sī sola misēria comes ē defunctorū. nō tamen in eo rēpbendit iste duel qđ terrā co luerit. & fructū seruare uoluerit: sī qđ omę ure suę fiduciā in sua habundantia posu erit. & nil pauperibus erogare constituerit: iuxta impiū dīm dicentis. Qđ sitq ē dare elemosinā. In nocte auferet anīmā illi q̄ cōsiderantē sibi lucē habere negligit. ut qđ potest patrimo dear. Vnde paulus dicit. Vos autē fīs si estis i tenebris. ut uos dies illa tanq̄ fur cōprehendat. Omīs enī uos filii lucis estis. & filii dei. Psalmista enī cum de auaro q̄libet p̄missis. sī frustra contur bat. adunxit. thesaurizat & ignorat cui congregabit ea. Dicere autē di ad pūlos est prauas eorū machinatiōes subito aduersione compesce. Sic ēnī qui s thesaurizat & nō est in dīm duel. Sic ē unde licet stultus & in nocte a dnīs iudicis ra piendus cui expectatio nī ē dīs. q̄ transitoria nō dilīguit ut ab eis recipet in cēlis tabna culis. In dīm autē duel est cui fuba. i. consci entię p̄fessio qua sustentatur apud dīm. nō in sæculis ēnī. R. cvii. cccxi. cc xc. cvi.

Et cum egressus esset in uia peurrens quidā genu flexo ante eū rogabat eū. Ma gister bone. qđ boni, uit habeā uitā ēnam. Qui dixit ei. Quid me interrogas de bono. Hemo bonus nisi unus ds. Potuit utrīq; dici. & secūm machīm. qđ me interrogas de bono. & iuxta alios. Quid me dicis bonū. ut alterū referat ad illud quereris qđ bonum faciam alterū ad id qđ ait. magister bone. Qa g̃ ma gistrū uocauerat bonū. & nō dīm uel di filium dicit quē uis sc̄m hominē companione di non esse bonū. De quo in psālmo. Confitemini dño qm̄ bonus. Solus enī ds natā ē bonus. nā alii bonī nō habent bonitatem ā se sed a deo. Hon g̃ xp̄c bonū se negat

Marcus. Et cū egressus esset in uia peurrens quidā genu flexo ante eum. & cetera.

sed ēē deū significat nec se magistrū bonum, cū nō sit. deo nullus bonus

bonum, cū nō sit. deo nullus bonus cellat esse. Si autē uis ad uitam in gredi. serua mandata. dixit illi. Quę. Hic autē dixit. Hon occides. nō adulterabis. nō furtū facies. nō falsū testimoniū dices. honora patrē tuū. & matrem. & diliges. p̄ximū tuū sicut te ipsum. Hora quia iustitia legis sine rē pore custodita nō solum bona ēternā; uitam conferebat ēnam. Notandū enā qđ paul⁹ papit uiris ut q̄sq; diligat uxorē suā sicut se ipsū. Si g̃ unusq̄sq; sicut se ipsum diligē debet p̄ximū & uxorē. nulla erit differen tia inter p̄ximi & uxoris dilectionem. qđ ualde absurdum ē. Si in p̄ximo sic adūbratū est simulatum dimis. In uxore autē sicut nō simu latum dimē. sī approbationē & confirmationē. & cum quodā pondere sonā quoniam dicimus quasi uir fecit. Et de saluatore audimus glām quasi unigeniti a patre. nō q̄ saluator glām habuerit ab cōparatione alterius unigeniti. Dixit illi adolescens. omnia hęc custodi ui a iuuentute mea. qđ adhuc mihi deest.

Hic autē .R. cvii. cxc iiii. cccxc. intuitus est dilexit eum. Unū deest. Si uis p fectus ēē uade uende quę habes. & da pauperibus. & habebis thesaurū in cęlo. & ueni sequere me. Hoc est puranduș hic custo dia mandatorum ēē nōn. sī; simpliciter ēē con fessus. qua mandatis nova reus tenetur nequaq̄ intuit archana cordis a deo dilu gēte dicere. Hic. Diligit enī eos q̄ mandata legis custodiunt. sī qđ ibi mihi est. hoc qui pfecta esse uolunt adiungit. Qui uult g̃ p fectus ēē uendat quę habet nō ex parte ut animal. & sapiat. & det pauperibus. Hęc ad pfectionē sufficiat. nisi saluatorē sequat. i. nisi relictis malis faciat bona. vel ita. Iste adulescens & diues. & iuuenis. & temptator erat. atq; p manē iactan tiā tanquā glōs in lege mentitus ē se man data custodisse. Hic uero quasi uera accipe ret. uerba illi docuit quę pfectionis sunt

S cap. xxv. S cap. xxv. cap. xxvii. y xxx. S cap. lxxxiii. S cap. xxvii. cap. xxxvii. y xlvi. y xlvii.

Hieronimus pauleyeus septē in epist.

quasi eū qđā pondere erus

S cap. xxv.

B. finit.

Hic nidi sorti ēē beda iterminis y iohēs chrisostomus.

J. chrisostomus.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

et oculis muscidę q̄b: dignat̄ impiū iustificare: q̄b respexit petrū ut fleret amare mutuus ē illū. ⁊ ita dilexit in eo ñ q̄d p̄ erat per superbiā: ſ: q̄d cepit ēe p gr̄am Juxta hoc g̃ q̄dā dicunt̄ de adulescentulo isto accipienda ſt̄ de iudaico pplo q̄ adulescens erat ñ etate: ſ: lentate: imatur⁹ in omib⁹ moribꝰ ñ annis: Considera q̄a ñ interrogat q̄d credat: ſ: quid faciendo uitā ęnā possideat q̄a iudeus omino spē habet in opib⁹ sine fide. Vñ apls Gen tes q̄ sectabant̄ iusticiā. ad legis iusticiā puenerūt q̄ ñ ex opib⁹ ſ: ex fide. Isrl aut̄ sectando legis iusticiā puenit in legē iusticię ñ puenit q̄a ñ ex fide ſ: ex opib⁹. p̄ma iusticia ē cognoscere ⁊ curare. nouissima bene operari. Jlarnitas iudeorū fuit ex tempe abrahę. usq; ad exitū ex egypto. ⁊ usq; tunc fuit quasi infans. Juuenis fuit ex tempore moysi usq; ad reges. Virilitas ex tēpore regū usq; ad transmigrationē babilonię. Senectus in de usq; ad. xp̄m. qñ mortuus ē ppls ille p̄p̄am interficiens⁹ uitā. Mennt̄ g̃ quod custodierit mandata a iuuentute ſ: nec ad huc custodit in senectute. Ihc tamen intuet̄ eū ⁊ diligens in hoc indelicet ut relicte sālue fiant. In eo q̄d bona sua uendē ⁊ dare pauperib⁹ ad p̄fectionē inbet̄ confidentia legis ⁊ sacrificiorū quib⁹ carnaliter utebat̄. relinquere am monet̄. Omia mandant̄ felici commutatio mutari. ⁊ ut meminit umbrā ueritatis in eis ēe q̄e de inceps gentib⁹ spualiter pauperib⁹ fit sub ipsi⁹ ueritate corporis diuidenda. hęc aut̄ uerbū nē posse efficē indicat nisi q̄ sequat̄ xp̄m S: iudaic⁹ popls audiens hec ēstis recessit. multa enī opulentię fiducia habebat ex lege. Cum audisset .c.xc.v. .R. .c.ix. .l. .c.c.x.x. adulescens ubi abiit ēstis. Erat enī diues ualde. ⁊ multas possessiones habens. Multa enī quippe diuitias amore dī relinquunt dolentes tamen ⁊ flentes. Iucet enī proximū diligant seipsos ure magis diligunt ⁊ eo sua utilib⁹ diuitias potius eligunt q̄ alios q̄b⁹ cū tota distribu

unt monente deo quę s̄ pterę. Sic ⁊ martyres carnē suā in mundū quā dilexit mundo martyrio tradunt: ſ: tamen ppē dm tradę non dubitant. Et cum spiciens ihc aut discipulis suis. Quā difficile q̄ pecunias habent in regnū dī introibunt. dñm dico uob⁹ q̄a diues difficile introibit in regnū celorū. Occasione hui⁹ habenus diuitias ingredit sermonē de auaro sub nomine diuitis. Vbi g̃ difficile ponit impossibilitatē prendit: ſ: raritas demonstrat̄ difficulter enī diuitię contēpnuntur: ⁊ uix aliqs res secli sine scli ipi⁹ uirtus assequit̄ hę tē enī spinę ⁊ tribuli qui semina dī suffocauerunt. q̄ rarum est nec habere nec amare diuitias. Et iterū dico uobis. facili⁹ est camelū p foramen acus transire q̄ diuitē intrare i regnū celoz. ⁊ Caritas enī cui⁹ dilatatio ingredi dō contraria est cupiditati. cui⁹ angustia sequat̄ a dō. Sic g̃ ipossibilissimū est nigrū albū albere. ⁊ qa nigrū dum fuerit nigrū albo contrariū ē. ita nichil impossibili⁹ ē quā cupiditū dō intrare dum fuit cupidus. Qs si uideat cōparatis gradus inter possibilia. Vtiq; impossibili⁹ ē equū uerti in lapidē quā in asinū. a q̄ mun⁹ differt. Qm g̃ plurimi diuites intuerunt regnū dī. nisi q̄a deo impossibile p nichilo diuitias habuerunt. Hinc q̄d dauid in diuitiis confidebat de se ipso canens. q̄a unicus ⁊ pauper sū ego. Alios etiā ita hortat̄ diuitię si affluant nolite cor apponere. Multoe facili⁹ ē xp̄m pauperibꝰ scli q̄ diuites ad xp̄m conuerti. Camelus dicit̄ xp̄e q̄ sponte humiliatus infirmitatis mee onera sustinuit. Vnde illud. Quanto magn⁹ es humilia te in omib⁹. p actū significat̄ puncto ēē in passione susceptas. foramen ac dicit angustias passionis. q̄ natę q̄ sic sua nequitia reparare dignatus ē. i. reparare p lapsum. Alii facili gentes torum las animo inire p angustū ostii regni celestis quā iudeos diuites inuenit in lege ⁊ ppbis. Gentes habentes gibbū idolatrie. sicut camelus habet gibbū q̄ ñ permittat eum erigere collum. Acus est filii dī. cui⁹ p̄ma pars sub

facili. i. min⁹ difficile ⁊ ideo min⁹ difficile q. min⁹ impossibile. Impossibile ⁊ cupiditū intrare in regnū celoz. q̄ foramen acus transire camelum.

tilis & acuta significant diuinitatẽ eẽ nouissima in carnatiõẽ. Totus ẽ rectus filius dei ut ac ñ habens scrupulũ peccati. p cui' uulnꝰ passi omis gentes ingredi sẽ in unitatẽ ẽclãm. ab eo consiu ta ẽ ĩmortalis tunica que constat sã eccle in adã. hic acus consuit spm carni & iudaicũ poplm gentili. Vñ apls. Ipse ẽ pax mã. q̃ fecit utꝝ unũ. hic ac copulauit & corrupta amicitiã anglorꝝ & hominũ. hic ac figit & pertransit. & nullꝰ non facit. Ductus autẽ his discipli mirabant' ualde dicentes. Qs q̃ potest saluus ee. Intellexerẽ diuitiarũ amatores etiã si ñ habeant in diuitũ numero deputari. diuẽ enĩ cũ multo plures sint pauperes quã diuites si dicẽt qs potest saluus ee. Aspiciens autẽ ihc dixit illis. Apud homines hoc ĩpossibile ẽ. Apud dm autẽ oĩa possibilia sũt hoc ñ ita accipiendũ est q̃d cupidi sẽ inferi ĩ regnũ di. si possibile ẽ deo ut p ũbũ eꝰ acupidi tate temptati ad caritatẽ conũtant' ẽnos. Tunc respondens petrus dixit ei. Ecce nos reliq̃ mus oĩa. & secuti sumꝰ te. Qd q̃ erit nobis. Giñ di fiducia petrus piscator erat. diues si fuerit. ut ẽ manu & arte querebat. & tamẽ loqr confidenter dimisim' oĩa. Et q̃a ñ sufficit dimittẽ. hoc enĩ & socrates philosophus fecit ungit qd̃ pfectũ ẽ & secuti sumꝰ te qd̃ ẽ credendũ. fecim' qs iussisti. Quid igit nob dabis ꝑmũ.

M cxcvi

Ihc autẽ dixit illis. amẽ dico uob qd̃ uos psecuti estis in regeneratione cum sederit filius hominis in sede maiestatis suę. ex eo. M. L. celebri edebitis & uos sup sedes iudicantes duodecim tribus israhel. In ꝑma regeneratione recturne generatiõe aiã p fidẽ. In sedã gñabit caro incorruptioẽ. hic due adoptiones. due resurrectiões dicunt' de sede autẽ di audi ppham. Regnabit dns sup gentes. dns sedet sup sedẽ scam suã. oĩs credentes sẽ sedes maiestatis eius. Vide qa ñ hic de tempe futuri iudicii dicit. sed de uocatione oĩũ gentiũ. Non enĩ dixit cũ uenerit filius hominis sedens. sed cum sederit ex eo egrit sedere in sede maiestatis suę. ex quo gentes apert credẽ in eũ. ex eo etiã tẽpore apli sedent sup. xii. thronos. i. in oĩb; xpiani scilicet diuisitates animarũ. Suscipientes uerbũ pet ẽmus ei' fuerẽ. Sic de ceteris aplis. hmc aut ppha. ierlm que edificatur ut ciuitas. & ecclesia. apli sẽ sedes di. fideles homines sẽ sedes aplorꝝ. Doctrinis itaq; & exemplis patrũ conditepnantẽ cotidie nolentes credere. de xii. tb; ust. tb; autẽ leui que. xii. ẽ. sub mtelligitẽ ĩ. xii. q̃ in diuisione ẽre ꝓmissionis si accipiens partẽ diuisa est ꝑ. xii. tb; quarũ decimas & oblationes obtinuit. diuẽ. Sedẽ in sede maiestatis erit in iudiciaria potestate regẽ gle apparẽ. sedere namq; iudicantis ẽ. Sedebũt g̃ idẽ iudices apparebũt apparere q̃ ad iustitiã eruditi. multos fulgentes q̃si stellę ĩ ppetuas ẽmitates. Erunt itaq; meritorũ dignitate sup. xii. sedes. i. sup unius itatẽ bonoꝝ qs in xpõ docuerunt. Duodenarius enĩ unius itatẽ significat. sicut septenarius cui' partes. i. ta & quattuor: altera paterã multiplicare. xii. sunt. Q. d. g. minus á iudeis putabat' comẽpores euglii de xii. tribus. ne dñi ecclesiam gentes condempnabũt doctores sci in die iudicii. M cxcviii. R cx. L ccxcvi.

Vñ dico uob. oĩs q̃ reliquit domum. aut parentes. uel fres. aut sorores. aut patrẽ aut matrẽ. aut uxorẽ. aut filios aut agros ꝓpter regnũ celorũ & nomen meũ. & ꝓpter euangliu centuplũ accipiet. & nũc in hoc tempe domos. & fres & sorores. & matres. & filios & agros. cũ psecutionib; in futuro uitã ẽnã possidebit. Sensus ẽ. Q. p saluatore oĩs diuitias dimiserit. & carnalis affectus cõtẽpserit. in spualib; centuplum accipiet. q̃ cõparatione carnaliũ & meritoꝝ suoꝝ erunt qsi paruo numero centenarii cõparet. & enĩ ꝓpter regnũ di temporalia sperantes

Liber

xxi. capitulum. homo quidam erat diues & induebat purpura.

ē in hac uita p̄ſecutionib; plāna eſt de regn
gaudia fide carta degustant & omniū elec
torū ſinceta dilectiōe ſtruunt cū q̄ cō
ſortib; ꝓpoſito ſuo multo grauiorē recipi
ant caritatē. omia ſpūali glutino colliga
torū tang̃ credunt q̄a multitudinis ſcē
dentiū erat cor unū & aīa una. nullus q̄
egens erat inter eos. In conti nētia enī con
iugali maior ē ſanctitas in honore ſcīfi
cationis quā in laſciua carnis p̄beat cōmix
tione. pat est dñs. fides & ſorores ſunt & ſocii & ſocie
erroris. Sicut dat ille q̄ fuit ſacerdos gen
tilis relinquit idolatriam quaſi cōiugem
ſuā. q̄ generabat filios & filias. Si credi
derit magiſtē cui libet p̄feſſionis male
relinquens ipſā p̄feſſionē quaſi agrum
fructiferū relinquit. Relinquens dignitatē
ſeculārē q̄ſi domū ſe adūbrante deſpicit.
Relinquentē ſuſcipiunt gr̄e dei quaſi
knē ſorores. Nulla enī ſoror ſic dulcitē cōplectit
ſicut gr̄a dei animā ſcām. Exercitatio

Multi autē erunt p̄mi. l. claren
nouiſſimi & nouiſſimi p̄mi. Multi p̄ſ
ſeruent p̄ra torpent. multi p̄ frigidi fu
bito marceſcunt. Vide iudam de apl̄o in
apoſtatā uſum. & latrōnē in cruce factum
confeſſorem dñi. Multi in ſēlo deſpecta in
futuro gl̄ificandi. apud homines alii gl̄o
ſi. in futuro dampnandi. uel gentiles q̄
dum ſine lege uiuerūt ad fidē ſē uocandi iu di
cio

Ascendebant autē hec omnia. l. exem. exce
ꝓbarisei q̄ erant auari. & deridebant eam di.
illū. diſputantē de cōtēptu mundi de
ridebāt eū lex ſuis obſeruationib; bona
terre ꝓmitteret ſi ad tendentes. q̄a in
lege carnalib; minora. in euangelio ſpū
alib; maiora nre ꝓpiunt. Erant illi
vos eſtis q̄ iuſtificantes uos cōtra hominib.
dñs autē nouit corda uſtra. q̄a q̄d homi
nib; altū eſt abhomi natio ē apud
dm. Corā hominib; ſe iuſtificant quia
peccatores contemnūt. & ſe iuſtos eſſe

asserē. elemoſinarū remedia negligentes.
S; hec auara altitudo quā iuſte dampnan
da ſit in ſequenti exemplo docet ille qui
illuminabit abſcondita tenebrarum. & ꝓ
manifeſtabit conſilia cordiū. l. exem. ter
terū dñi. homo q̄da erat cvii.
diues & induebat purpura & byſſo. &
epulabat cotidie ſplendide. In diuitis no
tatur concupiſcentia oculorū. In ꝓcioſis
uestib; ſuperbia uitę. in ſplendida epulatiōe
concupiſcentia carnis. Idcō diues iſte q̄ſi
ignotus apud dm̃ nomine nō designat. Que
iſta auiditas cū ipſe bellue modū habeat.
Cum enī rapiunt q̄ndo eſurunt parcunt
uero p̄de q̄n ſentiunt ſatiatē. In exemplo
lis ē auaricia diuitū. ſemp rapit & nunq̄
ſatiat. nec dm̃ timet. nec hominē reuerē
ſi patrē parcit. nō matrē agnoſcit. ſi fr̄i obtē
perat. nō amico fidē ſeruat. Viduā oꝑmit
tit pupillum inuadit. Que ē hec inſania aq̄
rere aurum. & ꝓperdere celū. hinc tamen di
uel nō abſtuliſſe aliena reꝓhendit ſi. p̄a non
dediſſe. quānis in lege nō tenaria ſ; rapina
damnat. Conchille marine ferro ęrumciſe
lacrimas purpureas emittunt q̄b; lana tinguit
unde purpura teritur. Byſſum u̇ genꝰ eſt lini
candidiſſimi & molliſſimi. q̄s greci papiren
uocant. Et erat q̄da nūdicꝰ nomine lazarus
q̄ iacebat ad ianuā ei ulceribꝰ plen. cupiens
ſaturari de micis que cadebāt de menſa
diuitis. & nemo illi dabat. Sed & canes uen
ebant & lingebant ulcera ei. ſed & ſi canes
remouere poterant. nec uſitatum erat qui
remouerent. Hora cū pulsę. ꝓpa ſi ponunt
nomina. & dñs ꝓ humilitatis applatiōne
pauperis huius nomē dicat in parabola. ſ; rei
geste narratio hec est. Fidas huic ulcera dnat
faſtidioſus exhorret. ne mē ꝓcioſas epulas
unguentatos q; annuat ſeruꝰ ulcera
labentib; caninis; ſuſtinet. cū q̄ ante ianuā
iacēret & ex uſione pauperis diuitis miſerē
ti cumulus dampnationis inferē. & rurſus

Lucas. homo quidā erat diues & induebat
purpura & byſſo. & reliqua.

Gray Scale 0 1 2 3 4

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

ex usione diuitis temptatus condie pauper
pbatur: Quem ad maiorē ipsi⁹ pbationē paup
tas simul & egritudo & usq; diuitis copia. &
nulla hūsibi hūbita consolatio afficiunt: Cauē
dum ne pauper despiciam⁹. & si qua in eis rep
hensibilia uidem⁹ qⁿ. fortasse q̄s morū infir
mitas uulnerat. medicina pauptatis curat.
f̄actū est autē ut moreret⁹ mendicus. & de
portaret⁹ ab anglis in sinu abrahe. Mortuus
est autē diues. & sepult⁹ in inferno. Sim⁹ abra
he requies ē beatorū pauperum. sepultura in
ferni supbi. & in misericordib; pfidiatas ē pe-
Unde gregori⁹ xii. in⁹ ob. Hon iustos ad mas
ad infernū dicim⁹ descendisse ut in locis pe
nalib; tenerent⁹ si in superiorib; recipiant⁹ dē.
xiii. Tēdū q̄ iusti desiderāt apud saluatorē
uocat iob tenebras. ut ait. In tenebris stratu
lectū meū. Ps. xvii. Sic consumit⁹ nubes &
pansit. sic qui descendit ad inferos non
ascendit. Ac si apte loqueret⁹ iob dicens. In
alterū currendo deficit⁹ q̄ subtrahendo ad meritū redit
Quē si semel culpa ad pena pertrahit. misēia
ultius ad uenia non reducit. Eleuans autē
oculos suos cum esset in tormentis. uidit
abrahā alonge. & lazarū in sinu ei⁹. Cui dica
mus abrahā secūm fidē patrē nr̄m credentium liberatorē expectantū sinus abrahae
alonge. & lazarum in sinu ei⁹. Cui dicamus
abrahā secūm fidem patrē nr̄m credentium liberatorē expectantū sinus erat
abrahe. ad quē in mysterio angelus dilectus
fuit lazarus de mendicus facet⁹. Infideles autē iuxta uarietatē culparū p diuersas mansiones immo penarū positi. superse in requie alonge conspiciunt. q̄a illuc
p meritū fidei arripiunt. Et ipse clamans
dix⁹. Pater abrahā miserē mei. & mitte laza
rū ut intinguat extremū digitū sui in
aquā. ut refrigeret linguā meā. q̄a cruci
or in hac flāma. Sicut diuitis figuratē
pansionē oculos. linguā. digitos. certa q;
humana membra dr̄ habere. ita animę a
corporib; separate. Petit q̄ diues linguā
suā refrigerari. i. penā quā cū lingua
meruit relaxari. In communi enī qua
loquacitas solet habundare. prohibē diues
grauē ex lingua addere. Optat q̄ ab ex
tremo digitō se tangi. i. operatione iustoꝝ
uel ultima recreari. & sic p aq̄ minā gr̄ē
ei misedit subueniri. & dix illi abraham
fili recordare q̄a recepisti bona in uita tua. &
lazarus similē mala. Hē autē hic consolatur
tu ū cruciaris. Torquet⁹ anime iudicū q̄a luxu
riosa carnē delicie pena est. Abrahā ceteriq;
patres fideles nequaq̄ secūm carnē filios a tor
mentis liberare student. q̄s a fide deuasse
considerāt. Forte diues iste aliq̄d boni habuit
q̄ pfecto transeuntis uite remunerauit.
Iusti ū & si mundana bona habeant. q̄a ad
ęterna fēlis desiderijs estuant. que alius minime
bona uident. Et in his omnib; inter nos & uos
chaos magnū firmatū est. ut hi q̄ uolunt
hīe transire ad uos non possint. neq; inde huc
transmeare. Chaos siue chaus ut uerius
codices habent significant ppetuā dissimilitudinē inter bonos & malos. q; uoluntates
q̄a p mortē nequeunt mutari. Hē
dubium q̄n reprobi a penis transire cupiunt
sicut adhuc faciunt a sorte beatorū. Transire autē iustorū est mente ire p misericordiam
ad positos in tormentis. eos q; uelle liberare.
Si; non ualent q̄a iustorū aīe q̄us in sua
ture bonitate misericordiam habeant tamen
tamē rectitudine auctoris sui constringunt⁹
ut nulla ex passione ad reprobos moueant⁹.
Alie⁹ iusti transire uolunt. i. certum mane
a mutuo transire uelle ad illos pfectū erepi
endos a penis q̄ ei⁹ in hac uita maiori affec
tu ungebant. Et ait. Rogo q̄ te pater ut
mittas eū in domū patris mei. habeo enim
q̄nq; fr̄es ut testet⁹ ne & ipsi uenāt in locū
hīe tormentorū. Postq̄ ardens desiderium
ad ppōs q̄s recurrit. q̄a reproborum
memē pena sua quandoq; intrinsecē erudit ad

& lazarus ab quid
mali. si quis mo
pie purgatus ut
in hoc recepit
bona quia
sui grandis fetet
ne transeuntes
premeret.

Liber

xxii. Capitulum homo quidam erat diues qui habebat villicum.

caritatē ut iā tunc suos etiā spualiter diligāt
q̄ hic dum peccata diligerēt nec se amaliā
seruat g̃ duriꝰ ad penā. & cognito pauꝑ
quē despexē. & memoria finīm q̄s relīq̄t.
Et bonꝰ siq̄dē bonos & malꝰ malos. & bonꝰ
malos. & malꝰ cognoscunt bonos. Inq̄ iudeꝰ
cer cognicaē utiusq; paratꝰ cumulus rēbuto
nis excēsit. ut & bonꝰ amplius gaudeat q̄a secū
eos letari conspiciunt. q̄s amauerē. & malꝰ
dū eū eis torquent. In hoc mundo dilexerē
eos non solū sua si etiā eorū pena consumac
fit autē in electis quid dā uenerabilꝰ q̄a si solū
eos recognoscēt bonos q̄s nunq̄ uiderē. Et
aut illi abrahā habent moysen & ppbas audi
ant illos. At ille dixē. si pat abrahā si quis ex
mortuis ierit ad eos pnitentiā agent. Di
uel iste seruꝰ magistꝰ incepit ee. cū iā si disce
di tempꝰ habet. siue docendi. Et q̄a uerbū dī
despexerant hec audire si posse suos sequaces
existimat. Ait autē illi. Si moysen & ppbas
si audiunt. neq; quis ex mortuis resurrexe
rit credent. Et ūba legis despiciunt resur
rexisse credē renuēt. Iste diues iudaicū pplm
significat. q̄ cultū unīc exterꝰ habuit. & accep
te legis delicias imitatē usus fuit. Lazarus
ulceribꝰ plenus. egenū ppls. q̄ dū omnīs ad dīm
peccata confitē. uirus q̄rum latebat quasi
rupta cute foras emittit. lazarꝰ cupiebat
micas diuitis. & nemo illi dabat. q̄a gen
lem pplm superbꝰ ut despiciebat. Et dū de
doctrina legis q̄si de acceptis opibꝰ tumul
uerba fluebant ei de scientia quasi mice
cadentes de mensa. Canes in sc̃a eloq̄o solent
intelligi ꝓdicatores. q̄ dū peccata confiten
tes instruunt quasi uulnꝰ nīm p lingua
tangē. Et dū loquendo a peccatis corripi
unt ad salutē redeunt. sicut canes curāt
uulnera dum ea tangūt lingua. Vñ bene
lazarus mendicat adiuꝰ. q̄a illi gentiles ad
iuuant qui eorū uulnera p linguę correc
tionē curāt. Potest etiā p unctionē canū
lingua sanari adulātiū q̄ uulnera liguntꝰ

dū mala nīa ipbo fauore arrollūt. Abrahe sinꝰ
significat. in qua recumbēt uenientes aborien
te & occidente cum abrahā. & ysaac. & iacob.
si filii regni sui purpura & bysso induti.
foras eicientē. Infidelis ppls legē in ore tenu
it. si ope seruare contempsit. & ideo ibi ap̃le
ardebit. Diues in hac uita gutta aque nō dedit
in altera. dicit se habē q̄nq; fr̃es. q̄a iudaicus
ppls ex magna pte dapnat. nouit
sequaces suos suppstitum relictos. & libris moy
si carnaliter intellectus. uel & sensibꝰ corporis
deditos. & modo in q̄nq; ūginib. & tel in
piscib; in numero multitudo sc̃a intelligē
ura in. & fr̃ib; diuitis multa milia ppli iude
orū intelligunt. q̄s ad spualem intelligentiā
nō assurgē gemit; optat g̃ ad eos mitti lazā
rum siue aliū de fidelib; suis. q̄a nō credunt. si
moysen & ppbas nō audiunt. Ex mortuis
diuis resurrexē. si iudaicꝰ ppls q̄ moysi non
credidit. dīno credē contempsit. Cūq; moysi
uerba spualiter intelligē renuit. ad eū quem
moyses ꝓdixerat nō pueniē. Vñ ueraꝰ. Si
crederetis moysi. crederetis utiq; & mihi.

Dicebat autē. L. exc. cvii.
ad discipulos suos. Homo quidā erat diues q̄
habebat villicū. & hic diffamatꝰ est apud illū
quasi dissipasset bona ipsius. Hic ad auaros
superbosq; pharisēos. nunc ad discipulos illius au
dientes; loquit̃ dīus ut respiscant. Villicus
ppe gubnator & custos ville. unde & aula
nom̃ accepit. Hic uero ponit̃ pe oeconomo
i. dispensatore q̄ scilicet unusquisq; dom̃
dispensat. Oeconomos enī ita pecuniē q̄
frugi. & omnīū que dīus possidet dispensato
rē significat. Ille g̃ē cui ds aliq̄s pecunias
ad erogandū cōmisit. Dissipat g̃ ut dū
male congregat. uel q̄ndo si bene expendit
Et uocauit illū & ait illi. Quid hoc audio
de te. Rede rationē villicationis tue. Iā enī
si poteris ultra villicare. Vocat ds q̄ndo meritꝰ
timore ẽpne dampnationis. Reddit bo rationē.
si ostendat se ultra villicationē cū ista uita finendā

Luc. homo quidam erat diues qui habe
bat villicum. & cet. exc.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

magis de acq̃rendis amicis q̃ de congregandis diuitiis tractat. Ait autẽ illis. Quid faciã qã dñs mis auferet a me ulli cationẽ: fodere nõ ualeo. mendicare erubesco. Scio q̃d faciã. ut cũ amotus fuero a ulliconõ recipiant me in domos suas; ablata ulliconi ne fodere nõ ualem. qã p̃ hanc uiã si lucet nob inquirẽ fructũ bone cõsultationis ẽ eo in quo tanq̃ uirgines mõdicabit dom̃ sãm q̃b tẽpr̃ huj ulliconis misdiam ipendim̃ celestes mansiones in domo patris. Conuocatis itaq; singulis debitoribz dñi sui. dicebat p̃mo. Quantũ debes dño meo. at ille dix̃. centũ cados oleq. Dix̃q; illi. Accipe cautionẽ tuã. & sede cito scribe. q̃nq̃ginta. deinde alio dix̃. Tu quantũ debes. Qui ait. centũ choros ẽtiq. at illi. Accipe literas tuas. & scribe octoginta. Accipe literas tuas audis in q̃b; debitũ sẽpserat. Cautio ẽ uñcũq; cauet cõmutiã ut iustitia teneat. Cadus grece amphora ẽ continens urnas tres. Chorũ modus. xxx. cõplet. Qd autẽ uni mediocres alteri q̃nta pars dimittit. simplicẽ accepit docet. qã omis q̃ indigentiã cui libet pauperi sũe uel ex dimidia. uel ex q̃nta parte rideua uerit. certa misdie fiet mercede donandus sit. uel sic accipiat. ut cũ indi decimas dicant debere dari sacdotib; & leuitis nos sup iusticiã eoz habundantes iustitia. & dem̃ mediocrem bonorũ mõz. sic & zacheus fecit. si solum de fructib; si de oñib; bonis suis; aut certe duplicem illoz decimas. ecclie dando q̃tas. Et laudauit dñs ulliconũ iniq̃tatis. qã prudenter fecisse. Qia filii hui; scli prudentiores filiis lucis in generatione sua sũt. Cui q̃ opa agere & filii dicẽt. Vñ bonum ẽ filiis lucis uitã ẽtne. mah ũ filiis scli. i. tenebrarũ. de qb; salomon ait. Ne q̃ sapientes estis in oculis uris. & coram uob met ipsis prudentes. In hoc dispensatore si debem̃ ad unitandũ sumẽ. ut uel dño fraudem. uel de fraude demosinã faciam. si mõdi similitudines ecclie dicuntur. ut hic & de iudice iniq̃. Vñ Lucas. in. ec. xuiii. capitulo. Si q̃ dñs dispẽdiũ passus tamen laudat prudentiã dispensatoris. si q. aduersus eũ fraudulenter si ipse prudenter egerit multo magis xp̃s q̃ nullũ dampnũ sustinẽ potest & ipse ẽ ad clemẽtiã. laudabit discipulos si ad eã p̃ceptũ misericordes erẽ. Vñ sequit̃. Et ego uob dico. facite uobis amicos de mãmona iniq̃tatis. ut cum defeceritis recipiant uos in eẽna tabernacula. Mammon syroz lingua diuitie sicut ait. & iniq̃tatis additũ est qđ de iniq̃tate collecte sit. Vñ uulgata semẽtia dicit. qã diues aut est iniquus aut heres iniq̃. Docet q̃ de diuitiis iniq̃tatis amicos facere. si q̃s libet pauperes. si eos q̃ nos possimus recipe in celestes mansiones. uel ita. faciam amicos de iniq̃ mãmona. ut largiendo pauperib. anglorũ nob. ceteroz q; sãctis quã cõparem; hoc q̃dam male intelligendo rapiunt. ut q̃si bene dispensent. si grauant pori quam adiuuent. Hostie enim impiorũ abhominabiles. hic plane domo dñi. Qui offert sacrificiũ de substantia pauperis. ac si uictimet filiũ in conspectu patris. Qui fidelis ẽ in mimo. & in maiori fidelis ẽ. & q̃ in modico iniquus ẽ. & in mimo infidelis. & habet ut sem pietatis. & opera misdie dando demosinas. & diligendo proximos. In maiori est fidelis q̃ omino adheret creatori. & unus sit cũ eo desiderat effici. Qui enim fratrem non diligit quem uidet. dñm quem non uidet. quo modo potest diligere. & quomodo se ipsũ deo tribuet. Si q̃ in iniquo mãmona fidelis si fuerit. qđ uerũ ẽ quis credet nob. Vnusquisq; mundi undiq; congregat mãmona iniq̃tatis dicunt. & fallunt. quia uel deserunt. uel deserũt. Celestes ũ & spiritales diuitie uere sũt. qs eis habuerim̃ posse non possum̃. Et si in alieno nõ fuistis fideles. qs uestrum ẽ qs dabit uob. Scis facultates sunt a nobis alienę. i. extra naturã mãm sunt. Huic enim inculum̃ in hoc mundo. & nichil hinc auferem̃. Ita autem sunt quę ppr̃ hominem deputata sũt. xp̃o nr̃o ẽ q̃ uita mea ẽ. & ideo beatus cui est dñs deus ei. Virtutes mee sunt. qa teste salomone

Sanct exer.

Sanct exer.

J. tomt.

Amb.

G. siago epo.

nisquis ẽ mea non in quit ab

nec misereri egem q̃n diligere

Amb.

redempto aiẽ uri, ꝑpẽ diuicẽ ꝛc. Demus ꝯ
aliena ut suscipiam mã. ꝑbeam parua ut
recipiam magna; semnem in benedicto
ne. Qui enĩ parce seminat parce & mete.
Theophilus archiocen. q. in euangliũ in
unũ opus dicta compunxit. hĩ sup hanc pa
rabolã in suis cõmentariis ẽ locut. Omes
habens sullicẽ uel dispensatorẽ omps est
bus dispensator fuit paulus legẽ di dis
cens a gamaliele. Qui cũ apls; xanos psec.
& dñm sm̃ subam dissipare correctus est
a dño audiens durũ ẽ cõtra stimulũ calci
trare. Dixq; in corde suo. Qd faciã. Magist
sm̃ & sullicis non cogor esse discplis & opa
ri. fodere si ualeo. mandata enĩ legis & tri
cũbenna destructa sũ cõfundare erubesco.
ut q. doctor fuerã iudeoꝝ. nẽ incipiã doc
trinam salutis mendicare ab anania. faciã
ꝯ ut me recipiant. Nam cum ejectus fuero
de sullicatione mea. Cepitq; ens q. ꝑ uersã
uanẽ in lege & sic in xpm crediderãt. ut
arbitrarent sm̃ in lege sibi faciendos dicere
legẽ abolitã. ꝑphas ꝑteristẽ. & que antea ꝑ
lucro fuerant reputari in stercora. Vocatis
itaq; duos de plurimis debitoribꝫ ꝑ mã
q. debebat centũ cados olei. congregatos iu
deis a regentibꝫ di insidiam indigẽtes.
Et de centenario numero q. plenus est
atq; ꝑfectus scat scribi q. quadragenariũ.
q. ꝑpẽ penitentiã est in xta iubileũ annũ.
& illam parabolã. in. lxxv. ũn. capitulo lu
ce. in qua alteri q. ingenq. alti debitori q.
quadrãta denarios dimittunt. Scim autẽ
uocatur poplin iudeoꝝ q. ego mandatoꝝ
di nutrit ens. & debebat ei centenariũ
numerũ. & coegit ut de centenario face
ret. lxxv. i. crederet in dñm resurrectionẽ
ymo. sactã die. facta; lxxv. enĩ complẽtur
de octauo decadibꝫ. & de sabato transiret
ad pmãret sabbi. Ob hanc causã a dño ꝑdi
catur bene fecisse. q. de legis auctoritate
mutat sic in euangliis dicẽs. Qui si quis
quare uocet sullicis in q. trans in lege di. scias q.
in quis erat sullicis q. bene quide offerebat.
si. ñ bene diuidebat. credens in patrẽ. & filiũ
psequens habens dim omnm. spm. s. negans.
Prudentior itaq; fuit paulus apls in transgs
sione legis. filius q. nda lucis q. in lege iusti
xpm q. di pars uerũ tuñ ẽ ꝑdidere. Si autẽ
de mamona iniquitatis bene dispensato rem
punt eterna tabernacula. q. nro magis sermo
diuinus in q. nulla ẽ iniquitas q. apls credidit
est bonos dispensatores leuabit in celum.
Quã obrem q. fidelis ẽ in minimo. i. in carna
lib. & in maiore fidelis erit. i. in spualibus.
Qui autẽ in paruo iniq est. ut si deo fr̃ibus
ad intendum q. dauẽ adó. p omnib; ẽ creatũ
iste in spualis pecunia diuidenda iniquus
erit. ut si. p necessitate. si. p ꝓmis docẽa
dñi diuidat. in minimo fidelem esse magnũ ẽ.
Hã sicut ratio rotundi trans. i. ut a puncto
medio omnes lineę partes in extrema ducant. ede
est in magno disco quę in minimo exiguo ita
in parua iuste gerunt. si minuit iniquitas
magnitudo. Ille. Ille autẽ seruus
qui cognouit uoluntatẽ dñi sui & ñ ꝑparauit
& ñ fecit & uoluntatẽ ei⁹ uapulabit multis.
Multo estimantes se min⁹ uapulaturos si nes
ciant. q. d. opari debeant. Auferunt autẽ ne
audiant ueritatẽ. Si cũ posset scire si uellet
studiũ adhibere. si nescientes si contẽnerent
iudicant. Qui autẽ ñ agnouit
& fecit digna plagis uapulabit paucis. Hõ
cognoscẽ dicendus ẽ. qa apphendere unle
s. si ualet. Verũ g. minus punit̃ eum min⁹
cõmissũ est. Qui enĩ ignorant peccat. in nocte
peccat. qui uero scient tã. q. in die peccat.
Unus g. descendunt in ser̃m. q. scienter
peccant. Omni autẽ cui
multũ datũ est multum quaret ab eo.
Et cui cõmendauerẽ multũ plus petent
ab eo. Quo uerbo ẽ. ab omni autẽ eo cui
multũ datũ ẽ. multũ quaret. Quare ad
iecit & cui cõmendauerẽ multũ subaudis

ℭ Emplogo.
ut meremur
bñdictionẽ.
J. Tom.

ℭ Pdigenarii
pleri pauperib;
intelligendi sunt
ꝑ rubeos.

Gray Scale
0 1 2 3 4

xxvm. Capitulum. Ignem ueni mittere in

xxviii. Capitulum. Simile est regnū celoꝝ homini patī familias.

duina iudicia. nisi qa ꝑ hoc exponit qđ ꝑdix
erat. uel forte utrumq; ordinē & rectorū
undecim & subditorū mīmum. Multis
subiectis sepe datꝫ & cognitio dūce uolun
tatis & facultas implendi. ꝑplanꝫ autē cō
mittit cum sua salus cura pascendi gregis.
Itaq; potentes potenter torquebunt patientes hoc
est maiori grā donatos si deliquerint
maior uindicta sequet. Grauissima autē
pena erit cordi q originali peccato ꝑ cium
peccatū si addiderē & in illis q addiderē
tanto tollerabilior erit dāpnatio. q̄nto hic
minorē habuerit mīstrationē. clx. xc.

Ignē ueni mittē
in tra & q uolo nisi ut accendat. Hebetes qa
uolo ut ignis diuinus in cordib; fidelū accē
datur & ardeat. Hebetes ut seruus q scit
uoluntatē dñi & nō facit. si exercitus in mun
mo & in maiori fidelis esto. Ignis dicit spūs sc̄i
seruoꝝ q secreta cordis illuminans. uitia q̄si
q̄dā spinas & tribulos cōburit. aurea uasa pro
bando & meliorando ligna. fenū. stipulam.
consūmendo. Baptismo autē
habeo baptizari & quomō coarctor usq; dū ꝑ
ficiat. Uem mīttē ignē mittē in corda credē
tiū ut terrena despiciant. supna appetant
spū sō inflāmante. si adhoc ꝑsul habeo bap
tizari hoc ē sanguine ꝑfundi baptismo. id ē
anctione subaudis mei sanguis. Q ē dicere
anteqū mittam spūm scm. dabo me cruci
figendum. unde illud. Non erat spūs datus.
qa ihc nōdum fuerat glificatus. coarctor
multū usq; dum ꝑficiat passio. si nichil
me potest cogē q̄n fiat. qđ fieri statuit de
me. Q dā codices habent augor. ꝙ coarctor.
aut nichil habebat qđ doleret. nisi tamē an
gebatur cruce ut se crucifigi dimitteret.

Simile ē regnū celorū. xc. cc. clx.
homini patī familias. q exiit ꝑmo mane
conducē operarios in uineā suā. Regnū
celorū. i. xp̄s compat patī familias. qui
ꝑmos fecit nouissimos. ꝑmos. i. ꝑsecutores xp̄i
Barbeus. Simile est nouissimos regnum
celoꝝ homini patī familias. & certa;

uerus patī familias tot humani generis
curā habens. omī rēpr. unū sōs ad culturā
uocat uineā. Q quando nō agnoscit in se
creto ē si q̄ndo agnoscit exit conducē ope
rios. ex occulto ꝓcedens ad notitiā. Uinea
autē ē ecclia. que ab abel iusto usq; ad ul
timū electū quasi tot palmites mittit qt
sōs. ꝓferat. Operarii uero sunt ꝑdicatores &
unusq̄sq; dū fide recta ꝑsistit in dñi mē
legis obedientia. Conuentione
inter facta cū operarios ex denario diurno. mi
sit eos in uineā suā. Conuentio fuit confirma
ta ꝓmissio. qđ ad imaginē dī reformandi es
sent si ecclam edificando decalogi mandata
ꝑsisterēt. In denario q figurā regis habē
te. qui olim pro decē nūmis cōputabatur.
& obedientē ꝑmiū & qa ex decalogo obser
uantia operarios dat. manifeste significatur.

Et egressus circa horā tertiam uidit
alios stantes in foro otiosos. & dixit illis.
Ite & uos in uineā. & qđ iustū fuerit dabo
uobis. Illi autē abierē. ꝑ sortē mūd accipitur
iā caliginē contentionis diuisor negotior
difficultates semp tumultuose. & inter omīū
uenalia sē. Peccatores dicunt̄ merito nō otio
si. Sicut enī surdi apud dīm dicunt̄ q nō audiāt
que da sē. si que diaboli. cecus percutit oculos
diabolus inducit ds nō. sic q diabolo unit mor
tuus. ebrius fornicari. nō sē ecclē occasionē
mortis. Ille autē qui nichil tollit ē otiosus.
Nichil tollas & de tuis desp deo. ut ē nō unus
si deo. Nisi nō esse otiosus. Jeiunia & dap deo
qđ manducare debes & bibē. Nisi nō esse otio
sus. Si sine uxore es. ne quaeris uxorē sed
opare unde castrari. Si dicis nō ꝑsū abstinē
ostendo ē ut uxorē habeas & castrari otiosus.
Abstinere a menstruata & a pregnante. cum
bestie facē qđ animalia facunt. Uerū seruus
accipiens mīa a dño suo audit. serue
neq; utiq; missus ē in renebus. qui nō
lucratus ē de ea. Si g ille nō erit ꝑmissus in
die iudicii. qui otiosus steterit in foro. qđ si

Sarpsi hom
Sarpsi elxc

Remigi.
Lucas.
Ignē ueni mittere in terrā & q. uolo nisi ut accendatur. & vel

Ecclam

dō. Rapcor nō otiosus ꝙ mortuꝰ
& nō desūt der impo rembi. Vtꝰ nō ē otiosus.

ciet peccator & animã suã pdens.

Iterũ autẽ exiit circa sextã & nonã horam. & fecit similiter. Circa undecimã ũ exiit & inuenit alios stantes & dicit illis. Quid hic statis tota die otiosi. dicunt ei. quia nemo nos conduxit. Dixit illis. Ite & uos in uineam. Prima hora uoluit adam in ussũ i uineã. & reliqs patriarchas usq; ad noe. Tertia ipsum noe. & reliqs usq; ad circũcisionẽ abrahe. Sexta ababrahã usq; ad moysen qndo lex data est. Hora moysen & pphas. undecima aplos & gentiũ pplm. qui p̃ tota die stabat otiosus. i. omi tẽpr. p salute laborare negligen. s. Lex quidẽ conduxerat isr dicens. hoc facite uuues. s. gentes nemo cõduxit. Debitum nãq; p orbem trarũ quam glm pdicari. & gentes fidi iustificatione saluari. Alie Vane e puericia. Tertia est adolescentia. pficiscens in altũ qsi sol. Sexta uuentus nona senectus. xi. decrepita etas. Vi det itaq; p̃me homine bone operarios sa muelẽ. & ieremiã. & iohm baptistã. Tertiq; illos quia uberrime deo seruire cepunt. Sexte ia matura etate. Hore q ia declinãte etate ad senectũ. undecime q ultima senectute. Torpentes q usq; ad ultimã etatẽ recte increpantẽ de otio. ut uel ultimus resipiscant. Nullus quippe conduxit tales licet ei uite uias pdicaret. qa soli di est imus docere. cui fidum obedientiã. Cũ sero autẽ factũ esset. dicit dns uineę pcu ratori suo. hoc e uel pat dicit filio. uel filius spũs scõ. Voca operarios & redde illis mercedẽ. incipiens a nouissimis usq; ad primos. considera qa sero si alio mane redderet mercedẽ. Ergo adhuc stante sclo isto iudicii erit ppe duas mationes. primũ qa uentura beatitudo ẽ mercedis suscipiẽ. deinde ne peccatores iudicent beatitudinẽ dicente pphia. Tollant impii ne uideant gloriam dei. Cũ uenissent ergo qui circa undecimã horã uenerant. acceperẽ singlos denarios. Quibus fiducialiter resurrectionis omis iustis simul acceptura sit tis qa alii accipient p̃ unã bonã. alii post multas illi dicunt prius accepe q̃ post modicũ temp accipient. Itaq; nouissimi in labore erũt primi in primo. & primi in labore nouissimi i primo. Et qa denarius ille uita ẽtna est equalis erit in illa mercede primis sic abel. noe. tanq; prima ut circa hora uocati ad regnũ. & nouissimi q ab aduentu corporeo dñi quasi in. xi. hora sine aliqua tarditate pducantur. Meritorũ qdẽ distrahe fulgebit. alii magis. alii minus. ideoq; patrfamilias premisit se daturũ singlis qd iustũ fuerit. Verũ tamen equalis erit uita ẽtna omibus. nulli longior uel brevior. qa si habebit finem. Aliter Sero factũ est cui cũq; finis imminet. Et nouissimus denarios patrfamilias reddere cepit. q ad paradysi regem p̃ latronẽ quã pdixit. Q latro & si per etatem iuuenis uenit ad undecimã. uenit tamen sero p pnã. Sic aliqn p̃ remuneranter sero uenientes q p̃ de corporibus exeunt. g q de puericia uocati sũt. Venientes autẽ primi arbitrati sũt qd plus esset accepturi. acceperunt autẽ & ipsi singulos denarios. Eandem scilicet ẽtatẽ cũ gentibus iustificati acciperent retro uocati conformati corpori claritatis. cũ tm primo uenerunt pls ab imicio exiterãt arbitrati sũt gentes plus ydoli seruientes minus esse accepturę. Et accipientes murmurabant adũsus patrẽfamilias dicentes. hi nouissimi una hora fecerũt & pares illos nobis fecisti. q portauimus pondus diei & estus. annq; q post longa tẽpora ad ẽtũ puenerũt. qsi post murmurationẽ denariũ acceperunt. Illos autẽ sine murmuratione qa mox ut de corpore exierunt sine mora p̃mia accipiunt. Et no[ta] randũ qa denarius ille non tot simul accipiẽt. sed uere cultores spiritus unęq; in hac uita centuplũ deinde ętũ.

xxv. Capitulum. Cum intraret ihs in domū cuiusdā principis.

& p̄ iudicem remunerationē duplicē stolā habe
bit. Denariū g̃ accipientes si ex murmuratione
murmurant ad ultimos nouissimos operios
si ex ignorantia secretorū aduc̄ parē familie.
Talis ē pie suplicos ih̄u institoris in murmuratione
causē ē q̄s tādiu dubitauit ignē celi in cōi
mittē & accendere. aut q̄r ad hoc tēp̄ reser
uauit nos. ut nouissimi curr̄amus nobcū
si habuerit. Aut unde fit q̄s nouissimi non
habuerit tēpora mā. & nos tēpa mā. & no
uissima. Quare etiā dispari uocationi parit
p̄mū. & plurima in hoc modū congruunt
Pond' significat op' iustice. est concupiscentia
scti. hoc ideo dicit. q̄a olim omīb; bonis mūd'
p̄sipebat. et ido q̄ tunc fuerit cū maiori dif
ficultate iustitiā seruauerit q̄a felicitas mū
di impedimentū ē anime. Multū g̃ tunc erat
bonus q̄ iustus poterat esse. multū si malus
q̄ si fugit ad dñm cū pluribus aduersitatibus pre
mi videat mundi. Pondus etiā possunt
intelligi onerosa mandata legis. estus uero
urens est error temptationū q̄s cō flabant ma
lign̄i sp̄s in antiq̄s. ad emulationē gentiū eos
irritantes. Et ille respondens
unū eorū dixit. amice non facio tibi iniuriā. Nonne
ex denario conuenisti mecū. Tolle q̄d tuū ē
& uade. Cum dicitur respondisse. q̄a parat
in omīb; murmurandi occasio. Amice iste p
roplanis intelligit. & illo tempore credentes
cū dicat ex denario. tale ē quasi dicat. Mercē
dem promissā. hoc est imaginē & similitudi
nē meam. nec alter' consortio minuit tibi p̄mi
um meritū. Quid queris amplius. vade. i. p̄se
uera in ea q̄ accepta iusticia. Volo autē
& huic nouissimo dare sicut & tibi. aut si
licet in q̄d uolo facere. an oculus tuus nequa ē
q̄a ego bonus sum. Volo ut equalis & concor
palis sit & fiat populis gentilis. Nonne potestas
& iudicis uel iusticia facere uel misericordia cui
uult ipendere. Caue g̃ ne occasione bonitatis
mee inuido oculo premium respicias. Mich
aut̄ soli inuisibili. immortali seculorum regi. secre
ta mea. honor & gla. in secula seculorum. Sic
erunt nouissimi primi. & primi nouissimi.
Sic uidelicet ut ostensum est. equabunt nouissi
mi. & primi. Sicut enim in corona nec in circulo
nec finis. ita nec scōs quantū ad tempus in
illo seculo nemo nouissimum dicit. nemo primus.
Multa enim sunt uocati. pauci uero electi.
Hoc si ad superiores ordines. ad gentes pertinet.
quia plures ecclie parietes implent. & ad
regnū pauci p̄ducunt. duc̄ Nonnulli p̄ primos
intelligunt non solum bonos. sed quosdā q̄ operati
in uinea & non pseuerauerunt. hi ex tertia no
uissimorum murmurant. uelut illi q̄ tertio
nascentis ecclie uocati ex gentibus. se p̄ferre
bant. Itaq; de communi dicitur quedā refe
runt ad bonos. ut illud. Volo tibi & huic
nouissimo dare. Ad alios uero falso puran
tes denarium se acceptiros quedā pertinet
ut illud. Et accipientes murmurabant.
Et deinde. An oculus tuus nequa est. quia
ego bonus sum. Erunt igit̄ nouissimi p̄
mi. & primi nouissimi. q̄d iudi de capite
ne tantū in cauda. & nos de cauda migremus
in caput. Vnde moyses in deutero nomio. Ad
uena q̄ tecū morat̄ ascendet sup te. ille
erit in caput. & tu eris in caudā. Q̄ tamen
multa tā nouissimi q̄ primi reprobent terri
bilis sentia subdit. Multi enim sunt uocati
ad fidem. pauci uero electi ad regnū.

Et factū est. ex.
cum intraret in domū cuiusdā principis
phariseorū sabato manducare panē &
ipsi obseruabant eum. Et ecce homo quidā
ydropicus erat ante illum. hydropis mor
bus ab aquoso humore uocabulum trahit
grece enim hydor aqua uocat. Est autē hu
mor fluctuaneus de uitio uesice natus
cum inflatione & anelitu feruido. p̄ primum
est hydropicus quanto magis habundat
humore mordmaro. tanto ap̄ sitit. Et
ideo recte cōpat̄ ei q̄ fluxus carnalium
uoluptatum exuberans aggrauat cōpat̄

ad fidē uenīt plures. 09.

Rem.

In domū cuiusdā principis

Sanc hym. p̄ pent. 7 leccion. 7 cum.

B.

a

Secūm lucam. Si licet sabbato curare. &c. cet.

& diuīt auaro q̄ q̄nto ē copiosior diuīt̄is q̄b; ñ bn unt̄. tanto ardent̄ talia concupiscit. L. clxxvii. M. cxvi. R. xxv.

Et respondens ihc dix̄ ad legis ꝑitos. & ad phariseos dicens. Si licet sabbo curare. at illi tacuer̄. Merito tacent qui contra se dicit̄ q̄cq̄d dixer̄it audēt. Si curare enī licet cur obseruant si sabatū solueri. si ñ licet cur pecora curāt. dix̄ dicens. talis posīno ē qualis expectans expectau. sig̃ficans ꝑsecutionē loquentis donec expleat q̄d intendit. Ipse uero apprehensū sanauit eū. ac dimisit. Et respondens ad illos dix̄. Cui urīm asinus aut bos in puteū cadet & ñ continuo extrahet illū die sabbati. & ñ poterāt ad hec respondē illi. Ideo ante phariseos hydropicū sanat. & mox contra auaritiā disputat. ut p̄ egritudinē corporis. in illis exprimeret egritudo mētis. & corporalis exemplo curationis discerent. ſpualit̄ curari. Congruent̄ enā hydropicū animalq; cecidit ī puteū cōpat̄ humore eni laborabat bos & asinus. ap̄icatus & bebetes sīficant. uel bos populū sig̃ficat iugo legis trit̄ū. asinus gentilem ꝑsonā nulla ratione domitū. q̄si aīal stolidū & brutū. Hos a puteo concupiscentie saluator exēit. nec omīs eni peccauer̄.

Lucas. Cū inuitat̄ fuerit ad nuptias. &c. cet.

Dicebat autē & ad inuitatos. L. clxxviii. parabolā intendens q̄m ꝑmūt accubitus digerēt dicēs ad illos. Cū inuitat̄ fueris ad nuptias. ñ discumbas in ꝑmo loco. ne forte honoratior te sit inuitatus ab eo. & ueniens is qui te & illū uocauit. dicat t̄. da huic locū. & tunc incipias cum rubore nouissimū locū tenere. Intendens quom̄ de ꝑmis accubitib; laborant. ut intendens in doctrina sua quom̄ debeāt accubitū in ecclia eligere. docet humiliter̄. ñ solū apud dm̄. sed & apud homines. Et q̄m hec ām̄onitio ab euangelista uocat̄ parabola. intuendū est q̄d sīficet. Nuptie. sūt communio xp̄i & ecclie. unde matheus. i. cccc. i. cap.

Similē facti ē regnū cel̄orū hominī regi q̄ fecit nuptias filio suo. Ad has nuptias q̄libet inuitat̄. i. ecclie mīb; conuocat̄. ñ discūbat ī ꝑmo loco. hoc ē non extollat se gl̄iando de meritis suis. q̄si sublimior ceteris. Studeat uel te nuptiali uestitu. hoc est ut̄utū fulgore bonorū ornari. ñ cum humilitate honorationi ī uitato det locū. q̄ de aliis meliora cognoscens q̄cq̄d de sua opatione celsū sentiebat. parua reputat. & cū ꝑpria se humiliat dicēs. Pauper mea sum ego & in laboribus a iuuentute. exaltat̄ autē humiliatus sum & confusus. Merito cū rubore penitus nouissimū locū in ecclia tenet. qui se sup alios exaltat pl̄ quā debet.

Sed cum uocat̄ fueris uade recumbe in nouissimo loco. ut cum uenerit q̄ te inuitauit dicat t̄. Amice ascende sup̄ius. Tūc erit tibi gl̄a cor̄ simul discūbentib; Quanto magnus es. humilia te. cū psalmista dicens. humiliatus sū usq; quaq; dñe uiuifica me secūm uerbū tuū. Veniens dñs aduc cum ut ad corporalē unitionē ecclie. ꝑcipit ascendē quē magis inuenerit se humiliare. unde illud. Qcumq; humiliauit se sic̄ parulus. hic est maior in regno cel̄orū. Pulchre dicit̄ tunc erit t̄ gl̄a. ne nunc ad plenū uelit recipere q̄d t̄ seruat̄ in fine. hīc salomon aut. hereditas ad q̄ festinat̄ in ꝑncipio. benedictione carebit ī nouissimo. In hac enā uita humilis sublimat̄ in ecclia ad maiora dona sc̄i sp̄ūs impetranda.

Quia omīs q̄ se exal. L. clxxix. cc. xxxi. tat̄ humiliabit̄ & q̄ se humiliat exaltabitur. Qt se meaute de meritis alleuat̄ humiliabit̄ ad̄no & si ñ cor̄ hominib;. & q̄ prude se de bene factis humiliat exaltabitur ab eo.

Dicebat autē. L. clxxx. & ei qui se inuitauerat. cū facit prandiū aut cenā. noli uocare amicos tuos. neq; fr̄es tuos. neq; cognatos. neq; uicinos diuites. ne forte & ipsi te inuitent. & fiat t̄ retributio. Sed cū facis conuiuiū. uoca pauperes

Lucas. Dicebat autē & ei qui se inuitauerat. cū facis prandiū. &c. cetera.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

fer. vi. Indicta. xl. Esto michi. TERCIUS.

xxvii. capitulum. Erat in proximo pascha dies festus iudeor.

debiles. claudos. cecos. & beatus erit. qa ñ habent retribuere. t. Retribuet enī tibi in resurrectione iustorum. Saules ñ habēt sub audis unde possint retribuere. t. Dñs autē retribuet amicos & fidos. ñ quasi seculi mercatores. ad pmerenda unc eglesie pma nil ualere ostendit. Unde alibi. Si bene feceritis his q̄ uob faciunt q̄ uob ē grā. Siquidē & peccatores hoc faciunt. Sē etiā quedā communia que non solū i pñti recipiunt. sed etiā dāpnatione generat in futuro. Vñ paul. opa tenebrarū annumerans. ait. Non in cōmessationib & ebrietatib. Nec qui gulosos ac luxuriosos ppē lasciuiā mutat pena plectet. etna. Qui ñ amicos & diuites uocat ut ipse ab eis uocet. recipit mercedē suā. Sz & si hoc ppē dñm facit in exemplū filiorū beati iob. ipse q̄ & iussit sicut certa fidelitatis dilectionis officia remunerat.

Hec cū audisset quidā de simul discumbentib; dixit illi. Beatus q̄ manducabit panē in regno dei. Illectus dulcedine audite resurrectionis & glorie retributionis iustorū. in laudē earū prōpit. Panis q̄ manducabit in regno dei. ñ iuxta charnalē corporalisē sī; ille q̄ ait unicq. Ego sū panis

Post hec. xxi. A. xlom. M. celebrat. elev. m. j. d. j. In proximo erat pascha dies festus l. celebre iudeorū. Pascha ñ est grecū nomē. sī; hebreum. oportune tamē occurrit in hoc nomine: congruentia utriusq; linguę. Quē nāq̄ pascha grece pascha dicit. Ideo pascha passio puta tā ē sī; in sua lingua hoc ē in hebrea pascha transitus dicit. qa primū pascha celebrauit ppls dei q̄ndo mare rubrū transiit. Ideo scilicet pascha hebraice dicit phase. i. transitus. qa exterminator uidens sanguinē in foribus ysrahelitarū pretransierit nec eos percusserit. Vel ideo a transitu nominat. qđ dñs pbens auxiliū pplo suo desup ambulauit. transiit autē nō fit. si dimittentes egyptū mundi. ad celestia festinem. ccl. Et factū ē dum iret in ierlm transiebat p

Johannes. Erat in proximo pascha dies festus iudeor. & reliqua;

mediam samariā & galileā. Et cum ingrederet quoddā castellū. occurrerūt ei decē uiri leprosi. Et sterunt alonge. & leuauerūt uocē dicentē. Jhu preceptor miserere nrī. Leprosi sē q̄ scientēm uere fidei si haberet uaria erroris doctrina. pfitent. Vera falsis mordinate permiscent quasi drūsos lepra coloresq; ostendentes. Jn uitandi sē ab ecclia & longe remoti necesse habent ut magno labore clament quousq; p cognitionē preceptoris redeant ad formā salutis. Quos ut uidit dixit. Ite ostendite uos sacerdotib. Et factū est dum irent mundati sunt. Solos leprosos inuenit dñs misisse ad sacerdotes. qa sacerdotū iudeorū figura erat sacerdotij q̄s nunc ē ecclia in ecclia. Et quisq; uel hereticа prauitate: uel gentili superstitione: uel iudaica pfidia. uel etiā fictione seminate. p di grām mundati caruerit. necesse ē ut ad ecclīā ueniat. coloremq; fidei ueri alius similem ostendat. Unde paulus ad ananiam missus ē ut sacramentū fidei perciperet & ueri ei color approbaret. si qa dñs omīa p seneat. si ut ipsa societas fideliū inuicē cōmunicando una specie ueri coloris in fide confirmet. Cornelio etiā pcib; et audituis uisus est mittere ad petrū. ppē unitatem confirmandam. Unus autē ex illis ut uidit qa mundatus est. regressus est cum magna uoce magnificans dñm. Et cecidit in faciem ante pedes eius gratias agens. & hic erat samaritan. Unus q̄ regressus ē gratias agens. significat humiliter unitatis ecclie. Samaritanus i rem pro custos. quo nomine ille significat. qui omne robur suū deo attribuit. iuxta psalmistā. Fortitudinē meā ad te custodiam. qa tu es deus susceptor mus. In faciem cadit. q̄ de malis perpetratis erubescit. De persecutorib ū scriptum ē. qa abierunt retrorsum. & ceciderūt. Qui ante se cadit: uidet q̄ cadat. q̄ autē retro cadit. ñ uidet.

Imq; g̃ retro cadunt: q̃a cor ante ruinã exaltat. ut non uideant q̃d eos sequatur: Iusti ũ ante cadunt: q̃a cõpuncti humiliant.

Respondens autẽ ihc dixẽ. Homie decem mundati sũt: & nouem ubi sũt? Non est inuent̃ q̃ rediret & daret gl̃am deo: nisi hic alienigena. & ait illi. Surge uade: q̃a fides tua te saluũ fecit. Si fides hũ saluauit: pfidia nouẽ pdidit. Vnũ si addat ad nouẽ: quota effigies cum tanta implet? quo fit tanta cõplexio. ut ultra ñ pgrediat numer? nisi ad unũ redeatur. Houẽ itaq; indigent uno ad quã dam unitatẽ sui. cuiusobrem un? q̃ gãs egit: sig̃ficat illos q̃ in unitate sũt ecclię. nouẽ uero illos q̃ extra sũt querit ubi sũt: q̃a scire dẽ eligẽ: nescire ũ replure. Quido mundani sũt cognominẽ dñm. & abierunt retrorsũ. De talib; dicit apls. Q̃ cũ cognouissent dñm. ñ ut dñm magnificauerũt: aut egerunt gr̃as. Secundũ q̃a unus dicit pma unitas. ex ũ sequã. Et illa conferatur deo. q̃a in se multiplicata. nec augetur: nec minuit. hec ecclie q̃a in se multiplicata crescit in centenariũ. Q̃a g̃ in denario quo unitas cẽtenariũ uarietas persũ multiplicationẽ generat. bn dicitur fuisse decẽ leprosi quia fide unus dñi fuerunt diuisi. Et sicut omis fideles p denarium signari possunt ob custodiã decem mandatorũ. sic omis infideles eodẽ numero intelligi possẽ eo ter nio ob negligentia eorumdẽ mandatorũ. Vnus q̃ redit ad dñm cunct? dicit alienigena. uel q̃a p alien? fuit ab ecclia. uel se alienauit a sociorũ suorũ pfidia. Occurrens Legens.

Assumens autẽ ter nũ. xii. aut illis. Ecce ascendimus ierosolimã & consumabunt omia q̃ scripta sunt p pphas de filio hominis. Tradetur principib; sacerdotũ & scribis. & tradent eũ gentib; & illudetur & flagellabit & conspuet & crucifigetur & die tertia resurget. Si apli totiens pmoniti de morte dñi. tamen eũ q̃ comphensus est reliquerũt. quanto magis scandalizarentur si pmoniti fuissent? Crebro g̃ dixẽ est & passionis pnã. & resurrectionis gl̃am. ut cum morientẽ cernerent. eam resurrecturũ non dubitarent. Q̃ ostendit ppliarum plagas. ad destructionẽ hereticorum in ecclia futurorũ. Occurrens.

Tunc accessit ad eũ mat filiorũ zebedei cum filiis suis. adorans & petens aliq̃d ab eo. Mater filiorũ zebedei est salome. & in tempi pacifica. quia genuit filios pacis. In tempus ũ coronis apl̃oz & passionẽ dñi morituros ẽ zebedeus. & figlla secuta ẽ ihm.

Qui dixit ei. Quid uis? Ait illi. Dic ut sedeant hi duo filii mei. unus ad dexteram tuã. & unus ad sinistrã in regno tuo. Interrogat dñs ut manifestata confessa petitionẽ corrigatur. audierant illũ mulierem tria die resurrecturũ. & putabat completi in pmo aduẽtu q̃d promiserat in sẽdo. & audiuerant femineam ĩmemor furoz. cuius presentia Ihon ẽ mirum si ista mulier arguit impiũ: cũ petrus uolens facẽ tria tabernacula erraret.

Respondens autẽ ihc dixẽ est. Nescitis quid petatis. Ego uos uocaui de similis ad dexteram. & uos curritis ad sinistrã. Regnare uultis q̃ non meruistis cultũ honoris auẽ postulat & dñs discipulis loquitur. intelligens pces mas esse descendẽ ex filiaz uoluntate. ideo fortiores p femina agebat q̃a diabolus p eos non ualebat adũtus eos. Q̃ ut ad ea spoliauit p mulierẽ. ista uos separare uoluerat p matrem suã. Sz iam non poterant pdito mori per mulierẽ. ex q̃ de muliere salus nra pullulat.

Potestis bibere calicẽ quẽ ego bibitur? sũ. aut baptismo q̃ ego baptizor baptizari. Dicunt ei. possumus. Calix passio & baptisma mor. Et dicit baptisma ad similitudinẽ lauc̃ mundicie. Sic enim mundatur & accipit alicuius coloris dignitatẽ lana

Marcus. Accessit ad ihm mat filioz zebedei cum filiis suis. & reliqua;

sic & nos in morte descendim⁹ corporales. & resurgim⁹ spuales. Vñ apls. Seminat in infirmitate: surgimus in virtute. Seminat corp aiale: surgit corp spuale. Omis mors habet passionē. ꝙ si omis passio mortē. Confessores eni passi fuerūt & si occisi. Omis ḡ calicem biberē dñi. si cū omis baptismo et baptizati sc̄. Cassio dor psalmo xv. Calix dicitur a calida potione: qua utim⁹ communiter ds ps. cxv. calix dicit passio & martyriū. qa ām mensura abiberun⁹ Hic illis: calicē qdē meū bibetis & baptismo meo q̄ ego baptizor baptizabimini. Queritur q̄m ambo biberūt passionē. cū iacob ab herode capite truncat⁹ fuit. iohes autē ꝓpa morte non fuerit. Sz si nostram⁹ eū missū in feruētis olei dolio. videbim⁹ ei animū martyrio non defuisse. & cum calicē confessionis bibisse. hic augustinus de bono conjugali. Sic ñ ē spar mercēdi patientie ipsi communione in iohe q̄ nullas excepit ē nuptias nec abrahā q̄ filios generauit. hic etiā ieronimus in maiori breuiario ps. cxv. Monachi debēt habere puritatē martyriū. sic̄dē & ipsi martyres sūt. qz eni faciunt angli mystic. hoc monachi psallentes die ac nocte faciūt in ecclia. Scelere autē ad dexteram meā & sinistrā ñ est meū dare vobis. Sz quib; paratū ē a patre meo. Non ē meū dare vob. qdā ꝓrogatiua singlāre ut intendit. qa ñ ē ꝓsonarū acceptio apud dñm. Sz cuncta ei. Q̄ vos qq; regnū dī accipietis si digni fuerit⁹. vel ita. Non ē meū dare vobis. saluare superbis. hoc eni adhuc erāt. Si vultis accipere. p̄ humiliamini. Mecum. Et audientes decē īduati sc̄ Lccl xxv.

de duob; fr̄ib; Si turbati sc̄apli qa ita ausi sc̄ hoc p matrē petere. q̄nto magis turbarent si peccato eoz suscepta fuisset. Deo neq; dix̄ ñ sedebit⁹ ne ceteros irritaret. Sz tanq̄ vengnis pat sic. Aut interfris concordia non rūpe ret & omis sperarent. Sīlā qđ unu aut duob⁹ specialiter ꝓmittit. q̄ eum et sperant. Hic autē eos vocant ad se & ait. Scitis qa ꝓncipes gentium dñant eorū. & q̄ maiores sui potestatē exercent in eos. Non ita erit inter vos. sed q̄cunq; voluerit inter vos maior fieri sit vr minist. Et q̄cunq; voluerit inter vos ꝓmus esse. erit vr seruus. Frustra & illi immoderata questi erāt & ista indolebāt. Cū ad sumitatē virtutū ñ potentia. Sz humilitate veniāt. Hoc ei forma data ne se quam⁹ dños sciaret. Sz humiliem⁹ nos in cē & in nob cōmissis. Vñ recte quidā sapiēter dicit. ducē te constituere. Hoc exstolli. Sz esto in illis. hic etiā petrus. Non dominantes in clero. Sz forma facti gregis. Et tamē si nunq̄ grauē delinquāt. si pusillos plagā gravitas q̄ disciplina custodiat. Qui enī falsa pietate spargit ferire heli delinquentes filios. noluit apud inferos. discretū serpsit cū filius crudeli dampnatione percussit. Vñ necesse ē ut rectorē subditus & matrē pietas & patrē exhibeat disciplina. atq; solicite prudendum ne aut discretio rigida aut pietas sit remissa. Principes gentiū dñant eorū. i. populorum gentiū. & sit relatio ꝓnominis ad intellectū.

Sic filius hominis ñ venit ut ministraret sed ut ministraret & daret animā suā redemptionē ꝓ multis. Sz quib; paratū ē a patre meo. Non ē meū dare vobis. Sz cuncta ei. Q̄ vos qq; regnū dī accipietis si digni fueritis. Sed ita. Non ē meū dare vobis. saluare superbis. hoc eni adhuc erāt. Si vultis accipere. p̄ humiliamini. Mecum. Et audientes decē īduati sc̄ Lccl xxv.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Dedicatione ecclę. Terribilis est locus iste.

.xxvm. capitulum. Ingressus ihs pambulabat iericho.

uoluntate ei⁹ fiolii nichil pderet ſ⁹ ab eis
Erant illi qlā. Lebge a) lv. cxvii.
Dñe g⁹ pauci ſ⁹ q⁹ ſalui fiāt. Ipse aut̄ dix̄ ad
illos. Contendite intrare p angustā portā. qr̄
multi dico uob querēt intrare. & nō poterūt
Cū aut̄ intrauerit pat̄ familias & clau
serit ostiū. dicetis. dñe. dne. api nob. Et respō
dens dicet uob. Nescio uos unde sitis. Hon
nunc lux tenebras. i. ñ aspicit. qa si aspi
ceret tenebre. si ēent. sūt familias ē. xp̄e.
q⁹ ubiq; totus est. ex diuinitate. sunt g⁹ ē illis
qs in celeſti patria letificat. ſ. qui foris ē ad
huc est. qs in hac pegrinōe certantes occul
tus admirat. Intrabit aut̄ cū tota ecclia
ad ſuu contēplationē pduicet. claudet osti
um cum reprobis tollet locū penitētie. Q⁹
foris stantes pulsabunt. i. a nobis sēgan.
nisdā. q⁹ contēpserē fructū ipl⁹ orationis.
Tunc incipietis dicē. manducauim⁹ coram
te & bibim⁹. & in platis nr̄is docuisti. hoc
simplicit̄ potest intelligi de iudeis nullā
fidei spem habentib⁹ & arbitrantib⁹ sē placere
dño si ueterē ad templū deferēt. & ibi eo
rū dño epulent⁹ pphetarū lectiones attenden
tes & nescientes ſ⁹ esse regnū dei in esca & po
tu. ſ. in ruditate & ſpu sūo. Vel nisi hoc potest
sentiri. manducare & bibē coram dño eos q⁹
uerbi pabulū audituare susceptunt. sed
opa ſ⁹ facere. nō sequēt̄. & in platis nr̄is
docuisti. Sēptima ætas cliū est. in locis ob
scurioribus. qa exponēdo qs⁹ frangit & ⁹
glutinat. ⁹ p⁹ ē maioribus. qa tra sorbet⁹
ut inueniat⁹. Et dicet uobis:
Nescio uos unde sitis. Discedite a me oēs
operarii iniq̄tatis. ibi erit fletus & stridor dē
tiū. Non legalium festiuitatū epulatio ad
mittit quē fidei pietas ſ⁹ cōmendat. ſ⁹ scie
ntia scripturarū dō nocū facit. quē opū
iniq̄tas ubiq; ei⁹ indignū ostendit.
Cum uideritis .l. clxxiii. lxx.
abraā. & ysaac. & iacob. & oēs pphas
intrare i regnū dei. uos aut̄ expelli foras

& uenient ab oriente & occidente. & aq̄lone
& austro. & accumbent i regno dei. Lebgeu a) ecce
Et ecce ſ⁹ nouissimi q⁹ erāt p̄mi. & ſ⁹ p̄mi R eyt.
qui erant nouissimi. Lecgcv. cxvii.
Et ingressus pambulabat iericho. Et ecce
uir nomine zacheus & hic erat princeps pu
blicanoꝝ & ipse diues. Et querebat uidē
ihesum ſ⁹ ēet. & ſ⁹ poterat p turba. qa statura
pusillus erat. & p̄current ascendit i arborē
ficomorū ut uidet illū. qa inde erat transi
turus. Ecce camelus deposita gibbi sarcina p
foramē acus transit. hoc ē diues & publican⁹
relicto onere diuitiarū. Contēpto censu
fraudiū angustā portā arrāq; mā que du
cit ad uitā ascendit. Et qa deuotione ſ⁹
di ad uidendū saluatorē qs⁹ natā minus
habebat ascensu supplet. arboris usus qs⁹
rogare ñ audebat dñice susceptionis bene
dictionē accipit. q⁹ desiderabat. Qua etiam eū
turba ipius confusio multitudinis ē que
uerace sapientie unde nequit meritō ſ⁹ in
turba. ſ. plebem transgressus inscia que desi
derat aspicit. Zacheus aut̄ in ter p. retrō
nuntiatus & significat credentes ex gentib⁹
p occupationē temporaliū depressos ac imm
mos ſ⁹ a dño sanctificatos. Ingressū iericho
saluatorē uidere quer⁹ diu gre fidi qua
saluator attulit participare cupiunt. ſ⁹
turba nouę uniuersi consuetudinis tar
dat. Itaq; necesse ē ut pusillus turbę ostā
culi transcendebat. Arena relinquat
arborē crucis ascendat. Sicomor⁹ ficus di
citur. arbor⁹ solus moro similis. ſ. altitu
dine⁹ p̄stans dñe p̄sit. cui & altitudine celsa ñ cupat.
Et dñica crux credentes altitudine ficus ab in
credulis irridet⁹ ut fatua. Iosephi ñ inq⁹
apls p̄dicam⁹ xp̄m crucifixū. iudeis q⁹dē
scandalum gentib⁹ aut stultitiā. ipsis aut̄
uocatis iudeis atq; gentib⁹ xp̄m dei uirtutē
huius & dei sapientia. Et arborē pusillus ascen
dit. dum q⁹ libe & humilis & pe infirmi
tatis conscia clamat. Michi aut̄ absit glo

Lucas. Ingressus ihs pambulabat iericho.
& reliqua.

Lucas. cū aut̄ intrauerit pat̄ familias & cetera.

ñe incipietis foris
stare & pulsare
ostium

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Trinitate fer. vi. Indictione ii. p pentec. Factus est dominus.

xxx. Capitulum. Egredientibus eis ab hiericho.

riam. nisi in cruce dñi nr̃i ihu. x̃. q̃si transeunte dñm nr̃m ihm cernit. q̃ in cruce mitho ceteth sapientię q̃ntũ potest intendit. de mq; inde. i. in illa parte ẽ̃ sicut erat ubi sicomor. ut ubi creditur. ut ę̃ multum seruaret. ę̃ grãm semi naret. Sic enĩ ueniebat ut p iudeos transiret ad gentes. Et cũ uenisset ad locum. suspiciens ihc uidit illũ. Jã enĩ subli mitate fidei mẽ fructus nouorũ operũ. uel fidei facũda altitudine arboris eminebat. p̃ p̃cones autẽ ubi sui in q̃b; erat ihc ę̃ loquebatur. uenit ad popl̃m nationũ. q̃a passionis eius fide iã sublimis erãt diuinitatẽ ei. ag̃sce ardet. Suspiciens uidet. q̃a p fidẽ a terrenis eleuatũ eligit eligentẽ. ę̃ amat amantẽ se.

Et dixẽ ad eũ. zachee festinans descende. q̃a hodie in domo tua oportet me manere. Et festinans descendit. ę̃ excepit illũ gaudens. Mutat. mutatur. q̃a si fidũ audierunt uocẽ mutauerunt. audierunt affectũ. Itaq; hodie in domo pusilli zachei oportet illũ manẽ. i. noua lucis gr̃a. eborum esse in humili credentiũ nationũ corde. q̃ esse re. q̃ autẽ de sicomoro descendẽ. ę̃ sic in domo mansionẽ. x̃ parare. iubet. hoc ẽ q̃d apl̃s ait. Et si cognouimus. xp̃m. s; iã nõ nouim. ę̃ si enĩ mortuus ẽ ex infirmitate carnis. s; iam uiuit ex ũirtute dei. Et cum uidissent descendere. omĩs murmurabãt dicentes. q̃a ad hominẽ peccatorẽ diuertisset. Manifestũ ẽ iudeos semp gentiũ odisse. ut si intellexisse salutẽ. ẽ. etiã fideles fratres dixerẽ adũsus apl̃os p̃cipuẽ. Quare intrasti ad uiros p̃putiũ habentes. ę̃ manducasti cum illis? Stans autẽ zacheus dixẽ ad dñm. Ecce dimidium bonorũ meorũ dne do pauperib. ę̃ si q̃d aliquẽ defraudaui reddo quadruplũ. Zacheus stans. hoc ẽ in fide quã ępat p̃sistens ostendit se ẽ omĩno conũsũ ad dñm. Ideo si quẽ aliq̃d defraudauit reddit quadruplũ. q̃a in antiquis ecclię statutis decretũ ẽ ut q̃ aliena inuadere si erat ipunitus. s; cum multiplicatione omĩa restituat. In legib; q̃q; scis tamẽ habẽt ut q̃ rem subripuit alienã in quadruplũ ei restituat cui subripuit. Vbi autẽ zacheus dimidium suoꝝ se pauperib; erogaturũ facile spondet. ut etiã totũ dare si recusset minimat. Et ait ihc ad eũ. q̃a hodie salus huic domui facta est. eo q̃d ipse filius sit abrahę. filius abrahę dicit nõ de ei stirpe generatus. s; ei fide imitat. Salus quę olim fuit iudeis. hodie illis ex popl̃o nationum credentibus in dñm. vñ apl̃s. Si autẽ uos x̃. q̃ sem abrahę estis. L. cc. xxvi. q. cl. x.

Uenit enĩ filius hominis quere ę̃ saluũ facere. q̃d prius. vñ alibi. ñ uenit uocare iustos. s; peccatores in penitentiã. q. cc. v. Rex. xxvi. Egressus est. Et egredientibus eis ab hiericho. L. cc. xxx. nul. iericho. secuta ẽ eũ turba multa. Multi latrones eunt in iericho. q̃ egredientes de iericho solitus in iericho inter ficere. Et ideo dñs eũ discipulis suis uenit liberare uulneratos. Et ecce duo ceci ex quib; erat bartimeus filius thimei sedentes secus uiam audierẽ q̃a ihc nazarenus transiret. ę̃ clamauerẽ dicentes. dñe miserẽ nr̃i fili dauid. Q̃s marcus de altero ceco tacet. ita sol̃uitur. ut illa sol̃uta ẽ questio de duob q̃ legionẽ demonũ patiebant in regione gerasenoꝝ. Jam duorũ ceco rũ unũ fuisse famosissimũ in hoc apparet. q̃d nomen etiã patri eius cõmemorauit. Lucas ũ quãius omĩno eodẽ modo factũ de ceco cõmemoret. tamẽ in alio ceco intelligendũ. p̃ eo cõmemorare miraculũ. Verba autẽ ceci increpabat eos. ut tacerẽ. dicebãt illi magis clamabãt dicentes. Dñe miserẽ nr̃i fili dauid. Talis natura fidei. q̃d quanto magis urget eo magis accenditur ut eni fides secura est in precibus. Et steterunt ihc ę̃ uocauerunt eos. ę̃ ait. Quid uultis ut faciam uobis. Dicunt illi. Dñe ut aperiant oculi

Dicit quidã dãpna sibi legib; restitui nouecuplũ. s; hoc dicẽ nouenarium. q̃ duplũ alii multa. punit romana lex.

Sacerdos. Egressus est ab hiericho. ę̃ ceteros.

Gray Scale

xxxi. Capitulum. Cum appropinquasset Ierosolimis et venisset.

nostri. Filius david oculos illuminare non potest. filius autem dei potest. Ideo interrogo quid vultis. Tunc illi quiam non dixerunt domine ut aperiantur oculi nostri. Et diu dixerunt fili david suspensa est sanitas. Mox ut dixerunt tantum modo domine. infusa est. Ideo etiam interrogat ut orado rationem exequitur. quia vult hoc a nobis peti quod prenoscit a se concedi. Vel ideo requirit ut credamus non nisi confitentem posse salvari.

Misertus autem eorum ihesus tetigit oculos eorum. et confestim viderunt. et secuti sunt eum magnificantes dominum. et omnis plebs ut vidit dedit laudem deo. Tetigit oculos eorum carnaliter non verbo. quia david filium eum dixerunt. Sanavit ut deus. quia crediderunt. Transiens quidem cecos audit. stans vero illuminat. quia per humanitatem suam nostre cecitatis vocibus compatitur. sed per potentiam divinitatis lumen nobis gratie infundit. Videt autem et sequitur ihesum tem. bonum quod intelligit operatur. hic talis et proficit et alios ad laudem dei accendit. Laudat plebs deum non solum pro ipso munere lucis. sed et pro merito fidei impetrantis. non solum quod potenter et misericorditer illuminat. sed quia etiam clamore fidei firmiter clamantis exaudit. Typice ceci appellantur. quibus necdum dicere poterant in lumine tuo videbimus lumen. Secus viam dicit quia videbantur habere legis noticiam. sed viam que christus est ignorabant. hos quidam intelligunt phariseos et saduceos. alii vero utrumque populum quorum alter legem scriptam. alter naturalem habebat. Si ceci referuntur ad iudeos. tunc probam intelligendi est ethnicos. Si ad utrumque populum. de utroque populo erat turba. Aliter. Secundum quosdam ceci significant duos populos ex gentibus. unum ex cham. alterum ex iafeth. ceci erant quia non apparuerat eis lux unigeniti. Audierunt gentes de transitu ihesu secundum testimonia prophetarum annunciantibus apostolis. Cum iam egressus esset ab iericho. id est de hoc mundo. Iericho quippe luna interpretatur per quam defectus nostre mortalitatis intelligitur. Appropinquans quidem dominus iericho secundum lucam ceco lumen reddidit. quia ante passionem populo tantum iudeorum predicavit. proficiscens vero de iericho gentes illuminavit. quia post resurrectionem et ascensionem per apostolos et iudeis et gentibus et ne divinitatis et assumpte humanitatis archana patefecit. Quod marcus unum illuminatum scribit ad gentium salute specialiter respicit. quarum cecitas notissima erat. Matheus recte duos dicit illuminatos scribens hebreis. Sciebat enim noticiam dei pervenuram ad gentes. Unde etiam asinum et pullum refert simul adductos domino. cum ceteri tres euangeliste solum mentionem faciant asini. ut pote scribentes ecclesie gentium. Vocat dominus marcum cecum clamantem ad se cum populo gentium scientiam veritatis desiderantem per suos predicatores verbum fidei committit qui dicunt cum propheta. Accedite ad eum et illuminamini. Et iterum. Surge qui dormis et exurge a mortuis et illuminabit te christus. Proiecto vestimento accepe facultates et retinacula mundi. Animequior. id est animequioris. scilicet constantior.

Beda in lucam. Dum conditor noster appropinquat iericho. cecus ad lumen redit. quia dum divinitas defectum nostre carnis suscepit humanum genus et ne claritatis lumen quod amiserat recepit. Cecus sedet iuxta viam dum incipit credere in ipsum. et dicit. Ego sum via. quod dicat dum rogat. Unde sequitur et clamabat. Et ihesum venientem precedunt et increpant tumultum carnalium viciorum designant. que cogitationes nostras dissipant. voces cordis in oratione perturbant. ne ihesus cor illuminare accedat. Sepe occurrit cordi fantasmata peccatorum que fecimus et turbant animum. sed tunc ardentius clamori orationis insistendum est. Quando fantasmata occurrit aliquatenus ihesum transire sentimus. cum vero orationi vehementer insistimus. tunc in nobis stat ihesus et sic lux amissa reparatur.

Et cum appropinquasset. xxxi. Marcus. xxxxii.

Matheus. Cum appropinquasset Ierosolimis et venisset bethphage. et reliqua.

ierosolimis et uenisset bethphage ad montem
oliueti. tunc ihesus misit duos discipulos dicens
eis. Ite in castellum quod contra uos est et statim
inuenietis asinam alligatam et pullum eius cum ea.
alligatum cui nemo umquam hominum sedit solvite eum et
adducite mihi. Et siquis uobis aliquid dixerit dicite
ei quia dominus opus eorum desiderat et confestim dimit-
tet uos. Bethfage sacerdotum uicus est et erat et
confessionis uinculum portabat typum.
quia domus bucce interpretatur sulcbre quod refer-
tur situs in monte oliueti. cum sit olei natura lucis
ministra et laborum dolorumque solamen. quia confiten-
tes peccata sua christo adherent quos nos unctione
spiritualium et scientie luce refouet. Hec autem ab-
sconditur ciuitas supra montem hec posita.
mittit discipulos in castellum quod contra eos est.
ut per illos totius contra positi orbis munitiones
penetret. Asina et pullus iudei sunt et gentes.
propter quasdam similitudines. Est enim hoc animal immun-
dum. et preteris iumentis stultum et infirmum.
et ignobile et oneriferum. Sic fuerunt homines
ante christum ligati etiam a diabolo erant. nec
sua uirtute euadere poterant. Nam sicut nauis
fracto gubernaculo illuc ducitur quo tempestas impel-
lit. sic homo diuine gratie auxilio perdito per peccatum.
non quod uult agit sed quod diabolus. Et sicut primum
in potestate populi est facere sibi regem quem uult. fac-
tum autem de regno repellere iam non est in potestate eius. et
ita uoluntas populi in necessitatem conuertitur.
sic homo priusquam peccet liberum habet arbitrium si
uelit esse sub regno diaboli. Cum autem peccan-
do ei subiungatur non potest de potestate eius
exire. quia uoluntas est conuersa in necessitatem.
hoc est quod peccatores solent dicere. Vellemus esse sa-
lui sed non possumus. Verum dicunt. sed non habent excusa-
tionem. quia primum potuerunt non esse sub potestate
diaboli. de qua nisi solus deus nemo potest eos
eripere. Populo quidem nationum perfidie uinculis
irretito nemo umquam hominum sedit. i. nullus
doctor frenum correctionis contulit quo uel
linguam a malo cohibere uel in uiam uite co-
geretur ire. Sedebat namque illi homo. i. ad uitia

tem eius reiecerit docendo siquis rationabilis eius
stultitiam deprimendo corrigeret. Unde non immerito
duo discipuli. duo ordines predicatorum intelli-
guntur. petrus et philippus. quoniam ipsi primum gen-
tes adduxerunt ad christum. Philippus samariam
quasi asinam. petrus cornelium quasi samarie
pullum. Bini uocantur apostoli. bini mittuntur. quia
caritas non est in uno. Unde scriptum est. Ve soli.
Duo educunt hebreos de egypto. Duo por-
tant botrum de sancta terra ut semper prepositi iun-
gant operis scientiam; duo mandata de duobus
tabulis proferant duobus fontibus abluantur et am-
bulant et duobus uectibus archam domini portent.
et inter duo cherubin dominum cognoscant spiritu
et mente psallentes. Soluite inquit per doctrinam
et per miracula. de quibus dicitur. Quecumque solueritis
in terra. erunt soluta in celis. Alteri alligant
ut possideant. christus soluit ut teneat. Con-
festim dimittet eos dominus uidelicet qui recre-
ationis desiderat ut omnis creatura suo
seruitio mancipetur. Primo homines uocantur per
doctrinam et miracula apostolorum. deinde dimit-
tit eos dominus in arbitrio suo. ut uel in fide qua
uocati sunt remaneant. uel in antiquas consue-
tudines redeant. iudei uidelicet in suas
superstitiones. gentiles uero in spurcicias suas.
Illud quod uocati sunt dei est quod autem digne in
uocatione uiuimus nostri partim et dei est. Et
hoc est quod ait. dimittet eos. non ad diabolum
sed in arbitrio suo. M. ccix. R. cxviii. L. ccxxxii.

Euntes autem discipuli
fecerunt sicut precepit illis ihesus. Soluentibus
autem illis. dixerunt domini eius ad illos. Quid solui-
tis pullum. Illi dixerunt quia domino necessarius est.
et dimiserunt eis. et iactantes uestimenta sua
supra pullum duxerunt ad ihesum. et eum desuper
sedere fecerunt. Marcus scribit pullum ante
ianuam foris in biuio ligatum et inuentum.
Ianua est ipse qui ait. Ego sum ostium ouium.
per me siquis introierit saluabitur et pascua in-
ueniet. His pascuis populus gentium carebat.
dum extra ianuam in biuio ligatus stabat.

Recte in bruto. quia ñ unã fidei uiã tenebat: ſ; dubioſ calleſ erroneuſ ſequebatur: q̃ in lubrice arbitrij mẽ mortẽ & uã dubitabat. Multoſ q̃ppe dñoſ habebat q̃a p multa dogmata uar⁹ raptat⁹ erroribꝫ: q̃s uerus deſeruiebat: ꝛc demoneſ cũ poſſidebant S; dñatũ ſ uendicare ñ poterant: q̃ſ dñs fecerat ñ natura ſ; culpa. & ideo cum dñs ducẽ unuſ agnoſcit. Hã & ſi multi dñ & multi dñi. gñaliter tamẽ unus ds & unus dñs. Q̃ꝫ g̃ in ſoluendo uñ pullo contradixerẽ audito dñi nomine q̃eſcunt: quia magiſtri errorũ q̃ doctoribꝫ xp̃i liſtebant: eaſq̃ ſuaſ tenebraſ defendere donec miraculiſ atteſtantib⁹ di ut⁹ emicuit. Sic g̃ liber credentiũ ppls. q̃ dñi corde portet adducat; ueſtes aplor⁹ ſ; p̃cepta diuina. & gñã ſpualiſ q̃b; ẽpitudo mẽ carniſ tegit: huiſ p⁹ nudi popli. ſ; modo aplos ornati xp̃m ſeſſorẽ habent: ut ſi regnet peccatũ in laſciua a carne: ſ; iuſticia & pax gaudiũ in ſpũ ſc̃o. ꝟ cc vn .a. ci.

Hoc autem factũ e ut ipleret q̃d dictũ e: p ppha dicente. Dicite filiæ ſyon ecce rex tuuſ uenit ẽ manſuet⁹ ſedens ſup pullũ aſine ſubiugaliſ. Hoc p ppha & zacharia ſcriptũ eſt. a cui ſemita q̃ arbis & iohes mi nime recedunt. & ſi ſiba ponãt diuerſa. Et quia ipſa e ierlm quæ ſyon dicit bonoſ in illo ecc⁹ pplo. Dicite ei p̃dicatoreſ: ne timeat ſ; exultans agnoſcat regẽ ſuũ mites regentẽ ad regnũ gloriũ p̃ducentẽ: ne cũ reprobis dicat. Non habem⁹ regẽ niſi ceſarẽ. manſuet⁹ uenit ñ ſedens in curru aurea purpura fulgẽſ. nec ſup equũ duſ cordiæ amatorẽ. ſ; ſup beſtiã pacis amicã. Sedm litteraꝫ in paruo tamẽ ſtilũ ſup uestimẽta q̃ aſal ſi uidet ſeduiſſe dñs. ſ; magiſtroſ ꝛc pertit ut pullo uſuſ ſit ad ſedendũ aſina ducta libera. mihi autẽ ſup utrũq; poplin ſub dño ea⁹ humiliatũ ſedit. petro & paulo miſſiſ ad eoſ. Qui⁹ g̃ laſciuia & mdo mit⁹ gentiliſ ppls credidit exemplo filiũ de ſynagoga q̃ iugũ legiſ trasceat. Vñ refertur pullus fuiſſe filiuſ aſinæ ſubiugaliſ; conſidera q̃a ſic hoc genus iniũa ſi q̃d erat in ſimplicitate erat & ñ in aſperitate. ita hominel q̃ credidere mxp̃m ex utroq; pplo ante xp̃m ñ imalicia ſ; ignorantia peccauerẽ. ꝟ ec non cognouerẽ diſcipli ei⁹ p̃mũ ſ; q̃n glificatuſ e ihc. tunc recordati ſũt q̃a hæc erant ſcripta de eo. & hæc fecerẽ ei. poſtq̃ uidelicet uiuẽtẽ ſuã reſurrectionis oſtendit: recolentes diſcipuli quæ uiderãt cognouerẽ q̃a ſcim pphiã in pullo ſedit & ñ alia fecerẽ ei q̃ illa quæ erant ſcripta de illo. ꝟ .ce ix. viii. R cxvm. L

Eunte autẽ illo. multi ſuſtinebant ueſtimẽta ſua in uia. alii autẽ ſcedebãt ramoſ de arboribꝫ & ſternebant in uia. Vide q̃n ſup iumẽtũ apli poſuerẽ ueſtimẽta. ſub pedibuſ iuſſu uñi ceſ. Mandatuſ enim aplor⁹ ſtituit xp̃i am. & adhortant legiſ autẽ mandata cõculcant. i. cõtemnũt & ceteraꝫ conſuetudines iudaice: Veſtimẽta nanq; turbæ ſ; legis: mandata in uia. i. in xp̃o a xp̃ianis conculcata. Turbæ enim quæ ueſtimẽta ſua ſtrebãt in uia credentes. Sed ex occaſione q̃ uidentes & agnoſcentes xp̃m. glãm quã habebãt ex lege deiecerẽ in uiã. ſe ipſos humiliantes & cum aplo dicentes. Que m̃ fuerẽ lucra hæc eſtimaui ppẽ xp̃m detrimenta. & arbores arbitror ſterc⁹a eſſe ut xp̃m lucrifaciam. Q̃ autẽ ramoſ de arboribꝫ ſcedebant ſ; credentes & eruditi doctores. q̃ ex ppls acquirentes exempla quaſi de arboribꝫ ramoſ gentilem poplin ſtrauerẽ in uia. i. i xp̃o. ut ſine offendiculo iniuriaret i ſcia riũ di. ſcilicet. Saluator iumẽto inſidens ierlm tendit non ſolũ q̃ndo cuiq; fidei animã regens ad pacẽ mentis uiſionis ducit. ſ; etiã cũ ſcẽ eccliæ unitatẽ p̃ſidet. & eã in ſupnæ pacis deſideriũ accendit. Pedeſ iumẽti ſ; extremi q̃s ad iudi

candū constituunt apls. q. & si nō dorsū in
quo sedet dns. q. & si nō sint eī instruunt
cum militib; a lobe. Multi quippe uestimēta sternunt in uia. quia exercitus martyrum corpora sua aliīs uidelicet regumēta p̄ dño dant. quo sequentib; electus calle faciant recte uiuendi. In uia demq; sternunt uestimēta. q. corpora sua p abstinentiā edomant ut dño iter ad deū cōparēt uel exempla bona sequentib; p̄beant. frondes. ū uel ramos de arboribus secant. q. patrū sententias uel exempla carpiunt & in uia dei ad auditorū animū uementer. humilī p̄dicatione sternunt. Justitia q. ut palma floret. anguste in radicib; late flo ribus & fructib. cui bonus odor. & sē & sternunt uiā mandatorū dei bona fama. Secx.

Et cū appropiaret iā R. cexx. ad descensū montis oliueti. cepunt omnis turbe descendentis gaudentes laudare dm uoce magna; descendente dño de monte oliueti. i. humiliante se ad infirmitatem nre carnis cum sit in forma dei. cū illo descendunt turbe. i. humiliant sub manu ei. q. iā indigent ut ab eo exaltent. MRIA

Turbe autē que p̄cedebāt & que sequebant. clamabāt dicentes. osanna filio dauid. benedictus q. uenit rex in nomine dñi. pax in celo & gla in excelsis. Benedicet q. uenit in regnū patris nri dauid. osāna in excelsis. Precunt. pbe secunt apli. abyssus abyssū inuocat. i. lex legē alteram. p̄celsit iudaicus popls. secure & gentilis. omnis fidelis clamant filio dauid. osanna qđ latine dicit salus. qa credunt dauid. di filiū unū filiū saluare creno. ut iustū anglōrum ruinā edificet. confitent. & eiā benedictū q. uenit in nomine dñi. i. patris sui. qui filii de patre suscepit nomen. & pater de filio Benedictio que fit in deo. confessio sola est. & laudatio bonaq; que p̄stita sit ab eo. Benedictio ū que fit ado in nob impletur

dū eius beneficiis implem. Que autē nudi fideles crediderē uenturū. hunc nos uenis se credim. In cui laude celestia. & terrena conueniūt. qa quo nascente celestes uirtutes decantant gla in excelsis deo. & in tra pax hoīb; eode mundi p̄cipe triumphaturo mortales uice laudis rependitur dicentes. pax in celo & gla in excelsis. Cur be quide refecte deq; panib & duob piscibus. uoluere rapere & constituere regē. sed ipse fugit in montē. Hunc autē ut reperiit uocis eorū q. regnū dauid restauratum uni meo concinunt. in q. apte docet. quod gen impiū esset rex in celis si tm in terris. ad qđ p contemptū mortis & glām resurrectionis p̄meret. hic p resurrectionē aut discipls. Data e michi omnis potestas in celo & in terra. Consonat laus tbe uoci gabrielis. qui ait mat dñi. hic erit magnus. & filius altissimi uocabit. & dabit illi dns ds sedē dauid patris ei. & regnabit in domo iacob in eternū. Recte q. clamāt osanna in excelsis. i. salua nos in celis. ubi scilicet omne genu flectit celestium terrestrium. & infernorum. Notandū qđ osanna hebraicū ubiq; cōpositū est ex corrupto & integro. Salua namq; sine salutifica apud eos dicit osi. & anna e interiectio despicatus. denique in psalmo. c. e. vii. ubi lxx. interpretes transtulere. o dne salua me fac. in hebreo sic pōtū est anna. adonay osianna. q. mēs nr ieschuiginnus elucidans ita transtulit. obsecro dne salua. obsecro. i. de namq; significat o dne p mē iectionē obsecrationis. q. obsecro dne p ipsū uerbum obsecrationis. Osanna itaq; salua obsecro significat. consuetā uocali q. uerbū antecedens terminat cui p̄fecte dicit osi. Quod metrici scandentes ūsib; sinalimpha uocant. quāuis sēpe in medio uersu scandentes transiliant. In hoc autē ubo osanna. y. littera ii scribit. In hoc autem

·B.

·B. i mīr.

& triumphū ascensionis

osanna

·sēc.

Synalimpha

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Jdñica .xi. p̄ pentec̄. Deus in loco sc̄o suo. liber

.xxxii. capitulum. Appropinquante ihs ciuitati fleuit.

uerbo ꝙ̄ scribit̄. s. sensu loquendi saluo fine dic̄. inchoauit. a In exitu aut̄ ēba multa que uen̄t ad diem festū. cū audis sent qa uenit ihc̄ ierosolimā. acceperūt ra mos palmarum & processer̄t ei obuiā. & cla mabant osanna benedictus q̄ uenit in nom̄e dñi rex isrl. Rami palmarū laudes sunt figuricantes. uictoriā q̄ erant dñm superaturi mort̄. & triumphaturū diabolum. Osanna est uox letantis uel obsequientis. ut dicunt ꝙ̄ nulli hebreo magis affectū indicans quā rem aliquā significans. sic̄ racha increpatio i dignantis cē pbet̄. Unde s. uoc̄. neq; grec cus neq; latinus hoc interpretari potuit. s. secūm sensum qđa interpretant osanna glo riā. alii redemptionē. alii salutifica. siue sal uū me fac. l. cccxcv. g. cccxcvi.

Et quida pharisei de turbis dixer̄t ad illū. magister increpa discipulos tuos. Qui ipse aut̄ dixit uob. quia si hi tacuer̄t lapi des clamabūt. Dñe magistrū appellant qa eū uera docē uouerant. Unū mira deū tia est uerantes discipulos dicē increpan dos. Crucifixū diu non ei⁹ alonge stantes ꝙ̄ audent eū confiteri dñm & mundi dñm apte clamāt. Quid hic lapides clamabūt. i. gentes comisse dñm glā mabūt. iudeis ex parte ceantes. l. cccxcvi.

Et ut appropinquauit uidens ciuitatem fleuit sup illā dicens. Qia si cognouisses & tu. etiā dē in hac die tua que ad pacē tibi. nunc aut̄ abscondita sūt ab oculis tuis. Qia uenient dies in te. & circūdabūt te inimici tui uallo. & coangustabūt te undiq; & ad terā prosternent te. & filios tuos q̄ in te sūt. Littera sic legit. Si cognouisses qa uenient dies in te. & circūdabūt te inimici tui & c. etiā tu subaudis fleres. que mo qa nescis qđ imminet exultas dū carnē uoluptatib; das. Et quidem in hac tua die. i. pspitatis claritate que ad pacē tibi est. ipsa uerbi ꝙ̄ Jesum subaudis fleres si cognouisses hec super uentura mala. s. nunc abscondita sūt ab oculis cordis tui. Uel potest a principio capi sub uno uersu legi usq; ad pacē. hoc modo. fleuit dicens. qa si cognouisses etiā mecum subaudis fleres. ruinā que imminet. dē hoc est etiā certe in hac die tua que ad pacē tibi est subaudis fleres. Hunc aut̄ absconditā scripserunt alii usus usq; ad finē capituli.

Et nō relinquent. l. ccxxxvii. ccx m. in te lapidem. eō qđ non cognouerit tps uisitationis tue. Euisionē uerūm facta esse a romanis principib; uespa siano & tito nō ignoscam. Etiā ipsa transmigrano ciuitatis nē construcre extra portā ubi dñs crucifix⁹ fuit testat̄. qđ per illa uerūm fundi⁹ eius sit. hec est causa destructionis illi⁹. qa nō cognouit dñm qñ uisitauit eā. Nō illud ppicii. Quod in cælo cognouit tempus suū. turbur. & burun do. & cicoma. custodiere tempus aduentus sui. populus aut̄ nisi nō cognouit iudicii dñi. Semel dñs fleuit sup ciuitatē cum piruā nuncuparet. s. condie plectos suos in ecclia. plangit regibus. q̄ nescūt cur plangantur. quia iuxta salomonē letant cum male fecerint. & exultant in reb; pessimis. Q̄ si dāpnatione punderet se ipsos cum electorū tactus plangeret. Sua hic die hē anima pūsa. que ēnistorio gaudet in cpīo. cui ea que ad sunt ad pa cē sē. qa dū ex reb; tēporalib; letat̄. dū bo noribus extollit̄. dū carnis uoluptate re soluit̄. dū nulla uerūtur. pene formidine tret̄. pacē habet in die sua. s. grauē scādalū dāpnationis habebūt in die extrema. Inimici sē malignū sine q̄ aiam a corpore exeuntē ob sident. q̄ in carne posita deceptorius delecta tionib; fouet̄. Uallo eam circūdant. qa reducat in q̄tatib; q̄s ppetrauit ante oculos. ad to uerā sue dāpnationis ea coartāt. Undiq; coangustāt qñ ea ñ soluti opis uerū etiā lo cutionis impotes replicāt. Tunc aīa per

Lucas. Appropinquante ihc ciuitatem fleuit sup illam dicens &c̄etera.

s. petre que scis se sē apud monumentū dñi

dñi cecit.

Johis refert ad die aīe sue dies passe uenisse herbarum fuisse et cenā ibi. sexto uno sā sē ista de ramis palmarū. Hinc q̄ fo cum pando narrant. sextā uicina passione sā fuisse. Sylueste. s. romanorum sanctū die martyrio

facta. sē que tali die ramis arbo facta fuerant. Die oī anno dicunt in die pasce hodie resurrexit dñs uel ab mille annos surrexerit.

Fer. iii. Indicta. x. Invocauit me.

xxxiii. Capitulum. Ingressus ihs in templum fecit ſi flagellum.

cogit ratione reatus ſui ad eam conſtringitur: cum caro ad puluerē urget. Tunc in morte filii eius cadunt cū cogitationes illicite ex illa pdeuntes in extrema ultione diſſipantur. ſic ſeptuum ē. In illa die pibit omīs cogitationes eoꝝ. Lapis ſup lapidē molligit dura cogitatio ſup duram cogitationē. Puer ſam aiam uiſitat ds cotidie ſpecto. aliq̄n flagello. aliq̄n miraculo. ut quę neſcit audiat. aut dolore cōpuncta redeat. aut inſcius de uita ſcit erubeſcat.

Et cū intraſſet. ccxvii. M. ccc. ierosolimā cōmota eſt uniuſa ciuitas diceſ. Quis ē hic. ppli dicebant. hic ē hic ppha nazaret galilee. Intrat ciuitas frequentā turbe neſciens de eo ueritatē cui obuiam cum laudib; occurrē. Admiratiō. ſi inceps confeſſio. ut ad maiores puenat. ccxvi. M. ccc. xl.

Et intrauit. R. ccxvi. ccxxxviii. xvi. hic in templū dī. Ingreſſus templum dedit no bis exemplū. ut q̄cunq; un' pmū domum orationis ſibi ē adeam. & p orationes deo cōmiſſas ad agenda negotia ſecedamus; deinde oſtendit in templo q̄a pdicta ruina maxime ex ſacerdotū culpa fiunt. & in de radix pditionis poſſit. Medic quando ad infirmū ingredit. de ſtomacho ei ſtatū mirogat. ne ſi infirm' fuit totū corp' infirmetur. cor autē & ſtomachus ſacerdotū intelligit. p q. populs ſpualiē gubnari debet. Vñ ſi ſacerdotes peccauerit. totus pplus uertitur ad peccandū. Vnde q̄ſq; autē eni, pro ſuo peccato reddet rationē. ſacerdotes autē ſi tantū p ſuis ſi; p omīū ſubiectorū peccatis. Et quēadmodū uidens arborē folijs pallentib; marcida intelligis. q̄a aliq̄ culpā habet ex radicē. ita dū uideris pplm idiſciplinatū ſine diabolo cognoſce quia ſacerdoti ei' ſi eſt ſanū. Et cū fecisset q̄ſi flagellū de funiculis eiciebat omīs uendentes & emētes in templo. oues q̄q; & boues. & numulariorū effudit. & arbe-

Scdm arbeum. Ingreſſus ihs in templū fecit q̄ſi flagellū de funiculis eiciebat omīs uendentes. & cetera.

das uendentiū colubas eūtit & dicit eis.

A Auferte iſta hinc. & nolite facē domum patris mei domū negotiationis. Septuū ē domus mea dom' oratiōis uocabit omīb' gentib'. uos aut fecistis eam ſpeluncā latronū. Et ſi ſinebat ut q̄ſq; transferret uas p templū. de uasis mercationis medijs non de uasis deo dicatis. pene regi omīb; iudeoꝝ pplo affluente ad templū. diu in toto orbe famoſiſſimū. in numerabiles immolabant bothę. taurorū. arietū. hircorū. maxime in feſtis diebus. pauplb' ne abſq; ſacrificio eēnt pullos columbarū & turtures offerentib'. S; cū plerūq; ſi haberēt uictimas delonge uenientes. exogitauerē ſacerdotes q̄n pda de populo facerent. ſcilicet ut aialia ſacrificanda ſi habennb; uenderēt. & ea rurſū recipēt. S; cū accidēt ut q̄dā pauperes eā non haberēt unde auer emerent. poſuerē ibi ſacerdotes numulariōs q̄ mutuā ſub cautione dabant pecuniā. Sed q̄a lex pcipiebat ut nemo uſuras acciperet excogitauerē aliā techinā. ſcil. ut p nūmularios collibiſtas facerent. Cui' ubi ppetatem latina lingua ſi exp'mit. Collibia dīr apud eos quę nos dicimus ſiliqua munuſcula. ubi grā. ut frictū uuarū q̄ paſſarū pomorū dulciū grānū. & collibiſte p uſuris accipiebāt uarias ſpes. ut q̄ſ nūmo ſi liceret. in bis rebus exigerent. q̄ nūmis coemunt quaſi ſi hoc ipſū ezechiel pdicauit dicens. Vſuram & ſuplus habundantiā ſi acceperit. hoſ omīs eiecit de templo. In contrario namq; nemo aliq̄d agē debet. niſi id ad id factū ē. unde & nom habet. Latē ē q̄ templū dī ſpelunca latronū comūnit. qui lucra de regione ſectantur. p ſcelera du bitū ſi erat q̄n reſidentes in templo q̄dā ſi damnis leſiones quererēt. Sdm myſtcos intellectus cotidie ihc ingredit' patris. & eicit de eccliā omīs q̄ ſua querē in ea ſi q̄s di ſē. & ideo unū' eiminis habet unde

Scendū q̄a iuxta mā vatu legit. de am chis

templū

uendentes parit & emittes. Qui peccata peccatis addit quasi funem nectit. q flagelletur uel liget funiculi. g. qbus negotiatores ejiciunt sunt incrementa actionum malarum. Vñ elyas. Ve qui trahitis iniquitatem in funiculis uanitatis. Et salomon. funiculus peccatorum suorum unusquisque constringitur. p boues celestis doctrine predicatores significat. Vñ aplus. Bouem triturantem os non infrenabis. Boues g. uendunt q. pprecio scripturas exponunt uel ut accipiant laudes & honores a plo. Vendunt enim oues. i. plebem cui diabolo uel ira. oues innocentes sua uel ira uestendis pbent. p has g. significantur hic opa mundane. dum p humana laudes gerunt. Qua g. talium ira doctrina dissolenter reprobat. oues q. & boues dicit. Illum os ut mutuo dant in ecclia. q non simulate celestibus. s. aperte questibus terrenis deseruiunt. Et g. & missas subiunxit ibi qua in fine ipse res quas dilexerunt destruent. ppter auaritia sacerdotum. altaria dei inse nimula

Crisostom. rium appellantes. Mensas g. nummulariorum eorum significans qa in templo dei non debent esse nummi. nisi spuales. i. q di imaginem portant. non imaginem diaboli. Aut certe missas nummulariorum. i. sacerdotum die scripturas nouo enim testamento succedente pene euerse sunt scripture illorum. Quid faciunt in templo multe columbe uenales. et q una gratuita columba descendit in templum corpis xpi. Ja non erit placitura deo templum. i. ecclia in sacrificio colubarum. s. in spu sco. Vñ ppha. Non accipiam de domo tua uitulos. neq; de gregibus tuis hircos. Quia mee sunt omnes fere siluarum. iumenta in montibus. et boues. Cognouit omnia uolatilia celi. Non unde dns sacrificia non fide. Vñ taurus et oblatus p unum de grege. Vendentes aute columbas in ecclia sunt illi qui uendunt gratiam spe sci. ut subtectos pplos deuorent. de qbus dicitur:

Qui deuorant plebem meam sicut escam panis. In cathedris magistrorum dignitas indicatur que ad modulum redigi cum mixta sunt uices. Illos qq; pariter dns intra scam ecclam detestatur. q p sacros ordines eam ppter sacros ordines ad eam ppmquires non eisdem ordinibus uirtutum merita. s. subsidia uite presentis exquirunt. Quando aliquod pactum ppter mistarum suas in omnibus q uel ficte bona uel apte mala faciunt in ecclia agnoscant qa dns fecit flagellum de restibus peccatorum suorum. & ammonet eos ut mutent se & si sint negotiatores. ne tandem audiant. Ligate illis manus & pedes. & ejicite in tenebras exteriores. Amplius templum dei in ciuitate est uita religiosa in plebe. Et multi dum religionis habitum sacrorum ordinum locum adipiunt religionis officium in commercium terrene negotiationis conuertunt. In templo uendunt. q qs hoc qbus dare iure cōpetit. pmio largiunt. In templo emunt. q qs facere debent contēpnunt. & a patrum redimunt. Quibus dicitur scalus domum meam speluncam latronum. qa dum pius locum religionis tenent ibi per malicia occidunt. ubi p orationem unificare debuerit. Mens fidelium est dei templum quo tunc fit latronis spelunca. quando relicta scitate conatur agere unde primus ualeat nocere. Non sit g. in domo pectoris nri negotiatio. si uendentium emptium; commercia. si donorum cupiditas. Horandum siue semel factum fuerit hoc dei ecclm de templo. siue bis ut quibusdam uisum est qa tibi longe alio ordine narrat qua ceteri. nil tam repugnat narrationi modo ante recapitulanti modo sequenti pocupanti.

a .xxii.

Recordati sunt discipuli eius qa scptum est: zelus domus tue comedit me; zelo domus dei comedituq; omnia ibi pasa saragit emendare. Si emendare non poterit

to lerat gemm. fustinet paleā ut mireret ī horreū. Verbi grā. Unde ſ fīm currere ad theatrū, phibe si potes amicē ut amo neat lenit. Uxor ē seueriſſime refrenet. Sic zelus dom di cōmedit te: Si autē fri gidus & marcid dixeris in corde tuo qd ā me peccata aliena. ſufficiat mī meā am mā ſeruare dō. pfecto ſi uenit t ī mītem ſeruus ille q talentū abſcondit. .cxxii.

Et accesserē ad eū cci & claudi in tēplo. & ſanauit eos. Inē omīa ſigna uidet hoc mirabile. qd un homo ad flagellū uerbe ra tantā eat multitudinē illis qrū lucra deſtruebat ī eū ſeuientib: Igneū enī qddā arq; ſide reū uidebat ex oculis ei & dīa nitatis maieſtas lucebat in facie. .cxxii.

Videntes autē pncipes .l. .ccxxxvi. ſacdotū & ſcbe: mirabilia que fecit & pueros clamantes in tēplo. & dicentes oſan na filio dauid. īdignati ſunt & dixerē q. audiſ qd iſti dicunt. Ihc autē dicit eis. Utiq; Hum q legiſtis qa ex ore infantū & lactentiū pfeciſti laudē. modeſtare tē pauit reſponſione. ſi dixit qd caluīpnia tores audire uolebant bn facium pue ri ut mī teſtimoniū phibeant. nec rurſū ait erranti pueri. quaſi dicēt ignoſcere debeus etas. ſ teſtimoniū ptulit ex pſal mo. Si recordem turbe ſedentis & ſub ſequentis. ſupī clamando intelligimus qa infaer infantes lactentes nec intelli gunt nec laudant. Illi autē pueri lac tentes dicebāt qa ita mirabilia delecta tione excitati clamabāt qsi lacte ſua uitate puer delectat. Et omīs ſimplex doctrina lac dr qa delecta t ſic lac ſine labore dentū ſugit. a .xxiii.

Respondentes g .cl. .l. .xxxvii. iudei & dixerē. Quo ſignū oſtendis nobis qa hec facis. Non auſi man mice ſignū querē. quare ſolita cōmercia de tēplo pcē debuerit. Uerito autē purgat figurale templū. qa mundiſſimū corpus ſuū templū abōnīb; morte ſoluendū ſuſci pabit cum patre ut dīs. & hoc ē qd ſeqt.

Respondit ihc & dixit eis .a .xxiii. Soluite templū hoc. & in tb; die excita bo illud. Dixerunt g iudei. Quadragin ta & ſex annis edificatū est templum hoc. & tu tbus die excitabis illud. Ille autē dicebat de templo corpis ſui. Deſ truito achab deis templo qd ſalomon ſeptem annis pfecit. & laxata capitis tate poſt .lxx. annos ad iuſſionē cirꝰ pſe g regis edificari ceptū est. ſ filii trans migrationis illud conſumare nequierē ante quadraginta ſex annos ppter gen tis uicinarū ipugnationē. Q numerus congruit humano corpori; habent namq; phiſici formā humani corpis tot dierū ſpacio pfici. Sex pmis dieb; á conceptiōe lacte habet ſimilitudinē. xiii. ſequentib; coīt in ſanguinē. xiii. ſequentib; ſolidat reliqs .xviii. formā ad hmanā mbrorū. Sccc .xl. qb adice illū diem q corp pfect diſ cretū incipit creſcere. hic ea numerus ī litteris nominis ſcdm greccos iuenit. alpha enī deſignat unū delta quatuor. littere deſignāt adam diſpſū p .iiii. partes mun di. in filiis ſuis. Ideo in pncipis nominum partū mundi hē .iiii. littē legunt anatho le nāq; dicit orient. dysis occident. arctos ſeptētrio. mesembria meridies. & qa ī adā numerus intelligit qui est .xl. tanq de quo edificato ſub hoc numero ſumpſit xpc de adam templū corporis ſui p martē ūginē. Illi dicit uerba es. & in tra tbus. & hic de ſe ait. Soluite templū hoc. ſ ego exci tabo eū; illud excitat utiq; mundi colligi tur in unum corpus xpi. qd ecclia. Unde dicit electos esse congregatos a .iiii. uentis celi.

Respiciens .l. .ccxlvii. .R. .cxxxvi. .xviii. autē uidit eos q mittebant munera ſua

Luc. Sedens dns contra gazofilacium. & videbat quomodo mittebant in gazophilacium & cetera;

Scap ephem. cō

Scap. iii. cō.

Scrm. alpha unū .mi. qdraginta. Que quatuor

mxpo diſpſus adam & de iiii. partib;

deuentus missa.

.B. in gazophilaciū dicunt. Gazophilaciū appellatur locus ubi diuine seruant. q̄a greece philaxe seruare dr. & gaza lingua psica diuitie uocat. Erat autē archa foraīn habēs desup. posita iuxta altare ad dexterā i gredientib; domum dñi in quā intrebāt sacerdotes hostia. custodientes pecuniam que deferebat ad tēplū. atq; seruabat ad īstaurationē eiusde templi. lege ubi dicit. Videt aūt & q̄dā uiduā pauperculam mittentē era minuta duo. qd̄ ē quadrans. Et conuocans discipulos suos ait illis. Vere dico uob q̄a uidua hec pauper plus q̄ oēs misit. Quadrantē uocant calculatores quartā partē cuiusq; rei uelut loci temporis pecuniē. forsitan g̃ hic q̄rtā partē sycli. i. v. obulos significat. Moraliter intuemur. q̄ sit acceptabile deo q̄cq̄d bono animo offerimus. Cor mundū ñ subtiliam pensat dñs. nec ppendit q̄ntū meas sacrificii. s. ex quanto p̄ferat. Juxta allegoriā diuites q̄ in gazophilaciū munera mittebant. iudeos designant. de iustitia legis elatos. uidua ū pauper ecclie simplicitatē significat. Que recte pauper uocat. q̄a & superbie spūm & mundi diuitias abiecit. Vidua ē. q̄a uir ei⁹ p̄a moreretur ē. hec in gazophilacio minuta duo mittit. q̄a respectu dilectionis ei⁹ & premii seu fidei & oratiōis deficit. Hamos in exhabundantia dant. s. misericordiā in munera dī. hec autē ex eo q̄d deest illi. bona uoluntas ei⁹ q̄a q̄d potuit misit. & q̄d non potuit desiderauit. Judeus mittit diuitias ex habundantia quasi orando dicat apud se. dñs gratias ago tibi quia ñ sū sicut ceteri hominū. raptores iniusti. & cetera; ecclia omnē uictū suū i die munera mittit. quasi orando dicat. Hil meas meritas arbuo dñe dñs. ppicius esto mihi peccatori. Dixit autē ad q̄sdā. qui in se confidebāt tanq̄ iusti & aspernabantur ceteros para bolam istā. Duo homines ascenderūt in templū. ut orarent. unus pharisseus & alter publicanus. ascenderūt mente. & ascensus tēpli. xv. graduū erat. Diligenter ostendit ñ ex opib; esse gloriandū. se humiliter i gratiarū confitendū. publicanus ad humilitatē puniet ecclie. pharisseus ad negligentiā superbie. Pharisseus stans hec apud se orabat. dñs gratias ago tibi. q̄a ñ sum sicut ceteri hominū. raptores iniusti. adulteri. uelut etiā hic publicanus. Decimo tuor. se ipse quib; omnis timor arrogantiā demonstrat. ceteros aut bonū a semetipsis se habere existimant. aut si desuper datū credant p̄ meritas data tum s̄ putant. aut cū iactant se habere q̄d ñ habent. aut despectas ceteros singulariter uolunt uideri hīre q̄d ñ habent. iuste pharisseus. Vñ absq; iustificatione de tēplo discessit. quia publicano se iactat̄ p̄ulterium bis in sabbato. decimas de omnibus que possideo. Ezechiel dicit alia s̄ ostensa fuisse oculis plenas scīs. actiuis undiq; debet esse p̄fecta. s. nos sepe dū alios reb; intendimus. alias negligimus. Pharisseus ad absti nentiā. ad misericordiā oculum habuerat. s. ad humilitatis custodiā ñ habebat. Et q̄d̄ p̄dest cauteriem custodire. si unus foraīn rehnq̄atur unde ab hostib; mittetur. Et publicanus alonge stans nolebat nec oculos ad celum leuare. s. pectebat pectus suū dicens. dñs ppicius esto m̄ peccatori. Dico uob. descendit hic iustificatus in domū suā ab illo. q̄ de ad cōparationē illius. uel plus q̄ ille. q̄a ille apud se de opib; bis. hic ū apud dñm ex fide iustificatus ē. alonge stare. nec oculos leuare. indicia se humiliantis. q̄ dñs de ppe aspicit. iste conscientiā p̄mit. sed subleuat. pectus pectit. penas de se exigens ut dñs parcat. confitet ut ignoscat. ignorat dñs q̄d iste agnoscit. Cunctere pect⁹ q̄d ē. nisi arguere q̄d latet in pectore. & eu

tum meū inedū suū quē habuit misit. Ecce q̄d deest illi intelligitur

Lucas. Duo homines ascenderunt in templum ut orarent. & cetera.

Gray Scale 0 1 2 3 4

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

In mutatione sce Crucis. Hos autem.

xxxvi. Capitulum. Erat homo ex pharisei nichodemus nomine.

dentē pulsu occultū castigare peccatū.
Typice pharisei iudeos ē populs. q̄ ex iustificatiōb; legis excellit gentiles. q̄ humilē peccata sua confitentes appropinquāt dō & exaltantur: L. cc. xc. O. cc. xxi.

Qvia omnis q̄ se exaltat humiliabit & posita pharisei & publicani controuersia. data ē iudicis sententia & confirmata. vt superbia caueatur: O. cc. xvii. R. ex.

Et relictis illis cū iam uespa esset hora abiit foras extra ciuitatē in bethaniam ibiq; mansit. Relictis incredulis iuit in bethaniā que interpretat domus obedientie. ut tunc uocationē gentiū prefigeret. Vespere facto iuit. quia in iudeis tenebre relicte sol egredient. In urbe maxima hospitē nō inuenit. & in agro parulo apud lazarum & sorores eius. quas nec bethania ē. clx. Et sciens turba q̄d exiit extra ciuitatē secuta sē cū. & suscipiens eos q̄b; necessaria erat cura sanabat. Cum dño ingredientes ciuitatē maximo uoto quā multi occurrerūt. & deinde mirabilia que fecit uiderunt. q̄s negare audeat. q̄ hanc turba cui necessaria erat cura secura sit egredientē. Omnē quippe langorē curabat. ut q̄b; sermo nō suaserat credere opa sua dārent. Vnde ihs ait. Cū autē esset ierosolimis in pascha in die festo. multa crediderūt in nomine eius uidentes signa que faciebat. Similē curationē refert marcus cap. dxc. & matheus nullo cō canonico. a. xxvi.

Erat autē ho ex pharisei. cxxx. nichodemus nomine princeps iudeorum. hic uenit ad eum nocte. & dixit ei. Rabbi. scimus q̄a a deo uenisti magist. Nemo enim potest hec signa facere que tu facis. nisi fuerit ds cū eo. Nichodemus uenit ad ihm nocte. uel q̄a metuit offendere populū cū eet unus de principib; uel q̄a magist erat in isti. palā discere erubuit. Hoc utiq; significat littera legis. uel ignorantia cordis. uel timore. Nichodemus Johannes. Erat homo ex pharisei nichodemus nomine princeps iudeorum. cetera.

ū unus ex his qui p signa crediderunt. figura est carentium morū. nā licet credant quadā tamen nocte sacramentorū ad lucem ueniunt. ū de multo tenebrarū ad uiā celestis luminis renati transeūt. Si enim tantū ualuit baptismatis figura. ut p moysen baptizati in nube & mari admirabilia Educerentur: sine p ueritē baptisma ad idē peruenire potuit. Quid ē manna. Ego sū inquit panis uiuus q̄ de celo descendi.

Respondit ihc & dixit ei. Amen amen dico tibi nisi quis renatus fuerit denuo. nō potest uidē regnū dei. Id ē non potest me cognoscere qui sū regnū patris qui gratiā uisionis ueritatis. Q̄a nichodemus aperta signa prudenter notauit. de secta nativitate ac de ceteris fidei misteriis plenius doceri meruit.

Dicit ad eū nichodemus. Quomodo potest homo nasci cū sit senex. Humq̄d potest in uentrē matris iterato introire & renasci. Spē ei loquit. & ipse carnē sapit suā non xpi. sicut illi q̄ putauerūt dūm post se coqui ad manducandū consilium sicut agnū qui dns dixit. nisi q̄s manducauerit carnē meā & biberit sanguinem meum. nō habebit uitam in se. & statim recedentes nō ampli sunt eū secuti. Dns autē hoc remanentib; exposuit dicens. Spē est & uita. q̄d dixi. nā spe uiuificat caro autē nichil prodest. ne carnalis uitā ligeret q̄d dixerat. Ita nichodemus nō dum renatus. parentes q̄ gerat ad uitā. Vna est enim generatio carnalis. altera ē spūalis. Sciendū quoniam uterus nō potest repeti. sicut nec baptismus. Q̄ nascit de carthaginensi ecclia tanq̄ de sara nascit. qui autē de heresi. tanq̄ de ancilla. Dūte cur dns dicat. Ego sum ds abrahā. & ysaac. & iacob. q̄si nocq̄ ante illos fuit & moysen qui post sē patriarchas nō ēent. In ihs quippe tribus nemus peperisse liberos & ancillas. q̄ totū figura ē ut aut apls. Hec autē in si

5 cap. dom.

gura contigebant illis & illud. Scpta sc̃
mq̃t ppc̃ nos. in q̃s finis seculoꝝ ob uenit.
In gentibus autē liberarū & ancillarū
quattuor sunt genera hominū. in q̃b; cōple
tur forma totius captiuitatis. Ancillas accipia
mus in malis. liberas in bonis. Aut g̃ libe
pariunt bonos ut sara ysaac. aut malos
& bonos ut rebecca esau & iacob. aut ma
le malos ut agar ismahel. aut male bo
nos & malos. ut ancille iacob. Ad hanc
similitudinē aut boni baptizant bonos.
ut ananias paulū. aut malos ut philipp⁹
symonē magū. aut mali bonos & malos.
ut p̃dicatores quidā. q̃s dicit aplis ñ caste solere
annūciare euangliū. toleranti eos in societate xp̃iana & dicenti. Quid enī dñs omni
modo siue occasione siue ueritate xp̃s annūcietur. et in hoc gaudeo. Ille de alieno
malo gaudebat. & q̃a uerū p̃dicabant.
Si q̃s ista sua simules baptizabant. cū ma
li malos. Si q̃s uero tales quales āmonet
dns cū dicit. quę dicunt facite. quę autē
faciunt facere nolite. tunc mali bonos
baptizabant. Quomodo g̃ in filios iacob ñ
obfuit illis qui nati sc̃ de ancillis q̃ mīa
tenerent tam p̃missionis cū filiis ex eq̃.
& pualuit sēm parnum. sic q̃cūq; per
malos baptizabant q̃q̃ ex malis nati sc̃
tamen q̃a ex semine ubi dī q; figunt in
iacob nati sc̃ si boni ee uoluerit hereditā
re cum filiis possidebit. Siue g̃ hereuc
siue scismatic siue facinorosus q̃s q; in
confessione sc̃ tm̃ trinitatis baptizet. ñ ualet
ille rebaptizari a catholicis. ne confessio
uel inuocatio nominis uideat annula
ri. Et in utero ecclie magna lucta est
inē bonos & malos. sic iacob & esau luc
tabantur. & semp mali p̃secunt bonos.
ut ysmael ysaac. Ideo namq; dixit sara
abrahe eice ancillā & filiū ei. q̃a illusio
nē uidit illusu. ñ ideo quia ludebat
ismael cum filio suo. Vñ aplis. Sicut tūc

ille qui secm carnē natus erat p̃secbant
eū q̃ secm spm. ita & nunc. Secm carnē
nati sc̃ dilectores mundi. secm spm ama
tores xp̃i. Illud g̃ nos p̃secunt q̃ nos illuden
do seducunt. ita. Veni. uenu baptizare hic.
hic habes uerū baptismū. Ismael g̃ ñ ideo
fuit ex hereditate q̃a ex ancilla natus. sed q̃a
spūb; fuit. Nam si ee ideo exheredit̃atus
filii iacob ñ admitterent ad hereditatem.
Q; autē sara afflixit ancillā agar. ñ dicit
p̃secutio. sed correctio. Vñ etiā angls
fugientem ducit. reūtere & humiliare sub
manu dñe tue. Sic boni principes here
ticos & q̃slibet pniciosos ecclie. ex Alius & alius le
galibus; penis iuste affligunt.

Respondit ihc. Amē amē dico tibi nisi q̃s re
natus fuerit ex aqua & spu non potest in
trare in regnum dī. Sensus ē. Q̃s q̃s re
nasci contēpserit ex uisibili sacramēto
aque. & spū sc̃o. & in hoc neglectu uitam
finierit. a regno dī in̄perpetuū exclusus erit.
Q̃ cūq; uero ñ p̃cepto regenerationis lava
cro p̃ xp̃i confessione moriunt. tamē est
ualet ad dimittenda peccata. q̃uis si
abluerent sacro fonte baptismatis. Q;
enī dixit. si q̃s non renatus fuerit ex aq̃.
& spū. ñ intrabit in regnū celorū. Alia sen
tentia ulos sicut. excepto. ū si mīa genera
liter aut. q̃ me confessus fuerit coram hōibus.
confitebor eum coram patre meo. & quidē
sanguis & aqua que de uulnere lateris p
cussi xp̃i exiuere. cypū martyrū & bap
tismū quo tutus ad celū pare p̃uenerunt.
Denq; si q̃s in fide xp̃i & in caritate ñ
ficta radicatus excludat articulus mor
tis a sacramēto baptismi. constat q̃a non
excludent a salute. martyres enī sc̃ā
deo. si puro corde martyrio patiā cū
& baptizari sc̃ in igne & spū. uera q̃d
dns p̃dixit aplis. Vos autē baptizabi
mini in spū sc̃o. Non p̃ multos hos dies. hic
est q̃d ait ambrosius. de ualentiniano. Ven

Non habebit uitā q̃i fuit renatus ex aq̃ & spū. i. ex fide
& dilectione q̃m aq̃ sacramētū fidei. noīe aque intelligē
fidem. Spe alii distinguere carnaliter in cordibus nris.

Itaq; paruuli cū p baptismū uniuntur ecclie nascuntur
ad fidē uitā ex fide & dilectione scōz quoz nemo
ecclesia ungitur deo.

trem meū dolco ut ꝓbico utar exemplo. qa
quē regnaturus erā amisi. Ille tamē grām
quā poposcit nō amisit. Aug. libro quarto
de baptismo. Consideranſ latronē cui dic
tum ē. Hodie mecū eris in paradyſo. inuemo
nō tantū passionē ꝓ nomine x̄i id qđ ex bap
tismo deest supplere posse: si cētā fidē conuer
sionēq; cordis forte ad celebrandū mysteriū
baptismi in angustiis temporis succurrit non
potest. Quantū itaq; ualeat cētā sine uisibili
baptismi sacramēto qđ aut apls. corde creditur
ad iustitiā. ore autē confessio fit ad salutē. rē
ꝑplēt inuisibiliter cū mysteriū baptismi nō
contēptu religionis sed articulus necessitatis
excludit. Sciendū qm̄ aug. hanc sententiā
nō retractauit ut quidā falso putant. sed illū
qđ in exemplo dixerat latronē nō finisse bap
tizatū qa incertū est utrū fuit baptizat⁹
annon. Ex q̄ alibi aut carbecumini quāmꝭ
in bonis opib⁹ defuncti tutā habere nō credi
mus. nisi martyr fuit. hec et similia de
contritis baptismū dicta sē

Quod natū est ex carne caro ē.
et qđ ex spū. spūs ē. Spuale natiuitatē distin
guit a carnali. ex spū scō spūs nīr. id ē aīa
nascit in deo cū ei ꝓ grām di quę spūs scs
intelligit peccata remittunt. ne ꝓpterea
dāpnationis penā incurrat. Non enī caro
nisi aīa sentire potest uel puniri. nec pena
peccati remittit nisi reū. qđ potest puniri.
Homo renatus qa dixi tibi. oportet uos nasci
denuo. Spūs ubi uult spirat. et uocē eius audis.
sed nō scis unde uenat. et quo uadat. Sic ē
omnis qui natus ē ex spū. Spūs potestatē habet
qb; uult grām remissionis ꝑstare. et uocē
ei⁹ corporalē audis eo loquente. sed scis ꝑdica
toribꝰ iuxta illud. Non enī uos estis qui loqui
mini sed spūs patris uri qui loquit in uob. Verū
tū ignoras unde illa uox ꝓ intelligen
tiam ad qsdā uenat. i. qua de causa uōē
spū agente quidā fortasse min⁹ eruditi
uocē illā intelligant. et q. i. ꝓ qua uadat.
ab aliis eiꝰ ꝑsentib⁹. hoc ē sine intelligentia
transeat ab illis. Ad hc modū fit illa nati
uitas quę ē ex spū. te uidente nescientē
discutē qm̄ id spūs inuisibiliter agat. ubi
ipse nichil corporaliter opat. Hec memine
ris q̄ de hoc scit qđ aut spūs in illa grā uōē
si nesciat. Vel ita. Spūs in potestate habet
ut cui⁹ uult cor illustret. et si ꝑsentie
que piā ad horam repleuerit uocē qdē ei⁹
spūs audis. sed nescis unde uenat. et q̄ uadat
id ē quom̄ cor illi⁹ intrauerit. uel quom̄
reuerit. Harum enī inuisibiliū. Sic inuisibi
liter magis reū natus ē agente spū. q. nō erat.
ita ut infidelis nesciat unde uenat. et q̄
uadat. i. qua grā uenat in adoptionē filioꝝ
dī. et uadat in ꝓcreationē ecclesię regni. Que
qa incognita sē carnali. merito queritur.

Respondit nichodemꝰ. et dixē ei. Quō ꝑt
hec fieri. Respondit ihc et dixē ei. Tu es ma
gister in isrl. et hec ignoras. Quod qđsi insulta
bat dñs huic magistro. Volebat illū nasci
ex spū. q. nesciebat nisi humilis. Ille autē in
flatus erat. et alicui⁹ nomen sibi esse uidebatur
quia doctor erat uidebatur. Amē amē
dico tibi qa qđ scim⁹ loq̄mur. et qđ uidim⁹
testam. et testimoniū nrm nō accipitis. Si
essent humiles et ex spū nati. crederent ea
que dixi eis ꝓbis et apls testari foris mun
do. de his que uident in abscondito dī.
Euangelista Johs in consuetudine habet
geminare amē in confirmatione diuine re
uōē. ille ad attendendū q. dixit. Sic sermo
nis. ē. ē. hoc ē ꝓ duplicitatē michi dicamꝭ
et sicut ꝑferat ore credatis corde. Tale est
q̄ amē amē. ac si diceret. Gemina id ueri
tate tam oris quā cordis ꝓnuncio.

Si terrena dixi uob et nō creditis quom̄ si
dixero uob celestia credetis. Sensus ē. Si
nō credis nec etiā intelligis. qa templū
possis suscitare destructū a uob. qđ tremū ē
quom̄ credentis qa spū possunt homines rege
nerari. hunc tam ꝓ increpationē sanctā

xxxvii capitulum. Sic dē dilexit mundum.

ad humiliatē īstruit adhuc de diuina & humana sua natiuitate de passione & ascensione & aliis pluribꝫ ꝙ̄ sequit.

Et nemo ascendit in cēlum nisi q̄ de cēlo descendit filius hominis q̄ est in cēlo. Nemo ascendit .i. ascendere facat ad eminentiā supnę uitę. nisi q̄ de descendit humiliando se .i. filius dei qui est ūbū patris. mām assūmendo infirmitatē. scilicet q̄ minor dicit̄ patre. Descendit ergo p hoc filius hoīs effect⁹ q̄ tamen in cēlo est. hoc ē in illa equalitate patris quā antea habuit assumens q̄ppe qui nō erat. nō amisit qui erat. aliē dē dimittatē suā nō indignā cēsuit nomine filii sicē carnē suā dignatus ē nomine filii dei manebat in cēlo. filius hominis ābulabat ī terra. p̄ unitatē ū psonę quę in duab⁹ naturis unus xp̄s est. & filius dei ambulabat in ūa. & idē ipse hoīs filius dicit̄ descendisse de cēlo & ante passionē fuisse ī cēlo. Sens⁹ g̃ ē. Nemo ascendit nisi xp̄s in corpore suo. qui est ecclia. ꝓpter eā namq; descendit ut in illo & cum illo unū cēant q̄ p illū ascensuri erant. Dūs ascendit. corp⁹ aut̄ nō ascendit. s. leuarū est in cēlū. illo leuante q̄ ascendit. Si q̄s enī descendat ubi gīa de monte nudus. cū aut̄ ascenderit uestitus recte utiq; dicimus nemo ascendit nisi q̄ descendit. nec uestem considerandā quā sibi leuauit. s. ipsum qui uestitus est. solū dicim⁹ ascendisse.

Et sicut moyses exaltauit serpentem in deserto. ita exaltari oportet filium hominis. ut omnis q̄ credit in ipso nō pereat. s. habeat uitā ēnā. Persequēs in heremo longi laboris ppls isrl murmurauit contra dūm & moysen. ideoq; dūs īmisit in illos ignitos serpentes. Cū g̃ moyses orasset. iussit eū dūs facē serpentē eneū. & plagis percussos aspicē in eū ut uiuerēt. Quis serpens exaltatus. mortuus dūs ī cruce. q̄ p effigiem serpentis figuratur. quia a serpente mors. Labant g̃ q̄ eū fide nō inuentur a plagis ignitorū serpentū .i. ab incendiis uitioꝝ que aiām pungūt in morte.

Sic enī dilexit dūs mundū. ut filium suum unigenitū daret. ut omnis q̄ credit in eū nō pereat. s. habeat uitam ēnā. Ppter causam humanę salutis dilectionē scilicet dī pater ex quo est omnis restauratio uel institutio p filium suum in spū scō. Idē dicit ex filio dī q. supra ex filio hoīs credentes consequi ut per quē in dilatare condita sunt. p eundē ī homine restaurentur. Non enī misit dūs filium suum in mundū. ut iudicet mundū. s. ut saluet mund⁹ p ipsū. Venit saluator ut saluet. nō ut iudicet .i. dampnet. s. si iudicatur ho. ex se habuit q̄a nō credidit.

Qui credit in eum nō iudicat. Qui aut̄ non credit. iam iudicatus est. q̄a nō credidit in nomine unigeniti filii dī. Nondū apparuit iudicium. s. iam factū ē. Nouit enī dūs q̄ sē ei. Nouit q̄ ymaneant ad coronā. q̄ ad flamā. Nouit area sua triticū. nouit paleam. Nouit segetē. nouit zizania. Non ergo audiamus q̄ negant ex hoc loco diem iudicii futurū. Dicunt enī. Si & ille q̄ credit nō uenit ī iudiciū. & ille q̄ nō credit iā iudicatus ē. ubi sē q̄s iudicaturus ē dūs ī die iudicii. Non intelligūt ꝓteritū temp⁹ pro futuro. Hā iudicatus ē. dī. dānatus ē dī pscientia. q̄ nouit q̄d īminear nō credentibus. & ubi dicit nō uenit ad iudicium. Ita intelligendū ē nō uenit ad dānationē. Hoc est aut̄ iudicii. q̄a lux uenit ī mundū. & dilexerūt homines magis tenebras quā lucē. Erant enī eorū mala opa. Omnis enī q̄ male agit. odit lucē. & nō uenit ad lucē. ut nō arguant opa ei⁹. Iudiciū dicit ēnā dānationē q̄s erit nō cognoscē dūm sicē ēna uita ē cognoscē dūm. Quia lux uenit uerbū scilicet in carnē & execrat & monet hoīes cognoscere sua mala in quibus omnes sunt.

Sic deus dilexit mundū ut filium suum unigenitum daret. ut omnis qui credit in ipsum non pereat. Infra sabbato pentecosten.

Gray Scale 0 1 2 3 4

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

xxxviii. Capitulum. Ihs autem pretxit in montem oliueti.

Profecto illi iudicant q̄ oderunt amonemē lucē & fugant ne arguant mala eorū q̄ sunt impietas: incredulitas: ocliū ceciq lucis & nolle eam aspicē: si uelle in eam tenebris peccatoꝝ remanē. Vnq; omīs q̄ est in intentione mali & cū amore ipsi⁹ mali opat odit lucē q̄ detegit mala. & ita ñ uenit ad lucē ut arguat si fugat ne mala q̄ diligit arguantur.

Qui aut̄ facit ueritatē uenit ad lucē ut manifestent opa ei⁹ q̄a in deo facta sūt. Q̄a merito boni ē aculatio mali. ueritatē facit. i. ea q̄ ueritas iubet. q̄cūq; admonitus plucē sua mala accusat. ut hec ei⁹ aculatio & alia bona q̄ facit manifestent q̄ illum natione diuina sē facta. Q̄ uult q̄ uenire ad lucē ñ trīa agrādit; peccatis abstineat. si; etiā a minoribus ueniā confessionē faciat q̄n plura minuta peccata si negligant occidē. Hā minute gutte fluiū implent & minuta grana harene si multa sint opprimunt nauem. Et hoc facit semina neglecta quod fluctus irruens. paulatī mutat aqua p̄ sem nā. si; diu mutando & ñ exhauriendo mergit nauē. Et q̄a ds peccatores flagellat in hoc scō ad emundationē ferto patrē eruditionē. ne sententiaꝝ iudicē punientē. a. Lxxxvi.

Et recessit sē unusq; in domū suā. Ihc aut̄ perexit ad montē oliueti. & diluculo uenit iterū in templū. & omīs ppls uenit ad eū. & sedens docebat eos. Recessit unusq; q̄ secum fuerant eū de cuitate puenit bethania. que est in monte oliueti. Hic mireris si noctē illuc uenit. si nocte nichodemo p̄dicauerit. de q̄ alibi legitur. q̄a erat pernoctans in oratione di. legis etiā q̄s ante passionē uerosimile pacta cena & himno dicto exiit cum discipulis secūm consuetudinē in montē oliueti. Mons oliueti sublimitatē diuine pietatis & misericordie designat. unde nobis crisma. i. unctio qua ungim⁹. ut contra diabolū luctem⁹. Oleos grece misericordia. oliueti uocatur oleo & unctio olei festis & dolentib; membris affert leuamē. Oleū premunt & confestim transcendit q̄cūq; liquore & supfundas. Suauis autē & dīs unusquisq; misericordiaꝝ ei⁹ supponit opa ei⁹ temp⁹ diluculi demonstrat lucē euangelii exorta remota umbra legis. Cotidie in templo solutis q̄ diluculo oritur cum peccatores ad se uenientes misericordie spe sēl illustratione clarificat. Sessio ē humilitas incarnationis. q̄ miseret & docet. exc.

Adducunt aut̄ scribe & pharisei mulierem in adulterio deprehensam. & statuerūt eā in medio. & dixerūt ei. Magister hec mulier modo deprehensa ē in adulterio. In lege aut̄ moysi mandauit nobis hmodi lapidare. tu q̄d dicis. hec aut̄ ducebāt temptantes eū. ut possent eū aculare. Putabant dīm uel in misericordem futurū in iudicando uel iniustū. Si secūm legē decerneret hanc ee lapidandā deriderent q̄si ñ habentē mansuetudinē. q̄ p̄dicabat. pro qua ppls eū diligebat. Si lapidare uetaret in hoc dicēt hostem legis & contrarium moysi. īmo do actori. & ideo eū aduleta reū morte. Ihc aut̄ inclinans se deorsum digito scribebat in terra. Cum aut̄ p̄seuerarent interroganes eū erexit se & dixit eis. Q̄ sine peccatō ē uestrū. p̄mus in illam lapidem mittat. digito dī lex scripta ē. q̄ppter duros in lapide. Hē ipse legislator de sede patris inclinat in mundū ad reclinanda peccata humani generis in terra scribebat. q̄a fructū querebat. Exaudit cotidie rerum dignos eū tangit corda audientiū spūs scō. ampli⁹ scribebat in terra tanq̄ accusatores in terra scribant dos significaret. nos aut̄ in celo. Capitis inclinatio humilitatē demonstrat ap̄li⁹ p̄ digitū q̄s articulorū compositionē flexibilis ē. subtilitas discretionis ꝓmitur. p̄ terrā cor humanū q̄s fructu⁹ reddat solet. Ergo antiq; aliq; diu iudicem⁹ consuetu-

Non. iterum rōm q̄ hic adiecta. alibi adalios referuntur. illa uerba iohis. Recessit unusquisq; in d.s. Iohannes. Ihs aut̄ perexit in montem oliueti. & cetera.

fer. vi. in cena vi. p pentecosten. Dominus fortitudo. b e R

xxxvnn. capitulum. Reuertens ihs mane in ciuitatem.

tam mam uideam. & iusta examinatõe
diiudicam. unde illi dicit. Qui sine peccato
ur in est. in illam lapidem mittat. Qua
si dicat. ascendat unusquisq; tribunal mis
suę & inueniet se peccatorẽ. Ergo aut
illam dimittite. aut cũ illa penã legis ex
apite. sumat. peccatrice. si. nõ a preuaricatoribus
legis. Ecce plena iustitia. ut nullus mala pu
niat. Reus ministret. si occidat reos. tam
nõ debet qã reus ẽ. Et uerũ
se meminit scribebat in tra. Audientes
autẽ uni p unũ exibant incipientes a se
nioribus. Et remansit solus. & mulier in
medio stans. Remansit solus scil. ab illis
qã discipli manent cum eo in medio qrũ
stat mulier. Ideo uerũ scripsit in tra ex
more consuetudinis humanę uultũ alio
uertens. ut illis liberũ esset exire. qs puden
dam actus erubescat. q plura interrogaturus.
Nihil itaq; multo si dignantur cadentes
respicere. si. dat locũ fugiendi.

Erigens autẽ se ihc. dixit ei. mulier ubi sũt
qui te accusabant. nemo te condẽpnauit.
Quę dixit. nemo dne. Dixit autẽ ihc. Nec
ego te condemnabo. uade. & amplius iã no
li peccare. Erectus pius iudex iustitiæ
nõ erectus dat sententiã misericordiæ. qã hoc
utrumq; facere est diuinę potentiæ. Quia
mulier poterat timere. ne ipse q sine pec
cato est eã puniret. dicit. ut misericors
pcepto dimittens. nec ego te condẽpnabo.
ut nullus ne amplius peccet. inducens. ppter
illos qui desperant. ppponit dns idul
gentiæ portũ. ppter illos q spe pcipitantur
& dilationis illudunt. fecit diem mortis
incertum. R. cexim. ℣. exe. cxxi.

Mane autẽ reuertens in ciuitatem esuriit
& uidens ficu arborẽ unã secus uiã uenit
ad eam. & nichil inuenit in ea nisi folia
tantũ. Nondũ enim erat tempus ficorũ & ait
illi. Nullus ex te fructus nascatur in sempiter
nũ. Et aresecta est continuo ficulnea. ℣
℣. areuit. Reuertens ihs mane in ciuitatem esuriit
& uidens ficu arborẽ unã secus uiam. &
cetera.

uidentes discipli mirati sũt dicentes. Quo
modo continuo aruit. ppter missum erat q dns in
manere fecerit mane reuertens in ciuitatem.
si. hoc recolendo ponit. esurientis uenit ad
ficũ. sicuti uenerat ad puteũ. ueritatem huma
næ carnis in utroq; ostendens. simulq; insinuans
qã salutem hominũ esuriebat. & fidem ecclię si
tiebat. estuans ad incredulitatem isti arbori
ẽ synagoga. quę erat iuxta uiã. legem enim
habebat. folia sed strepitum traditionũ pharisæ
orum & iactatio legis. & ornatus uborũ. Pom
it saluator eadem uirtute qua arborem sicca
uit etiã inimicos suos siccare. si expectaret
pœnitentiã. Amplius arbor ficu est synagoga
ppter similitudinem multorum granorum. Secus
uiã. i. iuxta mundũ. Ideo xps in synagoga
fructũ si inuenit. qã sedm mundũ uiuebat.
q communis transit ẽ omnibus nascentibus. Arbori
fici flos primum in pomis ẽ. quę communiter grossa
ñcupant. postea mene. fecunditatis ubere
exuberante eidem formę poma. prius punt. & ex
usq; ad maturitatem fructũ. puehunt. Quibus
prumpentibus. poma decidunt. soluti eorũ
radicibus. Si tamen maduerit ut in sinu ur
gularibus hereant. si decidant a radicibus. po
ma cetera maturitate puenunt. Igit ppter
est synagogę similitudo. primos enim fructus
qs ab exordio. prulerunt grossos. amisit ex
emplo. qã plebem ei mirabiliter fidelis. & usq; ad
consummationem temporis manens populus
gentium peruasit. Versutiam credentes pmu
ere isti apli. & in lege & euangelio grossos
in inuenientes. ceteros resurrectionis glã
& tempore ante ibunt. In hui rei formã
pudore fuit adam atq; euahi arboris
folius texere. quia synagoga infidelis. &
legis mandata transgredientes. impudentię
suę fecturas. & circumcisionis confessionem in
fructuosis ceu uerborum uelaminis tanquã
fici foliis contecta. Qui autem dicit xpm
pterea tamen fecisse miracula. ut si ceteri
nisi miracula. potest etiã dicere illum

xl. Capitulum. Dixit ihs discipulis suis. habete fidem.

nescisse qđ si eet tp̃e pomorũ q̃ndo quesiut ficus i arbore Q g̃ noverat arboris cultor: ñ noverat arboris creator: Cũ g̃ esurient quesiut poma. sigficauit se aliqđ aliud quærere. Quę ergo culpa arboris i fecunditas cũ ea maledixũ illorũ culpa ē sterilitas quo uoluntate ē fecunditas. Hę de exstimatione fame & sermonũ pompa. s; de testimonio actionũ. ꝓbat ho. sic nec de floribꝫ ac foliis cognoscitur arbor: s; de fructu. Juda g̃ que uerba sępeq̃ sin opib; sonabat digna fuit ultioe pumca q̃ uitare debuit arboris sterilitate pęna. Aliud g̃ intelligam significari i miraculis. quę sint ipsa miracula. Et notandũ qa sp̃e fuit & aie salutẽ curis pñtiũ egritudinũ cõfundaut. infidelitatis ꝰ piculũ dãp no arboris indicauit. ut sine detimento eoꝝ i quos redemptoe uenerat doceret. Hon mõ grue marcus inducit eli respondentẽ fico. qa res ipsa clamabat qđ nondũ fructũ sed folia tantũ haberet. & g̃ dicit iã ñ amplius in ęnũ q̃q̃ fructũ exeat mã ducet ñ de tota gnali synagoga s; sctim partẽ maioris nũi q̃ seuit nũq̃ oĩrẽdã. si exponas. iã ad hoc uenit ut iudã ut demoęps i ppetuũ nemo fructum manducet. ex te. i. nullus unq̃ delectet in fructu tuo. R. cxxiii.

Et cum uespa facta eet. egrediebat de ciuitate. Et cum mane transiret. uidere ficũ aridã factã a radicib;. & recordat petrus dicit ei. Rabbi. ecce ficus cui maledixisti aruit. defacta ē radicit ficꝫ. ut intmitteret ne sancta plebs ñ solũ humana gla formam ficus uerũ ꝛ diuino int fauore fundtus destruenda. ꝟ. cc.xc. R. cxxiii.

Respondens aut dñs ihc. ait illis. habete fidẽ di. dñi dico uob. si habueritis fidẽ & ñ hesitaueritis in corde. non solũ de ficulnea facietis. s; & si monti huic dixeritis tolle & iacta te in mare. fiet. Lactant cõt nos genaliũ canes in suis uoluminib; asserentes aplos fide caruisse qa montes transferre ñ potuerẽ. Quib; respondem multa signa facta ee a dño iuxta uobis euangliste testimoniũ. q̃si scripta eent. mundus cape uoluminа ñ potuit que posset. q̃uis multiplicat sit unus amariolũ ut unũ cape testimoniũ. s; q magnitudine signorũ ꝓ miraculis & ieredulitate ferre ñ posset. Igit & hec credimus fecisse aplos. s; ideo scripta ñ ee ne infidelib; cõtra dicendi maior dat occasio. q̃q̃de minori bus signis que scripta se ñ credunt. Legimus factũ sctũ beati patris gregorii neocesariẽ põtifícatus uiri meritis & ũtutib; eximii. ut mons in terra tantũ loco cederent quantum molę ciuitatis op habebant. cũ eius uolens edificare eccliam in loco apto. uideret eũ angustiari ee quã res exigebat. eo qđ ex una parte rupes maris. ex altera mõtis proximo coartaret. uenit nocte ad locũ. & genibꝫ flexis amonuit dñm. ꝓmissionis sue ut mõtẽ longi⁹ iuxta fidẽ peteret. sagaret. Et mane facto. reũsus inuenit montẽ tantũ sibi reliquisse structoib; ecclię quantũ opus habuerãt. Hęc adũsũ querulos. ceterũ nos montẽ intelligim diabolũ. q̃ de aĩa hoĩs possessa. ab aplis & eorũ similibus transferri potest ī mare. i. in loca amara. Vñ in psalmo. Hon timebim dũ etiabit terra. & transferent montes in cor maris.

Et dixerẽ ei apli. Lcc. ꝟ. clxxv. R. cxxv. dñe adauge nob fidẽ. Et dixit dñs. ꝟ. cc.xvi.

Omnia q̃cũq̃ cxxviii. cxxviii. cxxviii. cl. oraues petitis credite qa accipietis. & uenient uob. Intraturis eram ꝓmissionis diuitiẽ omnis locus quẽ calcauerit pes uester. uester erit. hic autẽ nob dicit qa omnis locꝰ in quẽ calcabim pedes nr̃os gradiemur in dñi. nr̃i erit. Ve g̃ huic pedi fortiter iuncta manu pes alte enitet. q̃ mens ad cęlestia graditur. iuxta qđ angls Jndicens iacob sicut se legit. R. cxxvi. ꝟ. xlvi.

Et cũ stabitis ad orandum dimittite si qđ habetis aduersus aliquẽ. ut & pr̃ uester

Barbeus. Dixit ihs discipulis suis. habete fidem dei. Amen dico uobis si habueritis fidem & non hesitaueritis. &c cetera.

xli. Capitulum. Dicebat ihs parabolam istam. Quo semp oportet orare.

qui in celis e dimittat uob peccata ura.

Quando qlc fides pfecta que scit p dilectionē opat & demones fugat & de peccatis uemā optinet apte sequens pabola ad semp orandū & credendū & ñ de nob sed de deo pmittū hortat. dps etiā docet sine intermissione orare. Qs aut potest semper orare? Ergo hoc intelligendū e aut de cotidianis horis iuxta uiā ecclie ut ait psalmista. Benedicā dñm in omi tpore: semp laus ei in ore meo. aut certe quicquid iustus facit: dim ad orationē est reputandū.

Lucas. dicebat ihs parabola ista. quo semp oportet orare & cetera.

fer. iii. sabbato de dnica. xii. p pent.

Dicebat. L. ccxvii. .cxxvii.

aut & parabolā ad illos. Quo oportet semp orare & ñ deficere dicens. Judex quidam erat i quada ciuitate. q dim ñ timebat & hominē ñ reuerebat. Vidua aut quedam erat in ciuitate illa & uenebat ad ei dicens. Vindica me de adūsario meo. Et nolebat p multū temp. Post hec aut dixit intra se. Et si dim ñ timeo nec hominē ñ reuereor. ei quia molesta e mihi hec uidua. uindicta illā. ne in nouissimo ueniens suggillet me. hoc e. ne iter ñ & iter uenies strangulet me. rediosis clamoribus. Suggillare a sugo & lamus tractū strangulare. Q pabolas dns aut sdm similitudinē ponitur de hoste q habebat duos filios maiorē in agro. minorē in longinq. aut ex dissimilitudine aliqō ptat. ut ibi. Si fenū agri qd hodie e & cras in clibanū mittet. ds sic uestit. qn to magis uos modice fidei. Et sup genā ita communq. sic illud ita illud uel istud. Ferius ita si illud e. sero magis uel qnto min hoc uel illud. Judex e hic ex dissimilitudine. qa unus unusq. assimulat dō. Ipsa uidua pot habere similitudinē ecclie que desolata e. unde donec ueniat dns q ei in secreto & ita mīe cuncta ei gerit.

Singuler

Dixit aut dns. audite qd judex iniqtatis dicat. ds aut ñ faciet uindictā electorū suorū clamantiū ad se die ac nocte & patientiā habebit i illis. Dico uob qa cito faciet uindictā illorū. Si quis mouet cur electi se uindicari deposcent cū apostolus moneamur. p p sequentib orare. intelligēdū est eam uindictā ee iustorū ut mali peiant. peiunt aut duob; modis. aut cōuersione ad iustitiā. aut amissa potestate qre poterūt ualet adūsus bonos.

Verumtamen filius hoīs ueniens putas inueniet fidē in tra. quasi omīno condemnatorem sperando ad uindictā. in die tamen uindicte seueri apparebit ruina malorū; putas ñ est hic dictū dubitando. & arguendo. Nam nos aliquādo de rebus certis ponimus increpando ubi dubitationis. ut si indignanter seruo tuo dicas. Contemnis me. considera forsitan dñs tuus sum & apls. puto aut qd & ego spm dei habeo. Ecce xxvii Lxxvii. ccl.

Et cū uenisset in templū. facturū est docere. cxxvii. Sancti xlvi.

illo proprio & euangelizante accesserē ad eū principes sacerdotū & seniores populi dicentes. In qua potestate hec facis. & qs t dedit hanc potestatē. Diuisis ubis eadem q supra calumnia struunt quando dixerē in beelzebub principe demoniorū eiecit demonia. subintelligēs eum esse operari p diabolū. Omnis ho sdm se estimat alterū. formicarū neminē estimat. sic. Cassiodorus. cat ñ facile de formicario supplicat. Sup hos neminē putat humilem. humilis nemine superbū. Sic q ñ est ex deo sacerdos nullius sacerdotis putat ee ex deo. Unde e ut contemnat alteros.

Respondens ihs dixit illis. Interrogo uos & ego unū sermonē que si dixeritis mihi. & ego uob dicā in q potestate hec facio. Baptismū iohis unde erat. e celo an ex hoīb; At illi cogitabāt intra se dicentes. Si dixerimus e celo. dicet nob. Quare g ñ credidistis illi. Si aut dixerimus ex hoīb; timem turbā. Omnes enim habebant iohīm sicut pphām. & respondentes ihu dixerūt. Nescimus. Poterat dns apta responsione eos confutare. si prudenter interrogat ut ip

frū. vi. ndnica. xxim. Dapacem domine. Tercius.

.xl.ii. Capitulum. homo quidam habebat duos filios.

si uel sin silentio ul' sua sententia cōdēpnentur

Ait illis & ipse: Nec ego dico uob. i q potestate hec facio. Non dic nec ego scio. q. consequens erat responsionē eorū. qa ueritas nūq; ī potest. sic illu nūq; se dicentes se nescire: Non uob inq dico qđ scio. qa ñ multis fateri qđ scias. uidelicet iohīm de celo habuisse. ppbiam unde m' testimoniū phibuit. & in q potestate hec facio. demonstrauit. Notandū autē quia duas ob causas scientia ueritatis ē oculāda querentib; cū aut is querit unde capax ē ad intelligendū. aut odio uel contēptu ueritatis indignus ē cui aperiat. De uno aut dic. adhuc multa habeo uob dicē s; ñ potestis portare m. de altero. nolite scīm dare canib; neq; mittatis margaritas ante porcos. ℣ expvit.

Quid autē uob uidet homo qda habebat duos filios. & accedens ad pmū dic. fili uade hodie opare in uinea mea. Ille aut respondens ait. Nolo. Postea autē penitentia motus abiit. Accedens autē ad alterū dic simlit. At ille respondens ait. Eo dne. & ñ iit. Qs ex duob; fecit uoluntatē patris. Dicunt. Nouissimo dicit illis. Ite. Am dico uobis. qa publicani & meretrices precedūt uos ī regno dī. Venit autē ad uos iohīs ī uia iustitie & ñ credidistis ei. publicani aut & meretrices credidere ei. Uos aut uidentes nec penitentiā habuistis postea ut crederetis ei. Hn duo filii sūt. q. & in luce pabola describunt frugi & luxuriosi. & de qb; zacharias ppha loquit. Assūpsi mihi duas uirgas. unā uocauit decorē & alterā uocauit funiculum. & pauit gregē. Pmū dic gentiliū populū p natalis legis noctiam uade opare in uinea hoc ē qđ ē ñ uelle fieri alteri ne feceris. Q. superbe respondit nolo. Postea ū in aduentu saluatoris acta penitentia opari est in uinea di. & sermonis contumacia labore corrigē. Dic autē filii ē populi iudeorū. q respondit moysi omnia precepta dñi facient. & ñ iit in uinea. qa mē fecto patris familie filio se putauit heredē. Alii pabolam

℣ Euangliū secundū. Homo qđa habebat duos filios. & reliqua. quisquis.

referē ad peccatores & iustos ipso dño dicente. Am dico uob. qa publicani & meretrices. i. peccatores p penitentiā precedūt uos ī regnū di. Pharisei q iactabant se legē dei facē. comēpserē baptisma iohīs. Porro quod scīptū est dicunt ei. Nouissimo. sciendū ē in ueris exemplaribus ñ haberi nouissimo. s; primo ut ppō iudicio condēpnent. Si aut nouissimo uoluerim legē manifesta mēpta & ut dicam. intelligat ueritatē iudeos. s; ego uisa ri & nolle dicē qđ sentiunt. sic & baptismū iohīs scientes esse de celo dicē noluerē. Hinnea ē iustitia sup quā natura hoīm ds plantauit. specialit autē dedit cū in libro iudeis. cū duīs sc̄is & spūs iustitiaq; In q unica unusq;sq; sōm uires opat. pauca uires aut multas. nescio autē si tota unea q̄s hominū sufficiat operi. Nolo dicē. in cogitatu. puto qđ ex psona oīm peccatorū. publicanos ponit. & ex psona oīm peccatū meretrices. & quāuis sit multa peccata in utroq; sexu. tamen auaritia precipue habundat in uiris. formicatio ī mulieribus. In publicanis & meretricib; potest intelligi gentilis populus. q̄si dicat. Gentilis populus magis ē placens deo quā uos. Laici etiā & sacerdotes. duo filii possunt intelligi. & populus pot filius esse. Deinde sacerdotes regentes illū. deinq; populus di. ex tempore aaron. Sacerdos & oīs clericus & si specialit ñ promittat se obauditurū deo. tamen p hoc qđ doctor construit aliquem uidet hoīb; tacite promittere deo. de p hoc melior ē laicus q̄ in prima facie se iurē unā ptitere reuera aut studet ī spūali q̄ sacerdos q̄ in prima facie ptitet unā spūalem reuera autē cōplectat unā carnalē. Et mdo r ē laicus ante dīm penitentiā agens. quam clericus pmanens ī peccatis. Laicus enī in die iudicii stolā sacerdotis accipiet. ideo enī in crismate oīs iungunt in sacerdotio. sacerdos autē peccator spoliabit sacerdotio. Sacerdotium tare q̄ habuit et erit mē infidelis &

ēlaſtom.

sunt uires diuise

Abrahe cepit sacerdotes aū exemplare

de luce.

xlm. capitulum. homo erat pr familias qui plantauit uineam.

ypocrisi. Et aliq̃ndo uidet clericũ cito pe
nitentiã agentẽ. Et si deꝑhensꝰ humilia
uerit se non ideo dolet q̃a peccauit
sed confundit̃ q̃a pdidit gl̃am suã. Q̃a sepe
cõmittunt̃ q̃ desiderus mundi. uolup
tatib; carnalib̃ se ipsos mancipauerẽt. Vide
q̃a de ꝓximo dr̃ ꝓcedunt uos. & unde q̃a
ubi aliq̃s ꝓcedit & unde q̃ sequat̃. Hoc
g̃ uerbo sig̃ficabant̃ & sacdotes mg̃sterium in
regnũ. i. credituri in xp̃m. S. q̃a credentib̃
publicanꝰ & meretricib; iohn. & baptizatos ab
eo sacdotes nõ crediderẽt. post publicanos &
meretrices mittuntur annũciantes sic & factũ ẽ.
Matheus. homo erat pr̃ familias q̃ plantauit uineam. & reliqua.

nã p̃ ascensionẽ dñi multa crediderũt publi
cani ꝓcedentes sc̃os urbis publicanos & zache
ꝓnceps publicanoꝝ. meretrices meliuge. per
beatã mariã magdalenã. ꝯ. ccxxviii.

fra. vi. sdc. dominica xl.

Aliã parabolã audite R ccxviii. Lectio
homo erat pr̃ familias q̃ plantauit uineã. ccxviii
& sepẽ circũdedit q. & fodit in ea torcular. &
edificauit turrẽ & locauit eã agricolis. & pere
gre ꝓfectus ẽ. Deus pacine . ecclesiã
diligens omnẽ q̃s creauit ꝓphetas in alia para
bola pastor. in alia pr̃ familias nuncupat̃
in alia uineã locat. in alia mutat ad
nuptias. & diuisis similitudinib̃ rẽ sig̃ficat
eandẽ. ut iudeos superbiã reprehendat. & in cõ
mune omnium peccatoꝝ siue gentilium siue
scripturarũ penitentiã ꝓbet. Itaq; pr̃ ite
familias ho. dr̃ similitudine ñ uerecunde.
Nullus existimet xp̃m ideo habuisse hu
manã aiam q̃a dictus ẽ ho. nã & ds pr̃
dicẽ ẽ ho. q̃a g̃ hereticꝰ xp̃m erat blasphe
mantes ꝓpr̃ appellationẽ humanam nomi
nis q̃si pur̃ ho fuisset appellat̃ ẽ etiã ds pa
ter homo ut sic ds filiũ liberaret̃ ab hereti
corũ blasphemus. Vinea ẽ dom̃ israel cui
circumdedit sepem. i. murũ urb. ut angelos
auxilia. aut ita. Sepimẽtũ dedit eis cultu
diã iustos patrũ. que tanq̃ mur̃ facta ẽ
eis. Hã ꝓpr̃ promissionẽ facta adeos possidẽ
tes adeo amẽ meritũ suũ. sepimẽtũ pa
trum suorũ. Torcular est ecclia in q̃ fructꝰ
unice. i. opa seruorũ dei. & fides ꝓbata ad dei
gl̃am aũtẽ torcular fit habens in se ubi deꝰ
ut si tamen ipsa ecclia torcular uideat̃. q̃m uerbũ ecclia
uerbũ ipsũ q̃s traditũ ẽ in ea fossũ. q̃s est.
Si enĩ uerbũ noui testamẽti q̃s leue ẽ crucet
hominẽ contradicentẽ nat̃i carnis q̃m oma
gis uerbũ ueteris q̃s ꝑportabile erat. Vbi g̃
uerbũ dei positũ erat in lege modũ uiuendi
constituens. torcular erat fossũ. Et aũtẽ de si
de ꝓphaba erat turris edificata. Hã sic in
turri consistentes & hostiũ irruptionẽ non facile pa
facile de turri conterẽ. sic sistentes in fide & unt̃ q̃s
fos bosch
ꝑ supant̃ a demonib; & ipsos demones sagit
tas bonoꝝ operũ uulnerant̃ agricole sc̃i q̃s alios
operarios appellauit conductos hora ꝑma.
tertia. sexta. nona. i. uocationib; uarius missos
ad uineã. Dñe torcular fodit in ea ꝓphas Sap. xiv
sent̃ ex q̃b; gr̃ã sc̃i spe decurrebat ut multũ. Colum.
edificauit aũtẽ turrĩ legis sed fidutiã ex q̃ Colum.
sacdotes xp̃m specularẽt̃ uenturũ. Colon
sc̃i sacdotes q̃b; locat̃ ẽ ꝓphs q̃ plantat̃ sunt in
abrahã. ꝓgre ꝓfect̃ ẽ ñ loci mutatione cũ
uq; sit. s. abire uidet̃ cũ uniuersis; libm
operandi arbitrium dat. Cum aũt tempꝰ
fructuũ appꝓpinq̃sset. misit seruos suos ad agr̃
colas ut accipent fructus ei. Et agricole apre
hensis seruis ei. alios occiderẽt. alios occiderẽ
alios ũ lapidauerẽt. Occiderẽ ut ieremiã.
occiderẽ ut elyam. lapidauerẽt ut nabothe
et zachariã. quẽ interfecerẽ inter templũ &
altare. Habebit legitimus ñ ñ multitudinis sc̃i
am ab eis extinctũ. Bñ tempꝰ fructuũ ꝓpinq̃t .8.
ñ ꝓpinquũ. nullus enĩ fructus uineę legis in
ueteris ẽ in multis iudic. Seruus ꝑ missꝰ
intelligit legister moysen q̃ p. xl. annos a cultu
ribus fructũ req̃siuit & ñ inuenit. sc. q̃ est
aspis ubis dimissꝰ ẽ manus irritauerẽt eum
moysen in cathedr. & aaron sc̃m dñi. Et uexat
ẽ moysen ꝓpr̃ eos q̃a exacerbauerẽt spm eius
hic seruus q̃d de fructu uineę sentiat ira
declarat. Vna eaꝝ una fellis. & botrus ama

rissimus fel draconū unū corū. & uenenū
aspidū insanabile. Jterum misit alios
seruos plures p̄ oris; & fecerē illis simili-
ter. Patientiā ostendit sequentes missionis. ut
ad pēnitentiā p̄uocarēt. Die seruī fuit dauid
q̄ p̄ moysen cū alios psalmigraphus colonos
psalmo diagonat. ē excitare ad bonū opus.
Jpse reā affectus contumelia dimissus ē
manus dicentis; colonis. Que nob̄ pars in
dauid. aut que hereditas in filio ysai. Qui
quāus celsus sit uenenū eorū lingue tam
ta euomuit. Dō uirtutū omnipotēs respice de
celo & inde & uisita uineā istā. & p̄fice eam
quā plantauit dextera tua. Cāu seruū intel
lige p̄pharū chorū q̄ annūciauerē de aduen
tu saluatoris. Quorū unus ieremias inquit.
Ego plantaui te uineā electā. quom̄ conuersa
es in uineā alienā. Vnus ēt seruorū gradib;
apte in marco & luca distinctis. omīs docto
res q̄ sub lege fuerē intelligim̄. Vñ alibi. Ne
cesse ē impleri omīa que scripta sē in lege
moysi. & psalmis & p̄phis de me

Nouissime autē misit ad eos filiū suū dicens
forsitan uerebunt filiū meū. Cū nesciat
pat̄familias. q̄ dns par hec intelligit. S; ideo
ambigere dicit. ut libera uoluntas hōis re
seruet. Opponam arrio & eunomio. Ecce
pat̄ dicit ignorare: & q̄si p̄ patre respon
dent hoc intelligant p̄ filio q̄ se dicit igno
tare consummationis diem. Agricole
autē uidentes filiū dixerē inter se. hic ē
heres. uenite occidam⁹ eū. & habebim⁹ here
ditatē ei. Judeorū p̄ncipes p̄ inuid tam
crucifixerē filiū dei. cui dicit est. Postula a
me & dabo gentes hereditatē tuā. filii gehen
ē de gentib̄. hanc autē occisio dīno malo colo
nis p̄ripere sibi molebant. qui rectā fidē exan
guere & suā iusticiā que ex lege ē conaban
tur fidei de expō p̄ferre. & gentes s̄ misereretur.
Et apprehensū eū eiecerē extra uineā & oc
iderē. Quid ihc extra portā passus ē figu
rauit moysen p̄ altare holocausti in quo
uictimarū sanguis fundebat. p̄ hoc qđ ī m
tra tabernaculū illud ponit. s; ad ostiū. Q. ū
sacrificia marcū mutato ordine dixit. apprehen
dentes eū occiderē & eiecerē extra uineā. no
tat eos primatus q̄ nec crucifixo & resuscita
to a mortuis dīno p̄dicantib; apostolis credere
uoluerē s; quasi cadauer uilipenderē. quia
quantū in se erat a suis eū finib; excludentes
gentib; suscipiendū dederē. Itaq; mundia
occidit nulla culpa deprehendit filiū dei. nīq̄
dīnm glē. s; si definitive cognouissent. qđ eēt
filius dei. nūq̄. dīnm glē crucifixissent. hinc
petrus apostolus ad illos. Scio fratres quia per ignoran
tiā gessistis hoc malū. sicut & p̄nipes uri.
Rem tam̄ ipsā esse quā faciebant nō nesciere
nec tamen carnē p̄sequebant̄ s; eū q̄ p carne
operat̄. Q. g. intra se dicit hic ē heres. ceteri ex
clamatione sua dicunt. & qa tā multi credi
dēr ipsū esse q̄ in lege p̄missus erat. Quare
autē p̄fidi credere noluerē qđ ratione nō
poterāt comprehendere. Non eēt unus si nō careret
ratione. Cum g. uenit dns ui
nee. qđ faciet colonis ihs. Aiunt illi. Malos
male p̄det. & uineā suā locabit alius agricol.
q̄ reddant ei fructū temporib; suis. Lucas
responsionē sermonis eorū ponit dicentis
absit. quibus autē. s responsionē cordis eorū
sebit. In corde enī & conscientia dixerē ma
los male p̄det. aliter intelligam⁹ q̄s dā respon
disse qđ matheus cōmemorat. q̄s dā. ut qđ lucas. o
nī tacet. parabolā scit. nī ad eos solos dictā q̄ de
potestate interrogauerē s; ad plebem. Qđ
matheus ponit aiunt illi nī ē accipiendum
illi pluraliter tanq̄ eorū sit ista responsio
q̄ dīnm de sua potestate dolose interroguae
rē s; qđ in codicib; grecis sine ulla ābigu
tate apparet. illi dictū est singulariter. i. ip
si dīno tales hoc aiunt q̄ tā mīna dī enim
Jam enī plures baptizauerat quare aut.
p̄det colonos in uoce ipsi⁹ dīni. post enī inter
ligi. qđ cū uerū dixerit p̄ illis. hoc enā p̄ea
confirmauit dns q̄ uerax ē ceter

d. de secordia
euangt.
Licuit nāq;
matheo fructa
tus causa. qđ
lucas

Xlum. Capitulum Simile est regnū celoꝝ homini regi.

illu ibe-hunc̃ legistis in scripturis. Lapidē quē reprobauerūt edificantes. hic factus ē in caput anguli. a dño factū est istud & ē mirabile in oculis nr̄is. Dem̄ mḡt implebit hec ppria. que lapidem ab edificantib; reprobatum in caput anguli dicit ee ponendum. nisi qa xp̃s a nob reprobatus creditur is ē gentib; predicandus. ut quasi lapis angularis ex utraq; ppło duos in se parietes iungat. unūq; sibi templum edificet. de hoc lapide aut esaias. Jmmittā in fundamēta syon lapidē electum. pciosum. angularem. & q̄ crediderit in eū n̄ cōfundet. Q; autē sup̃ colom. hic edificantes dicunt. qa plebem ad efferendos fructꝰ ecclesie hanc ipsi dño inhabitare dignā q̄si domū construere uidebant. Ideo dico uob. qa auferetur a uob regnū dī. & dabit genti facienti fructus ei. Manifestꝰ patris familiās reddituꝰ erit gla pacis maiestatis assistens in filio tempore iudicii. Venit etiā conditor aliꝰ p̃ beneficiū gr̄e. aliꝰ ad iudiciū cōsummatōis. uelut cum eū a iudeis ad gentes cōtulit regnū dī. i. intelligentiā scripturarū. Vinea g̃ ecclie datur aliis. i. aborientib; & occidente. ab austro. & aq̄lone uenientib; & recumbentib; cum abraam. & ysaac & iacob in regno dī. Omīs q̄ ceciderit sup lapidem istū confringet. sup quē aut̄ ceciderit conteret eū. & cadit forte cadit ppe duas causas. aut ppe pondus sium. aut ppe altitudinē. xp̃iam cadunt sup lapidem peccando. s. credentes in xp̃m stant sup ipsum. q̄si sup ppium fundamētū. nec tamē conterunt. q̄m̄ potest eos conterere xp̃s. s. scdm̄ peccata sua aut ppe magnitudinē dignitatis. ut clerici. monachi. uidue. uirgines. Lapis ū. i. xp̃s cadit sup iudeos & paganos n̄ credentes q̄ non f sua opa pereunt. neq; f suas psonas. s. tamē pereunt q̄m̄ potest eos pdere xp̃o q̄ n̄ credunt in eū. De quib; ppha. non sic impii non sic. s. tanq̄ pulueꝝ. quē proicit uentꝰ a facie t̄re. Igit̄ q̄ peccator ē & tam in xp̃m credit. p assensū mali & cont̄ptū dī cadit sup lapidem & confringit. ut non rectus ambulet. s. n̄ omīno conteritꝰ. Cui ū lapis sibe desup cū pena pditionis ruet. q̄m xp̃m negat. penit̄ conteret. ut nec testa remaneat. q̄s machis torcular ponit. dicit mare lacum .9. q̄a sicut in torculari exp̃mit unū. sic in lacu exp̃mit aqua de humo. Torcular. q̄m̄ q̄si uomit mustū. & humus quasi uomit lacū aquā. Palmaꝰ. i. paxillauit. ut plantaret. seu q̄s in medius iudeor̄ pastū dedit. i. fimo pauit, pat̄ ds q̄si fimo pauit filios isti. q̄ndo carnalib; quasi ipsis cupiebāt eos sociare n̄ illud. Manducauerūt & saturati sūt nimis. & desiderium cor̄ arcuit eos. n̄ se fraudari a desiderio suo. fodit. i. fodiendo tram corda iudeor̄ & inde eiciendo fecit torcular. ut lacū. q̄a fodiendo corda iudeor̄ & inde eiciendo stercora uitior̄ dedit eis ppias. p q̄s bona discernēt a malis sic̄ sic in torculari mustū discernitur a umacis. & oleum ab amurca. p q̄s q̄si lacu mundarent a sordib; p̃uas desideriaq; dauid. & alios ppias uulnerauerūt in capite. i. corde q̄d caput dr cogitationū. uel in xp̃o q̄ ē caput oīm̄ fideliū. q̄ndo eis ppharum; de aduentu x̄i. n̄ credidert. Unde ipse dauid aīt. Scdm̄ multitudinē dolorū meorū in corde meo. consolationes tue lenificauerūt aiam̄ meā. Mcexc.

Et cum audissent R. cxxi. Jcxcix. principes sacerdotū & pharisei L. ccxxx. Jccxlv. parabolas eius cognouerūt Jccl. vi. Alxxvii. q̄s de ipsis diceret. Et J. lxxxv. J. lxxxvi. querentes eum tenere timuerūt turbas. q̄m sicut ppham eū habebant. Turba mobilis ē & in more fluctuū & uentoꝝ tumet. Quē m̄ uenerant cōtra eū clamant. Tollatur crucifigatur. Mcexx. Et respondens ihc cxxv. L. clxxi. dicit iterū in parabolis eis dicens. Simile factum est regnū celoꝝ homini regi. q̄ fecit nuptias filio suo. In parabolis audiunt. quod apte n̄ merebant audire. Scient̄ uoluntatē

Matheus. Simile factum est regnū celoꝝ homini regi qui fecit nuptias filio suo. Decima;

semetipū cōtēnē se nichilomin⁹ tñ increpat illos. Rex iste dñs est patēr q̄ facit nuptias filio suo. q̄ndo in utero uirginis cū humana natura coniunxit. Quę cōmunio ex duab; existit naturis. ñ ex duab; psonis. a pte⁹ dicā potest. Hupnę sē societas. ē & ecclię. tam ex iudeis quā ex gentib; congregans. hui⁹ sponsi talamus fuit uterus ūginis. congregatio iustor; regnū ęlorū dī. q̄a in ea ęlestis uirtutes regnant. Quę in hoc similis est patēr q̄a sic ille filio suo coniunxit ęcclīam. ita illa congregatio filios suos quos deo generat p ūbū ꝑdicationis p fidei sacrāmēta comungit ecclię fidelib⁹.

Et uocauit plures & hora cene misit seruos suos uocare inuitatos ad nuptias. & nolebant uenire. Lucas describit sub appellatione cene. qđ marcus dicit prandiū esse. cum apud antiquos cotidie ad horā nonā prandiū fieret. qđ cena uocabat̄ prandiū seu cena ē doctrina iustię. & ūba diuina. Manna figurā habens ūbi in deserto. ideo dicebat̄ manna. qđ hebraice dicit̄ qđ est hoc. ut quotiens ecclia audiūt ūbū admoneat nos ipsi nō requirere qđ ē hoc qđ audimus. Et sicut cibū cū masticauimus dimittimus in stomacum. ita & ūbum bene tractatū cōmendātū est memorię qđ stomacho. Inuitatio fuit q̄ndo dñs dixit ad abrahā. Exi de terra tua & de cognatione tua. & ueni in terrā quam monstrauero tibi. & dabo tibi illā & semini tuo. quā terrā orientalem fluentē lac & mel. Quod uerū ñ est de terra iudeę. nūq̄ enī illa fluxit lac & mel. ſ; est de terra rationalis quā ipse suscepit de cui⁹ in carnatione lac & mel poesse tribuit. lac. i. op⁹ miraculoꝝ p qđ rudes q̄si pueri sustentant̄. mel. i. eloquium doctrine. ut aut ꝓphā. Quā dulcia faucib; meis eloquia tua. super mel & fauū ori meo. Ūñ g̃ dictū fuit abrahę. exi de terra tua. & de cognatione tua. i. de iudaismo & de cōmaculatione intelligere undū ee. q̄ saluari uult. nec solus iudeus sed nullus ho potest manducare lac & mel deuisi terrā & cognationē suā relinq̄re. ut illud. Nisi qs reliq̄rit patrē & matrē. &c. si potest mis esse discipls. Ire. Et uult ee mis discipls abneget semet ipsum. Relinq̄t g̃ cognatio nē suā. ñ q̄ contēpnit eā. ſ; plus diligit dñm q̄ parentes. Relinquit terrā suā q̄ carnis suę ſ; sequitur uoluptatē. Ex tempore moysi cepit comunis usus ꝑparari. qñ lex data ē. Ad comunitatē ita diuisi species; iustię decoratū est sicē regale ꝑsidiū diuisi cibis ornat⁹. Ex eo tempore exierunt muratores. i. ꝓphę. Et ceperunt simul oēs excusare. Q̄ uenire uoluerē excusant. & sic mēludunt s̄ cēnā cōuiuiū. qđ dñs si rogatus gratis offerē uolentib⁹. Excusat omis q̄ plus terrena quā celestia diligit. ē si se ad ęlestia tendere dicit. Primus dixit. Villam emi. necesse habeo exire. & uidere illam. rogo te habe me excusatū. Villa designat terrenā substantiam quā quidā magno labore ut ea fidi dampno s̄ emunt. aut p superbiā. aut ꝓpter corpis suā. Exit g̃ uidere illā. q̄ relicta contēplatiōē mētis sola exteriora cogitat. Et alter dixit. Iuga boū emi q̄nq̄. & eo pluare illa. rogo te habe me excusatū. Recte q̄nq̄ sensus corpis iuga uocati sē. q̄a q̄a in unoq̄ sensu geminantur. & sensus q̄a sola exteriora cognoscunt. & ñ mētia. recte p curiositas designatur. Grande uitiū est curiositas. quę dū inuestigat uitā ꝓximi nītē exteriusq̄ ducit sua ultima p̄ponens. Horandū q̄a dū dicit̄ rogo te habe me excusatū. humilitas sonat. Inuocedum uenire contēpnit superbia excusatione. Si peccator q̄ dicit ora pro me peccatore. & peccatū ñ uult deserē. humiliare nō uult. ſ; superbia ꝓtat. Et alius dixit. Uxorem duxi. & ideo ñ possum uenire. In uxore uoluptas carnis accipit̄. ñ qđ coniugiū ñ sit bonū ad sobolem ꝓpagandā. ſ; qđ nonnulli experiunt in uxore ñ ſtam durare. plus. ſ; desideria uoluptatis. Coniugium g̃ non reprehendit̄. ſ; migrat ad maiorē

.a. deūb dñm.

honorē uocatur: hē dñulla empta dñario notat. & sibylla cathegat. prim⁹ bo dñari uo luit. qui dñm habē noluit. Qd est dñari. nisi ppa potestate gaudē. Unq; iuga in sensibus. ta facile apparent. nā duo sē oculi. duæ aures. duæ nares. In gustu etiā duo sē instrumēta lingua & palatus. Voluptas carnis q̄ ad tactū pūnet oculus geminat. Et enī & formīsec & mēnsec. Iuga boum dicunt. qa p sensus istos trena requirunt. & boues ērā usant. Et sē boies qui nichil uolunt credē nisi qd sensib; patuit. Uxor ponet ad uolup tatē carnis quę multos impedit.

.G. Iterum misit alios seruos dicens. dicite inuitatis. ecce prandiū meū paraui. tauri mei & alia ocisa. & omia parata. uenite ad nuptias. Seruu ꝑmi fuerē ppheę ꝑmissi. incarnatio nis scīi simt apli q̄ facta assserē. Uñ hoc dicit prandiū paratū. i. mystiū incarnationis cōpletū. & introitus regni apertus. q̄ ante fue rat clausus. Tauri & saginata occisa. intel liguntur sci occisi. Omīs ppheia & xpe ideo occi si sē ut hoc spuale tabernaculum firmē figē tur. Nam sicut uitulum agni. i. eloquia. & boies nō manducauerē nisi postq̄ occisus est. & post mortē ei⁹ euangelia ei⁹ ꝑdicauerē. sic & uisce ra. i. eloquia ppharū non sē susceptra. nisi p̄ occisi sē. Si enī susc̄epissent sermones esaye nunq̄ cessassent eū. & postq̄ occisus est. inde cepere eum lingē. Sicut nullus unguentū aliud mandu cauit. nisi uitulina. ita uniuersi ppharū nemo ser mones susc̄epit. Saginata sē gīa dī plenū. Hęredo dicē tauros & saginata. q̄n tauri fue rit saginatus. & si omīs saginati fuerē tauri. qdā enī tamē ppheę fuerē. qdā aut ppheę & sacerdotes. sicut ieremias & ezechiel. Ego sagi nata dicit ppharū tantūm quia repleti fuerē & sacerdotes. Sicut enī tauri duces simt gregis. ita & sacerdotes principes populi. Alibi tauri simt pinues. uerus restaurator. q̄ inimicos suos ex per missione legis quasi cornib; uirtutū repellere bant. Alibi ꝰ significant patres nouū testamēti

(Clothoni)

(spūalēr. tauros aīa quę ppheę fuerē)

.G.

quangelica ꝑcepta ferentes. & pennis sē cauti ca contemplationis ad sublimia elatos. p grām ētię pinguedinis pceptā. sicut alibi sagina ta dicūt habeo qd est alere. Hoc qd in porci mundē nichil de tauris & aliis dicitur. si in sacra. qa ds cum ūba ei⁹ audire nolum⁹ adumgit exempla. Omīa inq̄t parata sē. qa q̄q̄d querit ad salutē totū tam adipleti est in scripturis. Qui gnarus ē inueniet ibi qd discat. & cauma ē & peccator: inueniet ibi futuri iudicii flagella. Omīs ibi inuenit in scripturis. & paruulorū & maiorū.

Illi aut neglexerē. & abierē alius in ullā suā. alius uero ad negotiationē suā. Non dicē maligna ti sē. si neglexerē. qa si omīs iudei crucifixerē xpm. aut consenserē in morte ei⁹. Omīs actus humanus duplex est. aut nulla scit. aut negotia tio. In nulla intelligit opus terrenū. siue in agro. siue in uinea. siue in lugno. siue in ferro. qd q̄d labore manuū fit. Qui aut sine labore manuū si aliud lucrū consequi. ut in honoribus. pmię aut in usura. aut in mercatione omne hoc ne gotiatio appellat. Duob; g̣ uerb; omne opus hu manū conclusit. siue honestū. ut est ullę culturę. Unde salomon ait. ne oderis rusticā ope rationē. siue inhonestū ut negotiatio sine digna tis. siue multę. siue mercaturę. unde nichil antea iudei tenebant. si forte dici. Et ullam colere peccatū est. qa impedimentū est. Non ē culturā ullę peccatū. si pferendo eā dō facis esse peccatū. si pferendo. Aut tra. Villa ē mun di circa quā amatores mundi occupant ne gotiatio aut pdicatio legis. & peccatio templi quā auari sacerdotes & ceteri mundi templi qui negotiationē estimant. Reliq̄ u tenuer unt seruos ei⁹ & contumelia affecros occiderē. De sua morte tacuit qa in pori parabola inde dixerat. & ostendit morte discipuloꝝ quos p̄q̄ ascendit occiderē iudei.

Rex aut cū audisset iratus ē. & missis exerci tib; suis pdidit homicidas illos & ciuitatem illorū succendit. Magnū ēmunis argumē

q̄ seruos regis occidere. Quando uenit ad ultionem homo filē. & rex tamē dicat. Exercitibus. i. malis anglis seu romanis sub uespasiano & tito iudeos inimicos. & p̄uaricatores fidei dicit ciuitatē. Vel ut. exercitib⁹. i. scīs anglis p quos iudicū exercebit p̄sequentes p̄dem. & ciuitatē. i. carnē in qua habitauerāt cū a. īa in gehenna cremabit. Cūc aut seruus suus nupsit quidē paratus. sē. s. q̄ mutari erāt. si fuerit dignus. Ite. g. ad exercitū uarū. in plateas. & uicos. & ciuitates. & q̄scunq; inuenerit pauperes. ac debiles. & cecos. & claudos. uocate ad nuptias. Quantē dūsitates. actuū in hoc mundo. tantē sunt quę ducunt ad diabolū. gīalem sedē. ut ait p̄dicto⁹. deo. g. dicē ut ad seruos uarū. ut cui libet conditionis homines uocent ad fidem. potens est eni deus q̄s libet barbaros mente corrigere. q̄ cornabugodonosor. ad ferale sensū mutauit. & uerū ad humanū intellectū reduxit. Mittat. g. in plateas. & uicos. & ciuitates. i. mutans pauperes. debiles. cecos. & claudos. ut nulla fiat discretio bonoꝝ. seu p̄sonarū uenientiū ad fidē. & Ostendit eni q̄a debilitas corporis nullū excludit a regno dei. rari q; delinquit cui deest illecebra peccandi. & cuius ad dīm cōmūitē. q̄ non habet in mundo ut delectet. dīt. pauperes debiles. cecos. & claudos. dicunt. gentiles cōpatione iudeoꝝ. q̄ plegē & ppbias diuites. fortes illuminatos & eruditos esse deberent. s; hoc esse falsū p̄simunt. Mittat ad plateas cū peccatores de latoribus uias uocat ad angustias uitę. Mittit ad uicos. cum illos imitat q̄s tp̄alium rerū uocat inopia. Mittit ad ciuitates. cū eos uocat q̄ culta ab inculti secernunt q̄ teneē legē nature. sub urbana cōuersatione nouerant. Et ait seruus. fiat tū ē dne sicē imperasti. & adhuc loc⁹ est. Et ait dns seruo. Exi in uias & sepes & cōpelle intrare. ut impleat dom⁹ mea. Dico aut uob q̄a nemo uirorū illorū q̄ uocati sunt gustabit cenā meā. Implenda est dom⁹ dei numero p̄destinatorū. s; superbi peccatores q̄ uocati sunt uenire noluerē seipsos inrecuperabiliter excluserē. Vocat dns per se. uocat p angelos. p patriarchas. p apostolos. per miracula. p flagella. Hemo contemnat uenire. ne deū uocatus excusat. cū uoluerit intrare. ñ ualeat. Venerit de plateis & uicis humilium peccatores exigentibus. uenient de sepulchris hereticq. Hā q̄ sepe constituunt dimissiones querentes. iurant. a sepulchris. cuellant. a spinis. Cogi nolunt uoluntate inquunt. nā inuenit. Non hoc dns imperauit. q̄ aut compelle intrare. foris ueniat. necessitas inuitus nascit. Attrahit me & sepe intelligunt erronee sectę & hereticę. Ut q̄ dicit. q̄s alii uocant. & uenire. alii intrare compellitur. Vocant & uenire contemnit. q̄ donū intellectus accipiunt. si eundē intellectū opib⁹ non sequunt. Vocant & uenientes. qui accepta intellectus gratia operando p̄ficiunt. Compellunt intrare. q̄s ecclia punit. q̄a omissi sē reatorsū. p̄quā posuerē manū ad aratrū. Et egressi seruus. ait. Ecce imperauisti. & adhuc congregauerunt omnes q̄s inuenerē malos & bonos. & impleta est nuptiarum dies. Bonis & malos & bonos aperte ostendit. q̄ nuptias ecclia designat. Quę nunc & inuitos suscepit. & p̄modū in egressione discernit. Mali miscent bonis. q̄a necesse est. ut ait. ferrū aīę ad subeundū certamen. si hoc si ferruerit lima alienę p̄uitatis debet. ꝛ. bonis tollerare malos. sicē in arca noe diuersa animalia fuerē. q̄a aīaliū. & in horreo sē. q̄a cū palea. ut uiderent discumbentes. & uidit ibi hominem. Intrauit aut rex ut uideret discumbentes. & uidit ibi hominem. nē non uestitū ueste nuptiali. amice quom hue intrasti. ñ habens uestē nuptialē. Rex id. est dns intrauit. si q̄n ubiq; sit. s; ubi uult aspicit ibi dicit. p̄sens. ibi absens. Intrauit ut uideret. i. uideri facit. singlorū merita. de futuro loquitur hic p̄ter p̄teritū. Dies aspectionis dies est iudicii. q̄ndo inspiratur. est. annos q̄ sine mēsa septē. recumbunt. i. requiescēt. & celestib⁹ replent. docemur. Vestē accipe p̄cepta dīna. Sicut q̄ in p̄sentia iudicis fuit inuentus sub nomine. christiani. ñ inuenit. sub nōie. & ñ induit. ꝛ. nouis ueteris hois. audi & istud. amice q̄m hue intrasti.

λ. de ūb dīm.

.G.

o cōtēnunt. alii uocantur. & uenire

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Liber

xl. capitulu. Abeuntes pharisei consilium inierunt.

Amicu uocat. q̄ inuitat fuit. Ampli. uelut nuptialis ē caritas. q̄ habere debet omis bap tizatus. & que ita habet in duob; p̄ceptis. i. i dilectione di & prim. sic in duob; lignis su priori & inferiori uelut ueritē amice dic. ac si apte dicat. Amice. & si amice. Amice p fidem. & si amice p operationē. Ac ille obmutuit. hic abscondim opa & cogitam corda mā. s; in illo die q̄n sol & luna & tot mundi stabit adulii nos in testimoniū peccatorū mōz. & si oīa taceant ipse tamē cogitationes mē & ipsa opa specialiē stabūt ante oculos mōs ante dīm. dicente apl̄o. Cogitationib; inuicē accusantib; aut etiā defendentib; in die q̄ndo iudicabit dīns occulta hoīm p ihm xp̄m. Tunc dicit rex ministris. Ligatis pedib; & manib. mittite eū in tenebras exteriores. ibi erit fletus & stridor dentiū. Ligatis man & pedes. fletum q; oculorū & stridorē dentiū ut ad cōp bandā resurrectionis ueritatē intelligere uel certe ideo ligant man & pedes. ut desistant male operari. aut ē ad effudendū sanguinē. Que nē sponte ligant in uno. tunc i supliciis ligabunt dolendo. In fletu q̄ oculorū & stridore dentiū p membra hoīs membroz corpaliū magnitudo ostendit. tenebre exteriores tenebre sunt nouissime. i. pēne nōe donationis. qa interiores sē cretarū cordis. Repulso uno mq. oīe corp. malorū exp̄mit. gr̄alis sententia infert. Multi aut sūt uocati. pauci u electi. Tale ē q̄d dicit. Non un tamē de uocatis ē electus de nuptiis. si de mutis ē intelligendū. Diuinu enī ubi nūcupatas summ. s; in die iudicii rex immanes nos distinguet. Diuē. ex hoc q̄d si dic immanes rex ut remuneraret. s; ut uideret. datur. Suspicio ne forte hoc. si de undecim iudicii intelligat. Hoc enī dic mittuntur eū in tenebras inferiores. i. in inferiora locā infernū. uel alibi. & eripuisti aiam meā ex inferno inferiori. s; dic exteriores. Ergo secūm hanc sententiā. dies aspectionis dies

temptationis. q̄n dignat ē reparare ecclīā suā. ut uideat q̄ fidē habeat & opa. Quicunq; q̄ reparat ecclīā. ingreditur. ad ea ut uideat q̄ sit dig ni nuptiis celestib;. & si tunc inuenit indignū aliquē interrogat eū. & ait humana simplicitas. dis cile fraudulentiā simulate suis intelligit. ideo co hunc indignū certū nuptialē d̄s sol inuenit. Nuptiale aūt uestimentū ē fides uera. uīa apls aut. Expoliate uos ueterē hominē cū actib; eius. & uestimentes uos nouū q̄ secūm dīm creatus ē in iustitia & sanctitate ueritatis. Iustitia p tinet ad comunionē bonā. sanctas ueritatis ad fidem ueritatis. Interrogatio autē fit in cogita tionib; impii. Et si dicat. Ut q̄d. amice. et sine opa tua ni sit. amice. hunc talem cū iudicat d̄s in ecclīa. si habeat q̄d respondeat conscientie sue. tradit eū spīb; inductionis. ita mala p malos ministros reddit. & ligant ei man. i. opa recutudinis. & pedes. i. mor animi. quib; incedit ni de loco ad locū. s; de malo ad bonū. & de bono ad malū. ut sic laqueū p̄dationis incurrat. Et ita mittit in exteriores tenebras. i. gentiū. ut iudeorū. uel hereticorū. Et forsitan ppinquores sē tenebre gentiliū q̄ ueritatē. Ignorant q̄ non audi erē. Exteriores hereticorū q̄ducere. Modo mittunt in tenebras exteriores. postea parent fletus & stridorē dentiū.

Tunc abeuntes pharisei consiliū inierē ut caperent eū in sermone. Et mittunt ei discipulos suos cū herodianis dicentes. Magister scimus q̄a uerax es. & uiā dei in ueritate docet. & non est tibi cura de aliq̄. Non enī respicis psonā hoīm. Non times platā psonā. s; eque docet ueritatē maiorib; & minorib; Magistrū uocāt & ueracē. ut quasi laudantes misterū cordis simplicitatis eius aptant. eos q; uelut habere discipulos. p herodianos intelligē gentiles. herodi ueru chē q̄ iohēm decollauit famu lantes siue alii herodianis pars filio. Qua le consiliū. tales & consiliatores. cogitabāt

Barbeuf. Abeuntes pharisei consiliū inierē ut caperent eū in sermone. & certa.

℟ al vi. Capitulum. Accesserunt ad ihesum saducei qui dicunt.

apud se sacdotes omīs scīunt qa mimo eius sim. & mimorū testimoniū ecā si uerū sit rpbat. Et ideo p semetipsos ñ mrogāt. nā mimo manifestius melior est q amico ficuls. sicili eñ dū amet uincat. Vnde ℣ g discipulos suos mrogare qsi mīs erubesce rent. S; discipli par esse erant magiste suis in malicia. q̄uis eare minores. Hā & pulli serpentū statura se breuiores ueneno aūt equales. & catuli luporū adhuc teneri & si uenari non possunt. gaudent tamē i sāguine & morsib;. De talib; aūt pphā. Molli u se sermones eorū sup oleū & ipsi se iacula. Dic g nob qd ẽ uidet. Licet ēnū dari an ñ. fraudulenta mrogatio sub hoc sensu. Hon est iustū ut nos seruu sūmi regis & romani regi seruiat. & si hoc fecerit iniuriam faciet dño suo. q̄nto magis idignū ẽ ut cultores dī humanis potestatib; grauentur. Alii aūt dicebāt. romanis p omīb; mūdi ab; ad securitatē & pacem debē tributa p solui. p qua seditione pea regnū & pata destructa sūt. Ad hoc g pharisei. uocant respondentē ut dicat si debē solui tributa. & inde contra romanos seditio omē actor teneat. ℣ Cognita aūt ihe neq̄cia eorū ait. Qd me temptatis ypocrite. Ostendite mi nūmisma cēsi. At illi ob tulerūt ei denariū. Dīa ut respondentis in trogantū mentē cognoscē. Humisma genes nūmi. qd p.e. nūmis impūtat & habebat imaginē cesaris. Et ait illis ihe. Cui ẽ hec imago & sup̄scīptio. Dicunt ei. Ce saris. Mrogat si ignorant. S; ut ad sermonē eorū cōperent respondet. Tiberiū sub quo passus ẽ dñs. pungit augustū. qui hic cesarē. q̄ in loco uicē successerat. Omīs aūt re ges romani a gaio cesare q̄ impiū arripue rat. cesares appellati sūt. ℣ Tunc ait illis. Reddite g quę sunt cesaris cesari. & q̄ sūt dī dō. Cesaris sunt nūmus tributum pecunia. dī ei sūt decime. p̄mitie oblationes. Et sic cesar exigit i ipsius imagine sic & dūs aīam lumine uultus tui signatam. Cū g alia sit imago dī. alia mundi. si ex pe ñ habu — ut imaginē cesaris cui censum dedit. Hon de suo dedit. S; mundo reddi dit qd erat mundi. Et si tu ñ uis obnoxi esse cesari. noli habere quę sūt mundi. S; si habes dimittas obnoxi cesari es. Si uis ire regno nichi debē. omīa tua relinq. expo sequere. & bn p quę cesaris sunt reddenda discerne. Hon enī potest esse qs dīn. ñ prius mundo renunciauit. Et audientes mira ti sūt. & relicto eo abierūt. Cū posset credere de berent recedunt mirantes. qa si habent reprandi locū. Ē enī error querelā iniurię reddi qd cesaris ē. deo aūt que ei pa sūt reddere nos oportē. videlicet corp aīam. voluntatē. ab eo enī hec & origine & plec tum sumunt. cxxvii.

Secm lucā. Accesserūt ad ihm saducei q dicunt ñ ēē resurrectionē. & ētra.

fēr. iii. xv. ebdomad. S. luce.

In illo die accesserē ad eū saducei q dicunt ñ esse resurrectionē. & interrogauerūt eū di centes. Magiste moyses dixit. si qs mortuus fuerit non habens filios ut ducat frater ei uxorē illi. & suscitet semē fratri suo. Erant aūt apud nos. vii. fratres. & primus uxore duc ta defunctus est. & ñ habens semē. reliquit uxorē suā fratri suo. Similiter & secds mortuus ē sine filio. & tertius accepit illā. & omīs septē & ñ reliquerit semē. Nouissime aūt omīū. & mulier defuncta ē. In resurrectione g cui eorū erit uxor. omīs enī eā habuerūt. Due erant hereses in iudea pharisęorū & saduceorū. Pharisei suarū traditionū qs de uos in. i. sectam legē uocant. iustificā pīt relinq. unde & diuisi uocabāt. Saduci aūt q̄ nullā mēptam corporis & aīe re surrectionē negabāt. putantes mortuos iterū aīās cū corpore. Q circa turpitudinē fabu le fingunt. ut̄ possit fieri ut in grege cuī hoc aliq̄ndo acciderit. In lege enī iubere cogebat nubere mortuo. S; in lege spē cōm

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

dabat castitas. Misce septē fierēt fīi filiꝰ de
functi reprob quib congruunt. q̄ p totā
hui⁹ scli uitam quę septem dieb; uoluit abo
nis opib sterilis exstiterunt & ad ultimū ipsa
mundana cōuersatio quasi uxor eorū mise
randa transiit. Erant illis sic.
Erratis nescientes scripturas neq; uirtutē
dī. Filii huius mundi nubunt & traduntur ad nupti
as. Illi autē q̄ digni habebunt̄ seculo & resurrec
tione ex mortuis. neq; nubunt neq; ducē
t uxores. neq; enī ultra mori poterūt. sed sunt
angli dei in glo. & filii sunt dei cū sint filii re
surrectionis. Hoc non tā intelligendū est. qs ūdig
ni. i. peccatores. ad minime resurrecturi. ut
ad nuptias ingaturi sint credendi. s; qs dns
ut ad resurrectionis gram gerat de elec
tis solūmodo uoluit facere sermonē. Resur
recturi equales erūt anglis & castitate & in
immortalitate. Conubia q̄ppe habent ppter
filios. filii ppter successionē. successio ppter mor
tem. Vbi g̃ nō est mors. neq; conubia. Saduc
ei credebant ee conugia p mortē. q̄ndoq; de
ipsam resurrectionē negabant. s; defensio
nē erroris sui putabant se inuenisse ap se
dicentes. Sic non ē possibile ut mulier que
sunt septē uirorū sic uni⁹ uxor. putata
autē omīū cōmunis. sic nō ē possibile ut fiat
resurrectio mortuorū. Q̄r dns cū dicit
is & elemosinis occisq; uirtutibus spualib
locatus fuisset. nō angloꝝ. similitudinē mi
dixē nisi hoīm. Quo sic omīs actus carnalis opa
tio animalium. papue tam accubitus. sic &
omīs q̄dē uirtutes spuales. resumunt angli
ce papue tam cultus. Et marcio & marcion
habent. neq; nubent. neq; nubent. Greco
idiomati latina constructio nō respondet.
Nubē enī ppe dicunt mulieres & uiri ux
ores ducere. Sed nos simplicit dicimus nubere
ligamus. neq; nubere uiri. neq; nubere
mulieres. hoc respicit ad uirtutē dī. sequen
tia nō ad hoc qs duxerat errantis nescientes
scripturas.

Quia uō resurgant
mortui legistis in libro moysi sup rubum
quia dicitur ē a deo. q̄modo dixerit illi dns.
Ego sum dns abraha. dns ysaac. dns iacob. Non
est dns mortuorū. sed uiuorū. Omnes enī uiuunt
ei. Vos g̃ multū erratis. In rubo similitudo
ynā fuit. quia ignis ibi ardebat. s; nō eius spi
nas consumebat. Sic in nob eloquū diuinū ē.
nec spinas mās sub maledicto germinatas
absumit. Ingens dns abraha. dns ysaac. dns ia
cob. ter dīm nominando. trinitatē significat.
dīm ueranī uiuā fuisse. Viuunt autē qui
uendicant portionē suā q̄ elegerāt habere
in ea inuentū. Si enī abraha ysaac & ia
cob morientes pissent nō diceret dns eorū
esse. quia non essent. Hunc autē quom nega
bunt esse futuri q; semp illi quoꝝ se ee ptin
ent. erunt. Non ē dns mortuorū q̄ omīno pe
rit. ut saduceī putabāt. s; uiuorū uita beata.
Omīs enī quorū dns & dns est. uiuunt equi
tenā distributione sua uita animarū & re
surrectio corporum. Vñ alibi dīt. Qui credit
in me. & si mortui fuerit uiuet. potat aptiora
de resurrectione. testimonia reddē ppharū.
s; ppias saduceī nō recipiunt.

Et audientes turbe mirabant in doctrina ei⁹.
Respondentes autē quidā scribarū dixerūt.
magist bn dixisti. Hora cū insidiantib & cō
culcatoribus. dīt secreta multa loqt. nō tam
scīm dat cumb. s; adeūt idonei q̄s. ppter alios
immundicia. non oporteat negligi. Vbi de
manu arida tractat. ap̄e calūpniatoribus.
primū sub quadā questione auctoritatē pro
fert. deinde rationē. Vicautē p rationē po
sunt dicens. in resurrectione enī neq; nubent
deinde auctoritatē. ego sum dns abraham.
hoc facit ut calūpniatoribus p auctoritatē pfem
mus. deinde rationē. Inuogantib autē q̄stio
ppositio p rationē exponam. p̄a auctoritate
confirmem. Calumniatores enī omnia
oportet. Interrogatores enī omnem oportet
Interrogatores autē docere. nam calūpniator
etiā si rationē intelligat. non consentit.

xl viii. Capitulum. Videntes pharisei quia silentium imposuisset saduceis.

Pharisei autem videntes q̄ ex[a]m[in]auerit legi, exercuerit seruanda. ut & beneficii impensione foueatur & nulla maligna ledatur. Hoc ē q̄d t̄ ñ uis. alii ne feceris. & omia quecūq; appetatis ut faciant uobis homines. & uos facite illis. Licet g̃ diuisa sint p̄cepta. quib⁹ autē utilit̄ que sē appetenda cupimus. aut que uitanda sē utilit̄ p̄cauemus. unū cū sē in iudicio caritatis. quia omia in dilectione dei & p̄ximi facere debem⁹. Recte utiq; dicit legē & pphas referri ad duo mandata caritatis. quia totus decalogus & monita pphar̄ ibi habent finem. Videam⁹ g̃ decalogū. Et quia q̄d capitur metro meli⁹ retinet. Ecce decē cordis resonat custodia legis. Cuncto rens unus. ñ ē alt⁹ d̄s illius. Ipsi⁹ nullā caueas formare figurā. Hoc nomē frustra si sumas. sabbata sabbatica seruabis. Quatuor hec uisa conclusit p̄ mara bella. Ceca sex tabule sic sē inscripta sedē. Longius ut dures habeas in ore parentes. Ne ferias gladio. ne sis mechus. nec latro. Non falsus testis. ñ sis inimicus alienus.

Et ait illi scība. Bene magist̄ in ueritate dixisti. quia unus ē d̄s. & ñ est alius p̄t̄ eū. & ut diligatur ex toto corde & ex toto intellectu & ex tota aīa & ex tota fortitudine & dilig̃ p̄ximū tanq̄ te ipsum. maius est omib⁹ holocaustomatibus & sacrificiis. Ostendit ex hac responsione scriba grauem sepe inter scribas & pharisēos fuisse questionē q̄d esset maximū mandatū quib⁹ dā hostias & sacrificia laudantib⁹ alius fidei & dilectionis opa p̄ferentib⁹. eo q̄d plures patres ante legem absq; omi ueritmarii & sacrificiorū constitudine ex fide tantūmodo. p dilectionē opa placuissent. nemo autē absq; fide & dilectione p sacrificia. Hoc autē magnū & minimū mandatū dicim⁹ q̄nū ad dignitatē. Alioquin utilitas omiū mandatorū una ē. & sic omia sibi coherent. ut alterū esse ñ possit sine altero. ut fundamentū sine illo esse possit. Non g̃ fundamentū est utilis edificatione ñ digni. sicut caput est dignū membris. Sic

Marcheus. Videntes pharisei quia silentium imposuisset saduceis. & cetera.

autē audiens qđ sapientē respondisset. dixē illi. Non es longe a regno dī. Recte respondisti; hoc fac & uiues. Quia salus nrā consistit in cognitione ueritatis & amore uirtutis. sadducei longe sunt a regno dī. cū nec agnoscenda cognoscant. nec diligenda diligant. hic autē supbo temptator. minus longe ē extra regnū. quia iā p scientiā euangelice pfectionis consensit; erat autē in regno dī si augeret ei cognitio ueri & dilectio boni. ut xpm tam in dīm quā p̄ximū susciperet. Ille autē uolens iustificare seipsum dixit ad illum. Et qs nr̄s p̄ximus. Homo p̄ximorē hoī quā ds immensus & eternus nouit & omnia curare potest. & omnis incredulus ut tēptator: nec dīm nec hominē p̄ximū habere legis prius obuiligi fauorē captandū q̄ sapienter respondisse iactaret. interrogat dīum qđ faceret. si quia se ipsū iustificare desiderat. dns reddit responsū suū parabolice loquens ei. ita ut & omnis q̄ misericordiā facit. p̄ximus intelligat. & saluet ipse dei filius q̄ nob p humanitatē p̄ximus factus ē. designat.

Homo quidam descendebat abierusalem in iericho. & incidit in latrones.

Suspiciens autē ihc dixē. Homo q̄dam descendebat ab ierlm in iericho. & incidit in latrones. Homo iste adā intelligit. ierlm ciuitas celestis. a cui beatitudine lapsus est in hanc uitā mortalem. & bene iericho q̄ luna mutatur. significat. uarios defectibus incerta. Latrones intellige diabolū & angelos eius. in qs si incidere missionarios dimisisset. Vera dei sententia dicens. ante ruinā exaltat cor. & ante contritionem humiliat. Et ideo dispoliauere eū. q̄ ā immortalitatis & uestē innocentie. plagē peccata sē. q̄b; nature humane integritas uiolata fuit. Abierē autē si ab insidiis aliquem sando. si earundē fraudes occultando. Semiuiuū reliquerē. q̄a naturā omnē abolere non ualuerē. Ex qua enī parte sciare & agnoscē dīm potē uiū bo. ex qua uero peccato tabescit. letifero uulnere sedatus iacet quasi mortuus. Accidit autem ut sacerdos q̄dā descenderet eadē uia. & uiso illo pterijt. Similiter & leuita cū esset secus locum. & uidēt eum. pretransiit. Sacerdos & leuita q̄ salutarii transierē. sacerdotii & ministerii ueteris testamēti significat. ubi mundi languentis uulnera monstrari poterāt. ñ autē curari. dicit enī apls. quia impossibile erat sanguine uitulorū & agnorū & hircorū auferri peccata. Tract. Sacerdos. amplectans uerbū dī. uel legem in mundū descendētē p moysen. nullā sanitatē contulit homini. Sic & descensus leuite q̄ typū ostendit prophetarū nullū sanat. sed cū peccata arguit. pretransit. q̄a indulgentiā ñ largit. Samaritan autē quidā it faciens uenit secus eū. & uidens eū misericordia motus ē. Samaritanus q̄ custos interpretat dīm significat. cui p phā contra latrones ultionis supplicat. Custodi me a laqueo quē statuerūt mihi. & ab scandalo operantiū iniquitatē. Ipse dns homo factus uere p̄sentis uitē arripuit. & uenit secus uulnerantū. cōpassionis mē finem imponens. misericordie collatione manū porrexit. Qui autē si habuit misericordiā. si iudicii & iustitiā tam. Et appropians alligauit uulnera eius infundens oleū & uinū. peccata enī que in hominib; inuenit. redarguendo coburit. spē uenie penitentib; inuenies. Alligat ergo uulnera. dū precepit penitentiā agere infundit oleū dum adhibit appropiquauit enim regnū celorū. infundit & uinū. dū dicit. Omnis arbor que non facit fructū bonū. excidetur & in ignē mittet. Uel alligat uulnera in baptismo. infundit oleū & uinū. i. crisma sci spūs. & calicē passionis sue. & ponens illū in iumentū suū duxit in stabulū. & cura eius egit. Iumentū caro eius est. in q̄ peccata nr̄a portauit sup lignū. & iuxta aliam paraboladm. quem erroneā reportauit ad gregē. Tract. impone iumento est. incarnatio

primitiuorem penitentie. post carnales.

fer. ii. impulsione dni. Judicamur de us. Tercius.

xlvnn. Capitulū. Miserunt principes & pharisei ministros.

credere
nem xpi gelie eusq; mysteriis curari ab hosti
li incursione Scabulū ecclia plens. ut quan
do reficiunt uatores. in ecna patam rede
untes. Scabuli nomine miseras & feroces
hui⁹ unde significant. ne homo in hoc exilio tam
qua in pata gaudeat. Cuna egit. ne eger in
ecclia ducatus pcepta que acceperat dimittet.
Et altera die. protulit duos denarios. & de
dit stabulario & ait. Cura illi habe. & qd
cumq; supererogaueris. ego cu rediero red
dam tibi. Altera dies e p resurrectione que
magis splendet qua tempa precedens. duo
denarii sc duo testamenta. in qb; et in regis
noia & imago continet. Scabulari e ecclie
rum discipli. quib; aptus sensu ut intelli
geret scripturas p spm scm. Supererogat
stabularius qui in duob; denarius fidei accepit.
cum paulus apls dicit. de ugimbus
aute pceptu dni non habeo. consiliu aute
do. Iterumq; supererogat cu dicit. dns ordi
nauit his qui euangliu annuciant. de euan
glio uiuere. si nos in usu sumus hac potesta
te. ne que uim grauarem. debitor redditi
reddet quod promisit cui dns in iudicio di
cet. Ea sup pauca fuisti fidelis supra multa
te constituam. intra in gaudiu dni tui.

Quis horum tum uidet. primi fuisse illi
qui mediti in latrones. aut dixit. Qui facit
misericordiam in illum. Et aut illis. Vade & tu fac similiter. Hemo nob magis
e primi qua qui uulnera curauit. caput
membris. diligam qui ei ut dns & dnm di
ligam quasi primu. diligam ena omis
imitatores xpi. Quid aut fac & tu simulter.
tale est. Quicquid in primis necessitate
subleuanda ut corporali ut spuali deuoti
opare. ut manifesteris e primi. Facere
misericordia facit qa est secdm naturam. Hebrei
enim tam secdm naturam iuuare consueuerunt.

Et erat docens cotidie in templo. exercitus
principes aute sacerdotu & scribe. & principes
plebis querebant illu perdere. & u iuuenebant

quid facerent illi. Omis enim ppls suspensi erant
audiens illu. Contigit in unu xpe docebat in
templo pprium cui officium est cognitio
nem dei afferre. & intelligentia nominis ei po
testatisq; pfare. Adhoc eni missus uenerat
ex gentibus deducturus populos utaq; suspensus
erat. & elongatus a sermone principu docena
& confitens ee potuere. & qd ipsi principes dap
nationis causa in eo u inuenirent. adducerent
pharisei turbam murmurante de illo hec.
Et miserunt principes ut exciperent eu.
& pharisei ministros ut apprehenderent eu.
principes insanu audito murmure q; a turba
glificat querunt occidere eu. Dixit
g ibi ad eos. Adhuc modicu tempus uobcu sum
& uado ad eum qui me misit. Hondu uolen
tem apprehendere spotuerunt. q; docem audie
runt. Exisso a patre sum & ueni in mundu. iterum
relinquo mundu & uado ad patre. Quem
admodu ascensionis glificatio. que innotuit cordib;
hominu fuisse & ee cum patre. & eius pas
sionis. Quesierunt me & u inuenietis. pdicit
qd post resurrectione sua sint eu questu
ri & u inuenturi fide uel corpali. Scien
dum quia multi compuncti post resur
rectione dni crediderunt pro quib; ita uere
pendens dignatus e orare ta. Pater ignosce illis
quia nesciunt quid faciunt. Et ubi sum ego
uos u potestis uenire. Non dixe ubi ero. q; ubi
sum. quia sic uenit dimissus ad nos ut de
celo non recederet. Ubi enim p corpus in loco est
& de loco migrat. & cu ad aliu locu uenerit
in loco unde uenit u est. Ds aute implet
omia. & ubiq; totus est. Stat xpe sedm
carne in terra. Non dixe u poteritis ne de
sperent. q; u potestis du tales estis. Dixere
g iudei ad semplos. Quo hic turus est qa u in
ueniem eu. numqd in dispsione gentiu tu
rus est. & docturus gentes. Quis est hic ser
mo quem dixe querens me & u inuenietis
& ubi ego sum u potestis uenire. Hesierunt
qd dixerit. q; qua dns uolunt. pphauerunt

hyla.

fer. ii. passione dni. uac

Secdm Iohem. Miserunt principes & pharisei mi
nistros ut apprehenderent
ihm. & cetera.

secdm matheum
in celo & in terra

fer̄. v. in dñica in passione Iudicame deus. LIBER

I. Capitulu. Cū audisset turba sermones ista dicebant.

Iohannes. Cum audisset turba sermones istos dicebant quia hic est uere ppha. & cetera. a.

turus erat dñs ad gentes ñ ps̄entia corpis
sui. & ps̄dicatione ap̄lor. Impletur² erat dñs
qđ legebant & ñ intelligebant. ppls quē ñ
agnouit seruiunt m̄. in auditu auris obe-
diunt m̄. Illi ū ñ audier̄ dñm. in q̄rū sunt
oculis sunt illi audier̄ in quor̄ auribus sonu
it. In nouissimo aut̄ die magno festiuitatis
stabat ihc & clamabat dicens: Si q̄s sitit ue
niat ad me & bibat. Q̄ credit in me sic dicit
scriptura. flumina de uentre ei² fluent aq̄
uiue. hoc aut̄ dix̄ de spu. quē accepturi
erant credentes in eū. hic exponit ad quem
potū uocauit sitientes. i. desiderantes
amore diuino. Q̄ q̄ sitit ueniat affectu
amoris passiui. fidi recedendo ab amore
mundi. & bibat spm̄ scm̄. quē cū biberit
flumina aquē uiue fluent de uentre ei².
Uentre interioris hoīs. i. conscientia. circūs-
flumina sc̄e benuolentie. que consulit. proxi-
mos. ex aqua unda. i. ex gra purgante mētes
ac uiuificante. Non enī fluit aqua uiua.
de uentre eius qui qđ bibit putat sibi sōli debe
sufficere. hoc testimoniū dat in pūbus. ut le-
git² in plogo geneseos. forte aliqđ discepterā
qđ euangelista uobis cōmemorat. i. festiuita
tem scenophegie. si mbus² modis facile for-
tassis sup sedebunt. si diligent² attendant
qualit̄ marheus. mare² deierat de templo
recedat. cetaq; similes ueru seu rēporum
transpositiones. Non enī erat spō datus. q̄
nondū ihc fuerat glificatus. Quia ante
aduentū. s. habuer̄unt spm̄ scm̄. si ñ hoc m̄qđ
postea datus. ut linguis omīū gentium
loquerent² & ideo dicit nondū enī erat da
tus. cum ḡtis qui in xp̄o baptizant² accipi
ant spm̄ scm̄ quare ñ locut² linguis omīū:
S. anima ecclia erat in una gente que cum
loqueretur linguis omīū. locutum erat
Ecclia corp² x̄i est. cu m̄bris ei². Unitas enim
membror. caritate concordat. & ipsa unitas
loquitur. q̄modo tunc un² ho loquebat². Ideo
dñs post resurrectionē suā dedit spm̄ ut

Quia ecclia linguis habet omnium.

significaret hoc qđ ecclia crescendo p omīs gentes in guis omnium

in suo corpore ostenderet unā quā modo ñ
habemus. si in resurrectione sīgam².

Atilla g̣ turba cū audissent. a. Lxxxv. o. ego hos sermones ei² dicebant hic uere ppha. alii dicebant hic est. xp̄s. Quidā dicebant a. Lxxxvi. numqđ a galilea. xp̄s uenit. nonne scriptura o. v. dicit. q̄a ex semine dauid & de bethleem ca
stello ubi erat dauid uenit. x². Dissensio a. Lxxxvii. itaq; facta ē in turba ppt̄ eū.

Venerūt g̣ ministri ad pontifices & pharise-
os & dixer̄ eis illi. Quare ñ adduxistis eū.
Respondēr̄ ministri. Numq̄ sic locutus est a. Lxxxviii.
hō sic hic hō. Respondēr̄ g̣ eis pharisei. Numq̄d
& uos seducti estis. Numq̄d aliq̄s ex p̄incipibus
credidit in eum. aut ex pharisei². S. turba
hec que non nouit legem maledicti sunt hoc
est. qđ dñs ait. Ego uenio ut ñ uidentes u
deant & uidentes ceci fiant. dicit nichodem²
ad eos. ille q̄ uenit ad eū nocte. q̄ unus erat
ex ipsis. Numq̄d lex nr̄a iudicat hominem.
nisi audierit ab ipso p̄². & cognouit² qđ fac
at². Credebat nichodem² quia si eū uellent
patienter audire. similes fierent illis q̄ missi
sunt eum tenere. & crediderūt. Respondēr̄t &
dixer̄t ei. Numq̄d & tu galileus es. i. a galileo
seduct². dñs galileus dicebat². qm̄ de naza
reth ciuitate erant parentes ei². Scrutare
scripturas & inde quia ppha a galilea ñ
surgit. dñs ppharū inde resurrexit. quē
scriptura nazareū uocat. a. ccxcv. ccxcvi.

Congregantes aut̄ gge. L. ccxlv.
pharisei². mirabantur eos hic dicens. Qd uo
lunt dicere de xp̄o. cuius filius est². dicunt a. david.
dixit illis. Quom̄ g̣ dd in spū uocat eum dom
nū dicens. Dixit dñs dño meo sede a dextris
meis. donec ponā inimicos tuos scabellum
pedū tuorū. Istud dicē. dñs dño. & equalem
filiū gnare. dño meo dicē dauid ñ sēm qđ
de eo natus est. & sēm qđ de patre semp fu
it. Q̄ a patre subiectū² inimica siue uolentes
siue nolentes ñ infirmitatē filii & unitatē
nature quā in altero alt² opat² sigant. Ham

Matheus. Congregatis pharisei² interroga
uit eos. a. cetera. a.

In finea. xvm. p̄ pentecosten. Pacem
Li. Capitulu. Congregatis pharisei² interrogauit eos

Sabbato infra octa[vam] Epi. Lectare Jerusalem.

Lectio sancti evangelii secundum Johannem.

In illo tempore dixit Jesus discipulis suis: Ego sum lux mundi.

Capitulum. Dicebat ihs discipulis suis: ego sum lux mundi.

et filii[us] subiecti nobis quia patri clarificat sup[er] eam. Sic interrogatio ista nobis proficit contra iudeos. Iudei autem si nola multa cōfingunt asserentes centesimū nonū psalmum scriptū in psona ezechie filii manaseh abstractū regnis de sede .v. regum. et inducunt ea ei locutū. Dixit dns dño meo ezechie sede a dextris meis. quousq[ue] ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Recte itaq[ue] iudeis opponit ihs quia xp[istu]m quem constitentur esse venturū dauid filiū dicit. Et quia simplicit[er] hominē et filium dei filiū credit.

Si g[ra]d dauid in sp[iritu] uocat eum dñm. quom filius eius est. Et nemo poterunt respondere ei ubi. neq[ue] ausus fuit aliquis ex illa die eum amplius interrogare. Qui in sermonibus confutant[ur] ulterius interrogant. Et apte comprehensum potestatem tradunt romane. Unde patet ubia mundi superari posse. Et difficile dijudicare.

Iterum g[ra]d locutus est ihs dicens. Ego sum lux mundi. Qui sequit[ur] me. non ambulat in tenebris. Sed habebit lumen uite. Lux mundi a patre egrediens nube carnis tegitur. et sic cōtempata tolleranda hōib. efficit[ur] ut p hominem veniat ad diuinitatem. Illa g[ra]d luce illuminante illuminati. modo colluvio fidei q[ui] de adā oes nati sum[us]. et sequimur tam ubis quā exemplis obediendo. ut exclusis ignorātie uel peccatorū tenebris in fulgore manifesta unione ditati illuminem[ur].

Dixerunt g[ra]d pharisei. tu de teipso testimonium tuum non est verum. Illi infirmos oculos habebant qui hoc dicebant quia lucem videre non poterant putantes nec dendum esse quasi solus de se testem obtulit promissarum. publice lucernarum ipse in templo. Ihs baptista quidem de eo obtulit.

Respondit ihs et dixit eis. Et si ego testimonium phibeo de me ipso uerum est testimonium meum. quia scio unde uenio et quo vado. Vos autem nescitis unde uenio aut quo vado.

Omnis homo quando de se phibet ei unum testimonium laudabile arrogans et superbus videtur.

Ideo scriptum est. ut laudet te os tuum. et non os alienum. Iubet autem hoc homini dictum est quod natura potest. Lux autem mentiri non potest.

Vos secundum carnem iudicatis. ego non iudico quemquam. Iudicate secundum carnem ut vos. Vel non iudico. non ab alio. Ego non veni ut iudicem mundum. sed ut saluem. non iudicium denegando. et differendo. Plus enim erat mihi proficiendo. et operi exercendum iudicium. Ut ait psalmista. Misericordiam et iudicium cantabo tibi dne.

Et si iudico ego iudicium meum verum est quia solus non sum. sed ego et qui misit me pater. Sensus est. Ideo verum est iudicium meum. quia uerus dei filius sum. Erubescat sabelliane. audis patrem. Distinguere personas intelligentia. non phidia. ne quasi fugiens caribdim in scillam incurras. Caribdis te uocat. si dicas ipsum esse patrem qui est filius. in silice sepulcris naufragaris si filium nimium patre secundum diuinitatem dicis. Hoc g[ra]d dicente pater et aurum. filius est argentum. nam una substantia est una diuinitas. una coeternitas. perfecta equalitas. audi filium. ego et pater unum sumus. Utrumque audi et unum sumus. et ab caribdi et a scilla liberabis. In eo quod dixit unum liberat te abarrio. In eo quod dixit unum sumus liberat te a scabellio. Cum dicit alius est pater alius filius recte dicis. si autem dicas aliud erras.

Et in lege nra scriptum est. quia duorum hominum testimonium verum est. Ego sum qui testimonium phibeo de me ipso. et testimonium phibet de me qui misit me pater. Hunc et si differo iudicium. non differo iudicium. non differo testimonium. Probat autem auctoritate legis quod verum sit testimonium suum et patris. ubi est stabilis veritas. Exponunt eas legem si inguam si essent magna questio est. et valde mihi videtur in mystico reconstructa. ubi ds dicit in ore duorum uel trium testium stet omne verbum. Humanus g[ra]d consuetudo sic se habet. ut duobus falsis testibus urgebat[ur] sui fama et unius populis mentitus est contra xp[istu]m. Ergo p multitudinem

fec. ii. manca. l. Esto mihi.

l. ii. capitulo. Ego uado & queretis me.

Sedm Iohem. Ego uado & queretis me. & cetera.

tatis cõmendata est: uis habere bonã causã habendi duos uel tres testes? patrẽ. & filiũ. & spm scm. Que enim satisfaciat sufficiat & sufficiat in conscientia. exceptis uno testem danielem & duos cõmunes? Eligam? nos nob dim testem Non enim dedignatur testis ee. qui iudex & testis & quia si querit alium unde cognoscat qs sis. iudex qa potestatem habet mortificandi. & uiuificandi. dãpnandi. & absoluendi. in gehennas precipitandi. & in celos leuandi. diabolo compungendi. & cũ angelis coronandi. Qd aut in lege uta sic dictũ est. tanq dicet. in lege uta que nob data & a deo. sic dicam? patrẽ nr in confidamus. & tam dicam? da nob hodie. a. l. xxxvii. m. cxii. l. cxx.

Dicebant g. ei. Vbi est pat tuus? Respondit ihc. Neq me scitis neq patrẽ meũ. Si me scireti? forsitan & patrem meũ scireti?

& cap. xiii. y lxvii. 7 lxxi. 4 lxxvii. 5 cui. 7 cap. elxx. & cap. cccvi.

de homine? Ille q omia scit quido dicẽ forsitan non dubitat? increpat. o homo cũ in corde tuo est uerbũ aliud quã sonat? ut transeat ad me sonũ qsi uehiculũ querit assumit sonũ. imponit se qdam in uehiculum. transeuntem. uenit ad me nec recedit a te. Sonus aut ut ueniret ad me recessit a te. necesse fuit apud me. Vbũ g. qd aut in corde tuo nũqt sono preueniret? certe. Sonus medi transit ut laudet uerbum qs assumpsit sonũ est apud me. & ñ recedit a te. hoc attende qs qs est examinator sonoriũ. Vbũ dñi contempti? q uerbũ hoĩs ñ comprehendit? scit dñs omia. Q enã dixit dilu pulis talem sententiã qualẽ in iudea? quido philipp? postulauit eũ dicens? Domine ostende nob patrẽ? philippe q uidet me. uidet & patrem. hic ñ fuit forsitan uidet & patrem uerbũ scilicet dubitationis? qa ñ increpabat dñs incredulitatẽ? s. docebat. Ne mireris g. de ubo di. siue dicat forsitan siue alio modo loquatur. q̃ndem plene ñ comprehendit uerbũ hominis.

Ego uado & queretis me. a. l. xxxvi. & in peccatis uris moriemini. Non desiderio queretis me? s. odio. postq abscessit dns quesierẽ illum. & q oderẽ. & q amauerẽ illi psequendo. ih habere cupiendo. Quo ego uado uos ñ potestis uenire. hoc & discipulis alibi dixit ñ auferendo spem. ut ihs? s. ut p dicendo dilationẽ. Dicebant g iudei. Numq occidet semet ipsũ. qa dicit quo ego uado uos ñ potestis uenire. Stulta uerba quasi ipsi imortales eent. & uenire ñ possent quo ille iret si se meficeret. Dns autẽ ñ de morte dicebat? s. de gla ad quã ibat p mortẽ. qs illi omia carnaliter sapientes? ñ intellexerẽ. Et dicebat eis. Vos de deorsũ estis. ego desupnus sũ. Ideo iram sapitis. qa sic serpentes iram manducatis. Quid ẽ iram manducant? Terrenus pascimini. iram? ddce tamini. iram? imbiatis. cor surdũ mebi habetis. De supnis sũi. i. a patre cũ eo excedens omia.

Vos de mundo hoc estis. ego ñ sum de hoc mundo. dixi g. uob qa moriemini in peccatis uris. Exponit qd sit esse de hoc mundo. i. esse peccatores infideles terrena sapientes. Non est g. de hoc mundo p quem mundus factus ẽ quia omis de mundo p mundũ facta sẽ. dns autẽ est aute mundũ. quia erat ubi impropio. Si eni ñ credideritis ut de mundo leuent ad eũ q mundũ fecit. & mebi addidit dicens qa ego sũ. multa subintelligi dedit. scilicet ego sũ uerbũ patris conditor mundi. hominis formator. & reformator. Quod q ñ credidit morit in peccatis. Moysi etã dixit ego sum q sũ. hoc est. uerũ esse habeo. qa ñ sum mutabilis? s. semp idem. In oĩ motu rerũ immuno ptãrũ & futurũ in ueritate di solũ psens dicebant g. ei. tu qs es? Dixit eis ihc. principiũ & q loquor uob. Principiũ ẽ cui dicit. Tu autẽ ide ipse es. & anni tui ñ deficient. Sciebat ibi esse qsdam creaturas & ideo dixisse tu qs es. ut scirent qd illũ esse

quia ego sum. moriemini in peccto uro. Et contrario dat spem credituris.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

I m. Capitulu. Dicebat ihs ad iudeos. Si uos manseritis in sermone meo

credentes. Respondit g̃ principiu non tanq̃ di
ceret principiu sum. s. tanq̃ dicer̃t principiu me
credite. Q̃ in sermone greco euidenter apparet.
ubi principiu est femininu geñis. sic̃ lex masculi
ni. S: consuetudo locutionis ideo p diuersas
lingua uariat genera uocabulor̃u q̃a i ipsis
rebus ñ inuenit̃ serũ. Non enī sapientia ue
re est femina. cũ xp̃c sit dī sapientia. Cũ g̃
uidear̃tur ad id qđ dictu ē. tu q̃s es. respon
dere debuisse ego sũ ueritas. respondit
tanq̃ dicer̃t. principiu me credite. Et addit
q̃ ea loquor uob. i. q̃ humilis. ppt̃ uos facē
ad ista uerba descendi. principiu est pat̃ pmei
principiu ē filius. tam ñ sē duo principia. sic nec
duo dii. Hã si accedentes ad eũ multe aīe p
caritatē una aīa est. et multa corda cor unū.
sine magis unitas ipse fons caritatis unus
ds est. Multa habeo de uob loq̃ et iudicare. s;
q̃ misit me uerax ē. Et ego que audiui ab
eo hec loquor in mundo. et si cognoui eum q̃a
patrē ds dicebat dim; habeo multa loq̃ docen
do si credidertis. arguendo si ñ credideri
tis. et habeo iudicare in futuro uiuos et mor
tuos. s; hoc tamen ē ex parte á quo audio ue
ritatē quã loquor. Idē est audire filiū a
patre. qđ est ee ab eo. Sens g̃ est. Ideo uerum
iudico. q̃a ueritas sum. filius ueritatis. hec ueri
tas ñ est maior ueritate illo. nec minor. sed
eq̃lis. q̃uis pro uno miñis ipsa pietate. pul
cher minus ipsa pulchritudine. casta castita
tate. Hã pietas que est ap̃ dim. cui ē par
ticeps pia aīa recedat ab ipsa pia aīa. sine
pulchritudo. sine castitas. ñ tamen credat ī
deo uel minuit. quia recedit ab ipso sicut oculus tamen nec clausus
minuit lucē. nec apt̃ augent. hac similitu
dine si uerax est aīa ueritas ē ap̃ dim. cui
ē ipsa particeps. Et si ei ñ fuit particeps.
tunc omnis uo mendax. q̃a nullus uo de suo
ē uerax. Igit̃ ds pat̃ uerax ē ñ participan
do s; ueritatē generando.

Dixit g̃ eis iter. Cũ exaltaueritis filiũ hom
is. tunc cognoscetis q̃a ego sũ. et a me ipso
facio mihi. s; sicut docuit me pater. hec lo
quor. et qui me misit mecum est. ñ reliq̃t
me solũ. quia q̃ placita ei facio sē
per. Predicat q̃s dam de post passionē suam
cognituros q̃s esset. et credituros in illum.
Exaltationē dicit hic passionis et crucis. ñ gl̃ie exaltationis
a meipso mihi facio. i. a meipso ñ sum. b dixit
contra patr̃ passionis ducentes q̃ ē patr̃ ipse filius.
duo sunt nomina. s; res una. docuit me pat̃
a me dicere. se missum. s; rem magnã sepe
commonuit. Cũ ambo simul sint. unus missus
est. alter misit. qñ missio incarnatio ē que
tantũ filio ñ etiã patri. s. In nulla enī specie
legit̃ pat̃ apparuisse. pater enī potentia. que
ex mundi creatione spãliter manifestata est.
p nullam singularem creaturã. declarat̃ ex
pte. uidit et sapientia in humanitate. ex.
uidit multiformis gr̃ã bonitatis ei in di
uisionibus linguarũ. siue in columba. Sic g̃
in solis radio calor et splendor. ab inuicē ne
queunt separari. s; calor sicut splendidior il
luminat. et sic tamen in aīa ē unum tamen
intelligimus. sic et filius solus suscepit carnē
nec se diuisit a patre. Et qa cetũ et aīã implet
pat̃ implet et spes scs in diuinitate unitate
implet. et carnē maiestate ñ suscepit oē.

Dixit illo loquente
multa crediderẽ in eũ. Dicebat g̃ ihs ad eos
q̃ crediderẽ a iudeis. Si uos manseritis in
sermone meo. uere discipuli mei eritis. et
cognoscetis ueritatē. et ueritas liberabit
uos. Si manseritis in sermone meo. i. si pse
uerauitis usq; in finē in fide que in uob est
pit esse. tunc discipli mei eritis. ut cognosca
tis ueritatē q̃. modo exaltatus que in carne
recta loquit̃. et latet uos nondum apparuit qđ
ē unus. s; tandem uidebimus eũ sicuti ē. cum
signauit nos lumine uultus sui. Moneta dei
sumus. nūm ei. a cui thesauro et ęa im. errore det
tum ē qđ in nob̃ fuit pssil. Venit q̃ nos forma
uerat ut reformaret. querit et ipse suum
nūmū. sic̃ cesar. filii. s; ii aut. Reddite g̃ que

Lag. i sermone illo legunt̃ sanctum mysterium.

Sed tenet. Christe sonitus tria partes equales. dicebat manens. s. sola resonat corda. tria nec pat̃ nec spūs. s. suscepture carnē. nec filio suscipienti eam patre equales.

Sabbato Johem. Dicebat ihs ad iudeos. Si uos manseritis in sermone meo. et reliq.

sunt cesaris cesari. & que sūt dei deo. Habuit hoc uerbū rectitudinis ad libertatē. Nam & qđ
quā saluū fac sic habet nichil est aliud ꝓpie quā liberū
facit. qđ in greco planius est. Hā latine pleriq; liberare dicim⁹ nō ad libertatē. sed ad salutem.
ut aliq̄s dicat ꝓpie liberari ab infirmitate.
Respondet ei. Semen abrahe sum⁹. & nemini seruiuim⁹ umq̄. Cōm̄ tu dicis liberi eritis. Credentes ei respondent. sed mendaciter
dulciter iactant se esse semen abrahe. Opellis inflata ei intelligebat in libertate temporalem.
scilicet qua maiores sui dicebat. Hemim seruiuimus umq̄. Nonne ioseph et uenundatus nonne
ciuitates ꝓprie captiuate. Nonne seruiebat parentes tui in egypto. laterest faciendo. Nonne
uos ipsi soluebatis ebdomadas romanis.
Respondit eis ihc. Amen amen dico uobis. quia
a nullo questionem habuerunt omnis qui facit peccatum. seruus est peccati. Quis
ex amore peccati et ex langore nature. nec
ex ignorantia legis. seruus est peccati. Alia enim sunt peccata infirmitatis. alia ipsius. alia malitie. Infirmitatis est ipsius contraria sunt uirtutum et sapientie. malitia contraria est bonitati.
Quis q̄ nouit qđ sit sapientia dei. potest existimare que sint peccata uenialia. et quis qui nouit qđ sit bonitas dei. potest existimare qualis
peccatis et tanta pena debeat esse hic et in futuro
seculo. Seruus quidem bonis alicui sui domini
ipsius fungatur fugiendo reiecerit seruitutem peccati qui fugiet.
filius manet in eternum
Seruus autem in manet in domo in eternum. Si ergo
filius uos liberauerit. uere liberi eritis. Ecclia
est domus. seruus est peccatorum corde ipsarum
primo. Non dicit si est in domo qua multi
peccatores intrant ecclias. sed in manent.
Cum autem scriptura dicat. quis glabitur mundus se esse a peccato. erit. xpc solus in ecclia sua
erit caput sine corpore. Territur ergo ne peccatum amarem⁹ dicendo. omnis qui facit peccatum seruus est peccati. Spem dedit ne desperem⁹ dicendo. filius manet in eternum. Spes enim
nostra est. ut a libero liberemur. Sciendum est
qđ multa multi dicturi sunt sine querela. id est sine crimine. Nulla enim querela iusta est de his
rebus humanis qui habet enim. Crimen autem est peccatum graue accusationis et damnationis
dignissimum. Dei gratia in nobis peccatum consumit. Minuit autem in nuta proficientium. qđ in
uita consummate perfectos. Prima gratia est libertas.
caritas enim nobis. Ideo apls de ordinandis presbiteris
uel diaconibus non ait. siquis sine peccato est. qui
si hoc dixisset. nullus ordinaretur. sed ait siquis
sine crimine. ut est homicidium. adulterium. aliquis
immunditia fornicationis. furtum. fraus. sacrilegium. et similia. Que etiam cepit xpianis non
habere. nec potuit erigere caput ad libertatem. sed
nondum est perfecta libertas. qui fidei gratia libertas perfecta est esse in deo. cum hoc corruptibile
induet incorruptionem. et hoc mortale induet
immortalitatem.
Scio qui filii
abrahe estis. sed queritis me interficere. quia
sermo meus non capit in uobis. Id est non capit corrumpi. qui non recipit corde uno. Sermo dei
unus est ut ham⁹ q̄ capit dei capit. agnoscit
in ihū xpm carnis originem. in qua est humana
libertas cum uera seruitute peccati. sed non cordis
fide per imitationem abrahe. in qua est uera
libertas per filium.
Ego qđ uidi
apud patrem loquor. et uos que uidistis apud
patrem facitis. Veritatem uidi me scilicet qui uera
pater.
Respondent et dixerunt
ei. Pater noster abraham est. Ihc uocabat eos ut aliquid
malum diceret de abraham. quererent occasionem
faciendi qđ cogitabant.
Dixit eis
ihc. Si filii abrahe estis. opa abrahe facite.
Hem autem queritis me interficere hominem qui
ueritatem locutus sum uobis quam audiui a deo. Hoc abraham non fecit. Vos facitis opa patris uestri
Adhuc non dicit qui est pater eorum. sed abraham
laudat. et illos degneos damnat eo qđ operibus
fidei non planet se esse filios abrahe. potius per omnia
eorum planet ei non esse filios. qui ueritatem
querentem extinguere.
Dixerunt itaq; ei. Nos ex fornicatione non
sumus nati. unum patrem habemus deum. Ita ut

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Passionis dñi. dñica. Iudicame deus. TRACTVS.

℣. L.mi. Capitulum. Quis ex vobis arguet me de peccato.

cum q; eperē cognoscē ñ de carnis gnatiōe
dñm loqui ſ; de unc institutione. et qa
consuetudo scpturis est fornicatio appella
re falsis dns seruire. dixerē unū patrem
habemus dñm. Credo qa cogitabant. quo
cienſ nominabimus abrahā dicturus est nob
qr ñ imitamini eū. De cui gne glamini. &
qua tanctū uirū imitare ñ possimus dicam
nos bre patrē dñm. ut audiam qd dicat.

Dixerūt g ei ihc. Si ds pr ur eet. diligeret
is utiq; me. Ego enī ex deo processi. & uenī. ſ
ille qui me misit. Nec ostendit de abraham.
nta nē ostendit dñs ee ei patrē qua ñ cognos
cunt filiū quē misit. nec diligunt. foedere ē
qd ds naturalis origo. & cūa causa ē sapien
tie ut sit. uenire autē est incarnari. Non
enī, per participatione sapiens ē ut aīa. uel an
gls. ſ qd ex se gignat sapientiā que est
ds de ds.

Quare loquelā meā ñ cognoscitis. qa ñ po
testis audire sermonē meū. Vos ex patre
diabolo estis. & desideria patris uri uultis
facere. hic cauenda ē hereſis manicheoꝝ. qui
dicunt ee qndā naturā mali. & qndā gen
tem tenebrarū cū principib; suis. Quae au
sa ē pugnare contra dñm. dñs ū uoluisse pn
cipes contra gentē illā. eamq; fuisse de
bellatam. Inde dicunt diabolum originē
duxisse. putantes sēm hoc dictū ee a dño
uos ex patre diabolo estis. Iudi g dicen ſē
filii diaboli imitando. ñ nascendo. p̄pria
dixit ad ipsos pr uros amorreus et mr
tua cethea. ñ qd ab illis gentib; ducerent
originem. ſ; quia imitati ſē impie ostenderent eos.
Queritur fortasse un ē diabolus. An unusq; uñ
ceteri angli. ſ supbiendo facti ē diaboli.
Et notandū qa neq; exteriori suasione
deprauati sunt. ſ; ppa uoluntate sibi sit
a magnitudine scientie elationis occasio
nē. Vñ apls. scientia inflat. Ille homicida
erat ab initio. & in ueritate ñ stetit. qa
ñ est ueritas in eo. Homicida dr diabolus
non qd gladio armatus
uel ferro accesserit ad hominē uen
ret. ſ quia uerbū malū seminauit.
Holi g putare se ñ esse homicidam. qn
suis tuo mala psuadet. Vñ in psalmo. filii
hominū dentes eorum arma & sagitte.
& lingua eoꝝ machera acuta. qr dictū est
ab initio. intelligendū ē de primo hoīe. Cum
loquitur mdaciū ex propis loquit. qa mdax
est & pr ei. hi. e manichei decipiunt ipi
tos docentes diabolū bre patrē mdaciū. dia
bolus enim sic genuit mdaciū qsi filiū ex
quo lapsus a ueritate quā ds pr genuit
in filiū. diabolus ita q; mendax est & pater
mendacii. tu autē si mearis a diabolo acce
pisti. sic inde loquentes mendacia. & ita
non est pr mendacii.

Ego autē q ueritatē dico ñ creditis mi.
Quis ex uob arguet me de peccato. Non
dedignat per ratione ostendē se peccatorē ñ ee.
Si ueritatē dico quare uos ñ creditis mi. Qui
est ex deo uerba dei audit. propterea uos ñ au
ditis. quia ex deo ñ estis. Sē nonnulli qui
p̄cepta dei nec audire curant. pene dignant.
sē ñ nulli q̄ pcipiunt. ſ; nullo nimis desidio
cōplectunt. Sē ñ nulli q̄ libenē audiendo
cōpungunt. ſ; p̄ lacēmas ad meliorē rede
unt. hi. p̄fecto uerba dei ñ audiunt. quia
exercere in ope contēpnunt. Licet g omnes
sint filii dei p̄ naturā. qd ostendunt parabo
le de filio frugi. & prodigo. de duob; filiis
imitatis ad uoluntatem illi cui sē ex diabolo
putarunt. q̄ uba dei non diligunt. Qui ū re
nascuntur. ex deo generationis ad opus
ne. audiunt uerbum dei. & custodiunt.
Responderunt g iudei. & dixerē ei. Nonne
bene dicimus nos qa samaritanus es tu. & de
monium habes. Receperant samaritanā
dñm qn locutus est mulieri ad fontem.
& cum eis conuersatus erat. Vocant g eū iudei
samaritanū quasi peccatorē. qa pecca
tores illos reputabant nec eis co-utre

ſ; dñs dixē diabo
lum ee patrē

Dicebat ihs mdris. Sed
Iohēm. Quis ex uobis ar
guet me de peccato. & relq.
Dñica in passione dñi.

.6.

.o).

·6.
Samaritani ·ii· mentiuntur custos. & custodē se & ñ negauit;

bantur: Respondit ihc. Ego demonium non habeo. ſ; honorifico patrem meū. & uos mihonorastis me. dixerū de duob; obiectis negauit. ñ enī dormitat q̄ custodit isr'. Et nisi dñs custodierit ciuitatē. frustra ungilat q̄ custodit eā. Non contumeliosa uba respondit q̄ uere respondere posset uos demoniū habetis. Sz; superbia mā hic cōfundit. Hā q̄d nob; pr̄e hoc īmutit nisi ut eo tempore q̄ a pr̄imis falsas contumelias accipimus eorū uera mala taceam. nemo nisi hū uultę correctionis in arma irā furoris. Ego autē glām meā non quero. ē qui querat & iudicet. Non quero glām sicut simulatores quer̄t iudex q̄s ñ sit. Est pat̄ qui querat glām meā & iudicet. i. discernat glā ipā. qua uos (scilicet) gloriamini ego non. ſ; ea glā quā habui apud patrē ante quā mund' eet. que ē ab humana inflatione discreta. Scām penale iudiciū pat̄ non iudicat quemq̄. ſ; omne iudiciū dedit filio scām iudiciū discretionis iudicat. ut ī psalmo. Iudica me dñs h' iudicio. expositio sequit̄. & discerne ingt causam meā de gente ñ scā. Simulie (duas) temptationes intelligim'. una decipit. altera pbat. Hā sept̄ē. d'. s nemi nem tēptat. ·i· iterū sept̄ē est. temptat uos dñs dñs ut sciat si diligitis eū. Vt sciat dicitur pro scire faciat. Iob sciebat se sed dim ñ. admisit dñs temptatorē & fecit eū sui cognitorē. Sic & duo timores sē seruilis eū timet ne patiatur penam. castus eū timet ne amittat ut sponsā. Alter ū pfecta caritas foras mittit. alter seruat nos ante dim manens in scām scī. Hā & mulier adultera timet ne uir ei' ueniat. casta ne uir ei' abscedat. Amē amē dico uob; si q̄s sermonē meū seruauerit: mortē ñ uidebit in ētnū, exemplo suo nos āmonet ne cū malo pūsitas cresc̄t pdicare cessem'. quia & boni meliores p contumelias fiunt. & reprobi de beneficio peiores. Dixer̄t g̃ iudi. Hunc cognouim' quia demoniū habes. Abraham mortuus ē & pphē & tu dicis si q̄s sermonē meū seruauerit: mortē non gustabit in ēternū. De morte sclā morte gehenne. morte dampnationis cū diabolo dic̄. q̄ nec abrahā mortuus ē nec pphē. Illi enī mortui sūt & (uiuunt) uiuebant. & mortui erant. Mortem uidere uel gustare ē eā expers. Numq̄d tu maior es patre nr̄o abrahā q̄ mortuus ē & pphē mortui sūt. Quem te ipsū facis? Respōdit ihc. Si ego glorifico me ipsū. glā mea nichil est. Est pat̄ mis q̄ glorificat me. quē uos dicitis quia dūs nr̄ est. & non cognouistis eū. Ego aūt nō (eum). Et si dixero q̄a ñ scio eū ero simulis uobis mendax. Sz; scio eum & sermonē eius seruo. Sermonē pat̄is ut filius loquebatur & ipse erat uerbum pat̄is qui (sibi) loquebatur. Si g̃ cognouisset patrē. filius ei' recipisset. quē uox pat̄is glificabat i baptisma tē. in mōtē. in alius huius modi. Ideo conf̄ hoc q̄d dicunt quē & ipsum facis? refert glām suam. ad patrē dicens: Si ego uolui ſ; sine patre glifico me ipsum sic̄ simulatores glā mea nichil est. Abraha pat̄ (meus) exultauit ut uidēt diem meū. uidit & gauisus ē. Credens exultauit ſpando ut uideret intelligendo. Q̄e aut diem meū uidere? potest ēe ūm diuersū diē dim temporalem in carne. an diē q̄ nec ortū scit nec occasū. Sz; iterū q̄ abraha uidit cūdo (misit) misit seruū suū pcip̄ uxorē filio suo ysaac aut Jsmaēlitis sub femore meo & iura p dim celi. Quid hoc ſ? multi q̄a significabat de gnie abrahe dim celi uenturū. in carne. Q̄ reprehendunt factum abrahe; abraha dic̄ dim uidit. eū in figura (carnem xpi) reprehendit. 6. sūmp trinitatis tres angelos hospicio suscepit.

Dixer̄t g̃ iudei ad eum. Quinquaginta annos ñ dū habes & abraha uidisti. Dixit eis ihc. Amē amē dico uobis anteq̄ abraha fieret ego sum. Non aut ens ſ; sum. qua diuinitas temp'is ñ hē ab initio tu carnis ad diuinitatē trahit. ſ; diuinitas

L. v. Capitulum. Preteriens ihc. uidit hominem cecum a natiuitate.

lapides putant. hoc esse blasphemiam. Tulerunt ergo lapides ut iacerent in eum. Ihc autem abscondit se et exiuit de templo. Quem intelligere non poterant obruere querebant. sed dominus iudicare noluit quia pati uenerat. Et ideo se abscondit ut daret nobis exemplum dandi locum ire. uel ideo ut ostenderet quia ipsa ueritas eis absconditur qui eius uerba sequi contempnunt. et fugit mentem quam non inuenit humilem. Nota quia inconsiderate iudei dixerunt ad dominum quinquaginta annos nondum habes. secundum quod fingunt ab incarnatione usque ad passionem multo plures annos quam ex historiis colligamus.

Et preteriens uidit hominem. cxxxii. cecum a natiuitate. Preterire dominus dicitur quia in uia peccatorum non stetit. Cecum a natiuitate uidit. quia misertus est miserie mortalitatis. Cecus enim ille humanum genus est habens cecitatem ab adam. Illo namque peccante uitium per naturam inoleuit. unde secundum mentem ceci nati sumus.

Et interrogauerunt eum discipuli eius. Rabbi quis peccauit. hic aut parentes eius ut cecus nasceretur. Respondit ihc. Neque hic peccauit neque parentes eius. sed ut manifestentur opera dei in illo. Peccauerunt quidem. sed non illorum peccato factum est ut cecus nasceretur. Magister qui querit credentem ut faciat intelligentem. causam dicit cecitatis ut manifestentur opera dei in illo. Videlicet ut eum illuminando et per eum quem in cecitate humani generis facturus sit significando filius dei manifestetur. Me oportet operari opera eius qui misit me. donec dies est. Veniet nox quando nemo potest operari. Quamdiu in mundo sum lux sum mundi. Si ergo dies est quamdiu dominus in mundo est. erit nox quando in mundo non erit. cum ipse dicat discipulis suis maiora horum facietis. numquid in nocte operabatur petrus in umbra sua sanantate infirmos quod dominus non fecit. qui dixit sine me nichil potestis facere. Quid ergo dicemus de ista nocte. Nox ista eorum erit qui audient ite in ignem eternum qui paratus est diabolo et angelis eius. Unde illud. Ligate illi manus et pedes et proicite eum in tenebras exteriores. Tunc nemo po-

Secundum Iohannem. Preteriens ihs. uidit hominem cecum a natiuitate: et reliqua;

terit operari. Ergo operemur dum adhuc dies est. hic enim adhuc dies est ille qui dixit. Ecce ego uobiscum sum usque in consummationem seculi. Amplius. donec dies est. i. dum sum in mundo faciam opera patris illum predicando. cecos illuminando. Nox autem fuit quando christus a iudeis occisus est et fides pene defecit. Unde dicit eis. Hec est hora uestra et potestas tenebrarum. Hec cum dixisset expuit in terram. et fecit lutum ex sputo. et liniuit lutum super oculos eius et dixit ei. Vade et laua in natatoria syloe. quod interpretatur missus. De saliua lutum fecit. quia uerbum caro factum est. Sputum enim quod a capite in os descendit christi diuinitatem significat. quia caput christi deus. Saliua itaque sapientia. que ex ore altissimi prodiit. Terra uero est caro christi. Inunctus cecus nondum uidet. sed mittitur ad piscinam cuius nomen interpretatur a domino missus. Ipse dominus est missus. Inungi est catecuminum fieri. Lauari in piscina est baptizari in christo. Catecuminus grece. interpretatur instructus latine. Adhuc sane paulatim rudes instruuntur in fide ut tandem plene illuminati sacramentis participent cum caritate. Unde paulus. Fuimus et nos aliquando natura filii ire. nunc autem lux in domino.

Abiit ergo et lauit et uenit uidens. Itaque uicini et qui uiderant eum quia prius mendicus erat dicebant. Nonne hic est qui sedebat et mendicabat. Alii dicebant quia hic est. alii autem nequaquam. sed similis est eius. Ille uero dicebat quia ego sum. Quidam non recognoscebant eum quia aperti oculi uultum mutauerant. sed ille aperte fatetur beneficium ne incurrat ingratitudinis dampnum. Dicebant ergo ei. Quomodo aperti sunt tibi oculi. Respondit ille. Homo qui dicitur ihc lutum fecit et unxit oculos meos et dixit mihi. Vade ad natatoria syloe et laua. et abii et laui. et uidi. Syloa est fons ad radicem montis syon. qui non iugibus aquis sed incertis horis ebullit per concaua terrarum. Ibi cecus lota facie lumen recepit. quia cecitas iudeorum uel quorumlibet infidelium non potest sanari nisi doctrina aquarum christi. que sine strepitu et clamore uerborum leniter fluit. Unde esaias. Aque syloe que uadunt a

cum silentio. Et dixerẽt ei. Nõ ille dixit nescio. dñs ipse adhuc muneto similis erat nõdũ uidenti ad purum. Nescit enim quẽ pdicat. Sz illi q̃ carnalit sabbatum saluti obseruabant nec uidentes nec muneti ad ducunt eũ ad pharisẽos q̃ cec̃ fuerat. Erat autẽ sabbatũ q̃ndo lutũ fecit ihc & aperuit oculos ei. Iterum g̃ rogabant eũ pharisei q̃m uidisset. Ille autẽ dixit ei. Lutũ posuit sup oculos. & laui. & uideo. Et de limo trx hominẽ formauit pide geñ luti humanũ genus reformauit. Dicebãt g̃ ex pharisẽis q̃dã. Non ẽ hic a deo. q̃ sabbatũ nõ custodit. Alii dicebant. Quõ potest hic peccator hec signa facere. Et scisma erat in eis. Fiebat diuisio inter lucẽ & tenebras. q̃dã. Iã mugebant dicunt g̃ cec̃o iterum. Tu q̃d dicis de eo q̃ aperit oculos tuos. Ille autẽ dixit quia pphia est. Querebant eũ quom de synagoga pellerent si ille stans dixit eũ pphãm ẽ. adhuc corde munetus. Non credidert g̃ uidit de illo q̃a cecus fuisset & uidisset. donec uocauert parentes eius q̃ uiderãt. & interrogauert eos dicentes. Hic est filius uester quẽ uos dicitis q̃a cecus natus est. Quom autẽ nũc uidet. nescimus. aut q̃s eius aperit oculos nescimus. Ipsum interrogate. etatem habet ipse de se loquatur. Hec dixerunt parentes eius q̃a timebant iudeos. Iã enim conspiraurant iudei ut si quis eũ confiteretur xpm̃. extra synagogã fieret. Propter parentes eius dixerunt q̃a etatem habet ipsum interrogate. Vocauert ergo iterum hominem q̃ fuerat cec̃. & dixert ei. Da glãm deo. hoc ẽ nega q̃d accepisti. q̃d est; blasphemare in deo glãm dare. dare glãm deo est ueritatem de aliq̃ tanq̃ presente dicere. Dicunt g̃. Constat istum in esse iustũ sicut nos. & peccatorem. Nos scimus q̃a hic homo peccator est dixit g̃ ille. Si peccator est nescio. Unũ scio q̃a cum essem cecus nunc uideo. dixerunt g̃ illi. Quid fecit tibi. Quom aperuit tibi oculos. Respondit eis. dixi uobis iam & audistis. q̃d iterum uultis audire. Numq̃d & uos uultis discipuli eius fieri. Hoc q̃si stomachans & quasi ex eco udens. iã in ferens cecos respondit. Vale dixerunt ei & dixerunt. Tu discipulus illius sis. nos autem moysi discipuli sumus. Nos q̃ scimus quia moysi locutus est ds. hũc autem nescimus unde sit. Hinc dicunt se nescire. & nescire nos dicimus que abicimus. Itaq; saltim cor eorũ manedicto ẽ q̃s dicunt. tu discipulus eius sis. & q̃d dicit. optabile est omnib; ut discipuli xi sint. Respondit ille ho & dixit eis. In hoc mirabile ẽ quia uos nescitis unde sit. & aperuit oculos meos; scimus autem q̃a peccatores ds non audit. Sz siquis deicultor est. & uoluntatem eius facit hic exaudit. Adhuc uncti loquit nã & peccatores audit ds. Si enim non audiret frustra publicam pecc̃ punendo diceret. Dñe ppicius esto in peccatori. Holuit p magno habere ad uoluntatem exaudiri a deo. ad uoluntatem demones exaudiri se promisit ure in porcos. Ad uoluntatem eorũ ꝓcepit diabolus. a q̃ petitus iob temptari non est reliquit. ut est; hinc probatus. ille confusus. Aliquando ds quibusdam dat q̃d petis. & ppicꝰ negat q̃d petis. q̃n bonũ scilicet orationib; ut simamus q̃d pstat & q̃d non medicꝰ nouit. Scio non est auditum. quia q̃s aperit oculos cec̃i nati. nisi ẽt hic a deo non poterat facere q̃q̃. Spẽ eorum uti libere uitatem confitet. hoc enim non nisi a deo. Hic a discipulis fieret nisi ds ẽet in. Respondert & dixert ei. In peccatis natus es totus. & tu docet nos. Et eiecert eũ foras. Et clausit oculis natus est. dicunt ẽ. p peccato parentũ. Sz xpc totum sanat extra oculos & cor intus aperit. tociens interrogando ut diceret magistrũ fecerũt. quẽ ingrauit docentẽ. piecert ei. q̃a expulsus magis factus ẽ xpian. Audiunt ihc q̃a eiecert eũ foras. & cũ inuenisset eũ dixit ei. Tu credis in filiũ dei. Respondit ille & dixit. Quis est dne ut credã in eũ. Dixit ihc ostendit adhuc muneti se iam

Respondert parentes eius & dixerunt. Scimus quia hic est filius nr̃. & quia cecus natus est. q̃m aũ nũc uidet.

Gray Scale
0 1 2 3 4

℣. Sequentia. Amen dico vobis qui non intrat per ostium.

dudū cor̄ ad credendū paratū habuisse ſ; in quē credē debeat ignorasse. Et dr̄ē ei dñe. ait illi Jesus. Et qđ loq̄tur tecū ipse ē. dr̄ illi aut credo dñe. & pdens adorauit eū. Iam dñs ī unctō faciem cordis iam mūdi oculos illuminat. & ille cōfitet̄ non tantū filiū hominis ſ; etiā dī. Et dr̄ē ei dñe. In iudiciū ego in hūc mundū uen. ut q̄ nō uident uideant. & qui uident cęci fiant. O dñe lumē es. diei es. & idō liberas de tenebris humiles. q̄ se nō uidē putant. & p te querē ut uideant. Superbi uero sapientes ſ; ut pharisęi ex his uerb cōmoti. & q̄ uidēt cęci fiant. se uidere putant. ſ; exitium tō penę cęcos se ē sentient. Et hoc ē iudiciū. i. discretio quę discernit causā credentiū a infidelibus. Iudiciū dāmnationis nō m ſ; in fine fiet. unde dñs alibi. Ego nō iudico quēq̄. & audierit ex pharisęis q̄ cū ipso erant. & dixerē ei. Numq̄d & nos cęci sumus. Dixē eis dñs. Si cęci essetis nō haberetis peccatū. Nunc aũ dicitis q̄a uidem peccatū uř in manet. Si cęci essetis. i. si nos cęcos aduertere tis ad medicū curandū nō haberetis peccatū. q̄a ego uenio auferre peccatū. S; qui se putant uidere & nō querē medicū in peccato pmanent. & hoc ē q̄ dicunt cęci fiant.

℣. Amen amen dico vobis qui non intrat per ostium in ouile ouium. ſ; ascendit aliunde: ille ē fur & latro. Quia pharisęi iactabant se uidere q̄ dē possent si oues x̄ essent. dñs cum eis arroganciā ppo suit. hanc similitudinē ostendit. qua; q̄a nec sapia. nec obseruātia legis. nec bona uita q̄q̄ ualet ad pcm. Siue enī iudeus & pharisęus. siue gentilis etiā philosophus docear. ūn uiuere. uel hereticus sub nomine x̄. nec cōm in xpo pdicans ostia sine eo rapiunt & occidit. Ouile ē ecclia. In quā q̄cūq; uult intrare p xpm intrat. xpi glām quęrens nō suam. humilis natiua ē xpc. Q̄ q̄ intrat humiliter se ne ascendens p macerią dñi exaltat̄ cadat. aliunde utiq; ascendit q̄ qm̄ pter xpm intrat. uel nō deo ūn seruiendo. ut nō ei glām ſ; suā querē.

℣. Euangelium Johannis. Amen dico vobis qui non intrat per ostium. & reliqua;

dō. i. ouē suas facit. Latro ē. q̄a qđ furatus est occidit. dñi malo exemplo seu pūse docendo oues corrūpit. Quia si intrat p ostium pastor ē omnī. huic ostiarius aperit. & oues uocem eius audiunt. In q̄amcq; sonet uoce uerbi dī. pdestinan. ad uitā audiunt. obediunt obediendo. Et notandū qđ nō omnis q̄ intrat per ostiū pastor ē. qua & oues intrant. Verū tamen intrat unusquisq; ecclię ubo & exemplo condie pascit. Ostiarius ē xpc. q̄ seipsū aperit. uel sēpturā quę duo ē. per quā oues uocat nominatim. & educit eas. & cū per easdē oues egressus fuerit ante eas uadit. & oues illi secunt. q̄a sciūt uocē ei. Oues uocat nominatim q̄ aut discipulos suos gaudere. q̄a nomina uitā sempiternā in celo. Vñ alibi. Nouit dñs q̄ sē ei. Educit eas hinc ad uitā etnam. emittit eas absoluendo a uinculis peccatorū. & pcedit eas surgens a mortuis. Aliter educit oues de tenebris ad lucē doctrinę. & ante eas sic emissas quasi de egypto uadit uelut in columpna nubis. & ignis exemplo indicans q̄d docuit. Oues illi sequuntur quocūq; uerit pseuerando usq; in finē. Hec enī bene uiuere docendi sit. q̄ finē bene uiuendi uel occitare nesciunt uel inflatione contēnunt.

Alienū aut̄ nō secunt̄ ſ; fugiunt ab eo. qua nō nouerē uocē alienorū. Hoc pūbium dixit ibe. Illi aut̄ nō cognouerē esse q̄s loquitur. Et in hoc conuincunt̄ ee cęci. interest enim nos & illos. atq; ista ūba agnoscamus qūm pulsam ū aperiatur nobis. Illi aut̄ nō dixē q̄ est uerū ibe. Amē amē dico uobis. q̄a ego sum ostiū ouiū. Sic filius p se nouit patrē. nos aut̄ p illū. sic intrat in ouile. i. ad corda ouiū p se & nos p ipsum. Oculus carnis sē uidere nō potest. Alia uidet. ſ; intellect & se & alia intelligit. Sic xpc ad se & ad te. & ad patrē p se intrat. Hā & pūbū alia dicunt̄ que nō sē uerbū. & ipsū ūbū anulu nō pastores sed bom ēpi. ostiū uero ē nūs. xpc. In apocalipsi dicunt̄ sci nō ostiū portę. p q̄s uenit

fur q̄ est quia male intrat & quod alienū est suū dicit.

a duram. uel spē sēs qui docet omnē ueritatem.

liber

J. typlogo añi euāgliā.

ad ostium. Omīs quotq̄ fures sunt
uenerīt & latrones: ſ; ñ audierīt eos oues:
& uenerīt non q̄ missi sīt, fuerunt. Vnde in
pphīa. Venebant & ego ñ mittebā eos. In ue
menuls; plūpno temeritatis in missis obseq̄
um seruitutis sē ut ita. Quotq̄ uenerunt
scit pē me fuerē latrones. Oues uerantes ñ
uenerīt pter eōs q̄ sē ueritas. q. sic credidērīt in
eū uentur ū quom nos credim⁹ in eū q̄ uenit.
Tēpa uariata sīt non fides. Vñ canon
scriptura ū est. omīa ñ ad totū referri ſ;
ad partē maximā. ut ibi. Omīs simul inuti
les facti sē. Similit hic. omīs q̄ uenerīt ante
me fures fuerē & latrones. & paulus ad cormthi
os. & ad philipenses. Vomīs enī quę suā quęrūt ñ
ea quę sē. & ibi ira est illud patet ad filium
frugi. Omīta mea tua sē. Sciendū est q̄a ñ
omīs q̄ audierīt uocē pastoris oues fuerunt
ut udat. Sub omna pelle audiens pastorē
lup⁹ erat pastori insidiās. Aliq̄ ū eorū qui
xp̄m crucifixerē non audiebant & oues
erant. de quib; dīs aut. Cū exaltauerīs ſ
filiū hominis tunc cognoscent q̄a ego sum.
hoc aliqn ita solum. Quando ñ audiebant ab
huc erant lupi. ſ; q̄ndo facti sē audierīt. Vtiq̄
potest dici. ſ; p exechielem dīs obiurgando
pastores dicit de oūb. Erraīē ñ reuocatis.
Et erraīē dicē. Vt oueē appellat. Si erubat
q̄ndo ouis erat, peul dubio ñ pastoris ſ; furis
& latronis uocē audiebat. Sq; dīs dicit. Et
q̄ uenerīt pē me fures sē & latrones. ſ; ñ au
dierunt eos oues. & secūm pdictā dī q̄ noū q̄ sē
eus multę oues sunt foris & multi lupi intus.
Quin namq; blasphemant xp̄m credun
ri in eū q̄ sē oues foris. ſ; adhuc aliena uocē se
cūtē. Item multi intus laudant blasphema
ñ. ſ; cūm quā diu recte sapiunt uocē xp̄i
audiunt. Sq; et quedā ppa uitā pastoris in
qua oues ñ audiunt uitā alienos. & in q̄ ñ oues
ñ audiunt xp̄m. Quę ē ista uita. Q. pseue
nauerit usq; huc. salutis erit. hanc uocē ñ
negligit, pprie. ñ audit. Alienus. Hā qui p

a

J. mūdanū de filio frugi & pdigo.

Omnib; inquit oīa
facibus sum ut omīs
ueri facerem.

a.

situs & pdestinat⁹ est ad uitā. licet ad tempus
erret. tandē redit & pseuerat. Ego sū ostiū
p me siqs introierit saluabit. & ingredīt &
egredīt & pascua inuenīet. Exercet ob
scuris: pascit manifestis magistē ueritatis.
Cuiusliber ñ fidei p claritatē sapientie di
mittans catholicā ecclesiam saluabit pseuerā
do. & etiā p̄erat in oūb; pdestinatione dei
ma. Ingredīet intus bene operando. secūm
apīm ducentē habitare. xp̄m p fidem i cordi
bus mīs. egredietur exteriora operando secūm pfā
mistā. Exiet ho ad opus suū. aliē. Ingdiet erectio
operando. egdietur ad pugnā contra hereticos.
Amplius ingdietur ecclīa ut hic p fidē unan
quia uultus ex fide unit. Et egdiet etiā p
ostiū fidei. xp̄e de hac uita. ut in cēlū unian
Vbi enī subungit. ego uenio ut uitā habeant
& habundantius habeant. uidet dicē ut uitā
habeant ingdientes. & egredientes. pascua intelligē
gaudia sempīna paradysi. pfectē uitā
dī q̄ dū sine defectu conspiciunt. sine fine mens uita
cibo saciat. sine fastidio non uenit ñ ut furetur
& macter. & pdat. Ego uenio ut uitā habe
am & habundantius habeam. sine uenit ut
furet alienā rem. s; usurpando. macter a fi
de retribendo. pdat in cēlī damnationē.
Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animā
suā dat pro oūb; suis. Non ex accidenti sed
cēnei alię esse bonus. qui formā bonitatis
quā unitrem adiungit dicens. Bon⁹ pastor
animam suam dat pro oūb; suis. fecit qs monuit. ostendit
qs sufficit. animā ponit in faciendū. in
corp⁹ suū & sanguinē cōsecrat. & oues qua
redimerat carnis sue alimēto sanaret.
Pnūciat exteriora nra miseriacordię au
bus impendere: postremū si necesse sit p
eisdem mori. Vñ iohis in epla. Sic xp̄s am
nam pro nobis
nā posuit. sic & nos debem⁹ alīs p fribus
ponē. Hoc est pp̄ium bon⁹ pastoris ad differ
rentiā mercenarii uel furis. Q. eūq; ppo
sitū gentis sē filii. sē pastores. quom unus
pastor. ñ quia sē oīs mēbra unius pastoris

Gallandus in hāc ego dicentes

Isaiae. 66.

d

Gray Scale
0 1 2 3 4

In dominica .ꝑma ꝑoꝯ ꝑasce. Misericordia
.Lvii. Capitulum. Ego sum pastor bonus.

cui ꝓ ē ouel ꝓꝑ. Mercennari⁹ aꝫ q̄ nō ē pastor
cui non ꝓ ē ouel ꝓꝑ uidet lupū uenientē ⁊
dimittit oues ⁊ fugit. ⁊ lup⁹ rapit ⁊ dissꝑgit
oues. Mercennari⁹ autē fugit q̄a mercē
nari⁹ est. ⁊ nō pertinet ad eū de oūb⁹. Q̄amq;
ꝑpositus ecclie querit tempalia cōmoda ⁊
nō ea que sūt ī. mercennari⁹ ē. de talib⁹ dicit
dns. dñs dico uob⁹ receperunt mēdē suā. Mer
cennarij tamē necessarij sūt q̄a ꝓ eos nutr
⁊ audit⁹ dudum dñm montium et mōcenarios.
Scribe mḡ⁹ ⁊ pharisei sup cathedrā moy
si sedent q̄d dicunt facite. quę autē faciūt
nolite facē. Quid aliud nisi ꝓ mōcenarios suo
cem pastoris audire. Nullus enī mōcenari⁹
autem est dūcē ꝑplō xp̄i cui a querē. nō quę
ibu ī. unde ḡ ledit unde mala facit. nō unde
bona dicat. Boni⁹ arbor fructū suū. Boni⁹
aliq̄ndo conserit spinas. ⁊ portat spinā nō
suū fructū q̄ndo spinis palmes incumbit.
Cathedra moysi uitus erant pharisęorū
mores spinę. doctrina uera ꝓ malos. ī. sępe
⁊ bonos uitę spinas. Caute eligę ne dum
quaris fructū lacerer manus. ⁊ cū audis
bona docentē ne imiteris mala facientē.
Quę dicunt facite eligite uasa. Quę autē
faciunt facē nolite. cauete spinas. dudum
aplūs de mōcenarius loquit̄. Ad eni⁹ dñm
m sine occasione sine ueritate annūciet
ueritas. ī. xp̄s. a mercennarius occasione
a filius ueritate annūciat. filiū hereditatē
gēnam patr⁹ patienti expectant. mōcenariu
tempalē mercedem festināt excoptāt. Mer
cennari⁹ itaq; est locū pastoris qui tenet. nō
luert nō alienū non querit. q̄a ꝛtenuis cōmodis
inbiat. ⁊ honore ꝓlationis gaudet. Verū cū
mercennari⁹ sit. nō bn dinoscit. nō cū lupus
accedit. q̄ indicat. q̄ animo gregē a quocūq;
custodiat. Venit autē lup⁹ cū q̄ libet in
uasit. ⁊ raptor fidelē oppremit. fugit ḡ. q̄
pastor nō debarur. ⁊ nō erat. nō murando
locum. nō subtrahendo solatiū. Tacet enī. ⁊
nō audet resistere iniustitię de q̄ ꝓpriam
dicatur. Non ascendistis ex aduso neq; op
posuistis murū. ꝓ domo isrl. ut staretis ī
ꝓlio in die dñi. Ex aduerso ascendē est
primus libera ratione cōtra. Murū oppo
nere. ⁊ stare in ꝓlio in die dñi. ꝓ domo isrl
ē. cum ex auctoritate iustitię fidel⁹ ꝓtestā
in iustitiā uendicant. Est etiā malignus
spūs lup⁹ memet si corpora dilanians. causas
fidelium assidue circuens. de q̄ dicit. dissꝑgit
oues. Tunc enī dissꝑgit cum alium ad luxuriā
ꝓtrahit. alium in auaritiā mōendit. alium in
superbiā erigit. hunc inuidia stimulat. illū
fallaria supplantat. Quasi ḡ lup⁹ gregem
dissipat. cum fidelem diabolus ꝓ temptationē
necat. Mercennari⁹ autē uidēs lupū ue
nientem fugit. q̄a mōcenari⁹ est. ⁊ non
diligit in oūb⁹ xp̄m. nō lac ⁊ lanā. peccātē
si libere audet arguere excōmunicandū. nō
audet excōmunicare. ne pdat cōmodū temp
humanę amicicię. ⁊ ne incurrat molestiā
humanarū ītemperiarū. fugit ḡ q̄a tacet. tacet
q̄a timet. fuga aī timor ē. ne pdat quem
diligit. Corpore stat. spū fugit. ad ille. nō
faciebat q̄ dicebat. ⁊ si corpore absens fui.
spū uobiscū sum. Pastores ḡ s non fugiunt
nō cedunt ꝑsecutori. ut ipse apls sūmisit ī
sporta ꝓ murū. Ouel namq; pastori in medio
sedenti orationibus cōmendabat se. aut utilita
q earū fugiendo seruabat. sic quoda loco
aut manere in carne necessariū. ꝓpter uos.
ab ipso namq; pastores audiēdē. Si uos ꝑse
cuti fuerit in una ciuitate: fugite in aliā. Johannes. Ego sū pastor
In mōcenario ḡ reprehendit nō corpis fuga. bonus. ⁊ reliqua.
nō mūs. ⁊ qd sua querit. nō que ihu. xp̄i.

Ego sū pastor bonus
⁊ cognosco meas. ⁊ cognoscunt me meę.
In bonis est othium. ostiarius pastor ouis. In
malis fures latrones. mōcenarius. Unus dicit
se ē ostium. ⁊ pastorem. nō si considerem⁹
petrus. xp̄s nec pastor est. nec ostium. sim
litudine autē. ⁊ pastor ouium. ⁊ ouis ostī
um. Tanq̄ enī ouis ad īmolandū ducit ē.

Dñs. ꝓ oēs ꝑsbr.
Cognosco meas. t. diligo. ⁊ meę diligunt me.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Xum. Capitul. — Facta sunt encenia in ierosolimis.

a. de eā dñs.

Ianua est in capite: pastor in corpore: dixit petro. pasce oues meas. q̄si dicat. Quis in dubis q̄ amas me. hoc da in si amas me: pasce oues meas. p̄ tanā intra nā q̄ ex alia parte ascendit ille est fur & latro. In his ꝓbis inuenies q̄s diligas. q̄s ro tenas. q̄s caueas. Diligendus ē pastor: tollerandus mercennarius cauendus latro. Mercennarius enī canonice intrat uerā docet. quamus interrone sinistra. Fur ī male intrat. falsa docet. & ideo aliena a xcc. iii

Sicut nouit me pat̄ a. cxiii. l. cxxx. & agnosco patrē. q̄s filius agnoscit patrē p se. & dñs nemo uidet nisi p filiū. manifestū est ex hoc capitulo & ex eius concanonicis capitul:

Et animā meā pono a. xci. m. cc iiii. g. cxv. p oubs: meis. h est. p plano dilationis ad patrē & ad oues. Sic & petrus ter̄o confitens amore tē iubetur pasce oues meas & pas. mori. Tenere quia xp̄c est uerbū aīa caro ī defuerē. Hereq apolliarite dicq quia usi sē dogmatizare q̄d xp̄c ī esset in uerbū & caro sine anima.

Et alias oues habeo que ī tē a xcii. ex hoc ouili. & illas oportet me adducere. & uocē fier unum ouile & unus pastor: unū oule est unitas in xp̄o. ut paulus. Ipse pax nra q̄ fecit utrūq unū. Ex hoc ouili dictū est de illis qui saluandi erant in ista de q̄bus dns dixit. Non sum missus nisi ad oues que pierūt domus istis. hoc ideo dixē quia plenitudinem corporalem ī exhibuit nisi populo di illi. Ad gentes enī non prexit. s. misit suos in q̄bus ipse locutus ē. Propterea me pat̄ diligit. quia ego pono animā meā & iterū sumo eā. p p terea apparet q̄d pat̄ me diligit. quia ex caritate morior. p saluandis oubus. ī ex uideorū uolenta coactus. Moriar scilicet ad breue tempus. & resurgam. Verbū ex quo suscepit hominē. i. carnē & animam. nunq̄ deposuit animā. ut esset aīa a uerbo separata. S; caro posuit animā quando expirauit. qua redeunte surrexit. Mors q̄ ad tempus carnem & animā separauit. s; non animā a uerbo di. Absit enī ut quę animā latronis ī deseruit a sua separet. xp̄c q̄ tradidit sp̄m. idem caro. & que sine aīa remansit caro dicit. xp̄c. aīa xp̄c. uerbū xp̄c. Hec tā tria hec. est. xp̄s. s; un. xp̄c. Fac gradum de homine ut melius intelligas. & quere. ubi ē aplis paulus in. Si quis respondeat in rēge cum. xp̄o. uerū dicē tē. si quis respondeat romę in sepulchro. & ipse uerū dicē. Illud de aīa. hoc de carne. Hā ex quo conlorgū carnis & aīę hominis nomen accepit utrūlibet eorū etiā separū nomen hominis tenuit. Quia xp̄c dictus est sola caro que ex potestate ubi posuit animā & resūpsit. Cum etiā q̄s libet ho. p filiis: animā ponit sic. xp̄c. p nob. caro ponit animā potestate tuā aīę inhabitantis carnē. Vsi autē ꝓbas q̄d sola caro xp̄c appellet. Quia cū dicamus credimus in dñm patrē. adiungimus etiā nos credere in ihm xp̄m filiū ei. & in spūm intelligimus. S; cum dicim crucifixus & sepultus sola caro intelligit. que sine aīa sepulta est. Hemo tollit eā a me. s; ego pono eam a me ipso. Potestatē habeo ponendi eam animā. & potestatē habeo iterū sumendi eā. hoc mandatū accepi a patre meo. Mandatum ponendi & sumendi aīam dicit. Verbum ī ubo accepit mandatū. s; in ubo unigenito est omne mandatū pat̄. Et quę ꝓfectum genuit omia gignendo dedit. Dissensio iterum facta est inter iudeos ꝓpter sermonem hos. Dicebant autē multi ex ipsis. Demonium habet & insanit. q̄d ei audiris. Alii dicebant. Verba hec ī sē demonium habentis. Numq̄d demonium potest ceorū oculos aperire. Astorū oculi iam ceam aperiri. Qui autem dicebant demonium habet. tenebre erant non cōprehendentes lucem

Facta est aū encenia. cxxxiii. in ierosolimis. & hiems erat. Encenia est tuitas dedicationis templi enī. C. enkenia grece dicit nouū. Quicumq; nouū aliq̄d euangelii Johannis. Facta sunt ence

fuerit dedicatū. ene-enīū uocatur. Jam & usus hoc ūbum. Sicut nouā tunica induat ene-emare ꝗsi inciare dr. Ene-enia non ad p̄mam templi dedicationē sed ad ultimā pertinet. qđ facile colligitur quia hieme facta referuntur. P̄ma dedicatio a salomone cepit aut impm. media a zorobabel & iesu sacdote tēpore ueris. ultima a iuda machabeo tēpore hiemis facta est. q̄ndo spūalē construitū ē. ut eadē dedicatio p omīs annos i memoria sollempnib; officii renouaret. Hui autē fiut causa scdē & ītie dedicationis. templū quia salomon ꝙ. pfecit annis. Octauo anno decimo die mīs septimi q̄ nob septemb appellat dedicauit. Que dies & anteā p legem erat statuta sollempnis. ita ut in ea tabernaculum omīe p singulos annos maioribus hostis expiari deberet. Denq; zacharias pr̄ iohis baptiste. eisdē expiationib; ad altare deseruiens. aduentume angli de dīne missio natiuitatis instruit. Sz hoc templū p annos quadringentos xxe incenderē chaldei & ierlm destructa. pplin ūsit in babilonia captiuauerē. Qui post annos lxx regnū babilonis. p — sis in patriam remissi reedificauit templū p annos xlvi. & ea die mīs duodecimi quē nos uocamus martiū opus ad finē pductū ē. Cui operi p̄erāt zorobabel. & ihe sacdos. & ppha aggeus. & zacharias. Inde p annos fere trecentos. a. lvi. antiochus rex grecorū nefandissim fraude capta ierlm. templum sordib; ydolorū pfanauit auferens. & confringens altare dni aureū. & mīsā. ppositionis. & candelabrū. & cetera aurea. & statuit in templo iouis simulacrū. & multos p custodia legis crucidauit. inter qs mat illa septē filiorū coronā martyrii cū sobole meruit. Sz iudas machabeus de gñe sacerdotali arma corripiens aduersus ducē exercitus eorū. expulit eos de iudea. & templum emundans noua altaria. & ornamēta faciens dedicauit ea cū templo q̄nta die mensis nouī q̄ apud nos decembr appellatur. & quē constat esse in hieme. & statuit omīb; annis diem enee-emorū. i. innouationis & dedicationis templi. Que p̄ profecto ut docet apls in figura nr̄a facta sūt. ideo q; singulariter discutienda. Salomon cui⁹ in p̄acifico. nois redemptorē nr̄m figurat. de quo esaias ait. Multiplicabit⁹ ei⁹ imperium. & pacis ei⁹ nō erit finis. Templū est ecclia quā de omni⁹ fidelis credentib; qsi de uiuis lapidib; congregat in unā compagē fidei & caritatis. Qui septem annis edificatum ē templū. significat quia p totū qđ. ꝙ. dieb; uoluntur structa ecclie crescit. Dedicatio octaui anni figurat festiuitatē celestis patrie. Et qua octaua die resurrexit dns. bene octonarius numer⁹ festa nr̄e resurrectionis figurat. Qui templū ab hostib; incensū rursū construit. uarios insimuat euentus ecclie. que nē p̄mit nunc liberatur. nē antiq hostis pcutiat insidiis. nunc p penitentiā recipit qs̄ pdidisse uidebatur. Qui templū lxvi. annis edificatum est. significat dilectū corpus de q̄ dixerat iudis. Soluite hoc templū & in tribus diebus excitabo illud. ver⁹ uero templi fidēle quia corp⁹ hominis xl vi die post conceptionē i membroū distinctione formet. atq; ideo ñ casu gestum. sz diuinitus pcuratū est. ut eo annorum numero templū edificaret. Qui autē ecclesia p omīs annos celebrari sanctū ei⁹ nos admoneat memoria dīne resurrectionis semp in animo habere. & nr̄am spem erigere. Hec p̄terea dū est qđ in cās templū salomō ubi compleuit p̄ces. ignis de celo descendit. & deuorauit holocausta. & uictimas. holocausta nam q; & uictume ueri salomonis nos sumus. de quib; ait petrus apls. Xp̄s semel p peccatis nr̄is mortuus ē. iust⁹ p iniustis ut nos offerret deo. mortificatos q̄dem carne. uiuificatos aut spū. Igitur mīs est fer⁹ exime dilectionis in celesti patria. q̄ & in sua beatitudine & in sui⁹ con

¶ Hebreī lunares annū & mīses ita cōputant q̄ q; lunatio q̄ nouū mīsem dicunt plurimā partem deferat

¶ Houlumum est mmarcio secdm hebreos ipsius anni principium. Ieiq; lunatio que apud eos duodecimus mīsis dr. q̄n q; infra marcii plurimū extendatur

diuersis claritate cuncti celi ardere letantur
hinc quidam agmina uocant seraphin i. ar-
dentes. uel maiestates. Completa q̄ dedica
tione ignis hostias deuorat quia expleto
tempore resurrectionis flagrantia ue
ri amoris q̄ nunc anglice ure tuntur mētā
mentes fidelium mira specie sui redemptoris
absorbebit. Notandū q̄ salomon diuisit ptes
festinare facta dedicationis q̄ tinducētes
regi p̄fecti sunt in tabernacula letantes. Di
mittens eos dns pacta resurrectione electos
in gena non eos ultra a sua p̄sentia remouet.
s; a diebus eternitatis. Vnde iudicij q̄ in aere futuri ap̄lo dicente. nouimus habitationē celes
tis patrie. unusquisq; ut p̄ suis meritis q̄s q̄
sedem regni capiat. Hinc e illud. Multe mansi
ones in domo patris mei sunt. p̄fecti in taberna
cula benedixerunt regi. q̄a felicissima actione
dicebant ymnos conditori. Vñ illud. Beati qui
habitant in domo tua. in secula seculi laudabūt
te. Encenia inquit euangelista facta sunt in
hierosolymis. erat autem hyemps recte co
memorat. q̄a frigidi nudi ad templū ignis
accedebant. i. in xp̄m credere pigri erant. et
ambulabat ihc in templo. in porticu salomo
nis. i. ubi salomon solebat stare ad adorandū.
Porticus quibus templū cingebatur solet signifi
care. nomine templi. Circūdederunt eum
iudei quousq; animam nostram si tu es xp̄s dic nobis
palam. Non ueritatem desiderant. s; calumniā
parant. Calumniatur illi tollere animas q̄ saluare
forte quia xp̄m purum hominem credunt
uenturum. s; p̄ omnibus regnaturum si diceret
se xp̄m. q̄si contra augustum se regem faceret
potestati punendum credere uellent. Sed dns
sic tempat responsum ut nec illis sit locus
calumnie. et fidelibus p̄pter quos hec referuntur
manifeste appareat. q̄d ipse sit xp̄s. non hoc
tantummodo ut illi purent. s; ubi patris. Re
spondit ihc et. Loquor uobis et si credimus
opa que ego facio in nomine patris mei.
hec testimonium p̄hibent de me. Sed uos si
credimus michi. quia si essetis ex ouibus meis. Loqr
uobis ut ubi di. et p̄bo q̄s sim p opa que facio
in nomine patris mei. i. confitendo eum. cuius
gliam si aliam ubiq; quero. q̄a una est gl̄a patris
et filii. Oues mee uocem meam audiunt. et ego
cognosco eas. et sequuntur me. Et ego uitam eternam
do eis. et non peribunt in eternum. et non rapiet
eas quisq; de manu mea. Fur et latro seu lupus
nil possunt contra illos. q̄s non mos. Et si in
p̄senti uideant aliquos p̄ire non pibunt in eternum.
Subaudi sicut uos pibitis. q̄ non estis ex ouibus
meis. Pater nisi q̄d dedit mihi maiora omnibus. et
nemo potest rapere de manu patris mei. hoc
pater dedit filio maiora omnibus. ut illi esset
unigenitus filius. Gignendo dedit. Sic habet
sapientia filius. sic habet uitam. ut ipse sit
sapientia faciens sapientes. uita faciens uiuentes. q̄d maiora est omnibus. Sed q̄a ille cui est ubique
si est de uerbo. uerbum autem de illo est. cui est
uerbum. ideo aiet. dedit mihi. q̄d dedit. ut si uer
bum eius unigenitus est. splendor eius. q̄d maius est
omnibus. Uterque una maiestas patris et filii. an forte ip
se filius maior est patre. Si maiestas intelligatur po
testate. una est patris et filii. potestas. q̄a una di
uinitas. Si autem maiestas intelligamus sicut
dictum est. propriam et brachium dni cum reue
latum. Manus patris ipse est filius. Quod si ita dic
tum est. tanq̄ dis uel humana forma sed
q̄s p ipsum facta sint omnia. nam solent boues
dicere. manus suas esse alios homines. p quos
faciunt q̄d uolunt. Opera enim q̄s p manum hominis
hominis dicitur. ut illud. Agnoscat unusquisq; ma
nus suas. cui q̄d scripsit agnoscet. Cum g̃ manus
dei non uno modo possit intelligi. hoc loco
manus patris et filii intelligim potestatem
uirtutemq; me. si hic filius manus patris accipi
am incarnatus congruenter ipse filius que
rere filium quem similiter credatur xp̄m manus.
Ego et pater unum sumus. Sustulerunt lapides
iudei ut lapidarent eum. Ego apparet unus
sumus. discretio et equalitas p̄sonarum exprimit
p unus. unitas diuine substantie intelligit.

Aug. aduersus impietatem arrianorum nomen patrem confi-
tetur hoc ipsum. s. in re nouam naturam esse significauerit. Hic uocem
hoyss. ou q̄s. ego et pater unum sumus.

Lymn. Capitulum y Erat qdā languens lazarus.

hoc iam non ferē qui cetera tulerē ſ; durꝫ ad lapides currunt S; quia sic ñ parit nulli qđ uult libere respondet facies ei.

Respondit ihc. Multa opa bona ostendi uob ex patre meo ppr qđ eorū op me lapidatis. Respondet iudei de bono ope ñ lapidam te ſ; de blasphemia. & qa tu ho cū sis facis teipsum dīn. Respondit eis ihc. nonne scptum ē in lege uīa qa ego dixi dii estis. Aliqñ in ta distribuuntur scripte ut illud oportebat ipleri omia que scpta ē in lege & ppbis & psalmis de me. Aliqñ in duo ut illud. lex & ppbe usq; ad iohem. hic aut generaliter ds appellauit omīs scp turas illas legem. ēt; modis dicit ds. nata. opinione. adoptione. Natura ds omīs. adoptione patricepes dicunt. De qb; i psalmo dr. dii estis opmōe demones uel ydola. Si illos dixit ds deos qs sermo dī factus ē & non potest solus scriptura que pr sanctificauit & misit in mundum uos dicitis qa blasphe mas. qua dixi filii dī sū. Sic pr filiū sanctificā. quoñ genuit. Sanctificauit .i. scīm genuit & scīm dici uoluit. ñ g aliqñdo ñ fuit scs. deo cui pr diem scificetur nom tuū. Si non facio opa patris mei nolite credē mi. Si aut facio & si mi non uultis credē opib; ēdite. ut cog noscatis & credatis qa in me ē pr & ego in patre. Si ñ uultis ēdere ubis & innocentie uite fidem adhibere opib; ut merito fidei ampliꝰ cognoscendo opa uematis ad fidē dei tatis. Pr est in filio ut in sapia ex se nata & s pari qua ñ min se nouit qui est. Filius est in pre ut sapientia dī in do. ñ participatiōe ſ natura. a. xcvi. xcvii. xcvi.

Querebant g eū & exiuit de manib; eorū. Et abiit iterū trans iordanen in eū locū ubi erat iohes bapnans primū. & mansit ibi. Qui multi intellexit apprehendit eū ut ha beat iudei aut nolebant eū apprehendere ut ñ haberēt a. xcviii.

Et multi uenerē ad eū & dicebant qa iohes qdē signū fecit nullū. Omia autem quecūq; dixit iohes de hoc uera erāt. & multi crediderē in eū. Iohes ñ illuminauit ceos. ñ fuscitauit mortuos. & qcqd dicebat huic testimonū phibebat. Lucerna fuit dicī. per lucernā uenia ad diem. xxxv.

Erat aut quidam languens lazarus a bethania de castello marie & mar the sororum ei. Maria aut erat que unxit dīm unguento. & tersit pedes ei capillis suis. cui⁹ frat lazarus infirmabat. Unxit maria dīm pr resuscitatione lazari. ſ quia utrīq; pcurat dīndo euangelista sēpsit ñ inongrue cōmemorat. posti antēq referat qđ fuit pr. Miserunt g sorores ei ad eum di centes. Dñe ecce quem amas infirmat. Hon ause sē dicē. dñe. ueni & sana. & sufficit amanti nunciare q non deserte quē amat. In bethania infirmabatur lazarus. qđ castellū erat primū uero solū mulieste sorores lazari figura sē iudeorū sine doctrine. ut in gna beatitudine iam receptorū q pro fiatre sa nando. i. p reliqs in tenebris ignorantie ad huc errantib; dño supplicāt. audiens aut ihc dixit eis. Infirmitas hec non ē ad mor tem. ſ. p gla dī. ut glificetur filius dī p eam. Hec infirmitas nec ipsa mors que imine bat ad mortē fuit. ſ. pot ad miraculū quo omīs crederēt in xpm. Glificatio aut filii dī ait. non cū sit plenus ds. ſ. nobis pfuit. Diligebat aut ihc martha & sorori⁹ ei⁹ ma riam & lazarū. Ethum consolator. languen tium saluator. & mortuorū suscitator. la zarū diligebat p quem peccator significā. qa non uenit uocare iustos. ſ. peccatores. Ut g audiunt qa infirmabatur. tē quidē mansit in eodem loco duob; dieb. Tandiu tē pus duerūt est. quousq; qter triduum cōple retur. Humer ipse dierū ita mat aliqđ sacramētū. Deinde post hec dicit discipli sius. Eamus in iudeā. Dicunt ei discipli. Rabbi nunc querebant te iudei lapidare

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

& uerum uadit illuc. Respondit ihc. Nonne xii. horæ sunt diei. Si quis ambulauerit in die: non offendit quia lucem huius mundi uidet. Si autem ambulauerit in nocte offendit: quia lux non est in eo. dubitationem & mentis deliramenta eorum redarguit. Volebat ei dare consilium ne moreretur. & quæ uenerat mori. Unde alibi petro dicenti: Domine propitius esto tibi. Retro post me sathana. non enim sapis quæ dei sunt. Ego sum dies. uos estis horæ. Humanæ horæ consilium dare debent dies. Si iudas ibi hora lucesceret. non traderet diem. Ergo dns in hoc uerbo non ipsum iudam. sed successores eius pundebat. & ppter nomen. xii. horæ sic dies. Sensus est quasi dicat. Mirabilis est animus humanus si quid unus aliquando semper unus. si sic horæ mutantur una succedente alia. sic cogitationes præterunt alias succedentibus. Si quis ambulauerit in die non offendit quia uidet ante se. dies significat pacem. ac si dicat. Si quis ambulauerit in die. in pace. scit in me quia sum uera pax. non offendet ab aliquo ut ei nocear. & ideo secum uenire mecum. Si autem ambulauerit in nocte. i. in tenebris diaboli qui nox est. & tenebræ peccatorum & actus tales bellorum impetrat meritò offendit. i. offenditur. & dicitur. quia lux non est in eo. i. sapientia careat sequendo noctem peccati. Et ideo nullam securitatem potest hinc nisi resipiscat.

Hæc autem & post hæc dicit eis. Lazarus amicus noster dormit. si quando ut a somno excitem eum. Illis quia sinistrate eum non ponentur. mortuus erat. dixerunt dormiet. Dixerunt autem discipuli eius. Dne. si dormit saluus erit. Dixerat autem ihc. de morte eius. Illi autem putauerunt quia de dormitione somni diceret. Secundum intellectum suum respondet. Solet enim somnus egritudinum esse salutis indicium. Tunc dixit eis ihc manifeste. Lazarus mortuus est. & gaudeo propter uos ut credatis quia non eram ibi. sed eam ad eum. Iam poterat mutari quia dns dicebat eum mortuum. quem excitaturus non fuerat. Ut credatis non fuerat. Ut credatis robustis fidei enim eorum miraculis augebat.

Dixit thomas qui dicitur didymus. Ad condiscipulos. Eamus nos & moriamur cum eo. Venit itaque ihc. & inuenit eum quatuor dies in monumento habentem. Humerus iste. iiii. dies mortis significat. ho cum morte peccati nascitur. apls aut. pro unum hominem peccatum intrauit in mundum. & per peccatum mors. Ecce un dies mortis. homines postquam uenerunt ad rationabiles annos naturalem legem quam dicit in corde quod tibi non uis alii ne fecerint. transgrediuntur. Ecce alter dies mortis. Data est lex per moysen. & contempta. ecce tertius dies mortis. Quanglin peccatum & contemptum. Ecce quartus dies mortis. in quo putret ho si nec tales redimat misericordia.

Erat autem bethania iuxta hierusalem quasi stadia quindecim. Quæ bethania. i. domus obedientiæ ubi fuisset tanquis erat mortuus uicina est hierosolimis millio cuenit. Gens namque iudeorum quæ in fine sæculi conuertetur circumcisionem. ad pacis usionem puenet. si tamen nisi expletis xv. stadiis. id est. cognitionem uetus & nouum restamenti spiritalem. Multa autem ex iudeis uenerant ad martha & mariam ut consolarentur eas de fratre suo. Martha igitur ut audiuit quia ihc uenit. occurrit illi. Maria autem domi sedebat. Dixit igitur martha ad ihm. Dne si fuisses hic. frater meus non esset mortuus. Et nunc scio quia quæcumque poposceris a deo dabit tibi deus. Hoc scio quia potes suscitare si uis. quo tuo arbitrio relinquo. Non enim ipsum nec rogo ut frem suscitet. quia nescio an sit a uitalis resurrectio. Dixit illi ihc. Resurget frater tuus. hoc ambiguum fuit. an diceret. de ipsa resurrectione. unde futura. quæ communis erat omnium. Dicit ei martha. Scio quia resurget in resurrectione. in nouissimo die. Dicit ei ihc. Ego sum resurrectio & uita. Sane sensus de ista resurrectione. si. p quem fiat tuus frater resurget. post & in resurrectione quia ego sum resurrectio & uita. Qui credit in me etiam si mortuus fuerit uiuet. Et omnis qui uiuit & credit in me non morietur in æternum. Uiuit abraham. ysaac & iacob quorum dns dicit sicut uiuorum. Credens & mortuus uiuit. sic non credens etiam uiuens

mortuus ē. Unde mors in corpore. qa ñ est ibi
aīa. Unde mors in aīa. qa ñ ibi fides. fides
eñ que p dilectionē opat. ē quasi aīa anime.
fides aut̄ sine opib̄ mortua ē. Est g̃ p fidē
& dilectionē uita aīe. sic aīa corporis. Q̃ cre
dit in me mq̃t etiā si mortuus fuerit in carne
uiuet in aīa. donec resurgat. & caro si pea
mortua. Et omīs q̃ uiuit & credit in me etiā si morietur ad tempus morte
cāmis. ñ morietur in etnū. ppt̄ uitā spīe & ī
mortalitatē resurrectionis. Credis hoc
illi. Ait. dīne. Ego credidi qa tu es xp̃s filius
dī. q̃ in hunc mundū uenisti. Scens fidē. q̃ rte cō
fessionē. Illa mq̃t omīa credo. qa credidi qa
tu es filius dī missus ad salutē mundi. Et cū
hec dixisset. abiit & uocauit mariā sororem
suā silentio dicens. Magist̄ adest & uocat te.
Silentiū dicit. suppīlā uocē. In ūb marthe
breuē ostendit. qs dīns mariā uocauit. Illa
ut audiuit surrexit cito & uenit ad eū.
Hondū uenerat ihc in castellū. s. erat adhuc
in illo loco ubi occurrerat ei martha. Judei. q̃
qui erāt cum illa in domo & consolabant
eam cū uidissent mariā qa cito surrexit
& exiit. secuti sunt eā dicentes. qa uadit ad mo
numētū ut ploret ibi. Hoc ideo euangelista
narrare curauit. ut uideam. que occasio
fecit qs plures testes haberet resurrectio
quā diuam. Maria g̃ cum uenisset. ihc ubi
erat. uidens eū cecidit ad pedes eius & dixit
ei. Dñe. si fuisses hic non esset mortuus frat
meus. Ihc g̃ ut audit eā plorantē & iudeos q̃
uenerāt cū ea plorantes. fremuit spū & turba
uit se ipsū & dixit. Ubi posuistis eum. Ablens corpe
scruit mortuū. sicut ubi sepultus ē. sed sic di
cens significat. s. quasi nescire pdicti hominem.
id ē mortuū in peccatis. uñ dicitur ē ī iudicio.
si non uos discedite. hoc ē si uideo uos in luce
mea. Hunc etiā adhuc dixē. Ubi es. Turbauit se
met ipsum. quē alius turbare nemo potuit. Sedm
uoluntatē ppām debatur infirmitas carnis.
Sigeat aut̄ turbatio. x. q̃m̄ turbari debe
as mole peccati grauatus. Est aut̄ turbatio
quedam animi cum gemitu cordis cōmotio. q̃
solent sequi lacrime. sic e contra hilaritas mitis
animi risus. Spūs ū fremens est ipetus ire con
tra uicia prumpens. huiusmodi passionem sus
cepit xp̃s qua uoluit ad mām eruditionē.
Et qua fides de xp̃o xp̃e est in corde. fre
mit xp̃s & turbatur in hoīe q̃n peccator
computat que bona dī accepit que mala red
didit. & de peccatis impat se. Dicunt ei.
dñe. uem & uide. Et lacrimatus ē ihc. fleat
se homo & fremat accusando sua mala opa.
dñe uem & uide. i. miserē. ut in psalmo dī.
Vide humilitatē meā. & laborē meū. & di
mitte omīa peccata mea. Dixerunt g̃ iudi.
Ecce quom amabat eū. Quidam ex ipsis dixe
runt. Non poterat hic q̃ aperuit oculos cecis fa
cere. ut & hic ñ moreretur. potuit. s. nolui.
qa amplius ē mortuū suscitare. q̃ ne more
ret̄ face. Ihc g̃ rursus fremens in semet ipso.
uenit ad monumētū. difficultatē ostendit
mortificationis. grauib; peccatis obruti pecca
toris. Erat aut̄ spelunca. & lapis suppositus
erat ei. Mortuus sub lapide. reus est sub lege.
que in lapide scripta est. Iusto enim lex posita
ñ est. Fuerunt g̃ moysi & pphe habentes
spīm scīm ñ sub lege. s. in lege & cū lege. & cū
quasi sub lege uiuentes. ut eos q̃ sub lege
erant lucrifacerent. Sic ē illud apli. Misit dūs
filium suum factū ex muliere. factū sub lege. nam
sponte se legi subdidit. ut eos q̃ sub lege
erāt redimeret. Et uirgo abusiue uocata
ē mulier. ppt̄ eos q̃ uirginē illā esse nesci
ebant. Sic g̃. ppt̄ eos q̃ examinabāt
xp̃m esse sub lege dī. ē. factus
sub lege. q̃ erat q̃si sub lege. auferre
tollere lapidem fundus legi removere
te. & gr̃am pdicare. Littera enim occidens est
ē quasi lapis pmens. Dicit ei martha
soror eius q̃ mortuus fuerat. dīne iā fetet
quadruanus enim est. Timebat remoto pon
ferorem excitari. q̃ fr̃em resuscitari. dicit

† ad paulū y eusto
dium ī ept. ad ephs.

fer. vi. ante palmas in mea. Iudicame deus.

Lx. Capitulum. Collegerē ergo pontifices. Liber

ei dñe. Homine t̄ dixi. quō si ēcluderis in debus
glām dī. Id ē putrentē resuscitari. Quatri
duanus lazarus suscitatur. qa quartuor
pgēnitores; pficat mors aīe. Prima ē q̄si tarditas
delectationis in corde. sēā consensio. tria
factū. quarta consuetudo. Sē q̄ res illicitas
obuias cogitationib; suis ita pr̄ius abiecerit
ut nec delectentur. Sē q̄ delectant. & si con
sentiunt. si dum pfecta mors est. si q̄dā in
choata. Delectatiō acclit consensio. ia
est illa dampnatio. Post consensū in factū
irrumpit. factū in consuetudinē trahitur.
& fit quedā desperatio. ut dicatur q̄tiduan⁹
est. iam putet. Tulerē g̃ lapidem. dñe ele
uatis sursum oculis dixē. Pat̄ gr̄as ago t̄. quō
audisti me. Ego autē sciebam quia semper
me audis. sed ppt̄ populū q̄ circūstat dixi.
ut credant quia tu me misisti. his ubis se
glām dī patris querere. sicut in aliis operib;
ostendit. Nam q̄a scīm hominē minor
erat patre. ab eo petit suscitationē lazari. &
ideo se exaudirū dñe. ut uel circūstantes cre
derent filiū dī. Ih cū dixisset uoce magna
clamauit. Lazare uenī foras. & stati⁹ p̄duit
q̄ fuerat mortuus ligatus manus & pedes
institis. & facies ei⁹ sudario erat ligata. dñe eis
dñe. Soluite eum & sinite abire. He miseris
si ligatis manib; & pedib; foras p̄cessit q̄
quarduanus resurrexit. Sig̃ficat autē q̄a
dū peccator contēpnit sepultus iacet. q̄n
penitet surgit. q̄n confitetur; p̄dit q̄si de
occultis exeundo manifest⁹. Quā confessionē
dñs āminist̄at magna uoce clamando. i. mag
na gr̄aa
uocando. Sz; quia mundifica
tus & a
peccatis solutus adhuc li
gatus ē
exq̄us dicit̄ ministr̄. Sol
uite eū
& sinite abire. Officio ministr̄
rorum claudit̄ ecclia p̄sus. & apit̄ reūsit.
sic in lege fiebat de lepsis. Soluitur unq; a
unctis exclusis. & cum cet̄is fidelibus libere
abiit. & cōuīsatur. Que mat̄ ecclia recolli
git ampli⁹. Quom in ego intelligim⁹ humā
nū genus. & sic in sto mortuo. Ubi est posit⁹
tus. hic mā uocatio que fit in occulto sig̃at.
P̄destinatio nr̄e uocationis occulta ē. cuius
secreti signū est interrogatio dñi q̄ nescientis
eū ipsi nesciam⁹ sic apls dicit. Ve cognoscam
sic & cognitus sum. Quod dat auferre lapidē.
illos sig̃at q̄ in ecclia corrupte uiuāt & of
fensiones fr̄e credere uolentib;. die illi martha.
Dñe iam quartuor dies & fet̄. ut mīs. mīs. eleuatio
tria ē. Sig̃at g̃ putorē trinoq; peccatoꝝ id ē
cupiditatis carnalis. Certa est enī inq̄t dñs ade
esse peccatū. & in eā ib. Quod autē exeat de
monumento. aīa sig̃at recedentē a carnalib;
uitiis. Qū mihi⁹ obuiauerit exeat de monumento.
hoc ē qđ etiā a carnalib; meis recedentes & nīre
seruientes legi dī adhuc tamen corpore con
stricti alieni a molestiis carnis ee si possim⁹
dicente apło. Nīre seruio legi dī. carne autē
legi peccati. Qz autē facies ei⁹ sudario tecta
erat. hoc ē qđ in hac uita plenā cognitionē ha
bere si possim⁹. sic dicit. Nunc uidemus p
speculū in enigmate. p̄ea autē facie ad faciē.
Et dixit dñe. Soluite eū. & sinite abire. hoc
ē qđ post hanc uitam auferunt uelamina ut
facie ad faciem uideam⁹. Quantū fieri autem
inter sic inter hominē q̄ di sapientia gestabit p
quem liberati sum⁹. & ceteros homines hunc
intelligitur qđ lazarus nisi sciens de monu
mento. solut̄ id ē renata carnā aīa. nisi relōbu
tione corporis libera ab omni peccato. & ig
norantie esse si potest. q̄diu p speculū in
enigmate uidet. dīn autē unitatem & su
darium q̄ peccatū si fecit & mihi ignorati
in monumento inuenta fr̄. Ipse enī solus i car
ne tantū in monumento fuit. opp̄situs ut aliqs
peccatū in eo inuenire. si. nec unitas implicari
ut ei aliq̄d lateret. Multi g̃ ex iudeis qui
uenerant ad mariā & martha & uidebant
que fecit. ēcluderē in eū. Q̄dā autē ex ipsis
abierē ad phariseos & dixerē eis que fecit
dñe. Q̄dam ex his q̄ uenerant nunciauerē
deinde phariseis ut seuirent. ut q̄dā ex his
q̄ crediderant nunciauerint eis ut crede
rent. Collegerunt — ergo pon

Iohs. Collegerunt g̃ pontifices & ceteri.

fer. iii. in dominica. Letare ierusalem.

Xvi. Capitulum. Proximus autem erat pascha iudeorum.

rifices & pharisei concilium & dicebant. Quid facimus quia hic multa signa facit. Cogitabant quomodo eum occirent si quomodo consulerent. Si dimittimus eum sic. omnes credent in eum & venient romani & tollent nostrum locum & gentem. Temporalia pertimebant & genus si cogitabant. ac sic utrumque amittere timebant ne si doctrina eius procederet iuda nullum motum facerent & ideo romanam auctoritatem auferrent. eosque in seruitutem dispergerent. quod factum est. Vnus autem ex ipsis caiphas cum esset pontifex anni illius dixit eis. Vos nescitis quicquam nec cogitatis quia expedit vobis ut unus moriatur homo pro populo & non tota gens pereat. Hoc autem a semetipso non dixit. sed cum esset pontifex anni illius prophetauit quia iesus erat moriturus pro gente. & non tantum pro gente. sed ut filios dei qui erant dispersi congregaret in unum. Caiphas de sola gente iudeorum prophetauit. videlicet quod esset destinatus dominus ut ad quas missus est & dominus morte et saluandas. Sed quia uiderat euangelista quod ipse scripsit euangelium uocationem gentium addidit de illis dicens. Sed ut filios dei qui erant dispersi congregaret in unum. ut esset unum ouile & unus pastor. Hinc docemur. etiam boni mali prophetico spiritu futura predicere. quod tres euangeliste diuino ebuit sacramento. quia caiphas anni illius summus sacerdos erat. Deus autem constituit summum sacerdotem unum cum mortuo unus succederet. et propter ambitionem plures fiunt ut plures sint. & pannos singulos suis uicibus ministrent. forte etiam uno anno plures administrabant. ex quibus forte euenit quod incensum poneret. quod non licebat nisi summo sacerdoti. ut de aliis legitur. Zacharie iii

Ibi illo die cogitauerunt ut interficerent eum. Iesus non iam palam ambulabat apud iudeos. sed abiit in regionem iuxta desertum in ciuitatem que dicitur effrem. & ibi morabatur cum discipulis suis. Cogitauerunt magis de finitione quam prius interficere eum. et ipse uiuendi exemplum dedit discipulis. Non enim est peccatum si fidelem oculis plequentium se subtrahant. Quod autem uadit effrem que interpretatur fructificatio. figurat transitum ad ecclesiam gentium. a xcvi. m. cclxxxm.

Proximus autem erat pascha l. cclvi. cclx. iudeorum. Et ascenderunt a. xcvii. multi ierosolimam de regione ante pascha ut sanctificarent se ipsos. a domino precepta fuit iudeis per moysen. ut in die paschae celebratione festi sanctificarentur. Que celebratio umbra fuit futurum. Sanguine postes iudeorum signantur et quia sanguine christi fronte mentes nostre signantur.

Quærebant ergo iesum. & colloquebantur ad inuicem in templo stantes. quid putatis quia non uenit ad diem festum. Obtulit sanctificationis in ipso loco orationis querere agnum ad immolandum. vel in psalmo. Confundantur & reuereantur quærentes animam meam. debene querentibus dicitur. Seruit fuga a me. & si est quod requirat animam meam. Dederunt autem pontifices & pharisei mandatum. ut si quis cognouit ubi sit indicet. ut apprehendant eum. cxxxvi. l. cum.

Factum est autem dum complerentur dies assumptionis eius & ipse faciem suam firmauit ut iret ierusalem. Et misit nuncios ante conspectum suum. Et euntes intrauerunt in ciuitatem samaritanorum ut pararent illi. & non receperunt eum quia facies eius erat euntis in ierusalem. Dies assumptionis christi passionis dicitur quo imminente ipse contra mortem loci quo pati decreuerant petit. Et non receperunt illum samaritæ quia ierusalem conspiciunt eius templum. non enim iudeis cognatum samaritanus esse uidebatur. Audientes autem discipuli eius iacobus & iohannes dixerunt. domine uis dicimus ut ignis descendat de celo. & consumat illos. Et conuersus increpauit illos dicens. Nescitis cuius spiritus estis filius hominis non uenit animas perdere. sed saluare. Et abierunt in aliud castellum. bestias multas morte affectas & propria manu & igne diuinitus peremptas. In cuius exemplum cum uoluisset apostolos petere ignem de celo ad consumendos eos quos sibi hospitium non prestitisse reprehendit dominus mens lumtaxat uindicandi. aia ad ultionem eos non amore correctionis sed odio desiderans. uindicta.

Solis perimus autem erat pascha iudeorum & cetera. fer. m. dcc. iii.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

fra. ii. mānica mpalmis. Domine ne longe.

Lxii. Capitulum. Ihc ergo ante sex dies pasce.

Ubis apli pet. ananias & uxor ei⁹ exanimes ce-
ciderunt ñ odio ꝙ iusta uindicta. paulus etiã
quendã peccatorẽ tradidit satane in interi-
tũ carnis ut aiã sãlua sit. Hesterni⁹ mr̃e dñs
cui⁹ spe⁹ est. hoc est. ñ bene recognoscentis cui⁹
filiũ signari est. & ideo multis audire poterit
qđ ñ licet illis q̃ serui dñi sẽ uindictã exercẽ-
Sane pfecta uirtus & pie consulit & iuste
uindicat ubi expedit. quia nulla ẽ iracun-
dia ubi caritas est plenitudo. a. xcviii.

Ihc g̃ ante sex dies pasche uenit cxxxvii.
bethaniã. ubi fuerat lazarus mortuus quẽ
suscitauit. hic. q̃ sex dieb⁹ oĩa fecit. q̃ sex
ta die hominẽ condidit. sexta redimẽ ue-
nit. sexta feria sexta hora moritur⁹. ante
sex dies pasche uenit in bethaniã. ut lazari
resuscitatio arcã⁹ memorie ẽderet⁹ omnib⁹ &
inexcusabiles iudei confundẽt⁹ tractantes
de morte tante suscitationis. pertinã a
nob⁹ obediẽtiã. hȳ mulus seruorũ semp
obediens pat⁹ usq; ad mortẽ dñi sua pñsentia
sublimat. bethaniã. q̃si agnus ad uictimam
ueniat⁹ ierosolimã. ut uerũ pascha habeam⁹.

Et cum esset R. clxx. m. cclxxvi.
bethanie ihc in domo L. lxxviii. a. xcviii.
symonis leprosi a. xcviii.

Cognouit ⁊ alia multa ex iudeis q̃a illic ẽ &
uenerẽt non ꝓpt̃ihm tantũ. ꝙ ut lazarum
uiderent quẽ suscitauit a mortuis. Curio
sitas eos adduxit. ñ caritas. Symon q̃ndam
fuerat lep⁹. ꝙ tunc erat mund⁹. q̃a a dño
sanat⁹ manebat adhuc ꝑ stigmo nomine
sic⁊ marbis. etiã nũ appellat⁹ publicanus. licet desie
Quidam p symonẽ intelligẽt fidelem ecclã dño tarr ẽ pu
mundatã a peccatis. Intrat⁹ enĩ obediens. blicam?
uel mund⁹ ꝑ peccatũ prius boĩs facta fuit
cta dom⁹ symonis lepsi. a. cu.

Pharisei g̃ dixerẽt ad semet ipsos. Videtis
quia nichil pficim⁹? Ecce mund⁹ totus p⁹
eum abiit. Prophanat ꝙ nesciemes. Quid
mirum si post eũ uadit mund⁹. ꝑ quẽ fac
tus ẽ mundus. a. xcix.

Congregauerẽ aut̃ pncipes sacdotũ ut
lazarum mr̃ficerẽt. qa multi Rillum abibant ex
iudeis & credebant in ihm. O stulta cogi
tatio & ceca sentencia. q⁹ suscitare potuit laza
rũ non posset⁹ suscitare occisum. a. xcviii.

Fecerunt aũ et cenã ibi. o celxxvi. R. clvii.
& martha ministrabat. o L. lxxviii. o Lazar⁹
lazarus mr̃situs cene. ne putaret⁹ esse fan ꝙ si unde
tasma. qđ mortuus resurrexerat. Licet rat ex
omis⁹ uirtutes q̃s in tris di filius maiestatem uisceri
suam ꝓditurus impleuit. miran tantum bentib⁹
ualeant homines ut uerbis definire non cum
possit. excedit tñ omne miraculũ q̃ cura ds. de
lazarum fecit. quẽ ab ipso infernum q̃dam
ab ipsa sede ꝑlente. destructa lege carta
rea. manicipium mortis redire ad supos ei⁹
iussit. & ut miraculũ diuine ũtutis faceret
ceret. dñs discumbit ĩ conuiuio comunis mr̃
rogantib⁹. eũ ethnica loca penarũ. sedeq; alta
nocte obscuras iudicauit lazar⁹ di ligena
narratione pordinẽ. & ira inferi longis
temp⁹ ignoran tandem ꝑuenerẽt ꝑ uo
rem. Mishec dimea cena fit in fide. & deuo .Alb.
tione iustorũ. Martha ministrat dñi q̃libet
fidelis opa deuotionis. dño ꝑpendit. Lazar⁹
id ẽ. suscitatus de grauib⁹ peccatis. eũ his qui
manserẽt mustica. epulãt⁹ len⁹ ꝑsona dñi.

Maria g̃ habens alabastrũ unguen. cxxviii. Sanct⁹
nardi spicati ꝓciosi. & fracto alabastro un- ambr.
guem effudit sup caput ihu recumbentis.
& unxit pedes eius. & extersit capillis suis
& domus impleta est ex odore unguenti.
Alabastrũ genus ẽ marmoris candidi na B isid.
rius coloribus. inĕtum. qđ ad uasa unguen
taria seruari solet. & incorrupta seruare
unguenta dicitur. Nardus ẽ frutex aroma
tica grauis ut annus & crassa radice. ꝙ breui gm
ac unguis fingitur. ac cȳpressũ redolentis ar
bo parua densoq; cuius cacumina tenuitas
se spargunt. Pigñarii nardi spicas. & ar
folia celebrant. Vñ mare⁹ unguenti nardi
spicati ꝓciosi. unguentũ enĩ illud quod

Alia tutio corpal. Alia ymaginaria. Alia intellectualis. Sed
fidelis scitur. sicut colligit ex sensibus hinc corpalis. ut ani
males. ymaginariã percipiõnẽ. ut spũales ꝓmissis cognitio
nẽ fidei emittẽt. i. salus ꝙ fide credim⁹. Lagunculę fractę ẽ
corpa martyrum.

attulit maria dño non solũ de radice nar-
di uerum etiã q̃ p̃ciosi esse dicebat cũ se fo-
lus confectum erat. Ferunt autẽ philosoph
de nardo. qõ p̃incipalis sit in unguentis.
Set quidem multa alia gñia. et onsia herbe p̃-
mdie ũ qõ p̃ciosi est. Iohis autẽ decimo-ter-
tio libram unguenti nardi pistica. Pistice
a loco dicat̃ in tẽpat̃ fidelis. ũ alia scil.
admixtione corrupti. Unde autẽ deuoto
hoc marie fidem designat ecclie loquentis
in cantico cantico rũ. dũ esset rex in acubitu
suo. nardus mea dedit odorẽ suũ. Que ũba
a manib; complent marie a sp̃ualit̃ con-
die impler in suis membris. Deo autẽ gãs
q̃ semp odorem suę notitie p nos in oĩ loco
manifestat. qa a bonus odor sum deo. Est
enĩ unguentũ suauissima gã sci sp̃s suauit̃
redolens effusa in cordib; fideliũ. Libra aũt
unguenti ex nardo pistica. iusticia ẽ ex fi
de pura. Pistus enĩ gręce fidelis dr latine. et
nardus redolens confessionẽ fidei suauiter
redolentẽ significat. Alabastrũ unguenti. corp
fidelis aie. Fractũ uero alabastrũ carnale ẽ
desiderium qõ frangit̃ ad caput. ex q̃ oĩe
corpus ecclie cõpaginatũ est. Cum q̃ ecclia po
tentia dum mitt̃ xp̃i p̃dicat. cap̃ ei reclĩben
tis unguento p̃fundit p̃ciosũ. Recumbentis
dicat. i. humiliantis se ut eam tangeret fidel
ecclie. In maiestate enĩ sua ñ intellectus per
formã serui uisibilis ẽ facꝰ. Qui gallĩpram
humanitatẽ sac̃ eloquii. pia deuotiõe p̃dica
tione uenerat̃. in pedes dñi fundit unguẽtũ.
Capillus ũ ẽgit. qui rationabili ũborũ cõpo
situone ab incarnatione ũbi oĩs bereses p̃
cul pellit. Sicut enĩ natura corporis ad
ornatum sui congruo moderamine capil
los p̃fert. sic et ratio competenter ũborum
ordinationẽ ducebat in suũ decorẽ domus
ĩpleta ẽ ex odore. i. mundus ex bona fama.
Dicat̃ q̃ unus ex discip̃lis eius iudas scarioth
q̃ erat eũ traditurꝰ. Quare hoc unguentũ
ñ uenit̃ trecentis denariis. et datũ egen-

Dixit autẽ hoc non q̃a de egenis p̃mebat
ad eũ. si qua fur erat et loculos habens ea q̃
mittebantur. portabat. Supple trecentis auari
eę missũ loquitur fides. Et enĩ mã fides sen
sibꝰ. decẽ p̃ corpus et aiam. et sp̃m t̃plicans.
quasi trecentus emitur denarius. Hoc enĩ signa
tur in decem t̃plicatis qõ in trecentis. Hos q̃
sic̃ gedeon cãq̃ trecentorũ turmas assumẽs
allophilos. castra pauperes sp̃u fractis
lanciculis uĩs cũ tubis et lucernis destrua
mus. et sicut abraha cũ trecentis uernis spo
lia ad uesp̃um dundam. Ubi dr iudas fur
fuisse admonem fures et sacrilegos tolerare.
Quare habuit dñs loculos nisi q̃a ecclia locu
los habitatura erat. Quare dñs furẽ
admisit ñ ut ecclia fures tolerares. pecular
dicit̃ furtũ de re p. Et aliqd de ecclia furat.
iude petitori comparatur. de quo solo p sino
doche sub pt̃ali numero dicit̃ credunt.
qõ marcus aut fremebant in eam. Erant
autem quida indigne ferentes int̃ semet
ipsos et dicentes. Utq̃ p̃dicto hec unguenti
facta ẽ. alii ppt̃ paupes indignari sc̃. quod
forsitan ubis iude p̃suasit esse. iudas uero
ppt̃ lucrũ. Sciens aut̃ the aut illis. Quid
molesti estis mulieri. opus bonũ operata ẽ in
me. Nam semp paupes habebitis uobiscum.
et cum uoluerits poteritis illis bene face-
re me aut̃ ñ semp habebitis uobiscũ. Bonis et
et malis loquitur de p̃senna corporis sui.
Sedet enĩ ad dexterã patris p̃q̃ ascendit in
ecclũ. et sc̃m corp non est hic q̃ p̃senna
maiestatis semp ẽ hic. Si tñ ad bonos p̃-
net semp habe xp̃m ĩ p̃senti p fidẽ. p sig
nũ baptismatis sacramẽtũ. p altaris cibũ.
et potũ. Unde alibi dicit est. Ecce ego uo
biscũ sũ usq; ad consũmationẽ mundi.

Mittens enĩ hec. Mittens. a. re sin-
gunentũ hoc in corpus meũ. ad sepeliendũ
me fecit. Non est p̃dicto ungenti. sed offi
cium sepulture. patientia dñi ñ arguit

Exercitatione p̃fecti ad
p̃fectus dignitatis osten-
ditur.

Lem. capitulum. Videns aut pharisei qui uocauerat. ihm

judam auarum & si pauper causa dixisse qa
dix si obsequi marie cōmdat. Ad robis aut sine
illam. ut in die sepulture mee seruet illud.
tale est ac si dicat. Sine illam facē qd facat
ut custodiat illud factū in corde suo usq; in
die sepulture mee. & tunc seret qa ipsud
obsequi est puentio corpis mei sepeliendi.
Unde scām marcū dicitur q habuit. i. potu
it si fecit puenit enī ungē corp mei in se
pulturā subitus ponendū. ac si dicat. Sine
illā modo ad sepulturā pparare memor
tudeo; dū potest qd te uolet facē & non
potit dīm duo uob ubiq; pdicarū fuit hoc
euangliū in toto mundo dicet & qd hec fe
cit in memoriā ei. Subiungit & qd judas cōtra
locutus ē dicet in contumeliā ei. Ly enim
laudabilit expendit. qd s. p pudore suę car
nis tur pi adhibuerat illicitus actib; ipsa.
p q dño familiaris fieret. In toto mundo
ñ tā mulier ista q ecclia pdicat. & tende
noticiā futuroz qd passur dns p pauco
dies. sciat euangliū suū toto orbe celebran
dū. Notandū quia q̄ntā fāmā maria adepta
ē. tantā infamiā judas ē adept. S; dns bona
laude digna remunerat. s. futura. impu
contumelias tacendo pti.

Videns aut pharisei q uocauerat eū.
ait intra se dicens. hic si esset ppha sciret
utiq; que & qualis esset mulier que tangit
eū qa peccatrix est. Cū pristina nomina
consuetudo rene solent falsa opinio phari
sei de falsa justicia pfitent. maria uocat
peccatricem. de qua septē demonia iā fuerāt
ejecta. cū dns de ea dixit. Maria optimā
partē elegit. que si auferet ab ea. & qa
septē dieb; omē temp compendit. recte
septenario numero unitas siue uiciorum
quib; plena sunt figurat. Quisnā hic pharisei
arrogans judaicū pplm designat. peccatrē
significans. conūtā gentilitatē. pharisei ro
gauit dīm ut manducaret cum illo qa
ppls. deus. que uemēte credere nolunt uen
turū. spauit & ut ueniret optauit dicens.
Excita potentiā tuā & ueni. ut saluos
faciat nos. Dnīm manducare cū pharisco
& de poplo credenti gaudere. Vñ alibi. mīs
cib; est ut faciā uoluntatē ei. q me misit.
Et respondens ihc dixit ad illū. Symon
habeo tibi aliq̄d dicē. At ille ait. Magist dic.
Duo debitores erāt cuidā feneratori. un debe
bat denarios q̄ngentos. alt q̄nquaginta. Non
habentib; illis unde redderent. donauit
utriq;. Dic g eum plus diligit. Respondens
symon dixit. Estimo qa is cui plus donauit
At ille dixit. Recte iudicasti. Sua sententia
suppb; ap se pharisei communicat. & sicut
frenetici sunt portat ex q lugat hom
nū judicio plus forte offendit q pl debue
rat. s. p misericordiā dīm causa mutat ut ampli
diligat q ampli debuit. si tamē grā consequ
Duo debitores de qbus pabigma opponitur
symon
utriq; poplis designant. fenerator uero
creatorē. q lucrū querit illi num mu que
in nob fabricat est. ad imaginē suā. Cui
debet popls cui decalogus p seruū datus ē
legis
plus aut cui grā uite gene p filiū ē omissa.
dō judeo p denariū x̄am. p centenarium
numerū fenus accumulat. s; utriq; p q̄nari
um multiplicat. qa q̄nq; sensus i hac uita
debet utriq; cultu rationis manepare. Et
qa nullus sine uitiis; s; dī grā salui facti
simus. recte dicit. Non habentib; illis unde
redderent. donauit utriq;. plus g diligit
ecclia gentil quā judeus. qa & scām pfes
tem statū maior ei grā conferitur & scām
pfectū de maiori fecunditate exhibit. Nullus
utriq; tamē potest diligē q̄ntū ea que in plib; dom
pluribus psonis diligit. Et conūlis ad mulie
rem. dixit symon. Videt hanc mulierem. i
tuam in domū tuam. aquā pedib; meis ñ
dedisti. hec aut lacrimis rigauit pedes
meos. & capillis sui extersit. osculū mi ñ de
disti. hec aut ex q intrauit. ñ cessauit
osculari pedes meos. hac enim mera gratione G. o.

Hora quod ñ dic ei gfita
sit ei gfitū.

B. in mār.

Videns aut pharisei
qui uocauerat ihm ait
intra se dicens. hic si esset
pphēta. y cetera.

fer. vi. xviii. ebd.

Gray Scale

iustus iustꝰ confutat. & sub specie mulieris
tã suã quã ecclie meritũ partẽ cõndatur;
oculis serena concupierat: si os penitendo con
terens flebat. Capillos cõposuerat: si tã inde
lacrimas rigebat. Ore supba dixerat: si nunc
pedes dñi osculabat. Qꝺ g̃ in se habuit oblec
tamta. vt de se uana vt̃ holocausta. Domus
pharisei ẽ legis ypocritã q̃ est in quã iudei
glabant cõuisari. Qꝺ dñs ingreditur. cũ ñ
uenit soluere legẽ. s; adimplere. In hac glifi
catur domo. mulier penitens lacrimis pedes
dñi rigant. ñ phariseus sed credulus. q̃ nec aq̃
pedib; dedit. humor lacrimarũ int̃ nos est.
qꝺ gentilitas confusa erã sanguẽ fundit.
cũ nudet nec exteriora erubuit. Lacrimis pedes o
dñi tergit. q̃ ex superfluis bonis suis indigen
tib; caritatẽ ꝑpendit. Rigat ũ lacrimis redep
tor pedes s; capillis sui ñ tergit. q̃ ut cuncq;
primorũ dolori cõpatitur. s; tam ex sup
fluis sui ñ miseret eius. Pedes osculat. qui
studiose diligit & uestigia sequentes. quib;
sua largit. ne sit grauis ẽbuenti necessitat
primi. vel pedes dñi osculat. q̃ cũ apl̃o sen
tit qꝺ infirmũ di ẽ fortes esse hoñib. In ge
nu nempe robur standi consistit. Manũ
dñi osculat. q̃ in operatõe nr̃e redemptionis
studiose meditatur. die ac nocte. Os aut̃ di
osculat. & qsi labrũ labro ꝑmit. q̃ fide
die ac nocte. & dilectione ungit. di patris
sapiẽtie & bonitatis. cõpbensio namq;
fidei diuine sapiẽtie; coalescit. & dilectio
nis nr̃e affectus sine bonitatis counitur
iuxta illud apli. Q̃ adheret deo unus spus est
cum eo. Oculos di osculat. q̃ se totũ eicit meis
ꝑdestinatiõe bonos & ꝑscientia malos
saporem gustans uenarrabil' equitatis.
Videndũ quoq; in corpore. x̃ q̃ oculis ei
sit. q̃ manꝰ. q̃ue aliud membrũ. & sedm diui
sionẽ gratiarũ. ut qsq; est. alius plus. alius min⁹
o culo dilectionis ꝑ manꝰ. Oleo caput meũ
ñ unxisti. Hꝰ aut̃ unxit pedes meos. ꝑ quos
dico r̃. remittunt̃ ei peccata multa quo
dilexit multũ. Cui aut̃ minus dimittitur:
minus diligit. tanto am ꝑ pctã rubigo
consumitur. qñ o peccatoris cor caritatis ig
ne cremat. Si ergo agimus qb; bono odore
ecclia respgamus. in dñi corpus unguentũ
fundimus. flagitia aut̃ fidei caput dñi & pedes quasi odore ꝑfun
pedes a capite ꝑ fidẽ defendens. Dixit aut̃ dre aromatũ qui diui
ad illam. Remittunt̃ tibi peccata. Et quia per hoc nitatẽ & humanita
q̃ simul accumbebant duci int̃ se. Quis hic tẽ & digna laude at
q̃ peccata dimittit. dixit aut̃ ad mulierẽ tollit. Hꝰ de pedib;
fides tua te saluã fecit. uade in pace. Et his ascendens ad caput nẽ
dictis abiit ascendens ierosolimã. Cum phari ad
seus mulierẽ mariã sedulitate magdalenam
sororẽ lazari adhuc peccatricẽ reputabat.
inducit saluator remissionẽ peccaminũ
ei. fidei eam saluã fecerat. qꝺ hoc qs̃ petiit
posse s; dari ñ dubitauit. In pace ut ꝑcipi
tur: ut in ueritatis unitate pseueret. Quando
autem uel ubi contisa fuit. ex euangelio non
habetur diffinitiue. ꝓbabile enim ideo factũ luce cũ ceteris narrasse quia
sit cõmemoratꝰ de noxie erã symonis cum ñ alium locum ubi
aliis cõuenit añcedentia uel subsequentia factum.
ml repugnãt. Quidam cũ putauerint duas
unctiones duasq; mulieres peccatrices &
scam cõmemorari. quarũ altera pedes
dñi. altera capi ei pedesq; unguento ꝑfudit.
alii ũ dicunt una fuisse. & gradatim a pe
dib; ad uticem ꝑuenisse. ut ꝑfecte unxerit
dñm in galilea. ꝓcul in bethania i peccatrice
accedens. Sicut g̃ usitatum fuit qñ lucas ñ Hũ testificata
idem qꝺ ceteri euangeliste; simile factum
retulerit. regulã recapitulatiõis hic assig
nabit & continuationẽ litteræ sic exponet.
Et his dictis abiit ierosolimã. His audientibus
dictis q̃ iudas de unctione unguem dixe
rat. & que dñs econtra respondebat. cu.

Erant aut̃ gentiles ex his q̃ ascenderant quidã
ut adorarent in die festo. hi g̃ accesserunt
ad philippũ q̃ erat a bethsaida galilee. &
rogabant eum dicentes. Dñe uolumus ihm
videre. Venit & philippus & dicit andree.
Andreas rursus & philippus dicunt ihu.

Lxvm. Capitulū. Nisi granū frumenti cadens mterra.

.a

gemium credituri post passionem

Johannes. Nisi granum frumenti cadens interra mortuum fuerit ipsum solū manet. ycetera.

Sapyelum. Nova. yce.

Ibe amē respondit eis dicens. Venit hora ut clarificetur filius hominis. Ideo ita respōdit dīs ut insinuaret plenitudinē suā eo ī qbus glificato. a. cvm. Dcc xcvm. De uno mart.

Amē amē dico uob. nisi granum frumenti cadens in tram mortuū fuerit ipsū solū manet. Si aut mortuū fuerit multū fructū affert. Sed cebat granū mortificandū infidelitate iudeos. ī multiplicandū fide pplos. Et qa grano frumēti ipsa se compat. mo scepit ecclie de hoc solo glorificato corpus dīn. a. cvj. Dxc vm. Lccxi.

Qui amat aiam suā pder eā. et q odit eam in hoc mundo. in uitā etnā custodit eā. Hortat nos ad sectanda uestigia suę passionis. qsi dicat. Si cupis uitā tenē in x. noli timere mortē pro xpo. Noli amare animā in hac uita. ne pdas in etna uita. Una sententia quē admodū sit bōis amor animā suā ut peat odiū ne patiat. Si male amaueris tunc odisti. si bene odisti tunc amasti. feliciq oderē custodiendo. ne pdant amādo. Sed unde ne te ipsū uelis mterimē ut qdā pusi male de ipsis intelligentes. Cū aut cautē articulū uenit ut ponat de aut faciendū esse cōtra dī pceptū. aut moriendū. tunc potius eligere mori quā uiuere. ut in hoc mundo habeas odio animā tuā et in uitā etnam eam custodias. a. cvj.

Si qs mihi ministrat. me sequat. hic pertusa. xpc pro nob passus est. relinquens exēplū. ut sequam uestigia ei. Et ubi ego sū illic et minister meus erit. pmitit ministrandi illi esse cū xpo. sine q nunq bene. et cū quo nō q est male. Unde aperte subdit. Si qs mihi ministrauerit. honorificabit eū pater meus. Qui honore nō ut sit cū filio ei. nō equalis diuinitatis. consociat gēmanis. Cum audiunt fideles illic et minister meus erit. nolite tantum bonos epos et clericos cogitare. si uos etiā pro mo ministrare xpo. elemosinas faciendo. et ei docētiā quib; potuerint pdicando. Unusquisq eni pater familias debet in suos exercē discipliā monendo. docendo. corripiendo. benuolentiā ipendendo. a. cvij. Dcc xcvm.

Nunc aia mea turbata est. et qd dicā. pater saluifica me ex hac hora. pdicta passione. et ad eā suppositā exhortatiōe qsi data uoce fortitudinis suę subdit affectū infirmitatis mē. Quē uere suscepit. si ex uoluntate pro nob. ne de hac infirmitate desperem. In qua etiā docet qd dicā. quē inuocē q fugiā. in quē sperē. in patrē q saluat. cui uoluntatē meā pono. qa pprea ut hec paterer uenī in hanc horā. Vii clarificatio sequitur. et in et in

Sbrisimeas. et hoc est qd dicit. a. cvm.

Sed pprea uenī in horā hāc. Pater clarifica nomē tuū. saluū me fac ex hora passionis. pro. si passionē ti recuso. Ergo clarifica me suscitando qd est gla nominis tui. Venit g uox de clo. et clarificaui. et uterū clarificabo. Clarificaui antq facerem mundū. i. clarū genui. et in creaturis rationabilib; clarificare pposui. ut ita. Clarificaui cū de ugine natus est. a magis adoratus est. a spūs g mr. et a spe columbe declaratus est. in monte transfiguratus est. Clarificaui cū multos sanauit. cū de paucis panib; multos pauit. fluctib; ipauit mortuos suscitauit. et uterū clarificabo cum resurget a mortuis. cū clos ascendet. cū iudex ab unūsq cognoscet. ut ei oīs genuflectat. Turba g quę stabat et audiebat dicebat tonitruū factū esse. alii dicebant. angls ei locutus est. Respondit ihc et dixit. Non ppter me uox hec uenit. sed ppter uos. Ostendit hanc uocē nō sibi mdicasse qd sciebat. sed eis quib; mdicari oportebat. Hunc iudicū est mundi. nunc pncps huius mundi eicietur foras. Iudicū hoc discretionē redemptoris. et dāpnationē qui in die iudicii dāpnabit ipsos p pncipem

mundi exponit de q̃ iudicio dix̃. De istis
ueteribꝫ eiectus quidē diabolus fuerat: s; qđ
tunc ī paucissimis factū fuit: nē in mul-
titudine p̃dicantiꝫ: aplis factū ē. Veritio illu
minatio ꝺ̃ principem tenebraꝝ ī de hoīe expulsio
q̃a nullū ius in eo habuit. Sequit enī qua eum
fraude: malignā decipiendo ā dīno suo subtra-
ctione alienauit: aliq̃ potestatē sup eū debu-
it accipe: potq̃ si q̃ p̃ haberet debuit amittē.
Q̃ enī concessa potestate abutit ei p̃legiū
pdere meruit. Item. Hec ds mancipauit illi
hominē: nec homo se mancipare potuit.
Q̃ quā enī aliq̃s seruus fugat ā dño suo: si
tamē alteri se uire tradere potest. Quod
diabolus uelut mundi p̃ncepſ ab adā usq;
ad crucē xp̃i regnasse dicit̃ inde ē. q̃a filii
dī adā iugo peccati grauī p̃ssi diabolicis
temptationib; facile consentiebāt hostia autē eru
cis grauis grata deo pat̃ ex dilectione quā
infundit humano generi seruituē pecca
ta remouit: ut uere liberi simꝰ. q̃a filiꝰ nos
liberauit. Vñ diabolus plus hominꝫ iudex
& ideo magis pumendus temptare aliud
forinsecus oppugnare: nā aliud ē extraneā
captā intus possidere: aliud rebus eminꝰ trac
tatis oppugnari. Cum dicitur diabolus p̃n
cepſ huiꝰ mundi nō creditur esse dīns q̃m &
terre: s; mundus intelligit̃ malis hominꝫ
toto orbe diffusis. Sic enī solemus uocare
malā domū ubi sē malis hoīes: bonā ubi sē
bonis. Nam & mundus dic̃ in bonis ī mun
do diffusis. Vñ apls. Dꝰ erat in xp̃o mūdū
reconcilians s̃. de quibꝫ eiect̃ diabolus. Et
ego si exaltatus fuero a tra. omia trahā ad
me ipsum. hoc autē dicebat significans qua
morte esset moriturꝰ. Que omia nisi ex
quibꝫ diabolus eiect̃. si dix̃ omnes si omia qua
si hoc recurrit ad unitatē hominū: s; ad hā
turę integritatē. i. ad spm & animā & corp.
q̃ intelligim⁹ qua unum⁹ q̃ indiuisibiles sumus.
Q̃ enī dicit capillus de capite uno ni pereat.
omia trahit post se: aut si omia bonis intelli-
guntur omia p̃destinata ad salutē possim⁹
duce. aut certa omia gna hominū trahit ad
se ut cap. siue in lingua. siue in cantibus.
siue in gradibus honoꝝ siue in diuisitatibꝫ ingenioꝝ.
siue ī pfessionibꝫ: uictarū artiū. Si exaltat⁹ Sic. cū
fuero. i. cū exaltatus fuero. si enī dubitando
loquitur exaltationē dicit passionē ī cruce.
& respicit adhoc qđ dictū ē supꝫ granū mor-
tuū fructū multū affert. respōdit ei turba.
Nos audiuim⁹ ex lege q̃a xp̃s manet in ęt̃
nū. Et quom̃ tu dicis oportet exaltari filiū
hominis. Memorię tenuerūt qđ dixerat Quis est iste
dīns uenit hora ut clarificet filiꝰ hominis. filius hominis?
nā hic nō aut si exaltatus fuero; putant
g̃ cōtra esse xp̃m manē in ęt̃nū & exal filius hominis est iste aut ego si ex
tari in cruce. dicat g̃ eis ibe. Adhuc modicū altus
lumē in uob ē. Ambulate dū lucē habetis.
ut ne tenebre uos cōprehendant. Tenebre
se. si sic crederetis xp̃i ęternitatē. ut ne-
gretis mortis ei humilitatē. Ambulate g̃
ex fide in fidē. totū intelligendo. & mo
rituꝝ xp̃m ut redimat. & iuecturum
in ęt̃nū in celo q̃ p̃ducat. Ambulate mꝫ
dum lucē habetis. i. p̃ficite credendo dū quę dico
lucē uborū meorū ministro uobis. Tene-
bre ignorantię & mortis ꝑpetue erunt
nō credere m̃. Et q̃ ambulat in tenebris
nescit q̃ uadit. dum lucē habetis credite
in lucem. ut filii lucis sitis. I. ceu dicto.
Interrogatus autē pharisęus q̃n uenit regnū
dī. Respondit eis & dix̃. Non uenit
regnū dī cum obseruatione. neq; dicent.
ecce hic. aut ecce illic. Ecce enī regnū dī
intra uos ē. Exitu malebant multi q̃m uen
ire uerisimilitudinē dīno stare regnū dī ma
nifestare erat. In qua opinione erāt apli
duci p̃ resurrectionē ei interrogauerūt
eū. Dne si in tp̃re hoc restituis regnū
isrl. Et alibi cleophas. Nos autē sperabam⁹
q̃a ipse esset redemptur⁹ isrl. Dix̃ g̃
regnū dī qđ ē bonos regnare in deo.
nō uenire cū obseruatione tp̃ris. neq;

locali motu. ut hic uel ibi localiter esse dicatur.
Non e enim corporale si spirituale regnare cum deo q fide tantum agnt in cordib; credentium.
Vnde aut regnum dei intra uos est. alibi dicit iudicij dixit si uenire cum obseruatione temporis. neq; scietur determinatus locus. ut aliquis dicat ecce hic aut ecce illic. fiet iudicium. neq enim angli. neq; homines annunciabit aduentum dim in iudicium. sicut tempus incarnationis eius annunciauerunt pphe & angli. Sed ipsi dicit regnum dei intra illos positum. q credituri erant regi mentes. Quia enim quandoq; uenturus est iudex omnium. sic etiam regnat in cordib; fidelium.

Erat autem diebus .1 col ix.
docens in templo. noctib; uero exiens morabatur in monte qui uocat oliueti. Et omnis pplus mane audiebat ad templo eius. Exemplo dim debem in die docere. & in noctib; adustratis dim orare. ut dicamus cum psalmista. Ego autem sicut oliua fructifera in domo dei speraui in misericordia dei. Siue igitur pspitare simus quep diem significat siue in adustrate quep noctem intelligitur. semp doceamus & oremus in quantum ualemus. pplus mane ad eum hoc est mane uenire festinabat. ouarum.

Tunc tho locutus est .xxiii. .q. .. ccxxvii.
ad turbas. & ad discipulos suos dicens. Super cathedram moysi sederunt scribe & pharisei. omnia quecunq; dixerint uobis seruate & facite. Secdm uero opa eorum nolite facere. dicunt enim & non faciunt. ppter hoc domus & nominis dignitatem hortat pplos ut subiciant illis si qua sit doctrina consideremus. p cathedram doctrina legis significatur. si cathedra facit sacerdotem. si sacerdos cathedram. Non locus sanctificat hominem. sed ho locum. si omnis sacerdos esset bonus. si omnis bonus sacerdos esset. ppter bonos sacerdotes etiam malos honorare. Nec ppter malos etiam bonos contemnatis. Quidam est enim malus in iusta pstare. quam bonis iusta subtrahere. frequenter de homine malo bona doctrina procedit. sicut ulis terra aliquando spinas aurum producit. Sicut aurum eligitur. & terra sic nos doctrina accipere si mores displicent enim herbe necessarie si fert. si flores. Vel ita. In gradu q sedent moyses constituit sedere scribe & pharisei merito legem ppliantem de ipso docentes. aliis quem ipsi presentem si receperunt. Ergo hortamur dnm pplm audire legem. i. credere in xpm. & si mutari phariseos. .q. .cxxxviii. .cxxxix.

Alligant autem onera grauia & importabilia. & imponunt in humeros hominum. digito autem suo nolunt ea mouere. si gratiam ad uersum omnes magistros dictum onerum q gravia iubent & minora si faciunt humeri digitus onera uinculis quib; alligantur. onera spiritualem intelligenda sunt de oneribus. alibi dicit. Venite ad me q laboratis estis & onerati estis. et ego reficiam uos. fabulosis rationib; commendabant onera legis. si ipsi nec digito suo modico tactu ipleabant. Tales fuerunt etiam nunc sacerdotes q pplo omnem iustitiam annunciant. & ipsi nec modicum seruant. Tales sunt etiam q graue pondus uenenis ad penitentiam imponunt. ipsi autem nec minimam faciunt. Sicut enim si sup humeros adolescentis sarcine ponerentur importabilem necesse est aut illi retrahat aut sub pondere confringat. sic necesse est ut penitentes supra uires onerat aut penitentiam reuocat aut scandalizatus de fractione capitis pereat. Demq; si eramus modicam penitentiam iponentes. sine meritum est ppter misericordiam dare rationem. quia ppter crudelitatem. Vbi pater familias largus esse dispensator non debet esse tenax. .q. .cc.xx.ix. .cxxv.

Omnia uero opa sua facium .ccl.vi.
ut uideantur ab hominib; dilatant enim phylacteria sua & magnificant fimbrias. & uolunt ambulare in stolis. Quamq; sint aliquo ut uideantur ab omnib; scilicet & pharisei. Dicit cui dicebat mandata legis p moysen ad extremum inuiolata seruabat.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

tertius

Lxxi. Capitulum. Ve uobis scribe & pharisei legis pri.

in manu tua & erunt ī mora ante oculos tuos
& est sensus. p̄cepta mea que cōplecant & me
ditemis in eis die ac nocte: hoc pharisei male
mīstrantes sēbebant in mīra multis decalo
gum moysi. i. decē ūba legis cōplicantes ea
& ligantes in fronte: & quasi coronā in ca
pite facientes. ut semp ante oculos moueret
& usq; hodie iudei & babilonij faciunt: & q̄
hoc habuit quasi religiosus ī pplis iudicat.
Iusserat quoq; moysēs ut ī quattuor angulis
pallioꝝ iacinctas fimbrias facerēt additis ip̄lm
dinoscendū ut quom in corporib; ēcūcisio
signū iudaice gentis daret: ita uestis habet
aliquā differentiā. Vñ suspicio magist capiāt
aurā populārem atq; ex mulierculis lucra
sectantes faciebant fimbrias & acutissimas
in eis spinas ligabāt: ut ambulantes & sedē
tes uidū pungerēt & quasi hac cōmonitione
rēberent ad officia di. piracicla. g̃. illa de
calogi philacteria uocabāt. qd̄ ḡcē habuisse;
ea quasi obeustodiā & munimētū sui habe
ret. ñ intelligentib; pharisei hec in corde por
tanda esse: diuoq; & armari, ola & arce habēt
libros & dī noticiā non habent: sūmodi erant
fimbria breuis ex lege p̄cepta quā mulier
sanguine fluens tetigit in pallio dñi. S; ñ est
puncta supstitiosis sēcubus pharisēoꝝ: īmo sanata.
In stolis ambulare & ēiculoribus; uelut mīstri
ad publicū, p̄cedē qd̄ reprehendit īdiuine q̄
īdebāt purpura & bysso. ω R l.

Amant enī p̄mos recubitus īcenis & p̄mas
cathedras ī synagogis & salutationes ī foro.
& uocari ab hoīb; rabbi. Et omīs pplis libenter
audiebat eum & ppls etiā in his libenter eū audi
unt. habes in luca ī p̄ncipio ducentissimi
ac sexti capli. Horandū qd̄ ñ salutare in
foro ñ p̄mo discūbē uetat eos q̄b; h̄ offici
ordine competit. s; a fidelib; docet illos cē ca
uendos q̄ hoc mdebite amant. Duplici mōe
amare g̃ē capitis amecedē iubem
ne uel simulatioē seducam existimantes esse
bona que faciunt. uel emulatione ī flāme

Quur gaudentes ī bonis laudary q̄ simulāt
Vos autē nolite ω. cc. xx.
uocari rabbi. Unus ē enī magist uester:
omīs autē uos estis fres & patrē nolite uo
care uobis sup terram. Unus ē enim
pat uī qui in celis est. Nec uocemini magis
tri. q̄a magist uī unus ē xp̄c. Nec magist
nec pat uocandi est. nisi ds pat & dīs filius
pat. q̄a ex ipso sūt omīa. q̄a magist. q̄a p ipsum
sūt oīa. uel q̄a p carnē ipsi reconciliati sum
deo. Quare g̃ apls se dix doctorē gentium.
& q̄re in egypti monasterijs sēmuncē pa
trē uocant. Qa aliud ē natura. ēe patrē
uel magistrū. aliud indulgentia. nam si
hominē patrē uocam. honorem etiam
deferim. Magist dicit ex consortio magistri
xp̄i. Et quom unicus filius non iudicat ceteris
ne p adoptionē dū uocent & filij. ita unus
pat non iudicat alios ne patres p adop
tionē uocent. ω. cc. xxxi. l. clxxxx. ccxxv.

Qui maior est uestrum erit minister uester. Qui
autē se exaltauerit humiliabit & q̄ se hu
miliauerit exaltabit. Qui maior ē sīue me
rias sīue officio plantoni. s. alios p̄cellat
obsequendo. Vñ apls honorē suū p̄cel
lentes.

Ve uob pharisēis
quia diligitis p̄mas cathe
dras ī synagogis & salutā
tiones ī foro. Ve miseris ad
quos pharisēorū turma transierunt. q̄
p breue circulum tuncē sīc quo pectora
plangē debuerāt. ppō reatu ērare non
meruunt. clxu. ω. cc. xxxu. l. cxlu.

Ve uob scribe & pharisei legis pri. ypocrite
quia clauistis clauem scientie & claudi
tis regnū ēloꝝ. ante hoīes. Vos autē nō
intratis. nec intrantes sinitis intrare.
Regnū ēloꝝ dicunt scripture. ianua ea
rum intellect. Claudere sūt sacerdotes cla
uis ē ūbū scientie. ad quod est intīpretatio
uera. ñ dix q̄ ñ aperuis. s; q̄ claudis. G
scripture. ñ sūt clause. s; obscure. uñ per

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

In epla sua. non sic uolunt homo locutus est
sic. s; sicut uolunt spc locut est ho. Ratio
obscuritatis multiplex est. vii duas dicim
causas una qa ds uolunt ee alios doctores.
alios discipulos. alta ne contemnet scptura.
si ab illis intelligerent. nisi quib; nec amat
nec custodit. Claudebant iudei ianuam
ueritatis qñdo decuere ee. ut siqs filiu dei
confiteret. fieret extra synagogam. Clausa
enim scientie humilitas xpi e. qua legis
ptia nec intelligi uolebant in lege et p
phas. nec ab alus intelligi. Intrare i scptura
e si ee contptu superficie littre. s; usq; ad intelli
gentie archana penetrare: vel cte omis
magist qd scandalizat malos opib; discplos
suos claudit ante eos regnu celorum.

.B.

Ve uob pharisei .R. exxvi. ccelsm.
ypocte. q devoratis domos uiduarum sub
obtentu. plxe orationis. accipietis maiorem
damnationem. Simulatio eorum sig
nificatione condempnat. Ve enim uox dolen
tis e. non tamen aut accipient dapnationem
s; adiungit maiorem. ut minuet illos
q orant ut videant ab hominib; dapnationem
meri. s; eos q plxe orantes auaritiam suam
religionis colore depingunt. Non solummodo
laudes s; etiam pecunias querendo maiori
dampnationi plectendos. Et quasi paem
in uncto fieri ut madeundis uiduarum
domib: retineant auctoritatem fiet ceteris
ad eundem salutis imbibitio. et ideo accipiet
ampliu iudiciu. qa et pena ppi peccati et ve
rum alienum ignorantie debent. exxvm.

.B. tam ylv.

Ve uob scribe et pharisei ypocte. quia
circuitis mare et aridam. ut faciatis unum
psletum. et cum fuit factus. facitis eum
filiu gehenne duplo q uos. Scribe et pha
risei lustrantes orbem causa lucri stude
bant de gentib; facere psletos. i. aduenas.
et ecclias. quos misere ppli dei. S; q ante
deu esset ecclesie semel. erratis erat filius
gehenne. uidens magistrorum ypocrisin
ope destruentiu qd docebant reuertebant ad
iudaismu. et gentilis factus qsi proselitus
maiore pena digniores erant filiu gehenne
dicit qa unus quisq; cum opa agit ei filius
appellat duplo factus eu filiu gehenne qua uos. quoq; culpa ipse
reuertitur ad iudaismu. Ve uob du
ces ceci qui dicitis. Qui cuq; iuraut p templu
nichil e. qui aute iurauit in auro templi de
bet. Stulti et ceci quid enim maius e. aurum. Et
quicuq; iurauit in altari. nichil e. Qui aut
iurauit in dono quod e sup illud. debet.
ceci quid enim maius e. donum an altare quod sanc
tificat donum. Qui ergo iurat in altari. iurat in eo et
in illo et in eo qui habitat in ipso. Et qui iurat
in celo. iurat in throno dei et in eo qui sedet
sup eum. Qui iurat in altari sine ere ipsius deri
uatur oblatio. sanctificatio. ita etiam iura
mentum spectat ad donum que sup illud offe
runt. Qui ergo iurat in templo astringit se cum
omnibus et omnibus et omnia et sanctificantis
et sanctificati. Iurant autem in celo per subiectam creaturam
creature. Ypocrite templum et altare et xpe
aurum et donum laudes et sacrificia q dono offe
runt. si enim ille per hec. s; hec per illum sanctificant.
Sacerdotes iudeorum omnia auaritie causa fa
cientes impie arguunt iniquitatis. Siquis enim
in aliq causa ambigua per templum iurasset;
et postea commune esset nundacq. non tenebat
crimine reus. Si autem pecuniam iurasset; in auro et
pecunia que sacerdotib; in templo offerebantur: dicebat quia debet subaudiri tenere
iuramentu. et propterea statim id in quo iura
uerat cogebatur exsoluere. Rursum si per
iurasset; in altari. non tenebatur reus periurii.
Si autem periurasset; in dono uel in oblationib;
hoc e. in hostia et ceteris que offeruntur
deo sup altare. hec studiosissime repete
bant, aurum nanq; et dona quib; pascebantur sanctiora dicebat ee qui a templu et
altare ut hostias offerent promoueret ad do
na q ad pces. hoc faciunt adhuc multi

e regnu celestis ob seruatio.

Lectio. Capitulum. Ve uobis scribe & pharisei ypocrite q. decimatis.

Ve uobis scribe & pharisei ypocrite quia mundatis quod deforis est calicis & cetera. a

Ve uobis scribe & pharisei ypocrite quia decimatis mentam & anetum & cyminum & rutam & omne olus & preterimus que grauiora sunt legis iudicium & misericordiam & fidem & caritatem dilexe oportuit facere & illa non omittere. hoc uidete decimatis dubium est quia accipit & quia dat. recte decimate dicit. Scribe & pharisei minima olera decimabant ut dicit auditoribus quia omnium decimas dant quia etiam olera dare non negligunt. uel in hoc arguuntur auaricie quod studiose etiam uilium olerum decimas exigant & iudicium in disceptatione negotiorum misericordiam que in paupere & fidem cum caritatis affectu in eum que magis sunt premittant. Semper quidem decimas offerri deo oportet sacerdotes qui spiritualia debent ministrare propter. Sed adhuc hodie sacerdotes si populus decimas non offerat murmurant. Dicens dominus iudicium uultis ut omissis iustis iudicium ducens misericordiam propter dicatur illis communione bona. fides autem caritatis quibus ordinanda est. hoc quidem oportuit principaliter facere. & elemosinas fructuum terre non omittere. Non quia propter elemosinas emittur impunitas in maioribus manentibus. 01. cc.xxv.

Duces ceci excolantes culicem camelum autem glutientes. Camelum intelligit magnitudinem peccatorum. iudicium scilicet & misericordiam & fidem & caritatem. Culicem autem dicimas mentam & anetum & cyminum & rutam & reliquorum uilium olerum. Sensus est propter hoc estis cecy duces. i. quia ductores. quia excolantes. i. murantes siue colantes lac decimatis etiam herbarum & gluttantes. i. abundantes maiora precepta. scilicet iustitiam. Culicem colare est minimam contagionem studiose uitare. Est enim culex minima muscula que subtili colatione excluditur a liquore. Et quia camelus magnum animal est atque deforme. camelum deuorat quia magnam peruersionem facile incurrit

Ve uobis 01. cc.xl.vi. l. cxxxv.

scribe & pharisei ypocrite quia mundatis quod deforis est calicis & parapsidis. intus autem plenum estis rapina & immundicia. Pharisee cece purifica mundum quod intus est calicis & parapsidis ut fiat & id quod deforis est mundum. Dubium ubi eodem sensu quo supra arguit eos simulationes atque mendacii quia aliud loquitur & aliud in corde habent. Et quia in specie calicis uel parapsidis hoies dicuntur manifestatur ex eo quod additur. intus autem plenum estis rapina. Ac si dicat frustra scitatur prendi uersus. intus autem reliquitur sordes. Cum usus sit interiora plenum sunt calix & parapsis rapina & immundicia. quod bibunt & manducant alius auferas. & propterea potus & cibus uester immundicia habent peccatum. Pharisee cece id est discerne munda primum quod mundum est in corde mala cogitatione ut quod deforis est fiat mundum idem ut opera tua sint iusta. Non enim mala arbor potest facere fructum bonum. Parapsis est uas quadratum habens par. esa. xl. viii. pares angulos. l. cxxxvii. cc.xxxvii.

Ve uobis quia estis ut monumenta que non parent & hoies ambulant super nescientes ypocrite instar sepulchrorum. si apparent tumuli que cum superficiem terre communis ostentent. intus humo cum sit cadauerum plena fetore. Quicumque deceptis illorum sententiis eos imitantur. quasi super monumenta ignorantes gradiuntur.

Ve uobis scribe & pharisei ypocrite qui similes estis sepulchris dealbatis. qui a foris parent hominibus speciosa. intus uero plena sunt ossibus mortuorum & omni spurcitia. Sic & uos a foris quidem paretis hominibus iusti. intus autem plenum estis ypocrisi & iniquitate. Quia malitie & parapside demonstrantur. nec aperte proferunt. sepulcrorum replicat. Corpora enim peccatorum sepulcra dicuntur mortuorum. quia anima mortua est in corpore peccatoris. Itaque

s. ouarcii. Ve uobis scribe & pharisei ypocrite quia decimatis mentam & anetum. & cetera. fra. vi. mdmca. xii. de vi in aduentum.

Lectio. Capitulum. Ve uobis scribe & pharisei ypocrite q. decimatis mentam.

supstitionē phariseos redarguit. q̄ foris spēm
recte doctrine p̄tendunt. intus q̄ feditatis ge
nerēt occultant. l cxxxix. cexcix.

Respondens autē q̄dā de legis prit̄ aiūt illi
magist̄: hec dicens etiā nob̄ contumeliā facis.
Ait ille aiūt. Et uob̄ legis prit̄ ue. q̄a oneratis
hoīes oneribus quos portari ñ possūt & ipsi
uno digito uō ñ tangitis sarcinas. Tale ē. q̄d uō
hec īmunimo p̄cepto seruatis q̄d aliis iun
gitis. Et u. grām ñ rēq̄ritis & iugū leue
repellitis. & lex sine grā neq̄t implerī.

Lucā. Ve uobis scribe pharisei ypocrite &c.

Ve uob̄ scribe .cxxxviii. l cxl.
& pharisei ypocrite. q̄ edificatis sepulchra p̄
phārū & ornatis monumēta iustorū & dici
tis. Si fuissem in diebus patrū nrōrū ñ essem
socii eorū in sanguine p̄phārū. Itaq; testi
monio estis uobismet ipsis. quia filii estis eorū
q̄ p̄phas occiderūt. vos enī p̄phārū sepulchra
edificatis. subaudis. p ypocrisin. & ñ pietatem
quidem me & eos quem admodum intelligitis. Itaq; sen
tentiā dāpnationis quā in patres p̄tulistis
ī uosipsos retorquens. dicit. alterī culpā cum
intelligere suā difficile. q̄a homo in causa al
terius tranq̄llū cor habet. in sua autē turbu
latum. Perturbato autē cordis ñ p̄mittit
hominē considerare q̄d bonū & Hierusalem
consuetudinē malorū. Xp̄c exponit. nā pe
ne omnib; malis. si minuerit ut aliorū erro
res culpēt. suos autē ñ. Hanc rē q̄q; regulā
ponit dicēs. filii estis eorū. q̄a ex de bonis
parentib; mali nascuntur. aut de malis
boni. Et sic in fructu arbor cognoscitur.
sic parentes in filiis. Si patē fuerit bonus &
matē mala. aut matē bona & patē malus.
in medio filii sequunt patrē. interdū matrē.
patrem tamē frequenter. Si ambo fuerint
equales aliquando fit ut de bonis parentib;
mali exeāt filii. aut de malis boni. & raro.
ut natura est humane nasci hominē cū
duobus oculis & c. digitis aliquā tamē ut
nanq̄ inueniuntur apti. Et cecus nascit aliquā
& cum sex digitis aliquis. Notandū q. marcy

ria edificant. ecclias ornant. si ī aliis iustis
am di custodiunt. si de bonis eorū pauperes
gaudēt ad glām di edificāt. Sin autē q̄s
ñ intelligit q̄a ñ ad glām di faciunt edi
ficia illa pauperes uolentiā passi ab eis im
pellant. contra eos non gaudent. marcyres illis
pecunis bonorati. unde pauperes ploretur.
Qualis enī iusticia est honorare mortuos
& spoliare uiuentes. De sanguine miserorū
tollē & deo offerre. ñ est deo offerre. sed
uelle uolentē fugil facē dim. Nisi domū dei
edificare. da fidelib; pauperib; ñ unanimē. &
edificabis rationabilem domū di. In edificijs
enī hominū habitant. dēs autē in oīb; scīs.

Et uos iplete mēsurā .cxxxix.
patrū urōrū. serpentes genimina uīparū.
quomō fugietis a iudicio gehenne. Sic de ipsis
nascunt ipsi. ita & uos homicide. nati estis
de homicidis. Et q̄ illis defuit uos ipletis. Illi
interfecerūt seruos. uos dīm crucifigitis. Non
iubet ut faciant. sed ostendit eis q̄d facturi
erant. Sic serpentes omnib; animalib; astu
tiores aspiciunt quomō mordeant & postea
se occultant. sic ypocrite cogitant. et quomō le
dant. post lesionē ita se habent. q̄si neminē
nocuerint. Et bene assimulant ipsis quia
uiparū natura est ut q̄ndo concipiūt nati
earū uteros matrū rūpant. & sic pereant.
Sic nati patrum ipsa serpentia. Sic q̄ ipsi
parentes comedunt. et apult. sic & p̄fidi mali
patres condēpnāt. & condēpnantur a filiis
suis. Qui ñ meq̄t fugietis a iudicio gehenne.
Boni uultis uideri. sed quomō ñ p̄dest mer
tricī si nomen castū. sic ñ p̄dest pecca
tori si seruus di dicatur. .cxl. l cxli.

Propter. & sapientia dī dixit.
Mittā ad illos p̄phas & aplos & sapientes
& scribas. ex illis occidetis & crucifigetis
& ex eis flagellabitis in synagogis urīs. B.
Quō scīs uos ipletis uos mēsurā patrū urōrū
in occisione mei & meorū. p̄pter ego dī
sapientia dixi ad eos. Mittā ad illos

S. Lucā. Propterea & sapientia dei dixit.
Mittam ad illos. p̄phas & aplos. &c.

pphas & aplos ne excusationē habeant pdi
catores ñ habuisse ueritatis. & alis eorū
malicia sit occasio salutis. Ecce q̄ p̄ pro
phas & post aplos misit. Censent g̃ hereti
ci pdicatores alīū legis & pphariū fuisse dñm
& noui testamēti alīū. Sepe enā scriptura ap
pellat pphas eos q̄ uentura celestis regni
gaudia pdicant. Pphe inq̄t aplis duo aut
tres dicant & ceteri dñi iudicent. Implē
prophe fuerē quida discipli uentura pdi
cantes. ut Gabyl sapientes q̄ nouerē xp̄s
pdicandi & scripturas exponē iuxta psal
mistam. eruditi corde in sapientia scribe in
lege docctissimi. ex quib; lapidatus ē stepha
nus. paulus occisus ÷. petrus crucifixus. alii
discipli flagellati & pecuniis. plane ostendit
dñs iudeos quia intelligit corda eorū q̄ simi
les erant in malo patri; suis. Nam aī dñm q̄
hominē occidē multa tā homicida ē. Q̄ adul
terū cōmittē. tā adulter est. q̄ punire tā pu
rus scriptura. q̄a ds ñ ex opib; tantū iudicat
sed ex cogitationib;. Voluntas ē enī que aut
remunerat aut pro bono. aut condēpnatur
p malo. opera sunt testimonia uoluntatis.
Et pcipimus de cuitate in ciuitatē. ut ue
niat sup uos omīs sanguis iustus q̄ effusus ē
sup terram. pphiat inmūdi iudeorū immundi
enī olim fuit omīb; malis q̄ reddidit gene
rationi nouissime. Et sic omīa bona q̄ singlis
gnationib; a constitutione mundi omīs sā mere
bant illis sē dona q̄ receperē xp̄m. sic omīa
mala q̄ in singlis gnationib; a constitutione
mundi pati meruerē inq̄. sup iudeos xp̄m
repellentes uenerē. Quid g̃ immut ē ds. absit.
Sed ppter que illorū erant ih dicunt passi.
& meruerē ea que illi meruerē & soli pas
si sunt cū ñ soli peccassēt. Res ita mortalis
est. Ecce cū seruus tuus peccauit spoliasti unū.
& uterū parentē eius dicens. Nisi seruaueris uitā pa
tris. ds tacuit & alteri. Non meliorantib; eis
si unus castigat. iudex omīb; castigari. &
qđ alius est. permissū ipse solus habet. Re uera
autē non p alius castigatus ē. q̄ p se. Sed si ñ
peccans aliq̄s castigaret ille. p alios dicerē
castigari. Sic gnāno ista. p patrib; iudicium
punita. q̄ erāt fuerunt. punit. Vere autē
non p illos q̄ p peccato suo condēpnata est.
Non enī justum est. ut. p alteri punitā pec
cans. & in die iudicii unusq̄sq; p suo peccato
puniendus. Alitē. Vitio sanguis omīū iustoꝝ
ab una gnatione requiritur. licet multi ante
incarnationē & post resurrectionē salua
toris ab aliis sint nationib; intempti. quia
moris est scripturarū duas gnationes bo
norū scil. & malorū computare. Omīs enī
malis una gnatio sē una ciuitas. unū corp̄
diaboli. sic omīs boni una gnatio. & unum
corp̄ xp̄i. A sanguine abel
iusti usq; ad sanguinem zacharie filii ba
rachie quē occidistis inter templū & altare.
dñs dicit uob. nouerint hec omīa sup gnatio
nē istā. Altare infra mensi templi erat.
altare holocaustorū exterius intra q̄ templum
zacharias occisus ē. De abel ñ dubitatur.
qn is sit quē occidit cain frater ei. Zachariam
autē quida dicunt esse illū q̄ undecimus i
xii. pphis. alii zachariā q̄ occisus est a ioas
rege iude inter templū & altare. sic regum
narrat historia. & quē scriptura refert fuis
se filiū ioiade sacerdotis. Non fuit inq̄t recor
datus ioas patris ei ioiade que s fecisset bo
na. Cum g̃ locus conuenat occisionis iusto
& ñ in singlis. querim quare barachie
dicat filius barachias in lingua mā inuenit ei
dñs dicat in quo demonstrat hebreū nomi
ne iustitia sacerdotis ioiade. Et in euangelio
q̄ uocatur nazarei. p filio barachie filium
ioiade scriptum reperim. Q̄a ita gesserē omēs
aplos simlia cum & ioas. ideo de una gna
tione esse referuntur. Nā ut dictū ē. Sic
boni sē una gnatio. sic & mali alterna. Re
autē usq; ad sanguinē zacharie dictum
sit querendum ē. cū & multi post eū usq;
ad natiuitatē x̄i. & ipsō nato innocentes

Chrysost

patrē ioiadis alii zachariam

pueri sunt ab hac gl'anone pempa S; qua
abel pastor ouiū zacharias ū sacdos fuit
utrusq; gradus martyres & laici scīt & al
taris officio mancipati · sub eorū uolunt in
timare uocabulo. ꝯ eccln. l. cxlv. cxlv

Iherlim quę occidit pphas & lapidas eos q̄
mittuntur ad te Iherlim uocat habitatores
ñ saxa & edificia cuntis plangendo affec
tu patris Quoties uolui congregare filios tu
os quēadmodū gallina congregat pullos
suos sub alas & nolusti In eo qđ dicē q̄ties
uolui congregare filios tuos omīs pphas tuos
lige ret a se missos tale est qđ dicē Ego uo
lui tu nolusti & quot q̄t congregui mea uo
luntate semp efficaci te nolente fecī quia
semp ingrata fuisti vel ira Iniqua regulā
quę nomī causę effectu ponit Nolui i app
tatu & multifarie multisq; modis cōsului t
tuā cathedrā reduce ad cor tu ū nolusti Misi
ad te elayam & sē sh cum misi ieremiam
& lapidasti misi ezechiel & tractū plapi
des cerebrasti Quorū sanabilis q̄ nullū
medicū ad te uenire permittis Sed ipsi dns
am cōpatur & alas hīe legitur p eo quod
more auis electos suos tanq̄ pullos sub se
colligit fouet & ab insidiis diaboli & ma
lorū hominū pregit Vñ pphā ait Sub
umbra alarū tuarū prege me Amplr
Gallinā assimilat ecclię Sic & pulli gallina
rū pastū suū sequentes p dūsa uagantur
& ma'nis uocib; congregant sic & ppls dei
carnalem uoluptatē & mundalē concupis
centiā sequens uagatur & ab ecclia matre
p sacdotes m̄ increpationib; m̄ blanditiis
congregat & lactatur Et quēadmodū galli
na non solū pullos suos calefacit s; etiā cuī
cumq; volatilis exclusos a se diligit q̄si suos
ita ecclia ñ solū suos 'xanos studet fouere
ſ siue gentiles siue iudi fuerīt illu suppos
ti · omīs fidei suę calore unificat & i bap
tismo gl'at & in sermone nutrit & mat
na diligit caritate Hę quę de iudeis dicun
tur etiā hereticis coaptant Quę enī legun
tur in ecclię ūba pphārū & aplōr pphę
& apli missi loquunt ad nos Quos omīs here
tici dū negligunt & male intrpātur q̄si
occidunt & lapidant eos Q hereticī q̄uens
mouentur cor tamen int infideles & eos dīs
mulat illos congregare sub uexillo penna
rū fuarū quorū testamēto ñ q̄si domes
tica pulli ſ quasi siluestres & sanguinarii mul
tiplicati aut accepti ñ solū ad uexillū ue
nire nolunt ſ etiā irruūt sup gallinā i
ecclīam & dispgunt pullos q̄ Ecce relinq̄
tur dom' tua deserta Cū ego fuero crucifix
fuerō uelū templi & secreta mutu scīa
tis & publicabunt & recedet ab eo spūs di
& sic aliā recedente p̄ confrigetur deinde
putrefit & solutē sic templū ut in dispu
recedente ab eo p̄ sedi nōib; replebit dan
de ruet Sic enī ante mortē hōis sanabilis
p̄cedit infirmitas sic ante ruinā loci alicui
mendabilia p̄cedunt peccata Et sic pulli
frequenter a matre uocati cū ei ñ seruati
fuerīt aut accipitē diripiunt aut longe
euagantes pereunt sic dño frequenter inde
os uocante qm̄ ñ secuti sē est quasi accipi
ter romanus parcē eorū comedit fame
& gladio alii autē dispsi sē ut pereant

Dico autē uob ñ me uidebitis amodo do
nec dicatis benedictus q̄ uenit in nomine
dñi Sensus ē mihi confessi fuerimus ipsum
esse me de q̄ psalmista cecinit q̄ uenit i
nomine dñi in cxvii psalmo ñ uidebitis
amodo i ab hoc tpe passionis sacē meā
h autē confessio & h uisio hypocrita ē Credi
turi namq; iudi postq̄ plenitudo gen
tium intrauerit uidebit a iudicio mentea i hu
mana & facie dnica q̄a p̄ ex fide & di
lectione confirebunt omīs filiū i carne
uenisse benedictū ab omi peccato i munē
ad glorificandū nom patris Incōduli ū solā
humanitatē uidebit in xpō aduentu e
tam tunc certissime dicēt conscientiis

hoc restantib; qua filr omiꝑ potentas' uenit .a. cxc. cxlu.

Verumtam ex pncipib; multꝫ ꝯdiderꝫ in eũ. sed pharisei non confitebant ut de synagoga nõ eicerent. Dilexerunt enĩ glã hoim nũ magꝭ quã glã dei. Sciendũ est qa dns crucẽ suã in frontib; credentiũ fixit ubi quodã modo sedet ẽ uerecundie ut de nomine eius fidelis nõ erubescat. & magis glã dei quã hoim diligat. Cruce tpr' suo mdo erat in carne incolerabili. nũc mdo est in fronte glosi. Vbi g dñi cruce honorata est: nõ est mũ cruce in penis reoꝝ. q̃ puratũ est qđ & reus honoret. & si crucifigẽ. a. cxi. cxcvij.

Ihc autẽ clamauit & dixit. Qui credit in me. nõ credit in me. sed in eũ q̃ misit me. Simile iã dixerat. Mea doctrina nõ est mea. sed eius q̃ me misit. Hunc autẽ intẽt. nõ credit in me. i. in hoc solũm q. uidet me. sed in patrẽ. Et q̃ credit in patrẽ. necesse est ut credat eũ hẽre filiũ. & q̃ uidet me uidet eũ q̃ misit me. He puraret sic uoluisse intelligi patrẽ quasi filioꝝ pgrãm. & nõ uma ubi eqlis ꝭ subiecit illud. quasi diceret. Vsq; adeo mihi dubitat inter me & patrẽ. ut q̃ uidet me eũ uideat. .a. cxu.

Ego lux in mundũ uenĩ. ut omis q̃ credit in me i tenebris nõ maneat. dixẽ dns alibi discipulis. Vos estis lux mundi. Lumina g sũt omis scis. sed ab eo illuminant. a q̃ recedens tenebrat. Cũ dicit in tenebris nõ maneat. satis manifestat se in tenebris omes fuisse.

Et siqs audierit uerba mea. & nõ custodierit. ego nõ iudico eũ. Non enĩ uenit ut iudicẽ mundũ. sed ut salutifice mundũ. Hunc ẽ tpr' misericẽ & collectiõi. postea tẽp' iudicis ut damnationis. iuxta illud. Misericordiã & iudiciũ cantabo tibi dne. de nouissimo iudicio addidit. Q̃ sprnit me. & nõ accipit ũba mea. hoc q̃ iudicet eũ. Sermo q̃ locutus sũ ille iudicabit eũ in nouissimo die. quia ego ex me ipso nõ sũ locut. Non loquor ex me ipso. sed pater qui misit me. ipse mihi mandatũ dedit qđ dicã & qđ loquar. Gignendo dedit pater qđ filius accepit nascendo sic & uitã. Hã uita genuit uitã. i. pater filiũ. quem dedit si qđ filius nõ habebat. sed quia in sapientia patris qđ est uerbũ patris omia mandata sũt patris.

Et scio quia mandatũ eius uita ẽtna est. Q̃ mandatũ est filii patris. quia ipse ẽ uita ẽtna. Que ego loquor sic dixẽ mihi pater sic loquor: Non accipiam quasi p uerba locuturi sit pater unico ũbo. qđ g est sic loquor. Ita ille dixerit uerax. ita iste loquit ut uerax. dixẽ g uerax ueritatis. i. genuit ueritatẽ. Loquitur ueritatis. i. se ipsã annũciat. intelligentib; nõnullis sic loquit ueritas mihi sine sono sic dicat ei pater. ut crederet homines q̃a nõ dũ possunt intelligẽ ex ore carnis ũba sonierunt q̃ plata & literis signata nos ad ipsã ueritatem aliquatenus erigunt. a. cxuu.

Hec locutus ẽ ihc & abiit & abscondit se ab eis. nõ abiit se abscondit q̃ celare ic & pant. sed abiit q̃ eũ occidẽ cupiebant. consulendo nrẽ infirmitati. si derogando suę potestati. Cum autẽ tanta signa fecisset coram eis nõ credebant in eũ. ut sermo ysaię pphę impleret quẽ dixẽ. Dne qs credidit auditui nro. & brachiũ dñi cui reuelatũ est. Quis p raritate & difficultate possunt. qa qđ pphę a dño audierẽ & populo ꝓdicauerẽ uix pauci mihi ꝯdiderẽ. erã dño in carne psentes. p brachiũ intelligit filius. qa p eũ omia facta sũt sicut p brachiũ cuius oparis. Tale brachiũ nec porrectũ ostenditur: nec collectũ contrahitur. Vbiq; enĩ filius totus filii est sicut pater hic quidã mutilatum dicentes. Quę culpa uidetur filii si necesse erat ut sermo ysaię impleret. Quib; respon

Sap. xxxi.

Joh's. Ihc autẽ clamauit & dixit. Qui credit in me. nõ credit in me. sed in eũ q̃ misit me. &c.

demus. ꝓsciū furtorū ꝙ ppham ꝑdixisse ī fidelitatē iudeoꝝ & ñ ideo eos coegisse ad peccandū. qa futura eoꝝ peccata ꝓscivit. Malā uoluntatē eorū ꝓuidit ds. q ꝙ ppha ꝓmunciauit. Nullā siqdē necessitatē ifert ꝓuidentia veriū euentꝫ. s. sic se habēt rei ad utrūlibet uidelicet ad fieri ñ fieri sic se ꝓudētia hr̄e. Quę ꝓudentia uel qđ idē est ꝓscientia dei ex sua sapia ꝓscientes omīa ante q̄ sint. omīno īmutabilis ē. & nullo mō fallꝫ potest. Nec mō scit aliqd ds qđ ab ēterno nescierit. nec m futuro q̄q̄ scitur est qđ mō nesciat. sīn gra. Si scit hodie te legere scitur ab ēterno te fore lecturū hodie. & mēcīnū sciet te legisse hodie. Ita g ꝓscientia falli ñ potest omīa ꝓuisa adeo necesse ē fieri. & ita ī ꝓuisū qđ antrax̄e nascatur. necessario futurū ē. qđ antrax̄ nascatur. Hon sequitur qa falsū ē. Cū enī dicimꝰ hoc ꝓuisū necesse ē fieri. intelligimus & uerū ēē quia non potest simul ēē qđ ꝓuisū sit. & ñ fiat. Nullo mō sequitur quod necessario fiat. Sic q; dicim̄ me iudentē te currē. necesse est eū currere. Hest. ñ potest simul fieri ut iudeā te currē. & ñ currat. Et ex hoc nequaq̄ ꝓuenit qđ necessario currat. Sic g excluſū est sophisma qđ eum rat multos in errorē duxē. ut omīa ex necessitate fieri putarēt. a. ex.

Dic dxē elāyat q̄ndo audit glām ei⁹ & locutus ē de eo. ī de exaltatiōe iudeoꝝ ꝓdixit q̄ndo ī carnatiōē. & ꝓpiauit. Hon audit elāyat dīm sicut ē. quēadmodū nec moy sēs. nisi forsan uidere ī figura hominem rapti. ut paulus. uñ iste iobes in epla sua ait. Hondū apparuit qđ erim̄. scim̄ qa cū apparuerit. similes ei erim̄. qa uidebimus ē sicuti ē. Ostendit g se dīm ante carnatiōē hominū sic uoluit ī subiecta creatura. si sicuti ē. a ccl xcvii. R. cxxxvii.

Et cum egrederet ihc de templo. accesserē discipli ei⁹ ut ostenderent ei edificationes templi ducentes. Magist aspice quales lapides & quales structure sunt hic. Iesus autē respondens ait illis. Videtis hec omīa. amē dico uob non remanebit hic lapis sup lapidem q̄ nō destruet. Juxta hystoriā manifestius est sensus. Mistice autē recedēte dño de templo. compositio mandatorū sic est destructa. ut audi michi ꝓficiant. & capite sublato membra mē se pugnent. Diuinitus etiā ꝓmittū ē ut parefacta euangelica grā ꝙ orbem. templū cū suis cerimoniis tolleretur. ne qs adhuc paruulus ī fide labere. ad iudaismū si uideret ꝓmanē facta ab ꝓphis. differē g umbra. & palmā tenet ueritas ꝙ orbem declarata. R. cxxxvii. cxlii.

Et cum sedēt in monte. l. ccxlvi. cxlv. oliuarū contra templū. accesserē ad eum discipli secreto. & interrogauerē eū dicentes. Dic nob quando hec erūt. & qđ signū adueniet tui. cum hī omīa ꝓficient cōsummari. Interrogant discipli dīm q ꝓpter uerūm dicturus est. & que signa deinde ꝓcedent aduentū suū. q erit in consummatiōē sēli. Sedet autē dīs sup montē oliuarū contra templū. cū de ruina templi disputat. ut etiā ipso corpis situ ꝓbis congruat mistice designans. qa ꝙcul⁹ manens in sēlis superborū detestatur. animā. Ut cū ī audeat qđ mons oliueti fructifera designet sēm ecclie celsitudinē. quā dīs semꝑ habita

Gray Scale

re delectatur. ille mons ñ solet gignere siluã
sterilem. & que lumẽ dat mfirmitatel solut
lassos ——— recreat. Que. pbant fieri
in ecclia dicente. Ego sic̃ oĩa fructificam ĩ
domo di. Ecclia lumẽ dat pdicando sẽptas.
infirmitatel peccatorũ solut. lassos recreat
uitã cẽnã pmittendo. L. ccxu.

Erant ad discplos. Venient dies. cũ dño de
sidera. uidẽ unũ diem filii hominis. & ñ
uidebitis. Unũ diem dic̃ regnũ dñi. unde
psalmista ait. q̃a melior est dies una in
atrijs tuis. sup milia. Hui⁹ igit̃ diei p
senia desiderare oportet. ñ tamẽ magnitu
dine desiderij. Licet nob fingẽ sompma cas
mster diei dñi. Sepe etiã ppt̃ hereticorum
importunitatẽ desiderauerẽ fideles dñm
uel una die corporali uisione. si fieri posset
redire ad terras. & ñ uidebitis inq̃t. Sufficiat. u. qđ semel euangliũ lucẽ cot̃ mundo
exhibuit. & caritatis munẽ firmauit. ac
sine intermissione imutabiliter in suis operat.
Eruditur̃ itaq; apli ueritate docẽte. ut
neq; in hoc exitu mundi gl̃am dei videre
querent. neq; ea. prudentia. pe. uidenda
donec uoluntas dei sit morẽ subire pti
mant. Siue enĩ unum⁹ siue mortuũ dñi sum⁹.

Videte ne q̃s uos seducat. a. ccxlu. ccxxxiu.
Multi enĩ uenient in nomine meo dicentes. l. ccxlv.
Multa imminente terosolimorũ excidio exp
tere. q̃ multa ueritati contraria. & diem
dñi instare pdicauerẽ. Uñ apls in epla
ad tessalonicenses. Multi in nomine. x. uenẽ
antix. Ego reor oĩs hereticas. chas. anq
xp̃os esse. Seducunt multos. unde symon
mago in samaria oĩs auscultabãt dicẽtes.
hic est uirtus dei magna. scdm lucam.

Cum audieritis autẽ pliа & opiniones bel
lorum & seditiones nolite terreri. Oportet
enĩ hec fieri. & nondũ finis est. plia. & ex
pectationes bellorũ punent ad hostes. Se
ditiones ad quel. Que. ea in ppto iudeorũ
constat habundasse. & his pcurrentibus
a. cũ audieritis plia. xcevem. ccxlix.

ãmonentur. apli ne trant. quia usq; ad qua
dragesimũ annũ differendũ erat urbis ex
cidiũ. Consurget enĩ gens
in gentem. & regnũ contra regnũ. & erunt
pestilentie. & fames. & tre motus p loca. &
roresq; de cẽlo. & signa magna. hec autẽ oĩa
initia sũt dolorũ. Constat hec oĩa contigis
se tempr̃ iudaice seditionis. ante ultimã
punitionẽ cõsionẽ. horũ alia sũt ab⁹ oĩb⁹. alia
cẽlo. alia a tra. alia ab elemẽtis. Surget gens
contra gentẽ. ecce pturbatio⁹ oĩũ. tre mo
tus magni. Ecce ia de cẽlo. pestilentie hic
inferuntur. in eq̃litates corporũ. fames.
ecce sterilitas tre. terroresq; de cẽlo & tem
pestates ut quidam codices habent. ecce
inequalitas aeris. Qđ g in cunctis deliqũt
in cunctis ferjunt̃. Non dicat̃ hic de ventibus
& tempestatib; hiemalib; que suo tpr̃e ue
niunt. s. de eis que ordinẽ temporũ ñ seruãt.
Que enĩ ordinate uenti ñ signũ; h oĩa in
illo tempore completa apud iosephũ inue
niuntur. q̃ narrat stellam gladio simile
p anni totius supra terosolimã pependisse.
& currus eq̃tesq; armatos ut phibet p
aera discurrẽtes. xl. dieb; sunt uisi. S; & u
tula sacrificij admota int̃ imolantiũ man⁹
emxta est agnã. Multoq; regnũ cont̃ reg
nũ & pestilentie eorũ quorũ sermo ut
cancer serpit. & fames audiendi ubi dicẽ
mono tre. & a fide separato in hereticas mtel
ligit̃. qui cont̃ lucẽ iuuẽ dñi micantes eccliẽ
victoriã faciunt. a. cc. xlum. b. cxxxix.

Tunc tradent uos in. l. ccl. a. ccxlvi. Jcxlvi.
tribulationẽ & occident uos et eritis odio
oĩb⁹ gentib; ppt̃ nom̃ meũ. p apls oĩũ
credentiũ. p signant̃. qs qua nidi p occisio
nẽ dñi ppt̃ nom̃ & fidei eã confessionem
pfecerit se merito exãmnant̃ pus qđ cor
da hominũ & p elemẽta tlant̃ ut cũ rerũ
ordo confundit̃ ex q̃re tribulatio uenat
monstretur. L. cclu. a. lxxxviu. b. cxlu.

Et capillus de capite uro ñ pibit. & in

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

fer. vi. in domi. xxviii. Dixit dominus.

Lxvi. Capitulū. Cum uideritis abhominationē.

Liber

B.

Caro mea dolet et pullus ñ dolet

patientia uñā possidebitis animas uñas. Quia dura sē quę pdicunt de afflictiõe mortis. datur consolatio de gaudio resurrectiõis. ac si dicat martyribus finis. Cur timetis ne peat qđ mestum dolet. qñ idem et illud pire non in uob potest. qđ meñi ñ dolet. Alit. Capillus de capite discipl̃oz dñi ñ pibit. qa ñ solum fortia gesta scõz. de qb; dr dñs custodit omia ossa eorũ. s. et nolantis ut ita dicam ac tenuissima cogitatiõ mẽ. superficiei. quę de occulta cordis radice quasi de cerebro celsioris exeunt. approbatũ iudicẽ conseruata digna mercede donabit. vñ pplia. Et reliqę cogitationis

Kl. diem festũ agent. Hazarei enim in lege comã mutire iubent. et nouacula super caput samuelis ñ ascendit. qa sapientiã cogitatio bona saluat in ppetuũ. Custos autẽ omiũ uirtutũ patientia est. q̃ animã quę corpus possidet possidem. cũ ipsa animã ad patiendũ ratione regimus. Vem autẽ patientia est aliena mala q̃nimitte ppeti. et contra eã q̃ mala irrogant. nullo dolore moueri. Ponite g̃ in cordib; uris ñ prius meditari. quid ad hoc dii respondeatis. Ego enim dabo uob os et sapientiã cui ñ poterunt resistere et contradicere omnes aduersarii uri. de si membris suis infirmantib; dicat. nolite timere. Vos ad etiam accedetis. et ego plorabo uos ubi edetis. et ego loquor. Et scandalizabunt multi. et inuicẽ tradent. et odio habebũt multi. Et multi pseudoppte surgent. et seducent multos. Et quia habundabit iniquitas. refrigescet caritas multoz. Et autẽ perseuerauit usq; in finem. hic saluus erit. Quia scandalizabunt. i. ruent a fide timore uel tribulatione tormentorũ. uel poterunt. inuicem tradere et fratres infideles fratrem fidelem. et odio habebunt. Insurgendo filii in parentes. et parentes in filios. gladio dñi separante eos ab inuicem. qđ in principio pdicatiõis ms factũ est. falsi ppte surgent. ut et multi seducant fideles quęq; tpe meipiat usq; in finem perseuerans uite permaneat in caritate. qua ñ poterunt extinguere aque multe. Et sic euangelista iobel martyr exeunt. qa passionem qua ñ suscepit in corpore seruauit in mente. sic et nos martyres esse possimus. ave celi R. exi.

Et pdicabit hoc euangliũ regni in uniuerso orbe. in testimoniũ omiũ gentiũ. et tunc ueniet consummatio. Qa nouerat dñs corda discipl̃oz de pditione sue gentis esse tristanda. hoc in consolatione ait. ut sciant amissis iudeis se socios regni celestis ex toto mundo habituros. Sic ecclesiastice restant. huius rei multo ante excidiũ iudee omis apls ad pdicandũ euanglin p totũ orbem se dispersisse excepto iacobo rebedei. et iacobo fratre dñi. q̃ p̃ in iudea pueroo euanglii sanguine fuderunt. Igit ante consummationem eius omis terrin fuit in uiii. partib; mundi pdicatio euanglii in testimoniũ gentiũ; aduentus filii dei et redemptionis. in testimoniũ ñ gentiũ; siue dampnationis. ave celi. R. exi.

Cum g̃ uideritis s. oratii R. exiii. abhominationem desolationis

quę dicta est a dan̄ele pphta stare in loco scõ. q̃ legit intelligat. Quando ad intelligentiã puocam̃ mysticũ monstrat esse qđ dicit est abhominatio scilicet uetere septuram ydolũ nuncupat. et ideo addit desolationis qđ in desolato templo ydolũ positũ sit. Putant autẽ de antiq̃ intelligi. uel de imagine cesaris quã pylat posuit in templo. uel de adriani statua q̃ in ipso scõ scõz loco multo tempe steterunt. Lucas ñ sequens capitulo ostendit. tunc factam finisse abhominationem desolationis quę a danele pdicta est. qñdo expugnata est iherlim. h testimoniũ qđ dñs supsit de danele habet in fine undecime uisionis. Et in dimidio mquit ebdomadę auferetur sacrificiũ meũ. et libamina. et in

Sic dr ebdomadę. vii. dies. tres una ebdomada. vii. septimanas. tres. vii. annos. tres. vii. lustra. sic de similib. Quia q̃ ipse danel intellexerit poldomadã. ois dr hoc ebdomadas nos ignoramus. ñ a quomodo perpauci.

s. oratii. cũ q̃ uideritis abhominationem exlii. fer. vi. xxviii. ebd. p. pent.

templo abhominatio desolationis erit. usq; ad consummationē xpi; expositores autem diuinor; eloquiorū in solius computationē temporis uerū etiā rei; ipsius completas fuisse primo diu aduentu danielis ebdomades demonstrāt maxime qa septē ē exāguet scs scōr; uel qs in eade pphia ebreis codicis exemplis habent occidetur xpc & nō erit eius dē nō erit eius auxiliator quō sic alienat ē a iudeis qd eis pphēta saluatorē suū nō esse crederēt quia occidere potuerē. Si autē iā cōpletę sē ebdomades qa iā est unctus scs scōr; iā occisus ē xpc ut nō esset auxiliator eis iam de templo illo sublatū est sacrificiū sublata unctio merito aplis de fine querentib; respondit ē. Hoc ē urm̄ scire tempora uel momēta quę pater posuit in sua potestate. quō tempa quę p danielē pphiā fare potuerāt nō ad finē scīi de q̄ quesierāt prunebant.

Cum autē uiderit cōcludi l. celu. ab exercitu ierlm. cō scīore qa appropinquat desolatio ei. Dicta sē ea quę p el. annos neodū fine aduenīente futura erāt. hic ipsa finis desolationis quę a romano exercitu facta est exponit. l. celm.

Tunc q̄ in iudea sē. o). cel vm. R. cxlvm. fugiant in montes & q̄ in medio ei discedant. & qui in regionib; nō intrent ī eā. qa dies ultionis hn sē ut impleant omia q̄ scripta sē. tunc. i. tpr obsidionis primo diu adhuc fugē licebit. dū m-al — est romanū p fines iudeę se diffundē experiri. nō fugiant in ierlm q̄ extra sē. i. qui in ea sunt discedant antequā ita periculū urgeat ut nō possint euadi; Dies enī ultionis hn sē dīca nō delicet sanguis ultionē petentes. Ecclesiastica narrat historia. xanos q̄ in iudea erant īmmente excidio ab angelo munitos fugisse. & trans iordanē ī ciuitate pella donec desolatio iudeę impleret. babtasse. subtrahit agrippe q̄ p̄bat ipio romanorū. o). cc xl ve. R. cxlm. l. celm.

h Sē euāgliū ioē plane. nō. explicat īqđā epi. exq̄ sententiā hanc ȳqđā sequentes sumpsimus.

Ve autem pregnantib; & nutrientib; in illis diebus. Se presente captiuitate pgnantib; & nutrientib; siue mancipiis ut qdā intrpantur quarū uel uteri ut mā filios sarcina pgrauat. fuge necessitatē si minus ipedimur. Lege regū historiā ū yeoronathe malū capiuitatis pprie fuga uitans lapsū sinu filiū pperuo claudū rectpit. Amplius Quando concupiscat aliqs rem alienam aliā sua quasi concupisse uidetur: si uero qs concupiscit p aliq̄ nec eā potuerit optinē. quasi natū filium osculari & matre cognoscit. Nisi cōcupiscēdo īpregnet concupiscē unā ēnā ipsa sit spes tua & certus erit partus tuus. l. ccl v.

Erit enī pressura o). celi R. cxlvi. magna sup eam & un pplo hic pressura poplo iudeo usq; hodie p omīs gentes dispso mdiuidua comes adheret. l. ccl vi.

Et cadent in ore gladii & captiui ducēt in omīs gentes & ierlm calcabit a gentibus donec impleant tempora nationū. Tempora nationū sē que cōmemorat aplis dicens. qa excisa ex parte est facta in isrl donec plenitudo gentiū intraret & sic omīs isrl saluus fieret. Que secum trahit ad finem scīi. o). ccl. R. cxlv.

Orate autē ut nō fiat fuga uā hieme ut sabbato. h ad literam nō phibēt in iudea fugam. qa ubi est fuge cōmodior. tēpan na uū ymēs qua feruor estatis. & qa dies iam imminent observantia sabbati. Orate itaq; admonem ne uel hieme fuga mā uel sabbo fiat. i. ne aut ī peccatis frigore aut in otio bonor; opum repiamur: Itaq; fugientes elongam a deo si fides & caritas in nō refrigescat si otiosi in operi torpeam sabbo ututi. Amplius orate ut nō fiat fuga uā hieme ut sabbo. i. ne finem mancat fructus operis eū sine tēporis hieme enī finit fructus sabbo tēpus. Erit enī tē tribulatio o). celi. R. cxlvi. l. celv.

.B.

Addenda.

Tunc.

Ī tunica ante natale dñi. Memento nostri.

Lxxxi. Capitulu. Erunt signa in sole & luna.

magna qualis non fuit ab initio mundi usq; modo. nec fiet. Deo orandū ē quia nē cū ipsa tempa fuit tempa nationū fiet ang̃e p̄secuto. q̄ ē prima & acerrima tormēta longe lateq; inferunt fidelib. L. cel. M. cel. R. cel.

Erunt signa in sole & luna & stellis & in terris p̄ssura gentiū p confusione sonitus maris & fluctuū. arescentibus hominib; p timore & expectatione q̄ superuenient uniuso orbi. p confusione. i. ante confusionē. ut antea signa sint & p̄ssura gentiū. deinde sequatur confusio sonit maris & fluctuū. Sol conuertet in tenebras aut luel & luna in sanguinē antequ uenat dies dñi magnus & manifestus. Ouertos cumbente iudeo sonitus maris & fluctuū confundit terrarū orbi. p mentib; sue incē colonis inficit. maxima q̄q luminaria t̄ banc. q̄a quom̄ ipulse ad casū arbores fructi moriuq; siu p̄mittē solent inducia. sic & mundi appropinquante quasi pa entia mutat cleñta. Hec mutil hominel arescē p timore inq̄b; illud ipletur. Fugnabit p eo orb̄ terrarū contra insensatos. Omia quę ad usum uitę accepim̄ utimur. sicut pam. Tranquillitatē humanę pacis uom in uana securitatē pegrinatione ūre. p habitatione dilig̃m patre. salutē corporū re dig̃mus in usū utiorū. Abstanc habun dantia. si ad necessitatē carnis. si ad p̄ura tem simum uoluptatis. serenitatē aeris cogimur nob seruire ad morē tirene delectationis. Iure g̃ nob omia seruiunt. ut q̄d in mundo habuim̄ gaudia. tor p̄mo dum sentiam̄ tormēta. M. cel. R. cel.

Et nisi breuiati fuissent dies illi. non fieret salua omis caro. sed p̄pter electos breuiabit dies illi. Sensus est. nisi dns q̄dam utilem parendi. dispositionē sua breuiasset. potestatē p̄sequendi. rursus uel nullus fieret salutis. Non g̃ die ut tempa mutent. sed deliramenta quorū dā non attendentes.

S. Lucas. Erūt signa in sole & luna & stellis & in terris p̄ssura gentiū. p confusione sonitus maris & fluctuū. arescentib; hominib; p timore & expectatione q̄ superuenient uniuerso orbi. p confusione sonitus maris & fluctuū. certū de est.

Ex altatione sce crucis. Hos autem.

Lxxxii. Capitulu. Sicut fulgur exit & paret.

q̄s sēptū est. ordinatione tua p̄seuerat dies. si ne malicie mora fidel electiū concutiat. Quanto enim tribulatio tpis. & angustie grauior est futura. tanto enim modestior futa breuitate tēpis. Tribulationis & dimicho ipugnabit gallia. M. cel. R. cel.

Nunc ergo si quis uob dixerit. L. cel.

ecce hic ē xp̄s. aut illic. nolite credere. Non nulli exercitē q̄ curricula cōputantes erarū. cum se consiliū manerit sibi annum diemq; & horā dixerint uenisse contra auctoritatē diu dictum. si est ut in scripturis uel monita. Multi etiā heretici uenturi sūt. & uenerūt. quorū p̄m fuit symon magus extremus autē antix̄pe. Hon g̃ credentium alicui. ut de p̄sona ut ipse sit xp̄s. ut de tpe uenturi iudicii. M. cel. R. cel.

Surgent enim pseudoxp̄i. & pseudoprophete. & dabunt signa magna & prodigia. ita ut in errorem inducant si fieri potest etiā electos. ecce p̄dixi uob. Si tēpus antix̄pe ingruit. q̄ndo etiā signorū operatio eos q̄ tormēta in gerent comitabit. Unde apls. Cui est aduentus satanę in omi seductione signis & prodigiis mendacii & g̃ electi ut p̄sequentur. ne eorū fides concutiatur. Licet p̄secutor pietatis sit operatur. ut tunc forsan multa corruerit. qui humano iudicio uident electi. M. cel. L. cel.

Si dixerit uob ecce in deserto est nolite exire. ecce in penetralibus. nolite credere. Antix̄pe cerimonias legis temptabit restaurare. ut euangelia soluat. Que res iudeos ei p̄sentiet pellicebit. Legit mihi et q̄ se efferet supra omne q̄d dr̄ deus aut q̄d aliud p̄dicabit se habere xp̄m in deserto. Litteę legis. Ampli. Si sic dixerit uob xp̄m mortuū in deserto gentilium & philosophorū dogmate. aut hereticae penetralibus. q̄ di pollicent archana nolite exire a fide uera ut illi etiam. penetralia sē hic carnē hereticorū. M. cel. L. cel.

Sicut enim fulgur exit

Sicut fulgur exit & apparet usq; occidentem. ita erit & aduentus filii hominis & reliqua.

B. tmh.

Gg.

Remig.

ab oriente & pareat usq; in occidentē. ita erit
& aduentus filii hominis. Subito & coruscus
uenier nūc latē p̄mictat. q̄n iudicat̄ fulgore penetrat̄ p̄ psalmista etiā dicē. dñs manifeste uenier. ds nr. & nō silebit. Scultū est
eū credi esse in abscondito. q̄ lumē est totius
mundi. sulchre lucas aut de sub cēlo. qā iudicu discrimē erit maiestāplō dicente. Simul
rapiem̄ cum illis ī nubib; obuiā dñō ī aera.
Potest hoc & de illo dñi aduentu accipi. q̄
cotidie uenit in ecclīā & in corde fideliū
regnat. Nolite mq̄ credere qđ. ipse latret.
si qđ fidei ei⁹ aboriente in ecclīs fulgeat. De ipso namq; in salomonis figura ppheta est. dicens
dñabit a mari usq; ad mare. & a flumine
usq; ad ēmin⁹ tēre. a flumine scilicet ubi
baptizatus est. qā inde cepit euangliū p̄dicare. Et alibi. Omnes gentes quascūq; fecisti
uenient fide & adorabūt coram te dñe. De eode
sophonias adorabit eū unusq̄sq; de loco suo.
& omnes insule gentiū. Homine fulgoris seu
fulgoris intelligē manifestationē solis siue
alterius splendoris mundi tenebras fugantis
sic ecclīā xp̄s illuminat. ℟ celum. ℣ celi.

Tarum autē p̄ tribulationē ℟ celum. ℣ celi.
dierū illoz sol obscurabit. & luna nō dabit
lumē suū. & stelle cadent de cēlo. & uirtutes
cēlorū cōmouebunt. & tē parebit signum
filii hominis in cēlo. Signū intelligē crucis
aut uexillū uictorie. non diminutiōe lumi
nis. sī comparatiōe uere lucis omnia erunt te
nebrosa in die iudicii. de q̄ ppheta ait esaias
dicens. Erubescet luna & confundet sol. cū
regnauerit dñs exercituū in monte syon. & ī
ierlm. & in conspectu senū suoꝝ fuit glosi
ficatus. Cetū pacto die iudicii. & clarescente
gloria futuri uite cum fuit cēlū nouum
& terra noua. tunc fiet qđ ds ppha dicit alib.
& erit lux lune sicē lux solis. & lux solis erit
septemplicē sicē lux septē dierū. Qđ dñs
uirtutes cēlorū nūs angelos. archangelos. &
thronos. dnationes. principatus. & potestates
appellat. que in aduentu suo oculis nrīs uisibiliter apparebit. ut discrete cunctis nobis exigat
hoc qđ nos nō inuisibilis conditor cēi munera portat. Qđ murū tremēs hoiēs cū aspectu
iudicii tremant angelice potestates. uñ iob.
Columpne cēli contremescunt & pauent
ad nutū ei⁹. Qđ g̃ facunt tabule. q̄ndo tremunt columpne. Qđ g̃ uirgula deserti portatur. cum cedrus paradysi concutit. ℟ celum. ℣ celi.

Et tē plangent ℟ celi. ℣ celum.
omnes tribus tre. cum scīt cum uidebit signū in cruce uexillū. plangent se hui⁹ q̄ mundi partes non
habent in cēlis. si sēpi se in cruce. Dicē iohes
chrisostomus. Quemādmodū xp̄s deus rege cum
tanta exercitus antecedit. p̄cedens signa atq;
uexilla regalia & habitū ppatoris armis
ne ānunciat mundo. ita dño descendente de
cēlis p̄cedet exercitus angelor. & archangelor.
q̄ signū crucis ut triumphale uexillū p̄ferentes. diuinū regis cēlestis inuictū. tremēb;
nunciabit. Tunc agnoscent consilium iniquitatis
sue q̄ dñm maiestatis crucifixerē. & tunc
frustra flebunt impiā ceritatē suā. q̄ndo
ostendet uulnera sua tyre glē. & q̄ndo uidebit in quē compunxerē. Et uidebit filium
hominis uenientē in nubib; cēli cū uirtute
multa & maiestate. Et p̄ sic pluuia ī uellus
descendit in humilitate. uenet ī potestate
& glā. Et qā nubes sustulit eū eorē in
cēlū. & illuc dicit ab anglis qm̄ sic uenient
sicē abiit. merito credendus est ī solū meo corpore uerū etiā in nube uenturus. Et tūc
mittet angelos suos cum tuba & uoce magna. & congregabit electos ei⁹ a. iiii. uentis. a
summis cēlorū usq; ad ēmin⁹ eorū. tuba est
potestas suscitandi mortuos. uox magna
ut nullus remaneat ī sepulchris. & ut omnes
sint ī iudicio. a. iiii. uentis. i. a. iiii. climatib⁹
mundi. oriente. occidente. aq̄lone. & austro.
& ne q̄s putaret si etiā ame dñm uenisse regionib; congregandos. subiungē. mare. & fluuios
tre usq; ad summū cēli. i. ab extremis tre

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

simb; p directū usq; ad ultimos ei⁹ finos ubi longe aspectantib; oculus celi ire⁹ videt in sydere. Omīs g̃ occurrent ad iudicium. & electi & reprobi. Mathis die. a summis celorū usq; ad ymos eorū. qđ significat q̃ sē sub eīmitate celi qsi portentem.

Horizon finitor celestis unde celū q̃ tam celū q̃ imitare videtur

Quonam cōiectatoris est maxime in obscuris locis diuinaq; sementem in opinione lectoris ponē legam⁹ & aut. Stans p tribulationē dierum illoq; meqtā ad huc si finitā. sol iusticie ob scurabit ad gelida corda. Sicē enī p captu uidentis radi⁹ mutabit solis aut pallidior ui detur aut clarior: ita p deuotione ardentis ymeuiq; spūale lumen infundituꝝ. Luna non dat lumen si obiectu ire⁹ radij solis excludantur: sic & eccla nī dabit lumen cum una carnis ob sistit ne fulgorē diuini luminis de xpi radius possit mutari. Hamq; psecutionib; lucē dī solus plerumq; amor ure h̄ excludit. Stelle cadent de celo. i. de eccla. qn̄ pene de erit stellā abrahe. cui assimilate sē stelle. Uir tutes celorum mouebunt. qa qđa fidelis fortissim⁹ trahunt ad unū unducte. q̃ cū tuba mittendi sē a filio hōis. In tuba enī dī descendet in noē dī bellū malignorū spūū qui sepe uen sē ab anglis ut aut iob⁹ apls. Uidimichaelē & angelos eius pugnantes in celo. adūsus draconē. Extremū bellū tē erit. qa ingebescā mittent tribulationis amice apparebit signū filii hominis in celo subau dis & mira. Efficacia enī crucis tē lauta bit terra. & in nubib; sēcō. manifestissima est celis. Tunc plangent omīs tribus terre. i. digna planctu facient. & q̃ plancet necessario sequē tibus enī malis impunitū. Et tandem uidebit filiū hōis uemētē in nubib; celi. i. in fest. sic & nunc uenire ñ cessat sacīm id qđ aut. dmodo uidebit filiū hominis sedē tem adtectis ut⁹ dī. & uenientē in nubi b; celi. S; ideo tē cū potestate magna & maiestate uenet quia maior potestas & maiestas illa apparebit sēt. quis mag

Amb.

Rauger 109.

impius ubē modum seuientib; Mangli mouenbuntur gerere. Ham p nouissimā tubam intelligitur extremum bellum

Tempe

nam uirtutē dabit ne tanta pssecutione uincantur. Et mittet angelos suos. i. pdicatores in tuba. i. in manifestatione. In lege enī pcipiunt fieri tube ductiles ex auro. ere. argento. ut subliuia doctrinarū resonēt sacīa. Et congregabit electos ei⁹ de quatuor mundi partib; i. de toto orbe terrarū.

h aut dubie magna erit scō⁹ copstagna. cū auditū fuit qđ antix spū orbi mē fecit. & omīs ubiq; consulit ad fidem. L.

De duobus quandis

His autem fieri incipientib; respicite & leuate capita uīa quia appropinquat redemptio uīa. Cum plage mundi crebescunt. & terroribus cōmotis utrumq; ostendit leuate capita uīa. i. exilarate corda. qa dñi finē mundus cui amica nī est. ppe ē redemptio quam quesistis. In scīptura sacra sepe capi pro nīte ponit. qa sic capite regunt mēbra. ita cogitationes nīe disponunt. celvi.

Ab arbore autē fici discite parabolā. cum iam ramus ei⁹ tener fuerit. & folia nata. & omīs arboris cōi⁹ producē iam ex se fructū. scitis qa ppe est estas. Ita & uos cum uideritis hec omīa fieri. scitote quia ppe est iam regnum. Sic ex fructu arboris uicina estas cognoscit. ita ex ruina mundi ppe esse cognoscit regnū dī. Ex his ut ostendit quia fructus mundi ruina est. ad hoc enī creuit ut cadat. ad hoc germinat. ut q̃ germinauerit cladibus consumat. Bene autē regnū dī estate comparatur. qa tūc mentis nubila transibunt & dies uere fulgescet. erit enī solis claritate. Iuxta porem supdictarū sementarum ita determinando excipies. Cū uideritis hec omīa fieri subaudis que dicta sē de ppe psecutionis antix. scitote quia ppe ē consummatio seculi. Mythice p ficū intelligit synagoga damnata. cui. xpc in ea si inuenit fructū iustitie que quesiuit. Cui autē fides lucem recipiet sterilis arbor fici diu sterilis fructū reddet. iuxta illud beati iob. Lignū habet spē. si precisū fuerit rursū ei⁹ uirescit.

Gray Scale 0 1 2 3 4

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

fr̄ē. vi. mānica. xi. p̄ pentecosten. Deus in loco.

Lxxxiii. Capitulū Adtendite nebforte grauentur.

et tunc ei⁹ pullulant. Qz ū facerū uob⁹ estate
uere. Iuxta ē in ianuario. ū ābigas. p̄ eā oēs
arbores. pducunt ex se fructum. qa ppli
oīū nationū. sātim. sepcruat. ppbiat. reg
piant euangliū. antēq̄ ueniat dies extrem⁹
discrimis. In q̄ una ex ip̄is arbor manifestabit
qđ intus habuerit aridū. ad hūc redū. aut
uiride ad plantandū cum ligno uitę. cui⁹
folia erūt in salutē gentiū. i. ūba salutis. qb⁹
dicet. Venite benedicti patris mei. Amē dico
uob⁹ quia non p̄teribit hec gnātio. donec hec
oīa fiant. Celū et terra transibunt. ūba
uero mea non p̄teribūt. Gnātionē autē oīe
hominū gen⁹ dicē aut sp̄aliter iudeoꝝ. Celū
q̄ transibit. ū etherei. siue sydereū. s. aereū.
de q̄ sam⁹ auct⁹ celi melligē debem⁹. neq; enī
aliq̄ diluuij q̄e xv. cub⁹ aquarū montium
cacumina transcēdit. ultra aeris etherisq;
confinia p̄uenisse crēdenda ē. Qđ cū autē p
uenire potuit eo tp̄e. s. iudicij p̄uenient
tracta celum et tra pea quę nunc habent
imagnē transibit. et p̄ēntiam sine fine
manebit. Vñ ecclīastes. Gnātio p̄terit. et
gnātio aduenit. Tra uero in ētnū stat. Vñ
dñs nunq̄ p̄teribit. i. ueritas quā exp̄munt
manet in ētnū. L. cclxx.

Attendite autē uob⁹. nē forte grauentur
corda uā in ēpula. et ebrietate. et curis hu
ius. et supueniat in uos repentina dies illa.
tanq̄ laqueus enī supuenet in oēs q̄ sedent
sup faciem oīs tre. Si medic⁹ uob⁹ diceret
attendite ne q̄s de illi⁹ herbe succo audi
sumat. qa mox morietis. nomine mortē u
tarent. nē uibet saluator custodiā ani
marū et corp⁹ et ñ curarēt. Maior ista
nia ñ potest esse. quā mortē corporis aie
ñ formidare. Vigilate itaq; oīb⁹ tp̄ibus
orantes. ut digni habeamini fugere oīa
ista que futura sūt. et stare ante filiū hōis.

Resurrī q̄ndo tēp⁹ sit. celxxi. oīb⁹
oīb⁹ tp̄ibus opus est. uigilia mult⁹ ante mor
tem corporis. ut in p̄sentia sūmi iudicis

Lucas. Adtendite autē uobis ne forte gra
uentur corda uā. et cetera.

fr̄ē. vi. mānica. lx. Esto mihi.

Lxxxv. Capitulū Sicut fuit in dieb⁹ noe.

securi consistam⁹. hec enī erit beatitudo. Hon
dū nescimus. s; nescim⁹. qua ho ut angl⁹
nec s. nec alii. sicut dē iudicū. s; filius in patre
filii sicut. quāmus aliis nesciat. i. nullū scire
faciat. ut semp sollicitū uigilem⁹. pater autem
solus scire dicē. qa solus facit filiū scire. Ho
c est p̄ regulā loquendi. ut ibi. temptat uos
dñs. ut sciat. i. ut scire faciat si diligatis
eū. Sic g̃ planū ē qđ sequitur. celxxi. cle
De die autē illo et hora nemo scit. neq; filius
neq; angli in celo. nisi solus pater. hīc arrius
et eunomius dixerūt. ñ esse equalē q̄ nouit
et q̄ ignorat. S; cū oīa tēpora fecerit uer
bum di. q̄m̄ potest ignorare partē cum
totum nouerit. deo autē et oīs thesauri
sapie absconditi in saluatore. qa nobis
scire ñ expedit. Vñ ait. Non ē ur̄m nosse
tempora uel momenta que pater posuit in sua
potestate. Hinc ostenditur qđ ipse sciat.
s; ñ expediat aplis nosse. ut semp meret
de tēpib⁹ futuris unusquisq; cū timore.
Aug⁹ de ūb dñi in hoc cap. Vtiq; cum dixē
pater scit. ideo hoc dixit. quia in patre et filius
scit. Hesit tamen filius. i. corp⁹ eius in tra positū
qđ ē eccl̄ia. Hinc ieron. in minori breuiario. ps.
cxxxviii. humanitas filii dixē in euangelio.
se ignorare sine hui⁹ mundi. Gre. i regestro
eulogio patriarche. Homo unigenit⁹ dei hoīa
iudicij. s; ñ ex natura humanitatis. cxlvii.

Sicut autē in diebus noe. celxxi. ce
ita erit et aduentus filii hōis. Sic enī erāt
in diebus ante diluuiū comedentes et bibē
tes. nubentes et nuptū tradentes usq; ad
eū diem quo intrauit in archā noe. et non
cognouerūt donec uenit diluuiū et tulit
oīs. ita erit et aduentus filii hōis. p̄ pug
nas et dissēciōes. et cēa quib⁹ gen⁹ uastatur
humanū. huic pax subsequatur. secūm
aplm. ut fides credentiū compleat. Arcēsi
q̄ndo dixē. pax et securitas. tunc repentin⁹
eis supueniet interitus. Hoc arcā edificat
cum dñs eccl̄iam de ueris fidelib⁹ quasi

Sicut fuit in diebus noe ita erit et aduentus filii hominis. et cetera.

fr̄ē. in. hebd.

lignis lenigatis adunando construitur. Que
perfecte consummata ingeritur. Cui hanc in
die iudicii presentia sue ultionis cernis ba
bitator illustrat. Cum arcta edificat
unq; uxoriam. cum ū mitigat mitte unt
quia qui scis hec etantub; insultant eis
illuc coronatis crimina dapnatione plectent.

Simile sic factū est .l. cxx.
In diebus loth edebant et bibebant. emebāt
et uendebant. plantabant et edificabāt
qua die exiit loth a sodomis pluit ignē
et sulphur de celo et omnes perdidit. Secun
dum erit qua die filius hominis revelabitur.
Sola ea que lenia ut nulla putari possint
delicta cōmemorat ut intelligatur illi
cita quali pena feriant. si licita et ea sine
quibus nulla non ducit immoderata acta
igne et sulphure puniunt. Loth in sodo
mis. i. electorū populis in regibus ut aduena
morat uxorem in peregrinatione nominis eius
flagitia declinans. Exeunte loth sodo
ma pluit. que in consummatione seculi mali
mittent in caminū ignis. Ille ignis qui
de celo cadet si erit eorū perpetua pena. si
longe acrior. q; cc.lxx. Leguntur .cc.xc.

Tunc qui in tecto ū Jccl.m.
descendant. tollē aliquid de domo sua. et q̄
in agro ū revertatur. tollē uestimentū suū.
In tecto est. q̄ excedens animo carnalia
spualiter unus in dogmate. q̄ diaboli iacu
la ū preuenunt. nullatenus descendat p
ferum iudicio imminente in domū pristine con
uersationis. ne repetat ea que reliquerat mū
di carnis sue desideria. Ipsa enim caro q̄ de gim
ur mundus ubi dom⁹ mea est. de q̄ dicē apls.
Scimus enim q. si terrestris dom⁹ mee hui⁹ habita
tionis dissoluatur. edificationē ab deo habem.
Agger est gratia in q̄ q̄ opat. omnino respuat
sectaria. In agro enim spualium scripturarū
serere debemus. ū querentes que ret sint.
neq; tollentes alterā tunicā quā apti p̄h
beantur habere. .l. cxx.

Memores estote uxoris loth. Uxor loth sig
nificat eos q̄ in tribulatione ret respiciunt.
et a spe diuine promissionis se auertunt. Et
ideo statua salis facta est. ut admonendo hoies
ne hoc faciunt. tanq̄ condiat corda eorum
ne sint fatui. q; cc.xx. l. cxx.

Tunc duo erunt in agro. unus assumetur
et alter relinquetur. Cum scit in illa cōsum
matione uel sic lucas ait. in illa nocte filiorū
tenebrarum q̄ ducet pax et securitas iuen
tutis due differentie predicatores in ecclesie mi
nistio tanq̄ in agro dei operantur. Unde quia
agricola dixit. dei agricultura estis. assumetur
autē ille q̄ in adulterinis ubijdi minus locus
fuit. relinquetur. ū adhuc q̄ expiatus ammonitus
in ecclesie. si ex occasione. ue molentes manus
una assumet. et una relinquet. Ex sermone
In duab; intelligē possumus. Vere sel et ecclē
sia. q̄b simul molere uideant in lege et euāgelio.
et de ecclē scripturis farina terere precepit
dñs. Et cum unū nominis xam appositum
habet. ñ in candē mercedem recipient. Lex
autē uelut inferioris molę. cui tarda et
grauis apud iudeos iacet. nisi uolubili
tas euangelii tanq̄ superioris molę supposi
ta fuisset. h enim lex operabat sine euangelio.
q̄b uno saxo fieri potest confringē possunt
ñ ꝓdesse. sic aut apls. Lex mihi operat gratiam ū
ñ pstat. Euangelium superpositi utrumq;
condecenter. ac tanta uelocitate opis eum
fercuit. ut uolubilitate sui sem oē cue
at. hoc est inferna uisceret. celestia penetret.
terrena collustret. h paulus intelligens aut.
Ut sermo dei curratur et clarificet in uob.
Euangelium tanq̄ superior mola omnes adue
nientes sibi suscipit. uel uim per quasdā cauum
las precipue ad interiora transmittit.
ut ibi hic in duorū testamentorum saluatorib
mandatis gentilitatis aspirate molitas. p
ducat omne quod purum est. harum operatione
molarum gratia peccatorum aspirante excutit
ex intimis cogitationibus medullā mundi

cordis eius uel ut similagine deo offerens: sic aut dauid. Sacrificiū deo spe conturbatus. hanc testamenti similitudinē arbitror ezechielem p̄struxisse. cū dixit rotā i medio rote esse connexā. Alii. Molentes appellat eos qui in plebib; constituti reguntur a doctoribus; scelaria agentes. Quos & femina rum nomine figurant. quia consilii prouo reg eos expectat. & molentes dixit ppalū. pp̄ rerū & negotiorū ocurrentium. inumū molē tes dixit in quantū de suis negotiis p̄bent usib; ecclie. Ne si quasi farinā. pretulerit. q̄a mq̄ecto corde minutissimas cogitationes gignunt. de q̄b; illa pro assumet. q̄ conubia pp̄ amore trū quis exercuit. terrenāq; filiam ob ad q̄renda ecclesia dispensauit. & illa re linq̄t que coniugis ob illecebras carnis ser uierit. terrenā ū si qua ecclie uel pauplb; obtulerit. ideo faciet ut q̄si seruiens dño am plius habundet. Duo in lecto unus assume tur & alter relinquet. p̄ duos in lecto significat illos qui omū & q̄rem dilig̃t. neq; negotiis scelaris; neq; ecclesiasticis occupant. Non de du obus; bonis; dicitur est. q̄ si de duobus; gnib; affec tionib; & eius pp̄e dīn contemplatione studuerit ut sine sollicitudine uiuens cogitet. q̄ di se assumet. obuiā. xp̄o in aera. q̄ ū ut humane laudis amore. ut alia q̄libet uitiorū corrup tione statū monastice uite. q̄ ibut. e neglexerit. relinquet. Vñ ieremias desidens. lapidi aie. ostēdit sub iudee spe aut. videre ea posset. & deriserē sabbata ei. Hec pro alia q̄a esse hominis quib; constat ecclia. q̄. ista ta habentia binas differentias. pp̄ assiduo tiē & relectionē. Unde ezechiel ppha tres uiros liberatos audit. noe. danielem & iob. in q̄b; indelicet tb; p̄dicatores communes. atq; coniugati signi sē. Hā noe archam i undis texit. atq; ideo figura recte tenuit. Daniel etiā in aula regia abstinentie dedit. & ideo uita communis significauit. Iob ū in coniugio cuncta dom̄ p̄ exercuit

uū bonoꝝ coniugiū ordo figurat. Hoc ipse

tūbaꝝ

simul iob ñ pp̄ peccata. ū pp̄ ei demon strandā iustitiā tot filios ppessus. ccxvii.

Respondentes dicē illi. ℣ celvii. ℣

ubi dne. & dixit illis. Ubicumq; fuerit corpus illuc congregabuntur aquile; duo saluator. in trogatus ubi scit bonū assumendi. & ubi sint mali relinquendi. unū dixit. alterū sub interi gendū reliquit. De reprobis enim tacuit. q̄ eis diabo lo dampnandis sit. aquile & vultures trans marina ducunt sentire cadauera. ibiq; cōgregari. Quanto magis multitudo electorū felix habit ad lucem tocius mundi. q̄n uenerit cū intelligibilib; nubib; filius hominis. & uidebit eum omnis oculus. Vel p corpus q̄d significauit duci et crucifixi. eo q̄d morte cadauer passionē & intelligē. aquile q̄ sunt electi. q̄ eius passio nē humilitē imitando tanq̄ de carne eius saniant. quoꝝ p reliquam retionē renouabitur ut aquile iuuentus. q̄ q̄ fuit dns corpe. illic congregabunt spiritales aquile. Ista etiā de uolatu spiritus corporis. posse sci aquile recuperari; pter gliam sue regnē maiestatis tota mente contem plari sitiunt. sic aquila cecas aues uolatu trans grediens in solis radiū oculos gaudet infige. aquila etiā ecclesiam lapidē nequitie retinentē sui mdi soler aff̄re. ne forte serpens ac cedē & pullos aut oua sua tangē plumat. Sic sapiens actus & cogitatus suos abstra quit ser pentis irruptione defendit. per fidem & dilectionē xi. q̄ de lapis petra fuit de monte. & qui struunt regnū diaboli.

B

q̄ aut Deligis eā glutinat. de aqla.

Sicut homo qui Reliquit celxx. Varie. Sicut homo qui peregre pfectus reliquit L. ccxviii. pergit pficiscit. aut p̄ domū suā. & dedit seruis suis potestatem finem; cuiq; opus. & ianitori p̄cepit ut vigilet. p p̄ carni locus terra ē que quasi ad pēna ductum. cū p̄decessorē in loco collocatur: ipse q̄ tanq̄ ho q̄ pergit. pfectus ē scdm corpus i cōgnitū celuarū. reliquit domū suam id ē ecclesiam. Seruis suis dedit potestatem cuiq; opus. i. fidelib; unu talentum scdm

GG. J. tūbaꝝ

J aīe olve

Infesto scī. Eusebij. conf. Gsuisti meditabitur.
Lectio. vii. Capitulū. Vigilate q̄ qua nescitis. Liber

Sancti.
Vigilate ergo quia nescitis quando dñs ueniat sero an media nocte. an galli cantu. de uno confessore. an manē. cap. primū. & cetera.

machim. & .x. mnas. secm lucā. Jam tori q̄ dicat in domū ḡis p̄cp̄ vigilare. ei scilicet q̄ p̄dicat eius dñi: Si fi amputauerit mq̄ imdicatē suā sanguinē de manu eius requiā.

Vigilate g̃. .R. clo. celxvii. l. clvi. nescitis enī q̄ndo dñs uenat sero. an media nocte: an galli cantu. an mane ne cū uenīt repente inuenat uos dormientes. Jn q̄ q̄q; inuenerit suus nouissimū diem in eo ꝯprehendet eū mundi nouissimū diem. quō qualis in die isto q̄sq; moritur in die illo talis iudicabitur: ammonet g̃ nos vigilare animo saluator: ut q̄cumq; hora uirē hui⁹ imminus iudicij induxerit. non inparatos inueniat. o. l. Illud aūt scitote quō si sciret pater familias q̄ hora fur uenīret vigilaret utiq; & nō sineret p̄fodi domū suā. Ideo & uos estote parati. qua nescitis qua hora filius hominis uenitur est. Qa pater familias si sciret vigilaret illa hora que scīt suspecta. placet p similē qd debēt vigilare & sobrij patres sine macula & ruga. Nesciente patre familias fur domū p̄fodit. qā dū a suis custodia sp̄e dormit: sp̄ usa mors carnis habitaculū irrūpit: & animā ad supplicū trahit. Furi aūt relīquere si nō vigilaret: qā ei penitendo occurrēt. pe ipenitens puret. Vetereſ codices habent p̄fodi ut qd̄ā corrigunt. aut petrus. Dic̄ ad nos dicis hanc parabolam. an ad oēs. Quod aūt uob dico. omnib; dico. o. vigilate. Non solū rectores ecclie: & omēs vigilare p̄cipiū. tanquas corporis custodientes. ne callidi hostis mala suggestio subintret. ne uos dñs dormientes inueniat. Q. dormit. non corpus. sed fantasias videt. & cū vigilat. melius videre de his q̄ videtur. Sic fē q̄s mundi amor. repit in vnoquoq; deseruit p̄uram. l. clvi. Vult aūt dñs. q̄s purus & fidelis seruus. o. ccl. xcv. & prudens dispensator. quē constituit dñs sup̄ familiā suā. ut det illis cibū in tp̄re. Salutē omnib; p̄cipit dñs vigilare. dixit aūt de plurib; ecclie. q. rarus inuenit fidelis dispensans. rur quē constituit dñs uocando tanq̄ aaron. & q̄ non magis se ipī gesserit. & q̄ non magis se pascat q̄ oues. fidelis seruus bene ergo agendo peccuniā dñi sui. dño ppr̄ dñm seruit oues. & ī ad lucrū ī amore. & pascat prudens sapiēs & intelligit. ac nouissima p̄uidet. singlorum capacitatē discernit. ut det illis cibū ī tp̄re. id est. p qualitate auditorū. mīsuratē cibus dimittit ubi & exemplū. o. ccl. xcvi. l. clvi.

Beatus ille seruus quē cū uenīt dñs eius inuenerit vigilantem. Vere dico uob quō super omnia bona sua constituet eū. Sup omnia die celestis regni gaudia. cū. p sua iuncta cū p gregis custodia. Jn hīs etiā scīs plus cernis horandi se. q̄ in docēna multū laborant. Vsi apls. Qc̄ p̄sbiteri bene p̄sbiterii dupplicē honore digni habeant. maxime q̄ laborant in uerbo & docēna. o. ccl. xcvi. l. clvi.

Si aūt dixerit malus seruus ille in corde suo. morā facit dñs mīs. & cepit percutere conseruos suos. manducet aūt & bibat cum ebrijs. uenīet dñs seruj illi in die q̄ nō sperat. & hora qua ignorat. & diuidet eū. Partemq; eius ponet cum ypocritis & infidelibus. illic erit fletus & stridor dentiū. Diuidet eū. scīt. a consortio sanctorū separabit eum. Ypocritas hic dicit in agro. ī mola. & ī lecto derelictos. Jnfideles ut q̄ nec fidem habuerūt. Sic in fideli dispensator ore. ordo remuneratus omnis dicit est. sic in seruo malo narrat p̄silli malos. pena dampnatio. Et si solū male uiuunt. s. etiā subditos injurijs lacessit. Cppe & etiā potest intelligi pueros & ancillas pecuniā corda infirmiora in fide p̄ue parentes. aut locutionis exemplo vigilare. edere aut & bibere & inebriari. est facinoribus & illecebris occupari. que mīte deiciunt & errare faciunt. Hora malis seruis dapnari. si qa tardius purat. & qa si diligit dñi aduentū. Hic nil enī inter est qd̄ horre ra

differentē opinant quā manifestationem
dñi, desiderāt. uigilant expectant. fideliter
amant. Vñ dicat. Vigilemus & oremus
qa cito uenturus ē dñs. dicē. vigilemus
& oremus qa breuis & incerta ē uita. quis
tardū uenturus sit dñs. Deus dicē. Vigilem⁹
& oremus qa & breuis atq incerta ē uita.
& scīm⁹ tempꝰ quādo uenturꝰ est dñs.

Tunc simile erit celoꝝ. cc. xviii.
regnū celorū decē uirginib; quē accipien
tes lampades suas exierē obuiā sponso &
sponse. Hanc parabolam quidā simplicit
in uirginib; accipiunt. quarū alie corpo
re & mente sunt uirgines. alie cū cor pe.
siue non bene operantes siue custodia pa
trum seruare nō nūte nuptie. Magis
autē hec comparatio uidetur pertinere ad
humanū genꝰ consistens in ecclia & sy̆na
goga. sicē sup duo in agro. duē molentes.
& duo in lecto. significabant omēs ecclias
tam iustos q̄ iniustos. & iudeos. q̄ ideo
omēs uirgines appellant. qa uni dī noctē
cīa habent. nec mens eorū ydolatra con
stupratur. Oleū autē habent ornantes
fidem op̄ib; . oleo carent ñ ornantes.
Possumus q̄nq; uirgines. v. sensus intel
ligi. quib; alii festinant ad celestia. alii
terrenis fecib; inhiantes. sōm̄ta ñ hīc
ueritatis. q̄b; sua corda illuminent. De
risu. audītu. & tactu. spāliter dictū ē. Qd
uidimus auditum. qd oculis nr̄is ꝓspexe
rimus. & manus nr̄e palpauerūt de gra.
Gustate & uidete qm̄ suauis ē dñs. De
odoratu. In odorem unguentoꝝ tuorū
curremus. & x̄ bonus odor sum⁹. Aug⁹.
de uerbis dñi. Tota ecclia que constat ex
uirginib; pueris maritatis femīs. uxo
ratis uiris uno nomine ūgo appellata.
Vñ apls. Desponsaui uos uni uiro ūginē
castam exhibē xp̄o. Hoc b dicit sol⁹ sci
mon. alib. s; unūsq; ecclie. Et qa hus
uirginitatis corruptor ē diabolus. cum

nuo adjunxit. Timeo ne sicē serpens euā
seduxit uersutia sua. sic & uir̄a sensus
corrumpant a castitate. que ē in xp̄o.
In corpore uirginitatē pauci habent. in cor
de oēs habere debent. & q̄nq; uirgines u
dent significare. q̄n — pter̄ā communitā.
oculoꝝ. auriū. olfactus. gustandi. tangen
di. & communia qa partim fit cōtā deo.
ut illi placeatur. interiori gaudio conscien
tie. partim cōtā oēs. ad glām humanā.
v. dicunt sapientes. & v. stulte. utreq;
tam uirgines. ppē communia. Qe dicē exi
re obuiā sponso & sponse. Intelligendum
de. x̄anis. ñ enī possunt obuiare. x̄o. xp̄i
am ñ sē. Lampades sē opa p communia
lucida. Quinq; fatue ñ sumpserē oleum
in. gaudiū nisi laudib; hominū. Hoc ḡ ha
bent. ideē leticiā de qua dī. unxit te ds
ds oleo leticie. In uasis suis. i. in cordibus.
hinc apls. ꝓbet autē se bo. & tunc in se
met ipso habebit glām. & ñ in altero. ud
p oleum intel caritas significari. ppē hoc
qd dicit apls de caritate. Si linguis ho
minū loquar & angloꝝ. caritatē autē
ñ habeā. factus sum uelut es sonans aut
cimbalū tinniens. omib; humoribus super
eminet oleum. sicē sup ~~ferm~~ eminens. hoc
ē caritas ꝓuenit ad celū. Iuxta sic lege.
Tunc scilicet cum in fine mundi & i hora
ignota. simile erit regnū celorū. i. ecclia
illi xp̄o. x̄. uirginib; . i. ecclias a ꝑmor
dio ecclie usq; ad finem. Gemma autē qna
tuor facit denariū. quia ex utroq; sexu
colligitur multitudo fidelium. accipiolam
padum ostensio ē bonoꝝ op̄ū. q̄b; eā sup
stitiosi ut uere religiosi estimantē occur
rere sponso . i sponse . i. x̄o. & ecclie iam in
celo coronate. cotidie officiūt huic unite ꝑ
paramur occurrē. i resurrectionē que est
a mortuis. ut sponsū & sponsā intelligē
dm in homine sedm tempꝰ quo palea
dicte. Hā ut sic carni sponsus. ita sp̄u

Euangelium Matheꝰ. Tunc simile erit
regnum celoꝝ decē uirginibus. usq; i finem.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

id est caro sponsa est. Denique tuba excitan
te obuiam sponso tantū pdit qa ia ī glām
spualem humilitas carnis excessit in xe.
Quinq; autem ex eis erant fatue.
et quinq; prudentes. Sic; q̄nq; fatue acce
pis lampadib; non sumpserūt oleū secum.
prudentes uero acceperūt oleū ī uasis suis
cū lampadibus. Scā ecclia ūgines pru
dentes habet pro deo ītn opantes. fatuas
uirgines p uana gla laborantes. Oleū est
nitor glē: uasa sūt corda mā. Paulus ait.
Gla nra hec est testimoniū consciētie
nrē. fatue ñ sumpserūt oleū secū qa dum
ab aliis glam querūt hāc in conscientia ñ
abscondunt. Moram autē facien
te sponso. dormitauerūt omnes et dormierūt.
Mora sponsi penitentie tempus est. usq; ad
secūm eius aduentū. Dormitare ē infir
mitatibus ante mortē langueſcē. Dor
mire est mori. a morte enim uelut a somno
unusquisq; suscitabantur. Media
nocte clamor factus est. ecce sponsus ue
nit. exite obuiā ei. Traditio nūcorum
significat xpm media nocte uenturū.
in similitudine egyptii tempus q̄n do
pascha celebrarūt. Vnde rector traditio
nē apostolicā pmansisse ut in uigilia
pasche ante mediā noctem pplm dimit
ti non liceat aduentū xe expectantem.
et postquā illud tempus transierit secu
ritate plumpta cōmunē festū die celē
brari. Vnde et dauid. Media nocte surge
bā ad confitendum tibi super iudicia iusti
ficationis tue. Nos autē dicimus media
nocte. i. nullo sciente quia dies dñi. sicut
fur ita in nocte uenit. Hoc est ignoran
tia de qua alibi dicitur. Non ē urūm nos
se tempora. uel momenta. que pater posuit
in sua potestate. Clamor est de q̄ apls
dicit. Canet tuba. et mortui resurgēt
incorrupti. Tē surrexerūt ds uirgines illę et ornauerunt lā
pades suas. Precūa pfuit legenda sē h̄ n. cla
mor factus. i. fiet. Tē resurgent omnes et or
nabūt rōnib; reddendis opa sua recordando
que sunt opate. Fatue aūt sapientib; dixerūt
Date nobis de oleo uro quia lāpades nre ge

cinguntur. Quorū facta fulciuntur aliena
laude. eadem subtracta deficiunt. Dicent q̄
fatue sapientib; desiderio mutuo. Date nob
si potestis de oleo glē uro. Id est succurrite
nob. qa nunc cognoscimus p opa mā que
ñ lucent ante uidentē omia qa melius
collocauistis glam uram in conscientus
uris quā nos nrm in fauoribus adulatio
um. Hic aūt quidam philosophi. Sapiens
fructū boni operis in conscientia ponit. nm
ū pfectus in gla. Que lampades suas querūt
et exeunti ostendit eas in parte lucere. ſ;
ñ habēt lumen in deficiens. nec opa ppetua.
Et anima ūginalis ñ debet mediocrib; esse
contempta. ne arescat. ſ; pfectas habere
uirtutes ut lumen habeat semp̄ unū.
Respondent prudentes dicentes. Ne forte
non sufficiat nob et uobis. ite potius ad uen
dentes et emite uob. Hō ñ de auaricia ſ; de
timore respondebūt. Licet habeant opera
uirtutū ante iudicē fulgentiū. Neq; enim
potest alius in die iudicii aliorū uirtutes
aliorū uitia subleuare. ſ; unusquisq; p se
ipso erit sollicitus. Vnusquisq; p se rationē red
det. nec erit op testimonio. aſ scientem
omia. Prudentes ornant sensus suos in
quib; oleum scientie recipiunt. et uendē
tib oleū multo pcio ac difficili labore
conquiritur. quando in elemosinis ceteris q̄
uirtutib; et consiliis magistroꝝ intendē
tibi aūt undebunt dicē. factus ut ad uen
dentes et emite uob. talē ē ac si dicatur:
Videamus nunc q̄ nos admonet. q uobis
laudes uendē consueuerē ñ se putande
consiliū dare. ſ; ēmen eorū cōmemorare.
Adulatores uendunt oleū ñ intelligūtib;
qđ dictum est. Oleum autē peccatoris ñ im

Infesto scī ogarei epī. Os iusti meditabitur.

Lxxxvm. Capitulū. Sicut homo pegre pficiscens.

pinguet caput meū. ō fauor adulantis non demulceat mentem meam.

Dum autem uenit emēuenit sponsus & que parate erant intuerē eū ad nuptias & clausa est ianua. Non hic dicit quōd noua opa ēant parare: ⁊ rationē pretuor ū exsoluere. Inclinabit se p memoriā ad ea que fuerit solita gaudia requirentes & uenerit iudex parate aūt intrabunt ad nuptias. ubi munda aīa di ūbo copulabit. Claudet aditus regni celestis. qa p iudicū ū patet locus pcum. Sciendū qa nunc desponsata ē ecclīa. & urgo ad nuptias pducenda. i. ornanda a sēculari corruptione. Illo autem tempe mutabit. quo unusqsa mortalitate pterierunt: inmortali communione seruabit.

Nouissime uenerunt & reliquę uirgines dicentes: Dne dne apri nobi. Egregia quidem in dni appellatione confessio & repetitio. indicū fidei est: ⁊ nil pdest uocari quē opere negat. Non humanis uerbis hec agentur: ⁊ conscientie scrutator loquent.

Ait ille respondens aut dixit dico uob. nescio uos. Ubi ñ audiet a dō. q ñ uult audire q̄ iussit. Ignorans ens ignorabit ut q̄ in in estimabilem misericordiam respuit. sine fine seueritatē sentiat.

Vigilate itaq; quia nescitis diem neq; horam. Ecce q parabola tendit. ut qa ignorant diem iudicii ⁊ suę cuiusq; dormitionis diem & horā nescit. solliciti estote testimonium bone conscientie nob pparent. ne iudex nos inparatos inueniat. ℣. celxxvi. ℟. Deus.

Sicut enī ho L. ccxcvm. cxlvo
pegre pficiscens uocauit seruos suos. & tradidit illis bona sua. Ideo ut dico ut uigilent. qa sponsus pdictus sic homo pegre pficiscens tradidit seruis suis bona ad fructificandum. req̄siturus a singulis de cōmissa ratione. Homo iste xp̄c ē. q p resurrectionē celum ascendens uocatis apīis doctrinā euangelicā tradidit. pro accepi

℣ Euangelium ogarei. Sicut enī homo pegre pficiscens uocauit seruos suos ⁊ tradidit illis bona sua. Et uni dedit quinq; talenta. alii duo. alii unum. unicuiq; secundum ppriam uirtutē. & profectus est statim. In quinq; talentis exprimitur excellentior ū scientia. examinatione. v. sensuū acquisita. in duobus intellectus & operatio. unum significat intellectum. Ecce dominus diuisionem equat est pro diuisitare accipientiū. Hā licet diuidens pfectus sit in eo qd arbitrio nro libera potestate operandi reliquit. semp tamen paratus ē dare p ut uolumus gratiam pro merite.

Abiit aūt qui quinq; talenta accepat. & operatus est in eis & lucratus est alia quinq; Similiter & qui duo acceperat lucratus est alia duo. Abiit exercitii studii qui sensus ī renos accepit. & duplicauit celestium notitiā.

ex creaturis creatore intelligens

rem. Q̄ hi quidem sunt quamuis pene terrena mistica nesciunt recta tamen docent intentione bona. Hic autem qui accepit scientiā & operā pfectē. opposuit timere beatitudinis intellectu. vel in hoc alia. v. aut alia duo uenerunt in lucrū. qa dum unusq; secundum pdicatio impenditur. quasi accepta talenta geminantur: alii namq; uirtus q̄ secundum uerbo & exemplo doctorum florent intelligentia & operatione. alii sensuū moderamine. & uisibiliū contemplatione. uiri q; summū bonū querentes.

Qui aūt unū acceperat abiens fodit in terra. & abscondit pecuniā dni sui. Hoc seruus in terrenis opibus posuit doctrinā. quā ds ei dedit. Hā talentum abscondere est cor nū q̄ a terrenis lenare ut ppha. Sa prientes faciunt mala. bene aūt nescunt facē.

Post multū uero temporis uenit dns ser-

uorum illorum & posuit rationē cū ei⁹ h̄
in sēcō aduentu dñi fiet. Si aplī reddituri
sunt rationē & sub metu iudicis resurrecu
ri. qđ nos. Singlōrū discutiente actus accu
sante ut excusante conscientia uñ q̄ q̄.

Et accedens q̄. v. talenta acceperat
obtulit alia quinq; talenta dicens. dñe. v.
talenta tradidisti m̄. & ecce alia. v. superlu
crus sum. accedens in reddendo gratā tm
onē offeret dño. qr qt ab errore cōmu
nit testimoniū phibente conscientia qđ p
grām s̄ datā quos potuit luē fecit.

Ait illi dñs ei⁹. Euge bone serue & fidelis.
quia sup pauca fuisti fidelis. sup multa
te constituā. intra in gaudiū dñi tui. ad
mixtus chorīs angelicis sic intus letare
de munē qđ nec oculus uidit nec auris
audiuit. ū iam ñ sit qđ exteri doleas de cor
ruptione. Psentia licet magna uideant
in cōparatiōe tamen fluxa parua sē & pauca.
nec sine admixtione alicui⁹ molestie. qđ ē
manus gaudiū quā ēe cum dño.

Accessit autē & q̄ duo talenta accepat.
& ait. Dñe duo talenta tradidisti m̄. ecce
alia duo lucratus sū. ait illi dñs ei⁹. Euge
serue bone & fidelis. quia sup pauca fu
isti fidelis. sup multa te constituā. intra
in gaudiū dñi tui. Euge h̄ est bene. &
est congratulatio blandientis dñi seruo
bone sibi &. primo. ac fideli p oīa dño.

Accedens autē & qui unū talentū ac
ceperat ait. Dñe scio qa durus es. metis
ubi ñ seminasti. & .. congregas ubi ñ
sparsisti. & timens abi & abscondi talē
tum tuū in terra. Ecce habes qđ tuū
est. ac si dicat. Intellectū deditisti. intellec
tū habeo. Infelicissimus habens a tuo con
scientia testimoniū. cui debuit simplicit
mer cā confiteri. & orare uenia. callip
mat dñi duritiā. Et ideo qđ putabat
p excusatione dice uertitur ei in culpā.
Durū uocat dñm. qa ardua & una que

nec in cor hois ascendit

ducat ad utram. & quia q̄nto gradus altio
ris tanto grauior casus. Veni mq̄ ubi ñ semi
nasti. pcidet falcis iudicii gentiles q̄bus
scriptura legis ñ cōmisit. congregas & i
regno tuo de gentib; ubi semē pdicationis
ñ sparsisti. hic intelligim⁹ etiā gentiliū &
philosophorū bonā uitam. trapere dñm.
& ad cōparationē eorū q̄ natali legi seru
unt condēpnari eos q̄ scriptura negligit.
Si plerisq; mīe ecclīe quorū malus seruus
imaginē tenet. qui melioris uite uias
aggredi metuunt. & tamen iacē in sui cor
poris ignauia ñ permittit. Cū q; se pecca
tores considerāt sanctarū uiaꝝ arripere
trepidant. & remanere in suis miq̄ anh;
ñ formidant. Respondit autē
dñs ei⁹ & dixit. Serue male & piger. scie
bas qua metor ubi ñ semino. & congrego
ū ñ spargo. Oportuit si te cōmittere pecu
niam meā nūmularijs & uenies ego
recepissem utiq; qđ meū ē cū usura. Ser
uus malus appellatur. q̄ calūpnā facit
dño suo. in quo superbia notatur. Piger qa
talentū ñ duplicauit. iq̄ accusat negligē
tie. Si autē dñm exactorē sciebat. cur ñ
seruauit ei ad lucrū. de eo qđ s̄ dedit ad
erogandū. & septū est peccuniā meā. gre
cus sermo significat peccuniā & argentū.
unde illud. Eloqua dñi eloqa casta. ar
gentū igne examinatū. plurā ire pur
gatū septuplum. Peccuma ut argentū
pdicatio ē q̄ dari debuit nūmularijs
& trapezitis. certis doctoribus. Peccuniā q̄
nūmularijs dare ē scientiā pdicationis
impendē. his q̄ hanc ualeant discutere & op
bus exercē. Tollite hinc ab eo
talentū. & date ei q̄ habet decē talenta.
Tollit talentū. & dat habenti x. talenta
ut intelligam⁹ maiꝰ pmiū deberi plus
laborantī. licet equale gaudiū sit & du
plicanti. v. & de duplicanti talenta duo.
Vñ aplūs. Pbros honorū q̄ umq̄ uere pbri

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

In festo scī Martini epī. Statuit ei dominus.

Lxxv. Sapiētia. Sint lumbi uri pncti.

sunt maxime qui laborant ī uerbo dei. et ītra. Talentum datur iure ministrato qđ eūdie sit ingressa. plerīq; enī dū bene ministrāt exēplum ad intellectū q̄ misticū pducunt diuina grā. In nucleo quoq; multa q̄ ydonei ad docendū uidebantur ob negligentiā suā inter indoctos reputabant. quidā simplicores ob cōfusionis deuotionē inter aplicos docores sūma pmia pcipiunt. Q; enī recipit pphām in nomine pphe. mercedem recipiet pphe. a. cclxxi. R. xlvii. lxxxv.

Omni habenti dabit & habundabit. ei aūt qui nō habet & qđ uidetur habe auferet ab eo. Multi naturaliter habentes acumen ingenii. & desideria corrumpentes illud pdunt bone nature. quia non exercent illud & pmissū pmū uidet transire ad illos. q̄ qđ minus habent labore & industria augēt. Et ita. habens fidem & bonā in dño uoluntatem. etiā si qđ minus operet ut bo. donabitur tū a bono iudice. his aūt carens. ceteras uirtutes qđ uidebat naturaliter possidē pdet. Elegāter dictū est qđ uidet hīre. Hā qđ sine fine est ī uere & malo seruo ꝑputatur ī dño. Gr. Caritatē habens etiā alia dona pcipit. ha-e aūt carens etiā quę habebat amittit. Nullus talentū minus me accepit. ñ est unde rationē reddē cogar. Vnusquisq; enī ipsum reputabit qđ minimum accepit. Alī intelligentiā habet pducendos ministriū debet ex talento. Alī ītrenā substantiā. erroget de talento suo. Alī aūt quā quā pascitur. ars ei ꝑ talento. Alius familiaris est diuino. talentū hīt familiaritatis & loqui debet ꝑ indigentib. Omni habenti quoꝫ debet scīt ut cū benignitate utat q; habet. dabitur grā super grām. Omnis aūt res quę dando ñ deficit. dū habetur. & non datur fidē habere tur. qm̄ habenda est. Timeat q̄ q̄ id uidetur hīre quo abutitur. ne prius ab eo auferatur. a. cclxxi. l. cxxxi.

Et inutilem seruū eicite in tenebras exteriores. illic erit fletus & stridor dentiū. Dns lūm est. qui aūt ab eo foras mittitur. caret ū lumine. Hunq; ū soluet a carere tenebrariū q̄ quadrantē ūbi nouissimum ñ soluit ante finē uite. Quattuor nāq; partibus fundant hec denarii unę gēne. ut qđ corde credit. ore confitet. & qđ confitetur. & q; confitetur. ope compleas. & quod cōpleuit. docē ñ cessauerit. Q; enī fecerit & docuerit. hic magn uocabitur in regno celorū. l. clxxi. cl.

Sint lumbi uri pncti. & lucernę ardentes. q̄a uirī luxuria in lumbis sit. femine ī umbilico. testat dns. q̄a de diabolo ad beatū iob loquitur. dicens. Virtus eius in lūbis eius. & fortitudo illius in umbilico uentris. a principali q; sexu lumborū nōie luxuria. designat. eū dns dicit. Sint lūbi uri pncti. q̄a q; neq; seruus in toto sēlo subditur. & fatuę ūgines sēlaris in tutu lauditis deo seruiunt. pulchre suos docet. & lumbos pcingē ab amore sēlariū. & lucernas hīre. ut hoc ipsū faciant & doceant recta intentione. aliē lumbos pcingim. cum carnis luxuriā p continentiā coartamus. Lucernas aūt in manib; tenemus. cū p bonā uitā exempla monstramus. Redemptori & enī mō unū neq; placet sine altero. si aut usq; bona agit. iq̄ naīta luxurię ñ desit. aut usq; castitate pmunet. ñ se p bona exercet op.

Et uos similes hominib; expectantibus dñm suū. q̄ndo reuertat a nuptiis. ut cum uenerit & pulsauerit. confestim aperiant ei. Ad nuptias dns abiit. cum ascendens in celū supna. & angelica multitudine non homo copulauit. & tunc reuertet. cū in iudicio manifestabit. Venit q̄ppe cum iudicio. pperat. pulsat uero cū pegritudine mortem esse uicina designat. Cui mox aperit. qui eū cū amore susceipit. Ille

Lucas. Sint lumbi uri pncti & lucerne ardentes. & reliqua usq; infinem;

Cap. xlvii. 7 lxxvii. 7 cxcvi 7 cxcv 7 cxlvii.

De confessib.

.GG.

.B.

GG.

enī non multū ei apuit q̄ scire trepidat de
corpore: quia meminit se illū contēpsisse.
Jap. octau. Beatus seruus illi qs L. cū. Gcclxxi.
cū uenit dñs inuenit uigilantes: Vigilat
q̄ ad aspectū ueri luminis nītis oculos ap
tos tenet: Vigilat q̄a se tor̄pis & negligē
tie tenebras repellit: hīc paul' dicē Vigila
te usti. & nolite peccare: hīc rursus ait.
hora ē iam nos de somno surgē.

Amē dico uob q. p̄ponet sē & faciet illos
discūbē. i. in cēne dei remunerī. Vñ alibi
ipse dñs dicē. Recumbēt cū abrahā. & ysaac.
& iacob. Cū ueniens ministrabit. q̄a rediens
de iudicio ad regnum p̄ ipsū iudicīū nos
lucis suę illustratione sanabit. Quē enī
in humanitate in iudicio cōnem. & cū in
diuinitate p̄ iudicīū iudebim. Vel certe
transiens dī. ministrare. q̄a suos fēlicē
transire facit. cū de speculatiōe humanę
tatis ad contēplationē diuine claritatis
eleuabit. Et si uenerit ī
secūdā uigilia. & si in tertia uigilia uenerit
& ita inuenit beatī ill' seruos illos. Vigiliaꝰ
uocat ā similitudine excubantiū ī nocte q̄ī
nocte hui' rei semp debemus contra hostē esse sol
līcit & expectare iudicem omnīb; ī q̄libet
ętate pars lucē p̄petuā ministratur. ī
p̄ma g̃ uigilia p̄meuī tempꝰ ē. i. puericia.
secūdā adolescentia. uel iuuentus. que unū
ſr̄m doctorē habet sāc eloquiū dicentis. Lętare
iuuenis ī adolescentia tua. Tertia uigilia
ē senectus. in q̄ saltē senectute resipiscat.
quia in p̄ma & secūdā ętate ñ euigilat ad
uitā unde. L. ccxxx. Vel. Gclxxx. R. clxxi. cli
Lucas. Dixit g̃ ihs homo q̄dā nobilis abiit. usq; ī hnem.
Dixit g̃ homo quidā nobilis abiit in
regionē longinq̄ accipe sibi regnū. & reuē.
homo nobilis est. x. Longinq̄ ecclia ē exigē
tibus. de qua ei loquenti. ego autē constī
tuit sū rex ab eo dicit ā patre. Postula
a me & dabo tibi gentes hereditatē tuam.
ditas ac possessio britannie regio longinq̄

A
uocatur. uel q̄a similiter clamabat ad dñm.
uel q̄a longe est a peccatoribus salus. Cū enī
dñs ubiq; sit longe tamen ē ab ydolatris. s. q̄a
erāt longe facti sāguine. ē dixit
enī. xp̄c ab exercitus iudeis ad gentes illum
nandas. in fine reuisuros. q̄n omnis israhel
erit. L. ccxx. Gclxxx.

Vocatis autē decē seruis suis. dedit illis
decem minas. Denarii ad legē pertinet. ppt̄
decalogū. Vocat. itaq; pat̄ familias. x.
seruos q̄a elegit discipulos p̄ litteram legis im
buros. dat illis. x. minas. q̄a legis dicta spū
alit̄ intelligenda reuelat. Post resurrectiōnē q̄ppe suā apuit illis sensū ut intelli
gerent scripturas. Vna sclīm grossi centum
drachmis appenditur. & sermo scripturę. q̄a aurę celestis
pfectionē suggerit quasi centenarii pondē fulgescit.

Et ait ad illos. Negotiamini dū
uenio. Mystica legis & pphar̄ populis offerte
te & abeas fidei confessionē morīq; phyla
cteria recipite. iuxta psalmistā. Sumite inq̄t
psalmū & date tympanū. hoc ē laudē p̄di
canonis. in corde p̄dicatōis pectore. & de
uotionē operis in carnis castigationē redi
gite. Tympanū ē pellis ī ligno extenta. &
significat carnē nr̄am. ad exemplū dñice
crucis affligendā.

Ciues autē eius oderant illū. & misert̄ legatiō
nē p̄ illū dicentes. Nolumꝰ hc regnare
sup nos. Ciues ipsius dicē iudeos. de quib;
alibi p̄testatur. nē & uidert̄ & oderūt & a
me & patrem. Q̄ ñ solū p̄sentē usq; ad
mortē crucis oderant. s. p̄ resurrectio
nem eius misert̄ p̄sequi apl̄os. & p̄dicatiōnē
regni celestis spreuert̄.

Et factū est ut rediret & acceptō regno.
iussit uocari seruos q̄b; dederat pecuniam.
ut sciret q̄nā q̄sq; negotiatꝰ esset. & dicit
ut rediret. sigillū sclīm aduentū eius. ut
sciret in q̄t. hoc est ut sciret omnis faceret
tunc enī omnū opa. & cogitationes pal
omnīb; ostendentur. uenit

autem ꝑmus dicens: Dñe mna tua. x. mnas
acquisiuit. ꝑmus seruus ordo doctorū est.
in circumcisione missus. q̄ unā mnā acce
pit. i. unam dñm fidem. unū baptisma. hec
mna. x. mnas acquisiuit. qa ꝑplm sub
lege s̄ sociauit. Et alt illi.
Euge bone serue & fidelis. qa in modico
fidelis fuisti. eris potestatem habens sup̄
x. ciuitates. Modicū est in ꝓsenti ꝓpter
comparationē futuroꝝ. Ex parte enim
cognoscim⁹. & ex parte ꝓphām⁹. cū aut̄
uenit qđ ꝑfectum est. euacuabit̄ qđ ex
parte ē. Decē ciuitates fec̄ aīe. p legis ūba
ad grām euangliī puenientes. Qb; ramī
glificandus ꝑponetur. q̄ eis pecuniā ūb;
digne deo cōmēdauit. Vñ apls. Cū nrā
spes aut gaudiū. aut corona glie. nonne
uos ante dñm ihm. Et alter
uenit dicens: Dñe mna tua fecit q̄nq;
mnas. dic̄ seruus certus eorū que ꝑ puro
euangliū rare missi fec̄. quoꝝ mna. mnas. v.
fecit. quia gens q̄nq; sensib⁹ añ manci
pata. ad fidei euangliū cōuirtit grām.
Et huic ait. Et tu esto supra. v. ciuita
tes. hoc est fulgeto ex fide aīarū q̄ ibus
his eas. & de illorū ꝑfectib; honoreris. ī
qb;. v. sensus de opib; tenebrarū ad opa
lucis cōmutatis. hīe elāyas ait. In die illa
erit. v. ciuitates in tra egypti loquentes
lingua canaan. i. in lingua mutata.
Et alt uenit dicens: Dñe ecce mna
tua q̄. habui repositā in sudario. timui
enī quia ho auster es. tollis qđ ñ posuisti.
& metis qđ ñ seminasti. Terra⁹ seruꝰ sunt
illi q̄ p collectos iudeos & gentes neglegē
t̄ utunt cōmisso officio ꝓdicandi. In su
dario mnā ligant. qa mollit & delicate
uiuendo doctrinā cōmissā eneruant.
Omīs in sudario pecuniā reponit. q̄ ad
ꝓdicationē idoneus officiū ꝓdicandi. l̄
suscepe ren-nuit. ut susceptū ñ bene
gerit. s; ꝓcepta dona sub ocioꝝ pīs ab
scondit secū dicens. Sufficit m̄ ut de
me rationē reddam. Qd enī opus est alios ꝓ
dicare & de ipsis rationē reddē. Ap̄ dñm
enā illi fē inexcusabiles q̄b; lex ñ est
data. quia p creaturā ꝑspicere cognoscere
creatorem. Et hoc est quasi mercē ubi
ñ seminauit eos enā impietatis reos
tenē q̄b; ubi legis aut euangliī ñ mi
nistrauit. id est secm̄ marcū euāgas
ubi ñ sparsisti. & secm̄ lucā tollis & con
gregas ut enā fructū bone uite ꝑ natu
ram eorū quib; ñ dedisti ꝓdicatores re
cipias. Et sicut omīa bona recipis ita
omīa mala punis. Q̄ m̄ uidetur ē magna
dura & tera austeritas. timens ergo
grauē piculū iudicij. ñ ꝓdicau; qđ re do
nante intelleri. hic seruus qua stulte
loquit̄ de ore suo iudicat. Dicit
ei. de ore tuo iudico te serue nequā. vere
neq̄. qa piger ad officiū exercendū. supb;
ad accusandū dñm iudicē. Sciebas
qđ ego austeris ho sum. tollens qđ ñ po
sui. & metens qđ ñ seminaui. Et quare
ñ dedisti pecuniā ad m̄sam. & ego uen
iens cum usuris utiq; exegissem illud. Si
me ita durū & crudelem nouerat. quare
ista cogitatio ñ incussit t̄ morem ut
seuerē me diligenti⁹ questurū. ad m̄sā
quē intelliḡ & credenū dubitabit pecu
niā xp̄i. q̄ euangliā ꝓdicationē ꝑmpas pu
ratq; fidelīt cordib; digne deo ministrat
ꝑ apls. Si quis loquit̄ q̄si sermones di.
Q̄ aut̄ ubi pecuniā a doctore enit̄ dan
do necesse est ut cū usuris soluat ꝓpando.
uel de accepto ubi fenore usuras solui. q̄
ex eo q̄ audit etiā alia studet intelligē.
Et astantib; dix̄. Auferte abillo mnā.
& date illi q̄. x. mnas hī. Et dixerunt ei.
Dñe hī. x. mnas. Astantes intelligunt
angli. p qs dīs malos punit & bonos re
muneratꝰ recte amitgo collata grām q̄
ea alis cōmunicare ꝓdicando neglig.

quod ñ posuisti. Et est sensus. In. o. tamī oīa tollis

meam

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Liber

Lxxxvii. Capitulu. Cum uenerit filius hominis.

hic est quod superbiendo regnū celestia amisit. qđ dauid obediendo promeruit sicē scriptū ē. Spūs dñi discessit a saul. & directus ē in dauid a die illa & deinceps. Unde hoc cum omīs iste saluus erit. cum omīs plenitudo spūalis gr̄e quā in corpe exercemus doctoribus illis qui habundant conferet.

Ideo autē Lectio. Cum uenerit filius hominis. Uobis quia omī habemus dabit ab eo autem q̄ nō habet & qđ habet auferetur ab eo. Hoc est repetitū. vel ppē inculpationē uel ad inculcationē ablationis. Qui amorem habet uerbi. dabitur illi etiā sensus intelligendi. Aliquin nulla uera sapīe dulcedine gaudebit. & si audiat scientiā ut natalium ingenio ut litterarū exercitio. Aliquē habenti usum euangelii etiā honor legis redditur. Non habenti autē fidem. & etiā quod habere videbatur honoris ex lege auferetur. Aliquē habenti bonū usū in dī munere augebit grā. Ab eo autē q̄ in dī munere bonū usū nō habet etiā qđ hr auferetur. Horandū qđ dñs redeuntis ecclām etiā nunc ex parte celebrat ppē gr̄e mutationē que umquam datur. & in generali officio unū salutē ip̄lebit. Condiens namq; omnipotēs statim gentis pecuniā negotiatoribus cōmodat. prudenter q; laborantē aplioris grā donat. & ona secrantē salvos q; fecerat puat.

Lectio. Cum uenerit filius hominis. Uerūtamen inimicos meos illos q̄ noluerē me regnare sup se adducite huc & interficite ante me. Iniquitatē omīs regnorū ad xp̄m comuni nolentiū q̄ ubiq; dicit ut nunq; audire ut male inspirando corrūpe malum significat. In die iudicii puniendam. P duos seruos fideles utriq; populi doctores. p. a. & o. manifestendens populi. q̄ p seruū neq; malo arbo illi qđ uerbū dei nec audire corrigit ex p̄mio hic. & plenius omē hominum genus in die iudicii discernendū designat.

Cum autē Decimo. Cum uenerit filius hominis in maiestate sua. & omēs angli cum eo. tunc sedebit sup sedē maiestatis suē. Et est regnabit sup gentiā in qua tunc apparebit omnipotentia ei. In maiestate diuinitatis iudicaturus aduenit. q̄ in humilitate seruus iudicandus apparuit. Itaq; tradendus principi cruci recte p̄mittit glām triumphantis. In famulatu ei uenient angeli. tanq; testes humanaq; actus. Et congregabuntur ante eum omēs gentes. & separabit eos ab inuicē sicē pastor segregat oues ab hedis. & statuet oues quidē a dextris suis. hedos autē a sinistris. In dextris eternę beatitudinis confirmabuntē que amauerē eterna. In sinistris uero eternę miserię. q̄ ceperē p̄sentia. Nam & ipsa transitoria dī dona respectu eternaq; dñr esse in sinistra. eterna uero in dextera. qa sē potiora. Hinc est illud. Cor sapientis in dextera ei. & cor stulti in sinistris illi. Hedos uocat peccatores qa pro peccato hedi offerebant. Non dicē capris que p̄sunt sicē si latrones animalia & peculeii & semp seruientes ad communem usum. Tunc dicet hiis q̄ a dextris ei erunt. Venite benedicti patris mei. percipite possidete p̄parati uob regni a constitutione mundi. Rex regni sine strepitu uerborū loquet. i. manifestabit conscientias & merita. Dicet itaq; p collationē gr̄e uenire beneficio patris mei. p̄moti ad optinendum regnū uite. p̄destinati uob a constitutione mundi. Et sitiui enim & dedistis mihi manducare. Sitiui. & dedistis mihi bibere. hospes fui. & collegistis me. Nudus. & operuistis me. Infirmus. & uisitastis me. In carcere. & uenistis ad me. Manifesta sunt opa misericordię. ad corpus misericordia. aspergentia. Adam mal uero spectat ut esurientē iustitia pane uerbi dī reficias. uel potu sapientię refrigeres. Etiamsi

Euangelium Marci. Cum autē uenerit filius hominis. & sic prorum:

in domū mat̄s ḡcliē nudū ā bono ūtutib:
orna infirmū in fide corroboꝝ. ī ēbulatione aliqua seu carc̄ē ēstricē oppsō subue
m cōpatiendo ut' consolando uera dilectiōe.
Tunc respondebūt ei iust̄ dicentes:
Dn̄e qñ te uidimus esurientē & pauimus:
sitientē & dedimus ē potū. Qñ aut̄ uidim̄
hospitē & collegimus te: aut nudū & co
opuimus te: Aut qñ te uidimus infirmū:
aut ī carc̄e & uenim̄ ad te: In conscientius
sius ita respondebūt ñ diffidentes de ūbis
dn̄i. s; uel stupentes p magnitudine ma
iestatis regis: uel q̄a paruū uidet omē bo
nū q̄d fecerē compatione p̄mii. Vñ apls.
ñ sē condigne passiones hui' tp̄ris ad futur̄am
glām. que reuelabit̄ in nobis.
Et respondens rex dicet illis: Amē dico
uob q̄diu fecistis uni de bis fr̄ibus meis mi
nimis. mihi fecistis. Ñ uidet̄ gḷaliē hoc dixis
se & paupib: s; de bis q̄ paupes sē spū.
die enī alibi. fr̄es mei sē q̄ facimus uolun
tatē patris mei. Tunc dicet & p primo scim.
bis qui a sinistris erūt. Discedite a me ma
ligni in ignē ēternū. qui p̄paratus diabolo ē
& anglis ei'. dū malū p̄mixti sē uoniā uiden
tur ee cum deo. s; tandem mittent in ignē ēternū
p̄ordinatū s; a constitutiōe mundi. nec uide
bit ip̄m uis gl̄a ei' di.
Esurui. & ñ dedistis mihi manducare.
Sitiui. & ñ dedistis mihi potū. hospes eram.
& ñ collegistis me. Nud⁹. & ñ opuistis me. In
firmus & in carc̄e. & ñ uisitastis me. Xp̄e. cap̄ ē
ecclie. cor p̄ ecclia. In mō corpore caput
sur sum ē. pedes in ēra. In aliqua constipu
latione hom̄ nī. qñ aliq̄s ē pedē calcat ñ
ne dicat̄ cap̄ calcas me. Oē m̄ g̃ illa lingua
quā nemo rang̃ die calcas me. si. xp̄e cap̄
meū q̄s nemo calcat dicet. Esurui. & ñ
dedisti mihi manducare. & cet̄a. tunc
respondebūt & ipsi dicentes: Dn̄e qñ te ui
dimus esurientem. aut sitientē aū hospi
tem. aū nudū. aut infirmū. uel ī carc̄e & ñ
ministrauim⁹ tibi. Excusare satagūt ex cōsue
tudine q̄ solebant homines fallē. s; ñ ha
bent excusationē q̄ omnes ā malis & agere
bona noluerē. Tunc respon
debit illis dicens: Amē dico uob q̄diu ñ fe
cistis uni de minorib: bis. nec mihi fecistis.
Et ibunt hi in supplicium ēternū. iust⁹ aut̄ S cap̄ hoem.
in uitā ēternam. Qd merit̄ q̄ aliena rapit si ēt
nalit̄ q̄ de suo non dedit. Iudiciū sine mia damnatiē. Remigi.
et fiet. q̄ ñ fecit misdiā. Horandū q̄a p
fectus unus ordo est ī iudicio. q̄ cū deo iudi
cat & ñ iudicat̄. Se bis dñs ait. Sedebitis
& uos sup̄ xii. sedes. Alt̄ ordo etiā iudicat exemplo
suo reprobos & iudicat̄ cū eis dr̄. Esurui &
dedistis mihi manducare. Malū ñ q̄ mit̄ ecclia
sc̄a unq; ñ iudicant. s; iudicant̄. cū ei dictum:
Esurui & ñ dedistis mihi manducare. de
bis aut̄ qui extra ecclia inuenendi sē. di
cit psalmista. Non resurgūt impii ī iudi
cio. uel ut delicet ut iudicent. Germina pu
nitur sententia ip̄i. dū aut ip̄i sius me
ritis ñ nisi cessare potuit̄ ne uertatem
uid. eat. aut dū in fine dampnabit̄ ut de
bitas penas exsoluat. De igne aut̄ ēno de igne ēno suppliciū. g.
supplicii quid sēa patres sentiēt ī medium
p̄ferum? Ex libro p̄mo thoꝝ ū de dictis i. signaculo
augustini. Ignis ille cuius modi & in q̄ mundi S cap̄ xxxvi.
ut ueri parte futur⁹ sit. hominē scire arbi
tror neminē nisi forte cui spē diuinus
ostendit. Ex eodē. unus q̄dē ē gehenne
ignis. s; ñ uno modo omēs cruciat peccatores.
Sm̄ cuiq; ēreū q̄ritū exigit culpa tantum
illic sentiet penam. Nam sic ī hoc mundo
ñ omēs sentiunt ardorē solis. ita illic m
uno igne ñ um⁹ modo est mcendi. s; dissi
milit̄ peccatores exurit. Aug. lxxxi. de cuitate di
Nequaq̄ negandū ē ēternū ignē p diuisitate
meritorū alios leuiorē alios fimiorē ee gu
orē. siue ipsi⁹ ardor p pena digna cuiq;
uarietur: siue ipse ēgl̄it̄ ardeat. s; ñ ēgli
moletha sentiatur. Gb. m xv. libro m iob.
Quo ualde ī gehenne ignis corporē

Dominica in palmis. Domine ne longe.

Primū capitulū. Scitis quia post biduū pascha fiet.

ē nec ligni nutrit. nec successione indiget. ꝫ ē increatꝰ nullis creatꝰ a deo ab ipsa mundi origine. Jd. xc in iob. Vlc flāma ignium emanatione ē lucem ñ hr. Ignis ille ad consolationē ñ lucet. ꝫ ñ ut magis torqueat ad aliꝙd lucet. nā reprobi se uisuri sē in inferno ut magis doleant qa ꝫ diues in sinu abrahe lazarū uidit. Est aīa ut ait beatus augustin̄ inferus subterraneꝰ locꝰ ubi se uenturū ī claritate pdicē passurum se ostendit. ut sacramentū crucis ad mysteriū esse gl̄e ecturas admoneat. Erubescant q putant saluatorē passionis pauore dixisse. pat si fieri potest transeat a me calix iste. Hā p̄dicturꝰ se tradendū. nec ēritus fugit p̄ biduū. i. p̄ duos dies celebraturi erant iudei suū pascha. ut delucet. xiiii. luna p̄ eq̄nocciū; hoc sane inē uetus pascha ꝫ anima detestat. qđ pascha solus dies appellat ī quo agnus occidebat ad uesperam. Velt. xiiii. luna p̄mi mēsis. xv. autē luna qn egr̄essus pp̄ls est. ille de egypto succedebat festa uitas azimorū cui. vii. dieb; usq; ad ugesimā p̄mā eiusdem mēsis die ad uesp̄am ē statuta sollēpnitas. Verū eugl̄ii sc̄pta in differenter diem azimorū pro pascha ꝫ p dieb; azimorū ponit pascha solet. vñ lucas die diem festū azimorū q dicat pascha. Jtē iobs cū p̄mo azimaꝝ dies. i. xv. luna resagēt ait. Et ipsi non intrauerūt in p̄torium ut nō manducarent pascha. qa ꝫ pasche dies in animis paucis est celebratus p̄cipuus. una q̄ppe die agno īmolato ad uesp̄am. vii. exordine dies secunt azimaꝝ. qua ihc semel pro nob passus p omne tp̄s qd. vii. dieb; agit in animis sinceritatis ꝫ ueritatis. p̄cipue esse uitandum.

Tunc congregati sū principes sacdotū ꝫ q dicebat caypas ꝫ consilium fecerē ut ihm dolo tenerent ꝫ occiderent. Dicebant autē nō in die festo. ne forte tumultus fieret ī populo. Et deberāt iuxta pascha iuxta mās patrie. parietes repleri exugare uinū q uerterent ua sa mundare. in eis consilius peccata eorum. ideo autē nolebant ī die festo. cōsentire neci eius q. cū fecerē ne pp̄ls q diligebat eū insurgeret illis. ꝫ defenderet innocentem.

Sermones nostri

peccandi nolens abeadem recipiat fomentum

Augustinus in xxi. de ciuitate dei.

Hieronymus heliodoro in epistola de epitaphio nepotiani. Infernum subterraneum esse nemo ambigat.

Mathei xxvi. Scitis quia post biduum pascha fiet.

Explicit. Incipit. Et factum est cū cōsummasset ihc sermones hos omnes dixit discipulis suis: Secundum. Marci. xiiii. Scitis quia p biduum pascha fiet. ꝫ filius hominis tradetur ut crucifigatur. Consummans uerbo ꝫ opere sermonibus cunctis ab initio euangelii. uel hic completus de festo aduentu dñi.

Marcus. Scitis quia post biduum pascha fiet. pars questa de passione dñi.

Tu. capitulū. Ante diem festū pasche sciens ihs.

Tunc abiit unus de duodecī q dicit Judas scariotb. & locutus ē ad principes sacerdotū. & magistratus & ait illis. Quid uultis mihi dare & ego uob eum tradam. Qui audierūt gauisi sūt. & constituerūt ei tīgenta argenteos. Et exinde quērebat opportunitatē ut eū traderet sine turbis. Judas unus de duodecī. numero nī merito. corpore. nī aīo. a principibus nī mutat nulla necessitate constrīctus. nī ppa sponte sceleratus mentis mīe consiliū. Hec mundi magistros cētā postulat summā ut declarare. si quis ulo tradens mancipiū. in potestate posuit emptum. Multa hodie inde sceleris exorsa tenet. nec tñ cauet hā cū p muneribus falsū testimoniū dicēt. profecto ueritatē negando dñm pecunia uendit. cū societatē fraternitatis discordia peste cōmaculat dñm pdit. Et sic iohīs baptista p ueritate & ihs p q ueritas ē martyriū suscepīt. ita contrario q ueritatis iura ignorat. xpm unq; pdit. Sciendū q ioseph nī ut multi putant sēdm. lxx. mīe pces. xx. aureis uenditus ē. nī uxta hebraicā ueritatē. xx. argenteis. Neq; enī potuerunt seruus carior ē dño. a. cxv. cl mu.

Ante diem festū pasche sciens ihs q ā uenit hora ei ut trāseat ex hoc mundo ad patrē. cū dilexisset suos q erant in mundo. in finē dilexit eos. Pascha trīsit dī. q dns p egyptum trīsiit. primo peruenit primogenita ei. & filios isrl liberauit. & q filius isrl trīsierunt illa nocte de egypto seruitute. Qz significat dñm trīsiturū de hoc mundo ad patrē. & fideles ei de rēpublica ad ecclesiā. In finē dilexit suos. i. in se ipsū. finis enī legis est xps. finis q usq; eam. nī ū peant. Vt in finē. i. in mortē nī q mortē trīmineret. & dilectio eī pdūxit. in quo exemplū dedit. ut omīs in ueritate pmaneāt usq; in finē.

Surgit a cena. & ponit. a. cxv. uestimēta sua. Et cū accepisset linteū. pīnxit se. deinde misit aq in pelūm. & cpit lauare pedes discipulorum. & extergere linteo q erat pīnctus. Et magna humilitate si dignat est lauare pedes illi. cui a cui manū ia pīndebat in scelere. Quid mirū si posuit uestimenta. q cū in forma dei esset se met ipsū exinaniuit. Quid mirum si pīnxit se linteo. q formā serui accipiens. habitu inuentus ē ut ho. Quid mirū si misit aq in pelui ut lauaret pedes discipulorum. q in sua sanguine fudit. q mundi sua diluerat peccata. Quid mirū si linteo q erat pīnctus pedes q s lauerat elisit. q caro qua erat indut. euangelistarū uestigia cōfirmauit.

Venit g ad symonē petrum. & dīt ei petrus. dñe tu mihi lauas pedes. Non est intelligendū q p alium q s uenisset ad petrū. si ab illo inchoatio. Ex patuerat g primus apl̄or. q s dns lauet hominū pedes.

Respondit ihs & dixit ei. Quod ego facio tu nescis modo. scies autē postea. Dicit ei petrus. non lauabis mihi pedes in ēternū. h est nunq lauab. Sic est. dns humilis ad seruiendū. ita seruus nī superbus discipulo dñi.

Respondit ei ihs. Si nō lauero te. nō habebis partē mecū. Ait illi p sot pedib. Q nī totus p baptismū. & confessionē penitentie nī habet partē cū ihu.

Dicit ei symon petrus. dñe nō tantū pedes meos. sed & manus & caput. Petrus ex dīm responsione de periculo salutis. totū se offert abluendū. turbat amore & timore.

Dicit ei ihs. Q totus ē nō indiget nisi ut pedes lauet. sed est mundus tot. Intelligendū ē p pedes. totus ho ablutus in baptismo. sed tamen cum in rebus humanis positus unusquisq humanis affectus sine q̄bus nō uiuit quasi pedes sunt. q̄a si dixim peccatū nō habem. nīrimur. Cotidie g lauat nob pedes q cotidie inpellat p nob. Vnde etiā cotidie dicim. dimitte nob debita nra. & in canticō canticorum. Lauit pedes meos. quom inquinabo illos. timeam inquinare pedes suos. q sub repente amore humane laudis placē hoīb affectam. nota

dum quia erraui⁹ petr⁹ ne nos erramus
cū totum se lauandū obtulit. Quē ds cor-
rexit ostendens semel baptizandū.

Et uos mundi estis sed nō omēs. Sciebat enī
quisnā esset qui eū traderet propterea dixit nō estis
mundi omēs. Postq̄ ergo lauit pedes eor⁹ acce-
pit uestimenta sua. Et cū recubuisset iterū
dixit eis. Scitis q̄d fecerim uob. Multa pire
q̄d petro dixerat scies autē postea. Mihi cœ
na in q̄ cum discipulis dūs recubuit. sig-
nificat tempus iudicii. q̄ ipse corpaliter in ecclia
demorat. & dapib⁹ uerbi salutaris ac mirabi-
lib⁹ dulcedine cunctos fideles pauit. &
fide & dilectione audientiū ipse pastus
est. Surrexit ergo a cena & posuit uestimenta sua
quib⁹ membra corporis deposuit. In cruce. Linteo
se precinxit. quib⁹ membra sua dedit passi-
oni exercendo. Solet nāq; p lintheū q̄d
multa fatio labore conficit. afflictio pas-
sioni figurari. Misit aq̄. in pelui. & cœpit. Defixe
runt in cruce aq̄. cū sanguine de latere suo
fluxit. q̄b⁹ ecclesie mundat. & sanctificare
dignat. postq̄ lauit pedes accepit uestimenta
sua. & recumbens ait eis. Intellectum la
uacrum. q̄a p̄ q̄. patiendo in cruce laua
cri nobis remissionis consecutus. accepit
membra in immortalia. & p resurrectionē
exposuit eis utilitatē sue passionis.

Vos uocatis me magistr & dne. & bn dicitis. Sū etenim.
Si ergo ego lauo pedes uros dns & magistr.
& uos debetis alter alt⁹ lauare pedes. & ad
litteram & ad mysticū sensū h debet ipse
ad litteram. ut patientiam seruandā tuicem.
ni solui in lauando pedes fratrū. & in oib⁹ ne
essitatib⁹ adjuuando. Ad mysticū intel
lectū ut sicut ille nob penitentib⁹ peccata
dimittendo. & nos dimittam⁹ fratrib⁹. & sicut
ille nos lauit a peccatis.

Exemplū enim dedi uob. ut quēadmodū ego
feci uob. ita & uos faciatis. Hoc est petre q̄
nesciebas. q̄n lauari pedes ni⁹ sinebas. hoc
tibi postea scies. Primitus dns. Et consue-
tudo ap̄lor⁹ erat ut cū se mutuo hospicio
susciperent pedes sibi lauarent. Ut ap̄li scirent hec
consuetudo ni esset corde facerent. Et melius esset
ut manib⁹ fiat. q̄d. xp̄s fecerit. Nequammo
nem ut confessi sunt deliciarum p nob⁹ sus-
cepte ipsi

p nob. a. cxxvii. m. xc. l. vii.

Amen amen dico uob. Non est seruus maior dño suo.
neq; apls maior eo q̄ misit illū. Si hec scitis
beati eritis. si feceritis ea. Non intelligit in
dam fore beatū cū certū faceret⁹ ea. que
ipse dns fecit & docuit. & h̄ est q̄d sequitur.

Non de oīb⁹ uob dico. a. cxxv.
Ego sco quos elegerim. Sed ut impleatur scptā.
Qui manducat panē meū. leuabit adūsus
me calcaneum suū. Judas leuauit contra eū
calcaneū suū. hoc est conculcauit eū q̄ nimis
potuit. Alia ū translatio psalmi sic hꝫ.
Homo pacis mee in quo sperau⁹. q̄ edebat panes
meos magnificauit sup me supplantationē. Elegit quidē dns iudā ad illud q̄d de
eo factum est in salutē aliorū. undecim ū
elegit sciens eos ut beati fierent. Vñ alibi.
Elegi uos duodecim & unus diabolus est.

Amodo dico uob p̄q̄ fiat. ut credatis cū
factū fuerit q̄a ego sum. Ac si dicat. huc usq;
tolleramus & tacuim⁹. Et iam nouo p̄dicatōis ordine
fiat. q̄ eo facturus est. ut p ea credatis quia
ego sum ille de q̄ scptura illa p̄dixit. Cū ergo
exemplo suo docuerit ap̄los humiliationē
& calamet passionē. suppositū q̄ consolet
eos honorē. q̄d ipse & pat⁹ meus recipiatur.

Amen amen dico uob. a. cxxc. xc. vi. xcvi. cccvi.
qui accipit si quē misero me accipit. Qui autē
me accipit accipit eū qui me misit. In tribus
ultis ni unitas naturę missi & mittentis
& in missu mittentis auctoritas cōmendatur.
Qui q̄ si missū accipiat ut meo mittēte
attendat. ut in petro xp̄m. scilicet in seruo
dñm. in xp̄o patrē. Scit. in unigenito gem
torē. Acute intuendū est. si p̄ dicta cena fuit ad
q̄ paulo p̄ memorat. q̄m autē die festo pasce sacre

Sūm.

nisi interpellando patrem pro nobis sta & nos oremus p̄ fratribus.

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

fra. ut. mdiuia. upalmus. Sine nelonge. QUARTU.

Im. Capitulu Prima autem die azimoz.

Dixit autē discipulis suis. Scitis quia post biduum pascha fiet. et filius hominis tradetur ut crucifigatur. Erant autem principes sacerdotum et seniores populi congregati in atrium principis sacerdotum qui dicebatur caiphas. et consilium fecerunt ut dolo iesum tenerent et occiderent. dicebant autem. non in die festo ne forte tumultus fieret in populo. Cum autem esset iesus bethanie in domo simonis leprosi. accessit ad eum mulier habens alabastrum unguenti nardi pistici pretiosi. et effundens super caput ipsius recumbentis. discipuli autem videntes indignati sunt dicentes. ut quid perditio hec. potuit enim istud venundari multo et dari pauperibus. Sciens autem iesus ait illis. quid molesti estis huic mulieri. opus enim bonum operata est in me. nam semper pauperes habetis vobiscum. me autem non semper habetis. Mittens enim hec unguentum hoc in corpus meum. ad sepeliendum me fecit. Amen dico vobis. ubicumque predicatum fuerit evangelium istud in toto mundo. dicetur et quod hec fecit in memoriam eius. Et abiit iudas iscariothes unus de duodecim ad principes sacerdotum ut proderet eum illis. Qui audientes gavisi sunt. et promiserunt pecuniam se daturos. et quomodo illum opportune traderet querebat. Prima autem die azimorum accesserunt discipuli ad ihesum dicentes. ubi vis paremus tibi comedere pascha. Ait illis. ite in civitatem ad quendam et dicite ei. magister dicit. tempus meum prope est. apud te facio pascha cum discipulis meis. et fecerunt discipuli sicut constituit illis ihesus. et paraverunt pascha. Cum autem sero factum esset discumbebat cum duodecim discipulis suis. Et manducantibus illis dixit. amen dico vobis quia unus vestrum me traditurus est. Et contristati valde ceperunt singuli dicere. numquid ego sum domine. Qui respondens ait. qui intingit mecum manum in paropside hic me tradet. filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de illo. vae autem homini illi per quem filius hominis tradetur. bonum erat ei si natus homo ille non fuisset. Respondens iudas qui tradidit eum dixit. numquid ego sum rabbi. Ait illi. tu dixisti. Cenantibus autem illis accepit ihesus panem et benedixit ac fregit deditque discipulis suis et ait. accipite et comedite. hoc est corpus meum. Et accipiens calicem gratias egit et dedit illis dicens. bibite ex hoc omnes. hic est enim sanguis meus novi testamenti qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Dico autem vobis non bibam amodo de hoc genimine vitis usque in diem illum cum illud bibam vobiscum novum in regno patris mei. Et hymno dicto exierunt in montem oliveti. Tunc ait illis ihesus. omnes vos scandalum patiemini in me in nocte ista. scriptum est enim. percutiam pastorem et dispergentur oves gregis. Postquam autem resurrexero precedam vos in galileam. Respondens autem petrus ait illi. et si omnes scandalizati fuerint in te ego nunquam scandalizabor. Ait illi ihesus. amen dico tibi quia in hac nocte antequam gallus cantet ter me negabis. Ait illi petrus. etiam si oportuerit me mori tecum non te negabo. similiter et omnes discipuli dixerunt. Tunc venit ihesus cum illis in villam que dicitur gethsemani. et ait discipulis suis. sedete hic donec vadam illuc et orem. Et assumpto petro et duobus filiis zebedei cepit contristari et moestus esse. Tunc ait illis. tristis est anima mea usque ad mortem. sustinete hic et vigilate mecum. Et progressus pusillum procidit in faciem suam orans et dicens. pater mi si possibile est transeat a me calix iste. verumtamen non sicut ego volo sed sicut tu. Et venit ad discipulos suos et invenit eos dormientes. et dicit petro. sic non potuistis una hora vigilare mecum. vigilate et orate ut non intretis in temptationem. spiritus quidem promptus est caro autem infirma. Iterum secundo abiit et oravit dicens. pater mi si non potest hic calix transire nisi bibam illum fiat voluntas tua. Et venit iterum et invenit eos dormientes. erant enim oculi eorum gravati. Et relictis illis orans tertio eundem sermonem dixit. Tunc venit ad discipulos suos et dicit illis. dormite iam et requiescite. ecce appropinquavit hora et filius hominis tradetur in manus peccatorum. surgite eamus. ecce qui me tradet prope est. Adhuc eo loquente ecce iudas unus de duodecim venit et cum eo turba multa cum gladiis et fustibus missi a principibus sacerdotum et a senioribus populi. Dabat autem signum eis qui tradebat eum dicens. quem osculatus fuero ipse est. tenete eum. Et confestim accedens ad ihesum dixit. ave rabbi. et osculatus est eum. Dixit autem illi ihesus. amice ad quid venisti. tunc accesserunt et manus iniecerunt in ihesum et tenuerunt eum. Et ecce unus ex his qui erant cum ihesu extendens manum exemit gladium suum et percutiens servum principis sacerdotum amputavit auriculam eius. Tunc ait illi ihesus. converte gladium tuum in locum suum. omnes enim qui acceperint gladium gladio peribunt. aut putas quia non possum rogare patrem meum et exhibebit mihi modo plus quam duodecim legiones angelorum. quomodo ergo implebuntur scripture quia sic oportet fieri. In illa hora dixit ihesus turbis. tamquam ad latronem existis cum gladiis et fustibus comprehendere me. quotidie apud vos sedebam docens in templo et non me tenuistis. Hoc autem totum factum est ut adimplerentur scripture prophetarum. Tunc discipuli omnes relicto eo fugerunt. Qui autem tenuerant ihesum duxerunt ad caiphan principem sacerdotum ubi scribe et seniores congregati erant. Petrus autem sequebatur eum a longe usque in atrium principis sacerdotum. et introgressus sedebat cum ministris ut videret finem. Principes autem sacerdotum et omne concilium querebant falsum testimonium contra ihesum ut eum morti tradant. et non invenerunt. Et cum multi falsi testes accessissent novissime venerunt duo falsi testes et dixerunt. hic dixit. possum destruere templum dei et post triduum reedificare illud. Et exurgens princeps sacerdotum dixit ei. nichil respondes ad ea que isti adversum te testificantur. Ihesus autem tacebat. Et ait illi princeps sacerdotum. adiuro te per deum vivum ut dicas nobis si tu es christus filius dei. Dicit illi ihesus. tu dixisti. verumtamen dico vobis amodo videbitis filium hominis sedentem a dextris virtutis dei et venientem in nubibus celi. Tunc princeps sacerdotum scidit vestimenta sua dicens. blasphemavit. quid adhuc egemus testibus. ecce nunc audistis blasphemiam. quid vobis videtur. At illi respondentes dixerunt. reus est mortis. Tunc exspuerunt in faciem eius et colaphis eum cesserunt. alii autem palmas in faciem eius dederunt dicentes. prophetiza nobis christe quis est qui te percussit. Petrus autem sedebat foris in atrio. et accessit ad eum una ancilla dicens. et tu cum ihesu galileo eras. Ille autem negavit coram omnibus dicens. nescio quid dicis. Exeunte autem illo ianuam vidit eum alia ancilla et dicit his qui erant ibi. hic erat cum ihesu nazareno. Et iterum negavit cum iuramento. quia non novi hominem. Et post pusillum accesserunt qui stabant et dixerunt petro. vere et tu ex illis es. nam et loquela tua manifestum te facit. Tunc cepit detestari et iurare quia non novisset hominem. Et continuo gallus cantavit. Et recordatus est petrus verbi ihesu quod dixerat. priusquam gallus cantet ter me negabis. Et egressus foras flevit amare. Mane autem facto consilium inierunt omnes principes sacerdotum et seniores populi adversus ihesum ut eum morti tradant. Et vinctum adduxerunt eum et tradiderunt pontio pilato presidi. Tunc videns iudas qui eum tradidit quod damnatus esset penitentia motus retulit triginta denarios principibus sacerdotum et senioribus dicens. peccavi quia tradidi sanguinem iustum. At illi dixerunt. quid ad nos pertinet. tu videris. Et proiectis denariis in templo recessit. et abiens laqueo se suspendit. Principes autem sacerdotum acceptis denariis dixerunt. non licet eos mittere in corbanam quia pretium sanguinis est. Consilio autem inito emerunt ex illis agrum figuli in sepulturam peregrinorum. Propter hoc vocatus est ager ille haceldama. hoc est ager sanguinis usque in hodiernum diem. Tunc impletum est quod dictum est per ieremiam prophetam dicentem. et acceperunt triginta denarios pretium adpretiati quem pretiati sunt a filiis israel. et dederunt eos in agrum figuli sicut constituit mihi dominus. Ihesus autem stetit ante presidem. et interrogavit eum preses dicens. tu es rex iudeorum. Dicit illi ihesus. tu dicis. Et cum accusaretur a principibus sacerdotum et senioribus populi nichil respondit. Tunc dicit illi pilatus. non audis quanta adversum te dicunt testimonia. Et non respondit ei ad ullum verbum. ita ut mirari presidem vehementer. Per diem autem festum consuerat preses populo unum ex vinctis quem voluissent dimittere. Habebat autem tunc vinctum insignem qui dicebatur barabbas. Congregatis ergo illis dixit pilatus. quem vultis dimittam vobis barabbam an ihesum qui dicitur christus. Scibat enim quia per invidiam tradidissent eum. Sedente autem illo pro tribunali misit ad eum uxor sua dicens. nichil sit tibi et iusto illi. multa enim passa sum hodie per visum propter eum. Principes autem sacerdotum et seniores persuaserunt populis ut peterent barabbam ihesum autem perderent. Respondens autem preses dixit illis. quem vultis horum dimittam vobis. Dixerunt autem omnes. barabbam. Dicit illis pilatus. quid igitur faciam de ihesu qui dicitur christus. Dicunt omnes. crucifigatur. Ait illis preses. quid enim mali fecit. At illi magis clamabant dicentes. crucifigatur. Videns autem pilatus quia nichil proficeret sed magis tumultus fieret. accepta aqua lavit manus coram populo dicens. innocens ego sum a sanguine iusti huius. vos videritis. Et respondens universus populus dixit. sanguis eius super nos et super filios nostros. Tunc dimisit illis barabbam. ihesum autem flagellatum tradidit ut crucifigatur. Tunc milites presidis suscipientes ihesum in pretorium congregaverunt ad eum universam cohortem. Et exuentes eum clamidem coccineam circumdederunt ei. Et plectentes coronam de spinis posuerunt super caput eius. et arundinem in dextera eius. Et genu flexo ante eum illudebant ei dicentes. ave rex iudeorum. Et exspuentes in eum acceperunt arundinem et percutiebant caput eius. Et postquam illusissent ei exuerunt eum clamide et induerunt eum vestimentis suis et duxerunt eum ut crucifigerent. Exeuntes autem invenerunt hominem cyrenensem nomine simonem. hunc angariaverunt ut tolleret crucem eius. Et venerunt in locum qui dicitur golgotha quod est calvarie locus. Et dabant ei vinum bibere cum felle mixtum. Et cum gustasset noluit bibere. Postquam autem crucifixerunt eum diviserunt vestimenta eius sortem mittentes. Et sedebant et servabant eum. Et imposuerunt super caput eius causam eius scriptam. hic est ihesus nazarenus rex iudeorum. Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones unus a dextris et unus a sinistris. Pretereuntes autem blasphemabant eum moventes capita sua et dicentes. vah qui destruis templum dei et in triduo illud reedificas. salva temetipsum si filius es dei descende de cruce. Similiter et principes sacerdotum illudentes cum scribis et senioribus dicebant. alios salvos fecit se ipsum non potest salvum facere. si rex israel est descendat nunc de cruce et credimus ei. confidit in deo liberet nunc si vult eum. dixit enim quia dei filius sum. Idipsum autem et latrones qui crucifixi erant cum eo improperabant ei. Sexta autem hora tenebre facte sunt super universam terram usque ad horam nonam. Et circa horam nonam exclamavit ihesus voce magna dicens. heli heli lema sabacthani. hoc est deus meus deus meus ut quid dereliquisti me. Quidam autem illic stantes et audientes dicebant. heliam vocat iste. Et continuo currens unus ex eis et acceptam spongiam implevit aceto et imposuit arundini et dabat ei bibere. Ceteri autem dicebant. sine videamus an veniat helias liberans eum. Ihesus autem iterum clamans voce magna emisit spiritum. Et ecce velum templi scissum est in duas partes a summo usque deorsum. Et terra mota est et petre scisse sunt. Et monumenta aperta sunt et multa corpora sanctorum qui dormierant surrexerunt. Et exeuntes de monumentis post resurrectionem eius venerunt in sanctam civitatem et apparuerunt multis. Centurio autem et qui cum eo erant custodientes ihesum viso terremotu et his que fiebant timuerunt valde dicentes. vere filius dei erat iste. Erant autem ibi mulieres multe a longe aspicientes que secute fuerant ihesum a galilea ministrantes ei. inter quas erat maria magdalene et maria iacobi et ioseph mater et mater filiorum zebedei. Cum autem sero factum esset venit homo dives ab arimathia nomine ioseph qui et ipse discipulus erat ihesu. Hic accessit ad pilatum et petiit corpus ihesu. Tunc pilatus iussit reddi corpus. Et accipiens ioseph corpus involvit illud in sindone munda et posuit illud in monumento suo novo quod exciderat in petra. et advolvit saxum magnum ad ostium monumenti et abiit. Erat autem ibi maria magdalene et altera maria sedentes contra sepulchrum. Altera autem die que est post parasceven convenerunt principes sacerdotum et pharisei ad pilatum dicentes. domine recordati sumus quia seductor ille dixit adhuc vivens. post tres dies resurgam. Iube ergo custodiri sepulchrum usque in diem tertium ne forte veniant discipuli eius et furentur eum et dicant plebi. surrexit a mortuis. et erit novissima error peior priore. Ait illis pilatus. habetis custodiam ite custodite sicut scitis. Illi autem abeuntes munierunt sepulchrum signantes lapidem cum custodibus. Vespere autem sabbati que lucescit in prima sabbati venit maria magdalene et altera maria videre sepulchrum. Et ecce terremotus factus est magnus. Angelus enim domini descendit de celo et accedens revolvit lapidem et sedebat super eum. Erat autem aspectus eius sicut fulgur et vestimentum eius candidum tamquam nix. Prae timore autem eius exterriti sunt custodes et facti sunt tamquam mortui. Respondens autem angelus dixit mulieribus. nolite timere vos. scio enim quod ihesum qui crucifixus est quaeritis. non est hic. surrexit enim sicut dixit. venite et videte locum ubi positus erat dominus. Et cito euntes dicite discipulis eius quia surrexit. et ecce precedet vos in galileam. ibi eum videbitis. ecce predixi vobis. Et exeuntes cito de monumento cum timore magno et gaudio currebant nuntiare discipulis eius. Et ecce ihesus occurrit illis dicens. avete. Et accesserunt et tenuerunt pedes eius et adoraverunt eum. Tunc ihesus dixit eis. nolite timere. ite nuntiate fratribus meis ut eant in galileam. ibi me videbunt. Dum autem illae irent ecce quidam de custodia venerunt in civitatem et nuntiaverunt principibus sacerdotum omnia que facta fuerant. Et congregati cum senioribus consilio accepto pecuniam dederunt militibus dicentes. dicite vos discipuli eius nocte furati sunt eum nobis dormientibus. Et si hoc auditum fuerit apud presidem nos suadebimus ei et vos securos faciemus. Illi autem accepta pecunia fecerunt sicut erant edocti. Et divulgatum est verbum istud apud iudeos usque in hodiernum diem. Undecim autem discipuli abierunt in galileam in montem ubi constituit illis ihesus. Et videntes eum adoraverunt. quidam autem dubitaverunt. Et accedens ihesus locutus est eis dicens. data est mihi omnis potestas in celo et in terra. Euntes ergo docete omnes gentes baptizantes eos in nomine patris et filii et spiritus sancti. docentes eos servare omnia quecumque mandavi vobis. et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi. Amen.

Marcus. Prima autem die azimoz accesserunt discipuli ad ihesum dicentes. ubi vis paremus tibi comedere pascha. usq; in finem.

de his que alibi gerunt. Unde hec civitas ecclesia est que muro fidei cingit. Ho occurrens spiritualis populis amphora aque. lex littere. ut ita. Saluatoris pascha. Ho amphora aqua portans occurrit. ut ostendatur mistiu pasche dñi celebrandu. p ablutione mundi. aq quippe lauacru gre. amphora mistina. Utruq; significat sectam mistina expiet tempis. q dignu erat ho geri. alte amphora fragilitate designat eoz. p qs hec gra erat ministranda. Un habem thesaurum ubu in aliis fictilibus. Consulite et aque bauli. et dns dom tacita te uocabula. ut omib; uerum pascha celebrare uolentibus. i. xpi sacramentis imbuti. eisq; sumptis hoc pacto suscipere querentib; facultas danda significet. Cenaculu magnu lex spiat. eque de angustis lucre egidens. in sublime loco recepit saluatore. Ham q adhuc littera occidente seruat. et in aliud tragito q. pecus itelligi iste ni mirum. in mus pascha fac. Ait q aque bauli. i. gre. pconem in domu ecclie secutus fuit. p spm ututiantem in alacritudine mentis. xpo mansione pparat. Ideo inqt sequimini eu q ducat ad altu. u. xpe cu discipulis sublimiu utrumu delectatione refecte. Un mab exploratoribus mandat ut non uret p yma. et p excelsa. Ampli Cenaculum. ecclia magna est. que narrat nomi dni sui uarietate utrumu. et linguaru. un illud. ecclie amicta uarietate. In q parat dño pascha. dns dom petrus apls. cu dns domu sua edocet. ut sit una fides sub uno pastore. Et u marc lagena. Lucas duc aphoram. uni gris nauis. alte modu significant. cclxxix.

Uespere aute facto. R. clxi. cxvi. uenit. et discubebat cu duodecim discipulis suis. Uespa indicat mundi. cea undecima nam. horu uenunt nouissimi. q primi denariu accepiunt. utrq; ante crucem abrahe erant in inferno. et post crucem latro erat in paradyso. Alte. Uespa erat qn uerus sol ad occasu. parabat cu dicer. tempus meum ppe e. q utrumq;

J. Tmr.

B. Flu. ymn.

J. Tmr.

De explorat. ordinib; dicte. q. s. mitte tos sue in de illes quos inq. sel mi serue aute

Ad concordia evgt.

Seq. Qua sic arte uadas ut collatum sis pacto patrono. sis a discumbite cum aliis discipulis.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

sū de mundo ad patrē. Cū discipulis discum
bebat. qa eis ecclīā rēgem p̄pabat. Et
edentibus illis dixit. l. celxxiii.

.B. Desiderio desideraui hoc pascha manducare uobiscum. añ q̄ patiar. Desiderat
typicū pascha manducare. & sic passionis
sue mysteria declarare. quinus & legale pas
che p̄bator existat. & ultra uenire ad ue
ri carnalē docendo fuisse figurā ueri
paschē. In cuius rei figura defecit manna
p̄q̄ cōmederē filii isr̄l de frugib; t̄re nec
usi sē ultra cibo illo. l. celxxvi. m celxxxv. R celxxi

.B. tm̄r. Dico autē uob qa ex hoc nō manducabo illud. donec impleatur in regno dei. Hoc est nō ulē
mosayce pascha celebrā donec ecclia
que est regnū dei spualiter intellectū cōpleat.
In hoc regno dīs hodie pascha manducat quia
ea que moyses rudi populo carnaliter obser
uanda p̄cepit. ipse in membris suis spualiter
exercet. a cxci. m celxxxvi. R celxxi.

Cum hec dixisset. turbat est spū. & protestatus est
& dixit. dīs añ dico uob. quia unus ex uobis
tradet me. Protestat. i. p̄dicat occultū cōsi
lium. ut uidens. p̄dītor se latere nō posse penitear
facti. Hec tamē designat est ex nomine ne
apte coarguitur in p̄sentiarum fiat. Oportet q̄
cōsilium in mō. ut conscia penitentia agat.
Turbatus est dīs potestate. cum sua figurant
in se affectū mortis infirmitatis. & quando ei
bamur nō desperem. Peant argutia philoso
phoz. q̄ negant sapientē cadere p turbatio
nes animi. turbet animū eius miseria
& miseria. Quem dīs turbat. spū. sigeat
turbando spūales ex caritate. cui utrum carnalia
amico ante mortem cogit separare. R celxxi.

Ait illi q̄ppe cōscius. m celxxxv.
& dicit singillatim. Numquid l. celxxxv.
ego sum dñe. Nouerant xi. a. cxxxii.
apli. q̄ nichil tale cogitauerant. si p̄ceptum
magistro q̄ dīs. & omnes singulariter sua
cōscientie querēt de peccato. cui nō habent con
scientiā. R celxxi. m celxxxvi. l celxxxvi.

Quia autē. Qui intingit mecū manū in
catino. hic me tradet. Ceteris cōscientiam
recumbentibus manducantibus cibos ori
sui. iudas i pudentia q̄ patitur erat magis
trū. manū misit ut parabsidem. ut audacia
bonā conscientiā mouret. & notandū q̄d
dīs xii. de eodē uase in quo cibos ei dño
sumebant in cenaculo stratio q̄si iacendo
more antiquorū recumbentes. aliquin
p̄dītor p intinctionē manus exp̄sse notare
esset si nullus de aliis ad esca dñi manum
extendisset. Q̄ cū marche parabsidē auree
carnū dicē unus q̄dratura uasis. alio quia
cēr sicule designat. a celxxxii. R celxxi.

Illi quidē homini uadit sicut scptū est
de illo. Ve autē homini illi. p quē filius hois
tradetur. Pena p̄dicit. ut q̄ pudore nō uincatur
timore corrigat. etiā hodie uelut q̄dā alta
ribus sacris scis malignus accedit. & sponsus
aliq̄ scelere polluit. Bonum
erat ei si natus nō fuisset homo ille. Si in uno
matris mortuus fuisset. ne unus nasceret
in cōgnatione mali. q̄s p̄ea. p̄meruit bonū
& cēt. Dicit. pontifex mare dulce. cē quā
cera maria. i. mundi amarū. Vel ut sit ante
male simplicitē dictū est. multo melius cē si sub
sistere. ut si de aliq̄ pessimo dicat. Melius
esset illi si nunq̄ fuisset. a cxxxii.

Aspiciebant q̄ad inuicē discipuli. m celxxxvi.
hesitantes de q̄ diceret. R celxxi. l celxxxvi.

Et querebat inter se q̄s l celxxxvi. R celxxi.
esset ex eis q̄ hoc facturus esset. a cxxxii.

Erat q̄ recumbens unus ex discipulis in sinu
ihu quē diligebat ihc. Quid dicere in sinu
paulo p̄ius. ubi dicit sup̄ pectus ihu. plē
iohis quē diligebat ihc. si plus cēteris familia
riari. ut adolescentē. ut cognatū. ut ignē
inq̄ formā contemplatiuorū. p̄dōs intuear
eni consuetudo ut sēptor gestaq̄ eius ad se
uenirent. tanq̄ de aliq̄ loquerentur. p̄ si nō
significat secretū. de q̄ bibit dum intimi sacra
mentū. Innuit q̄ hunc ipse

petrus & dicit ei. Q̄ est de quo dic̄. Itaq; cum recubuisset ille sup̄ pectus ihu. dicit ei. Dn̄e q̄s est. Respondit ihc. Ille ē cui ego intinctū panem porrexero Introgat petr̄ iohm si uerbis ꝫ nutu corpis. iohs dñm familiari consilio. cui submissa uoce exp̄mit p̄ditorem. a. ccxxvii. l. celxii.

Et cum intinxisset panē dedit iude symonis scariothis. & p̄ bucellā tunc introiuit in illū sathanas. dñs p bucellā intinctā suū exp̄mit traditorē. fortassis p panis tinctionē illi significans fraudulenter. Non enī omnia que mandunt abluuntur: si ñ nulla tingūtur ut inficiant. Si autē bonū aliq̄d ꝫ tinctio significat. ede bono ingratus non immerito secum est dampnatio. Hora q̄a intrauerat sathanas in cor iude. Pactus est cum iudeis p̄ditū de sanguine. & erat autē lucas. Venerat q̄ ad cenam hīs diabolum in cogitatione. p̄ panē uero intrante mentē. ñ ad hoc ut illū repararet ꝫ ut p̄ium possideret. Intrat enī in cor immittendo multas psuasiones cogitationib; multas. Si nunc intelligē debemus a diabolo iudā plenius ee possessū. sic aplī qui ā p̄ resurrectionē acceperant sp̄m scm insufflante dño & dicente. Accipite sp̄m scm. postea plenius acceperunt in die pentecostes. excelu.

Dicat ei ihc. Q̄ facis fac cit̄. Non p̄cep̄ facimus ꝫ p̄dix̄. dixit dans in se potestatē ut q̄a uoluntatis festinat dñs in bonū salutis fidelium q̄s iudas opat̄ ꝫ ñ s. Quia q̄ppe bonū ut iudas faciunt ꝫ non p̄flat in illis. Hoc autē nemo scit ut discipulorum. ad quid dixerit ei. Q̄a eni putabant q̄a loculos habebat iudas q̄s dicit ihc. Eme ea que op̄ sunt nob ad diē festum. aut egenis ut aliq̄d daret. habebat dns loculos. oblata fidelium conseruans sug̃ necessitatib;. Tunc gratiastice pecunie forma est instituta. ut intelligerem q̄s p̄cep̄ ñ cogitandū de crastino. ñ ad hoc fuisse p̄ceptū ut nichil pecunie seruetur a scis ꝫ ne deo p̄sta seruari. & ppē mopie timorem iusticia deseritur. a. celxiii.

Respondens autē iudas q̄ tradidit eū dix̄. Numq̄d ego sum rabi. Hec tacendo se p̄dere uidebatur. Iterogat sic alius. Inb q̄s est rabbi. Jungit affectū blandientis. & magistrum uocat. q̄si excusat p̄ditionē. q̄ ut illi. Tu dixisti. cogitando aliq̄d dicit̄ iuxta illud. Dixerit apud se met ipsos. constat itaq; q̄a iudas corde dix̄ & tacit̄ hoc se ē p̄ditorē. confitat̄. q̄ ei audit tu dixisti. nec tamen aliis aperte exp̄mitur. Sed est etiā intelligi. q̄ si dns dicet ñ ego dixi. a. cxxv.

Cum q̄ acepisset ille bucellam. exiit continuo. erat autē nox. Q̄a bono male usus est. ꝫ p̄sumptio peccata auxit. ut aperte a dño recedet. Hora autem congruit sacramento. erat enī qui exiit filius tenebrarū. faciens opa tenebrarū.

Cum q̄ exisset. dixit ihc. Nunc clarificat̄ est filius hōis. & ds clarificatus ē in eo. Si ds clarificatus est in eo. & ds clarificabit eū in semetipso. & continuo clarificabit eū. Exeunte iuda. p quo dicebatur. ñ estis mundi oēs. remanser ē sōli mundi. cū suo mundatore. In hoc significata est clarificatio. in qua separatis malis manebit in ēternate cū scis. Cum in. transibit mundus. nemo in pplo xpi remanebit im̄ mundus. Et q̄a res significantes tā quā significare appellant. ut pegma si dix̄ significabat xp̄m. ꝫ erat xp̄s ita nunc dic̄ hō significata est clarificatio. ꝫ clarificat̄ est filius hōis. Si ds clarificatus ē in eo. q̄a ꝫ clarificatio. ꝫ clarificatus est filius hominis. Et q̄si exponens subdit. Si ds clarificatus est in eo. q̄a non uenit facē uoluntatē suā ꝫ patris. et ds glorificabit eum in se deo & continuo fiet hec clarificatio. Strauit namq; p̄ mortē resurgere humana natura. immortali ēternitate. in quo apparebit dñs in se q̄ ea relinquebat uel q̄a mox futura. q̄si iā facta reputant. potest & ita intelligi. Exeunte iuda.

induerit mercatores mortis. flagella crucem.
sed gloria triumphalis. hoc est. nunc clarificabitur
filius hominis. quia sancti qui in tenebris expectant uidebunt
dominum animam eius ministrante quando cito expirabit. et
hoc est quod dicit dominum clarificari in eo. Si deus cla
rificabitur in eo. id est in membris eius ut exposuimus. et
constat quia deus et glorificabit ne differatur eius im
mortalitatis resurrectio. M. alias ccclxxxiiii.

eum in seipso. et conti nuo glorificabit

Scriptum herum.

Cenantibus autem eis. R. clxx. L. cclxvi. I. lxvii. clvi
accepit ihesus panem et benedixit ac fregit. deditque
discipulis suis dicens. et ait. Accipite et comedite. hoc
est corpus meum. quod pro uobis datur. Postquam typicum
pascha fuerat impletum. et agni carnes cum
apostolis comederat. assumit panem qui confortat
cor hominis. et ad uerum pasche transgreditur sacramen
tum. ut quomodo in prefiguratione eius melchisedech summi
dei sacerdos panem et uinum fecerat. ipse quoque in
ueritate sui corporis et sanguinis representaret.

Beda. Beda in marcum. Panem gratia etiam sacrificii post quam
frangeret benedixit. quia naturam humanam quam
passurus assumpsit. gratia diuine uirtutis impleuit.
Benedixit et fregit quia hominem assumptum ita
morti subdere dignatus est. ut ei diuine immor
talitatis inesse potentiam demonstraret per
citam resurrectionem. Idem in lucam. Finis paschę
ueteris sollempnis quod in commemorationem antique
liberationis de egypto agebatur. transit ad nouum
pascha. ut pro carne et sanguine agni. suę car
nis et sanguinis sacramentum in pane et uino
monstraret. frangit panem quem porrigit. ut
ostendat corporis sui fractionem non sine spon
te sua futuram. Quod ait discipulis suis tale est.
accipite et mittite et corpore comedite. et fide
et ore. seruantes in corde preteriti receptionis
uitę. uidelicet corpus meum quod pro uobis datur.
Et accipiens calicem. M. cclxxv. R. clx. vi.
gratias egit et benedixit. et I. L. cclx. vii.
dedit eis dicens. Bibite ex hoc omnes. hic est enim
sanguis meus noui testamenti. qui pro uobis et pro
multis effundetur in remissionem peccatorum. Acci
piens calicem gratias egit. ob hoc nimirum
quia uetera transitura erant. et noua uentura.

Utique pater gratias agit. nobis tribuens exemplum
glorificandi dominum in omni bona inchoatione.
uel ita. Accipiens calicem passionem suam prefiguran
tem gratias agit. de redemptione humano ge
neri collata per illam. Gratia enim non meritis sal
uati sumus a deo. Patet ergo quod unusquisque facere
debeat in flagello proprię culpę alienę. hinc
est quod ait. Bibite ex hoc omnes. et ore et corde.
ut sitis participes passionis meę. Unde apostolus.
Si compatimur et conregnabimus. Benedixit dominus calicem
eadem celesti benedictione qua et panem quia passio
nem suam constituit hostiam sufficien
tem qua mundus deo reconciliatur. Unde apostolus.
Michi autem absit gloriari nisi in cruce domini nostri
ihesu christi. Hic est in quo sanguis meus noui testamen
ti confirmatur. Uetus autem testamentum hyrcorum
et uitulorum fuit sanguine hyrcorum dedi
catum. Et quia impossibile est sanguine hyrcorum
peccata tolli. necessario sanguis christi effusus est in remis
sione peccatorum pro multis effunditur. quia non
omnes emundat. quam uis emundare omnes
sufficeret. sed fide ac dilectione sacramen
torum participatione uirtutem eius attingentes.
Dico autem uobis non bibam amodo de hoc
genimine uitis usque in diem illum. cum illud
bibam uobiscum nouum in regno patris mei.
De carnalibus transit ad spiritualia; testatur
scriptura populum israel appellatum esse uineam.
Dicit ergo dominus. se de hac uinea non bibiturum. nisi
in regno patris sui. Regnum patris fides puto est
credentium. Unde apostolus. Regnum dei intra uos est. At
tende dictum esse patris non dei. Omnis pater nomen
filii. cum in quo crediderint in dominum patrem. et adduxerit
eos pater ad filium. tunc de uino eorum bibet
dominus. et in similitudinem ioseph inebriabitur
cum fratribus suis. Sensus est. deinceps non delecta
bor in sacrificiis sinagogę. donec credat in
patrem meum et in me. et in ecclesia fidelium
immolet sacrificium carnis meę et sanguinis
mei. Quod cum fecerit tunc bibam. hoc est delecta
bor uobiscum in renouatione sua per fidem
ecclesię. Beda in marcum. Passurus dominus ait.

tam non bibā de genimine uitis. de si apte dicat. ꝯ ultra carnalib; cerimoniis delectabor. in quib; carnalis agnus locū tenet. dehinc enim tempore resurgentis cū ego sublimatus m glā unte ꝛ immortalis uobiscū fungar. de salute huius populi fonte gre spūalis regnant. Hoc in luca. sonet simplicē accipi qđ ab horā cene usq; ad tempus resurrectionis unusquisq; bibitur. ñ esset. postea namq; manducauit ac bibit ut aut petrus aplis. & manducauimus cum illo pq̄ resurgens a mortuis. Vulto cū consequenter intelligitur. ut neget se ultra gustaturū typicū potū. donec manifestata gla resurrectionis regni dei fides mundo aduenisset.

Hoc facite in mea cōmemoratione. hoc exponit aplis dicens. Q̄ cunq; manducatis panē hunc. & calicem bibetis. mortē dñi annūtiabitis donec ueniat. Hanc ultimā memoriā nob reliquit quēadmodū si q̄s pegre ꝓficiscens aliquod pignus ei quē diligit relinquat. ut q̄cunq; illud uiderit possit. & ei beneficia. & amicitias memoriter. Quem si ille ꝓfecto dilexerit. sine ingenti illius desiderio & fletu ñ poterit uidere. Ideo hoc saluator tradidit sacrificium ut p hoc cōmoneret. qđ p nob mortuus sit. Hā & ideo cū accipimus a sacerdotib; cōmonemur. qđ corp & sanguis xpi est. ut ꝑ sim in gratia eius & beneficiis.

Beda i luca. Panis corp xi mihi intelligitur. Vinū sanguis. Verū qđ & nos mystice & in nob xpm manere oportet. Vino dñici calicis aq̄ miscet. Vinū nobis. aquę populi sunt. Et ideo ne dubitandū xpo. non licet offerri uel aq̄ solā. uel uinū solū. sicut nec granū frumenti solū sine aquę admixtione i panē. Q̄ si quē mouet cū cenans saluator aplis suū corp ac sanguinem tradiderit aplis suū corp. qui nos ieiunij eadē sacramenta percipiamus audiat. qđ tunc necesse erat typicū pascha consummari. & sic ad uerū pascha transiri. Hunc aut i bono rē tanti sacramenti placuisse magistri ecclie

ꝑmo nos dñice participatione munire. & spūalibus epulis saginari. deinde ꝛ remis dapibus corpus reficiat. Lucas de calice ꝓoccupauit ante benedictionē panis. & postea repetendo ordinauit alias ordinē. Qđ si ꝑ calicē datū traditorem cōmemorat ꝑmissa recapitulare uidet. Probat enim hilarius sup matheū pditorē discessisse. postq̄ mystici corporis & sanguinis a dño discipulis daret. Tunc enim bibentes calicē dñi. pea secū bibitur. erant i regno patris. ad qđ nudas dnus non fuerat. Bibentib; enā nullū excipiens dñs. sanguinē suum effundet. ꝑ nob. si in alis excepit ducens. ꝑ multos. Verūtamen qa simul fieri potuerunt q̄ simul dici ñ possent. ordo huius libri nil repugnat. cristi manib; dñm distribuisse sacramentū corpis & sanguinis sui amicę ꝑ buccellā tinctā suū exponentem traditorem.

Nunc aut gratiā tanti sacramenti qđ ꝑ excellentiam dr eucharistia. i. bona gratia. undeamus sacramenta instituta sint. ꝓpter eruditionē humiliationē. exercitationē. Eruditio est. qđ mens ꝑ uisibilia ꝓmouetur ad inuisibilia intelligenda. Magna q̄ humiliatis exhibitio est in ysis uisibilib & hoīe multa inferioribus. a deo q̄ excrere. q̄. superbia pdidit. Cū enim ñ possit homo esse sine exercitatione ut remoueat a mala & superflua. & exerceat se in bona. instituit dns sacramenta & certa loca. ut in ecclia audiantur. missa. susceptiones eucharistia & similia. Consistit aut sacramentū in rebus factis. dictis. Res aut sacramentales sunt. ut aqua. oleum & similia facta. ut baptizatus. aqua. submersio. insufflatio. dicta uelut spe. renuntias. inuocatio. Et nota dñ quanta sit cōmunio in rebus sacramentalibus. ex utraq; diuine consecrationis. differentē enim se habent ad cōmunes usus aute consecrationē. s. ut cum diuine mysterium benedictionis omnino conuertat eas ad spūalia. hinc est uxta censuram canonum. qđ aquā baptismatis usu spūali expleto effudit in dnicis

rio. cena & eucharistia. p̄ uetustate cremant etiam lignia dedicare ecclie in laicorū opa ñ admittunt. & sic decretis. Unitas q̄: cuius sacramēta ad tendenda ē q̄ una ecclia ī unitate fidei; unū dñm colit. uno baptismo lauat ī diu sis locis & diuisis temp⁹ regnat. & una cō firmatione cōmi adūsa munit. una hostia saturat; papue. xp̄o unit. q̄ndo sacrīcii passionis illi⁹ cōmi ore ad redēptionē sumitur ad imitandū quoq; intenta mente cogitat. Sic enī sanguine & corp⁹ & aiam̄ unimur quia sanguis sup utrumq; postem dom⁹ liberauit hebreos ab agni⁹ exterminatore. Igitur in sacrīcio altaris diligenter attendenda sūt Instituto. causa in stitutionis sacrīcii. res sacramēti. Modus consecrandi. cōmestio sp̄uat. Institutio ē hoc facite ī meā cōmemorationem. Causa institutionis triplex est. scil ut memoria dominice passionis habeat ur spes hominis purgetur. & reficiatur: ut infirmitas humana cōtra fragilitates lapsus roboret. & munet. Sacrām triplex est quia in pane & uino & aqua. & est panis sacramēti dñici corpis. illud uo catur. & conformetur. Amplius panis ē sacra mēti corporis. & qđ est ecclia. Ait ieronim. in marcū. accepit ihc panē. figuram corp⁹ suū pane qđ est ecclia. p̄sens q̄ accipit in fide. bene dicit. mundo frangit in passione datur exemplis. sumit doctrinis. formatur sanguine suo in calice. uino. & aqua mysteriis. ut alio purgem̄ a culpis. alio redimam̄ a penis. Sanguine agni dom⁹ seruauit a p cussione angeli. & aq̄ maris rubri extinguntur inimici. que ē multa ecclie. & pietes. testes ē aqua sanguis & spūs. Aqua ad lauacrū. Sanguis ad pcū. Spūs ad resurrectionē. Amplius panis est sacramētū caritatis. Unū. Spes. Aq̄ fides. & spūs caritate. unitas & conformitas xp̄i ñ potest esse. Est g̃ res sacramēti h̄ ē gratia xp̄i. conformitas in unitate corporis ecclie. & ipse xp̄s qui simul ē gratia natione cōprehendit. secūm humanā naturā. ex aīa rationali & humana carne subsistēs. secūm diuinā ex uerbo ut sq: in unitate p̄sone conuenerō. Sic hic distinguendū est. quia & uisibilis forma. nob modo inuisibil⁹ res. uisibilis forma celestis panis quo uiuūt angeli. res sacrīm alteris. & inuisibilis est uisibilis & palpabilis forme. Est itaq; hic xp̄s & sacramētū & res sacramēti. Notandū quia fides recta conformitas & ecclie partis & caro & sanguis. & appellat. eo qđ sit p̄ effectū incarnationis ubi. & finalis causa dilectionis. hic ieiunat. paulo & eutichio ī epla ad ephesios. duplicat sanguis. & caro. & intelligit uel spūat illa atq; diuina. de qua ipse dicit caro mea uere ē esca. & sanguis mis uere est potus. & nisi manducaueritis carnē meā & sanguinē meū bibēritis. nō habebitis uitam ētnam. Sel caro & sanguis que crucifixa ē & q̄ militis effusus ē lancea. Hec adebidiam in libro. xii. questionū. Audiam⁹ panē quem fregit dñs discipulis. corp⁹ eius & unū sanguinē ei⁹. Dñs ipse est comunio & comunio ipse comedens & q̄ comedit. Illi bibim⁹ sanguinē & sine ipso potare ñ possim⁹. Condie ī sacrificio de germine uitis uere & uinea sorech que me plantauit electa rubentia musta calamus. & nouū unū ex his bibim⁹ in regno patris. ī. in ecclia. ñ in uetustate littere. sed in nouitate spūs. cantantes canticū nouū. qđ nemo potest cantare ñ ī ecclia. Reqe

Modus sumēdi.

manifestatum est. ī. carne. Sūt. Aug. Mr. p̄ uisibile & palpabile sacrīmm

leē.

leē.

in xpō baptizāti. panē comedim⁹ anglōr⁹ & au
diam⁹ dīm pdicamē. ms glr; est ut faciam
uoluntatē ei⁹ q̄ misit me. faciam q̄ uolun
tatem ei⁹ qui misit nos patris & xpō nobcum
biber in regno ecclie suiū sanguinē. Modus cō
secrandi. pinet ad gradū sacdotū. ad locū
uer sacficij. q̄ scit ñ scriptura est catholicam
ecclīam. & ad ipius sermonē dīm. Ē enī sacdo
tis uerba dīm. pferre cū intentione conse
crandi. & in pīona ecclie dicere offerimus.
Modus etiam sumēdi triplicit dīuiditur.
Comestio. h. alia fit ore. alia corde. in alueo sa
crāmtī. in alio rei sacmti. Sola sacmtal mā
malos est. qui ī uisibili spē elemtoz corpus
& accipiant. tamē q̄a nec uere credunt. nec di
ligunt. panē celestē consumi ñ possē. Sola real
bonoz est mā. q̄ & uisibili sacmto carnem
& ñ sumant cū fide & dilectione. panē celes
tem manducant. & ea communit. vñ aug. Q̄d
panis dentes & uentrē. Crede & manducasti.
Realis uero & sacramtal comestio tunc fit.
cum accipientes in pane qđ pependit in lig
no. accipientes in pane calicē q̄. manauit de la
tere. pungē milē. ad esum panis uite. Christ mq̄
pcepto & incorporatio quę ē in assumendo
eucharistiā sacramtū est comestio cordis q̄a
sicē ubiq; ierit. pdicit est manducam⁹ cū dīno
carnē suā. & bibim⁹ cum eo sanguinē suū.
hoc est p efficaciā carnis suę & sanguis su.
manem⁹ in eo & ipse in nob. Itaq; alij accipi
unt corpus dīm ad mortē. q̄a ñ attingit
panē uite. alij accipiunt ad uitā. q̄a coīm
untur cū uerbo uite.

H comestione spūali. vii. debent consideratī. fides. cogitatio. intelligentia. memoria. amor. imitatio. adhesio. homo q̄ppe q̄ comedit p buccellā panis sumit. & inde ponit ī ostia. & deinde ab; terit. & p saliuā de capite descendentē fit eib; ille glutibil. & sic in uentrē descendit. inde corpus roboratur. & spē sustentatur. buccella panis est. portio fidei. q̄ ponit dīs in ore cordis. hanc sequit cogitatio. qua mq̄ rite. certe. apud se frequēter reuoluit. Deinde intelligentia. que panē & uinū glutibilem red dit. cum auxilio salutis idē grē descendentis de capite xpō p intelligentiā transit. & descē dit in uentrē. i. memoriā. memoria. mittit amorem ad moz. ducat ad imitationē. imitatio facē plenam adhesionē. vñ q̄ adhereat dīno. unus spūs est cum eo. h pane confirmat. Ho porest calicē bibē. i. passionē sustinē. & cibū potius sequit. Calix ē passio in manu dīni. & cito transit passio. si impetus. sicē potus ci to transfigit. pdicta cōmestione roborat⁹ occurrit & ponit calix. Hi nec indenter de sideant & sitiunt. primo ē calix deīn sitis. hanc sequit potus. p quē homo a frenis alie nat⁹ celestib; conformat. In ebrietatē seq̄ tur dormitio. dormitionē quies. Multi. h. dormiunt. q̄ ñ quiescunt. & uere sequuntur uita ętna. ut obtineat in ipsa re. qđ iā hīt in spe.

Sane tā distinguī oportet. que & sē doctores cōmunit asserūt & ecclia firmē tenet. Illud est. q̄ panis & uinū p consecrationē uerum ī uerū corp⁹ & sāguinē xpī transit. & transit traq; esca corporis in escam ais. cibus uentris in cibū mētis fidelis & spūalis. q̄ propē uianda appellat. Sic apls teste. q̄cūq; manducauit panē uel biberit calicē dīni in digne. reus erit corporis & sāguinis dīni. & ita sibi iudiciū manducat & bibit. Ideō. sup illud apli. Si mlimbeo uel mihi uase sordido mittē nullus audeat. q̄nto magis in corde pol luto. q̄ ī mundicia dīs sup omia execrat. Ham & ioseph iustus. pptea in sindone munda & noua inuolut. q̄ figurabat corpus dīni ac uinum. veram uos tam mundā debere hīe q̄ nouā.

Sed in q̄s uisibiles spēs panis & uinū sensibiliter mutat subiacēt aque. p consecrationē ut ante oculos. h. sine oīm delusione cernimus. & formā. & colorem tam panis q̄ uini. gustu & odoratu absq; fallacia. ptim⁹ saporem tactu. calidū. uel frigidum. molle uel durū sentimus. auribus fractionem panis. vñ ambr. Hic bil

Scientes. h. q̄ potius. scire ebri & tas sequit potū

Calicē bibere q̄ emun crubescere. y sibi mun

Ideo.

Ideo.

Ioseph.

Sedm.

Ambros.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

falsū putandū est in sacrificio ueritatis·uelut fit in magorū pestigijs·ubi delusione quādam falluntur oculi. non tñ idcirco esse quō nō omnino est·Pestigiū autē quasi pistrinū dicitur quod pistringa atiem oculorū·cui inuentor dicitur mercurius fuisse··

Tertiū uero est·quō corpus humana forma passibili·corruptibili·localis·& nō uisibilis in celo est·quisq; in iudicio omnib; apparebit·hinc legitur in minori breuiario psalmo .cxxxviii. Scurrexi & adhuc sum tecum·Nemp̄ significat quo adhuc est ad extrema pars·donec ueniat iudicare uiuos & mortuos·augustinus in canticū graduū·ps. cxxvii.·absens est quō nobis dedit arram sanguinis sui·i.·xpc sponsus nr̄s·absens corpore presens maiestate·Ioh. xvi.·Expedit uobis·Si enim ego non abiero·paraclitus non ueniet ad uos·Si autē abiero mittam eum ad uos·Si ergo corpus dñi in quacūq; turre esset uno loco esset·non ueritas ubiq; diffusa esset·Ps. lxxxvi.·Si patrem uel filium sedm diuinitatē cogitas ubiq; presens est·Si autē sic intelligis quomodo unus est in carne inter homines & crucifixe & resurrexit·ascendit in celum·& in cōcutiet eum angli·tenet ecclia corpus dñi localiter esse in celo·tenet uerū corpus dñi qđ pependit in ligno sup altaria est·Corpus xpi impassibile est immolabile est·mors ultra non dominabitur·uerū corpus de manibus sacerdotum sensualiter tractabile frangit in singulis portionibus·totum suscipit & integrum intelligit·Corpus de mortuo bile est·uerū corpus de dentibus atteritur & transglutitur·Iage fidem beregarii quā si firmauerit ecclia sub nicholao pp̄a·ita est inuenta·o salubri consideratione ueritatis mentis pfecto requirenda est·absit qđ scā ecclia omnia dicat·cum talia predicat·dns est simplex & corporalis natura·dns est homo·dns ipsa substantia est·dns de virgine natus est·dns est immortalis·dns in cruce mortuus est·dns est infinitus·dns in sepulchro iacuit·dns inuisibilis est·ubiq; est·dns a mortuis surrexit·celos ascendit.

Hic ex officio cōmitato

ris·uel ad eligendū·uel ad euitandū plurima proponentis·salua ecclie pace quādā notabimus opinione·Virtus·ut se diligit·aspernatur q; contraria·nec uitare unus nisi cognitū potest·Sed nō nullis·imo forsitan multis uix notari possunt quia eis dapnatoris berengario idem sentiunt·& tamen eundē cum ecclia dapnant·In hoc uidelicet dampnant eū·quia formā uerboꝝ ecclie abiciens·mutare sermonis scandalū mouebat·si sequebatur ut dns̄ usum scripturarum. quę passim res significantes·tanq; significatas appellant·pserit in sacramentis ut eorū uirtutes exprimant·alius uero latentes ponentes·qđ si intelligant tropos & figuratas locutiones·ideoq; miserabili morte diē signa pro rebus accipiant·illud q; maxime deridendi qđ panis & uinum in altari·quedā dicunt in aere apparere·quedā ut sensus corporeos fallunt·post consecrationē panis & uini in carnē & sanguinē xpi.

Egregius autē quidā ubsificator fame seu sitis & dixerit melchisedech dño panē & uinū offerentē xpm̄ ide statuentē pactū uetus euacuauit·Inter utrumq; diu fuit ualde sacrificandi·Ritus & obtinuit ubiq; ille pegit. Agnus·ut legis carnales dicunt actus·Agnus pfigurat·qui nos lauat hostia factus·hoc semel oblato cruce pro ille pegit·Quo quo fuit signū presens effectus abegit·. Quis locus aurore pcedit sol uenit ad ortū·Quis locus est uoti tenet eū natura portū·Lex aurora fuit·bos & capra uota fuere·Crux sol·crux portus·hoc est ea pterire·Crux autem templū·crux solutis enigmata legis·Sub cruce cessat ephot & deficit ritus regis·hyreus ouis·passer·uertex & adeps uitulorum·Hil pro nauit dns hostia finis eorū·Parcat hebreus oui·caro carnes abluit are·Est pecudū pecudes pro pro sacrificare·Mortuus ille semel·licet ultro non moriatur·dē condie sine uulnere sacrificatur·Panis in altari·dns in cruce nil dubitet·hoc uerbo unq; fieri ipsa fatet·Quę negauit

Feā. vi. mdnica. iii. p̄ pascā. Jubilate deo.
iiii. capitulum. Querens me & sicut dixi iudeis.

mentē. nisi xp̄c mama sanguinem. In a carnem
panis substantia trāsit. hac in carne mich carna
cruentum. Sic hūc tangit iudeus accipit lemech
ad mom mūdū. Ordo sac bona ēditio. pia me
tima panis. Vñ p̄cul facim. p̄cul error & us
in anis. Sēcūd felix noua unctus. unde sa
crū. quo facti sanguis uq̄r ē. in tale laua
crū. Hā qā peccantes medicina sēp egemus.
hāc p̄ peccatis medicinā semp habem. hec
datur ad uitā. & si rē hūc uereamur. Q̄ patris
ad dextam sedet & maciat in aris. Ecce iudeus
in lege typos. & signa pisse. dd. ppium q̄
cap. et facturā ita resisse. L. celxxxiii.

Ait autē dns symon Symon ecce sathanas ex
petiuit uos ut cribraret sicut triticū. Ego autem
rogauī p̄ te ut nō deficiat fides tua; docet
dns nullū fidem a diabolo rēptari. nō deo per
mittente. Sathanas expetit bonos ad cribram
dū. i. ambulat ad afflictionē exp̄. Dns p̄ petro
nō ut rēpret. sed ut p̄ lapsū neganōis ad statū
pristinū resurgat. Est enī scīs unde rēptationib;
examinari. aut uel rēptationē q̄ fortes fiunt
appareat. & cognita p̄ rēptationē sua firmitate fortiores fieri discāt. & si cū p̄bari fa
erit accipiant coronā uitē. l. celxxxiii. a. cxxxx.

Et tu aliq̄n̄do conuersus confirma fres tuos. Ex
emplo tuę penitentię confirma fr̄s tuos. ne
desperent p̄ peccatis conuīs ad me. a. cxxv.

Fuoli adhuc modicū uobcū sū. anteqū
moriar. & hac firmitate carnis. uobcū
modicū ero. nā p̄ resurrectionē nō ero uobcū
cōsortio infirmitatis humanę.

Quęrens me & sic
dixi iudeis q̄ ego uado uos nō potestis uenire.
& uob dico modo. hoc ē. modo non potestis. iudeis autē
cū dicēt. nō addidit modo. Ut autē aliq̄n̄ me se
quamini moriendo p̄ iustitia. uemendo ad
uitā imortalē. seruate mandata.

Mandatū nouū do uob. ut diligatis inuicem
sic dilexi uos. diligatis inuicem. Homne i uenere
late eum. diliges proximū tuū tanq̄ te ipsū.
Cum. b. dicit. qa innouat obedientē. ista dilec
tio quā dns ut carnali dilectione distingue
ret. addidit sic dilexi uos. Illud mā mandatū q̄ scripsim̄ diligē dm̄ ex toto corde uidet
hic p̄missū. Sz in melligentib. utriusq; inue
nitur in singlis. Qd enī dns dilexit in nob. nō ut
haberem eū. Hebil diligit medue. t egris. nō
salutē q̄ caput reuocare. In hoc
cognoscent oēs qa mei discipli estis. si dilec
tionē habuerint ad inuicē. dlia munera
mea habent & ī mea. Harum scilicet ui
tam. sensū. rationē. fidē. & q̄m caritatē. ī
habent ut cimbala concrepant. & nichil est
p̄dest. hic est fons in quo alienus nō cōsecra
tur. et symon a. cxxvi. c. celxxxvi. b. clxxx.
petrus. Dne q̄ uadis. L. celxxxv.

Respondit ei ihc. Q̄ ego uado ī potes me
modo sequi. sequeris autē postea. Audita dilec
tionis ua qua sequendus est dns. dic petrus
ut seq̄ parat. Dne q̄ uadis. Sz q̄ tuū nouit
docet eū ne p̄sumat. qa ūdū ē indut. ut ue
ra alto. c. celxxxvii. b. clxviii. a. clu.

Time dic. iii. ihc. oēs uos scandalū patiemini
in me in ista nocte. p̄dic. qā passuri sūt eū
passū tuū. nō desperent. Signāt addidit ista
nocte. qa in tenebris scandalizati sūt sic ebri.
Hos uero dicam. eū aplo. nor p̄sentē. dies autē
appropinquat. c. celxxxvii. b. clxxx.

Scriptū ē. p. Percutiam pastorē. & dispergentur
oues gregis. Postq̄ autē resurrexero. p̄cedā
uos in galileā. In zacharia. ppha scriptū est
exp̄sona. ypocē. ad dm̄ patrē pastorē
postulat passionē dni. pat̄ respondet. percutiā
pastorē pcul. eius filius a patre mittitur.
& percutitur. i. carnat. & patre. & dispergun
oues pastore capto. Resurrecto. p̄mittit
ut spes non extinguat̄ consolando. p̄. p̄di
citur. ubi clarificatū resurrectionē indic.
q̄ mesti. locū passionis audierant. c. celxxxvi.

Respondens autē P. clxxx. b. cxxvi.
petrus ait illi. & si oēs scandalizati fue
rint in te. ego nūq̄. scandalizabor. Q̄ reū
patus sū. & carcerē. & in mortē ire. a

Dlia munera mea habent ī me. v. ū me.

Exp. clxxi.

Signanē

J. timr.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

℣. Capitulu. Non turbet̃ cor uru̇m.

Capꝫ clxvi. ⁊ clxvii.

Iam meã p me ponã; ñ est temeritas pet̃ sed ardens affect⁹ erga saluatorẽ. Respondit sibi. anima tua p me ponet̃. Amen dico t̃. quia hac nocte añ q̃ gallus cãtet. t̃ me negabis. Voluntatẽ suã iactabat ifirm⁹ ⁊ ispi cebat ualitudinẽ medic. t̃na pet̃ negatio. si p̃ p̃mũ galli cantũ maper. saltũ uideret. oms Lucas 10 bis. q̃ dixerat añ q̃ gallus cantet eum petrus ter negaturus. Rursũ ⁊ tna negationẽ pegisset antq̃ cantare gallus inciperet. sup fluo narrat; marcus exp̃lens dñi. p̃ q̃ gallus bis uocẽ dederit. t̃ me es negaturus. ꝯ qa ante p̃mũ galli cantũ cepta ẽ illa tertia negatio. ñ antẽ dederit illi tres qñ cõplerẽt. ⁊ qñ cepta eẽt. q̃q̃ in aõ ei añ p̃mũ galli cantũ tota posset intel ligi. Cum⁹ ubi negaturus añ p̃mũ cepta. añ ⁊ aurẽ galli cantũ pacta sit tota illa tna negatio. cũ timore pet̃ añ p̃mũ tota concep ta est; nec obest q̃nus honarũ mr̃ualius tna uoce efficiata sit. cũ or negaturus añ p̃mũ galli cantũ tota p̃sedit. cã magna. s. formi dine ibutũ ẽ cor ei. ut posset dicere. ñ solũ se mel. ⁊ terũ ⁊ cẽto negaturus. Et q̃m uã mehar⁹ ẽ mulierẽ in corde suo q̃ eã uidit ad concupiscendũ. sic petr⁹ tantũ timorem cõcepat in aõ. ut pdurare plecteret usq; ad tertiã dñi negationẽ. Ideo q; tna negatio erat ꝑ depu tanda ẽ in q̃ tne negatiõis sufficiens timor eis imuasit. Ex q̃ tna si p̃ p̃mũ galli cantũ uerb⁹ inciperet negare. nichil tamen contrarietas in eis non q̃ mouere debet. qa tna ne gatio añ p̃mũ galli cantũ cepta ⁊ ꝑ p̃mũ pacta est. tanq̃ si aliqs diceret. hac nocte añ q̃ gallus cantet ad me scribes eplam in q̃ m ter omnino abis. Vtiq; si ea añ omnẽ galli cantũ scri psa finiret. non ideo dicendũ esset falso finisse

Capꝫ clxvi.

Ait illi petrus. etiã si oportuerit me mori tecũ. ñ te negabo. Similit⁹ et oēs discipuli dixer⁹. Amen dico uobis. quia hodie in nocte hac antequam gallus cantet bis. ter me negabis. Ille autem abundantius loquebatur. Etiam si oportuerit me simul commori tibi. non te negabo. Similiter autem et discipuli omnes dixerunt. Tunc dicit illis ihesus. Omnes uos scandalum patiemini in me in nocte ista. Scriptum est enim. Percutiam pastorem. et dispergentur oues gregis. Postquam autem resurexero. præcedam uos in galileam. Respondens autem petrus ait illi. Et si omnes scandalizati fuerint in te. ego nunquam scandalizabor. Ait illi ihesus. Amen dico tibi. quia tu hodie in nocte hac priusquam gallus bis uocem dederit. ter me negabis. Ille autem amplius loquebatur. Etiam si oportuerit me simul tecum mori. non te negabo. Similiter autem et omnes discipuli dixerunt.

Non turbet̃ cor uru̇m. Creditis in dm̃ ⁊ in me credite. In mor̃e tanq̃ boies timerem⁹ ⁊ ideo turbaremur consolat̃ eos. dm̃ etiã se esse. ostendens. Si dicat. Mortẽ metuis huic forme seruus. ñ turbemur qa ds suscitabit illam. In domo patris mei mansiones multe sũt. Verũ tamen q̃nãde fideliores dis tũ erunt qa negarent dñm. S; cũ audiũt de mansiõib; ꝙ ha p̃parandẽ recedit. cerũ p̃ pica la se apud dm̃ mansuros. p̃ meritũ suus q̃d sigant multe mansiones. Alia ẽ enim glã solis. alia lune. alia stellarũ. differt enim stella a stel la in gloria. Pm̃ respondi t̃ q̃ putant ideo dictũ mansiones multas. qa extra regnũ celoꝝ et aliqd ubi manent innocentes bean. q̃ sine baptismo de hac uita migrauer⁹ aut̃ fidei catholice ñ ẽ. Si q̃m̃ dixissem uo bis qa uado parare uob locũ. Et m̃. 1. ñ. Si alicubi ñ in domo patris mei. 1. mansiones essent. dixissem uob. S; quia ꝙ uado uob parare locũ. moriendo. resurgendo. in celos ascendendo. Iterũ uenturus. Si non mansiones multe essent. ap̃ patrẽ dixissem uob. qa uado uob parare locũ. hoc ẽ si non unusq̃sq; ꝑparet sibi mansionẽ ex ꝑpriis opib; dixissem uob. Et ideo ñ est meum uob ⁊ urũ. Iude nichil ꝓfuit parat⁹ locus quẽ suo uitio pdidit. Iusta q̃ sensum. Et illud intelligendũ est qd dictũ est. filius rebelle. Sedere ad dexteram uel a sinistris. ñ ẽ meum dare uob. ⁊ quib; paratũ est a patre meo. Frustra inquit petrus qd in uob uirtũ est. et qd patr⁹ mis parauit dignus uirtutib;.

Et si abiero et ꝑparauero uob locũ iterũ ueniam et accipiã uos ad me ipsum. ut ubi sum ego et uos sitis. ipse est in se ipso. q̃ illi futuri erant ipse. Ipse abiit autem per absentiã carnis latendo. uenit et in iudicio apparendo. ⁊ manet regnando. ut placeam⁹ bene uiuendo. et sic paruꝫ

℣ Euangelium Iohis. Non turbet̃ cor urũ. ⁊ reliqua usq; infinitos.

locus sabiens quidem si ñ relinquens parat qa
subtrahit se a later ut sit fides que ñ ē
de re usa. a ñ est re usa. a inde ē mer tū
fide. Non sē contra qđ dr qđ mansiones
multe sūt. a qđ hoc dicat se uēt̄ ꝓparare lo
cum. hā a ista mansiones iā sūt ꝓdestinate.
a ita ñ sūt pande. a tam pande sūt ꝓpinate.
Sic istud dicū est. qm̄ ppha dicat qa ds fec
que futa sūt fecit ꝑdestinando. factus est
opando. parat g̃ ds m̄ mansiōēs. mansiōib;
pando mansiones. p domū accipit templum
di. de q̃ apls ait. templū di sanctū est. qđ
estis uos. hoc ē ena regnū di. qđ filio tradi
turus ē pat̄. Vii apls. Jnicū. xp̃e. deinde q̃ sūt
ē in ꝑsenia eius. deinde finis cū tradiderit
regnū i. redemptos sanguine suo dō pat̄.
Tunc iustus fulgebit sic sol in regno patris:
Regnū fulgebit in regno. cū regnū uenerit
regnū qđ optam dicentes aduenat regnū
tuū. Jā uocat regnū. s; tunc habebit potes
tatē regnandi. cū audiet uenite benedicti
patris mei. percipite regnū. Jdē q̃ regnū erat
a ñ regnabatur nisi in spe. uenite a regna
te in re. Credentes colligūt meritū. indeq;
reddit̄ ꝓmiss̄ū. desideriū ꝓparatio ē mansi
onis. dñe pater qđ paras nos scit̄ ē. a te nob.
ut sit multitudo mansionū. qđ p diuersita
te meritorū alii plus alii minus participes
simus erimus. Et quo ego uado
scitis a ita scitis. cū xp̃e in eade ꝑsona sit. ds
a ho. secdm hominē uenit ad hoies. a secdm
hominē glificatū re dit ad se dm̄. q̃ est in
patre ueritas. a ueritas de ueritate. Dicit
ei thomas. dñe nescimus q̃ quadis. a quom̄
possumus uiā scire. dicit ei ihc. Ego sum uia.
ueritas. a uita. nemo uenit ad patrē nisi p
me. Verumq; dñs dixerat eos scire. qđ tho
mas dixit nescire. Nescit dns mūs. g̃ sciebant. a ipse ē uia. ueritas. a uita. totum
istud sciebant. Jbat ad ueritatē. a uitam.
i. ad se ipsum. a ad patrem. p se ipsū. Quo
a ineffabili modo q̃ nunq̃ dimisit se ue
nit ad se. decipit impar exemplū. uerūq; ad in
telligendū. Ego quantū attinet ad animum
meū cum hīs sim qđ estis uos. si tacco ap̃ me ipsū. si
si loquor uob qđ intelligatis quodam̄ ad uos
pedo nec me relinq̃. Cum autē tacuero. qđā
modo ad me recedo. a uobecū maneo. si memi
nistis quod audistis. Si hoc potest dici facta.
qđ potest ds dici fact̄. Ego sū inq̃t ueritas. a
uita. Et si dicet. Qm̄ uis ure ego sum uia. Et
uis ure ego sum ueritas. Vbi uis pmanere ego
sum uita. Veritate. om uis homo cupit. sed
illā non inuenit. Ipsa uia ad te uenit. surge
a ambula. Ambula moribus. Aliq̃n bn ambu
lamus ꝑ uiā. currimus. ut q̃dā ñ xp̃iam.
bene currunt. si ñ in uia. Si ñ tenent uiam
quam uis bn ambulent. dolendū ē. Melius ē
in uia claudicare. q̃ ꝑ uiā fortit̄ ābulare.
Si cognouisseus eum a uidistis eū.
Horandū qđ eū aliq̃ cop. scielvam. alii ñ. a
nescientes. arguit dicens. Si cognouisseris
me utiq; a patrem meū cognouisseris. quia
ego sū ueritas in uero patre. Jst autē q̃ filiū
tam noluerunt dixisse intelligit̄. a q̃ ego ua
do scis. a uia scitis. eis dē q̃. subiungit illud.
de patre. Amodo cognoscetis eum. p me cog
nitū. a uidistis inq̃t eū. ppter omnī modam
similitudinē que illi cum patre ē. q̃ fidē
uidebant. Et ad hoc ualet qđ postea philip
po dicit̄. Qui uidet me uidet a patrem. ñ
qđ ipse sit pat̄ a filius. ut dicunt sabellia
ni pat̄ passian. Sūt tā simile sint pat̄ a
filius. ut q̃ unū nouit. ambos nouit. Solem
enī de simillimis duobus ita q̃ uidentibus
unū. a uolentibus nosse alterū. Videtis illū.
uidistis illū. Et qui uidet filiū oculis cordis.
uidet a patrē ei simillimū. Videatis ih q̃
simillimū filiū. s; monendi erāt ut tale ena
patrē intelligerēt. a ñ dissimilem. Vtraq; su
ma similitudo ē inter summā ueritatē. a summe
uenerē. inter summā sapientiā. a summe sapiēdē.
hoc est inter filiū a patrē. Et enī ds pat̄ ueri
tate q̃ genuit. uera x. sapia q̃ genuit sapiēt.

seiebant
scientem
ebant

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Dicit ei philipp⁹. Dñe ostende nob patrem. & sufficit nob. Dicit ei ihc. Tanto tẽpore uo biscum sũ. & non cognouistis me. Philippe qui uidet me: uidet & patrẽ. Quom tu dicis ostende nob patrem. Non creditis qa ego in patre. & pat in me est. Uerba q ego loquor uob. a me ipso nõ loquor. Pat autẽ in me manens ipse facit opa. Credite mihi qa ego in patre. & pat in me est. Alioq, ppter opa ipsa credite. Amen amen dico uob. q credit in me opa que ego facio & ipse faciet. & maiora horũ faciet. qa ego ad patrẽ uado. Et quodcũq; petieritis in nomine meo hoc faciam. ut glorificetur pat in filio. Si quid petieritis me in nomine meo hoc faciam. Si diligitis me: mandata mea seruate. Et ego rogabo patrẽ. & aliũ paraclitũ dabit uobis ut maneat uobiscũ in ẽternũ. Spm ueritatis q mundus nõ potest accipere. qa non uidet eum. nec scit eum. Uos autẽ cognoscetis eũ. qa apud uos manebit. & in uob erit. Qui habet mandata mea & seruat ea. ille est qui diligit me. Qui aut diligit me: mandata mea seruabit. Et pat meus diliget eum. & ad eum ueniemus. & mansionem apud eum faciemus. Qui non diligit me: sermones meos non seruat. Et sermo quem audistis non est meus: sed eius qui misit me patris. Hec locutus sum uob apud uos manens. Paraclitus aut spiritus scõs quem mittet pat in nomine meo. ille uos docebit omnia. & suggeret uob omnia quecũq; dixero uob. Pacem relinquo uob. pacem meam do uob. non quomodo mundus dat ego do uob. Non turbetur cor uestrum neq; formidet. Audistis quia ego dixi uob. Uado & uenio ad uos. Si diligeretis me: gauderetis utique quia uado ad patrem. quia pater maior me est. Et nunc dixi uob priusquam fiat: ut cum factum fuerit credatis. Non multa loquar uobiscum. Uenit enim princeps mundi huius. & in me non habet quicquam. Sed ut cognoscat mundus quia diligo patrem. & sicut mandatum dedit mihi pater sic facio. Surgite eamus hinc. Ego sum uitis uera. & pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non ferentem fructum tollet eum. & omnem qui fructum affert purgabit eum ut fructum plus afferat. Iam uos mundi estis propter sermonem quem locutus sum uob. Manete in me. & ego in uob. Sicut palmes non potest fructum ferre a semetipso nisi manserit in uite. sic nec uos nisi in me manseritis. Ego sum uitis uos palmites. Qui manet in me. & ego in eo. hic fert fructum multum. quia sine me nichil potestis facere. Si quis in me non manserit. mittetur foras sicut palmes. & arescet. & colligent eum & in ignem mittent. & ardet. Si manseritis in me. & uerba mea in uob manserint. quodcũq; uolueritis petetis. & fiet uob. In hoc clarificatus est pater meus. ut fructum plurimum afferatis. & efficiamini mei discipuli. Sicut dilexit me pater. & ego dilexi uos. Manete in dilectione mea. Si mandata mea seruaueritis. sicut & ego patris mei mandata seruaui. & manco in eius dilectione. Hec locutus sum uob. ut gaudium meum in uob sit. & gaudium uestrum impleatur. Hoc est mandatum meum. ut diligatis inuicem sicut dilexi uos. Maiorem hac dilectionem nemo habet. ut animam suam quis ponat quis pro amicis suis. Uos amici mei estis. si feceritis que ego precipio uob. Iam non dicam uos seruos. quia seruus nescit quid faciat dominus eius. Uos autem dixi amicos. quia omnia quecũq; audiui a patre meo nota feci uob. Non uos me elegistis. sed ego elegi uos. & posui uos ut eatis & fructum afferatis. & fructus uester maneat. ut quodcũq; petieritis patrem in nomine meo det uob. Hec mando uob. ut diligatis inuicem. Si mundus uos odit. scitote quia me priorem uobis odio habuit. Si de mundo fuissetis: mundus quod suum erat diligeret. Quia autem de mundo non estis. sed ego elegi uos de mundo. propterea odit uos mundus. Memores estote uerbi mei quod ego dixi uob. Non est seruus maior domino suo. Si me persecuti sunt. & uos persequentur. Si sermonem meum seruauerunt. & uestrum seruabunt. Sed hec omnia facient uob propter nomen meum. quia nesciunt eum qui misit me. Si non uenissem & locutus fuissem eis. peccatum non haberent. Nunc autem excusationem non habent de peccato suo. Qui me odit. & patrem meum odit. Si opera non fecissem in eis que nemo alius fecit. peccatum non haberent. Nunc autem & uiderunt. & oderunt & me & patrem meum. Sed ut adimpleatur sermo qui in lege eorum scriptus est. quia odio habuerunt me gratis. Quem ego mittam uob a patre. spiritum ueritatis qui a patre procedit. ille testimonium perhibebit de me. Et uos testimonium perhibebitis. quia ab initio mecum estis. Hec locutus sum uob. ut non scandalizemini. Absque synagogis facient uos. Sed uenit hora ut omnis qui interficit uos. arbitretur obsequium se prestare deo. Et hec facient uob quia non nouerunt patrem neque me. Sed hec locutus sum uob. ut cum uenerit hora eorum reminiscamini quia ego dixi uob. Hec autem uob ab initio non dixi. quia uobiscum eram. Et nunc uado ad eum qui me misit. & nemo ex uobis interrogat me. Quo uadis. Sed quia hec locutus sum uob. tristitia impleuit cor uestrum. Sed ego ueritatem dico uob. expedit uob ut ego uadam. Si enim non abiero. paraclitus non ueniet ad uos. Si autem abiero. mittam eum ad uos. Et cum uenerit ille. arguet mundum de peccato. & de iustitia. & de iudicio. De peccato quidem. quia non credunt in me. De iustitia autem. quia ad patrem uado. & iam non uidebitis me. De iudicio uero. quia princeps huius mundi iam iudicatus est. Adhuc multa habeo uobis dicere. sed non potestis portare modo. Cum autem uenerit ille spiritus ueritatis. docebit uos omnem ueritatem. Non enim loquetur a semetipso. sed quecũq; audiet loquetur. & quecũq; uentura sunt annuntiabit uob. Ille me clarificabit. quia de meo accipiet. & annuntiabit uob. Omnia quecũq; habet pater. mea sunt. Propterea dixi quia de meo accipiet. & annuntiabit uob. Modicum & iam non uidebitis me. & iterum modicum & uidebitis me. quia uado ad patrem. Dixerunt ergo ex discipulis eius ad alterutrum. Quid est hoc quod dicit nob modicum & non uidebitis me. & iterum modicum & uidebitis me. & quia uado ad patrem. Dicebant ergo. Quid est hoc quod dicit modicum. Nescimus quid loquitur. Cognouit autem ihc quia uolebant eum interrogare. & dixit eis. De hoc quesistis inter uos quia dixi. Modicum & non uidebitis me. & iterum modicum & uidebitis me. Amen amen dico uob. quia plorabitis & flebitis uos. mundus autem gaudebit. Uos autem contristabimini. sed tristitia uestra uertetur in gaudium. Mulier cum parit tristitiam habet. quia uenit hora eius. Cum autem genuerit puerum. iam non meminit pressure propter gaudium. quia natus est homo in mundum. Et uos igitur nunc quidem tristitiam habetis. Iterum autem uidebo uos. & gaudebit cor uestrum. & gaudium uestrum nemo tollet a uobis. Et in illo die me non rogabitis quicquam. Amen amen dico uob. si quid petieritis patrem in nomine meo dabit uob. Usque modo non petistis quicquam in nomine meo. Petite & accipietis. ut gaudium uestrum sit plenum. Hec in prouerbiis locutus sum uob. Uenit hora cum iam non in prouerbiis loquar uob. sed palam de patre annuntiabo uob. In illo die in nomine meo petetis. & non dico uob quia ego rogabo patrem de uobis. Ipse enim pater amat uos. quia uos me amastis. & credidistis quia ego a deo exiui. Exiui a patre. & ueni in mundum. Iterum relinquo mundum. & uado ad patrem. Dicunt ei discipuli eius. Ecce nunc palam loqueris. & prouerbium nullum dicis. Nunc scimus quia scis omnia. & non opus est tibi ut quis te interroget. In hoc credimus quia a deo existi. Respondit eis ihc. Modo creditis. Ecce uenit hora. & iam uenit. ut dispergamini unusquisque in sua. & me solum relinquatis. & non sum solus. quia pater mecum est. Hec locutus sum uob. ut in me pacem habeatis. In mundo pressuram habebitis. sed confidite. ego uici mundum.

Gray Scale 0 1 2 3 4

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

QUARTUS. Sco die pentecostes. Dps dnus ns.
VI. Capitulum. Siquis diligit me sermonem meu

ſ; dona ei? Hã diuisiones donationũ ſũ. id aũt
ſpe quando? in ptã aduocat? Et de ꝙ dicit ẽ
aduocatũ habemus ad patrẽ ihm xpm q; pro
nobis rogat obediẽtã repſentando. Qd ũ
hoc loco dilectores mundi dr̃ habemes ſed
ſpm ueritatis. Qcq; ſub rõne ẽ uanitas est.
Spe aũt ueritatis. i. amor icõmutabil' dei
us apud ſeſ manebit. ita qõ in illis erit ad
cognoscendum. ad pmanendũ. Quãm? enĩ
dauid in firmitate ſu perat? ẽminaliꝰ pec
auit. ſane cũ cõgnouisset ꝓmittũ ſibi esse ex ſemine
tu dilexit. ꝙ for? ſan xpm in fundamẽto ha
buit. i. sic dilexit. qõ ſi opꝰ fuisset daret ei
pmũ pmittẽs ſe mꝛ fici. q; dñm negaret. li
cet ad tempus ei? in aliquo cõmẽ peret.
Sci cũ peccãt lapſ ẽ motus ſi caulsus. cadat
iustus. labat? iustus. resurgat iust? melior
erit. Scis enĩ omia cooperant? in bonũ.

Non relinq; uos orphanos. uenã ad uos. h
ideo adiect. ne putare t ſpm mittẽ ſine
ſe. Orphani pupilli fr̃. ſ; illud gr̃ũ. h latinũ.
Vñ in ps. tibi legimus. pupillo tu eris adiu
tor. ꝙ ſ; hr̃ orphano. Adhuc modi
cũ ẽ. & mundꝰ me ñ non uidebit. q? mundus q; modo
uidet oculis carnis. p? modicũ ñ uidebit. qa
post resurrectionẽ nolunt demõstrare
carnẽ ſuã ñ ſiuſ; tot? temp? modicũ est.
q; finito auferet impi? ne uideat q; am di
q; uidebit iust?. Modicũ aũt dixit. qa quod
ꝓxũ uidet hõib; breuissimũ est. ꝛ. Vos
aũt uidebitis me. qa ego uiuo & uos uiuetis.
Qa ipſi? mox futuri futura resurrectio.
posuit ubi ꝑfecti spiritꝰ cũ illoꝝ differẽ i
finẽ. aut uiuetis. & tunc qñ uiuẽt manifeste
cognoscent ea que ñ credunt. In illo
die uos cognoscetis. qa ego sum in patre meo.
& uos in me. & ego in uob. Qui habet man
data mea & seruat ea. ille est. q; diligit me.
Q? habet in memoria & seruat i uita. qui
habet audiendo & seruat faciendo. ipſe dil
igit me. P bano dilectionis exhibitio ẽ opis.
cũ uobis in epla. Q? dicit qa diligo dñm. &

mandata ei? ſi custodit. ñ dixit est. a. cxxxv.
Qui aũt diligit me. diligetur a patre meo. Et ego dilig
eum. & manifestabo ei me ipſũ. h ũ ad h
diligẽ ut ꝺam? ẽ. ad hoc diliget ũ ut deam?
& hec uisio erit merces fidei. a. cxxxv. In die pent?
Dicit ei Judas ũ ille scariothes. dr̃ q? fac
tum ẽ. qa nobis manifestaturus es ꝛ ipſũ. & ꝛ
non
mundo. Respondit ihc & dixit ei. Si quis
diligit me. sermonẽ meũ seruabit. & pat
mis diliget eũ. & ad eũ uenieml & mansionẽ
apud eũ faciem? Q ñ diligit me. sermones
meos ñ seruat. Judas iste ẽ cui epla mr̃ sc̃ipta
canonicas legit. & dñs respondet. qa p dilec
tionẽ discernit gr̃ sc̃i. & ñ sc̃a. Caritas in fac
unanimes in domo. mq; facit pat & filius
mansionẽ. q; donat. & ipsa dilectionẽ. Erit
itaq; mõna gla. uisio & mansio. ñ cõsitoria.
ſ; eẽna. & h erit manifestatio de q; ille queſi
erat. Veniet dñs ad hoiẽ. dũ ho uenit ad dñm.
Venit ho ẽndendo. obediendo. intuendo. cap
iendo. dñs uenit subueniendo. illumiãdo.
implendo. Veritatẽ in q; fidã. cor da uenit.
& mansionẽ ibi ſi fac. qua p cõpunctionẽ
di respectũ peccatoꝝ ſ; in temptatione de
ficiunt. a. cxxxi. Sermonẽ quẽ audistis ñ est mei. ſ; ei
qui misit me patris. hr̃ est filii minor patre.
ſ; non est a seipso. nec istud est contrarium
ad hoc qd dixit. q; non diligit me. sermones me
os ſi seruat. & fortasse ꝓpter aliq; distinctionẽ
pl'aliꝰ dixit sermones. hic aũ sermonem
dixit esse patris ubi ꝙ erat in pncipio.
Hec locutus sũ uob aũ uos manens. adhuc
manens corporali ꝑsentia cito uob auferenda.
dixit. h de spuali mansione. illa in ẽtnum
beatificat liberatos. h in tẽpore unitas illos
mundos. a. cxxxii.
Paracletus aũt spũs. ſ. quẽ mittet pat in
nomine meo. ille uos docebit omia & sug
geret uob oĩa. quecũq; dixero uob. In nose
meo. i. in notitia mei. uidelicet confitentiũ

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

me: mittet pat̄ spm̄. vt rat̄ sit̄ nomine meo .i. glificatione mea in dilectos filios: mes. vt in nomine meo .i. in noīe ecclie. q̄a unus ds sumus ego & pat̄ & spūs scūs; ut docet. s. docet pat̄ & filius. q̄n̄ tm̄ as est. oportebat sin gulas singulariter psonas. sanctus ihēs tractare aduocat̄ quia q̄s repleuit gr̄a omnes facit ēē paracletos. dicit. spūs postulat. p nob gemitib; inenarrabilib; Non ut minor postulat. q̄ nos ad postulandū inflāmat. s. ihūs aduocat̄ consolator: qua dū penitentib; uenia ꝑparat. a ethica nūc̄ leuat. Q̄r dicit suggere aliq̄n dr̄ sub ministrare. ut hic. si q̄s nob scīa abimo inferat. q. ab occulto aug. non hr̄. suggerit uob oīa. q. cōmemorabit uos oīa. & ita exponit. melligē debem⁹ q̄s mihi si obliuisci salubrimos monitus ad gr̄am prone. q. nos cōmemorat spūs scūs. Pacē meā do uob. pacē relinq̄ uob. hanc ad patrē ihesu ribus relinq̄. puenientib; do. hē q̄s apud ꝑ plā legim⁹ pacē sup pacē. pacē nob reli qt̄ in hoc scīo. qua hostē unicam⁹. q. inuicē nos diligam⁹. pacē sua nob dabit in futuro. q̄n̄ fine hoste & fine dissensiōe regnabim⁹. pacē reliqt̄ nob ne de occultis iudicemus. pacē sua dabit nob. cū manifestabit cognitā onē cordis. ꝑ fr̄m. qui fecit utq; unum. Si q̄r non addidit mea dicens relinquo. sic ubi aut dō. Q̄d si pacē sua uoluit mitti qualem ipse hr̄e in q̄ nulla repugnātia est. pacē aut quā nob reliqt̄ sine peccato est. unde dicim⁹ dimitte nob debita nr̄a. non est. g. pax hr̄e plena. q̄a. s. melioribus hominē legi dr̄i condelectamur. s. iudeam aliā legē in mēbris nr̄is repugnantē legi mētis nr̄e. Iterumq; pacē inuicē habem⁹ diligētes nos. s. nec ipsa pax plena ē. q̄a cogitationes nr̄as inuicē non iudicam⁹. & quedā de nobis q̄ sūt in nob. ut in melius inuicē uel in deteri⁹ opinam̄. Hec ignoro hoc sic accipi posse ut repertio iudeat. & mea ꝑ fiducia audiat. q̄ui dus aut. i. hoiēs qui diligunt mundū ꝑ pre rea dant. s. pacē ut sine intellectu firmanē. s. mundo. & q̄n̄ iubis dant pacē ut n̄ eos ꝑ sequant. n̄ est uera pax. q̄a corda dissimu ta sūt. Non turbetur cor ur̄m neq; formidet. dubitus q̄a ego dixi uob. na do & uemo ad uos. Q̄a pacē do ut unū cor sint sū habeant. ne turbemini de eo quod dixi uado. q̄si pastoris absentia gregē lup⁹ muadat. & si a nob corpore uado ut homo. maneo ꝑsens ꝑ id. quod ds sū. Obiciunt nob arriani di filiū esse creaturā. ex dic tis salomonis dicentis. ds creauit me. in p̄n cipio uiarū suarū p̄ q̄ rerū facta. de humanitate dictū est. creauit me i meo uiarū suarū .i. ut inceptū uiarū & opum eius p eiūdem demonstrarē. Subsequens aut̄ diuinitatē commendat. ante scēm fin dauit me. q. d. est dicē añ oīa ꝑtia genuit me. hr̄ dicunt. Q̄r carnē q̄ cātam ē non negas. cū diuinitate adorat. ꝑ prēa q̄a na diuinitas unita ē ut dī filius & ds sit & ho. Deinq; si hominē sequatis a deo. numq̄ a ser mo. uelut si q̄s purpuram aut diadema re gale inuenat. nūq̄d adorabit. cū ū rex fuit. ei indutus periculū mortis incurrat. q. ea cū rege contēpserit carnē unitā diuinitati. penā ei⁹ mortis patiet. Si diligeretis me gauderetis utiq; q̄a ad patrem uado. q̄a pat̄ maior me est, formā serui. puer. xp̄s etiā parentib; sūis minor erat. Gauderent utiq; quia humane naturę gratulandū est. que leuat̄ ad dexteram patris in quo ide ds ꝑ ipsum cetera. Et nūc dixi uob ꝑ q̄. fiat ut cū factū fuerit credatis. ꝑ dixit se ire ad patrē. & hu post mortem ihesu erant eum uiuentē. & ad patrem ascendentē. Q̄ inde cōturi erant q̄d filius dī esset. q̄ hoc potuit nā fides ē rerū que creduntur & si uidentur. Crediturī utiq; erant filiū dī. non noua fide q̄a & ꝑ cruciatū. s. aucta fide & refecta. q̄a & mortē dicet pa tua erat. & cū moreret penē iam nulla.

λ deo eam arriani

Salomo

ꝑ ggerer. cū suggē & soleat minoris ꝑ una.

ꝑ gm̄ mundū dat ego uobis.

λ

dorum Signus crepsi adorat

Satis

Iam ñ multa loquar uobcū. Venit enim p̄nceps mundi hui⁹. & in me non habet quicq̄. P̄nceps peccatoꝝ ñ natarū. uenit accepta licentia a deo. ut me traderet in manꝰ iudeoꝝ. & ego sponte sequor. cū in me ñ hāt quicq̄. quō ad se pertinet. Notum sit dñs habē quod pōssit. pauper uenit ne haberet diabolus quō auferret. P̄nceps mundi huius. diabolus. mūdus mundi amatores. Vñ sēptū est. Qui uoluit amicꝰ esse sēli ipse inimicus dei constituetur.

Sed ut cognoscat mundus quia diligo patrem. & sicut mandatū dedit mihi pater sic facio. Et subiecit. Surgite eamus hinc. Quasi diceret. Cur moreris si ñ habes peccatū. Quia pater mandauit. Notandū sane quia pater tradidit filiū. filius semetipsum discipulis magistrū. diabolus saluatorē iudei regi suo gentibus & cruci. Ecce opus cōmune. uolumtas autē diuisa. I. celsa. CLVII.

Et dixit eis. Cum misi uos sine sacculo. & pera. & calciamentis numquid aliquid defuit uobis. At illi dixerunt. Nichil. Dixit ergo eis. Sed nunc qui habet sacculū. tollat similiter & peram. & qui ñ habet gladium. uendat tunicā suā & emat. Informat dñs discipulos ad discretionē uirtutū. Matre tenēda ut alia sit uiuendi regula tpe persecutionis. alia tpe pacis. Sed namq; uirtutes sēp tenende. ut mīa. humilitas. castitas. fides. spes. caritas. sed alie p tpa. loca. q; mutande. ut fames. sitis. uigilie. orationes. labor. operandi & docēdi. Quas sicut semp putauit ex sēptiformi dono sancti spūs. ñ in se carū fructu p̄buit. sic & nota incurreret stultitie. Magistra itaq; uirtutū ut insinuaret discretionē. p̄cepit discipulis ad p̄dicandū missis. ne quid in uia tollerent. sic de euangelio uiuerent tpi. uero persecutionis decreuit pecuniam uictui necessariā tollē. donec tpis euangelii redirent in pristina persecutione. Nob autē uerum agentibus. p regiones i hospitales licet uiuanda plura portare. q̄ domi habere. Vñ dñs hic. & ñ habet gladiū. iubet ut emat. & legentes sciant dño non deesse facultatē resistendi. si amorē pos⁹ in mē patiendi. In q̄ ostenditur bene fic a uirtus saluatoris. ut cui auricula seruus amputaretur. ipse tacitus sanaret. & inimica p sequentes cum ad fidē amonerent. Gladius uero spūalis. ut uendas patrimoniū & emas uerbū quo nuda mētis penetralia uestiuntur. est enim gladius passionis ut exuas corpus & immolare carnis seruitus emat tibi corona martyrii. I. celsa. CLXXVI.

Duo autē uobis quidem adhuc hoc quod scriptū est oportet impleri in me. & quod cū iniquis deputatus sum. etenim ea que sunt de me finem habent. Causas passionē dñi describens. inter cetera posuit quod cum iniquis deputatus est. Rationes uniuscuiusq; finem habet dicit p̄dicta de me. impletionem. qua mox desensurus erat ad inferos ut suos reuocaret ad superos. ut ratio aliud p̄pliam ei de causa tradere. Cuius in sanguine testamenti tui emisisti uinctos tuos de lacu. in quo ñ est aqua. I. celsa. VIII.

Ait illi dixerunt. dñe. ecce gladii duo hic. At ille dixit eis. Sanis. Duo gladii sufficiunt ad testimonium sponte passi saluatoris. Vnus quidem amputatur auricula. in cuius sanatione uirtus dñi declarat. Alter quidem neque euaginari ostenderat apostolos ñ ymmisos facere contra quod possent p magistri defensione. Duo gladii. p. unitē unitatem noui. ac ueteris. Vtriusq; testamenti doctrina munerat. A. celsa.

Surgite eamus hinc. Adhuc discumbente discipulis loquebatur eam dixit. ad locū unde traditus erat ad mortē. O. celsa. VI. CLVII.

Et hymno dicto. exiit secundum consuetudinē in montē oliueti. De hymno aut psalmista. Edent pauperes & saturabuntur & laudabunt dñm. Qui consuetudo fuit montē oliueti frequentare. referunt lucas. & iohannes. capitaque; traditus a discipulo consueti secessus loci. adire. q̄ facillime repiri posset. In monte oliueti tenetur ibi. & inde ascendit ad celos. unde uigilam. & oram. & ligam. nec repetam in terra. Pulchre discipulos sanguinis & corporis sui missi imbutos hymno dicto in montē

Amb.

Amb.

Amb.

A.

J.B. Amb.

Iacob elyeri. Sacerdotes. Ieuo Zebedei

ut scriam quia in ascendam ad eos

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

In natale scōr. Johannis. & Paul. Mulier tribulando. liber

vi. capitulū. Ego sum uitis uera. & pat̄

Ihs dicit ego sū uitis. & rel̄q.

de scis.

a

aluerit oluuarū. ut omīs in morte ipsi⁹ baptiza
tos altissimo sci. f. cīmare confirmandos ēe de
uer eis. elvu. a cxxxu. Signeo.
Ego sim uitis uera. & pat̄ mis agricola ē. Seduc̄
caput gelie. & discipl̄os membra. Vnī⁹ nature
sē uitis & palmes, ppt̄ qđ facer ē ho ut mām
naturā haberet. dr̄ addidit uera. cū p similu
tudinē uitis. ut lea agnus. & ū p. ppeccatem?
Qa ab illa uite se diserē cui dr̄. Os m comūsa
es m amaritudine uitis alliene. ħ fuit uera
uitis que spinas reddidit. p uuis. Vitis. xpc
secūm hoc qđ ait pat̄ maior ē. ſ. secūm hoc
qđ ait ego & pat̄ unū sum⁹. ē ipse agricola est.
ħ extinsecus opando. ſ. minsecus plando. ut
ait apls. mēmīū. Neq; q̄ plantat ē aliq̄d
neq; q̄ rigat. ſ. mementū dat ds.

Omnē palmitē in me ñ ferentē fructum
tollet eū. & omnē qui fert fructū purga
bit eū. ut fructū plus afferat. dūro mūdio
res. tamo fructuosiores esse undat ds munda
ta corda. spūm carnalis apl⁹ infundendo.
Q̄ uero in uite plantati fuerē ſ. aduersē.
qui scīt in ecclia fide hērent. nec tamē arri
tate pinguescūt. excedentē ad ignē.
Jam uos mundi estis. ppt̄ sermonē quem
locutus sum uob. dr̄ ħ aut. ppt̄ baptismū
quo ablui estis. ſ. ppt̄ sermonē mīs. qa. & ē
aqua uerbū mundat. Sine ubo ñ est. nisi
aqua. decedit. & fit sacramētū. hīē qñ pedes ſ.
lauit dr̄. Q̄ totus ē ħ indiget ut lauet. sed
ē mundus totus. vñ tanta unis aque. ut
corp̄ tangat. & cor lauet. ñ faciente ubo.
ħ qua dr̄. ſ. qua cōtrit⁹ corde ens credit
ad iustica. ore aut cōfessio fit ad salutē.
Manete in me. & ego in uob. Sic palmes ñ
pot̄ ferre fructum a sē met ipso nisi mane
rit in uite. sic nec uos nisi in me man
seritis. Vox bereticorū est. qđ ho ex seipso
faciat iustica. Ss uera sunt que dicit.
Ego sum uitis. uos palmites. q̄ manet in me.
& ego in eo. hic fert fructū multū. qa sine
me mihi potestis facē. Non aut parū. sed
mlt̄. qa nec parū. nec multū. possum⁹ sine illo.
Manem⁹ in eo fide. & obedientia p̄seuerando
& ipse in nob. & uelle & pficē. ac p̄seuerantā
dando. Nisi in me ñ manserit. mittet
foras sicē palmes. & arescet. & colligent eū. & in
ignē mittent. & ardet. Lignum si ramo sit. &
temptibilior. si in uite ñ p̄manserit. quāto
gliosior. si manserit. vñ ezechiel. ps. nullū
agricolarū usib⁹ p̄sit. nullū fabrilib⁹ op̄ib⁹ depu
tant. vnū e duob⁹ palmis congruentius ut
ris aut ignis. Ut. g. in igne ñ sit. ex humore
uitis fructificet. a. cxxxu. & cxxxi. & cxxxv.

Si manserit⁹ in me. & uba mea in uob
manserit. qđcūq; uoluerit⁹ petent. & fier
uob. Verba dī tunc dicunt⁹ manē in nob. qñ
facim⁹ qđ p̄cipit. & diligim⁹ qđ p̄mittit.
Q̄ aut̄ uba tangit. p memoriā. & ñ cohereat
illis p obedientiā. ñ sit ei in vtia. ſ. damp
nationis testimoniū. Si petim⁹. & ñ fit. ñ
recte petim⁹. qa ñ pertinet mansio dñi. nec
qđ habēt uerba que in nob. ſ. qđ ūe cupidi
tas. & infirmitas carnis. In quibus est manem⁹
in xpo. ñ possum⁹ uelle mīs qđ ē salutis.
ħ hoc clarificatus ē pat̄ mis. a. cxxxiii.
ut fructū plurimū afferatis. & efficiamini
mei discipli. In hoc glā ē di pat̄. totū ut bonē
tis. qđ ego p gram̄ ei⁹ sim. xpi discipl⁹. & in eo
manens fructificēt. p p̄dicationē & passionē
cū illo. dr̄ apls. Ipse op̄ sum⁹ in xpo creati.
Sive clarificatus sive clarificamini dicat̄ ex
uno uerbo greco. qđ est. dgraīe. Christianū est
utrumq;. .agnu.
Sicut dilexit
me pat̄. & ego dilexi uos. manete in dilectione
mea. Id est. p̄seuerate in gra mea. Ecce unde
plurim⁹ fructus. unde dicet ex dilectione. Ss
unde dilectio. qa p̄ dilexit nos. ħ gratuitā
naturę ostendit mīę. & sic. sicut est pat̄. & fi
lius. ſ. gratia. q̄ mediator ē homo xpc. Ihc et
ator dī. & hominū. ñ in q̄nū ē ds. ſ. i q̄nū
ē ho. vñ illud. & ihc proficiebat sapia. & c. & g.
ap̄ dīm. & hominēs. Sensus g. est. Sicut p mea
fabilem gram̄ pat̄ dilexit me hominē. & nos

Sanctus Ioh. vi.

Aqua.

Gray Scale
0 1 2 3 4

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

in me. ita ego dilexi vos. manete ꝯ in dilectione
mea. qua dilexi vos. Si pcepta
mea seruaueritis. manebitis in dilectione
mea. sicuti ego patris mei pcepta seruaui & maneo in ea dilectione. p hoc ostendo
dilexi ego vos. ꝯ. quia si ea obediens usq; ad crucem
Hec locutus sū vob ut gaudiū meū in
vob sit & gaudiū ut in ipm plenū. Gaudiū de
vob ds pstitit & pdet in aut. sēp & plenū.
Gaudiū ut in mchoat in fide renascentiū. in
plenū aut in pmo resurgentiū.
Hoc est pceptū meū ut diligatis inuicem
sicut dilexi vos ut & ipi diligatis nos xpc. in ut eam eo
regnarem. & ut dim habeam. nos diligamus
siue dicat pceptū. siue mandatū. ex uno greco
qd & entole. ut ita q; intpretat. Iam hāc sententiā
dixerat ubi aut. mandatū nouū do vob ut dil
gatis inuicē & repetito ita & cōmendato.
Maiorē hac dilectionē ꝯ. ceu
nemo habet ut aiam suā qs ponat p amicis
suis. Dilectionē uocat hic pbationē dilectionis.
i. exhibitionē operis. cū differens nomē de causa ad
effectum. Equidē multū mai arguūtū & dilec
tionis q. ponē aiam p amicis. Consequēs & ut
quēadmodū xpc aiam suā p nob posuit. sic & ego nos aiam p fribus ponam. Hinc est qd legit. Ppubus
salomonis. Si sederis cenare ad mēsā potentis
considera diligenter q apponunt tibi. & sic
mitte manū tuā. sciens qm talia oportet te
pparare. Offensa potentis & uīs sumit corpus
& sanguis dni. Sedet humiliter accedē. considerando apposita intelligē & tanta gratia cogita
re. Mittē manū & scire q oporteat pparari &
qa debemus aiam p fribus ponē. sicut xpc aiam
p nob posuit. hinc etiā ait petrus apls. Xpc p
nob passus est. relinquens nob exemplū ut
sequamini. u. cuius. hoc est in ezechiele ugx sup firma
mētū sonant. que alas extensas tenent inclina
bant. Habes. hoc est pceptum meum ut diligatis
inuicem. & cetera usq; in finem.

re. Si essent martyres non habuissent exemplū
mortis xpi in morte sua. tantū facere potuissent
sent qd plus aliqs p dō se facē posse nullatenus
existimarēt. & ido tanta humilitas in eis erat.
Si audiunt uocē sup firmamētū. audiunt scil.
xpm. qa ita in manu sua habebat unitas
tumeliarū. qua passus. ut eligim plebis. Vi
dent etiā qa ex voluntate misericordi non
necessitate nature mortalitatis. ipse eis solus
mortis & uoluntate. alii omīs necessitate. qd
aut passio sua pcedēs difficilior fuit. ide p
terrenā restatur. dicens. O uos omīs q trānsitis
p uiā. attendite si & dolor sicut dolor meus. huic
& passioni comūta. martyrii cōparata. minoris
esse iudebunt. & ideo nullus in passione illi
se poterit cōparare. Et hoc ideo factū est. con
stat. ut ostenderet. qnta dilectionē magis accederet
ueniat ita q filius dei ut hominē a peccō liberaret. & sua illi dilectionē infunderet. Ibi aut sic
hominē q assumpsit pariter offerendo. both am
& quasi pariter. p hoc hominē dando. hinc ꝯ ita
causa marnationis. & de pbendit q & apls ad
romanos. & xpc in euglio docuerit.
Vos amici mei estis. si feceritis que ego pcipio
vob. Iā ñ dicā vos seruos. qa seruus nescit qd
faciat dns ei. Seruus pcaritatē sit bonā. &
ita bonā seruitutē & amicē. Sicut duo genera mortis. ita duo
seruitutes. sicut timor. q pfecta caritas foras
mittit. & alterū timor castus pmanēs in scm
scli. Vtrūq; inuenit apls. & seruitutē & timorē.
q ñ & in caritate dicens. ñ ens accepistis spm
seruitutis. uerū in timore. de timore casto
dixē. nolo aliq sapē time. de seruitute non
aliqa dictū est. Iā ñ dicā vos seruos. de altera
seruitute dicē alibi. Euge serue bone intra in
gaudiū dñi tui. & seruus sim. & ñ seruus. Ser
uus bonus. ñ seruus talis. qui ille de q dictū est.
Seruus ñ manet in domo in ēternū.
Vos aut dixi amicos. qa oīa quecq; audiui
a patre meo nota feci vob. ñ non & confirmum
ad hoc qd alibi dicē. Multa habeo vob dicere.
sed ñ potestis portare modo. qa pterquam

mhoīe hīet ut &
ho ad sū dilectiōn

In natale scor Alexandri & Eventi. Clamauerunt. Liber
vm. capitulū. hec mando vobis ut diligatis inuicē.

positum p fructu ut ille. fodere unt manus meas & pedes meos. dinumerare unt omnia ossa mea. Ipsi autē uident & considerant me. diuiserunt sibi uestimenta mea & super uestem meam miserunt sortem. Tu autē domine ne elongaueris auxilium tuum a me. ad defensionem meam aspice. Eripe a framea animam meam. & de manu canis unicam meam. Saluum me fac ex ore leonis. & a cornibus unicornium humilitatem meam. Narrabo nomen tuum fratribus meis. in medio ecclie laudabo te. Qui timetis dominum laudate eum. uniuersum semen iacob clarificate eum. Timeat eum omne semen israel. quia non sprevit neque despexit deprecationem pauperis. nec auertit faciem suam a me. & cum clamarem exaudiuit me. Apud te laus mea in ecclia magna. Vota mea reddam in conspectu timentium eum. Edent pauperes & saturabuntur. & laudabunt dominum qui requirunt eum. Viuent corda eorum in seculum seculi. Recordabuntur & conuertentur ad dominum uniuersi fines terre. Et adorabunt in conspectu eius uniuerse familie gentium. Quoniam domini est regnum. & ipse dominabitur gentium. Manducauerunt & adorauerunt omnes pingues terre. In conspectu eius cadent omnes qui descendunt in terram. & anima mea illi uiuet. Et semen meum seruiet illi. Annunciabitur domino generatio uentura. & annunciabunt celi iustitiam eius populo qui nascetur quem fecit dominus. Dominus regit me. & nichil mihi deerit. In loco pascue ibi me collocauit. Super aquam refectionis educauit me. Animam meam conuertit. deduxit me super semitas iustitie propter nomen suum. Nam & si ambulauero in medio umbre mortis. non timebo mala. quoniam tu mecum es. Virga tua & baculus tuus ipsa me consolata sunt. Parasti in conspectu meo mensam. aduersus eos qui tribulant me. Impinguasti in oleo caput meum. & calix meus inebrians quam preclarus est. Et misericordia tua subsequetur me omnibus diebus vite mee. Et ut inhabitem in domo domini in longitudinem dierum. Ipsi autem uidentes me. dixerunt inuicem. Hic est heres. uenite occidamus eum. & nostra erit hereditas. Et factum est cum hec dixissent. surrexerunt & fugauerunt eum. & ipse fugiens peruenit ad montem. & ibi cum discipulis suis sedebat. Et dixit eis. Quid cogitatis in cordibus uestris. Et ecce ego uobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi. Amen.

Duo capitula sabbato ante festum. Sabbato ante Iohis.

Iohis. hec mando vobis ut diligatis inuicem & cetera.

Sabbato ante Iohis. G.

A. de dedicatione sancte Marie ad nives. Sabbato ante festum.

Sabbato ante

Et quicunque peterint a me. dabo eis. Pater in nomine meo dabit uobis. Hec est gratia si precedat meritum. Hec gratia dicitur bonos facere. Ponit eos in semetipso tanquam palmites in uite. ut in eo radicati eam uoluntatem habeant uelle & uinee & uue fructum afferendo. quamuis dilectio. qua ipsa est fructus nitatur dilectio nec est in desiderio. nisi desiderium saturetur. & ipso desiderio quicquid peterint a nomine dabitur nobis patre. Hoc mando uobis ut diligatis inuicem. Cum sacra eloquia dicant plena sit propositum quid & quod dilectione agis. de singulari mandato dominus hoc loquitur. nisi quia omne mandatum de sola dilectione est. & omnia unum precepit facere. Quicquid ut precepit in sola caritate laudat. & sic ex una radice multum unum precepit. sic multe unum ex caritate radice. Multa sic precepta dicit propter dilectionem operis. si una in radice dilectionis hec est quod autem apostolus fructus spiritus est caritas. gaudium pax. longanimitas & ceta. Et autem caritas mortificatio animi. ad fruendum deo propter ipsum. & se & proximo propter dominum. Hec diligit prudentia est. nulli nil aliud molestus. sobrietas est. nulli ille. equitas est. compassio est. nulla superbia iustitia est. hec sic hec uirtutes in actu. in regno beatitudine manifestabuntur. hec in opere. ibi in mercede. hec in officio. ibi in fine. Cupiditas ubi est mortificatio ad fruendum se & proximo. & qui uber corpore in ruspendit animum & corpus suum flagitium nocatur. Caritas autem ad alterum nocatur facinus dei. & se duo grata omnium peccatorum. Si flagitia portasset. que ei exhibuerit adiuuit. & quotidie egestate proficere. in faciendi prohibuit. Si mundus uos odit. scitote quia me priorem uobis odio habuit. Cur se mirari fuisse uocem exercuit. Necesse esse in corpore quia nisi unus ex mundi capite fuisset. Si de mundo fuissetis. mundus quod suum erat diligeret. Si malus punit scelera mali. ex parte mundi quod suum est dampnat. ex parte amat. quia malus fauet malis. Odit mundus in se naturam diligit immunditias uitiorum. & de uitio. Potuit diligere mundum. Quia non de mundo non estis sicut ego elegi uos de mundo. propterea odit uos mundus. Minime hoc dicit ecclia. quia & sepe nomine mundi appellat septum. ut illud. Non uenit filius uolens ut iudicet mundum. & ut saluetur mundus per ipsum. & illud. Deus erat in xpo mundum reconcilians sibi. Memento sermonis mei. Non est seruus maior domino. hoc significatur. seruus prudens ad amorem ausum. quia manet in scim scili. Si me persecuti sunt & uos persequentur. Si sermonem meum seruauerunt & uestrum seruabunt. Non potest placere seruus. cum displicet dominus. Sed hec omnia facient uobis propter nomen meum. Hec est me in uobis odio habebit. Qui me in uobis persequentur. tanto grauiores quia ulta faciunt. quanto beatiores quia pecunie patiuntur. Quia habet odio nomen & me nichil in bonis. ideo est persecutor. Quia nescierunt eum qui misit me. nescierunt ea scientia de qua scriptum est. Scire autem sensus est comsumari. Si non uenissem & locutus eis fuissem. peccatum non haberent. Ordo est. Si non uenissem & si non locutus fuisset eis. Iudicos ostendit de quibus dixerat. Si me persecuti sunt & uos persequentur. quia peccatum non habent. Hucusque nichil amore aduentum & sine peccato erant. Magnum peccatum nullum intelligi. quia non credidere in eum. quia prece uenerat ut crederet meum aduentus ei quibus data fuit odor uite in

Quartus. Jamea p ascensionem dñi. Exaudi domine.
Sum. Capitulū. Cum venerit paracletus.

unta quibuscā odor mortis in morte.
Hunc autē excusationē ñ habēt de peccō suo.
Jui quib; ñ venit nec locutus est hīt excusatio
nē. ñ de oīb peccō. ñ de hoc qa ñ credidere in
xpm. q alis si esset locutus. ñ cū pdecessorib non
haberent ad eos. vñ alibi aut. Qui nos recipit me re
cipit. & q nos spnit me spnit. & paul an nullis
expūnīt ei q in me apē loqt. Plane hīt hāc
excusationē q mortui fidē añq euāgelīū audi
rēt. ñ tm q sine lege peccauerē sine lege pibūt.
Qui me odit. a. exlvii. xcviii. xcvi. cxvi.
& patrē meū odit. Cū supi dictū sit ne sequā
eum q me misit. q ñ. possunt odisse quē
nesciunt. nesciunt ueritatē q eos dāpnat.
Qua cū oderīt pfecto & eū oderē de q nata est
ipsa ueritas. q oderē in eo q. urrogat penā.
noluerē. u. iudea sua facta dāpnari. & ī habet
ueritas ut talia facta dāpnent. nescientes itaq;
oderē dīm quat & in opatione iusta. & putant
eū diligē. qa diligē qualem ūdā suspicione
concipiunt. Ex suspitionib; autē similiū
mōnūb; euenit. ñ utiq possimus diligē. uel
odisse. qa & si ñ uisi fuerint cū fama l' litte
ris hystoriarū notāē illos. pbitas. l' ipbitas.
Quē odim mala. & diligim bona. si erramus
in iudicio rerū. si recta sit ipsa ordinatio ordinū uni
tum q; appbatio. Venale autē est si ñ uen
timus. de occultis hōiū que ē humana
tēptatio. unde. si suspicem aliū esse qui sit
bonus itaq; bonū si putem malū nesciens dilu
git eū. qa iustē ille & hoc diligē iste. Crimis
afflugit bonū tang malū. ne alius noceat
& ut ipse correctior fiat. Sic & malus cui
displicet bonitas. si bonū putat malū fa
miliariē colligallū. & nesciens odit eū.
Si opa ñ fecissem in eis que. a. exlv.
nemo alius fecit peccm ñ haberent. peccatū
s. magnū. de q supi dictū est. Si. qd ē qd dic.
que nemo alius fecit. Nulla in opib; ē uidentib; ē
manom q. suscitatio mortuorū qd scimus
fecisse helisā & eliseum. fecit ut xpc aliq
que ñ fecit alius. sanauit. u. v. milia hōiū.
& pamb. & duob; piscib;. ambulauit aqs. qd
a petro pīh ut fieret. Ouauit aq in uinū. apu
it oculos cec nati. Si respondet nob & aliis
fecisse que ipse ū fecit. & que nemo alius fecit
ut moysēs egyptios tot plagis puniens. pīm
p mare diuisū ducens manna esurientibus
spectantē aq de petra fidens. Eis autē nisi
ibi naue currentē sōle frenauit. Quis misi
samson ppē sitā ītum maxilla mortui asi
ni exundante sanatus ē. Quis ñ helyas
curru igneo malta subuectus ē. Quis sepultus ñ
heliseus mortuū suscitauit. Qui dā. u. portan
tes mortuū cum hostib; ruentib; eo fugis
sent ū sepultā aut mortuū q ibi posuissent
mor. surrexē. Quis ñ daniel mē leones
esurientes uxit. Quis ñ ananias azarias.
misael. in flām ī deambulauit illesus.
Manifestū ē g scōs eos quedā fecisse. que
nemo alius fecit. si qui tōe uirtutē uexationes q;
mortaliū tanta potestate sanarent.
nullus legit antiquorū. vñ mare. Qui eūq;
illuc ponebāt infirmos. & deprecabant eos ut
simbriā uestimēti eius tangerent. & q q; tan
gebāt eū salui fiebant. qs autē aut in eis sic
intelligendū est. ñ jmē eos uel omēs est. s. pr sui
in eis qa sanauit eos. Omīa ymmo cula fuit
qs natus est de ūgine. Quis alius attenderit
que nemo alius fecit. inueniet xpm fecisse
q q; aliq homo dī fecit. potest ipse cuncta
p se ipsū. nemo autē sine ipso aliqd potē.
Hunc autē & uidere & oderē & me & pa
trem meū. Ut impleatur sermo q ī lege
eorum scriptus ē. qa odio habuerē me gra
tis. Opa uiderē & mē oderē & si nescientes
filiū & patrē mihi simile opantes. Eorū lege
dicat. ñ ab ipsis inuenta. s; ipsis data. sic
dicim pa nrm ūm cotidianū. q. mē adeo
petim. addendo da nob. Grauis odium q
nullū exodio cōmodū querit. ut cōmodū
fugit. Grauis diligē iuste aliq pē illū qui
erit omīa in omīb.
Cum autē uenerit paracl quē ego

Johes. Cū uenerit pa
racl. & reliqua.
Dom. p ascēsionē.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

lib e ℟ In dñica .ii. p oct pasce. Jubilate so.
x. capitulu Vado adeū qui me misit.

mittā uob a patre spīm ueritatis q a patre p
cedit: ille testimoniū phibebit de me. Et uent ī
die pentecostes spe. s. in. c. xx. hoiēs congregatos
in quib; apli oēs erāt. Et cū linguis loquerē
tur: plēs ex his q aderant tanto miraculo stu
pefacti. & loquente petro corde cōpuncti
confusi sūt & indulgentiā poposcerūt. hīc. Cū
ens dns loquebat tanq diceret. Odio me ha
buerē. s. tale de me pactum testimoniū phi
bebit: ut plēs ex eis faciat in me cādere. Venit spe
sponte ut ds. mittit eū filius a patre ad quē
refert & qs ipse de illo ē. & qs spe ab utroq;
procedit. Si de filio dicū est. p. pphām qūi &
tūa ego impleo q missus est nisi ū erat. Si
de patre ubi potuit ee sine sapientia sua q
attingit a fine usq; ad finē. S; neq; sine spu
scō suo usq; esse potuit. ō & spe scs missus est
ubi erat. vii psalmista. Quo ibo a spu tuo. &
q a facie tua fugā. Sine nusq; legit missus.
Quem solet cur spe in igne apparuit cur
igne monstrat. ē sup filiū di in spe columbe
& sup discplos in igne apparuit. h. iiii. ppo
sita uideam. Spe in igne monstrat. qa apls
aut. ds nr ignis consumēs est. Verū ē. qa p bne
peccāa rubigo consumit. De hoc igne ueritas
dicit. Ignē ueni mittē in terrā. & qd uolo ñ
ut ardeat. Etiam dicit corda trena. que ini
ma contingendo a malignis spīrib; calcant.
Ignis linguis monstrat. & subia. cū spu scō.
Sed ideo linguis. qa sic p linguā procedit uer
bū. ita q scō spu tangit di unigenitū consu
ret. Sed id in igne linguis qs qa replet. ff
placet & ardentes facit. Non enī placet deo
aut simplicitas sine zelo. aut zelus sine illa
qui ueritas est. Vnde q prudentes sic. s. & s sic
columbe. Prudentia exponit. pauli dicēs.
Nolite pueri effici sensib. De simplicitate
ita columbe dicē. S; malitia paruuli estote.
In dño p columbā. in discplis p ignē appa
ruit: qa mites odire uoluit peccatores sed
re. s. corrige. mansuete. hīc. amē. q simplicit
es homines & ideo peccatores debem erunt
spualiter cōtra se ipsos accendi. & p penīam
tūa saluari. Et uos testimoniū phibeb
tis qa ab meo. s. fiducialiter mecū estis me; da
bit uob fiduciā loquendi. caritas diffusa in
cordib; uris p spm scm. hanc ñdū petrus
habebat. qui negauit dñm. Spe. s. phibebit
testimoniū in cordib; uris. uos aut ī nocti
uris ut ipleat illud. In omnē trā exiuit sonus
eor. Hec locutus sū uob ut ñ scan
dalizemini. absq; synagogis facient uos. Se
uenit hora que putet quis obsequiū se pstare deo. Quasi
dicat. Extra synagogas facient uos. s. nolu
te solitudinē formidare. Sepam quippe a cō
gregatione ego tot in nomine meo congrega
tos ut illi metuentes ne templū & lex eor
deseratur inficiant uos arbitrantes se bene
facē. Ecce qd aut apls. zelū di habent. s. non
secdm scientiā. Et hec facient. qa
ñ nouerē patrē neq; me. s. hec locutus sum
uob ut cū uenit hora eor reminiscamini
qa ego dixi uob. Ideo pdixi ne ignaros imp
ulsa turbent. s. pulsa patient feramē cū
uenerit hora tenebrosa malor. Hec
autē ab meo uob ñ dixi. qa uobcum
eram. Non dixerat eis de spu scō uenturo ad
eos ut consolaret eos. q indo mala patrentur
xpo. Abscedente me spe enim est necessarium q eos
consolaret corporaliter a xpo derelictos.
Et nunc uado ad eū q me misit. & nemo
ex uob interrogat me. q uadis. Significat se
tam manifeste reuerti ut ñ oporteret eum
interrogari quo iret. Videbat enī in nube as
cendente certi de gla q p passione
quesierant. Dñe quo uadis.
Sed qa hec locutus sū uob. tristicia iple
bit. s. Et nunc uado ad eum qui me misit.
& sic p totum.

Gb. Scdm Joan.
In igne spūs scī & in igne cur ardo in colūba. Inquando in

est qua lingua ñ bo congruit. y ñ bñ q. d. filius una.

ardentes & loquentes facere. Qui enim dñm
amando p[ro]dicant. cor
da audientiū inflā
mant. Aliqn in co
lumba. Aliquando
in igne monstrat
qua q[uo]d replet.

Ignis
Spūs scī

ur cor ur in⁹ cōtristabat humanꝰ affectus qꝫ carnalis desolabat aspectus. Sed ego uerita tē dico uob. expedit uob ut ego uadā. Si enī non abiero mittam eū ad uos. Si autē abiero mittam eū ad uos. Si aūtē uenī⁹ quis uos alut ñ sibi excerosoludū abiī ñ reuertar. Si carn carnalit adhesit⁹ capaces sūt ñ erunt. Sensus ē. Non potestis plene capere spīm. quādiu sēdm carnē sūt uobcū. Vñ ille q̄ iam de capat spīm mqt. & si nouerant⁹ sēdm aut⁹ē xp̄m. s; nē tā non nouim⁹. Et cū uenerit ille arguet mundū de peccato & de justicia. & de judicio. hoc est dabit uob amore depulso libratē arguendi. Inseparabilia sunt opa trinitat⁹. sed singulaꝝ cōmendant psone. ut sine confusione & unitas intelligatur. & trinitas. De peccō quidē quia ñ credit in me. De justicia ñ qꝫ ad patrem uado. & iā non uidebit⁹ me. Si aliq̄n iust⁹ arguit⁹ē de peccō arguit⁹ē ñ de justicia. hīc sēptū est. non est just⁹ in tra q̄ faciat bonū & ñ peccet. tē uolu effici iust⁹ multū. Non est hic nota tm̄ iustica sapientis. s; superbia pharisei. Q̄ enī fit multū iust⁹ ipso uumo fit must⁹. Vult tū aut⁹ē se fac iustū. q̄ dicat se habē peccatū aut q̄ se putat ñ gratā dī s; sua uoluntate effici iustū. arguit⁹ē mundū de peccato qꝫ ñ credidit in xp̄m. arguit⁹ē de justicia quoꝝdam credentiū. Nam fidelitū cōparatio ē infidelium utiparatio. Sensus est. Erit utīq̄ justicia qua mundus arguit⁹ē qꝫ ad patrē uado. & jam ñ uidebit⁹ me. qua in eū quē ñ uidebit⁹ credidit⁹. Quādo autē me uidebit⁹. si uidebit⁹ me humilem ut m̄. s; excelsū ñ mortalem s; semp̄ernū. non iudicandū. s; iudicaturū. & de hac fide nūa. i. justicia arguet spēs modulos. dī. u. de parulaq̄ baptismo. Que est ista justicia qua cum eū ñ uiderūt uidebit⁹ mundus arguet⁹ē just⁹ ai. quia justus ex fide uiuit⁹. & qua nos ñ respicientes quę uidem⁹ spū & fide. spem justicię expectam⁹. De iudicio aūt. qua p̄nceps mundi hui⁹ iudicatus ē p̄nceps mundi ē diabolus de quo alibi. Ecce uenit p̄nceps mundi. & in me ñ habet q̄q̄. Mundus autē in bono. & in malo. Nam sic arbor solus & pomis. area paleis & granis. ita mundus deliis. & fidelib⁹ plenus est mund⁹. Judicatus est diabolus. i. judicio ignis eēn destinatus. Judicio arguit⁹ē mund⁹. qm̄ cum suo p̄nceps judicat⁹. Credant itaq̄ homines ne arguant⁹ē de peccato. Tamsecant in numerū fideliū ne arguant⁹ē de justicia eorū q̄s iustificatos ñ imitant⁹. Caueant futurū judicū. ne cum mundi p̄nceps judicent⁹. C. Beda. Claret q̄a filius dī cum esset in mundo arguebat mundū. i. sectatores mundi de peccato sue incredulitatis. de justicia. q̄a eā imitari nolebāt. de judicio. q̄r diabolū q̄ iam judicatus & damnatus erat sequerent⁹. S; ñ sine causa spīm cū uenit⁹ hoc de dicit. cūm q̄a per cuius inspirationē corroborandus erat animꝰ discipl⁹. ne mundū q̄ contra se fremebat arguere timeret. Judicatus ē diabolus a dño. & cum ipse demonia ejceret. & discipl⁹ daret potestatē calcandi omne uirtutē inimici. Adhuc multa habeo uob dicē. s; ñ potestis portare modo; ñ ē contrariū ad hoc quod supra dixē. omīa que audiui a patre meo nota feci uob. q̄a similes est illi. pphico. q̄ stetit que futura sūt.

Cum autē uenerit ille spūs ueritatis docebit uos omnē ueritatē. Quia cōcionēs habēt. deducit uos in omī ueritate. ñ illud. Deduc me dne in uia tua. & ingrediar i ueritate tua. Non arbitror hanc ueritatē posse cōprehendi uacuita. ñ apls. Nunc ex parte cognosco. tunc autē cognoscam sic & cognitus sū. Quis est homo sic angli sapiāt cōtrariē. Qui uerū spūalē habeant aliqē in doctrina q̄ carnalib⁹ tacēant. & spūalib⁹ dicant. Si dixerim⁹ ñ. obiceretur illud apli ad corinthios. si panis uobis loq̄ quasi spūalib⁹. s; q̄si carnalibus. Si autē dixerim⁹ habemus cuiusdā est. ne sub hac occasione in oculis netaria doceam⁹. hoc g̃ p̄cognito q̄ ea que simul audiunt spūales atq̄ carnales. pro suo m̄ capiunt. illi ut

B. Tala omit. vado ad illū & me mittit.

cibi solidam̃tũ. ish ut lacens alim̃tũ nulla ĩ
telligit̃ necessitas ut aliq̃ secretu dicende ta
ceant̃ fidelib⁹ parumꝑ sermõis dicenda intelli
gentioribꝰ. ad.n. aut apls ita intelligendũ ẽ.
ñ potuisse eis que loquebar. q̃si spualib⁹
ẽ. q̃si carnalib⁹. ñ aut ad hebreos facies esse
opus habentes lacte. ñ solido cibo. ex q̃ fit
ut spuales ista carnalib⁹ ñ oñ ñ taceant
ꝓpt̃ catholicã fidem que omnib⁹ ꝑdicanda
est. nec tñ sic disserant ut uolentes eã per
ducẽ ad intelligentiã sermonẽ uertant.
in stabilitatẽ capacib⁹ ipse homo xp̃s sincerũ
lac di. parulos. qui cũ bene a spualibus
capiũt̃ inueniẽ solidus cib⁹. ꝙ dns anglos.
Vnde nec sic parulis se lactandi ut semp
non intelligant dñm xp̃m. nec sic ablac
tandi ut deserãt hominẽ xp̃m.

Non enĩ loquet̃ a semet ipso. s. quecumq;
audiet loquetur. ꝙ filꝰ ꝙ. s. s. equalis sum
pat̃. Quod autẽ mĩ sit unꝰ ꝓcedẽ. ꝙ nasci.
ꝙ longum est disserẽ. ꝙ temerariũ diffi
mire. quia sicꝫ mens inde comꝓhendit
lingue tamẽ difficillimũ ẽ explicare. quan
tũ⁹ liber ꝓfic doctor. quamlibet assit au
ditor. Sensus est. ñ loquet̃ a semet ipso.
qa ñ est a semet ipso. ab illo q̃ audiet. a q̃
ꝓcedit. audire illu scire ẽ scire ũ esse. Hon
mouear qꝫ uerbũ sumu. cp̃ris positũ est.
qa in eo qꝫ sempiternũ est. Cuilibet cp̃is
uerbũ ponat̃ ñ mendacẽ pomẽ. Quamuis
enĩ natura illa ĩmutabilis. ñ recepit
fuit. ꝙ erit. ñ tamẽ ẽ. vñ illud. Ego sum
qui sum. ꝙ qui est misit me ad uos. tamẽ
ꝓpt̃ mirabilitatẽ temꝓs in quib⁹ ũ sat̃
nõ mirabilitas. ñ mendacẽ dicam⁹. q̃ est. ꝙ
fuit. ꝙ erit.

Et que uentura s
annunciabit uob. Multa habuerẽ ĩsm ꝓ
phas. Sed qua ñ nulli infirmos animos
tuos sustentamus. de mortuis. mutant. mor
turum cognoscẽ. potest. sic accipi. qa spe
ad memoriã gaudia celestis patrie.

Ille me clarificabit. qa de meo accipiet ꝙ annũcia
bit uob. Quasi dicat. ista omia faciet ds ꝓ ispm
. i. ꝓ bonitatẽ sua. Me clarificabit. auferendo
uob timorẽ. ꝙ dando amorẽ ardentissimũ. Qz ip
si facturi erant. s. s. h eundẽ ispm dixẽ eẽ fac
turũ. ut illud. ñ enĩ uos estis q̃ loquimini. s. ispe
patris qui loquit̃ in uob. Vbũ. n. geñ qꝫ est
doctrinale. latinꝰ int̃pretes aliꝰ glificabit. poliet̃
Nam doxa uñ dicitur ẽ doxasein. ꝙ clarificare
ꝓbat̃ ꝙ glã. Et quia glã facit claros. ꝙ cla
ritas glosa. qꝫ utroq; ubo significat̃ ide est.
Gloria est frequens de aliq̃ fama cũ laude. que
xp̃s de se ipso ñ magnũ aliq̃d contulit. s. mũdo.
bonũ ẽ. laudari. ñ laudare. s. laudantibus
ꝑdest. Gla falsa ꝓpter ẽ. in reb⁹. i. hoĩb⁹. i. utilib⁹.
In reb⁹ fallit̃ q̃ putat id bonũ eẽ qꝫ malũ est.
In hoĩb⁹ similit̃ in utilib⁹ qñ ꝙ utrũ utrius
putat̃. ꝙ ipse q̃ ꝓpt̃ hoc laudat̃ ñ habet qꝫ
putat̃ siue bonꝰ sit siue malus. Donare q̃ppe
suas res hystriõib⁹ utrũ ẽ. manet ñ utrius. ꝙ si
ris delectab⁹. q̃ sit frequens fama cũ laude ut
illud. Laudat̃ peccator i desideriis aiẽ sue. Lau
datores rapiũt ñ utilib⁹ fallunt̃. s. i reb⁹ malis
ẽ enĩ. qꝫ bonũ esse dicũt̃ ipsi ũ utro si tales sint
quales oportuit̃. Laudatores hypocritarũ ñ fal
lunt̃ in reb⁹. s. ĩ hoĩb⁹. Laudatores autẽ illoꝝ
q̃ credunt̃ libare patrem magicas artes. in
utroq; fallunt̃ur. Vera glã ñ beatificat iustũ.
s. cũ laudantib⁹ glãdus est. qa iusta dilegun
Vera glã ẽ in catholica gelia. Vnde ꝓpha. Exi
altare sup celos ds. ꝙ sup omnẽ tra glã tua.
De meo inq̃t filꝰ accipiet spe. s. qa de patre ac
cipit. s. s. unde accipit filꝰ Spes. s. de patre accepit
ꝓcedendo. filꝰ nascendo. sat̃ de nullo natus ẽ
de nullo ꝓcessit. ꝙ sic pat̃ genuit filiũ utra. s. nu
tam. sic ei dedit utrã ꝓcedẽ de illo. sic ꝙ ꝓcedit
de ipso. Hasciet a patre uertrã ꝓcedit ab utroq; caritas a deo
ad creaturas benuolentia. Hasciet a patre consi andum est
liũ. exit ab utroq; ad creaturas dilectionis turam. Ha
bñficiũ. Hasciet a patre uerbũ. puenit ab utroq; sapientia a
benignitatis donum. Splendet de patre reindetur
splendor. ẽnus. ꝓcessit ab utroq; bone uolun utroq;

xi. Capitulū. Modicū & iam̄ non videbitis me.

ratis affectus. Cum g̃ tota trinitas sit ipse de corporea natura ipse sigillatī dicit. s. tanq̄ patris & filii spiritū. seu spiraculū inspiratū. n. ipse ses a patre & filio ad sanctificandū. nec nemo sine patre & filio. qā trinitas indiuisa ē. Procedit ḡ uidelicet. s. a patre & filio p affectū distribuendi donationes. procedit inspiratū intrinsecū ex tpre. p infusionē grārū. hoc inspiratio. hoc temporalis processio. siue missio cotidie fit. dū cotidie diuisis diuisa dona conferuntur.

Omnia quecūq; habet pater. ego. ex. l. exe. mea sit. Sensus est. Ipsum qđ est pater in me est. & ego ex illo. ita qđ pater filius est pater & filius patris est filius. A. exlx.

Propterea dixi. quia de meo accipiet. & annūtiabit uob. Dixi qā de eode habet procedere spe. de quo & ego genitus. ne putet spe minorem uel natus de me. sic ego de patre. Sedm̄ hoc

Modicū & iam̄ non videbitis me. qa uado ad patrē. Dixerunt ḡ ex discipulis ei ad inuicē. Quid est hoc qđ dicit. modicū & iam̄ non videbitis me. & iterū. m. & u. me. qa uado ad patrē. dicebant ḡ. Qd est hoc qđ dicit modicū. nescimus qđ loquit. hoc eos mouebat qā dixit modicū. si postea manifestū fiet. Iam p paululū passus est & iam̄ non videt eū. rursus p paululum resurrexit. & uidebit eum. Vel ita. Modico tpre non videbit eum dū regreditur in monumento. & modico tpre uidebit eum cū apparuit. i. eldebus post resurrectionē. propterea modico tpre non videbitis me. quia uado ad patrē. depositā mortalitate humanā naturā ceu uestimentū. Qz autē ait iam̄ non videbitis me. sic accipiendū est. quo n supra. ut ait. de ista uero quia ad patrē uado. & iam̄ non videbitis me. Qz a mortalem eū amplius non uidebit.

Cognouit autē ihc quia uolebant eū interrogare. & dixit eis. De hoc queritis inter uos quia dixi modicū & iam̄ non videbitis me. & iterū modicū & uidebitis me. amē amē dico uobis qā plorabitis & flebitis uos. mundus autē gaudebit. Vos autē contristabimini. s. tristicia uestra uertet in gaudiū. Contristari sit de morte dni. s. mox de resurrectione letari. Mundus autē significat hic inimicos a quib; occisus est xpc.

Mulier cum parit tristiciā habet qā uenit hora ei. Cum autē peperit puerū. iam non meminit pressure. propter gaudiū. qā natus ē homo in mundū. sicut gaudio oriatur tunc magis q̄ndo ñ puella. s. puer nascit. Gaudiū est ipse xpc de quo apls. xpc resurgens ex mortuis iā non moritur.

Et uos ḡ nūc qdē tristiciā habetis. iterū autē uidebo uos. & gaudebit cor uestrum. & gaudiū uestrū nemo tollet a uobis. dns exponit pdigma. qđ de muliere. proposuit. Christiam. ut habuerit discipli passū dnm. s. pacta resurrectionis glā. quasi sit unū dnm. & gaudiū ego. si tollit abeat. quia & si p modū pssionem. p xpi. nomine ac uerūtā passi sit. spectans resurrectionis & ustionis illi accessum. libenter adūsa que perferebant. imo gaudiū existimabant. cū tēptationes uarias incurrerent. Qz autē ait. iterū autē uidebo uos & gaudebit cor uestrum. sic intelligit. Eripiā uos ab aduersarius coronabo uos uictores. probabo me. semp uidisse uos decertantes.

Et in illo die me non rogabitis quicq; In die ustionis certe non interrogabitis. qa tunc erit plena cognitio & sufficientia. hoc uerbū qđ est rogare non solum petere. uerū etiā interrogare significat. & ceu unū hoc translatū est tale habet uerbū quod utrūq; possit intelligi. & ambiguū est. posse hoc & ita exponi. ut in discipulis cum uerba loquat ecclie. dicitur ibi. Ecce ego uobiscū sum usq; ad consummationē seculi. Modicum & iam non uidebitis me & ad hoc referatur. qa uado ad patrē. Quando saluator ad patrem subtrahit corporalē ustionem. ut fructuose crescat ecclia. & iterū modicū & uidebitis me. Modicū secdm hanc sententiam intelligi spaciū huius ptolantis

Solus libro desidet. Pater & filius dominante unitate non separant nec subtrahunt nec alienantes ulla a diuinitate.

scti. Plorabitis uos quia plorat omis bonus
erumpnis huius mūdi amatores gaudent. Mulier dicit ecclām
dicitur bonoꝝ opum. q̄a spūales deo filios
gignere ñ desinit. q̄ nūq̄ mundi tēporibus
exerceri desistit. q̄ dū in mundo spūalium
uirtutū p̄fectibus insistit. cū deuicto exilio
ad palmā puenit. Iam ñ meminit pressu
rę p̄cedentis. ppē gaudiū p̄cepte retributionis.
non sit ens condigne passiones huius tēporis
ad futurā glām. q̄ndo simules dō eruntis q
udebim⁹ eum sicuti ē. Ait iobel in epla
sua. Hunc parturit ecclia genitōrem. tē pariet
lętando. et ideo masculum q̄m ad fructū cō
templationis cuncta officia referuntur
a-ctionis. sic mulier natū in unitā fidei
in hunc mundū hominē letā ecclia
natū in unitā futurā pplō exultatiōe repletē
pro qua nanciscitur multū labōmis ęge
mens i p̄senti q̄si parturiens dolet. nec no
uū debet cuiq̄ uidi si natus dicatur qui
ex hac uita migrauit. Cū enī nascitur
cū quis de utero matris egreditur. ita etiā por
natus appellat. qui solutus a uinculis car
nis ad lucem sublimat̄ genam. Vnde mos
ecclie obtinuit. ut dies martyrū siue
confessorū. a quib⁹ de sęculo transierē nata
les uocemus eorūq; sollępna ñ funebria.
sed natalicia uocabula dicantur. Sequit. a uos
petitā habetis. Omīs ecclia p huius uitę la
bores et angustias ad etna p̄mia celestis
gaudiorū tendit. q̄a p multas tribulatiōes
ut ait apls oportet nos intrare in regnū di.
dicens. Dīs uester. Amen autē uidebo uos. et gaudi
um uestrum nemo tollet a uobis. Ostendit
aduentū in q̄ unūsq̄ uidebit ecclām.
Numerandū est integrū. et q̄a in plenitu
dine illi⁹ gaudii ñ negabim⁹. ñ penitēdū
est ut sine pueniam⁹. Amen amen dico uob. siq̄d
petieritis patrē in nomine meo dabit uob.
et petit omīs saluatē. ñ petit in nomine sal
uatoris. Ei dicit in nomine meo. ñ intelli

gitē de sono. ñ de sonī significatione. Vñ q̄ male
sentit de ē. non petit in nomine ei⁹. et si eius
p̄ferat nomē. Recte sentiendo de illo petit
salutē sempiternā. uel aliq̄d puniens ad illam.
accipit. qui debet accipe. Hec ideo queda negatē
quia ut congruo tp̄e dentē differunt.

Vsq; m ñ petistis q̄q̄. in nomine meo. Petite
et accipietis. ut gaudiū uestrū sit plenū. Q̄cq̄d
aliud petit quā uita beata. uel q̄s ad eā per
tinet. nichil est in tanta rei copulatione. duobus
modis potest intelligi. usq; m ñ petistis q̄q̄. i
nomine meo. uel quia ñ nouistis nomen sic est
cognoscendū. uel quia p nichilo habendū est
quicq̄d aliud petitis in comparatione tante re
quā petere debuistis. Quō autē possit petere
plenū gaudiū subdit. q̄a de aīalib⁹. q̄s sunt
facete et spūales ut abiectis ymaginib⁹ corpo
rū pura mētis acie sincere lucę cōtē. Hec
in prouerbiis locutus sū uob. Homo aīal
quecūq; audit de dī natura carnaliter cogitat.
ñ spūaliter. et ideo sunt ei parabola que audit de
incorporea dī substa. ñ q̄s ea tanq̄ parabola depu
tet. ñ quia sic cogitat. q̄m illa q̄ parabola audi
unt et ñ intelligunt. Spūalis autē homo
in nomine ei⁹ petit. quia xp̄m eē ab eo patrē
esse intelligit. Spūales hoīes nam tales
et figurata tanq̄ p̄ oportunas muscas a bigut
et in tenui aspectu ut cuiq; dim incorporeū
esse cognoscēt. Venit hora cū iam ñ
in p̄uerbiis locuti⁹ uob. ñ palam de patre annūcia
bo uob. Illā in mutū horam quidam sic. ñ. q̄ dā
tur. erant. Possunt etiā q̄ pollicet in futurā uita
intelligi. in q̄ palam de patre annunciabit elec
tis. ostendet electis. patrē.
Vbi uerace in nomine ihu petunt electi.
dum p nūc figurare incedunt. quarū
ad suę saluationis sortem pungamus.
Bene dicitur in illa die. quia ibi non sunt
tenebre p̄sentium. ñ lux sempiterna. Posse
idem et electorū in illa celesti ciuitate
etiam pro se petere. quia tempus
unūsq̄sq; iudicii uenire desiderāt. ut etiā

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

corpoꝝ beatrucē recipiat· uñ iohs ait· Vidi sub altare aīas interfectoꝝ ppt uꝝ dī· ppt testimoniū q habebāt· & clamabāt uoce magna dicentes· Usq; q dñe sc̄e & uer⁹ non iudicas & ulciscis sanguinē nr̄m· de his q habitant in tra· Et cōtinuo subiungit· & date stolas albas· & dictū ē illis· ut requiescerent modicū· donec impleant & numerus fratrum eoꝝ· Singulis q̄ppe stolas nē habent· sed cū sola sua felicitate fruunt· bna· nē accepiēt· cū ꝑfecto sine nūo fratrū· corpoꝝ q· immortalitē recepit· none lectionē·

Clo die in noīe meo petetis· & non dico uob q ego rogabo patrē· de uob· Ipe· enī patē· ipa· uob· dilexit· & credidistis· q· & ego a dō exiui· amat nos pat· q nos amamus· & credidim· q· a dō exiuit· & uenim in mundum· iterū relinquo mundū· & uado ad patrē·

Ait discipuli eius· Ecce nūc palā loquer· & prouerbiū nullū dicis· Nūc scim· q scis oīa· & non opꝰ· ut q⁹ te interroget· In hoc credimus q a dō existi· Respondit eis ihc· Modo credit· ecce uenit hora· & iā uenit· ut dispgamini unusquisq; in sua· & me solū relinquatis· & non sum sol· q pat mecū· & Credidistis· ū parauli q̄b· cuiq; alta adhuc sapia· Venit hora passionis· & iā ppe· & mg solus recolar calcare habeo· Vos aut dispgimini in ppa· & tuā tantū· & sinistratis· Q̄ dicebat pbationem· ū q̄b ē de patriarchis· p ea dimittatis· si apparuit in theophania· aut Hos spabam· q̄s esset redemptur· esse· israel· Paulo autē dixerat· uado ad patrē· nē dicē pat meū· Quis uadit ad eū q̄ cū lo ē· Si· & intelligentia· & ubi non intelligēt pubi· Intelligentis ubi datus· & intelligentia· & pubi· & ubi longa uitate· Ire ad patrē· & p unanimitate patrē esse cū eo· & p dilectionē·

Hec locut⁹ sū nob· ut in me pacē habeatis· In mūdo pressurā habebitis· sed confidite ego uici mundū· ut hāc pacē habeatis· & hac sū fine felicitatis sublimem· ut hac sū fine felici-

Sabbato ante palmas. Iudica me ds.

xvii. capitulo. Sublevatis oculis ihs in celu dixit.

Secm Iohem hec locutus est ihs et sublevatis oculis in celu dixit et reliqua;

regnem. h: pur p q xpiam sum: p q sic meri ibum: p q oi in erudim: p q pign spe accepim: p q in xpm y spam: y amore a accedim. h: i pstitit osculacio y libacio. In g sermocinacio in re ad discipulos eludit. ad patre ubi venit.

Hec locut: ihs: sublevatis oculis celo dix. Pat venit hora clarifica filiu tuu ut filius tuus clarifice te. sicut dedisti ei potestatem omnis carnis ut omne quod dedisti ei det eis vitam eternam. Hec autem est vita eterna ut cognoscant te solum deum verum et quem misisti ihm xpm. Ego te clarificavi super terram opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam. Et nunc clarifica me tu pater apud temet ipsum claritate qua habui priusquam mundus esset apud te. Manifestavi nomen tuum hominibus quos dedisti mihi de mundo. Tui erant et mihi eos dedisti et sermonem tuum servaverunt. Nunc cognoverunt quia omnia que dedisti mihi abs te sunt. Quia verba que dedisti mihi dedi eis et ipsi acceperunt vere cognoverunt quia a te exivi et crediderunt quia tu me misisti. Ego pro eis rogo non pro mundo sed pro his quos dedisti mihi quia tui sunt et mea omnia sunt et tua et clarificatus sum in eis. Et amplius non sum in mundo et hi in mundo sunt et ego ad te venio. Pater sancte serva eos in nomine tuo quos dedisti mihi ut sint unum sicut et nos. Cum essem cum eis ego servabam eos in nomine tuo quos dedisti mihi et custodivi et nemo ex eis perivit nisi filius perditionis ut scriptura adimpleatur. Nunc autem ad te venio et hec loquor in mundo ut habeant gaudium meum impletum in semetipsis. Ego dedi eis sermonem tuum et mundus eos odio habuit quia non sunt de mundo sicut et ego non sum de mundo. Non rogo ut tollas eos de mundo sed ut serves eos a malo. De mundo non sunt sicut et ego non sum de mundo. Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus veritas est. Sicut me misisti in mundum et ego misi eos in mundum. Et pro eis ego sanctifico meipsum ut sint et ipsi sanctificati in veritate. Non pro eis autem rogo tantum sed et pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me ut omnes unum sint sicut tu pater in me et ego in te ut et ipsi in nobis unum sint ut credat mundus quia tu me misisti. Et ego claritatem quam dedisti mihi dedi eis ut sint unum sicut et nos unum sumus. Ego in eis et tu in me ut sint consummati in unum et cognoscat mundus quia tu me misisti et dilexisti eos sicut me dilexisti. Pater quos dedisti mihi volo ut ubi sum ego et illi sint mecum ut videant claritatem meam quam dedisti mihi quia dilexisti me ante constitutionem mundi. Pater iuste mundus te non cognovit ego autem te cognovi et hi cognoverunt quia tu me misisti. Et notum feci eis nomen tuum et notum faciam ut dilectio qua dilexisti me in ipsis sit et ego in ipsis.

Ego te clarificavi super terram opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam. Adhuc tribulabar passio. Si se estimasset dicit. q. se estimaverunt esse ceteris sine nouerunt ut illi. fodere manu mea. a pedes meos. Et ne clarifica me tu pater apud temet ipsum claritate qua habui priusquam mundus esset apud te. Filius clarificavi patrem precando patrem ut filium ad sua dextera collocando. & aut clarificavi estimavi. ubi primum primus positus. primo. vi monstrat. ut i predestinatione facta. & predestinatione apud. adiungendo clarificate qua habui. Quod ubique. habui apud te primum mundus esset. Ad hoc valet. q. aut ne qui dicit. sic re predestinatione. ita ne prefectione. Destinare. q. e predestinare. et spiritu. q. ne. filii. & damnare coeterni. pater predestinat. e ad mundi constructione. Humana natura. non ipso in nubibus ei ellem ait ora tempora sum electi ac predestinari. sicut. humanitas. id breviter. q. habuit. ipse predestinatione.

Manifestavi nomen hominibus. & dedisti mihi de mundo. Manifestavi dicit ei. q. ut sit prefecta manifestatio filio. et quidem sua est. Hoc ora de fuit fidelibus dicit possit. si ut de sol discipuli. ds re habuit. intelligit. Illud unus. q. misit aut. Cui eem cui eis ego servabam eos qui dedisti. e. Ab primo ut orsus exordio. q. e pater unus hora usque ad illud. ne clarifica me tu pater. Si voluit intelligi suo. Videam quod velit dicere. Spiritus noster. Tudea ds. Visit magnum nomen ei. Manifestavi ei illud nomen tuum. q. e ds. Si illud. q. pater & nomen ei pre manifestavi fui manifestum filius. & dedisti mihi dicit. Si hoiem.

Tui erant. in eos dedisti. Primo ne tui. Patri erant predestinati. eos. Filio. ipse hominare suam. ita erant. Quidque tuum. Abeo. filii. Ch. q. hoc accepi eos ad doceam.

Nunc cognoverunt. q. ora. que dedisti mihi

abite sc̄. q. uba q̄ dedisti m̄ dedi eis. & ipi ac
cepūt & cognouerūt uere q. a te exiui & credi
derūt q. tu me misisti. a te sum q̄ dedisti
m̄ hoī. ul'ita. Simul' pat' dedit oīa ei q̄ ge
nuit eū. q. oīa h̄t. Vbi dilectissimi patris
dedit q. filio ut cognosceret ille exposuit sub
iugando. & credendi scientiā ut. Iā de
exiui q. tu me misisti. Iā cognouer. q. est
dedit. credidit. Credidit ō ad uitā & ne putare
hāc cognitionē esse pīpem. ut p fid.
Ad hue ñ erāt tales discipuli q̄ eos dic
ub̄ prerita repisset p futuro. h̄ p̄tuit ei p̄n
pes cognitui negauit.

Ego p eis rogo ñ p mundo rogo sed p
his q̄s dedisti m̄. q. tui sūt & mā mā
tua sūt & tua mā s̄. & clarificat' sū in eis
Iā clarificabo i eis. re uelā ei p eos oīb. dile
ctis. ut noscerent. q. ad deitā pueri sc̄i glificat'
dilect' mei nāt. & tua mā s̄. spūlit. ostēdit. scōs.
de dō. Il ag. ei dē ad eam s. r. pat' & filii. & ma
oīa q̄ mea sunt subiecta sc̄. nec dū sūt ei cui
pi. s. Rom ñ esse oīa dū. p mal' pduc. eū di
cat ñ p mūdo rogo.

Et iā ñ sū i mūdo. & hi i mūdo sū. & ego ad
te uenio. Iā ñ sū i mūdo. pīcia sed cōpa
ti. Osten dit dū ad adhuc erat fidei. dilec. &
ego ad te uenio. exponi eū dixit iām sū in
mūdo.

Pat' sc̄e serua eos i nōie tuo q̄s dedisti
m̄ ut sint unū sic & nos. Ve hō rogat
pat' p discipulis ú dō dic̄ se unū & eū
pat'. Non aut ut nobecū sint unū. aut si
m' unū ipi & nos. Ipi i nāta sua sint uni
sic nos i nā unū sum. Cū eēm cum eis
ego seruabā eos i nōie tuo. q̄s dedisti m̄
custodiui. & nemo ex his pit ñ filii pdi
cionis. ú sc̄pta impleat. Iudas p inuidia
ne filii diabolo. p quā pdicio sc̄pta. ō
se pbaret. ipleti. ñ debem' intelligē q. pat
& filii alienari sunt' dicit p alienū. Simil'
& quat pat' & filii. s. cum dō. Sc̄pta
nō sil' erant ú ad nos descendat. cū

ura log. scelligam' distinguere. pt ñ
sepie natam.

Hec aut ad te uenio & hec loquor i mū
do ut habeāt gaudiū meū ipleti i
semet ipis. Ht ū sic unū sic & nos. q. a te
cōsteti eis. Ecce ūmundo log. se dic̄ q. pau
loante dixerat. iā ñ sū i mūdo. & qui dō
abierat. adhuc erat. & q. mox habitu
erat. Hq̄dā m iā nō erat.

Ego dedi eis sermonē tuū & mūdus eos odio
habuit. Vbi adhuc prīa ipis pīnu
ciat dei subic̄ cur eos mūdus odio
uia ñ sūt de mūdo sic & ego sū de mūdo.
Hi eis regnide collati & iā glorios
de mūdo erāt. Vnde alibi. ego uos elegi
do de mūdo. Non rogo ut tollas eos de mū
do. s. ut seruet eos a malo. hic habes ip.
sū ñ debent rogare ut tollant de mū
do. si adhuc ñ de mundo erant. pdicta
repetit sententia.

De mūdo ñ sunt sic & ego ñ sū de mūdo.
Scīfica eos i ueritate. Sermonis ueri
tatis. qui potest. q. ñ de mūdo ñ erāt. si scīfi
cari. i ueritate. hoc est scīficari. p scīari ú
scīficē. Scīficari erāt. si posset ú sc̄
noēs fiat. & i scīficare. pficiat. Hi. apls.
& in nob̄ bonū op' fiat pficiat. usq; in
die unī xpi. Vitas expē q. die. Ego sum
uia ueritas & uita. si dicat. Scīfica eos in
ue. Vt sequitur. Sermo tuus. & ego
pbabil' uita.

Sic me misisti i mūdū. & ego misi eos
in mūdū. Ht q. misisti me. misi
eos. p eis scīfico me ipm. i. eos i me ipo
scīfico. Ht aut q. mbia sic ei. Vt sanct' ú
sint capi scīficari i ueritate. & i me ipm
mutare q. s. ho q. dicit sui scīficat. abnu
cio canonis sue li. ho dic. q. una p
facta. ubi & ho. te q. scīficabo te. hoc
est sanctū i te ubo.

Non p his aut rogo tm̄ sed & p eis q. credi
turi sunt p ubū eoꝝ in me. Hūc intelli

ita log. scelligam' distinguere. pt ñ
sepie natam.

Hec aut ad te uenio & hec loquor i mū
do ut habeāt gaudiū meū ipleti i
semet ipis. Ht ū sic unū sic & nos. q. a te
cōsteti eis. Ecce ūmundo log. se dic̄ q. pau
loante dixerat. iā ñ sū i mūdo. & qui dō
abierat. adhuc erat. & q. mox habitu
erat. Hq̄dā m iā nō erat.

Ego dedi eis sermonē tuū & mūdus eos odio
habuit. Vbi adhuc prīa ipis pīnu
ciat dei subic̄ cur eos mūdus odio
uia ñ sūt de mūdo sic & ego sū de mūdo.
Hi eis regnide collati & iā glorios
de mūdo erāt. Vnde alibi. ego uos elegi
do de mūdo. Non rogo ut tollas eos de mū
do. s. ut seruet eos a malo. hic habes ip.
sū ñ debent rogare ut tollant de mū
do. si adhuc ñ de mundo erant. pdicta
repetit sententia.

De mūdo ñ sunt sic & ego ñ sū de mūdo.
Scīfica eos i ueritate. Sermonis ueri
tatis. qui potest. q. ñ de mūdo ñ erāt. si scīfi
cari. i ueritate. hoc est scīficari. p scīari ú
scīficē. Scīficari erāt. si posset ú sc̄
noēs fiat. & i scīficare. pficiat. Hi. apls.
& in nob̄ bonū op' fiat pficiat. usq; in
die unī xpi. Vitas expē q. die. Ego sum
uia ueritas & uita. si dicat. Scīfica eos in
ue. Vt sequitur. Sermo tuus. & ego
pbabil' uita.

Sic me misisti i mūdū. & ego misi eos
in mūdū. Ht q. misisti me. misi
eos. p eis scīfico me ipm. i. eos i me ipo
scīfico. Ht aut q. mbia sic ei. Vt sanct' ú
sint capi scīficari i ueritate. & i me ipm
mutare q. s. ho q. dicit sui scīficat. abnu
cio canonis sue li. ho dic. q. una p
facta. ubi & ho. te q. scīficabo te. hoc
est sanctū i te ubo.

Non p his aut rogo tm̄ sed & p eis q. credi
turi sunt p ubū eoꝝ in me. Hūc intelli

Sicut nec adhuc quidem

Gray Scale

gñi dr̃ illi q̃ aplos in carne audier̃ si-
or̃ ad q̃s eor̃ ubi nen̄ uerr̃i: q̃ eḋide
r̃ eḋuꝛ̃ s̃ pot̃ audi: & n̄ ih̄ oꝛasse p
q̃ eḋ̃ s̃ mst̃ diligit̃ seruꝛem̃ illa
es̃ p ih̄ u: si uider̃ oꝛasse q: t̃ eis illo
si erat̃ qñ illa dicebat̃ nec p illa apo
plos postea credider̃ sic̃ paul̃ apls̃ s̃ p̃ ꝛ̃ nec p
reuelatione ihū & ū ꝓfect̃ Simulr̃ n̄ nec p
uider̃ oꝛasse p ambos nichil neq; p ih̄ q̃
q̃ ā ḋcidebat̃ siue p se sic̃ q̃ub; m̄ ú
narthanael & ioseph ab arimathia q̃ eor
p̃ dñi petiit a pilato & mar̃ eius alie
femine & illi q̃ eū mmis clamabat̃
benedict̃ q̃ uen̄t in d̄ nō q̃ngent̃ tis
q̃bꝫ simil̃ p̃ resurrectionem̃ appar̃uit lar̃
& ḋidit̃ i cruce qñ doctoꝛe defecer̃
Sic q̃ intelligam̃ ꝗbꝫ eor̃ ut ipsi ú
bi fidei q̃d p̃dicabat̃ ih̄ sigr̃acūm̃ ee ḋa
m̄ & dicer̃ ubꝫ eor̃ qñ ab ipsis petre
fuit p̃dicat̃ & p̃mus iculcat̃ Neq; pp
ea ipi ubi dr̃ q̃ dicer̃ eor̃ cui parl dr̃
car̃ reslonicēse excepisse a se n̄ ú ubi
hoīū s̃ sic: ue ubi [illegible] dic̃ q̃
ds̃ ꝛ̃ donauit. eor̃ q̃ ds̃ ih̄ p̃dicatoꝛ illi
p̃mus cōmendau. Vbi eor̃ q̃ ds̃ ih̄
p̃dicatoꝛ huic lar̃ s̃ fide ubi eor̃ ha
buer̃ antq; uth. d̄ q̃b; cōstat q̃ mīq̃
salutis p̃ ih̄ n̄ s̃ mediatoꝛē nēiuꝫ ḋidi
s̃ fidei testimoniū ꝗ nā deinceps illum
resurrectionem dubitabat̃ q̃ illi q̃ illa ei
morte spē q̃ habuer̃at̃ in ei resurrec
tione p̃dict̃ Vñ & q̃dā dixer̃ Nos aut̃
speraba q̃ redempturꝰ esset̃ isr̃l Q̃ oī
adoremꝰ & ḋicebat̃ & p̃mansisse q̃ fidē illā
habuer̃ & q̃ apli p̃ resurrectionem ih̄
p̃dicauer̃ sequit̃ Vt oēs unū sic̃ sic tu pa
t̃ in me & ego in te. Subintelligit̃ unū sum.
Pat̃ & filius unū sic̃ substantie. nos aut̃ s
ris ee p̃sumꝫ s̃ n̄ substantie. In ei sum̄ ú
cate & caritate. & q̃ [illegible] p̃sum̄ fide & cāri
te & studio & pfectu dilectionis. Vnde subdit.
Vt & ipi in nob̃ unū sint. Circulo sic

unū dr̃ tēpr̃. sic̃ ostendat̃ subiecto. Ut mūs
d̄ credat q̃ tu me misisti. Subaud̃ rogo
teꝰ ponam̃ manifestationē [illegible] sēntiā li
m rogo ú ost̃ unū sint. Rogo ú mūd̃ cōgn̄at̃ q̃
q̃ tu me misisti & [illegible] ego claritatē
q̃ dedisti m̄ dedi ih̄. ut sint unū sic̃
nos unū sum̄. Claritatē i. immortalitatē
q̃ dedisti m̄ dedi eis. ꝓpt̃ q̃ [illegible] immortalita
tē p̃destinationis significat̃ sicut ubi p̃m

Ego in eis & tu in me ut sint ꝛ̃ ꝓfect̃
mani in unū. Per hoc ostenditur se me
diatoꝛē ee inter deū & hoīes ac p eū patrē
mane in nob̃ q̃ adhuc estimari. ostēdit
ꝓfectā beatitudinē. Vt cognoscat
mūd̃ q̃ tu me misisti aliqn̄ cognōsce po
t̃ p̃ ee: s̃ ih̄ ulogꝰ de estimatione ipsoꝝ
gēda & cognio. q̃ ei ꝛ̃ ꝓfectū n̄ q̃ nec ꝓfi
dē & dilectionem q̃d n̄ in dem̄ sum̄ nōr̃
estimari. sic̃ erum̄ eis in delm̄.

Et dilexisti eos sic̃ me dilexisti. q̃ di
lectionem augmentū diligit & nīb ei q̃
adoptati n̄ is patre sum̄ augmentū fi
lio. q̃ dicebat sic̃ me. nā sic̃ n̄ sep sig
nat estimatē aliqn̄ posit̃ pq; ú ih̄ ibi. Sic̃ me misisti i mūd̃. Oīb̃ augmentū
p dilectē patrē grā dilectionis ad angelos e
quitatē. carne ú augmentū sm̄ sic̃ eccl
siā cui sub; & angli ei sit una ꝛ̃
carnis & ubi. Scit q̃ti q̃ & nos ꝓfect̃ angli
dicēte q̃ p nob̃ mortuꝰ & ꝛ̃ angelis q̃d
& alii q̃ nelle glām de spectare &. & ut
iuxta aplm̄ p ꝛ̃ mortuꝰ & q̃ n̄ mū
tū mīm̄ & dr̃ mā gñdat.

Pat̃ q̃s dedisti m̄ uolo ú ú ego sū
illr sic̃ mee. ú uidat̃ claritatē meā
q̃ dedisti m̄. Xr̃i aduꝝ ad cāsam i
q̃ sacdr̃: ds̃ hoīb; dic̃ ad huc n̄ sicut
s̃ eoꝝ eaꝝ assessuꝰ Vñ dr̃ pp unita
tē ꝓdē tḡ & ds̃ hoīb; & hoīb; dic̃. Q̃ uidi ú
aduꝝ ad fouēa dr̃ tḡ & Vñ lar̃ av
duur. hodie mecū eris i paradiso.
Et ubi q̃d homo erat. aīa & ipso dr̃

fuit eat miserno · caro sepulc̃ · S nũ
q̃ ds est ꝑtea cũ dnus · y illi sic̃ ad
dixit mecũ nã · y missi pr̃ eũ ille ·
[illegible] bat locus eũ illo q̃ bat eũ
pr̃ ũ ex illo · Sumam q̃ lecũq; exẽplũ
sic̃ cor̃ sibi sit ũ lux · ũ · tũ eũ ly
ce · ita pr̃ p̃ pr̃ · ũ nũ idoneũ sim q̃
plus ũ ire · tũ & eũ x̃ · sic̃ ꝓ stulticie
noluisse eũ aut volo ut ũ ego sũ · illi sit
mecũ · Nã de spe illa oĩ dicebat · q̃ u
debuim eũ sequi · Ds subuenit · ũ undeat
ũ ut edat · fidũ nec̃ · ulta ũ fides mc̃e
claritatũ dr̃ · Sapc̃ · Quia dilexisti me
ãt̃ ostitucionẽ mũdi · In illo · dilex nos
ãt̃ mũdi ostitucionẽ p̃destinatio
q̃ nos eligi sumus · diligũ in illo q̃ nos
diligit · Si · h q̃ filii · pat coeũ · h die
ti accipiam · uolo ũ ũ sit ego · illi sit
mecũ · in patre eũ x̃ · erim · ut ille sic̃ ille
· nos sic̃ nos · Volo iqd · ũ poterit ũ fieri
q̃ multe ops · Oĩa q̃ · potestas ei ẽ · sit illi
soli sunt q̃ · eleg̃ · ũ dic̃ · Ego deus nos ·
mũdo · Illos pat · declarat · ad eũ ·
Pat̃ iuste mũd̃ te ñ cognoui ego
aut cognoui te · Illi · mũd̃ iust̃ ñ cognouit te ·
mũd̃ · ũ recẽsetur cognouit te · ñ muto
s̃ ego ·
Et hm cognouer̃ q̃ tu me misisti · y notũ
feci eis nom̃ meũ · y notũ faciã · ũ dilec̃
tio q̃ dilexisti me · ipis sit · y ego · ipse
in eis · Hec ait ihc̃ · cũ discipulis suis ·
Cũ hec dixisset ihc̃ egressus est cũ discipulis
suis trans torrẽtẽ cedron · ũ erat hortus · in quẽ
introiuit ipe · & discipuli eius · Gethsemani locus
· ad radices montis olueti · ubi tabernacula habe
bant pauperes · Ibi tamen pigues obtulerũt dnm ·
ut uicinius maneret · ne discederet eius · Apparuit
enim uere · ualde pigredinis q̃ p ualle
humiliatis · y pinguedine · ornatis p no
bis · orare subiit · In hoc capi dispo
situs ut delicta peccantium omnium
sibi · ĩ homo deuicaret · Tribus ro
gatis cedit · oppressi nolunt ·
[illegible] · uerba psalmista · tenere ĩ
[illegible] bibit · una · h · ure bene &
[illegible] tere passioni · ꝓtea exhortatis · capti
cedit · gentibus · placet · Ergo q̃ carne pos
dicit cedron · Cedit · ñ ac̃tui · sed gentium ·
Sciebat aut · y iudas · placet
q̃ celebrat eũ loc̃ · ĩ frequẽt · ihc̃ · que
nerat illuc eũ discipulis · suis ·
Et cũ puenisset ad locũ · dixit discipulis
· Sedete · hic · orate ne intretis ĩ temptatio
nẽ · donec uadã illuc · y orẽ · Ordo · Sedete
donec uadã · y orẽ · y orate ne ĩtretis ĩ temptatio
nẽ · supernum · Sepat · ĩ orẽ · q̃ sepat · ipse
sic̃ · q̃ ille orat · illi dormiũt · pigredi
ne clausis oculis · Cũ ĩmice orat · tacite nos
admonet · p celestib; bona orãdũ esse · cũ
malle orat · pigredinẽ ĩsinuat nobis
humiliter · Si · aliqua · ẽ · ĩ orãe · y pigredinẽ
cone dilectionis ·
Et assumpto pet̃ · y duobus filiis zebedei
iacobo · y iohe · cepit · pauere · y mestus ẽ ·
Ds alius · h assumpsit · q̃ ĩfirmitatẽ · que · sci · o
mnes festat · ũ · ũ · tatẽ assumpsit · plures
hoc · sic · ostat · eũ passio · Si passio · ñ dna
t̃ · est alio · Secũdũ · q̃ portat · x̃ · naturã · mo
sicadã · portat · ñ mor̃ ad peccm · In eo
ne · nullũ · culpe · debuit · nulli · peccati
obnoxius · fuit · Assumpsit aut assumpsit
ĩfirmitatẽ · mis · q̃ a dõ · ñ sepat · uelũ
ignorãtia · seu · occupidẽtia · sepat · sic̃ · ueri
humanitatẽ · ita · y humanitatis · infirmi
tatẽ assumpsit · ut · ei · cruci affligat · y
nos · fortes · efficeret · Itaq; uoluntatẽ · meã ·
suscepit · y · timeã · Timeã · ĩ fidẽ · dico
q̃ · ei · cẽ · pdico · Sit · ĩ · q̃dã · timor
nos subiectis · y · hoc · ꝓpter · dei · ꝓceptũ · de
cet · ĩ peccm · sic̃ peccis timor · negatũ ·

De ꝑ mõi locũt exp̃ões q̃ dix̃at ipm̃ ñ timuisse q̃ ad hõc uenãt ut ꝓ eũ
& petrũ timiditatis arguẽãt
ẽ & aliũ timor mõdãt q̃ na
turalit̃ ẽ ꝑ hõi & sibi peccõ:
ñ tamẽ sibi: & ille sibi ꝓ
hõrum ꝙpe oĩt̃. Cõtristabat
& ꝑ ꝑ tẽlectissimũ ducã & scãdalũ
oĩũ aplõr & ꝓiectiõe undar & eũsionẽ
sãguĩs.

Tunc aũ ait xp̃us: aũã mea usq; ad mo
rẽ: hic alibi dicit: Baptismo habeo
baptizari & q̃m angor usq; dũ ꝑficiar
Usq; ad mortẽ xp̃us ẽ donec aplos sua
liba & passione. Quos q̃pe corpous ab
soluto. ẽ doloris i ẽ illis: Tunc & si
eũ petr̃ ñ timeat. Petr̃ dic aũã mea
ꝓ me: & dic aũã mea ꝑat. Vtrũq; uer
e & uõe plenũ. q̃ ifernos ñ timet & sup
os q̃it tumultus affectũ. Ille ut q̃ hõ ñ
mortis ignar. iste q̃ ds & ẽ ꝙpe ostendit
fragilitatẽ carnis exponit. ut eũ q. sic
ñ tũ i cãnationis abnuãt excludẽt
ipietas. Sequit.

Sustinete hic & uigilate mecũ. Sub
ne ꝓdat ꝙ tẽptatiõis uigilãtẽ a stimo
fidelitatis & rõpe mitt̃. Certũ q̃d ñ sibi
sciẽt i q̃ ifelicitate ab agõ̃sto suas cõsẽ
cutus uõ aũ q̃ si timoiẽ usq; ad hunc
ad diem: nolo uõ ultr̃ ꝓgredi. nec
dũ ut ꝓtest̃ ꝓpẽ ꝑ manere hic uigi
lãtes sicẽ & ego uigilo. ut unusq; i ꝑtis
sue uocatiõis ꝑsistat. q̃m hõis grã q̃m
fiũt magẽ hr̃ suspitiõẽ. Ad ꝑ aũ adiũxit eũ
maxime petrũ magẽ & sẽ ofidemẽ. ut
uidat & audiat ũ & ꝑs hõis & q̃mõ
petr̃. Videat cadere & facilẽ audiat dicẽ
tẽ. Sat̃ si possibile: ñ ꝑseuet dixe iste a me
nec uelocis esse ad ꝓmptũ & sollicitũ
ad oãdũ. & illos duxit q. uidelicet si
deliquẽ & fides sumles ꝓ ẽ. simulat
facile ꝓterat. locũ uenire tãtã ꝑ fi
ducia fidei. Quidoĩ aũt q̃ũ ad ꝓclinã
co tactanne ipsa fidei exiguitate munit̃.

Et ipse
ꝓgress̃ est ab eis q̃ũ tactus ẽ
lapidis. Typice unum ut ẽ eũ dirigant
lapidẽ. & usq; ad ipsũ ꝓducãt ũt ꝓ legi.
q̃ sẽpta erat in lapide. finis & leg: ad ꝙ
ciã oĩ ẽdem. Et posuit genua & dixit
facie suã. & orabat ut si fieri ꝑt̃ trãsiret
ab eis hora discess. Pat̃ si ꝑsibile ẽ. Alba
pat̃. oĩa t ꝑsibilia s. Si pat̃. si ꝑsibile &
ñ ẽ calicẽ hũc a me. habitu corpis ost̃
& humilitatẽ ñr̃s & ꝑcepũ exaltõis
humilitas ẽ. & exaltat ad dõ. ñ qui hum
liauerit se ꝑ dñm. Ad dicit alba pat̃. ut ꝑ
ꝑ saluarẽ dñm ostẽt. & de ut sigãt alba
& pat̃. s; alba ẽ hebreũ. pat̃ grẽũ & latiñ.
Quũq; lingua ꝑm ipse ũocat. ut doce
at ab utq; ꝑ ꝓ eũ ũocãdũ. sõ ẽ ut dixẽ
ho uidi & gessi; & cepit pauẽ & tristar ẽ
ore calicẽ passionis ñr̃e á se. ut aut
oĩ neq; gustare amaritudinẽ ei. si ñ
ꝑsibile ẽet. q̃ũ ad iustitiã di. Ad ut dicẽt
si ꝑsibile ẽ. ad potentiã di pariẽ & iustã
referebat. q̃m q̃ũ ad iustitiã ei q̃ ñ soli
potens ẽ s; & iust̃. ñ sẽ ꝑsibilia ñ ea q̃ ita
sũt. Habebat aũt iustitia patris & pat̃
ẽ. Astruuõe mũdi sacerdũ hr̃ũ ut ꝑ
in eo ex ostensũ. Pass̃ q̃ ẽ. ñ & uellet
pati imo reformidabat. s; q. patrẽ dil
gebat. quẽ ꝑ uelle sciebat. & qa. ꝓ morte
sua salutẽ ꝓmi fieri cupiebat. sic & sãs
si ꝑ pati uoluit. q̃ uoluit pati. Sic &
firmo uideri ꝑt̃. qui uult ẽ di & ꝑ
coqui ut sanetur. nec uult ñ ẽ di. po
ti oĩo reformidat. & uenit & aliquis
ẽ carcerat̃ filiũ suũ uult ẽ carcẽ poni. ut
ipse sic euadat. nec ñ uult filiũ suũ
ẽ carcẽr. sed mort̃ nul dolet. Voluntas ut ñq
ẽ ñ eũ delectõe. q̃pe & delectat nolũ
& ũ molestat. illud abhorrẽ solem. ũ

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

ī futura uita ū molestia nulla erit
passio. nisi cui sē uoluntatē fiet. cē
uoluntatē traq; dolores atq; molestias patiebant scī martires. nec aliē aliq
meritū ibi mūro hrent. P secutores q̄ q̄-
tū poterāt fugiebāt. pati ñ. ꝑ dilectionē x̄ uolebāt. Velle aūt lapidari t
cōburi. siq̄s uelle ꝓt; nullī ñ. meritū
eēt. s; ꝑ x̄ pati uelle ꝑ dilectionē dī
uelle truncari meritū ē. V u. x̄ ī fun
damēto ponit. ubi dē supna ⁊ maior
causa ostruit. ibi mītū dūtaxat hīt.
ēstat ē q̄ martyrū ⁊ alīq bonū exēius
bona uoluntatē siue dilectionē ñ do
nat. s; eī habitā ⁊ ostendē q̄nq; aug
mtat. S; q̄ in x̄ ñ augmtarū. ñ pt ē
ī passione q̄ ñ ymūut. ⁊ nob; salutē
⁊ s q̄ passionē. nec tstari nec turbari
potest. neq; ī aliq̄ pari. Q d aūt mar
tyrū ꝑ se uoluntariū ñ sit. ū pateat
q̄ iocundū ñ ē. Expectibilū ⁊ q̄dā
s iocunda bona. quę ꝑ se expetūt
ut uidē dīa. alia s bona ñ iocūda
q̄ ꝑ aliud expetunt ut martyrū.
Ih dns pet manifeste aptat eū ad
ducet q̄ ñ uis. Si opponat q̄ dr. obla
t; x̄ q̄m ipse uoluit. dns q̄m nolu
it. ⁊ morte suā oīb; necīā apbauit.
S ic ē apl's accip uelle. Q d uolo aut. ⁊
apbo faciendī illd ñ ago. q̄ aūt nolo.
⁊ ñ apbo faciendū illud facio. Ma
nifestans aūt ihc ī oīe suā ecclēsiē q̄
dilect ē ꝑplacens dispositū oīb; pat ad
didit.

Verūtū non q̄ ego uolo
s; q̄ tu. Q d ex humana ifirmitate
trepidans ꝑ remuerat. reūtens ī semet
ipsū ꝑ obedientiā ⁊ fortitudinē mītis
confirmat. s non ingt. Ih fiat q̄ hūan affect locūt. s; ad q̄ miss sū. O stūd traq;
ut cū h̄ imineat q̄ fieri nolum. sic ꝑ in
firmitatē ut ñ fiat petam q̄ ꝑ fe
titudinē parati sim ut uoluntas cōdi
toris nr̄i ē cē mā uoluntatē fiat. h̄ā
sic cōstile multū ñ debem ne mā utu
tatē uidam ꝓferri. sic multū pusil
lanimit agē ē diffidē ñ debem. ne di
aduersoris nr̄i ipotentiā uidam pn̄
tiare. O uilq; tstant morte furā. s; hāt
rectū cor. Vtrent mortē q̄ tū ꝓf. s;
si non posst. dicāt q̄ dns dic. pat si fieri
ꝑ ñ trāseat ame calix iste. Ecce hs uolū
tatē hūanā expssā. unde q̄ dicat rectū
cor. S; ñ q̄ ego uolo s; q̄ tu uis. Vñ ali.
h̄ō uenī facē uoluntatē meā. s. q̄ q̄ali
sūpsi ex ūgine. s; uoluntatē eī qui mi
sit me. q̄ unū h̄ū eīī cū patre. ē q̄
semp apbo aīe rōe. O rat ñ trāsire calicē
q̄a ho; s; ꝓpt dispensatōe q̄ pat obedi
ens ē. Sens; Si morit mors me ñ mo
riente trāseat calix. Verūtū ñ alit fier
sit q̄ tu uis. Alit. postulat ñ tā timo
re patiendi q̄ mīa ꝓpt ꝓpli. h c
ab illo bibat calicē ꝑparatū. Vñ ē
sigtant dixit. calix iste. ⁊ ꝓpli iudex
q̄ excusatōe bre ñ pot; sine occidit.
hīt ꝑ has qui me uaticinatur. Sig fi
eri pot; ut sine ictu iudex ēdat mt
tuudo gentū. recuso passionē. Si
ū illi execrandi s. ut alij uidat. ñ mea.
s; tua fiat uoluntas.

Et cū surrexiss; ab oōe
uenit ad discipulos suos. ē inuenit eos
dormientes. ē ait eis. Q d dormitis.
sic. ñ potuistis una hora uigilare mec.
Vigilate ē orate ut ñ intretis tēptatōi.
Ubiq̄do dnōstt. q. ē ꝑ apl's orauit. qs
sedulo monebat. uigilare ē orare.
Ih ā tsticie magnitudine q̄ eis ipārī so
nū uincē ñ poss. sic dormiūt mēbra
ē corpe. Inde ꝓsibile q̄ ē hoīe ñ tēp
tari. nec aut ut ñ tēptemini. s; ne in
tretis in tēptatōē. ⁊. ne tēptacio nos
superet. ⁊ ire suas cassas teneat. O artū

qui p confessione dñi sanguē fundit. rēpraī dē. s; rēpratonis rem̄b nō ligat. Si aūt negaret dñm. tē rēpratio superet eum.

Sp dē pmpt ē caro aūt infirma. hō temerarios dictū ē. q dē cidet. putant se p̄se S; qui de ardore mentis fidim̄. tamē de carnis fragilitate timeam̄. s; nī secm aplm mortificā carnis mortificem.

Iterū secō abiit & orauit. Sol'uit orare p cunctis. q sol' erat passur p omnibus.

Apparuit aūt illi angls de celo cō fortans eū. Alibi legimus q angeli ministrabāt ei. In docum̄to g diuinitus. ministrabāt ei. I docum̄to ū hūanitus confortat ē ab angło. eō m dr confortat quo tūs. p nos inde nō p se.

Et fēs ē in agonia & plixius orabat dicens. Pat mi. si nō pot hic calix transire nisi bibam illū. fiat uolūtas tua. In agonia. i certamine mortis. plixius orabat ut nos doceret diuturnius orare in pculoso certamine. orat aūt ut si minue aliter saluari nō p. nō aduerit cucurbita fiat uolūtas pat̄s. hō; si ipls qui p minuen intellr saluari nō pot. nō aduerte cucurbita. i. nō moriat caro &. faciat pat dē uult.

Et fēs ē sudor ei sic gutte sanguis. decurrentis in tā. cōtinuā natura ē sanguē sudare. s; p tā sanguine irrigatā. declarat tremēdo sanguine suo redēptos.

Et cū surrexisset; uenit ad discipulos suos. & inuenit eos dormientes p tristicia. erāt enī oculi eoz grauati. & ignorabāt dē respondet ei. langue bāt oculi aplōz negatione uicina. & relicti ille iterū abiit & orauit tertio eundē sermonē dicens. p extrem dñi qui erat futur p bibitā amaritudinē calicis orat tociens ut fiat uoluntas pat̄s. Jō enī supi fundendū corpis sui sanguē in remissione peccatoz exsecuerat. Trib uicib; orauit ut & nos a p̄tis peccis uenia. & a p̄sentib mal tutelā. & a futuris pcliis cautelā oremur. & ut dē erōē ad patrē & filiū. s. dirigam̄. Jtm sic tua ē rēpratio cupiditatis. ita & timoris. ē & concupiscentia carnis. concupiscentia oculoz. abitio scīe. ē & timoz mortis. timor ultionis. timor doloris. & que oīa docet oratione debē nos munīri. Vn & p tua rēpratione passionis p̄ uicelli. ē dñm orasse.

Tūc uenit ad discipulos suos. & inuenit eos dormientes. & dr illis dormite iā & requiescite. Q d ad eos reuertens dormientes q; repiens. primū reūsus obiurgat. secdo silet. tertio q escē iubet. ro ista ē. q primū p resurrectionē dispsos eos. & diffidentes ac tpidos. reprehendit. secdo. misso spu paracleto q uarios ad struendā ecclīā libratē oculos uisitauit. Jam aliqn dū leg amore dremi. quodā fidi somno occupatus. Tertio ū claritatis sue redditu. securitati eos q; restituit. Et ecce appīquauit hora. & filius hōis tradet in manū peccatoz. Intellr p illd dictū dormite iā & requiescite. siluisse dñm aliquātulū. & requiuisse discipulos. nam secdm marcū inuenitur. sufficit iā quod requieuistis. & dīm addidit. uenit hora. Surgite eam. ecce appīquauit qui me tradet. Q i dicat. n nos iuemat timores. uel eam obliuia. ut passuri fidiā uidam̄. Vel nos offerre debem̄. qn̄ n expedit mortē effugē & non p.

Et adhuc ipso loqte ecce iudas unus de duodecim

eū accepiſſ; cohortē uenit eū eo turba
multa cū lāmis & facib' & armis a gla
dijs & fustib' a pn. sacedotū & scīb' & seni. ppli.
Cohors non tudeox s; multū fuit á ppſi
de accepta ut null' remanēb audet re
ſiſtē. Venit q' eū iuda á iudeis tanta
turba multā ut siqs audet reſiſtē cōt
tot non poſſ; Confidit de unite fidei
qui deſpat de auxilio dī. Vertū i nocte
magistrū tūlit. ut sine turb quę in die
fregit adeūt inueniret. eū lāmis & faci
b' uenīt ut si latē uellet his q̄reretur.

Qui aūt
tradebat eū dedat eis signū dicens. q̄
cumq; oſculatus fuero ipse ē tenete eū.
& ducite caute. O ſer iudas putabat
signa quę fiēt saluatox facta magicis
artib'. & quia forte audierat dñm unore
tuſſigurarū. timebat ne simili tuſtigā
tione elabet de manib' minist'. Dat q' sig
nū oſculi. sacrileū subdolū. & repbarū
vñ. unū eū acero in cruce ponīt.
Et confestī accedns ad ihm dix. Aue ra
bi. & impīmit ihū ut oſculareture
eū. Jhc á dix ei. Juda oſculo filiū hoīs
tradis. amice ad q̄ uenisti. & oſculat' est
eū. Jpudns & scelerata fidutia magis
trū uocat & oſculū ingerit. ei quē
tenet. aliq̄ tū hr d' uerecūdia discipli.
q̄ non pāt ppſecutoſib' eū tradidit s;
p oſculi signū. Suscipit dns oſcūm. ñ quo
simulare nos docear. s; ne p dictionē fuge
udat. & impler q̄ scīpt. Cū his qui
odebt pacē erā pacifice. Q̄d dicit iuda.
oſculo filiū hoīs tradis. itrogatiue pnū
tiandū puto. q̄ amantis affectu cōripi
at p dictē. Ac si dicat. amoris pigre nul
lū. infligis. caritatis officio sanguē fun
dis. pacis instrumto mortē irrogas. ser
uus dñm. discipls p dis magistrū. h
ubū. amice in textu antifrasin intelligen
dū ē. ut p ironiā dicat amicē. q̄ n erat
amicē. s; inimicē. Vel amicē dix. q̄ amica
bilit fuit electē in aplm á dño. sicē ille
fuit in parabola amicabilit iuitatus
ad nuptias. eum dix. amice. q̄m huc intrasti.
n hūs uestem nuptialē.

Hec itaq; sciens oīa quę uentura erat
sup eū. pcessit & dix eis. Q̄ē queritis.
Illo ignorat q̄ uellet s; mori parat itro
gat. ut scīret eū ē quē querebāt. & re
spondet ei. Jhm nazarenū. dicit ei ihc. ego
sum. Stabat aūt & iudas qui tradebat
eū cū ipsis. Ut q̄ dix eis ego sū. abierūt
retrosum. & ceciderūt in tra. ubi nē murmen
armatox. una uox dicentis. ego sū. nur
bā sine telo aliq̄ straut. q̄ iudicatur
facier. qui iudicand' h fecit. Q̄ dregna
nū' poterit. qui moriturus h potuit.
Quodo ūq; p eūglin dicit. ego sū. & iudeꝰ
exspectantes annū' & retr abieūt. & i terra
quę amāt cadt. Iterū q̄ eos interrogauit
Q̄ q̄reret. Illi aūt dixer. Jhm nazar. Ait ihc.
Dico uob. q̄ ego sū. Si q̄ me q̄ritis. sinite
hos abire. ut impletur sermo q̄ dix. q̄
q̄s dedisti mihi. ñ pdidi ex ipsis quēq̄. fac
unt q̄ iuber. simul eos abire. q̄s ñ multi
pure. & ipleret q̄ dixat. ñ pdidi ex eis q̄q̄.
n q̄n p' morituri sint. s; q̄ ñdū sic ēdat.
quom ēdit q̄ n peūt.

Tunc accesserūt & man'
miecer in ihm. et tenuerunt eum.
Videmes aūt hi q̄ circa
ipsū erat q̄ futū erat. dixer ei. Dñe si
percutim' in gladio. Simon q̄ petrus
hūs gladiū eduxit. eū. & percussit pōti
cis seruū. & āputauit auriculā ei dexm.
erat á seruo nom' malch'. Petrus eode
ardore quo cetera āputauit dexm aurē
malchi. Sciebat & quom sinees puniē
do sacrilegos mercede iustice. & sacdo
cij phennis accepit.

Tunc ait ihc pet. Calicē
quē ded m' pat ñ bibā illū. Quare gla

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

dū in vagīnā · Recondi gladiū ꝓpter
ut pacientiā nr̄os doceam⁹ iuducetam
Vocabulo calicis passionē corpis declarat · Corp⁹ nr̄a trenor & fragilitū exp̄ssi
one signant⁹ que viu lapsu ꝑcipitata
frangunt⁹ · Vnd dn̄s alibi · Vos pharise
i ꝓ q̄ deforis ē mundat⁹ calicis & ca
ritu · Facile ē ea que mens uoluit in
terna · ꝓ corpis gesta ꝓdunt · sic ea que
intrē calix intꝰ cinet⁹ foris lucent⁹
Bibit g̃ calicē corpis sui · qui corpalē fra
gilitatē spiritali affectu & q̄ intē aiiq;
trāsfundit⁹ ut iniorib⁹ ceteris ihesu mā
hauriat⁹ · Omīs u q̄ accepit gla
dū gladio ꝑcut⁹ · q̄ · dño nempe q̄ igne
ūtrit⁹ ante paduit⁹ gladio · s · q̄ in di
scrib⁹ armata · Vel ita · Q̄ · q; molit⁹
ledē aliū se ipsū ꝑcio gladio ꝑcut⁹ et
mendit⁹ in foueā q̄ fodit⁹ · An putas
q̄ n̄ possū rogare patrē meū · & exibe
bit⁹ m̄i m̄ pl⁹ q̄ · xii · legiones angl⁹ · tan
q̄ si dicat · ꝙ idigeo auxilio apl⁹ · qui
ꝑsē si uellem hr̄e · xii · legiones āgl⁹ ·
in q̄b⁹ s̄ · lxxii · milia · Vna u legio apd
ueter⁹ · vi · milib⁹ ꝑplebat⁹ hoīū · duo dei
es aut⁹ milia reddt · lxx u · milia · & q
m · lxx · dual gentes hoīū diuisa līgua
ē · inuit · n̄ ē uendū si cont⁹ eū os nat
ones insurgēt · eū multo fortiores hr̄e
possit exercit⁹ angl⁹ · Cū g̃ ꝑter acci
pe legiones nolebat · accipe ut ꝑpa
retā ei⁹ sēpture implent⁹ ꝓphet⁹
de ipso · qm̄ ita eū pati ꝓueniebat · &
hꝰ q̄ sequit⁹ · Quō g̃ implebunt⁹
sēpture q̄ sic oportebat fieri · sinite
usq; huc · dc̄i dixit · n̄ uos moueat
q̄ sinit⁹ ē · ꝑmittendi s̄ usq; huc ꝑ
gdu · ut me apphendat⁹ & ipleat⁹ que
de me sēpta st⁹ ·
Et cū tetigiss⁹ auriculā ei⁹ sanauit
eū · H ūq; pietat⁹ suę dn̄s obliuiscit⁹
qui & hostē suū sanat · docens ip
sos si cūctent⁹ ꝑ se sanari · qui in mēte
stia sunt intenti · Iuxta allegoriam
serui iste ē ꝓpls iudeor⁹ mancipat⁹ ob
sequio sacdotū · adeo ut barrabā peter⁹
dimitti · & u crucifigi · Q̄ dextrā auri
culā ꝑcidit⁹ · spualem leḡ intelligētā
retenta sinist⁹ · i · sola littera · Que auris
per gladio decidit⁹ n̄ q̄ ipse sensū eor⁹ ab
stulerit⁹ · s; q̄ ei⁹ ablatū diuino iudicio
ostendit⁹ · que auris a dō ē restituta ·
ēdatib⁹ exigentē illa · Auris itaq; resti
tuta · & ꝑ amputata sigīat⁹ audituꝝ
ꝑuersata uetustate renouatū ut sit
ipse · & n̄ uetustate littē · Cui aut⁹ mell⁹
restituit⁹ · recipit⁹ cū dño · q̄ sigīat⁹ ser
uus ē nouū ut⁹ ꝑtat⁹ rex siue regnat⁹ ·
In illa hora
dixit ihc turb⁹ · tanq; ad latrōē exist⁹
ē gla · & fust⁹ · ꝙ · me · cottidie ap̄ uos
eā i tē · do · & n̄ me tenu⁹ · S; h̄ ē hora
ura · & potestas tenebr⁹ · Stupū; cum
gladijs & fustib⁹ queré eū qui ult⁹ se
uris offert⁹ manib⁹ · & in nocte ꝙ pdi
tōē inuestigare q̄ tamē · ac n̄ros
oculos delinamē eū qui cottidie do
cet in ēplo · S; ido adūs⁹ me in tenebr⁹
egrauim⁹ · & q̄ potestas ura q̄ cōtra
lucē armamini in tenebr⁹ ē · Quer
tur quom⁹ ihc ꝓncipes sacdotū &
magistr⁹ templi & seniores alloq; sed
lucā dicat⁹ · cū ap̄ mathm & marcū
n̄ ipsi uenisse uer⁹ misisse ꝓhibant⁹ ·
S; q̄ de nece dn̄i ita agebant⁹ ut q̄si
inoxij uidēt⁹ · cū & ꝙ discipl⁹ sit
tūr⁹ · a tribuno & turb⁹ ꝓhens⁹ · a ꝓlib⁹
dāpnat⁹ · a romanis crucifix⁹ · a ꝓl⁹ &
barrabas elect⁹ · uolens lucas eos max
me reos ostendē quor⁹ ꝓsilio cuncta
gebant⁹ · dicē eos maxime uenisse ad
ꝓphēdendū saluatorē · n̄ ꝙ se ipsos · sz ꝙ
eos quos miserit⁹ ꝓhendere eū ·
Hoc aut⁹ totū fm̄ ē ·

ut impleant̃ scripture. Fodent manus meas ac pedes meos. & ysayas. Sic̃ omnes ad occisionem ducet̃. Tunc discipuli eius relicto eo fugerunt. Impleant̃ dictum dñi. q̃ eos scandalizarentur in illo. Ipsa nocte. Iam & si turba p̃ mittente ad perfectionem dñi fugerit. ut iohes scribit. xviii. cap. pauce tñ ostendunt̃ ad fugam pmpte ores. q̃ ad patientiam eius deo. Adimpleti & illud. elongasti a me amicum & proximum & notos meos a miseria.

Cohors & minist̃ iudeor̃ apprehendit ihm. & ligauerunt eum adest ioseph unus ex duodecim a finibus & fortitudine assumpsit animam eius. Et adduxerunt eum ad annam primum. erat autem socer caiphe. qui erat pontifex anni illius. erat caiphas qui consilium dederat iudeis quia expedit unum hominem mori pro populo. Quos dominus dolebat ut pastor gregem suum nutriebat. Reverentiam sacerdotii exercebat. Referunt autem ioseph ultimi caiphe unum tm annum pontificatus a romano principe petito emisse. Non quod mirum est si unquam pontifex in tanque iudicium. annas quippe & caiphas ut lucas. vii. cap. refert. ambo principes sacerdotum populi. suos animos egerunt & erat annus caiphe quinquagesimus. vii. dux erat ihc ad illum. si propter annam non quod collegit si quod socer eius erat. Secundum & voluntatem caiphe id egerunt. Simul & domos eorum ita postea. ut in diebus annas principatum sacerdotii gesserunt.

Adolescens autem quidam sequebatur eum amictus sindone super nudo. & tenuerunt eum at ille relicta sindone nudus profugit ab eis. Hic subaudit corpore. ut intelligatur corpore super nudo. quia non aliud in dominum habebat. super in sola sindone. Qui iste adolescens filius. eius lista in die. Si quis fuerit maiorem dni. operabat in se primatus sed quia in ceteris qui fugerunt. quis in se per fecta

nec

huius carnem. quia per fugit. sic per fecta caritas foras mittit timorem. ita timor ipsam arguit caritatem. Solum in diem ejus lista hunc adolescentem fuisse iohannem. dilectum per ceteris. nam illum eo tempore adolescentem finisse. longa eius vita predicto est.

Potuit & fieri ut elapsus manibus retinentium. mox relapso in dominum reduxerit. & sub nocte se nudum duci in ihm qui nudum ex ipsis miserit. donec ad aliud pontificium cum nondum erat puerum. ut ipse omnium. in. ecclesiastico cap. Sic autem peccatum qui negavit confessione exstirpatum exemplum ostendat recuperationis labentibus. & certum discipuli fugientes docent minus idoneos ad tolerandas supplicia tutum esse per presidia laxebitur. quod se discimus exponere. ita & iste adolescens quia relicta sindone nudus profugit ab ipsis. illos designat qui ut securiores ab eorum sibi hostium fiat. quod in hoc mundo predicat. abiecerunt ut dño famulentur. iuxta beatum ioseph. qui relicto pallio in manibus adulteri malunt nudus fortasse exire quam mereretur seruire. Ex psalmo xxxiiii. Exurge & intende iudicio meo deus meus & dñe ad causam meam. Judica secundum tuam dñe deus meus et non delectentur super me. Dic animæ meæ. Salus tua ego sum. Confundantur & revereantur qui querebant animam meam. Judicentur & retrorsum & erubescant qui cogitant mihi mala. Fiant tanquam pulvis ante faciem venti & angelus dñi coartans eos. Fiat via illorum tenebrosa & lubrica & angelus dñi persequens eos. Quia gratis absconderunt mihi interitum laqueum suum. Gratis subruerunt animam meam. Veniat laqueus quem ignorat & captio quam abscondit apprehendat eum. & in laqueum cadat in ipsum.

Sequebatur autem ihm simon petrus alongue. & alii discipuli usque in atrium principis sacerdotum. Petrus negavit primum alongue sequebatur neque enim negare posset si ei primum erat. Hec autem ut duplex animo inconstantis & in omnibus motus sui. & timor verbum quod carnis fuit. Quod ihm sequitur devotionis est. quod timet naturæ. quod negat obreptionis. quod penitet fidei. Sic igitur autem ecclesiam securitatem quod in imitatione dni passiones. si longe differunt. Quod ecclesia ut per se patitur.

Sic per ecclesiam.

Discipl' aut̄ ille erat not̄ pontifici. & mutuat eū ihū tam pn cipis. Q's ille discipl's fuit. q̄ hic facet ñ remē diffimat. Forasse iohis fuit. Solet hec ita loqui de se. q̄ de alio.

Petr' aut̄ stabat ad hostiū foris. Exeunt g̃ discipl's. q̄ ille erat not̄ pontifici. & dix̄ ostia rie. & introduxit petr̄.

Que cū vidiss; ancilla ostiaria & eū fuiss; intuita. dix̄. Nūq tu ex discipl's es hōis istī. dic̄ ille mulieri. ñ noui illū. nescio q̄ dicas. Q'd ⁊ mulier q̄ prima eū p̄dix ancilla. cum eū postea vidit recognoscē ñ in ista sec̄ peccasse i nece dñi vidit. & redimiet̄ p dñi passionē. ⁊ mulier prima resurrexisse dñm vidit. ut ediet̄ uete p̄uaricationis aboleuisse & i sexu femineo.

Q'd dā pro erga petr̄ affectu locū hui⁹ tēptant. ita. q̄ bene dixit petrus se illū ñ nosse g̃ nemo p̄sc̄ nouit ñ pat̄. Iste q̄ inquisit dix̄. o ho. ñ sū tēptan ⁊ q̄ malunt se negare q̄ x̄m.

Q'd & tertio interrogat aut̄. ho nescio q̄d dicis. Dicet se sacrilegia eor nescire. & repbando dāpnare. ⁊ has ypocr̄ & dñs frivolas ee protestat. qui ter ne gandū se ee apet̄ p̄dixat. & ipse petr̄ q̄ segnib; lacrimis manifestat. Deinq; ñ solū negat x̄m. q̄ dic̄ eū ñ ee x̄m. ⁊ q̄ negat se ee xp̄ianū. q̄ negat se ee eius discipl'm. & ita iplet q̄ dix̄ dñs ter me negabis.

Stabant aut̄ serui & ministr̄ ad prunas q̄ frig' erat. & calefaciebat se. Erat cū eis petr̄ stans & calefaciens se. ut videret finē. Est di lectionis ignis. & & cupiditatis. De hac dic. Veni ignē mittē in tra. & q̄d uolo ñ ut ardeat. De illo. Ecce nos oēs accendimus ignē accincti flāmis ambulate in lumine ignis uri. Iste supēdimus in cenaculo ascendens nauis Inguis laudare dñm docuit. Ille istinctu maligni spūs accensus in atio anime ad negandū dñm Inguis p fidei fenestra ruinam. Q'd & mulier in domo principis maligna sinodi Lacedonii gebat. Hic ignis ātio foris inter frigora noctis matutin accens'. tipice monstrabat. Frigore tempus ad horā petr̄ p secutor pe nis calefieri cupiebat. q̄ tpat̄ comi solacium p fidei societate querebat.

Sed mox respectus a dño cū igne eor rel qr infidelitatē cordis abiecit. Q'd aut̄ ātio eet ut videt finē dic̄ mathe. ecce vū. cap. Secure cupiebat q̄ de dño iudicaret. ut̄ eū nec addicerēt an cesu flagellis dimittent. Pontifex q̄ interrogauit ihm de discipl's & de doctrina ei. Que expectabat alongē. ñ videt ype. Sic & ysaac caligantib oculis iacob sub manib ñ agnouit. ⁊ longe futura de eo canit. Dicentibus. ego palā locut' sū mūdo. ego semp docui in synagoga. cum replo q̄ os iudei conuenit. & in occulto locut' sū nihil. Stabat questio inter eos. da q̄m dixit dñs in occulto locut' sū nihil. q̄ p̄cepit aut discipl's. hinc pūblice locut' sū nob. Sed q̄ discipl's ñ loq̄bat palā locut' sū mūdo. Prēa ut alij restant euāgliste manifesti loq̄bat discipl's q̄ turbis. Vnde timor a turba apiebat eis parabolas. q̄s clausas p̄ferebat alijs. Q'd ⁊ q̄ in occulto locut' sū nihil. hij; multi me audierūt. q̄ q̄dam palā. q̄dam ñ palā locut' ⁊ palā multi audiebāt. ñ palā. q̄ ñ intelligebāt. q̄ secretū discipl's loq̄bat. Ita & q̄ pauci dixerat ñ ⁊ occulto. q̄ adhuc dixerat ut p̄dicaret sup tecta ñ ut tacerent. Quid me interrogas interroga eos q̄ audierūt. q̄ locut' sū ipsis.

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

ecce hy scuum q̄ dixerī ego. Q̄d me
īrrogas. aquo ueritatē audire nō
desideras. Jnīroga magis de quoꝝ
dictis nī hās multiā. Jra tempauit
responsionē ut nec ūritatē tacēr nec
se defendē uidēt.

Hec aūt cū dixiss; unꝰ assistēs
ministroꝝ dedit alapā ihu
dicēs. Sic respondes pontifici?

Dixē ei ihc. Si male locut' sū
testimonū phibe de malo. si autē
bene q̄ me cedis? Q̄ale loq̄t' qui ait
ūritatē de ꝙ loq̄t'. Si male locut' sū
da testimonū q̄ pbes nīdacē. Pacī
entiā nos docuit. humilit' respōden
do. qui uultū potat peruertere q̄ lub
irrogare pena. hic aliq̄s dicē. Cur nō
fecē q̄ ipse alibi pcep̄. nō sic peruerti
debuit respondē. s; maxillā aliā ꝓpa
rare. cui respondendē nī solū altam
maxillā peussuro s; totū corp̄ ꝓpara
uit crucifigendū. pbet nāq; multi
altā maxillā iram. Beat; q̄ q̄ oīb
q̄ patit' ydo. ueracit' porꝛ dre. Paru
cor meū ds. paru cor m.

Et misit eū annas liga
tū ad cayphan pontificē. Erat autē
simon petr? foris stans in atrio et caleſa
cieus se. hꝰ recapitulat q̄ ante dixat.
Mat. 26. Marc. 14. Luc. 22. Joh. 18.

Rursꝰ aūt uidit eū alia
ancilla. et ait cēstantib; et hꝰ erat ē ihu
nazareno. Dicto q̄ annas misit ihm
ad cayphan redit ad narrōē pet' ut
explicet q̄ in domo ānē de trina ei ne
gatione stingat. Accessit q̄ stabāt
et dixer pet'. Vere tu ex illis es. Nam et
logla tua manifestū te facit q̄ sis galilē
Sl an et hꝰ dūt q̄ alti sermonis erat petr?
q̄ hebr; s; q̄ una q̄; puicia ꝓparet loḡdi
ni. Et ter negauit ei cū iuramto
q̄ nī nouī hoiē. Plane negauit xpm
q̄ ē ho erat qui dix̄. donec me ter negas.
nī nulli pio affectu erga petr̄ putat pet'
nī dīm negasse s; hoiē. hꝰ q̄ fruolū sit p̄
dens lector intelligat. Sic n defendit
aplm. ut dīm faciat nīdacē. q̄ dixat.
me negab. aīq̄ secto negaret exigit forꝛ
aīm ꝓcep̄ atū. et ut mare solus omemo
rat. te primo gallꝰ canauit. pet reuso
in atū sit negatio secta. Exeuntē q̄ illo
tantū ut ait marcus. alia adūtit eum
ācilla. et dix̄ his qui ad ignē stabāt. q̄a
hꝰ erat cū ihu nazareno. quib; redues
petr̄ utat nī nouī hoiē. Et p̄ pusillū
q̄ hore unī dicē unꝰ ex seruis pontificis.
cognat eiꝰ cui' abscidit petr̄ auriculam
Vere et hꝰ cū illo erat. nā et galilē ē. Jone
ego uidi te cū illo in horto. Cep̄ detesta
ri et anathematizare et iurare. neq; nouī
eū. Jdeo q̄ dicis. nī nouī hoiē istum.
q̄ dicis. et statī gall' cantauit. Ecce ꝓple
ta ē ꝓdicto x̄. et iuncta ē ꝓsūptio petr̄
ꝓ ma aut. nescio q̄ dicis. secto cū iuramto
negat. Ceio cep̄ detestari et iurare q̄ nī
nouī hoiē. qui ꝓseuerare in peccō dat
ieiūtū sceleruī. et qui minima spnit.
in maiora corruit. Ꝓ tria negōē sequit
gallicanū. Sacīma rerū p̄ statū tpm
dsignauit. Q̄ edia nocte negat. gallī
cantu penitet. p̄ resurrectionē sublu
ce. q̄ ter negauerat. ter amare ꝓfess ē.
q̄ q̄ in tenebris obliuionis errauit spa
te iā lucis rememoratione correxit. et
euisde uere lucis adepta p̄sentia plene
q̄d mutauerat erexit. Q̄ hinc gallus
aliq̄s doctoꝝ ē qui sonolentes inq̄uit
ait. Euigilate iusti. et nolite peccare. q̄
petr̄ ante p̄mū gallicanū negat. ēo sig
nat. qui x̄m ante resurrectionē dīm nī pu
tauerī ee. morte eius turbati. Q̄d bis
aīm secūm gallicanū negat. illos signat
qui nē in ullo secto hoiē. et f hoiē et secm
dīm iustū; subam trāt. et iō ūritatē negāt.

p̄ m̄ gallicam ē dñm resurrecto in se ipso
sacs vidē in corpe eccle. Et oūs dñs
respexit petr̄m. Videt illa respectio di
uina ē facta. ut per uenirent in mē
q̄uenss iam negass; dim. e d̄ ei dñs dix
ill; atq; misericordit dño eū respicien
te penitēt. e fleret. sic̄ solem dic̄re dñe
respice me. si non ut potāt in ignotis re
nebs ymane q̄ lux mundi resperat.
Et recedat ⁊ petr̄s
ubi dñs d̄ dixāt ei p̄q̄ gall̄
cantet ⁊ me negabit hodie. Q̄d die hodie
ap̄ marcū legit. ē lex cap. Et egress̄
foras petr̄s fleuit amare. si non solū eū
agit̄ pēnitentia uerū ⁊ ut agat̄ dei
mīa necāria ē. e respice ei misereat̄.
Vñ psalmista. Vsq; q̄ exaltabit̄ inimic̄
me. respice me ⁊ exaudi me. d̄s meus
a. miserē. e adiuua. Ideo petrus egredit̄
foras ut ab impio cēlio segregat̄ negōis
sordes ubis fletib; abluat. q. int̄ ip̄o
non potāt age pēntentiā. ⁊ nā negē
fletu abluit ubi ⁊ recedatio. p̄q̄ gall̄
cecinit. e descendit; renebs nocturna lux
nūtiata ē. Te aūt nob gall̄ cantat. eū
p̄dicatore. corda nra ad spūalē renocat.
ē incipim̄ flere cum ignīm̄ ītus ⁊
sēcillā scie. ⁊ foras exim̄ exig̃ fluimus.
Petr̄s dñi dato spū nocturne ancille cessit. eū spū
dato nec p̄ncipib̄ nec regib̄ cedit. cog
noscim̄ aūt que sit ancilla p̄ncip̄ si ī
tellexim̄ q̄ sit ancilla dī de q̄ sēptū est.
Ego seruꝰ tuus. e filꝰ ancille tue. Q̄ sint
aūt ata p̄ncipis potis scire si intellexis
que sint ata dom̄ dñi. de quib̄ sēptū ⁊
cce ne benedicite dñm. os seruꝰ dñm
Q̄ stans in domo dñi in atis dñi nr̄i. puto
p̄mā ancillā intelligi synagogā. sed
ū ancillā congregationē gentiū. inter
nos aūt stantes. ministros matris. ee hē
su duisse. atq; ut ire negōis impulsi
one diabolicē potestatis. q̄ oia uirtutem
ꝛ de negē compellunt.

Q Vane aūt facto conuenēr oēs p̄ncipes sac̄
dotū cū senioribꝰ plebis. e scribis. sciūtes
ihm enarrari ceperunt que ap̄ cay
phan gesta s. cū ihūs de domo anne soce
ductus. e imperatorii p̄sidis adductus. iudi
cium. Verūm quidā mus diligent̄ arencius
narōnē uobis. e q̄ cepere euāgliste p̄occu
pando. q̄ ne capitulando dixit simon petr̄s
negasse in atio cayphe.
Q uerebāt fal. testes s ihm ut eū mort̄.
e si inuenir̄ ē multi fal. test. accessisset. Nouis
simi uenerūt ē multi fal. test. accessisset. Nouis
simi uenerūt duo testes fal. ⁊ dixer̄. Nos audiui
mus eius dicentis. Possū destruere templū dei hoc
manufm. e p̄ triduū aliud nō manufm
edificare. Ihc aūt tacebat. Cū falsi testes
s. sic ea dix̄. q̄ dñs ante legis dixisset. s;
falsi testes ⁊ qui in eode sensu dicta torquent
quo dix̄. Vñs dixit de templo corpis sui. Ista
mutant dicta saluatoris. q̄ dixit. solute
templū hoc. e aiunt eū dixisse. p̄sūm destruc
templū dei. Vos inq̄t dñs solute. nō ego. q̄
ipsi nob inferre non debent. deūm unū de
centes. ⁊ p̄ triduū edificare illis. ut intelligat
de templo iudaico. Dñs aūt ut ostenderet ea
le templū dixit. ego in triduo suscitabo illud.
Aliud ē ⁊ edificare. q̄ suscitare. Et surgēs
p̄ncipes sacdotū in medium rogant illū
dicens. Nichil respondes ad ea que isti aduer
sus te testificant? Ihc aūt nichil respondit. Ita
ut admirus p̄ncipes. e uehemēs nimis
agitat̄ sēpius q. dñs tacebat. Tacuerunt
q̄ ex apologia
q̄o aūt tacebat ad indignos responsione
ei. tanto magis pontifex furens. ad respō
dendū p̄uocat. ut ex ḡlib; occāe respon
sionis locū inueniat accusationis. Ido
tacet q. q̄cq̄ respondat scit illū rogādū.

ad calūpniā.

clxq. Et rursū summ̄ sac̄dos ait illi. Adiuro te p̄ dm̄ uiuū ut dicas nob si tu es x̄p̄s filius dei benedicti. Dic̄ illi thes. Tu dixisti. Q̄d adiuras. ip̄issime. ut accuses. an ut edas. q̄e ostendi edere nolui. Sac̄dos legis in q̄ glabatur ignar. adiurando fide querit. an ipse esset x̄p̄s. q̄i occulte de eo lex & pphe loq̄rent. s; & ipse x̄p̄s esse se. minus dño dicente. Tu dixisti. Dis & lex & pphe ue rum̄ xp̄m p̄dixer̄. in q̄b eū ee xp̄m filiū dei sepe dixerat sac̄dos.

Et ait illis si uob dixo ñ edis mihi s. aut̄ interrogauero non respondebis mihi neq; dimittis. Sepe ille dixat x̄p̄s se ee. audiebe q̄n aebat. ego & pat unū sum̄. & opa que ego facio in noie patris mei. h testimoniū phibet de me. Interrogabat q̄: quom̄ dicent x̄p̄s filiū ee dic̄. cū ipse dic̄ in spu dim̄ suū illū uocabat. & ñ respondebat ei. Itaq; nec dicendi edere. nec interroganti respōdere. nec eū qui ingredi erat dimittere nolebat.

Verū dico uob am̄ uidebitis filiū hois sedentē a dextris. uirtutis dei. & uenientē in nubib̄ celi. Sac̄dos interrogat filiū dei. ihs respondet filiū hois. ut intelligam̄ filiū eū de ee dei. & filiū hois. & ne q̄rat faciam̄ in tentatur. s; ho in do. & ds in hoie sit. Oīa dicebe pagane. hebree. si in x̄p̄o ep̄t infirmitas. & crux scandalū e. uel illū ecclesiarum. ad dextā patris sessurū. & in sua maiestate uenturū. ad iudiciū. Vnde apls. Christus x̄p̄s abiecta de sepulchris. s; aut ip̄ q̄ & ds exaltauit illū. & donauit illi nom̄. ut in noie ihu oe genu flectat̄. & iferor. & oīs lingua confiteatur q̄ dns ihs x̄p̄s in gla e dei patris. Q̄ eū sit sempiterna natiuitas. & ad dextera patris. Sessio hūanitatis ei fundabit̄ gdā & firmitate regale significat. Sabel celi & apli uerbis explu

ebes. & corda fideliū irrigantes. Innubib; celi. & in p̄dicatorib; celestis ubertas archana dei celant̄. semp uenit. ostendens suū aduentū dignis se & suis uerbū. & sapia. & ultas & iustitia. Ascend in nube. uenet eū nube. & in corpe suo solo q̄ assumpsit a uirgine ascendit. & cū multitudine ecclie que est corp̄ ip̄ius. & plenitudo ad iudiciū uenturus e.

Tunc p̄ncepe sac̄dotū scidit uestimenta sua dicens. blasphemauit. Q̄ furore sue rexat̄ in rabie scidit uestes. in q̄ ostendit deos sac̄dotij glam p̄didisse. Sic & ueteres dicit̄ iudaice est. cū aliq blasphemarum de dño audierit. semde uestimenta sua. Q̄d paulū q̄: & barnabā fecisse legim̄ q̄n in licaonia deos uelut uenabant̄. Altiore multo pontifex discidit uestimenta sua. cū tunica dni a militibus scindi non potuerit. Figurabat̄ eni scindendū sac̄dotū iudeoꝝ. p peccatis pontificū. cū solid̄ tas eccle. que uestis di appellat̄ numq̄ ualeat dirumpi.

Quid adhuc egem̄ testib̄. Ecce nc audistis blasphemiā de ore ei. Q̄d uob uidet̄. At illi respondit̄. os. Reus e mortis. Semetipsa suasere. q̄ dempnat̄ qui eū morti tradit̄ que & oris. & operis sui testimonio dm̄ agnoscere possum.

Tunc expuerit in facie ei. & qui tenebat̄ illudebat̄ ei. & ue lauerit faciē eius. & colaphis eū ceciderit. Alij aut̄ palmas in facie ei dederit dic̄tes. pphetiza nob xp̄e q̄s e qui te peus sit. & alia multa blasphemantes dicebat̄ in eū. ad assumanda hois humilitate. unitas in eū grumelie. genera execrabant̄. Expuer̄ in facie ei. ut impleret̄ sceptra dicens. Faciem meam non auerti ab increpantib & spuentib

in me.

velauerūt eū. ñ ut eorū ille sceleta ñ iudar. ſ; ut aſe faciē eī abscondār. Qđ uelāmtū usq; hodie manet sup corda eor. Cui nūc cessit ē colaphis iudeor. nē ē cedtur blasphemijs falsoꝝ xpianoꝝ. Decebant illū. ꝓphetiza. ſ; stultū erat ꝓphetizare his quoꝝ parebat insania. Qđ palmas ī faciē debāt impleūt ꝓphā. que ait. Iniurga peutient maxillā iudicē israhel.

Postq; susceptā faciē aīe nīe lauat. uela mine faciei sue. uelām cordiū nīoꝝ auferr. Colaphis quib⁹ in cap̄ petiūt ē cap̄ humāi gñis. ꝙ ē adam sanat. ē alapis ex palmat ē ut maē laudi eī manib⁹ labi ſ plaudam. Vñ psalmista. Oēs gentes plaudite manib⁹ iubilate deo. Iniumelijs q se ꝓphām uoluit hīc dr ei. ꝓphetiza. in quo nos ad rollāda ꝓ nōie eius irri sionē ꝓpar ꝙ ꝓ nob⁹ sustinuit. Adhuc hodie quīcq; reprehēsibilē actib⁹ eū exacerbant dū suas cogitationes ē opa tenebrarū ab illo uideri ñ putant. qui illudimes aiunt ꝓphiza qs est qui te percussit.

Et adduxerūt eū
iudicē in prorū. ē tradider
pontio pilato p̄sidi. Oris eoꝝ erat ut
que adiudicass; morti iudicē t
derēt. Adest samson unctus á dalila.

Samson sol eoꝝ quib⁹ occubuit sol in me
ridie. dalila simula in tēpe ī synago
ga. Q ue simulę more lippidi iūdū no
tenēt. ē qsqlia inmunda colligit. Sam
son nīr maxilla sua uerbi innūas caret
uas undar ē demonū sternit. h ē fonte
phenus nitę sicientib⁹ nob⁹ ī corpi suo.
agnt. Et ipsi ñ itrierūt
in prorū ut ñ straminarent ſ; manducarēt pascha. Q ui ihm ducebant iam cepam agere dies azimoꝝ in qb⁹ straminatio illis erat. in alienigenę habitacu lū intre. O impia cecitas. Alienigenę prorio straminari timebāt. ē innocētis sanguinem nō timebāt.

Tunc uidens iudas ꝙ eū tradidit ꝙ dāpnat
eēt. penitentia adductꝰ retulit. xxx. argenteos ꝑncipib⁹ sacerdotū. ē seniorib⁹ dicens. Peccaui. tradens sanguinē iustū.
At illi dixerūt. Qđ ad nos? tu uidis. h est tu uidisti ꝙ feceis. ē tu uideb⁹ ipsemet te peccasse. ſ; nīl ad nos pertinet. pfessio au dax atq; cęca ē. E misse se iusti sanguīē auditū. n tū ex eor reatū se ēduit. ē i tu dentē scel⁹ struxit. Videns aūt iudas ꝓditionē mag⁹ sue ex eor reatū rei q ꝺdemp nat eēt ihc. t uidens de se ipso qm qui talia ausꝰ ē sine dubio iudicat ē dāpna ē; á do. retulit argenteos q̄s ī potestate sua eēt mutare ꝑsecutoꝝ sententiā. Vo luntatē ꝙ suā mutauit. ñ exitū pme uoluntatis. Forsitan satanas qui post panē intinctū fuerat ingſſ⁹ in iudam ꝑsto fuit ei donec ihc traderēt pilato.
Postq; aūt fecit ꝙ uoluit recessit ab eo. i terr redditꝰ ad alia decptionē. Potuit ꝙ á se recedente diabolo capi penitentiā. i referre. xxx. argenteos his qui dederāt eos. ex penitentia occidi ꝓfessꝰ peccm suū. eo ꝙ tradidit sanguinē iustū. ſ; non aūt sōl sciam penituit. sic debuit penitē. quia nūq; seruauit eor suū. neq; sapienter stat ē. ſ; suscep habundantiorē ēsticiā á dya bolo ꝑ sūmissā. qui uolunt eū absōlūere in humaniori ēsticia. ꝑcognoscens utq; aplis usuras cōsiliū chorinthijs dat. ne humaniori ēsticia absorbeant̄ qui tam tristat erat ēsticia secm dm. que penitentiā in salutē stabilē operat.
Penitentia aūt iude pei peccm factū ē. qm se suspendebat in quo magis dnm offendit. ꝙ in hoc ꝙ eum ꝓdidit.
Et proiectis argenteis in templo re cessit. i abiens laqueo se suspendit.
Principes aūt sacerdotū acceptis argenteis. dixerūt. non licet mittere eos

ī corbanan

in corbanan · quia p̄cium sanguis est.
Vere culicē linquentes. & camelū glu
tientes. Sic ideo non mittunt pecu
niā in cœbanan · i · in gazophylatium
q̄ p̄cium sanguinis ē. aut ipse sanguis
effundit. Existimo q̄m magnū aliq̄d
saluatore intelligens iudas ñ alibi p
iecit argenteos. nisi in templo q̄ scie
bat dñm eiecisse oues & boues · i · dix
isse uendentib⁹ columbas. Tollite ista
hinc · i · nolite facere domū negotiōis.
Consilio aut̄ inito emēr ex illo agrū
figuli · i · sepulturā pegino⁹ pp̄ hoc uocat⁹
est ille agheldemach · i · ager sanguinis
usq; in hodiernū diē. Videbāt quo
circa mortuos mag̃ eam pecuniam
quenebat expendi · i · ea loca mor
tuo⁹ & sepulture q̄m p̄cium sanguis
erat. q̄ in corbanan aut in aliq̄ necē
straē honestā. Sz q̄ & unt loca mor
tuo⁹ dubiē. s̄ q̄m multi qui sedm uo
tum optabilit̄ sepeliūt in monumētis
suis patrum. Q̄ dā aut̄ ꝑ̄s dā calamita
tes frequēt̄ in pegrinis monumētis sepe
liūt. io accipientes p̄cium sanguinis
thu usi s̄ eo ad cōparationē agri figuli
opanis lutū ad ollas & alia fictilia
ponenda. ut in eo ag̃ pegrini mortui
sepelianr̄. Ipsos aut̄ pegrini erant a lege
& ipsis p̄pria iudeox studia unū ī salut̄.
i in p̄cio sanguinis dñi requescūt.
xpi p̄cio ager emit̄. i. seculū unusquisq;
ei acquiritur. & omnis potestas cōelo
& in tra dat̄. Ideo hic ager figuli est.
q̄ dī oīa sunt. cui⁹ in manu ē ex eod̄
luto facē uas in honorē & in contumeliā
In sepultura pegrinox atq; inopum
sanguine & scelīs emitur · i · ad ꝓmā
sionē quietis ñ ꝑ̄q; superbiret ḥ eox q̄
in hoc scelō pegrinantes sepeliunt xpo
p baptismum. Tunc impletū ē quod
dictū ē. p̄ hieremiā ꝑ̄pham dicentem

& accepūt · xxx · argenteos p̄cium
appreciati q̄ appciati sū ab eis. & dederūt
eos in agr̄ figulū sic̄ constituit mihi dñs. Ḥ testimo
nium in hieremia ñ inuenit̄. in zacharia ꝯ
pene idē sensū ē. p̄ alia uerba. Videtur
itaq; testimoniū hoc supra dē zacharia
uulgato more euangelista · i · apl̄os qui
ubiq; ordine p̄misso sensū tm̄ pferūt
de ueteri testamēto. Unde quidā codices
ñ hñt p̄ hieremiā s; tm̄ p̄ ꝑ̄pham. Jeroḡ.
in maiori uolumine ps. lxxvii. In matho
dī mag̃r ut impleret̄ q̄d scriptū ē p̄ asaph
ꝑ̄pha. Sic inuenit̄ in ueteribus codicib⁹
S; ignorantes tulerūt asaph. nescientes
qui fuerit · i · ne scripture dñi emendare
uellet. errore fecit. sebenseyalayam pro
asaph. Unde multi codices hñt adhuc.
q̄d scriptū ē p̄ eyseyam ꝑ̄pham. Ḥ ipsum po
nit aduersus nos impius porfirius. dicens.
Euangelista ut̄ matheus tam̄ p̄ruus fuit ut
diceret scriptū ē in eyseya. Aperiam in para
bolis os meum. non enarrauit matheus
s; scripturas impetu. Veniq; scriptum est
in matheo & in iohe. q̄d dñs nr̄ hora
vi. crucifixus sit. in marco hora tertia.
Q̄d dubium uidetur. s; non ē. q̄ error
fuit scriptox. hora · vi · simul p̄ crisim · i · marco scriptū fuit
more greco. cui⁹ figura talis ē. ς. & sebit
p. vi. cui ñ sit littera que figurat. u.
Ergo & hic fuit error scriptox. ut nūa
rentur. xxx argenteos. Ubi enī scrip
tum est in hieremia. s; in zacharia.
Idē in matheo. legi nup in q̄dam
hebraico uolumine. q̄d nazarene secte
in hebreo opulter hieremie apocrifo
in quo ḥ adubium scripta reperi. Ori
genes in matheo. In sectis hieremi
e ḥ testimoniū reperit sic apl̄s
scripturas q̄s dā sectox refert. ut
illud. Que oculus non uidit. nec au
ris audiuit. In nullo enī regula
rī lib̄ ḥ positum inuenit. nisi in

Alfa.	A. i.		
Beta.	B. ii.	similit̄ & error fuit scriptox in matheo	
Gāma.	Γ. iii.		
Delta.	Δ. iiii.		
E.	E. v.		
Ersigs.	ς. vi.		
Zeta.	Z. vii.		
Eta.	H. viii.		
Teta.	Θ. viiii.		
Jota.	I. x.		
Capa.	K. xx.		
Lapa	Λ. xxx.		
mi.	M. xl.		
ni.	N. l.		

& cetera.

secūs ciuitatē ihē. Item ꝙ aur sic ānes et
mambres restituerunt moysi nō inuenit
in publicis libris. sī in libro apocrifo qui
supscribitur lib ānes et mambres. Aug.
de scordia euāgliste. Est apud zacharī
ā de .xxx. argenteis i mū d' empcione
agri. In ieremia .xxx. nū. cap legitur
ꝙ emerit agrum a filio patrui sui. et dedit
ei argentū non ꝙ sub hoc noīe pecū. Vnde
offert euāglista. et ostendit plenē ad hoc ꝙ
in dño opleti est. quidam codices hanc
literā hnt que appciauerūt filij israh.
in alijs ꝙ appciauerūt filij isrl. Sic ḡ le
ge. Accepunt iudei .xxx. argenteos
quos iudas retulit pciū iudicē appre
ciati dñi ḡ appciauer sic a filijs isrl
audierūt eum fuisse uenditū. ꝙ appre
ciauerūt iudei. s. illi. qui interfuerunt
uendicōi dñi. et dederūt eos in agrum
figuli. sic ostruit. i. ostruxit in dñi re
uelatr. O ia uerba s ieremie ut i apo
cfo reperitur. et uera aug. ex psona eiꝰ
gliste quedā accipienda sunt.

Exiuit ꝙ pilatus ad eos foras
et dixit. q. accusatōē fertis aduſ hoīē
hunc. Respondēr et dixer ei. Si nō eēt
hic malefactor non tibi tradidissem eū.
Hunc inuenim subuertentē gentē
nām. et phibentē tributa dari cesari
et dicentē se xpm regē ee. Arguunt in
pietatis iudei ꝙd accusantes saluatorē
ne falsū aliq uera simile inueniunt
ꝙ ei obicē possint. falsa ꝙ testimonia
tunc loqū hnt. qn eū colore aliq pfe
runt aduſus ihm aut nec color ue
lut q pcer oēs qui ihm aduuare in
tē ḡ eis pilatus. Accipite eum uos. et secūd legem uram iudicate
eū. Dixerūt ḡ iudei.
Nob non licet interfice quenq. Vt sermo
dñi impleat quē dixit signans q eet
morte moriturꝰ. An non occidebant
quē occidendū offerebat. Si malefactor est
cur nō licet interfice. Si pp festū nō licuit
et crucifige crucifige clamastis. dudum
psalmista. filij hoīū dentes eoꝝ arma
et sagitte et līgua eoꝝ machera acuta.
Quia tm pis manib; noluerūt interficere
ut qui sic eent alienī a scelē. Impleat est
sermo ihu q de sua morte pdixerat. Audis
titur. a gentib occidenda.

Ihūs ḡ uerū in pto
riū pilatus. et uocauit ihm et dixit ei.
Tu es rex iudeoꝝ. Et respondens ihc dixit.
A temetipso hoc dicis. an alij tibi dixerunt de me.
Respondit pilat hūc ego iu
deꝰ sum. Gens tua et pontifices tui tra
diderūt te mihi. Quid fecisti. Et ihc. Regnū
meū non est de hoc mundo. Si ex hoc mūdo
eet regnū meū minist mei utiq decerta
rent ut non traderer iudeis. Nunc aut regnū
meū nō est hinc. Demonstrāda erat nobis
de regno ei vana opinio siue gentium
siue iudeoꝝ. A quibdam pilatus audiat
ꝙ rex eet. quasi ppria fuisset morte plec
tend. et illicitū affectaret regnū. Et q
soleūt regnaturis mundi regnantes.
et cauendū erat ne ei regnū sine roma
nis siue iudeis eet adūsū. Poterat dñs
hoc responsse ad pmā interrogatōē pilati
dicis. si ppria ipsū pilatū uoluit ostendē hoc
uelud crimen fuisse obiectū a iudeis. ap
llū pretendens cognitoes hoīū. Quid si cri
mino respondisset pilato nō iudeum resp
ondisse et iudeis. si solis gentib hoc se
opmantib; hec ḡ fuerba pilati. Sūd ego nō
deꝰ sum. Gens tua et pontifices tui tradiderunt
te mihi. Patet eū id audisse a iudeis. si id di
cendo ꝙ fecisti. ostendit illud ei p crimine
obiectū. qd dret. Si regem se negasset deꝰ es
set. Sic dns in responsione sua occōes in
dignitū excludit dicendo regnū suū
nō ee de hoc mundo ut pene nulla cul
pa in eo cognosceret.

Dic ei pilat. Ergo rex es tu. Respondit ihc. Tu dicis quia rex sum ego. Non timuit se regem esse dicere tra dicti ut baut. ut nec se rege negaret. nec talem se rege faceret. ee cui regnu putaret. ee de hoc mundo. Qui dicet si putas me rege. ee hic carnaliter sapis. Quid aut pilat. et si interrogat: firmit. tm sentiat ihm. ee rege iudeoz illud quoq; affirmat. q. e alibi suscepit in titulo rex iudeoz trib; linguis. hebraice. gree. latine. ut hebrei. grei. et romani cognoscerent qm. et pilat scribebat eu rege iudeoz. ee. ut. q. apparet cum qua reuerentia requirebat. de ihu. et uocabat ipm ut ihm magis addubitandu putet. q. barraban. Reuertente aut pilato illo. et fuit signu. q. lauans manus suas dixit. Innocens ego sm a sanguine hui. uos uidetis. Hoc audita dnm sacerdoti quidem an ipse esset. et respondisse tang de preterito. tu dixisti. q. semp ex lege uenturu. xpm ipse dicebat. pilato u legis ignaro interroganti an ipse esset rex iudeoz dixit tu dicis. q. p fide presentis confessionis sal gentiu e.

Ego in hoc natus sum. et ad hoc ueni in mundu. ut testimoniu phibeam ueritati. Omnis qui est ex ueritate audit uocem mea. Ideo non ego me rege. q. ego hoc nat sum. ut ostendam q. sum. hoc est pduc enda hec sillaba. hoc. tanquam dicat. in hac re. corripienda. tang dixit ad hanc rem. ad hoc natus sum. In ego namq; nihil est huiusmodi ambiguu. unde manifestu. eu hic memorasse tpalem nativitate in eternam. Quid addit omis qui est ex ueritate audit. et obedit. et dicit in. omnibus ei gre. q. quam dat ueritas dicit in se.

Dic ei pilat. Quid est ueritas. et cu hoc dixisset. ueru exiuit ad iudeos. Non expectauit audire q. responderet ihc. q. n fuit dignu. sed ueru exiuit.

Et aut ad principes sacerdotu et turbas. Nullam inuenio causam in hoc homine. hoc est q. ipse hic q. patet int alia discipulis aut. Venit et princeps mundi hic. et in me non habet quicq. Quid aut fiat obiectu q. tributa cesari dari phibuisse; quasi apti in iudeoz mdatis presens michi pendens permittit. Potuit et fieri illu audisse q. dns dixat. reddite cesari que cesaris sunt. et que dei deo.

At illi magis ualescebant dicentes. Commouet ppm docens p uniuersam iudea et incipiens a galilea usq; huc. hic sermo accusationis q. accusatur docere ingratitudine et accusatores puersos. Docuisse eu ipm non eminus sit; in dicio stat ee innocens.

Pilat aut audiens galilea interrogauit si ho galileus eet. Et ut cognouit q. de herodis potestate hoc eet. remisit eu ad herode qui et ipse ierosolimis erat illis dieb; Pilat ne sibi eu quelibet cognoueret sententia dare cogeret. misit eu herodi. ut ipse potius qui ei theorches existebat pater eum et absolueret et puniret. Verum diuina prudentia ne q. excusatio iudeis remaneret. qui non ipsi sed romani xpm crucifixerunt. herodes q. iudeus fuit remisit eum pilato.

Herodes aut uiso ihu gauisus e ualde. erat et cupiens ex multo tpe iude eu. et audire multa de illo. et sperabat signu aliq; iude ab eo fieri. Interrogabat aut illu multis sermonib; at ipse nihil illi respondebat. Tacuit dns coram herode. q. iactantia declinabat. et herodis eru delitas non mebatur iude. Eduxerunt et ipsis mirabilia et in iudea in euglio.

Stabat aut princi pes sacerdotu et scribe. astantes accusantes eu. accusatib; principib; et scribis dnm apud pilatu respondit pauca. ap herode nulla. ne dimitteret. q.

Summa. fortasse in herod significetur impietas iudeorum

leg

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

crucis ululatus differret & iustū erat ut
pilato qui iniq̄ sententiā pferebat ex
aliqua parte responderet: herodi ū et
ceteris qui cōtra legē innocētū damp
nabat sic indignis mih. Vbi ū tacet
q̄si agn̄ p̄ gḡr. īmolandꝰ patientiam
p̄stat. ubi respondet q̄si pastor p oūb⁹
eē impios [impos] et latrones pugnat.

Sperauit aūt illū herodes eū exercitu
suo. & illusit īduto ueste alba. & remisit
ad pilatū. & facti sunt amici herodes
& pilatꝰ in ipsa die. nam antea inimici
erant ad inuicē. Quod ueste alba īdu
tur dñs est indicium īmaculatæ passi
onis. q̄m agn̄ di ablatur sit peccata
mundi. In alba ueste ē illusꝰ. q̄ in casta
carne ē passꝰ. Quid hic alba ueste illudit.
& tuxta alios euāgelistas purpurea uel
coccinea gemitus exprimit martyrij gra
Vnde ecclā dicē āmirando. Vt lectꝰ mes
candidꝰ & rubicundꝰ. candidꝰ. s. ā castæ
rubicēdꝰ sanguine. & ipsa ecclā uarijs
mbrōꝝ suaꝝ floscul⁹ uernans. in pace
lilia gignit. in bello rosas. Herodis
mū sedꝰ herodis & pilati in occasione
& successores ex hereditario iure custo
diunt. q̄n iudi & gentiles gr̄e & reli
gione dissentientes. in xp̄o īmis pseḡdis
& in fide xp̄i pmenda in eis ostenditur.

Pilatꝰ aūt
conuocatis p̄ncipib⁹ sacerdotū & magist⁹
tib⁹ & plebe exiit ad eos foras & dixit
eis. Obtulistis mihi hoīem q̄ aūtem
tē pplm. Ecce adduco uob eū fo
ris ut cognoscatis q̄ in eo nullā cau īuenio.
ex his quib⁹ eum accusatis.
Sed neq̄ herodes. Iam remisi uos
ad illū. Ecce nih dignū morte
actū ē illi. & mandauī q̄ illū dimittā. Ver
flagris eū affligā q̄ dimittā. Et cū
dimittere eū innocētū. Quia studiū
dimittendi ihm querat pilatus.

attende. p̄mo dicē se nihil causē in eo īuenis
se. deinde misit eū ad herodē. p̄mo affirmat
nihil dignū morte ee in eo. Si; tandē quē
absoluit iudicio. crucifixit ministerio.

Exclamauit
aūt unūsa turba dicens
Tolle hunc. crucifige. crucifige.

Dicē ei pilatꝰ. accipite eū uos & crucifigite
& ego nō inuenio in eo causā. Et ei iudi
sios [iudeos] legē hīnt & s. legē debet mori. q̄ filiū
um di se fecit. Ecce maior inuidia. q̄si
parua illa ceā q̄ accusabāt eū regie po
testatis.

Cū q̄ audisset pilatꝰ hunc sermonē magis
timuit. & ingressꝰ est in p̄torū iterū. &
dicē ad ihm. Vnde es tu. Ihc aūt respon
sū nō dedit ei. Sion semel siluit dñs ap̄ p̄ncipes
ut īplerē ysaias de illo. sicē agn̄ coram ton
dente se sine voce. Que similitudo de
agno data ē. ut sicut silentio nō reus sit; in
nocens habeat. Sion enim ut ysaias nunciat
sit; ut mansuetus p alios immolat.

Dicit ei ergo pilatꝰ. Mihi nō loqueris. Nesci
eis quia potestatē habeo crucifige re. &
potestatē habeo dimittere te. Et ihc. ū hēs
potestatē adūsꝰ me ullā. nisi tibi ceā datum
desup. Ppea qui tradidit me tibi maiꝰ peccm
hꝫ. pl⁹ peccat. Iuuore tibi⁹ innocentem oc
cidendū. q̄ qui occidit timore alt̄i ma
ioris potestatis. Pilatꝰ aūt sub cesare erat
eūq; in iudea romani p̄sides miserant.
Itaq; data erat ei potestas desup. unde
a romanis. s; in hoc desup data unūsa
potestas. quia non est nisi a deo. Exin
querebat pilatus dimittere eū. Ppter
rebat dimittere. q̄ exin exponē. exinde. i.
ppea ne peccaret occidens sanguinē īno
centē. q̄si minus ceā peccans q̄ iudei qui
eum illi tradiderant. Iudi aūt clamabāt dicen
tes. Si hunc dimittis. non es amicꝰ cesaris
Omis qui se regē facit. contradicit cesari. Non
sic potuit pilatꝰ extemplo cesarē quēad

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

modū legem gentis alterius de q̄ supi⁹ dixi-
mus. si os hīs legē & legē debet mori.

Pilat⁹ g̃ eū audisset hos sermones adduxit foras ihm & sedit p tribunali in loco q̄
dr̄ lithostratos. hebraice aut̄ gabbata.
Erat aut̄ parasceue hora q̄si vi. & dr̄
iudeis. ecce rex ur̄. Parasceue ꝓparatio
ē latine. Judei & qui mag̃ locunt latine
q̄ gree uolebant unum ex duobus. Parasceue erat. i. vi. fra. q̄ ꝓparabat nectā sabbato. qua die ꝓcepit moyses duplo colligi manna ꝓ sabbm. & erat ille dies
tunc paschę q̄ illo die pascha iudeor̄
origit. ut simul eēt & ꝓparatio sabbi et
pascha q̄ incep̄ nostre p̄cedit. Vel ita pot̄
distingui. erat aut̄ parasceue pasc̄ hora
i. hora diei paschę. q̄si vi. q nondū erat
vi. hora pfecta s; incepta. q̄ndo pilatus
sedit p tribunali. & dū ducēt ihc & ecta
gent̄. ꝑpleta ꝫ hora vi. ex q̄ tenebre fuerūt usq; ad nonā. Q̄arens aut̄ dicens erat
hora tercia. & crucifixer̄ eū. occulte uoluit ostendē eos magis dñm crucifixisse
q̄ hora tercia clamauer̄. ut crucifigeret̄
q̄ illi qui p̄cepti suo obedierūt. ung̃s
iudeor̄ hora tercia ē crucifixus. hora vi.
manib; multum.

Illi aut̄ clamauer̄. tolle
tolle. crucifige eū. Q̄ta crudelitas. g̃ n.
solū occidē. s; & crucifigē eū desidat.
Clauis affigi dñm ad lignū quęrunt
ne dolor cito finiat. Q̄t ēminando &
q̄si rōnando facē iudei nequeūt. ꝓtulando & uociferando ꝓficiūt. Hunc ordinē seruendi monstrt ecclastica histo
ria & tenuisse maturū ꝓsecutores
Dic̄ eis pilat⁹. Regē ur̄m cru
cifigam. Respondert pontifices. sonhīs regem n̄ cęsarē. Terroręq̄ de
cęsare ingeri t. pilatus supare conat̄
Et accusabāt eū sūmi
sacerdotes in multis. Jhc ū nihil
respondit. accusatur & tacet qui defensione non indiget nec accusationē tacendo
ꝛfirmat. s; despicit non refellendo. Ambiant defendi qui timēt mortē. Q̄ melior
ē causa q̄n defendūt & ꝓbatur. Susanna tacuit & uicit. Tunc dic̄ ei pilat⁹
Non audis q̄nta aduūs te dicāt testimonia. & non respondis ei ad ullū ubū
ita ut mirarer̄ pses uehemēt. Ethnic⁹
q̄ ē qui odēpnat ihm s; cū refert in
ꝓpm iudeor̄ dl̄ tractatur. ꝯstantiam
ei⁹ qui exhibit ad ēminale iudiciū trucabilē manet & staret ante mortē que
ap̄ oēs hoīes ūribil estimat̄

Per diē aut̄ festū ꝛsueuerat
pres dimittē ꝓpto unū ex uinctis quē
cumq; petiss; habebāt aut̄ tunc uinc
tū insignem qui dr̄ barrabas.

Congregatis g̃ illis dixit
pilatus. Est ꝛsuetudo uob⁹ ut unum
dimittā uob⁹ in pascha. Q̄ nē q̄ uultis
dimitti barbaram ihm q̄ dr̄ x̄. Sciebat
enim q̄ inuidia tradidisset eū. Consuerut
pses unū ex uinctis dimittē. non ꝑuali
legis sanctione. s; annua gentis illi⁹ cultui placē gaudebat. de uinctis ꝛsuetudine. h aut̄ ꝛsuetudo dimittendi apd
iudeos remansit. ob memoriā libationis
eor̄ ex egypto in pascha. volens g̃ pilat⁹
sanctis facē ꝓpto dat opinionē eligendi
q̄s non dubitaret. xpm ee eligendū.
sciens ꝓuidentiam dei. Barrabas aut̄
erat unctus insignis. h ē unigat⁹ in
malicia. Sedente aut̄
illo ꝓ tribunali. misit ad illū uxor ei⁹
dicens. Nichil tibi & iusto illi. Multa enim
passa sū hodie p uisū ꝓpter illū. Gentilib⁹
sepe a dō somnia reuelant̄. uxor tanq;
gentilis uiri. h inuisionib⁹ intelligit. q̄
iudei uigilantes ędere noluerunt.
q̄ in pilato. & uxore ei⁹ xpm iustū ꝛfitentib; gentil⁹ ꝓphetium est.

∴ Terrore quē cęsare ingeri

liber

Sedit aūt pl̄s tribunali. i. ad iudicandū. q̄ officiū est sedentis in tribunali. Est autē tribunal sedes iudicū. soliū regum. cathedra doctor.

Principes aūt sacerdotū & seniores persuaserūt populis ut peterent barrabam ihm̄ ut p̄deret. Respondens aūt p̄ses ait illis. Quē uultis uob̄ de duob̄ dimittā? At illi dixer̄. Barrabam. Ait illis pilat̄. Quid igit̄ faciam de ihū qui dr̄ xp̄s? Dicunt oēs. Crucifigatur. Ait illis p̄ses. Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant dicentes. Crucifigatur. Videns aūt pilat̄ quia nichil p̄ficeret. s. magis tumultus fieret. p̄cepit aq̄ lauari manus suas coram p̄plo dicēs. Innocens ego sum a sanguine iusti huius. Vos uidetis. Ad quod ille dicat. Ego ministeriū legis. uita uox sanguinē fundit. In cuius rei pena sentiet. Et respondens uniuersus p̄plus dixit. Sanguis eius sup nos & sup filios nros. Usq; hodie p̄seuerat iniquitas eminus & pene. Vñ ysaias. Si tenuauerit ad me manus. Non erauit dia uos. quia manus uestre sanguine plene sunt.

Pilat̄ iuxta illud fec̄. Lauabo inter innocentes manus meas. ut in lauacro eius manus gentilium opa purgaret. & ab impietate iudeor̄ nos alienos faceret. quādam dicens. Ego innocentē uolui liberare. sed quia seditio mouebat̄ populi duelliones mouebat̄ cesarē cū impingit. innocens sū a sanguine iusti. Iudex qui cogit dare sententiā non damnat oblatum. si arguit offentes. Est igit̄ in passione eor̄ innocens. licet mihi particeps fuit. quia si eos uellet. quia iustū p̄nuntiare erupit p̄s.

Tunc dimisit illis barrabam ihm̄ aūt flagellis cesum tradidit illis ut crucifigeret. Barrabas latro seditiosus et homicidio auctor dimissus. id est uidis. i. diabolo qui regnat meis. Cui pilat̄ tradidit ihm̄ flagellatum cum p̄ dixit se innocentē a sanguine eius. Quia romanis legibus sanctum erat ut qui crucifigeret p̄us flagellaretur. Ideo quia credens eum flagellasse ihm̄. ut eum uiuum uidi faciat amore dni desistent. Vñ p̄mittit cohorti suā illudere ei. aut forsitan iussit.

Columpna cui alligat̄ fuit. ille qui cōpedibus solue solet. demonstrat usq; ho

die uestigia dñici cruoris. Jhc ubatur ut nos á ubib; ubem. dicente scptura ad iustu uiru. Flagellu non appinqb tabnaclo tuo. Cur aut uidet supi recu sauerut occidé ism. si nē eu accepit occidndu. Jon dictu ē ut crucifigēt eu s; ut crucifigēt ex potestate pfidis & io ult traditu dixit eu gtista ut eos á nine in plecos a quo alieni ee cona bant ostendet.

Quitet pfidis

Suscepientes thm in pretorio egre gauer totā cohorte & exeuntes induit eu tunicam purpurea & clamde coccinea cededer ei. & plectentes coronā d spinis posuer sup ca put ei. & harundine in dexteram ei & genu flexo illudebant ei dicētes.

Ave rex iudeoꝝ Illudndo nudāt eu uestib; qsi pticis uirtutib; & induut eu tunica purpurea. q rex dicebat arq; clamide coccinea p rubore sanguis quo reges uestes tinebant. & p diadmate dāt ei spinea coronam. & p sceptr calamum Hec aūt mistice intelligenda st. Quia iudeo & cay phas dixit. oportet unu hoiē mori p oib; nescientes q dixit sic & isti que male faciūt sac contra nos tbuit. p purpura caro xpi ē passionib; rubra d q pha. Cre rubrum ē indumtū tuū & uestimtū tuum quasi calcantium in torcular. Jn clamide coccinea sus tentant pene opa gentiu. Jn corona male dicta antiquu. Spineam coronam portat. qsnob mortalis facē nra sus cepit delicta. Vn precursor ei. Ecce agn di. qui tollit peccata mundi. Qd aut spine pecca sigeret dns ostendit cum proplasto in peccto lapso aut Tra tua spinas & tbulos germinabit tibi & dre. Conscia tua non desistet pcare tibi punctiones. & aculeos uncto Ca lam aut signum fuit cepte

nuam & fragit. sup q incubebant oes prq cedere & fidebant in uirga ha rundinea egipti babilonis. & cuicuq; regni otra & regnu di. & accepit calamu illu & uirga fragit regni d manib nris. ut triumphet eu & sternat in ligno crucis. dans nob sceptru regni celestis. & uirga de qua sceptru e. Virga equitatis uirga regni tui. Vel uga que corripiat eos qui op hnt correctione qua apls. Qd uultis. an uirga ue nā aduos. Vedit nob & baculu ut deponentes uirgam calamitā quā habebant pusquā celebrem pascha dni. Celebrem pascha. & sceptru e. Baculi uite in manib; uris sint. Ample cala mu renebat ut sacrileguu sēper iudeo uel in calamo uenenata occidit alia.

Ample. Susceptis omnib; corpis uri infirmitatib; deinde sanguine oiu martiru quib; reguu secum erat dbitu in corei colore pfundit pciosoq; homne patriarchaū ac pphaꝝ in purpura uestit. Spinis quoq; & pungentiu quondā peccis gentiu coronat. deuleus & pec cor e in spinis. & quib; xpo uictoria & corona intexitur. Jn calamo uero earundē gentiu infirmitas arq; sanitas manu pphensa firmatur.

Quod aut dns apud herode alba uestē indut. & a multis pilat sub coccine o sine purpureo habitu illus ee phibt in uno innocentia & castitas assiptē humanitatis. in altero ueritas passio nis exprim. potest & in utroq; habi tu ois multitudo electoꝝ intelligi.

Alba eu uestē induuntur confessores purpura sine cocco martires

Et expuentes ccc xxxv. ccvnj. in eum acceperunt harundine & percutiebant caput ei. Qd tunc fecer

milites pilati · usq; hodie faciunt mili
tes diaboli · heretici · & pagani · q̄ caput
ei⁹ p̄cutiunt negando dīm eē dīm · & co
nando errorē suū ꝺ̄formare auctori
tate sc̄ripturę · q̄ p̄ arundinē conspuunt
in facie ei⁹ · q̄ p̄sentiam eius respuunt
& eū uenisse in carne negāt. Illudinē
eum adorant · qui ćća fide ut dīm ue
rū adorant · s; p̄ sis actib⁹ sua p̄cepta
despiciūt · ac p̄missa ei⁹ q̄lib⁹ p̄fonūt.

ć T postq̄ illuserē ei · exuerē
eum clamide · & purpurā · & induerē
eū uestē ei⁹ · & duxerē eum ut crucifi
gerent. Et baiulantes s̄ crucē · hic
inducit abel in agrū á fr̄e · ut p̄mat.
hic adest ỳsaac cum lignis · & abhā
cum ariete int̄ uepres hēntē. hic ad⁊
ioseph · cum talari tunica sanguine
lita · hic adest moyses · cum urga et
serpente suspenso in ligno · hic bors
cum ligno portat⁹ hic ad⁊ elyseus eū
ligno ad querendā securi quę in mo
dem̄sa ē · & nauit ad lignū · i · gen⁹
humanū · q̄ ligno uetito in ifernum
ceciderat · p̄ lignū crucis xp̄i · & baptismū
aquę in paradisū nauigant · h̄ ē ionas
de ligno sortis in mare · uentręq; cęti
d̄uo miss⁹ Cruce sua cruciatū nr̄m
soluit · & mortē nr̄am suā necat · cum
fœma serpentis serpentē necat · quia
serpente ꝺ̄ urga facto alij absorti sunt
serpentes · Vnde aut ỳpha · Ero mors
tua ó mors · & morsus tu⁹ inferne · Op
pbria ei⁹ nr̄m abstulerē opp̄briū · un
cula eius nos liberos fecerē. Corona spi
nea caput⁹ ei⁹ diadema regni adepti
sumꝰ · uulnib⁹ ei⁹ sanati sumꝰ · Sepultura
ei⁹ resurgim⁹ · descensione ei⁹ ad inferos ·
ascendim⁹ in celis · h̄ic inuenit⁹ mel in
ore leonis mortui · hinc ỳpha · Q̄d ret⁹
buā dño p̄ oīb⁹ quę retribuit m̄i · Vesti
mēt⁹ suis nudat⁹ xp̄e · & rudes · purpa
induit · i · gentili ęcłā de ỳp̄is malis
collecta · Item ea scandalizante excutis
in fine iudaica rurs⁹ induit⁹ plebē.
C̄ū eū intr̄uit plenitudo gentiū · tunc
oīs isr̄l salu⁹ fiet.

Exeuntes aut⁹ inue
nerē hoīem cyrenęū uenientē de uilla
noīe symonē patrē alexandri & rufi
hunc angariauerē portare crucē p̄
ihm · Magne opinionis simon iste
fuisse uidet⁹ · cum filij & ei⁹ tanquā
non oīb⁹ ex noīe designant⁹ · Alij quid
p̄ merita patrū suor⁹ designant⁹ · ut
ỳp̄is iudaicę p̄ patriarchas · & ỳphas · mira
Alij ū̄ p̄ merita filior⁹ · ut hic symon filij
or⁹ meritis q̄ erant discipli ei⁹ d̄ ar.
P̄ hī āmonem⁹ in p̄sentia uita parentes ad
imitari · p̄ merita filior⁹ suorū · Bene
symon crucē portasse descr̄ibit⁹ p̄ ihm ·
q̄ ipse p̄ nob⁹ pass⁹ reliquit nob⁹ exem
plū ut sequam⁹ uestigia ei⁹. Vnde alibi.
Q̄ uult uenire post me abneget semet
ipsū · & tollat crucē suā · & sequatur
me. Cyrene ūn iste symon fuit libie
ciuitas est · sic̄ in actib⁹ ap̄lor⁹ legim⁹.
Sigeat aut⁹ iste symon gentes q̄ndam
pegnas · h̄ hunc aut⁹ obediendo factas
ciues · & domesticas dī · sic̄ alibi dicit⁹
h̄ eredes & dī · coheredes aut⁹ p̄ · Vñ pul
cre symon obediens in p̄ce cyrene ū
here s · s · l ec p̄ceundū ⁊ q̄ symon de
uilla uenisse refert⁹ villa · & grece
pagos uocat⁹ · unde pagani nomen
ꝺ̄hunt · eo q̄ a ciuitate dī alieni sunt.
De pago symon ueniens crucē portat⁹
p̄ dnīm cū ỳp̄is nationū paganis reb⁹
derelictis · obedient⁹ ap̄lectit⁹ uesti
gia dīnę passionis · Aliter · Simon qui
pos⁹ ar crucē in angaria · ipse est q̄
laborat p̄ laude huius · Coguntur eum
hoīes huic labori · quē non cogit ti
mor · & dilectio dei ·

Sequebant aut illu multa turba ppli
e mulieru que plangebat e lamentabat
eum. uers aut ad illas ihe dixit illis.
Filie hrlm nolite flere sup me s; sup uos
ipsas flete. e sup filios uros
ston eade mte tegebant dnm. Nam ppls
uult lerabat in magna parte. E nue
quasi imolandu ihm duplex turba
psequit. cum ei passionis historiam
alij qsi fabula deridet. alij lacrimab
oculis lgt. alij misia carnis ei e san
guinis ut ulcis esca petiuit. alij dig
no pcaue ea fumida detinuit. sed ad
e non solu filias hrlm appellari eas
que cum eo uenerut a galilea s; e eas
g ei adhesert de cuitate e que flebat
sup ei cu alijs. Hec ideo induxit sol
mulieru planctus quin e multi uiri
dolent. s; q femine sexus quasi infir
mibus ubi poterat pcurrit; pncipib
sacedotum q cont eos sensert ostende
Quia nouit dns qui sunt eius pmissa
ppli furentis turba ad amantes e plan
gentes feminas oculos e ora uertit.
Si e lamentemini inq mortuu cuius
cita resurrectio morte solue potest.
cui mors morte e ipsum mortis auc
torem destruet uos pti uram ppgem
en dignis lacrimis fontib abluite. nec eu
pfidu dampnemini in ultione mee cru
cis. Quoniam ecce uenient dies in
quib; dicent. Beate steriles e uentres
qui n genuert e ubera que non lactauert
Tunc incipient dre montib cadite sup
nos e collib; coopite nos. Hec uente
obsidionis e captiuitatis a romanis
figat. Joseph refert iudeos eratin
carerias montiu e speluncas colliu
petisse. ita ut senex ipsu reliquerit in qda
munito loco destructe urbe inuentu.
cu xl. comitib; atq; captiu ab hostibus.
Porro aut exhrs exundanti intelligit
hi qui se ipsos in utq; sexu castrauerut
pp regnu celoru. dicent montib e collib
cadite sup nos e coopite nos. cu sue
fragilitatis memores ingruente tep
tationu articulo subiimiu uirtutu t
ipsa ugnitate t martirio uel qcuq;
alia uirtute. grat exemplis. monstrs.
pcib; defendi. Quia si in uiridi
ligno hec faciunt in arido q fiet. Uir
de ligno uocat se e suos. aridu u
peccatores e impios. de si dicat. Si ego
mundu a peccato sine igne passionis n
exeo de mundo. q erut de impiis e
peccatoribus.
Ducebant aut e alij duo
nequa cu eo ut interficent. Inplet quod
dictu e. e cu iniquis deputat e. Cur
ebilis in facto iniquitas iudeoru. que
qsi latrone crucifigit redemptore omu
Bonus cu in mistio latr qui insidiat
est diabolo ut uasa ei auferret.
Et postq
uenerunt in locu
qui dicitur golgatha q est interpre
tatum caluarie loc.
Et dederut ei uinu mir
ratum bibe cum felle mixtu. e cu
gustasset noluit bibe. non accepit ut
bibet. sic matheus testatur dicens. e
cum gustasset noluit bibe. Amara uinu
amaru uinu ppinat. Tunc impleta
illud e dederut in escam meam fel.
e in siti mea potauert me aceto. i cu
gustasset noluit bibe. q gustauit pro
amaritudine mortis. s; tra die resur
rexit. i resurgendo morte reiecit.
Ueniunt quida locu caluarie ee in quo
sepult est ada. i ro sic appellatu. quia
alibi sit odtu caput eius. e hoc ee q
aplus ait. Surge qui dormis. i exurge
a mortuis e illuminabit te xpc. Sa
uorabit interpretatio. e mulcens aures

q qdam omne. u accep
intelligit.

ppli · nec ꝛ̄ uera · Extra urbem ꝛ̄ loca ſc̄
in quib⁹ truncant̄ capita dampnatoꝝ · e
unde loca caluarie · i · decollatoꝝ dicebū
t̄ · ꝙ ea aut̄ ibi crucifix⁹ ē dn̄s · ut ubi
p̄erat area dampnatoꝝ ibi erigunt̄
uexilla martyrū · Adam uero sepultū
uexta hebron filii naue uolumine
hc aut̄ dicebat. ℣ Xl cap̄ legim⁹

Pater dimitte illi non enim sciunt
q̄ faciunt · Quia lucas p̄ uulgi ritum
sacdotū xpi sibe disposuit · recte apud
eū p̄ p̄secutorib⁹ suis iure sacdotis dn̄i
introedit · e latrōi ꝑfitenti paradisi ianu
am pandit · Non enī frustr⁹ orauit · si in
eis qui post passionē ei ēludert̄ impe
trauit.

Posteq̄ aut̄ crucifixerunt
eum accipiestimenta ei⁹ · e fecerunt · iiii ·
partes · unicuiq; milit parte · e tunicā
e rat aut̄ tunica inconsutil⁹ desup⁹ texta
p̄ totū · dixer⁹ q̄ ad inuicē · Non scin
dam⁹ eam s; sortiamur cuius sit · Vt
scriptura impleatur dicens · partiti sunt
uestimenta mea & sup uestem meam miser
runt · e milites quidē hec fecerunt · et
sedentes seruabant eū · Diligentia custodie
nob⁹ ꝓficit · ut aptior uirtus resurrectio
nis appareat · ꝑ · iiii · partes uestimentoꝝ
dn̄i · stat · iiii · milites crucifixisse eum.
Vbi dr · e tunicā · subaudiendū ē · accepr̄t.
Q̄ partiri non potuer̄t · nisi scinderetur
q̄ ne facer̄t ad unū eam p̄uenire sorti
one maluer̄t · Lucas dicendo sortes · plāe
posuit p̄ singlari. Q̄ arcus sol⁹ uidet
aliq̄ inutiliter questionē dicendo · aut
tantes sortes sup ei⁹ · tamq̄ sup o ib⁹
uestib⁹ sors missa sit · s; humanitas facit ob
scuritatē · ac si dicer̄t · Diuisio omnium
uestimentorum completa non est nisi sorte
clarius; quis tunicam tollet · Q̄ dr̄p
tita uestis dn̄i · ecclām significat · q̄ dr̄ptā
in · iiii · orbis partib⁹ · Tunica uero significat
omnium partium unitatē que carita
tis uinculo semper · Inconsutilis dr̄ fuisse
tunica · ne caritas dissuat̄ · Si enī sect
aplm sup omnia p̄cepta ē · merito ues
tis que significat desup⁹ texta p̄hibetur
addi · p̄ totū · quia omnes fideles debēt
hac caritatē · in omnib⁹ factis suis · Iſ sorte
aut̄ q̄ n̄ dei gra emendata est · Sors q̄p
pe in uno ad omnes p̄uenit · cum sors
omnib⁹ placuit · e gra quasi sors meruit
quia non p̄meritis alicui datur · sed
occulto dei iudicio in unitate fidei co
cedit̄ · Q̄ uestē aut̄ dn̄s in cruce sit posit⁹
quidue eadem sacratissimi corpis posi
tio regat · S edulius in paschali carmine
dixit · uersib⁹ · Nec ue q̄s ignoret · speciē crucis ꝙ̄ celebs
q̄ dn̄o · potuit · quam⁹ ratione · potenti
q̄ue ind⁹ plagas q̄ datas colligit · o · bis

Splendid⁹ auctoris de uirtute fulget eoꝰ.
O ceditur sacre labuntur sidere plante.
A retro dext̄ tenet · mediū leua egit axe.
E unctaq; de mb⁹ mutat natura camis.
T cruce ꝑplexum xpe regit iudicq; mundū.
O ualem quoq; sacrosce trinitatis figurā
descr̄bit aplus ubi ait · In caritate radicati
e fundati · ut possitis ꝑhendere cū oib⁹
scis quis sit latitudo · e longitudo · alti
tudo · e ꝓfundū · cognoscere · e supereminen
te scie xpi caritatem · In latitudine quippe
operis caritatis significat · in longitudine ꝑse
uerantia sce ꝑfectionis usq; in finem.
In altitudine spem celestium ꝓmiss⁹ · Sup
fundo inscrutabilia iudicia dei unde
usta gra in hoies uenit · e hinc coaptat
sacramento crucis · ut in latitudine acci
piat̄ extensum ligni quo extendunt̄
manus ꝑ operis significone · In longitudine
ab ipso uersum in terra ubi cap̄ cruci
fixum stare uidetur · q̄ figat̄ longani
mit̄ ꝓmanet · in altitudine · ab ipso ligno
exisso · sursū uersum q̄ ad caput eminet.

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

ꝑ exspectatione ſuꝑnoꝝ nec illa opa bona atq; meꝝ ꝑſeuerantia ꝑter ꝑalia beneficia cedant faciendа ſi; poti ꝑ ſempiterna ſpanda ipſi do aut parſ illa lignī que inter ꝙ altro ꝺfixa latet. ſ; inde conſurgit illud ꝙ ꝝminet ſic ex occulta di no luntate uocatur ad partic ꝑ oē tātę grē alī hō ſic alī aut ſic. Supemīnē tem ū ſcīę caritatē x. eam ꝓfecto dic ubi pax illa ē que ꝓcellit omnem intellectum.

Scꝑſit autē ꝺ titulū pilatus cauſe et ꝺ impoſuit ſup caput eī. hic ē ihc nazarenꝰ rex iudeoꝝ. Treſ ſunt tituli qui inſcḃuntur. vn ſup tumulos mortuoꝝ. alī in luminib ciuitatis ꝛ domoꝝ. ⁊ ceuſ in uictoria regū. i. hoſtium victorie ſuꝑ regis. xpi dic. poſt uictū ꝺ diabolū. ſuꝑ caput eius ſcꝑtū fuit. hic ē rex iudeoꝝ ſi equeo ſatis mirari. ſ. ꝙ ihc occiderunt eum quia rex eēt eoꝝ. Titul ꝺ oſtendit q nec occidendo efficere poterāt. ut eum regem non hꝝent. ꝑ ulere titul ſuꝑ crucē ponitur. q regia maieſtate fulgebat. licet ī cruce doleret. ⁊ ut legentib inſinuaretur ꝙ ꝑ crucis patibulū non ꝓdidit ſ; confirmauerit impium.

Hunc g titulum multi legerunt iudeoꝝ quia ꝓpe ciuitatē erat locus ū crucifixus ē ihc. ⁊ erat ſcꝑtum hebice grece. latine. Dicebant g pilato pontifices iudeoꝝ. Holi ſcḃe. rex iudeoꝝ. ſ; q ipſe dixit. rex ſum iudeoꝝ. Rc pilat. Quꝺ ſcꝑſi. ſcꝑſi. Rex uere iudeoꝝ x. ſ; iudeoꝝ corde ⁊ mentiſ ſpu non littera. ⁊ ō pilat. ꝙ ſcripſi. ſcripſi q ds ꝙ dixit dixit. Impletur ꝓpꝫa que dixit ſle corrumpas titulī inſcriptionē. Prefatę autē treſ lignę ꝑ cętis eminebant hebrea ꝑ iudeos in lege glanteſ. gca ꝑ gentium. latina ꝑ romanos oīb tunc pene gentib impares. Velut g nolūt iudei diuerſe lingue teſtantur. q ihc ē rex iudeoꝝ. hi eſt impator credentium ⁊ confitentium dm

Tunc crucifixerūt .clxx. cum eo duos latrones. vnū a dextis ⁊ alterū a ſiniſtris ei. Si golgotha tumul ē adam. ⁊ non ds patroꝝ loc. ⁊ ō dns ibi crucifigī ut ſuſciteret adam. duo latrones quare in eodem loco crucifiguntur. Latrones ſignat eos qui ſub fide. lectione x. uel agone martirii. ⁊ quelib; inſtituta artuum ſuꝑnemę ſubeunt. S; qui ꝓp ſola eterna gla fide dext latus ſignat. qui ū ꝑ alio latrone ſignant ſiniſtri. e itt quidē dictū ē. beati qui ꝑſecutionē patiunt ꝑ iuſticiā quia ipſoꝝ ē regnū celoꝝ. ꝑ hnſ ū dic apls. Si t didero coꝝ meū ita ut ardeam caritatē aut non hām mh m ꝓdeſt.

Preteuntes autē blaſphemabant eū mouentes capita ſua. ⁊ dicentes. vah. qui deſtruis templū ⁊ in triduo illud reedificas. Saluū te met ipm ſi filius dei es deſcende de cruce. ſon erat difficile de cruce deſcendē ſi paterne uoluntatis explēdū erat ſacramū ⁊ maiora opa in cruce poſit agebat. tocius ſ; ꝓpter ꝓpitionē nature. Blaſphemāt autē qui ꝓꝫdicunt uiam ⁊ in recto tramite ſcripturaꝝ incedere nolunt. Mouebant capita quia antea moueratur pedes nolentes ſtare ſup petrā. Oēs quippe heretici ꝓteuntes blaſphemant ihm. ī hīmet caput firmū. ſ; mouentes illud ſurſum. ⁊ deorſum. qm ī ſunt prudentes. nec hnt oculos ſuos

in capite suo in quo hre debuerant eccla
ste dicente. Sapientis oculi filiu di qa
nemo in spu loquens dicat anathema
ihu.

Similr & pncipes sacdotum illu
dentes cum scribis & senoribus dice
bant. Alios saluos fecit. se ipsum n
pot saluu facere. Si olentes descendat
quia alios saluos fecit. Q. g. alios
saluos fecit se saluas. Si uelle
Si rex isrl est descendat nunc de
cruce & uidam & ed. et. Cosidit
in dm libet eum nunc si uelit. dix
& quia filius di sum. Puerunt uba
illi psalmiste. Speauit in dno eripiat
eum saluu faciat eum quo uult eu
& raudulenta pmissio q. ei edant. Des
cendat nunc de cruce. Q. d e manus
de cruce adhuc uiuente descende
an de sepulc mortuu surge. Resur
rexit & non edunt. Si si de cruce de
cenderet non ederent. Sic m uidet hec
demones simulasse. Sciebat ut fuit
crucifix sensu uirtute crucis et
intellexerit uires suas ee fractas. &
li agunt ut de cruce descendat. Si
dns pmanet in patibulo ut eos de
struat. Ideo quoq; & cruce descen
de neglexit. quia & quosda de illi
qui eum crucifixerit saluare cura
uit moriendo. & notandu q. iudi
uocabulu filius di scptura s edtu
blasphemantes uirtute mulieres u
utpote scpture nescis. non filio dei.
si regi iudeo insultant.

Unus autem
de hys qui pendebant latro
blasphemabat eum dicens. Si tu es
& saluu fac te met ipsu & nos. Oaths
& mare inducunt latines quidam
tes. Lucas aut non n unu de illis.
q. pmu utrq; blasphemauit. dhinc
tm obumbra ui edidit. & ita. Pueri
nus apud illos p singlas. Q. d grc
locutionis inuenim in epla ad heb
os. Clausem ora leonu. cum sol dau
el sigtet. & secti sunt cum de solo hy
saya dicat. & in psalmo. Aduerer reges
ire n pn. e. in unu. Reges dr pp herodes
pncipes pp pilatu. Q. d cm usitat q. ut
dicat aliquis. & rustici in insultant
qs un tm insultet. Pagani e dixerit
phedras. & cluriness cum single fuerit.
Hon e g. sum marco & matho q. lucas
de uno manifestauit. Si tunc esset
strui si illi dixissent ambos latines
quietos e. dno. Ita enim non posset
sub nuo plato uim tm intelligi. Q. d
aut lat ad ionem passionis exp bat
unusis & fidelib; scandalu crucis
futuru e sigrat. Respondens aut
alt increpabat eum dicens. Neq; tu
mes dm. qui in eade dapnatione es.
Et nos q. iuste nam digna fcis recipim
hec u nih mali gessit. & dicebat ad ihm
dne mei mo mei du ueneris in regnu
tuum. & dixit illi ihc. Am dico tibi
hodie mecu eris in paradiso. Hebl
nih latine libum erat nisi cor & lin
gua. ut stiterut dno iuxta h. q. scp
tum e. in apto. Corde editur ad iusti
ore aut confessio fit ad sal. Tres unes
die apls mane in coetib fideliu. qs
lat seruauit in cruce. hec aut s. fides.
spes. karitas. fide hnt quia dnm reg
nantu edidit. Spem hnt q. regnu ei
adtu pmulauit. karitate tenuit. q.
latine de iniquitate arguit. Contrebat
dnm que uidebat secum morientem.
que petr negauerat qui uidebat eu
miracula facientem. O magna e gra dni
& pl tribuit q. rogatur. Latro em
rogabat dnm ut memor sui fuisset
dus aut pmisit ei paradisu. u. x. fuit

In duob⁹ latrīb⁹ utq; ppl's exprimitur quoꝝ gentilis adhuc blasphemat iudā. Q'dam aūt duos latrones cum x̄o crucifixos. duoꝝ baptizatoꝝ gnīb⁹ coaptant. Q eq; n baptizati sunt in x̄o ihu. in mo te ipsi baptizati sunt. S; alij hītes opa fidei de dño in carne passo coronant. alij renuentes dono gr̄e p̄uant.

Stabant aūt iuxta crucē ihu mater eius. & soror matris eī maria cleophe & maria magdalene. Cum uidisset g̃ ihc matrē & discipl'm stantē quē diligebat. dic̄ mat̄i sue. Mulier ecce filius tuus. deinde dicit discipło. ecce mat̄ tua. & ex illa hora accepit eam discipl's in sua. Q oratiōe locut⁹ facit q̄ faciendū āmonet. s. ut á filijs pijs cura parentib⁹ impendatur. Ex hac doctrina didicāt paul⁹ q̄ docebat dicens. Si quis autem suos & maxime domesticos non puidet fidem negauit. & est infideli deterior. Q'd autem tam domesticū cuiq; q̄ parentes filijs aut filij parentib⁹ dns p̄se matri alterū quodā filiū, puidebat iohēs. s. euglistam

A sexta aūt hora tenebre fēe sunt sup uniuersam terram usq; ad horā nonam. Quas sēpserunt cōtra eū gētiū suspicant discipłos x̄i soliti deligi se q̄ statuis tp̄ib⁹ accidē solet ob impietā sup dño imperatos cum defectus solis nūq; fiat n̄ cētu lunē. stulti aūt dubium ē pasche tp̄e fuisse plenā. Et ne uideret⁹ umb terre. & luna soli opposita bues fecisse tenebs. trīū horarū spaciū ponit⁹ ut omnis causantium occo tolleret⁹. Tunc impleta ē h̄ ysaia. O eccumbet sol in meridie. & contenebbit sup terrā in die lux. & alibi. Occubuit sol. cum adhuc media eēt dies. Retexit sol radios ne aut pendulē dñm uideret. aut impij sua luce frueretur. stirandū q̄ dns recessuro á centro mundi sole. crucifix⁹ sit. quia ordo poscebat ut eode tp̄is articulo quo adę peccāi obeundi tamā paradisi. pandēr eam latrōni penitenti. & sic moyse manū extendente in celū fēe sunt tenebre sup egiptios retinentes, seruos in seruitute. ita & xp̄o vi. hora manū extendente in cruce ad celū sup ysrl'm qui clamauerat tolle de tra hunc. & crucifige eū. fēe sunt tenebre. & ab oī lumine sunt p̄uati. Ire sub moyse fēe s tenebre sup omnē terrā egiptiōrū diebus oīb; aūt filijs isrl erat lumen in oīb; locis in quib; morabant. Sub x̄o aūt tenebre factę sunt sup omnē terrā q̄ ubiq; illuminat omnē ecclām di in xp̄o. Si enī sup omnē terram tenebre tunc fēe fuisse sine dubio inuenirent⁹ in hist'ia si alicui⁹ eoꝝ qui in cronicis sēpserūt noua talia fēa. & si usq; ad horā nonā tenebre fuerunt sup terrā omnē iudā. manifestū ē quō uerū lumen eis refulsit qua cum plenitudo gentiū intrauerit tunc oīs isrl. s. fīet⁹ ē. Q'd aūt tōb horis factę sunt tenebre sup omnē terram iudam. illud ostendit qm qui ausi sūt lumini uero manus suas inferre pp peccata sua p̄uati sunt á lumine di patris & á splendore x̄i. & á luminatione sp̄s scī. Sic dicit ysaia. Obscurent⁹ oculi eoꝝ ne uideant.

Et circa horā nonā clamauit ihc uoce magna dicens. heli. heli. lamazapbatani. Q'd ē interp̄tatū. Deus meus ds meus. ut q̄ dereliqsti me. Q'dā aūt illic stantes & audientes dicebant. heliam uocat iste. hos arbitror fuisse romanos qui non intelligebant hebreū. Si q aūt hos intelligunt fuisse rudes imbecillitatē dñi uolebāt

liber

infamare. ꝛ eni ut ho loquit. ut ho fleꝛ
ut ho turbat. ut ho crucifigitur. suscep
te nature in pmis paremb corrupte
deplorans miserias. In quo ostendit q̃
tum flere debeant qui peccant. q̃do sic
fleuit qui nũq̃ peccauit. Pncipio xxi.
psalmi usq; est. q̃ u in medio uisceꝛi
legit. respice me. supfluũ ẽ. legit u in
hebo. ds meus. ds meus quare me de genesi
requisti. S; impij sunt qui psalmũ
ex psona dd. siue hetter. siue mardo
chei dictũ putant. ꝛ q̃ omis uox x
filij dei existimanda est. ꝛ si fuerit
tens requirendũ ẽ aliq̃ absconditũ
magnũ q̃m clamat ad dm dicens.
Quare me deliqsti. S; q̃nam ad illa
unquĩ fuerat forma dei. inuisibil et
imago p. patre derelictus ẽ a patre. q̃n
suscepit formam serui. ꝛ derelict ẽ p
oĩb; ut talia ꝛ tanta susciper. ut usq;
ad mortẽ ueniret. ꝛ mortẽ crucis q̃e
int hoies ꝛ uidetur. Extremũ aũt de
relictionis ei erat. ꝛ illud q̃ int lat
nes; crucifix. ꝛ q̃ pꝛeuntes blasphema
bant eum mouentes capita sua. ꝛ q̃d
pncipes cũ sebis clamabat. Alios sal
uos fecit se ipsũ non potest saluũ face.
Adhuc aũt ꝛ illud q̃ latrones inpꝛabat
mꝛuce. S; manifeste intelligẽ poteꝛis
q̃ sit q̃d dicit. quare me dereliquisti. fa
ciens sponsionẽ gẽe illi q̃ hũr apud pa
trem ad ofusionẽ q̃ contemptus sustĩ
nuit crucẽ. Sedes u illi erat. sic sol in
ẽspectu di. ꝛ sic luna pfecta in eternũ
ꝛ erat testis ei in celo fidel. Postea aũt
ꝛ pcp dicit. q̃re me dereliqsti. sup ad
didit dies. Tu aũt repulisti. ꝛ p nichꝫ
fecisti xpi tui. euertisti testamtũ
serui tui. pfanasti in tra sctam ei. ꝛ.
Videns S; tenebs factas. diꝛ magna uo
ce sua. quare me dereliquisti. Illud
ostendẽ uolens ipha. q̃ uolens dereliqsti
me pat. ꝛ talib exanimitũ calamitatu
b rndisti. ut pls qui fuerat apud
te honoratꝰ reciꝑat quĩ in me aus
est impleꝝ mensurã patrũ suoꝝ. ꝛ
que sup ipha fecit ut puer alumi
ne tue pspectionis. ꝛ efficiat in teue
bs q̃ intꝛe dõ neq̃q̃ eis, psente
S; ꝛ p salute gentiũ derelictus me. ut
derelicto isꝛl fieret sal. Vel ita vidꝫ
pecã hominũ, p quib patiebat dicebat.
quare me dereliquisti. ut fierẽ qua
si qui colligit stipulã in messe. ꝛ sic
qui colligit racemos in uinea. cũ
sit bo ꝛ ad manducandũ pmitua
ꝛ h dico q̃ pisꝛ timorat a terra. ꝛ qui
corrigat mt hoies non ẽ. p q̃ finiatur
sona clamabat dns uoce magna. q̃si
postulans ut oriat sol terre. soluens
in eam tenebs tum horꝝ s. q̃ rndim
sup. factus u p nob maledictũ. qua
maledictus omis qui pependit lig
no. cum natalit benedictio cer. cõsup
sit ꝛ soluit. ꝛ dissipauit omnẽ male
dictionem humanam

Postea sciens ihc q̃ iã omia ꝑfu
mata sunt ut ꝑfumarentur scꝑture die.
Sicio. uas g̃ positũ erat acero plenum.
De hac scꝑtura diẽ. ꝛ in sitj mea pota
uerũt me acero. Tanq̃ diꝛet. h mihi fecis
tis. dare q̃ etis. Judei erant aceũ. dege
nerantes a uino patriarcharum ꝛ tanq̃ d ple
no uase de migrare mundi h impleti. dia
ꝑfumata erant que oportebat fieri ang
acciper acetum.

Extunuo ores unꝰ ex eis
acceptam spongiã impleuit acero. et
imposuit harundini. ꝛ dabat ei bibẽ
Inuenit similitudinẽ ex spongiam
cauã. infirmã harida ignib; aptã. Sper
acero h ẽ malicia. ꝛ dolo. de quo dns.
P lantaui te uineam soreꝛh. ꝛ quom
ꝑfusa es. in amaritudinẽ utris alienę.

& expectam ut faceret uuas. & fecit in
spinas. Judei cor habebant uelud spō
giam. cauernosis q̄dam atq; tortuosis
tanbulis fraudulentū. Ysopū aūt
cui sedm iohēm posuer spongiā aceto
plenā q̄m herba humil̄ē. & pectus
purgat xpi humilitatē accipimus
q̄ circūdedet. Vnde psalmista. Asp
ges me ysopo & mundabor. & nāq;
humilitate mundabor p̄ harūdinē
cui imposita ē spongia. scripta sigīat
que ij facto impletur. Sic & lingua
p̄ sono q̄ expīmit. ponit. uīn gram
linguā & latinā dicim. sic harundo
dici pot̄ lītā que harundine scribī
Imponū q̄ spongiam harundini. i.
euenīt rei p̄missę. ppīę aduingūt.
Acerū q̄ erant & aceto plen. q̄ ipsi co
rupti erāt. i corruptione pleni. hoc
aceto milites potant dūm. q̄ illorū
suggestione mortē tūlunt. ij aceto su
cus lętal̄ pomi abstergit.

Cum g̃
accepisset. ihc acetū dixit. cōsumatū est.
Sicut remisit dns ad faciendū de ij q̄ opor
tebat fieri. aīāq; moret̄. Bene q̄ dixit
cōsumatū ē de illo q̄ p̄phārū erat. & io
dixit cōsummatū ē; quia omne uicium
humāe corruptionis hausit. Cui ui di
cebant. sine uidam an ueniat helias
liberans eū. quia nocē dūm male intellexer
frustr̄ aduentū eliē expectabāt. Nar
cus dicē illū qui impleuit spongiam
ij dixisse. unde intelligim & ihc dixisse
& alios. Lucas ij p̄occupauit an lan
nis insultatōe. sic flam conplecti
uoluit q̄ a militib; factū & dictū;
Vnde non debet q̄ non unū sed plures
dixit acetū obtulisse. sic iohēs. gen
locutionis remuit. de quo sup̄ tetan
mus plāle p singlāri posuit.

Ihc aūt iterū clamans
uoce magna. pat̄ in manus tuas cōmēdo
spm meū. & inclinato capite emisit spm
Infirmata ē carne ut diuina uirtus in
luat que dicē. Aperite mihi portas iustic
ingrīs in eas confitebor dño. sed eū una
uoce & multa morientiū qui de cruce sumus
ille cum exaltata uoce exspirauit qui
de celo descendit. Inclinauit caput
& quasi sup̄ patris gremiū requiescens tra
didit spm qui poterat illud in sinu suo
fouere & confortare. Vñ alibi dicē. Nemo
potest tollere ame aīam meam. sed ego pono
eam & ē. Patrē inuocando filiū deū se
ee declarat. spm ū cōmēdando n effectū
sue uirtutis. sed fiducia eidē cum patre
potestatē insinuat. Amat dare gram
pat̄ ut nos edificet gram dare cārau.
Spm cōmēdat pat̄ iuxta illud. q̄ in psal
mo dicit. Quia non derelinques aiam
meam in inferno. nec dabis sanctum tuum uidē
corruptionē.

Et ecce uelū templi
scissum ē in duas partes a sūmo usq;
deorsum. Legis sacramenta que pius re
gebant̄ p̄dita sunt atq; ad gentiles trā
seunt. Velū q̄ dicebatur exterius scissū ē.
q̄ nunc ex parte uidem. cui aūt uenerit
q̄ p̄fectū; uelum utiq̄ discrūpetur. In
duas partes uidel̄ mutet & in nouū
testamētū scissum ē. a sūmo usq; deorsū
hij; ab inicio mundi q̄n hoc cōdū est usq;
ad cōsumationē seculi. In euāglio nazare
no cui sepe mentionē facim. sup̄ lumi
nare templi infinitę magnitudinis
fractū ee legim. Joseph quoq; refert
turres anglicas p̄sides quondā templi
parietē flamasse. insecamus ex his sedi
bus;

Et terra mota est & pe
tre scisse sunt. & monumēta aperta sunt
& multa corpa scōr qui dormierāt sur
rexer. & in scām ciuitatē & apparuerunt
multis. Magnitudo signoꝝ iuxta lit
teram demonstrat dūm suum crucifixū.
Quia aūt corda terreno mota sunt.

& ex eunte & monumētis resurrectionē ei⁹ intelligūt

quia sic dic̄ ꝓpha. sturbati sunt os̄ qui ui. ꝛ discipl̄os xp̄i. ⁊ timuit omis̄ ho. q̄ ꝑius erant facei. ⁊ quasi mortui intellectu. postea cordis emollita duricia rengnouerūt saluatorē. Vel petre scisse sunt. i. uaterina ꝓphar que petre dñr a x. petra ut q̄dq̄ meis duro uelamine legis clausum erat. scissum pateret gentib̄. ⁊ quo lazarus mortis resurrexit. resurrexerūt multa corpa ut dñm ostenderent resurgentē ⁊ tm cum monimenta apta sunt non ante surrexerunt. q̄ dns ut esset ꝓmogenit̄ resurrectionis ex mortuis.

Cum centurio autē dicit aut celestē uerbum quia uisi sunt. aut frenam que ante scā ciuitatem fuerat. ꝓ templū ⁊ scā scōr. ⁊ ad distinctionē aliar̄ urbiū in quibus idola colebant. Oculis apparuerunt. hic. s. qui uidē meruer̄. hi ēdunt̄ cum dño ascendente ascendisse simul cum corpe.

Centurio aut̄ ⁊ qui cū eo erant custodientes ihm uisto terre motu. ⁊ hiis que fiebant timuer̄ ualde glificantes dm ⁊ dicentes. hic homo iustus ē. uere dei filius. centurio confitetur eum ee filiū dei. ⁊ arri ꝑdicat eum ee creaturā. Non solusaut̄ centurio glorificauit dm s. ⁊ mulieres. qui cum eo erant custodientes ihm. finiunt nra; nouissimi ꝑmi. ⁊ ꝑmi nouissimi. quia gentiles confitent. ⁊ plebs iudaica ceata negat ut fiat ecclia petre pore. Vnde merito ꝑ communionē fides ecclē designatur que uelo mystico celestiū ꝑ mortē dñi reserato semꝑ ihm ueru iustū hoiē. ⁊ ue di filiū synagoga tacente confirmat.

Erāt aut turba eox qui simul aderant ad spectaculum istud ⁊ uidebant que fiebant. pcutientes pectora sua. reuertebantur. alonge. ⁊ mulieres multe que simul cū eo ascenderāt a galilea ut erim. Inter quas erat maria magd. ⁊ maria iacobi minoris. ⁊ ioseph mat̄. ⁊ salome mat̄ filioꝝ zebedei. ⁊ cū ee in galilea sequebant eum ⁊ uidentes. Reuertebant alonge. uidebicet a locis alti gradu longe remotis. ab ipso cruciatus patibulo. ꝑcussio q̄ pectoꝝ duplicitatē potest intelligi. seu quia dolebāt dñm iniuste occisum qui eum dilexāt. seu quia timebant de glificatione ei⁹ qui mortem ei⁹ inpetrauerant. Comitat̄ hinc dns maria magd. a qua. vii. demonia eiecerat. ⁊ matrem filioꝝ zebedei que regni filios sibi postulauerat. ⁊ alias quas in euāglio legim̄. Consuetudinis iudee fuit ut mulieres de suba sua mitti et uestitum ꝑceptorib̄ ministrent. hi tm q̄ scandalū facē poterat in mandatis paul̄ abiecisse memorat. hinc q̄ habent̄ potestatē sorores mulieres ceu ducendi sic ⁊ ceteri apli. Obmittūt aut̄ dño carnalia ꝑ spiritualib̄ q̄ indigeret. s. ut ostenderet magistros ⁊ debe premos ex discipl̄is uictu aut uestitu. Obiacob dictus ē iacob alphei ad distinctionē maioris iacobi filii zebedei qui int̄ ꝑmos aplos uocat̄ est. hic minor iacob fr̄ dñi dicebat̄. eo q̄ ee filii marie matertere dñi. ipsa ē maria cleophe. dicta a patre siue a cognatione. uel forasse q̄ uir ei alphe. ⁊ cleophas dictus est. ꝑ ipsa maria defuncto ꝑ nanti iacobi alpheo nupsit.

Videt q̄ quo parasceue erat. ut non remanerēt in cruce corpa sabbo. erat ⁊ magn̄ ille dies sabbi. rogauer̄ pilatū ut frangent̄ crura eox et tollent̄. n̄ crura tm tollent̄. s. his quib̄ no crura frangent̄ ut morient̄. ne diuturnis cruciatus horrore festū fedarent. Parasceue aut̄ grece latine dr̄ ꝑparatio. q̄ noie iudei int̄ grecos morantes sexta

sabbatum appellabant. eo q̄ in illo die solebāt
p̄parare necia sabbati.

Venerunt g̃ milites & p̃mi q̄ fregerunt crura & alt̄i qui crucifix̄ ē cum eo. Ad ihm autem cum uenissent ut uidēr eum iā mortuū non fregerūt eius crura. sed unus militū lancea latꝰ eius aperuit & continuo exiuit sanḡs & aqua ut sc̄ptura impleat. Os non comminuent ex eo. Iterū alia sc̄ptura dic̄. Videbunt in quem trāsfixerunt. Vigilanti uerbo usus ē. euāgelista. ñ dicendo p̃cussit aut uulnerauit. sed apuit ut illic quoddāmodo hostiū pandēr. Vñ sac̄mēta ec̄le manauer̄ sine q̄b non intratur ad uitā eternā. Ih p̃nuntiauit ostiū in latere arce noe. & p̃na mulier facta de latere uiri. Illud aut̄ p̃ceptū ē. Os non comminuent ex eo. qui celebre missi sunt pascha quod immolatione in uet̄i lege.

Cum sero aut̄ fm̃ eet uenit quidā homo diues nobilis decurio ab arimathia ciuitate iudee nōie ioseph. uir bonus & iust̄ qui & ipse occult̄ discipls erat ihu p̃ metū iudeoꝝ qui expectabat & ipse regnū dī. hic non consenserat consilio & actib⁹ eoꝝ. hic accessit ad pilatū & petijt corp⁹ ihu. Pilat⁹ aut̄ mirabat̄ si iam obisset. & accersito centurione interrogauit eū si iam obiss̄. & cum cognouiss̄ donauit reddi corp⁹. Quod erat ioseph. ridēo potuit impetr̄ a pilato ad quē pauper non erant ausi accedē. corp⁹ ihu. de ipso putant quidā p̃mū psalmū ē exp̄ssū eā ut qui non abijt in cōsilio impioꝝ. Decurio uocat̄ qui ē de ordine curie. & officiū curie āministrat. Qui ē dict⁹ curiat⁹ a curatione ciuitatis. Arimathia ramatha ciuitas helcane. & samuelis. Joseph fiducia dignitatis qua p̃ditus erat familiarit̄ intrauit ad pilatum

tam mīm̃ curans de iudeis. q̄s āna in audiendo dño detrahere inimicicias iudeoꝝ. Venit aut̄ & nicho deⁿ qui uenerat ad ihm nocte p̃mum ferens mixturā murre & aloes q̄si libras centum. sicut ita distinguendū est ut dicam̃ p̃mum ferens. sed p̃mū ad superiora pertinet ita. q̄ uenerat ad ihm nocte p̃mū. Iste nichodemus postea factus ē discipls x̄i. ut patet in reuelatione corpis beati stephani.

Accepunt g̃ corp⁹ ihu. & ligauerunt linteis cū aromatib⁹ sic̄ mos iudeis ē sepelire. sicut dic̄ frust̄ euāgelista ioh̄s sic̄ mos iudeis est sepelire. sed in officijs mortuoꝝ more cuiusq; gentis agitur seruandū. & quia alij dicer̄ corp⁹ inuolutū a ioseph sindone. non ideo p̃hibuer̄ alia linthea potuisse afferri a nichodemo q̄q; p̃ iudaeis capitis & institutis quib⁹ corp⁹ alligatū dic̄t. quia de lino erant nitidissime potuit dici. q̄ una sindon fuit ibi. ex simplici sepultura dñi ambitio diuitū redimpnatur. qui nec in tumulo p̃sumēr carē diutyus. Os istuc aut̄ possum⁹ intelligē q̄ corp⁹ dñi non auro ñ gemmis non serico. sed puro linteamine obuoluendū sit. q̄q; & hi sigeer q̄ ille insignis munda inuoluat ihm qui pura cum mente susceperit. Legim⁹ ē statutū a beato siluestro papa ut sac̄ficiū altaris celebretur tm̃m in lineo panno sic̄ corpus dñi ē sepultū in sindone munda. Erat aut̄ in loco ubi crucifix̄ ē hortus. & in horto monumētū nouū. in quo nūdū quis posit̄ fuerat. Ibi posuit illud ioseph & adiunxit saxū magnū ad hostiū monumēti. & abijt. Joseph inposuit monumēto corp⁹ ihu q̄ p̃ nobilitatē potentię sēcāris illud accepe & p̃ iustitiā meritoꝝ dign⁹ fuit se

liber

pelure. In quo obstruū vergyliano iudo
nam dicūt non sepultū quē dixerūt rap
tū si apli sepelisse eū. Accelerat sepul
tura ne aduesperascēt qm tam pp paraseue
uen facē aliq tale non licebat. In nouo
ponit monūmto ne post resurrectionē
ceteris corpib; remanentib surrexisse
alī fingerēt. Monūmtum quoq; apud
mathm & marcū de petē excisum fuisse
memorat. ne si ex multis lapidib edifi
catū eēt. subfossis tumuli fundamentis
ablat furto dicēt. Sol tumulo dūs in
cludit. ut specialis illī sepulcr nē dis
similit eēt. sic cēta archana dispensatoris
ei. Vnde illud. Singlariē sū ego donec
tū seam. & illud. Cū tu dē singlariē
in spe construxti me. Potest aūt et
nouū sepulcrū maxime in rupe uiuā
uterū demonstrē. saxum quoq; mag
nū ostio oppositū ostendē non absq;
auxilio plurimo sepulcrū potuisse
reserare. Sic ē in maria utro niemo p̄ nemo. aīll
illum coepit esse. dicitur aūt monūm
tū dūi q̄ domi fuit rotunda. de subia
cente rupe excisa. tante altitudinis
ut mā obsistens ho uix manu extensa
cubi possit attingē. Quē hr introitū
ab oriente cui lapis ille magn̄ apposit
In cui monūmti parte aquilonali sepul
crū ipsum hī loc dūici corpis de eade
pet factū ē. vii. hūs pedes longitudi
nis. tum ū palmor mensurā cetero pau
mto altī eminens. qui uidl loc n dūp
s; á late meridiano p totū patul ē und
corp inferebat. Color aūt cuiusde monu
mti ac loculi subiecmdo dr ēe pmixt.

Erat aūt ibi
maria magdalene. & altera maria se
dentes cont sepulcrū. Ceteris relinq
tib dūm mulieres in officio pseuerāt. usq; hūc
expectantes di pmissū. & io meruere
pmū uidere resurgentē q̄ qui pseuerāt
usq; in fine hic salū erit. Sce mulieres
diem parasceuen celebrāt. cū aīe humiles
saluatoris uestigijs obsecūt in hi selo. iq
fruā requies ē pparanda.

Viderē qm positū est corpus eius.
Et reuertentes parauerē
aromata & unguenta ut uenien
tes ungent eū. & sabbo q̄ siluerē secm
mandatū. Mandatū erat apud iudeos
ut sabbati silentiū a uespa usq; ad uespā
& á sol occasu usq; ad sol occasū seruarēt.
Q. & mulieres fuerē que uisa sepultura
dñi emerē aromata in parasceue aī solis
occasū. & in sabbato p occasū solis & ppa
uerē ea ut mane corp dñi ungerent. Recor
dantes q̄ fideles sepulturā dñi quasi
aromata parant si ad opa uirtutū ch̄i
x̄i delectatur se conūrant. & sabbo quid
silent uenturi p sabbm cū muneribs
ad dūm quia finita pparatione pfectis
uitē in requie gaudent expectare die
resurrectionis & tunc xpo offerre spua
les actiones qi aromata redolentes. Sex
ta die facti sūt ho. sabbo quiēt dūs.
Ido. vi. die ihc phoie moriē uīt & diu
ē summatū ē. & in sexta die op predepti
one mundi explerum ē. & in sabbo quiēt
in sepulc. Ita & nos in hac sexta etate p
dño pati debem. & in septima q̄ ē magni
ex in secta pace quiescē. donec octaua
resurrectionis ueniat. In genesi septima
dies uespam hūisse non legit. quia illo
selo requies aiarū nullo meroe assumi
tur. sed gaudio futurē resurrectionis augēt.

Altera aūt die que ē parasceuen onenerūt principes sacerdotū & phari
sei ad pilatū dicentes. Dne recordati sum
q̄ seductor ille dixit adhuc uiuens. post
tres dies resurgam. Jube g̃ custodiri
sepulcrū. ne forte ueniant discipli eius
& furent eū & dicant plebi surrexit
a mortuis. & erit nouissima error pe
ior

Scā mā monūmtū
nemo. Aīte
nec post se
pulcrū est

a albo

usq; hūc ē scā

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

In sabbato scō pasche. kyrie leyson.

xxvii. capitulū. Vespe autē sabbati.

pore. Altera die. a sabbo que ē parasceuen. Vident̄ iudei hi dixisse dño iam sepulto. sic̄ alij lib̄ hūt. altera die q̄ est post parasceuen. i. sabbo. hi dixerunt. ē strauit̄ edibile q̄ hi. ē alia que non sunt sępta dixerunt utiq; die manifestata eor̄ inuidia. ad famā dñi extinguendam. Ut ait pilat⁹ habetis custodiā ite custodite sic̄ scitis. Illi aūt abeuntes munierunt sepulcrū signantes lapidē cum custodib; Ne cui furandi corpis ē sepulc̄ custodia atq; obliguario testimonii ē stultitię. ē infidelitatis cū pr̄ ꝑcepto dñi conspexissent de sepulcro mortuū suscitatū. Q; aūt in sepulcro ponend⁹ erat ꝓphę testimoniū ē dicentis hi habitabit in excelsa spelunca petre fortissime. Statimq; p̄ duos ūsiculos seqtis regē cū gla inde bitis.

Vespe autem sabbati que lucescit in p̄ma sabbati. cū adhuc tenebre erant. uenit maria magd⁹ ē alia maria ē salome ad monumētū portantes q̄ parauer̄ aromata. sic̄ uesp̄ noctem designat. a parte totū intelligēs. vespe ꝙ p̄cipuū noctis ē. Jō non ait qui lucescit. s; que lucescit sēm intellectum relationē faciens ad nocte. que i auroꝛa diei dñice t̄minat. ēa ū causa ꝛtelligende noctem sic appellasse. qua iam a uespe lucebat eis parare ē afferre aromata t̄nsacto tempe sabbati. ordinator t̄pū ultima noctis huī parte surrexit. Q; d est aliud resurgē di filiū nisi reuiuiscē. i. ex morte aduta redire. hac nocte p̄misti um resurrectionis t̄pm ordo mutat⁹ est. A pristine quonda nox sequebat diem q̄ ho a luce paradisi peccando lapsꝰ. in hi seculi tenebras erūpnasq; decidit. A pristine nē dies sequit nocte. qn̄ p̄ fide resurrectionis a pecci tenebs ē umbra mortis ad lucē uite xpo ꝛtulente re ducimur. Illd q̄ q̄ dr̄. dñs fuisse t̄bus dieb⁹ ē trib⁹ noctib⁹ in cord terre sicut ionas fuit in uentre ceti. restat ut hi m loquendi quo a parte totū intelligē accipiam⁹ uidel̄ p extremā partē diei parasceuen quo sepult⁹ ē dñs tota die cū sua nocte tam p̄terita. ē p noctem sequentē sabbm cui diem totū. p̄ma aūt sabbati. i una sabbati. siue sabbo. dies dñica intelligenda ē. q; omnis ebdomada in sabbm ē in p̄mā. i in secūdam ē in tertiam. i in q̄rtam ē in quintā ē i sextam. i in septimā sabbati diuiditur. Ipsa ē ebdomada ex p̄rogatiua sabbati ūnūq̄q; sabbm dicitur. ut ibi. Jeiuno bis in sabbo. i. in septimana. Et tor to iam sole dicebant ad inuicē. Q; s reuoluet nob̄ lapidē ab hostio monumenti. ē erat quippe magn⁹ ualde. orto iam sole. i. cum celū ab orientis parte iam albesceret. q̄ non fit utiq; ū solitis orientis uicinitate. ei⁹ ē ille fulgor qui nōie aurore appellari solet. Q; d mulieres ualde diluculo uener̄t mag no feruore inuestigandi dñm ostendit. Q; istice ū nob̄ datur exemplū ut decus sis uicio⁹ renebris ad dñi cor̄ accedam⁹ Jam sepulcrū altare dñi significat. i q; carnis de sanguinis mistia celebrat. Aromata aūt que mulieres deferūt odorē nutrimi. ē suauitatē ornamenta significat. cum quib⁹ altari debem⁹ appꝛopiare.

Et ecce terre mot⁹ factꝰ est magni angls ē dñi descendit de celo. ē accedens reuoluit lapidē. Angls reuol uit lapidē. non ut egressuro dño tantam pandēt. s; ut egress⁹ ei⁹ iam facti indiciū p̄starent. Q; ui ē clauso utero mortal⁹ exiit. immortalis ia factus sepulcro clauso exiit. potuit. ē exiit. Q; d aūt t̄remot⁹ resurgente dño sic̄

ℰ mortem facta; magnū signat terra
corda ℰ celesti spe derelicta p fidē passi
onis. ac resurrectionis ei⁹ recurrenda ad
penitentiā. ac salubrimo pauore pmo
ta ad uitā sublimāda ppetuā. Lapidis
aūt reuoluto. resecratione mīsimur
sacrīū que uelamine uite regebant.
Lex enim in lapide septa ē. cui ablato
regimine gla resurrectionis ostensa est.
Et respicientes uiderūt reuolutū
lapidē. ā monumto. ℰ anglm sedentē
sup eum. Erat aūt aspectus ei⁹ sic ful
gor uestimenta ei⁹ candida sicut nix.
Quia dns ℰ tribuit est peccatīb. ℰ bland
ustis. recte sic angls demonstratur. ut
de sua spe ℰ terrēt reprobos. mulceret
pios. In fulgore ei⁹ terror timoris est.
in nive blanditiarū candoris. Candor
ei⁹ uestis. anglice. ℰ nre festiuitatis
gaudia. nuntiant. Sicut enim dns
resurrectio ℰ nos ad īmortalitatem
reduxit. sanglq; nūm restituens
celestis patrie ampna reparauit. Se
debat q regente mudi cardines qui in na
tiuitate stando bella nra sigrauerant.
Sedebat sup lapidē quo monumtū
claudebat. ut claustra inferni sup
uacua doceret. Sedebat ut marcus de
timinat in dextris. i. ad meridia
nā partē loci illi⁹ ubi fuerat corpus
ihu. Corpus ei⁹ quod resupinū iacēt.
caput habebat ad austrū. Qđ p si
nistrā nisi uita psens. q p dextrā
nisi uita ppetua signatur. Vñ illud
Leua eius sub capite meo ℰ dextera
illi⁹ amplexabitur me. Quia q re
demptor nr tam psentis uite cor
ruptionē tulerat recte angls qui
nuntiare phennē ei⁹ uitam uidēt
i dextra sedebat. Sinistrā ds. i. p spi
tate uite psentis quasi sub capite ec
cle posuit. q intermone sumi amoris

Ad occasū. dextrā habebat

pmit. Dextra ū dei eam āplectit. quia
sub ētna ei⁹ beatitudine tota dilectione
gimetur.

Pre timore aūt eius
exterriti sunt custodes. ℰ facti sunt
uelut mortui. Respondens aūt āgls
dixit mulieribus. Nolite timē uos. Scio
enim q ihm quaeritis qui crucifixus ē. nō ē hic.
Surrexit sicut dixit. Venite ℰ uidete
locū. ubi posit⁹ erat dns. Ac si dicat.
Si ūb non ēditis uacuo sepulcō ēdite.
Angls non solatium custodes. sed mulieres
incredulis inq; pstitit pauor. Ceterum
uos q ihm quaeritis audite q surrexit.
p ualeant illi qui nō amant. aduentum
supnoz ciuiū primescant qui carna
lib; desidiis pisti. ad eoz societatē se p
tingere posse despant. Vos ēt metuens q
uiros scires uidetis. sicut ē. Ine p psen
tiam carnis qui nusq; de; p psentia
maiestatis. Radix amara crucis eua
nuit. flos uite cum fructib erupit. i.
qui iacuit in morte resurrexit ihs
Corp⁹ ihu mortuū non inuenit. sed uiuū
ewanglizat. quia ℰ si gnouim⁹ secm
carnē xpm. sed iam⁹ non nouim⁹ s.

Et factū ē dū
mente sterrentur ecce
de isto. ecce duo uiri stetere sec illas in
ueste fulgenti. Angli non solū uerbo
sed ℰ fulgenti habitu glām āmuntiat
triumphantis. Oi mulieres anglos uidēt.
que cū aromatib uenerāt. q ille mites
supnos ciues uidēt que cū utrisb.
ad dīm p sca delidia pficiscunt. Quare
sterrentur erāt. q ℰ magnū lapidem
reuolutū stupebant. ℰ corp⁹ nō inuen
tum dolebant. Sciendū q sic angli le
guntur ēxtitisse sepulcō saluatoris. ut
ēdendi sint assistē misteriis corpis
dīi. tpe resecrationis. Vnde apls mone

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

mulieres in eccla uelari pp anglos.
Cum timeret autē
& declinaret uultū in trā
dixerūt ad illas. Qd queritis
uiuentem cum mortuis? non est hic
sed surrexit. Recordamini quē locutus
est uob. cum adhuc in galilea eet dicēs
Quia oportet filiū hois tradi in manus
hoīū peccō & crucifigi & die tertia re
surgē. Impossibile non est fieri qd dix;
& constat q mīt discplos & feminis
que eū sequebant dūm se resurrecturū
pdixit. Quare g resuscitatū queritis
cū mortuis. i. in monumēto qui locus
pe e mortuoꝝ. sic exemplo feminaꝝ
quotiens eccl̄am intrū cum omi humi
litate mgdi debem ad spectum āgloꝝ
ultrū declinam in trā cum supnorū
ciuiū gaudia implantes nos enim
ee recolim. sic beat abbas mg. Loqr
ad dnm meū cum sim puluis & cinis.
Nota q sce mulieres non in trā ceciderūt
sed ultrū dnō inclinasse. unde mos ob
tinuit eccl̄astice. ut t in memoriā dnicē
resurrectionis. t in spē nrē resurr. oīb;
dieb; dnicis. t toto quīquagesime tpe. non
flexis genib; sed delinatis in trām ultrab
orem. Non imerito uno die & duab
noctib; in sepulcro iacuit dns. quia luce
siue simplē mortis tenebs duplē nrē, ad
iunxerat. Ipse quippe sola carne mortem
suscepit. & duas nras. & carnis & aīe
soluit. Et cito euntes dicite discplis
eius petro
ei quia surrexit a mortuis. & ecce pcedit
uos in galileā. ibi eū uidebitis. ecce dixi
uob. Ostendit mulieribus dū ut nuntient aplis
uitā resurgentē. q p mulierē fuerat
mors annuntiata. Galilea tribulatiōis
fuit interpretatur. & iam redemptor a pas
sione ad resurrectionē. a morte ad uitā.
a pena ad glām. a corruptione ad incor
ruptionē trānsmigrauit. Post resurrec
tionem in galilea a discplis uidetur:
quia resurrectionis eius glām p letos uos
bum. si in a uitus ad unitatē celsitudinē
trānsmigrā. Vel ita. p cedit eos in galileā
hoc est in uolutabrū gentiū. ubi ante erre
erat & lubricū. & firmo pede uestigiū no
ponebant. Et recordate q ūbor eius.
Exierunt cito
de monumēto cum timore
& magno gaudio currentes nuntiare
discplis eius. De miraculi magnitudi
ne timebant. desiderata resurrectione
gaudebant. Qd g marcus dicit illas ti
mentes fugisse de monumēto. & nemini
q̄q̄ dixisse. intelligam ipsoꝝ angloꝝ ne
mini ausas fuisse aliq dicere. nisi ipse custodibus qui recentes uiderunt
Cucurrit g & uenit
ad simonē petrum. & ad alium discplm
quē amabat ihc & dixit eis. Tulerunt dnm
de monumēto & nescio ubi posuerit
eum. Non nulli codices habent dnm meū
q uidi potius dictū pensione caritatis
& famulat affectu. Erat n maria magd
ceteris mulieribus feruentioꝝ. ipsa & soli
eam memorat iohs uenisse tacens alias.
que cū illa fuerit & putauit ablatum
corpus ihu q non inuenit. Cucurrit g
& nuntiauit petro & iohi. ut aut secū doleret aut
Exiit g petr & ille alius
discplus & uenerūt ad monumētū. Curre
bant aut duo simul. & ille alius discplus
precucurrit citius petro. & uenit primus
ad monumētū. & cū se inclinasset uidit
linteamina posita. non tamen introiuit. uenit g & ipse
Tunc g intrauit & ille discplus qui ue petr ceteros cito & mirabiliter
uenerat prius ad monumētū & uidit & credidit. monumenti. q. uidit linteamina
Nondū n sciebant scripturā. q oportebat posita & sudarium quod fuerat
eū a mortuis resurgere. Vidit uacuū sepul positum seorsum in uno loco.
crum & credidit q mulier abstulerat. sublatum
de monumēto. Erant adhuc in mūdo;
eoꝝ tenebre. usq; ad eo ut eum ipso dño
apte dicerētur scripturā pp assuetudinē audi

endi ab eo parabolas intelligeat. Cuo autē
custodiente turba multitū petrus & ioh̄s
ingressi sunt. Quare magno tremotu fac
to pterrit custodes aut fugerē aut aio
torpuerē. P̄ ioh̄m qui p̄currit figurat
synagoga. p petrum eccl̄a. Joh̄s fuit iuni
or petro. quia & si por est synagoga addi
cultura quam eccl̄a gentium. ad usum
tamen scī por ꝛ multitudo gentiū quā
synagoga paulo attestante qui ait. Hon p̄
ē spuale est. s; ē aīale ē. Cucurrerē simul
q̄ ab ortus sui tp̄e usq; ad occasum por
via & si non pari sensu gentiles cum
synagoga cucurrit. Currebant p decursū
h̄ mundi. iudei p legis litterā. gentiles p
legem nature. Synagoga por uenit ad
monumētū pphas de passione dn̄i audi
endo. s; minime intrauit q̄ cōdē noluit.
Lintheamina sunt sacrata scripture. Su
darū capitis dn̄i cum linteaminib;
n̄ inuenitur. q̄ attestante paulo caput
x̄i ds. & diuinitatis in ypostasi sacra
mēta ab infirmitatis nre ognitōe distin
cta sunt. In uolutū inuenitur q̄ in uol
uitur. cuius nec inicium nec finis aspicit.
Celsitudo & diuinitatis nec cepit ee nec
dsinat. In unū locū addit. q̄ ī celsitudo
mentiū ds non ē. & quia p sudarium
solet tergi sudor laborantiū. potest. ē
sudarij notīe exprimi labor dī. qui in se
semp; quies & incommutabil. s; tamē
laborare. sedenuntiat cum duras hoīm
ptates portat. Unde ypha dic̄. Labo
rauit sustinens. In carne laborauit ex
nra infirmitate. Bene ḡ seorsū iuenit.
quia redp̄ uestis pallio longe á nra dis
tincta ē. P est petrū ingressū ē ioh̄s quia in fine
mundi iudea conuertet. paulo dicente.
donec plenitudo gentiū intret. & sic
oīs isr̄ salu⁹ fiet.

Albierunt discipuli
ad semet ipsos discipli. Maria aut magd̄
de qua ejecerat. vii. demonia stabat ad mo
numentū foris plorans. Discipuli cum
ēderent corp⁹ ablatum. abier̄ ad semetipsos
.i. illuc ubi habitabāt. & un̄ ad monumē
tū cucurrerant. Maria aut plē dolebat
q̄ fuerat dn̄s ablat. de monumēto. q̄ qd̄
fuerat occisus. q̄m magistri cui⁹ uitam
pdidat nec memoria remanebat. & iste
dolor ante monumētū eam tenebat. hec
memorat̄ in marco. cc.xx.x ū. cap. á.vii.
dmonijs. i. ab immūdis uicijs curata esse
ut ū humdauit delictū. suphūdaret & grā.
Septenari⁹ namq; nūs p unitatē solet ac
cipi. Ardenti desidio querebat dn̄m iux
ta illud. Cū plenitudo in finē. hic salu⁹ erit.
Et lex iubet offerri caudā hostie. q̄ signat
ad finem debe pduci bonam actionem.
Hinc ioseph sēpeliuit humile talare tunicā.
usq; ad talū. bonū op⁹ ē usq; ad consummatōē.
Cum ḡ fleret dicit ad illū.
Mulier quid ploras. dic̄ eis. Quia tulerē
dn̄m meū. & nescio ubi posuerē eū. Angli
qui sedēt in luca stantes locum s̄ mulieribus
hic intelligunt. ap̄ ioh̄m loqui maxime
sedentes. un⁹ ad caput. unus ad pedes. ubi po
situ fuerat corp⁹ ih̄u. Vbi aliq̄ aliud q̄m
fletus & gaudiū nuntiant lacrimas phiben
tes. At illa ut amoris intentionē multi
plicans inq̄sitionis causam pdidit lacrima
rū ducens. Quia tulerē dn̄m meū. & nes
cio ubi posuerē eū. Dn̄m uocat caput
dn̄i. á toto parte significans. Duo angli
sedentes ad caput & pedes. significant eū gli
ī ānuntiandū ab inicio resurrectionis
dn̄i usq; in finē mundi. Significant illū
ānuntiandū qui ds ē ante scla. & homo
in fine scli. Quasi ad caput sedet ag̃lus
cū p ioh̄m dic̄. In p̄ncipio erat uerbū.
& v. e. a. dn̄. & ds. e. ūb. Qui ad pedes se
det angls cum dic̄. Verbū caro fm̄ ē.

& habitabit in nob. & p duos angl̃os duo testamenta accipim⁹ que dum p̃ā sensu & mortium & resurrexisse nunciant.

Quasi ad caput prius testamentum sedet & post⁹ ad pedes. Vnde & duo seraphin cherubin que ꝓpiatorij regunt sese inuicē aspiciunt ūsus nullus in ꝓpiatorio. Cherubin quippe plenitudo sciem̃e dicit. Ergo p̃ cherubin duo testam̃ta figurantur ꝓpiatorij incarnatus dn̄s. de quo iohs ait. Ipse & ꝓpiatio ē peccat̃ nr̃is.

Hec cum dixiss; uisa ē retrorsum & uidit ih̃m stantē. & non sciebat quia ih̃c eet. Retrorsum uisa ē. ut uideret ih̃m quia p dubitationē suam q̃si tergum in di faciem miserat que resurrexisse minime ēdebat & ō quem amabat uiuendo non cognoscebat. non quod iuxta hebr̃os hereticos forma dn̄s uultuq; mutass; ut p uoluntate diuis⁹ ac uarius uideret. s; quo⁹ maria stupefacta erat miracl̃o. Dic ei ih̃c. O mulier q̃ ploras que queris. Interrogat ab ea causa doloris. ut augeatur desiderium amoris. q̃ret cum nouerat. & inuenire et. i amore ardentius estuaret. Illa existimans q̄ hortulan⁹ eet dic ei. D̄ne si tu sustulisti eū dicito mihi ubi posuisti eū. & ego eum tollam. Forsitan h̄ mulier que ih̃m hortulanū ēdidit. errando non errauit. Hon ne enī spualit̃ hortulan⁹ erat. qui in eius pectore p amoris sui semina uirtutū uirentia plantabat. Amplect̃ maria dicentē que querebat dixit. Si tu sustulisti eū. quis amoris h̄ age solet in aīo ut quem ipse semp cogitat. nullū aliū ignorare ēdat.

Dic ei ih̃c. O maria. Postq̃ eam appellauit communi uocabulo. & agnit⁹ non est. uocat eam ex nōie. Ac si apte dicat. Recognosce eum a quo recognosceris. Conuersa illa. dic ei. Rabboni. q̃ dr̃ magist̃. Priꝰ corpe conuersa putauit q̃ non erat. nunc uisa corde q̃ erat agnouit. Sicut semo caliꝑ mentur muliebri. & hortulanū duxit dn̄m & ih̃m magistrū. Ibi enī rogabat hoiem h̄ aquo b̄ficium postulabat. hic recolebat doctorē a quo disciplinā huius & diuina discere solebat. Dicit ei ih̃c. Noli me tangere. Sondū nondum ascendi ad patrē meū. sens⁹ ē. Quē mō tuū queris uiuentē tangere non mereris. Si nec dū prius me ascendisse ad patrem. s; hoiū fraude sublatū. meo tactu indigna es. h̄ dicebat ut spualit̃ ēdiscat eum regnare cum patre. Ille & ih̃m ueraciter tangit qui p̃ filiū coeternū ēdit. In corde h̄ paulus iam ad patrē ih̃c ascendat. cum idē paulus dicebat. Qui cum in forma di eet. non rapinā arbitrat⁹ ē ee se equale do. O ihesu in maria figurata ē eccl̃a de gentib; que nō ēdidit in xp̃m anteqū ascenderet in celum.

Vade aut ad frēs meos. & dic eis. ascendo ad patrem meū & patrē uestr̃m. & deū meū & deum ur̃m. Non aut patrem nr̃m. & alit̃ meū. alit̃ ur̃m. Hatura meū. gratia ur̃m. Deum meū. sub quo ego sum ho. dn̄m ur̃m. ut quos & ipsum ego mediator sū.

Ecce quidā de custodib⁹ uenerūt in ciuitatē. & nunciauerūt principib; sacerdotū oīa que facta fuerant. & congregati cū senior̃b⁹ consilio accepto pecunia copiosam dederūt militib; dicentes. Dicite q̄ discipli eius nocte uenerūt. & furati sunt eū nob̄ dormientib; & si h̄ auditū fuerit a p̃side nos suadebim⁹ ei. & securos uos faciem⁹. Si aut audierit p̃ses q̃ furtim sublatū sit corp⁹. suadebim⁹ ei nec q̃ a uob̄ exigat p negligentia custodie. O stulta insania. dormientes testes adhibes. Si dormierunt. quom̄ uiderunt. Si non uiderūt. q̄m testes fuerūt. Custodes miraculū ostenderūt. qui aut debuer̄ seruti p̃sistunt in malicia. & pecunia que ad usū templi dicata fuerant conuertunt in redemptionē mendatij. O mes q̃ qui stipe repti.

& hīs quę ꝺferunt ad usus eccl̄ę ab utroq; in alijs reb; quib; suam expleant uo-
luntatē similes sunt sēbarū & pharise-
oꝝ redimitium mendatū. At illi
accepta pecunia fecerunt sic̄ erant
doct̄i. & diuulgatū est ap̄ iudeos usq; in hodiernū diē. Pecunia
— emitur á custodib; qui miracula
uiderant resurrectionis silentium.
& furti mendatiūque apud iudeos p̄-
seuerant. ne in xp̄m credant. Q uia
g̃ in pecunia sēli honor est. xp̄i glo-
ria denegatur.

Venit maria magd̄ annuntians
discipulis quia uidi dn̄m. & hꝫ dixit m̄.
& cce huāi gn̄is culpa ibi absc̄idit ūn
p̄cessit. In paradiso mulier uiro p̄mā
morte. á sepulc̄ mulier uiris ānuntiant
uitam. O) agnam mām ꝺuitoris nr̄i
fīs aspicē debem̄. Alī ꝺ p̄ximū suū
in malitiam crudelitatis exarsit. aspi-
ciat laz̄ē qui in ipso mortis articlo
ad uitę p̄mia penitendo puenit. alis
auarię ethb anhelans aliena diripuit.
aspiciat zacheum. qui sic̄ alicui abstu-
lit quadruplū reddidit. alī libidinis
igne succens carnis mundicię p̄didit.
aspiciat mariam. quę in se amorem
carnis igne diuini amoris excoxit.
Et ecce dñs occurrit ut dicens: el.xv.
auete. Ille aut̄ accesserunt & tenuer̄
pedes ei & adorauer̄ eū. Q uis mulierē is
p̄anglīm adhortatis occurrit. ut nūtia
rent exspectantib; discipulis resurrectio
nē non angli potī q̄ xp̄i loquerētur.
Q ue sic currebant merebant̄ dn̄m hr̄e
obuiā. & p̄mū audire. auere. ut male
dictū eue in mulieribus solueret. Ihc ac
cēt & tenent pedes ei. ceterū illa que
querebat uiuentem cum mortuis & nes
ciebat adhuc eum resurrexisse merito
audit. noli me tang̃. Tunc aut̄ ih̄c
dñs. Solite timere. & in uetere & in nouo
testamēto hꝫ obseruandū ꝺ q̄n apparēt
aliqua angustior uisio p̄mū timor pel
latur ut mente placata audiant ꝺ dr.
Ite nuntiate frib; meis ut eant in gal
leam ibi me uidebt. Non in iuda solꝫ. s;
in multitudine gentiū. G rā enī tūsmig
tā de uidei ad gentes p̄ceder uam in
cordib eor̄ p̄parando me ibi uidebīt in
membris corpis mei. ꝺ ecclā. Q uia ostauia
p̄dicandi non hr̄ inferior sex̄. ūn mulie
rib; in ecclā docē neq̄ p̄mittit. ō uiris
officiū euāgēlandi mandatur. frīs aut̄ nō
cupat q̄s ame & seruos uocauit ut &
p resurrectionē eandem humanitatem
resūpsisse. & illos idē spare doceat.
Que cum abyssent nuntiauer̄ illī
undecim lugentib; & flentib; & cēt̄is
ōib; qui cū eo fuerāt. & illi audientes q
uidet. & uis cēt ab eis non c̄editer eis.
Et uisa sunt ante illos sic̄ deliramēta
uerba ista. & n̄ c̄debant illī. Sic̄ mulier
quondā p̄ce in culpa fuit. ita nunc resur
rectionē prior uidit. & ne p̄ceruā obp̄ō
ū apud uiros obtinēt. sic̄ nunc culpam
transfudit. ita & nunc grām nuntiauit.
Q ꝺ aut̄ discipli resurrectionē tard̄ c̄ditē
rī. non tam illoz infirmitas fuit q̄m
firmitas nr̄a. Ipsa nāq; resurrectio p
multa argumenta eis dubitantib; mon
strata e. que dū legim̄ de illoz dubitāe
solidamur. V ñ lucas dicit pet̄ autem
surgens cucurrit ad monumētū quem
ēt potest intelligi ꝺ postq̄ ipse & iohs
redierī de monumēto. & c̄ditē dn̄m ē
sublatū. ut ēt audito á mulieribus ꝺ uere
surrexit dn̄s uocē alijs aplis uideretur
sic̄ deliramēta ꝺ mulieres referebant.
sol cucurrit illuc. & uē ei aparuit dn̄s
q̄ndo abijt secum mutans ꝺ fr̄es fuerat.
Si ū lucas & iohs non duos s; eundem
pet̄ cursum memorant. intelligendū;

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

primo petrum, peunbentem uidisse & iohs
tacet. p aut ingressu ante iohm ut diligen
ti uictoria dinoscet. & si ita e. quare nar
rat lucas tacito iohe petrū cucurrisse.
nisi q forsan illi p̄mit maria mandat

Notandū quia p̄sertim ab hora resur
rectionis usq; adhunc locū de serie histo
rie. plimū dubitatū e. Hinc ieū. in matho.
Quod duisa tpa mulierū in euglis scbūt
non mendaci signum e. ut impij obici
unt. si; sedule usurationis officij dum
crebro abeunt ac recurrunt & non pa
tiunt a sepule dñi diu abee uel longe.

Idem. ad ebidiam in libro. xu. questio
nū. Vespe aut sabbati ait matheus & e.
Marcus uero. & ualde mane una sabbo
uenium ad monumtū orto iam sole.
Hui questionis duplex e solutio. aut enī
non recipim marci testimoniū omnib;
geue libris pene hoc capitulū in fine
non hūmb. aut uere uerum dixit. Ma
thes qui dñs resurrexit. i. uespe sabbati.
marcus qui eum uidit maria magdi. ma
ne: ut qui uespe iuxta mathm resur
rexat. mane apparet marie.

Augustinus in exposītione luce par
tib; nouissimis. Non uespascente die.
si; noctis uespe dñs resurrexit. Veniq;
gdā sermo y uespe hr sero. Sero autem
horum sigat in occasu diei. Cuicunq;
rei tarditate. ut si dicas. sero uenit. i.
tarde. Sic g dñs non uesptino tpe diei
si; sero. i. pfunda nocte surrexit. Vnde &
mulieres ad monumtū accedendi facul
tate hūt. iam custodib quiescentib. &
io magis territis. & ulu ueri somno ex
cutis. Id & principes sacdotū nocte sfir
mant ee factum. sepule dicentes custo
dib; dicite quia discipli ei nocte uenēr
& furati s eum. Idem post pauca.
Ut scias nocte factū. mulieres alie sciūt
alie nesciunt resurrexisse dominum.

Sciunt que nocti hāt observat / nesciunt que re
cesserit. Vna maria magd. sedm iohm
nesciit. altera maria magd scit. Iam ead
& ante scire. i p̄ nescire non potuit. De
nīq; alteram ee cognosce. Illa admitti
tur pedes dñi tenere. ista phibet. Illa
angm uidē meruit. h primo cum uenit
uemine uidit. Illa discipls dñm resur
rexisse nunciauit. ista raptum ee. Illa
gaudet. h plorat. Illi xpe occurrit. hec
mortuum querit. Augustinus de
scordia euglarum. Omnia circa tem
pus resurrectionis fm sedm omnes eum
glistas quēadmodū geri potuerīt ordine
mus. Omes sciunt diluculo uenisse
ee ad monumtū. Iam factū erat quod
mathes memorat. de tremoni. & lapid
reuoluto. territisq; custodib. Venit
aute maria magd. ceteris feruentior
Vnde iohs de ea commemorat tacuisse
que cum ea fuerant. Videnscq; lapidē
sublatū ang diligenter inspicet putauit
ablatū corp ihu. Cucurrit g & nūcia
uit pet & iohi. At illi uenerīt & sicut
maria dixat ediderunt sublatū ee dñm
nūm & recesserit. Maria aut stabat ad mo
numtū ploransi. i. ante sepulc locum.
si; tm int spacium & iam ingisse fuerant.
hort quippe ultio erat. Tunc uidet an
glm sedē a dextris sup lapidē. de quo
angto narrat mathes. & marcus. Qui
angls dum loqueret eis. maria flens
inclinauit se in monumtū & uidit
duos angtos sedm in albis sedentes. post
quam autem dixerunt illi. mulier quid
ploras dicit eis illa. quia tulerunt dñm
meū. & nescio ubi posuerunt eum. hic
intelligendi sunt surrexisse angli. ut &
stantes uidet sic aut lucas. post h uidit
illū stare. i c. usq; illuc. vade aut ad
fres meos. i c. Tunc egressa a monumto
h; ab illo loco ubi erat horti spacium.

ante lapidē effossum ⁊ cum illa alię quę
secūm marcū inuaserat tremor. Tunc
secūs matthm ihc occurrit illi dicens.
auete. Si colligim ⁊ angloꝝ allocutio
nē. ꝑ nūo eas hūisse. ⁊ h ipsius
dñi. semel. s. qñ maria hortulanum
putauit ⁊ nunc uerū cucurrit cum
eis in uia. ut eas ipsa repetitione firma
ret. aut á timore reciperet. Tunc aut illis
secūs matthm. Holite timere. Ite nunciate
frib; meis. ut eant in galileam. Venit g
maria magd. secūm iohm annuntians dis
cipulis quia uidi dñm. ⁊ alię quę cū ea e
rant. quas lucas ꝯmemorat hucusq; aug.
C ui g uisum fuerit q̄ hystoria ꝯgrue ordi
natur ꝓoccupandi ⁊ recolendi regulas in
lectione h̄ opis aptissime assignabit. Ver
ū cum aug. plima reuelatur. ⁊ nusq̄m
in dictis suis ut ipsem. ⁊ sepe testat po
tioribꝫ sententiis ꝓiudicauit non ira
tionabiliꝫ dispositū. serie in h̄ ope ee
hystorię diligentē relationem. Videtur
itaq; ipso diluculo cum pmū mulieres
ad monumētū uenerint factum ee quod
matths ⁊ marcus de uisione ⁊ allocu
one unī angli referūt. ⁊ q̄ lucas de duob
narrat. Vbi aut mulieres recordate ū
boꝝ recedūt ab anglis occurrentes nūcia
re discipulis. Si dicam q̄ eum aliquę ea
ędebant resurrexisse. si maria non facile
soluit questio quę ꝯpulit non nullos
fingē duas in euāglio ꝯmemorari mari
as magd. ⁊ est aut simil ⁊ illa q̄stionis
solutio. Quo ego uado scrus. ⁊ uiam
scrus. ut dixisse dñs intelligit qui scie
bant non nescientibꝫ. aut quos erat phi
lipp cui dictū est. Tanto tpe uobiscum
sum ⁊ non cognouisti me philippe.
Item postq̄ discipulis apparuit i multis
argumtis ubi expbuit incredulitatem
illoꝝ ⁊ duriciam cordis. simili modo
distinguendū ē. si ullateñ eni uidetur
inēpatio referri ad petrū qui ipso tpe
resurrectionis dñm uidit. ⁊ nusquam
legitur quin post firmiter ędit resur
rectionem. si; illi potius increpantur qui tar
de ędidēr ut thomas. ⁊ notandū quia
sic thomas p̄ certis dubitauit. ita p̄ certis
monet. palpare ⁊ inde. Petrus singulariter
dñm negauit. ⁊ singulariter ei dñs appare
re. Ita maria ubi nec p̄ anglos credidit.
uehementer incredula resurrectionis exstitit.
⁊ ei dñs singulariter se manifestauit. Gra
uiora sic̄ uulnera maiori indigent me
dicina. ut ubi habundauit delictū sup
habundaret ⁊ gra. Cum aut maria
ad petrū ⁊ iohm cucurrit. utrū alię mu
lieres ad alios discipulos cucurrerint. ⁊
statum reuersę fuerint. aut alicubi mariā
certo reuisurā expectauerint incertum est.
Hoc autem certo certum est. quia petro ⁊ iohe
discedentibꝫ a monumēto dū maria ibi
flens remansit. uidit duos anglos ut
iohs ꝯmemorat. ⁊ iuxta sedentes uidit duos.

Post hec aut
duobꝫ ex eis ambulantibꝫ ostendit se
eunctis; hac ipsa die in castellū q̄ erat
in spacio stadioꝝ .lx. ab iersim nomine
emaus. ⁊ ipsi loquebant ad inuicem.
de his oībꝫ; quę accidant. Hi arrant
gei sceptores gigantē herculē uno anhe
litu. c.xxv. passus cucurrisse quib; exple
tis ostitit. ⁊ a stando hūm spaciū stadium
uocauit. Est aut stadiū octaua pars
miliarii. ⁊ .lx. stadia. vii. ostituit milia
ria. i medietate octaui. Quę in summam
redacta leugas. iii. ostituunt ⁊ dodran
tē quarte. Itaq; .lx. stadia. vii. passuum
quingentos signat. Q̄d spaciū uiris
bene ꝯgruit eis q̄s morte ac sepultura
saluatoris certi. dubij de resurrectione
gdebant. Iam resurrectione quę post
septimam sabbati facta est. octauo nūo
ꝯuenit quis ambigit. Discipuli g qui

de dño loquentes incedebant sextum
cepit tenuerit miliariu spleuerunt q
illum sine querela iuuenē usq; ad mo
tem q sexta sabbi subiit peuenisse dole
bant. spleuerit e septimu qua hunc
sepulc quieuisse non dubitabant. Ver
octauu minime pegrē. quia resurre
tionis glam non pfecte edebant. Emaus
e nicopol ciuitas insignis palestine q
post expurgationē iudee sub marco
aurelio antonio pncipe restaurata est
cum statu mutauit e nom.

Et factum est dum fabularentur
e secum quererēt. e ipse appinquans
bat cum illis. Oculi aut eop tenebant
ne eu agnoscerent. Fabularent accipe
p loquerentur. quererent uero hoc est
inquirerent scripturas de xpo. loquentes
de se dns appinquans comitat. ut e
fidem resurrectionis mentib; eop iendat
q se pmiserat facturu unpleat. Vbi st
duo uel tres ggati in noie meo. ibi
sum in medio eop. Apparuit q spem qm
recognoscent non ostendit. Sicut ipsi e
int amabant. i tu dubitabat. sic e ipse
forti e psens ad e quis sit non ostendit.
Vt ese g loquentib; psentia adhibet. si d se
dubitantib; spem cognitionis auferet.

Hinc aug paulino epo in epla illa. q. de
quęstio tam pspa fris e spbri nri.

Inquisitio tua solet multos mouere q do
dns p resurrectionē quib; dū intrusq; sed
hoib; i agnit non sit i agnit sit. Vbi
pmu queri solet utru in eo corpe an pot
in illop oculis aliq factum sit quo non pos
sit agnosci. Legitur u tenebantur oculi
eop ne agnoscent eum. e alibi apte dr
apparuit eis in alia effigie. S; cur non
monet q in transfiguratione ante passio
nem uult ei splendid fuit ut sol. e post
resurrectionē monet aliqntul luna mta
mutata ee. ut non possit agnosci. e rursus
sic tunc pstinum colore sic e p resurrec
tionē pstina luna mta reuocasse. Illi tres
discipli antequ oculos transfiguratus est imon
te non eum agnoscent. si talis ad eos alius
men uenisset; Si quis iuuenē repente u
deret quem non nisi infantulum nosset;
non utiq; agnoscēt. an ad lunamenta
mutata non potest celeritu dei potestas
q potest p annos moras hoies eras.

Et ait ad illos. Qui sunt hi sermo
nes quos refertis ad inuicē ambulantes
e estis tristes. e respondens un cui nom
cleophas dixit ei. Tu solus pegrinus es in
ierlm e non cognouisti que facta sint
in illa his diebus. quib; ille dixit. Que.
e dixerunt. de ihu nazareno qui fuit
uir ppha potens in ope e sermone. co
ram do e omi plo. e quomodo tradiderit
eu summi sacedotu et pncipes nri in dap
nationē mortis e crucifixerit eu. Ip os ait
speban quia ipse eet redemptur isral.
Socii cleophe uocabatur amaon. teste am
brosio in luca. pegrinu putant. q non
agnoscunt. e uere pegrin erat eis. a q
fragilitate p glam resurrectionis iam
longe stabat. a quop fide resurrectionis
ei nescia extraneus manebat. ppham q e
magnu fatent. si filiu dei tacent. i q
id nūdu pfecte edit. i e si credant
timent tradi in manu iudop nescientes
cu quo locunt. quodam e redarguit
se ipsos q in illo redemptione speuerint
que mortuu uidant. nec resurrectu
ru uidebant. i maxime dolebat eum
sine culpa occisum que innocentem
nouerant. i ex hoc tristes incedebat.

Et nunc sup hoc omnia tercia dies est
hodie q hec facta sunt. S; i mulieres que
da ex nris terruerunt nos. que ante fue
runt ad monumtu e non inuento
corpe ei uenerunt dicentes se e uisi
one angloy uidisse. qui dicunt eum

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

uuere. ⁊ abierunt quidã ex nr̃is ad
monumentũ. ⁊ ita inuenerunt sicut
mulieres dixerunt ipsum ũ non ũe-
nerunt. ⁊ hac ⁊ narrationis serie
attende. mulieres uisionẽ angl̃oꝝ ꝑ-
uidisse. deinde petrũ ⁊ iohm ad mo-
numtũ cucurrisse. ⁊ mulierib̃ utraq;
uisionẽ referentib; territi fuerunt
q̃ denuntiata resurrectione gaudio
recurrẽt. Et ipse dixit ad eos.
O stulti ⁊ tardi corde ad credendum
in omnib; que locuti sunt ꝓphete.
Nonne hec oportuit pati xpm. ⁊ sic intre
in gl̃am suam. ⁊ incipiens á moyse
⁊ omnib; ꝓphis interpretabatur illis ⁊
in omnib; scripturis que de ipso erant
hic gemina nob humiliandi necessitas
incumbit. qui nec in scripturis q̃ntũ
oportet edocti. nec ad capienda que
nouum q̃ntũ dicit sum̃ intenti. Nam ⁊
si moyses ⁊ ꝓphe de xpo locuti sunt ⁊
eum ꝑ passionis gl̃am intrare ꝑdixerẽt.
q̃nd̃ gl̃iantur se cẽ xpianũ qui nec
scripturas q̃ntũ ad xpm ꝓtinẽt inuesti-
gat. nec gl̃am q̃ cum xpo hic cupit
ꝑ passiones attingere desidat.
Et appropinquauerũ castello quo
ibant. ⁊ ipse finxit longiꝰ ire. ⁊ coege-
runt illũ dicentes. Mane nobiscũ q̃m
aduesperascit. ⁊ declinata est iam dies.
⁊ intrauit cum illis. Scripture sac̃
misteria que deserant illis duob; dñs
aperit. ⁊ ñ q. adhuc in eoꝝ cordibus
pegnus erat á fide. ire se longius
finxit. Fingere namq; cõponere dici-
mus. unde ⁊ apostatores luti figulos
uocam̃. Sichil ergo simplex ueritas
ꝑ duplicitatẽ fecit. Si talem se eis exhi-
buit in corpe q̃lis apud illos erat ĩ
uisione. ꝓbandi erãt. si hunc que nũdi
ut dñm dilugebãt. Saltum ut pegnũ
uocam. Imo coegerũt illũ ex quo
colligitur quia pegn̄ non solũ mutãdi
sunt. Si ⁊ ad hospitium trahendi.
Et factum ẽ dum recumbet cum illis
accepit panẽ ⁊ benedixit ac fregit. ⁊ por-
rigebat illis. ⁊ aperti sunt oculi eoꝝ ⁊ cogno-
uerunt eũ. ⁊ ipse euanuit ex obtibꝰ eoꝝ
Deum quẽ in expositione sc̃pturę non
cognouerũ in panis fractione agnouerũ
Audiendo illuminati non sunt. Si faciendo.
quia sc̃ptũ est. non auditores legis sunt
iusti apud dñm. Si factores. Cui g̃ multa
audita intelligẽ. festinet iam intellecta
ope adimplere. Subtrhũ carnalib; oculis
spes infirmitatis ut mũdis; incipiat appa-
rere gl̃a resurrectionis uũ subditus.
Et dixerũt adinuicẽ. Nonne cor nr̃m
ardens erat in nob. dum loqueretur in
uia ⁊ aperiret nob sc̃pturas. ⁊ exaudito
sermone dñi corpus corpore incredulita-
tis timoris frigidũ igne spũs sc̃i est accen-
sum. ut supno desidio ardeat. ⁊ ad ãn-
dam ueritatem se extendat. Quor ꝑcep-
tis instruit ho. quasi tor facib; inflãma-
tur. Verumtñ non cognouerũ eum donec
in fractione panis. Certi mistij causa fac-
tum ẽ ut in eis in nullo effigies ostenderẽ
que non agnoscẽt ñ in fractione panis.
nec quisq̃ se xpm agnouisse arbitr̃etur.
si ei cẽpis participes non est. q̃ est eccla
Cui unitate in sac̃mto panis emendat
apls dicens. un̄ panis. unũ cop̄s multi
sum̃. Tunc ⁊ xpm uere agnoscem̃ cum
ꝑ sac̃mentũ eccle eum ꝑ nob mortuũ ẽ
⁊ reuixisse fidelit̃ intelligim̃. Si non ico-
gruũ accipim̃. Si impedimtũ in oculis
eoꝝ a sathana uenisse. ne agnoscerẽ
the. Si tñ a xpo facta est ꝓmissio usq; ad
panẽ. ⁊ tunc intelligatur a nob remoui
impedimentũ iniuicem cum in eccla dig-
ne intelligim̃ misticum sac̃menti cẽpis
sanguinis dñi. Et surgentes
eadem regressi sunt in ierlm. ⁊ inue-

Gray Scale
0 1 2 3 4

nerunt congregatos .xi. & eos qui cū ipsis erant dicentes q̄ surrexit dñs uē & apparuit symoni. & ipsi narrabant que gesta erant in uia. & q̄n cognouerunt eum in fractione panis nec ut ceciderunt. Notandum quia aliqui fuerunt ibi qui non ceciderunt illis duob; s; in quib; iam dñs apparuerat. p̄fecto credidēr eis. Sicut ex mulieribus marie magd. ita ex uiris petro uidit; primum. Quod & si non dicat euāgelista q̄nq; ibi factum ē. tñ quia factū sit nō tacet. cū hec aūt loquunt. una

Et cum sero ergo die illo sabbatorum una & fores erant clause ubi erant discipuli p metum iudeorum. q̄ uenit ihc & stetit in medio discipulorum suorum. & dicit eis. Pax uob. ego sum. nolite timere. Ostendit corpus ubi diuinitas erat. ostia clausa non obstitēr. & peul dubio intelligendū ē. q̄d inde thomas exierat. antequ dñs apparuisset; aliis. Conturbati ū & extimi existimabant se spm uidē. Credebant apli. s; nō turbantur. primo quia paucorum opinione sententiam maioris partis excludunt. deinq; quia petro & si crederet resuscitatū turbari potuit q̄ clausis hostiis dñs cum corpe se inpune infundēr. Putant q̄ se spm uidē non carnē. quia nondū ēdunt. & tercia die potuisse ueram carnē de sepulcro resurgere. & resuscitata ianuis clausis adeos posse penetrare.

Et dixit eis. Q̄d turbati estis. & cogitationes ascendunt in corda uestra. Cogitationes ille non desiunt descendere. si de uno corde ascendunt. sicut herba mala de terra. fidem quā uob plantauerigo. q̄ ex uob ortum ē condendo. Si non ē ueritas resurrectionis. p̄ditus est fructus passionis. Videte manus meas & pedes meos quia ego ipse sum. palpate & uidete quia spe carnē & ossa non hr. sicut me uidetis

hīe

Et cum hoc dixisset; ostendit eis manus & pedes & latus. Ad dubitantiū corda sananda uulnerū sunt seruata uestigia. Quibus itaq; documentis psuadet resurrectionē. pbendo se & oculis uidendū et manibus tractandū. Q̄ dū palpando ossa carnemq; monstrat. statū suę & nrę resurrectionis signat. in qua corpa nra & subtile erit p effectū spualis potentię. & palpabile p ueritatē nature. Vñ beatus iob & rursum circumdabor pelle mea & in carne mea uidebo dm. Et secundum q̄ sic discipulis dignat est dñs pandē loca clauorum & lancee ita i die iudicii monstrabit. & eadē iudicia suę passionis & ipsam partē crucis ut osim dat supbis infidelitatē. Ob multas quippe causas uoluit cicatrices in corpe suo remanere. P̄ma causa fuit ut astrueret discipulis fidē suę resurrectionis. Secūda. ut pat supplicans p nob quale genus mortis pertulerit. p hoc ei semp ostendat. Tercia. ut miam suam nobis innouarer talib; iudiciis. Q̄rta ut in die iudicii ostendat p̄fidis quam iuste dāpnari debeant. in ignib; ętnis. Siquis miles fortissimi ubique regis p salute suę gentis hostem interficēr multis uulnib; acceptis & spolia suę gentis reportare ab hoste supato & interrogarer a medico an ita uel aliter curari ut uestigia uulnerū nulla apparēr an ita potius ut cicatrices remanēnt sine aliqua deformitate. ipse respondēr. se uelle sanari ita ut in eo manerent signa triumphi. si h absq; corpis deformitate posset fieri. Sic p̄fecto fecit dñs. Non q̄ ex inpotentia curandi cicatrices seruauit. s; ut p̄petuū uictorie suę circumferret triumphum

Adhuc autem illi non ēdenti;

ꝛ mirantib; ꝑ gaudio dixit. habetis hic
aliq̄ ꝙ manducē. Et illi optulerūt ei
partem pisci assi ⁊ fauū mellis. ⅋ man
ducans coram eis. sumens reliquias de
dit illis. Pie sentiendū ē quia post re
surrectionē dñi cibi quos sumpsit
nullum sanguine alimentū ei ꝑbu
erunt. S; quom̄ in ꝙuis mixta aqua
absumit̄. ita mox comestione spualis
ei unitis sunt assumpti. ꝑfecto non in
diguit cibo p̄ resurrectionē. sic nec nos
indigebim̄. s; ueram uitam uoluit os
tendere. non imaginariā. Alit̄ enī ab
sorbet aquā ꝛra sicciens. alit̄ exsiccat
solis radius cadens. Illa absorbet. ĩdi
genia. iste exsiccat potentia. pisces ass̄
sigr̄at mediatorē nr̄m. qui latere dig
natus est in aquis hui⁹ gulis. ⁊ capi
uoluit laqueo mortis. ꝛ assari tribulati
one passionis. s; qui pisces assi sunt
in passione. fauus mell̄ exstitit mte
surrectione. Fauus ē mel in cera. ꝛ dul
cedo diuinitatis in hūanitate. In cibo
suo pisci asso comungē fauum uoluit.
quia illos in suo corpe ad eternā requi
em suscipit. qui cum hic tribulationes
sentiunt. ab amore eternę dulcedinis n̄
recedunt. Qui hic ꝑ deo quasi pisces as
sant̄. illic quasi fauo uera dulcedine
saciabunt̄.

Et dixit ad eos.
Hi sunt uerba quę locutus sum ad uos
cum adhuc eem uobiscum. qm̄ necē est
impleri omnia quę scripta sunt in lege
moysi. ⁊ pphis ⁊ psalmis de me. Cū adhuc
eem uobiscū subaudis in carne mortali.
locutus sum uerba hec. scil̄. qm̄ necē est
impleri. quę scripta sunt de me. Vide. qm̄
ndat dns omnes ambages. Visus est. tac
tus est. Manducauit. scripturas ꝓposuit. ꝛ
exposuit.

Tunc aperuit illis sensum
ut intelligerent scripturas. ꝛ dixit eis.
Q tō sic scriptum est. ⁊ sic oportebat xpm
pati ⁊ resurgē a mortuis die tertia. ⁊ ꝑdi
cari in noie eī penitentiam ⁊ remissionē
peccatorum in omnes gentes incipientib⁹
ab ierosolima. Cōmendata sui corpis ueritate
cōmendat unitatē ecclē unde ꝑdicari pe
nitentiā ⁊ remissionem peccatoꝝ in oēs
gentes. ita ut ꝑdicatura incipient ab
ierosolimis. non solūm ꝑdicantes iudeis
sed ⁊ predicatio extenderet ad gentiū erro
res.

Vos aut̄ testes estis horū. ⁊ ego
mitto ꝓmissum patris mei in uos. Vos
qui uidistis ⁊ audistis hec que ꝑdicta sūt.
testes estis. ut sufficiatis ad testandum.
mittā uobis ꝓmissum patris. ꝛ grām spūs.
Gaudi s̄

Q discipuli uiso dño. dixerūt ei⁹.
uerum. pax uob. pacem offert qui ꝓpt̄
pacem uenerat. Ireptio ⁊ firmatio est. dat
enī pacem sup pace. sic ꝓmisit ꝑ ysam.
Vel tō uenit ut monstret pacificata ꝑ sui
sanguine quę in cēlo ⁊ quę in terra s̄.

Sicut misit me pater. ꝛ ego mitto uos.
Sicut misit ds dm. ⁊ ego mitto uos filio
hoies. pater amando filiū misit. eū pater
ad dñs. amissus. apls misit eos. ꝛ admonendi gentiū
ꝑ paulū xpe.

Q uis ē filiū á patre uexta naturā diui
nā potest intelligi. eo ꝛ modo á patre
filiꝰ mittit̄ quo gīaī. Si ꝛ missio solūm
incarnatio debet intelligi. nullom̄ spūs.
diceremur mitti. quiquā incarnatus est.
S; ei⁹ missio ipsa ꝓcessio ē á patre ⁊ filio.
Sicut utq; spūs mitti dr quia ꝓcedit. ita
filiꝰ qui gīatur.

Hoc cum dixisset. insuf
flauit ⁊ dicit eis. Accipite spm̄ scm̄
quoꝝ remiseritis peccata remittuntur
eis. ꝛ quoꝝ retinueritis detenta sunt. Insuf
flando. significauit spm̄. s. non patri solius ē
spūs s; ⁊ suum. Ecclē carnalē que ꝑ spm̄. s.
diffunditur in cordib⁹ nr̄is participii suoꝝ
peccata dimittit. eōꝝ aut̄ que non sunt
ei participes tenet. ⁊ tō postea quā dixit.
accipite spm̄. s. statim de peccatoꝝ remissi-

Gray Scale
0 1 2 3 4

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

In natale scī thome apli. q̄ uehi autem.

xxv capitulum. Thomas unus ex duodecī.

one ac retractione subiecit. In tra quide
datur spūs ut diligatur p̄xim⁹. De celo
aūt ut diligatur ds. & sic una ē karitas
tal⁹ & duo data. dnt tm discipl̄ mīrib;
meat spūs. s. ad fidem. s; non ita manifeste
ut p̄ resurrectionē. Vnde illud. sondum
erat spūs datus. q̄ ihc nondū fuerat glo
rificatus. Vnde & p̄ moysen dr. Suxerit
mel de pet̄ firma. Hichil tale iuxta ūtō
riam legit̄. Si tota series ueteris testamē
ti recensetur. s; quia iuxta paulū petra
erat xp̄c. mel de petra suxerunt. q̄ redepto
ris mīracula uiderūt. Oleum ū de firma
pet̄. qui post resurrectionē ei⁹ effusione
sēi. s. unguī meruerūt. Infirma petra ddit
mel. cum adhuc ēēt mortalis. firma uero
pet̄ oleū fudit. cum post resurrectionem
fuit impassibilis.

Thomas aūt unus ex xii. qui dr didimꝰ
non erat cum eis q̄n uenit ihc. Dixerūt
g̃ ei alij discipl̄. Vidimꝰ dnm. Ille aūt
dixit eis. Nisi uidero in manib; ei⁹ fixu
ram clauoꝝ & mittam digitum meum
in locum clauoꝝ. & mittam manū meam
in latus ei⁹ non ēdam. Hon casu. s; diui
na dispensatione gestū est. ut ille discei
pls deēēt. post aūt dubitans palparet.
& palpans ēderet. Plus ꝫ nob⁹ incredulitā
thome ad fidē palpando reducit̄. nra
mens in fide soliditur.

Et post dies octo uerum erant discipl̄
eius intꝰ & thomas cum eis. Venit ihc ia
nuis clausis. & stetit in medio. & dixit.
Pax uob⁹. Deinde dicit thome. Infer digi
tum tuū huc. & uide manꝰ meas. & affer
manum tuam. & mitte in latus meū. Et
noli ēē incredul⁹ s; fidelis. Corpus dñi mī
ut ad discipl̄os ianuis clausis. q̄ p̄ natiui
tatē clauso exiit uirginis utero. Sic mī
si in eternū uictur⁹ ad discipl̄os intrauit
qui moriturus clauso uirginis utero exi
uit. Duo mira iuxta humanam rōnē
sibi ualde contraria dns ostendit. dū post
resurrectionē cōpus suum incōruptibi
le & palpabile demonstrauit. Nam & cor
rumpi necesse est quod palpatur. & pal
pari non potest. quod non cōrumpitur.
S; miro modo redemptor nr monstrando
se incōruptibilē apparuit ut nos mu
taret ad p̄miū. & palpabilē se p̄buit ut
formaret ad fidē. demonstrans cōpus
suū & eiusdem nature ēē & altius glorie.
Vtrumq; factum non ē mirabile multū.
Si rōne capi queat aut ratione probari.
Sic fidei meritus est ogā nr rōnis.

Respondit thomas & dixit ei.
Dñs meus & deus meus. Videbat ho
minem & tangebat. & confitebatur dm
quem non uidebat. & non tangebat.
Dicit ei ihc. Quia uidisti me. credidisti.
Aliud uidit & aliud ēdidit. hoīem uidit
dm confessus ē. Non aut tetigisti s; uidisti.
quia gñalis quodam sensus ē uisus.
Nam p̄ alios⁹ nu. nominari solet. ut cum
dicim⁹ audi & uide q̄m bene sol̄t. olfac
& uide q̄m bene oleat. gusta & uide q̄m
bene sapiat. tange & uide q̄m bene caleat.
Vnde & hic dns mḡt. Infer digitum tuū
huc & uide manꝰ meas. Hō; tange & uide.
Videt g̃ sine solūm intruendo. sine & tan
gendo. Dici ꝫ potest non ausum tunc
credentiū q̄ fuisse discipl̄m tunc tangere dm. Sed
ꝫ quia post septim est tetigit thomas s; q̄ uidit
& ēdidit. Beati qui non uiderunt
& ēdiderunt. Commēdat fidem gentiū
s; p̄tm tpūs usus est uerbis. ut ille q̄
id q̄ erat futurū in sua p̄destinatione
iam factum. Sciendū est illum uere
credere qui fidē complet ope. De his
aūt qui fidē nominetēn tenent pau
lus dicit. Confitentur se nosse dm. factis
aūt negant. & iacob⁹. fides sine op̄ib;
mortua est.

Multa quide & alia signa

xxi capitulum. Post. Manifestauit se ihs discipulis suis. Et comedit cum eis antequam resurrexione

secum ihc in conspectu discipulorum suorum que non sunt scripta in libro hoc. Hec autem scripta sunt ut credatis quia ihc est filius dei. et ut credentes uitam habeatis in nomine eius. Explicit finem libri ponit euangelista ad magnam omnium saeculorum futurorum narrationum. faciens ei quodam eminentiorem locum.

Postea manifestauit se iterum ihc ad mare tiberiadis. manifestauit autem sic. Erant simul simon petrus. et thomas. qui dicitur didimus. et nathanahel. qui erat a chana galilee. et filii zebedei. et alii ex discipulis eius duo. dixit eis simon petrus. Vado piscari. Dicunt ei. Venimus et nos tecum. et exierunt et ascenderunt in nauim. et illa nocte nichil ceperunt. Mane autem facto stetit ihc in littore. non tamen cognouerunt discipuli quia ihc. est. Dicit ergo eis ihc. Pueri. numquid pulmentarium habetis. Responderunt ei. non. dicit eis. Mittite in dextera nauigii rete. et inuenietis. Miserunt ergo. et iam non ualebant illud trahere a multitudine piscium. Sine pecco manserunt petrus. et filii zebedei. piscatores post resurrectionem. Orthodoxi ad theloneum negotii non redeunt. Sunt enim negotia que sine peccatis aut uix aut nullatenus esse possunt. Illud autem numquam phibm fuerit arte sua uera uitam querere. sui integritate seruata. cum unde uiuerent non haberent. et sic est laborantibus adhibenda. deus necessaria. que prouiserat primo querentibus regnum dei et iustitiam eius. Iam quis alius piscetur qui capere apposuit. qui non ob aliud credendus est eis ingessisse penuriam qua apellent fratres piscatum. nisi uolens dispositum exhibere miraculum ut simul et predicatores euangelii sui paterentur. ipsum euangelium tanto sacramento quanto de uno piscium commendatum esset augeret. Septem discipuli qui in ista piscatione fuerunt finem temporis qui septem diebus uoluitur significant. Quod etiam potest cur dominus discipulis in mari laborantibus. post resurrectionem cum eis ambulauit. Si mare significat presens seculum in quo adhuc discipuli laborabant. soluitur autem littoris pperuitate quietis tam domus erat. Bis me euangelio legitur dominus stetisse recta uitam ad piscandum. autem passionem. et post. Si ante. uitam meritis tenetis non tubet. In illa piscatione pmixtitudine piscium. recta rupta sunt. in ista non. In illa piscatio presentem ecclesiam significat. bonos et malos colligentem. Hec autem piscatio significat solam ecclesiam electorum que nullis hereticis scindit. in omnia pace sanctorum requiescens. Quod autem est quod discipuli recte non ualebant trahere. nisi quia illi qui primum ad resurrectionem. et ponendi sunt ad dextram. non apparebunt in cum resurgent hoc habet ecclesia post sinem uitam latentes in somno pacis. uelut in profundo. donec appareant in littore. et in seculi fine.

Dicit ergo discipulus ille quem diligebat ihc petro. Dominus est. Simon petrus cum audisset quia dominus erat. tunica succinxit se erat enim nudus. et misit se in mare. Alii autem discipuli nauigio uenerunt. Non enim longe erant a terra. sed quasi cubitis trecentis. trahentes rete piscium. Quod alibi duabus nauiculis per circumcisionem et ppetuum. hoc in isto loco ducentis octuaginta figuratum per uarietatem gentium electorum ecumenicis et ppetuum rationem centum ac centum quia de sinistra commutati mus ad dexteram transit.

Vt ergo descenderunt in terram uident prunas positas et piscem suppositum et panem. Dicit eis ihc afferte de piscibus quos prendidistis nunc. Non est intelligendum et panem fuisse suppositum prunis. et uident subundiendum est ita. Vident prunas positas. et piscem suppositum. Videntur et panem.

Incipit libellus domni hildeberti ce
nomanensis epi de concordia ue
teris & noui sacrificii.

Scribe ypolito q̄ mystica sac̄ pos
sit repsentet q̄d ue minist̄ agit
p multa tuma p cotidie repetitus
& t oblata semel hostia uera ds
Tmoluerū legis xp̄e pareſe. ouēq;
Significatiuā. uera remouit ouis.
Prbr hāc offert. & in hac cessare figat.
Rēq; figuratiū restificat agi.
Sic in eccl sic y cruel exp̄mit atā
Vsac̄ omemorat illi. huic agit
Gq̄d immola tagat̄ t memorat cur
Qq̄; assimulet sub burrate canā.

De officio misse

Vrba pharū uenū nūcia xp̄i.
Qy stiū ferē p̄ nouisse crucis.
Hē desidiis. hē laudib;. hē pce mita
Psuspiraū. exultat expectat
Hta omemorat simlq; subordine pon
Jnr̄e misse q̄ chor̄ ante canit
Aū recensent suspiria. p̄ea laudes
Kyrie eleyson ter t̄plicata. p̄ces;

De aduentu sacerdotis ad altare

Ecce uenies in sac̄ uestē sac̄dos.
Altaris dextim dona datur adit
Jlli aduenō quib; o iudea reuisit
Etu emanuel t̄pa plena notat
Secreta sicq; p̄cedit ab ede ministē
Ortu secreto uenit ad ma ds.
Vestib; ille sacis tegit. tē caro ubū.
Vota carnis macta. tota sancta dō.
Nestat a dextris. q̄ qsiit auctor ianes
Recta dō gens. q̄si dextē fuit.

Gloria mercelsis deo.

Angelicū p̄ hīs sanctē pacē mentib; mūdo
Jncepū. replet uoce ferendo chor̄.
Ingredient memorat q̄ saluator ut sortu
Gaudia pastores angelis edocuit
Antica q̄ p̄ hoc supi cecinere recenset
Gaia. q̄ cōplet uoce ferendo chor̄.

De oratione

Hinc oraturū alios hortat ut oret
Discipulos xp̄e tulisse. ye q̄ idē
Hāc turbas simonte doces oratiū. y ipse
Orandi formā tribus instituit.
Secto. q̄ sequit doctrīna signat eos.

Inde p̄ces. in q̄ q; notent habes.
Exp̄mit officiū suspiria. q̄ laudes.

Epla.

Qui sē p̄missi septuagenta duo.
Illos mittit dū responsoria cantat
Docet assensū se tribuisse choro. Alla
Alleluia sequens memorat q̄ gaia nūtiat.
Quā pia laus orat sic contrita fidē

Euangelium;

Jn ministeriū dñi sacē tuba legunt.
Plebs baculus poni. stat. tremēq; capt
Eue supuenies zizania semina hostis
Portat; ip̄mit. mystica forma docet.
Recedente fidē in da. gaia xp̄i.
Tradit ad gs. ut stet. et rat adhuc
Transire h̄ q̄uens euangliū recutat
Sub; occurrit. exp̄mit q̄; loco.
Dextera legit. q̄ q̄ sinistra aberrant.
Et uelut a leua gens y dolat fuit
Et sis attente. patiens. erecte ihoste
Et capt. y baculs. y stat ipse doce.
Quē pe capt retegens attente audire monet
Arcē cū baculo rectis instruis.
Tanq; discens q̄m stantes pugnare solent
Et re pugna q̄uis sub uigili hoste manu

De symbolo.

Vectis ecce chor̄ fidei opedia nre
Assensū ubo se tribuisse docens.
Te yn. mostrat q̄ntū p̄fecit. et q̄
Redidit. gaudet q̄d ue datura fides.
Ordo bon. q̄n q̄ rex uocat atq; magist
Respondy mules. discipls q; sequor.
Q; nota pastor noui. p̄a q; facte
Hoc se signatū testificat ouis.
Q; phāt opifice y signifer. y cap̄ idē
Et op̄. his pces. his sua mba fauent

De offertorio.

Nec ofella fidē pia plebs orare monet
Et sic in hac stabit. y sup aptet op̄.
Flectit sponde chor̄ offertoria cantis
Anq̄ si dicat credo. faceba. agnm.
Hoc q̄d p̄ hīs offert sācta ministe
Rona debme ppls q̄d sibi lege iacet
Ordo decens. eucliū p̄cedē ens.
Rone fidē pandi. dona deiī dari.
Audis ut credas. y credis ut hostia fias
Altre recipim̄ ce sum̄q; di
Rea dom̄ q̄ plebs deuotior offert.
Rona dom̄ iude memorare luet.
Salomō templū. salomō altare dicet
Oblata a pplō uictima mysta fuit.

Doctīna ubi similas affige cordi.
Cū sup astingis pcel uitq; manu.

De oblatione panis & uini.

De secreta

De prefatione

Sēs. sēs. sēs

H

De sanctis

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

S dídeo q: sácficaníe y ápte
O uníat auctorẽ q̃ data reddit ei.
S ie eáq̃ dona uocat cũ sácficaníe
O una se q̃n muníat in dm.
h ísq; noíb; puch sanc hostia tplẽ
I nuíe sépto iã recrata meo.
h ym. totũ q̃ spondebaẽ milit
o plenũ memoríat subspẽq; gerítt
H ã qs spaũ prs i úuece sácdos
I apro pplo. i utulo q; uoces.
C rige dect esca sap. totũ tap esca tburũ
N ób; tnis h ta sacra notant

In primis quæ t offerimꝰ. Vsq; fidi cultores.

Omnipotens dne famul. Vsq; dó uno y úo.

H gdiens scóz scã leutice orat
se pq; sno pncipe gnte domo.
A ñ crucẽ xpe rogat y se clarificari
t custo dni qs dect ipse ds.
I cet y semp p plebe sácdos
P seruo dns. p grege pastor agit
H f mh sácfce aaron xp̃i; seruo
P tota pmũ supplicat eccla
h ie q̃ ppontifex regisq; salute
P reliquis mfia sic oportet agis.

Communicantes y memẽ. Vsq; mundum aduocatio.

C ege iubebaẽ sũptos altaris abigie
C arbonẽ unus i sácsca geri.
I ege iubebaẽ aarõ festi ti eisd
T huriblo positis th ado lere dõ.
T huriblay carnis tãq̃ carbone referti
V turtũ cumulo xpc adast tulit
h as exigne dõ q̃ntis fluxa cremanẽ
Q uo lapse carnis iubca sũpsit ho.
T ang̃ carbones mittẽ sácsca sácdos
H oia scóz omemorando gerit.
h os ym. unus carbonib; assimilam
D ũ ltatt hc ignẽ mte minist baby.
I gdiens ym. scóz sca sácdos
P ectore gestabat noia sépta patrũ
S et similias exẽpla fidẽq; prioz
h is mtãda qb; myrrica mixta paty.
H ec sanctis ee dõ úb memmisse bonoz
S in exinbeas moríb; ipse bonos
S ie sácfce intq; calẽs exitq; chorcanis
C arbones carbo facit y ipse gerit
S ebñ orge mixtoz, noia patrũ
S i mixtis mixtos excipit ille patres.
h ãe q̃ oblationẽ usq; numam.

q splendent actu uirtutis amore calentes
denq; si sepe q̃ lege nubes umbra figunt

H ac nebula tuum tegat clementie oculus.
V t pateat nulli dũ thymiama emanet
h ac pce pnob hac sedulitate peractum.
X po. ut angelicũ inseat mentibus
H eserit q̃ritq; supne presentia carnis.
P ostit ap̃ patrẽ qd sit uoce pces.
h is peib; cedit q̃dp clementie offert
t q̃q; in. tpr fine gradu.
h is peib; patrẽ didicere iudicis nas
E t flecti ostat y meminisse patris.
T ãq̃ sub nebla sãc dona fragrat y offert
Q sas agt xpi xpe y ipse uices.
h ym. unde h efficientia ubi.
E t crucis + ú mes lingq; cedat eis.
H ese ho lacy y supos q̃ puebat escas
G ta ubor. myrrhũq; crucis.
I cip his úb supplex stare sácdos
S alua spe mutis intq; nouans
I cip y toto ptis corde cremasq;
T huriblo mtis lucida thura peti.

Quas dne ut placatus acceptes.

tat ut acceptat placatus dona sua aq;
O rdiny i pace tpa nra ds.
O tat ut eripiat de massa pditionis
I y electos nos numarc uelit

Quam oblationẽ tu ds. Vsq; dñi nri ihu x.

tat ú h ita bndicat qs dedit esca
O tat ú assúptas atq; tatas faciat
O tat ú h altaris op rone geritt
S tq; q̃ accepty q̃ pby ipse ds. + Vñs.
D ũ rogat ú dñs q̃ odidit h bndicat.
V t nouy i melẽ pmoueat; rogat + alle.
D ũ rogat allebi qs eã s pro y esca
A tq; diey pham sctificando rogat. + Kalã.
D ũ rogat ee tata ne fruste spy illa
S int q̃ plit. sint rata uota rogat + Kalẽ.
D ũ rogat hac rone geri q̃ muna recte
O ffert ut recte duidat ipse rogat.
O l sti q̃ dapis bndictio gia maior
V bior fructꝰ ppetuq; uigor
H sane totũ úb offerẽ milis
Q subdit sácfce ñ sua. s; dñe
q̃ pe recensitꝰ q̃ prulit illet eg.
C enans ict cena beata furt
P mutat dicens;

Qui pridie q̃ pateret acceptit panem

Panis inh úbo h adhuc immunis abara
Sumtẽ. y supũ tollit utq; manu.

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

p rbr hic id cū pueñ adbndxē
ī pmit elato my'stica signa cruc's
H ec pri's īmsa demittit q̄ tua xp̄e
la repsentās explicit ista sup.

Accipite & comedite h̄ corp̄ meū.

H ē leuat & calicē signatq; ñ añ reponit
uā sīe auctoris úba rectet tra

Accipite & bibite ex eo oēs.

S i q̄ fides patb; q̄s utra beata phēnat
e sca fit hic aīe q̄ m carnis erat
h is úb utrūq; nouas acq̄rē ures
o ad oresq; suis sēpta pbata docent
s ub cruce sub úbo natā nouaē. & atā
p anis honorificat carne cruore calyx
p rbr id ēco ē úba uenit ad illa
ī quib; altari gñā tanta datur
T ollit utrūq; notās d̄ sit omnib; esciis
I tē. & q̄dā mal utrūq; gerat
Q q; parēs aīe carnis fomita paratū.
o ñā sathanis inferiora cibis.

H q̄uenscūq; fecerit's. vñ & memores

E dñe. vsq; salutis ꝑcuq;

t qñ q̄uens libauit ista sacēdos
x pe eū memorē ꝑcipit ee sui.
h sacīficio nos omemorare facerñ
q d mortē tulit oīcreator ho.
q d surgēs celos ascendit h ta sane
q uale sacīficiū uult cib; ille notāt.
s et ū carne moriat ñre resurgat
T q̄nis gdib; repla supna petat
s ic memores passi. surḡctis. adaste meatis.
y nos & partē plebis tua magne ds.
D edonis ꝑpisq; datis & munā pura
o una sēa. s; & īmaclata uamus.
D ona q̄ nob. dño data nā q̄ ī esca
D onat nos ipsi sacīficando dam.
p ura dam. qñ ñ bis admixta uecta
a ut ad saluandū nos. ope legis egerit
s ā dam. q̄a q̄ sacēs dinidicat escas
p fiō & libans sācificat eis.
ī maclata dam. quā fuit īmaclata
h ostia. q̄dq; dedit ñā fit & dat idē

Supplicio. vsq; īmaclatā hostiā.

R br īsistens iplorat ut illa sereñ
R espiciat. clemēs approby illa ds.
H ec mun̄ h placeāt q̄ g. puer obtulit abel.
q̄ abrā. q̄ qd rex sacefecq; salem.
h is ch; īnuit uario; forma sacrum
q̄ rō. q̄ lex. q̄ sac̄ cena dedit
l ex natāt. lex tūra. lex bnata
p lacauit dñm. munie q̄ suo.
é trñ ipartit q̄a spec; fideq; supme
o redit mrelīq plena fuisse salus.
h is sufficiēs. nec egy pfecta fuis
H ec de ptrit uñ nuer hr.

Supplices te rogam. vsq; gā repleam.

spḡ tablām lex ubra ubebat & atā
é xāusq; sacrū sanḡne pacifico.
f ir asserit' trient aspḡ patrē
a spso q̄uens sanḡne placat eū.
a spḡ semp supos. q; semp eo.
a spso renouat restituitq; gregē
a spḡ semp hoīes q̄a semp & ipsos
a spso renouat ocliatq; pat.
h os astans aris aspḡ & ipse sacdos
o ū memor aspsi sanḡuis uñ eos.
v ntr eos placando dñm supplendo rumā
s ūū. utā restituendo reis.
v ta ds mories li totū ptrit orbi
h ꝑeū mortis mrio pstat adhuc
T ē & sacefec aspḡ sanḡne patrē
ō semel aspsi mrio placat eum.
T ē aspḡ & hos q̄s abluit unda salutis.
ō semel aspsi mrio purgat eos.
T ic cer aspḡ celicolarū
ō semel aspsi mrio supplet eos.
p rbr h sata gens supra s supplice forma
ī sublime geri my'stica dona rogat
a dsto & erectus ut participatio īse
q̄ q̄st eā sumēt pstit. & utr alat

Hesito & dñe. vsq; īdulgeat depcañ.

eue sepultor; pia mrio p̄tereat
bñ defunctis & s posit idem.
p osit ic sibi dū scis rogat assciari
s & nōib; noīat ipse suis.
n gls is cui manib; sac ille ministet
ī sublime geri mun̄ utrūq; rogat
n gls & ei t q̄s reiunda uetustas
d esursū missos dic adee sacris.
a ta supna dī aspect eo sac ferri
s t & mris sac placet dō.
a ngłicas ea ferre man & plaudē mō
a ffectu supos mistiisq; sacris.
q uē tā secreto plausu plata ferunt
ī sublime placet. pacificatq; dñm.
ꝑ & sacefec aspḡ sanḡne patrē

ū sic aſpſi mīno placat eum.
uuſ uemā refrigūq; ſepultſ.
pet̄ ꝙ parē q̄ pcat ipſe ſibi.
ſupoſ ꝙ mortales aſpergē fert̄.
ā q̄ nos purgat mīno ſupply eos.
orro cū ſacḗ ſublimē noīat arā.
uo ſuplex orat dona ſacta geri.
memorat hāc uel amuſ rōra
ſemel urbat pontificalis apex
ſac̄ pferri ſurſū rogat muto hȳ reū.
lex deſerti uaſta ſubure uby.
pe duoſ foris rēpli lex applicat hȳ reos
ni deſertū deſtinat alt̄ obtu
p̄e duſus reſpectib; hȳ rē utq;
ā tulto ligno. uū in arce poli.
nū ꝙ hic humil deſerto regnat illo
pl̄s humſ ipſe reuex̄ ouē
ic memū legis. memū crucis ipſe ſacdos.
ſublime uehi mun utq; perens.

Hobis quoq; peccatoribus. vſq;
largitor admitte.

d̄ dū memorat scās. humerale recēſ
qđ biſſena patr̄ noīa ſcpta gerit.
ecc̄ n logiō ſcapulas humale regebat
ſul uſtras intora sacri.
ī utq; ferens gēmis inſcpta p̄cx
oīa uenū p̄eo tȳ p̄q; fiunt.
oſ ꝙ gerim logiō. cū noīa patr̄
ꝙ pncipū canonis exp̄mim.
oſ humat oīs gim cū noīa patr̄
ac in parte sacri canonis ſterim.
ꝙ logiō. tē fert humale minist̄
mores patr̄ cū labor ipſe placy.

quem hec omnia. vſq;
& prestas nobis.

cce ſubinfert̄ qđ tu bone ds̄ator orb
xp̄m semp bona cūcta creas.
ēificas ꝙ uuuificas id bū dicis
ſificans pmę odrionis op.
ā qa sic hoī ubū ds̄ hery ur una
t̄ pſona creans atq; creat̄ ho.
cqđ p ubū ds̄ ordinat aut opat̄
xp̄m fieri d̄ illud idē
pxp̄m t̄ natā nouat̄
mūmſq; eb; fit ſpale bonū
xp̄m q; ſcificat ds̄ un utq;
uificat parē ꝙ bū dic idē
ſificat qm̄ dat̄ h q; gīa reb;
t bū papiens ſcificet̄ eis.
uificat qm̄ dat̄ h uegetatio reb;
t mortes mō uuificet̄ eis.
ic id bn dic̄ eis qa pueñ tñ
t bn dicat̄ q bū ſumit eis.

ipſum. & cum ipso. & in ipso.
vſq; & gloria

ſt honor est ꝙ pxp̄m glā pat̄
q̄ cūcta pat̄ glificanda facit
ſt ꝙ cū x̄ q; glificat ꝙ ipſe
q̄ cūcta pat̄ glicanda fac̄.
ſt simt ī xp̄o qm̄ ds̄ un utq;
t q ī h uno. est ī utq; simul.

rem̄ p̄ceptis salutaribus.
vſq; sed libera nos.

Dipſum regdi uestesq; lauare ſup mū
omifice legis my ſtica uſſa uolunt
pſe tū mund̄ eat sic uſſa canebant
ñ ē tā sol occubuiſſ; erat.
celiꝫ xp̄e q̄ ñ abeundo reliq̄t
ubuemens ad ea patiēdo redit
ei uestes hal uuus ablut undis.
ons. q̄ pcuio mīstrua nā lauat
ons tū illa lauās donec famula abrē orbi
ol uelut īmūd̄ atq; lauand erat
ꝙ h. mbs dū sol aget iste labores
ebr̄ macle q̄ lauet erat
ꝙ ad pſin tang remeare sacdos
pſo rursus mīplicando p̄ces
ā uelut foris ē uoc̄ mutat ꝙ orans
dmony ut parē oret ꝙ ipſe chor
dmony orandi formā sublime recitans.
statuit xp̄o edocuit; suos. pat̄ n.
alib; officiis mūeuit q; sacer
ſimt ītactu ſcificatis aque
pſe lauans pſin sua uestimta lauare
erat̄ ꝙ apta dō red dē fontē p̄cū.
ſt tū īmūd̄ donec sol occidat id
ā dū unū sit q̄s lauet omīs ho.
ic sac̄ remeans ū dign̄ peipiendis
tat ꝙ aduta sumat utq; simul.
ā q̄si eū ipſo. vn. s dona p̄cat̄
uolunt xp̄o ītexire; pcr.
lox ta pma q̄ sil fine manebit
; reliq̄s finē spondy amatt dies
ep n. scm nom pat̄s. id q; beato Stē.
d mercuar q̄ amy q̄ uear erat
ep ipſe bon regnū patris. un̄ pfecto d.

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

candala cuncta pcul dubio resistere erit
ep̃ ut ecclo sic terrore uoluntas. fiat.
ter. & meute & repbet erit
tu parte multq; patna uoluntas
& amat & cultr angls. h̃ y ho. / ad
tea sic ad sensere pot
ta caro. celu. spe accipte.
sumat ihs parte diuina uoluptas
caro subiect spui q; fauet
ta ne iusto uarijs uentis assit.
mudi fine nescia finis erit. pa.
tuor ee sinet na pacis nulle egebit
in uo remittant debita nulle erit bun.
ptari nemo potuit mala nisi deceps y ne.
qb; electos liby auctor erit. Si
a ubi utte panem puro cotidianu
ne sacinat q uiget imo ho.
e neq; doctna nec ea dape uste egebit
sery de bonu. cui ds ipse eiby
Ipera nos quesumus dne abomnibus
malis usq; m finem.
ta ptu meminit psente guate
enturu mecum pbr ipse malu.
r pce scor ds illu liby. utq;
gr data tnqlet tpa na rogat
fie ecclie cu pturbatio feruet
gr i spe fructe semna iacta fouy.
ic secto panis infractio tradita nob
nio. qda legis y ipsa gerens
egis pcepto minui simulago iubet
n frustati sacficanda do
ie sacr panem cenas fregisse redeptor
f. y fractu distribuisse suis.
os q; n frust legem xpm q; seqntes
ptr parcu dona dicata do.
a tres eccle fr partes. una labouat
tris. parte tam fouy alta quies.
arte q restat cleric or excoq; ignis
xcoctq; parcit tiste adequte
nusas mitus. diusas sorte locor
resistas partes hostia fracta notat
ars tincta mero muus aptate op̃q;
angms y carnis expiat ipsa caro.
bn defunctis qr purgatio uis
fruentu n egeo alte eget.
ferri reliqs to voco. optimy usus
on u hic id fructus utq; date
a du yiustis sacs assistim aris
iustis gres ipse minister agit
p saluandis. ne pena repat uitor
y plena qes acceleratae est.
sepulte epulas illi summi agni
ler pcnurt. cripe cultr ana sapte
rbi hic imp̃tio suprat abipso
a s q; ppo. munia tua petit
t eol sic pmu rogat enumari
si carne pudy turbine carnis agi.
ie teo regno petit sic glificari
sua mbra caput glificanda thro
ostremo qa spui caro lena resistit
ect y infelix spe ipse caro
plorat pace q; fiat utq; qd alte
cordesq; uelit atq; seqnte ict.
a n re bn opposita. nec iustificat
t y mecu glificat ho.
rellectu distinguit psea uetustas
clerus triplici uoce peat ta
Agnus dei.
dte redtura fide iudea notat
u pat addentin redit y explet op.
xplicat liber cenomanensis epi
concordia uetis y nou sacficii.
gio quare corp xpi frangatur
in tres partes.
olluu emedio facis urgentib; omis
ctnu q nos utra pacta uocat
u nuq; bu sep alii plectunt adhoa
gtusq; date tinitus ad requiem
ao ut altare sacr t emnus expl
ta. t obsequis epi amic emit
fectos ualdeq; bonos mi uota suor
ipesa peu mi holocausta muant
ec na iust egeo. nec pessimi ista mer
medio uema cui sac insa parat
sta tu unos a utq; calle uagantes
t redeat salte seruo muare soly
u fte ut sacris quis accedum aris
articlis cedat hostia fracta trib;
ars tincta mero p unus orat op̃q;
angms y carnis expiat ipsa caro.
bn defunctis qrum pgatur um
fruentu n egeo alte eget.
fiermi t sume d as. si p eos
blatq; parte n optante idem.
a pars pseis pars t puisticandis
lla refert grates. supplicat ista do.

h ostia p̄scīs lauis est p̄ mūdicandis
ō̄ no p̄ relias cauis agre ātēuis.
f r cib; h expane carn. dñs excelēnēo.
ꝯ ỳstio simplex imitare triplex.
f r cib; h. ouis ī ligno. leo fortis ī urna.
A lex Adam ē uolans. rex sup aīa sedens.
H eue primes filii numulū ue crucē ue decē.
I pse calyx numulū denotat ara crucē
v rp fides assit ānaq; recedat ỳ horror.
f r cib; ipsa carn. panis ỳmago many.

Item uersus eiusdem;

ro ror ī cecilias mīsit reuerepe — elle;
Ex t̄ magnas ulle cepe tab
O rtē q̄ migant tot fē ōria t — mas;
v t ux una q̄r porcū spare sal
P ax dol. libras. reuenna p̄ri — ere;
B ella. rapina iugū. nēpe est subi
Q s p̄mit expoluat p̄donū tba fur — ēnī;
E xulit excolunt scōz cuna par
Q; sacs ducib; risere porib; — īmis;
f lēc ñ subiectē sy monib; atq; ỳr
h is uenātes regū q; ducū q; tau — orē;
H ī mecunātē ī eos legis lacare rig
S ic lac ỳ lanas ouis s̄ dirpi — ēres;
f rena lupis lacēr subēt ugitq; fil
S peq; lucri simulāt scel atq; cautēda lu — ere;
Q; licēt q̄si ñ liceant dicticē eau
G ñ rpe t̄ q̄a nos ht patre ser — enas;
Q rp̄e eccliā qui ī. q̄ legis hab
Q uidē pastor ñ mcenari — esse;
Q ñ raptor ad; ouilz ñ noñ ab
Q sic errantes reuocat sic serū eg — enis;
v sit ỳhs nob; ihs correptio l
l ux q̄ factis q̄ nūc q̄ ore mer — ēt;
P amos pīlu requies ecna par

Inuglia aplor. petri. ⁊ pauli. Dicit dominus petro.

.xxvi. Capitulū. Dicit ihs petro symon iohannis diligis me.

Ascendit symon petrus ⁊ traxit
rete in terram plenū magnis pis
cib; centū. l. uu. ⁊ cum tanti non eēt
ñ ē scissum rete. Petr⁹ rete ihc ad tra.
q; ipsi omissa ē ecclā. vñ spāli. audiunt
Symon iohis amas me? pasce oues meas.
J pse pisces ad soliditatē trahit. q; stabili
tatem ecīe patē ostendit. ūb. epli.
miraclor signis. Jn alia captura
piscū. q; ꝑsentis eccle. magnū ꝑ
ui capti sunt. hic aūt ꝑ magnos tm̄
sigrant bonos. in resurrectione mortu
or futuri. hj in alio loco apuit dns. sch;
ubi dedit similitudinē de sagenā ois
sa īmare dicens. Sic erit ī cōsūmatione
scli. Sciendū ⁊ q̄ docentes ⁊ ñ facientes
in nūo magnor piscū non erūt. ⁊ q̄
fecit ⁊ docuit magn⁹ erit in regno
celor. ū faciens ⁊ ñ docens ⁊ minim⁹
ñ erit. Jn alia pisc̄oe non exp̄mit̄
nūs piscū. q; ut aut ꝑphā multipli
cati sūt sup nūm. hic uero ē centen
nis. ē rō hȝ decalog⁹ legis. in .x. pre
ceptis ꝯsistit. que lex ñ grā dī adūne
ta ꝑdicatores fac̄. ut aut apls. Littera
occidit. ips uiuifi. vñ eyśayas. Spe
sapię ⁊ intellect⁹ spe ꝯsilij. ⁊ fortitu
dinis. spe scię ⁊ pietatis. ⁊ replebit
eū spu timoris dñi. Cū ita legis de⁹ nario
nio. spſ. ſ. ꝑ septenariū accedit. fiunt
xvii. Q ui nūs ab uno usq; ad se ipsū
ꝯputans oīb; ꝯscens. ad centū. l. nes.
puenit. Oȝ g̃ ad grām ꝑtinentes. hj
nūo sigrantur. q; in centū ꝓfectione
unt. l. trinitas. in tb; similit. trinitas
aūt hj geminat⁹ ꝑ fidē utq; ꝑpli. Q n
q̄genar⁹ ū multiplicatis. vnꝑ. vii. ꝓfi
cit cū unitatis adiectōe. Q uę unitas
addit. ut ea sigret un⁹ ē spſ qui ꝑ opa
tionē septenariā demonstrat. xvii.
ꝯpube ab uno usq; ad se ipsū ita pueri
ad. olim. vñ. ⁊. u. ⁊. uu. ⁊. uuu. ⁊. v. ⁊. vi.
⁊. vii. ⁊. viii. ⁊. viiii. ⁊. x. ⁊. xi. ⁊. xii. ⁊ xiii.
⁊. xiiii. ⁊. xv. ⁊. xvi. ⁊. xvii. sunt simul
c. l. uu. ierit ei ihc
venite prandete.

Et non audebat discumbentium
ꝛrogare eū tu quis es. scientes q
dns est. Tanta erat euidentia ueritatis.
q; ih̄c apparebat. ut null⁹ eor audaret
ñ solū negare. ȝ nec dubitare. ⁊ iō statim
eēt interrogare.

Et uenit ihc ⁊ accepit panē ⁊
dedit eis. ⁊ piscem similit̄. fecit ꝑ
um. vii. discipl̄is de pisce suppositio prior
⁊ de alīs quos ecpant. Piscis assus xpc ē
pass⁹. ipse ē ⁊ panis qui de celo descendit.
piscē ⁊ panē comedit. ut nob ostenderet
q ⁊ passionē in hūanitate ꝑtulit. ⁊ refec
tionē nob ex diuinitate ꝑcurauit. huic
opaī ecclā ad participandā he. mitudinē
ꝑ q̄ dictū ē. afferte de piscib; ut ōes q̄
habe spem pegrin⁹ ꝑ illum septenariū
núm discipl̄or ꝑ quē potest nīa unitā
tis uelli tanto sacīmento nos ꝯmuni
care noscent. ⁊ ei de beatitudine socian.

Hoc tā ter⁹ manifestat⁹ ē
ihc discipl̄is cū surrexiss; a mortu
is. Q non ad ipsas demonstrationes ȝ ad
dies referre debent. Jn die resurrectionis
ñ semel uisȝ tm̄. post dies. vii. apparu
it. ū thomas fuit. hodie ē qñ hj de pis
cib; factum ȝ apparuit. ȝ p quod dies
apparuerit non cōsista determinat. ap
ut ē quotiens uoluit postea ita die. xl.

Cvo g̃ ꝑditis;
die symoni petro ihc. Simon iohis
diligis me pl⁹ his? Dic ei. ē dne. tu scis
q amo te.

Die ei. pasce agnos meos. Scisciten
te dño an petrus eum pl⁹ alius di
ligat. non ē aus⁹ respondē pl⁹. de se dic
tū scit q integro cordē te diligo. qui ū
alīs te diligant. nescio. Caute respondet

petr⁹ qp meminit se pdē tminante passi
one. pr⁹ stantiq; tbuisse. q; iret spōdn
do se ee paratū. e in carcem e tmorte
ille cū illo. Vbi dr pet diligis me. e ip
respondet amo te. monstrat unū ideq;
ee amoē e dilectionē.

Dicē ei terū. Symon iohis dilig me.
dicit illi. ē dñe. tu scis q; amo te.

Dicē ei. Pasce
agnos meos. q; aliud pasce agnos
meos. q; si dicet. Sime dilig pasce oues
meas. Q; tam meā meis qre. ñ tuā. ne sit
unq; societas qui se ipsos amantes pti
nent ad tpa pclosa. Hereticī e scismati
ci de furtis dñicis pecualia fecerūt. e ggr
ñ x̄ i suos cont xpm pascē uoluer. pla
ne in ipsis dep̄dationib; suis titulum
ipsi posuer. ut pdē ipsoq; qsi defendent
p titulū potestis. Q; d tāc x̄ qñ tales cō
tinē. qui foris ab eccla titulū ei bap
tismatis accepūt. ei cum pdam; titu
lū non deponit. possidet domū. quia
uenit ibi titulū suū. Q; d enim opus;
ut mutet nomen suū.

Dicē ei tercio. Simon iohis amas me.
Contristat est petr⁹ quia dicē ei tercio
amas me. e dicē ei. Ꝑ nē tu omia scis.
tu scis quia amo te.

Dicē ei. pasce oues meas. t ne nega
tioni reddit tua pfessio. ne min⁹
amori tuo seruiat. q; timori. e sic fuit
idecū timoris negare pastorē. sit offici
ū amoris pascē oues dñi. Oues autem
pascē; edentes confortare ne deficiant
terrena subsidia si necē; subdit. p
uide. exempla uirtutū pbere. adūsari
s obsiste. peccātes corrigere.

Amē amē dico t. cū esses iunior cinge
bas te e ambulabas ubi uolebas.
cū aut senueris extendes man tuas. e
alī te cinget. e ducet quo ñ uis. Hoc aut
dicit significans qua morte clarificatur⁹ eet
ds dm.
Ꝑ dixit q; fieret. deinde quom fieret. sta
m alter⁹ exp̄mitur inpositio uinculorū.
a pfunctione. uinc; crucifigendi q; nollet
eductus. stam crucifixe non quo nolebat
abiit. s; abiit potī quo uolebat. i. ad x̄m.
Q; d si fieri posset. p̄ morte molestiā
utram recipisceret eternā. Cum g; uis amo
ris gnes uincat molestias mortis. profecto
martires morte sua. clarificant deum
ostendentes ea. quantū colendi e amandi
sit.

Et cum hoc dixisset. dicē ei. Sequere me.
His dictis eqp ihe abiit. e nondū
intellecto q; audiuit sequere me. eqp per⁹
incessu pedū sequi. Secut⁹ e iohes. quē
ondat ꝑsuleguī amoris dñi.

Conuers⁹ petr⁹ uidit illū discipl'm
quē diligebat ihe sequentē. qui e
recubuit in cena sup pectus ei. i. dixit.
dñe quis ē qui tradet te. Hunc g; cū ui
disset petr⁹ dixit ihu. hic aut quid. Q;
audierat petr⁹ se crucifigendū. uolunt
ē fis exitū cognoscē. Dicē ei ihc. Si
sic eū uolo manē. donec uenā. q; adte
tu me sequere. Cur dr petro sequere. i. nō
cetis. qui simul aderant. e magistrū
sic discipuli segūtē. Hinc; sol⁹ petr⁹
Ionne in ihc. vii. erant iacob filī zebedei
qui post ascensionē ab herode fuer occīi.
Verū aliqs dixit. qm non ē iacob crucifix⁹. merito dictū ē petr⁹ sequere me. q
crucef expr⁹. Sic h; si nichil aliud inuenti
eum potuit inuenire. Exiit g;
sermo iste int fis. q; discipul⁹ ille non
morit⁹. e ñ dixit ihc quia nō moritur. s;
si sic eū uolo manē donec uenā. q; adte.
Volo eum p martirū consumari. s; exspe
ctare eum placidā absolutōē carnis
sue. donec ueniens recipiam eum ī cōtā
beatitudinē. Q; d aut non eet ita intelli
gendū sic fis credet. qui audierūt. ut s.
non eet moriturus. s; in ista sempiterna

sur⁹ ipse iohs aplr dicens. & non dixit ih
ū moritⁿ. sed sic eū ḡ putandū ÷ q̄ iohs ū mor
tur⁹ sit in carne. s; licet ante multos tole
rabiles labores in pace senilī finiuit. spāliter
cum dño ysaiame. ij erat magnū dare
dilecto non mori. cū dissolui. & ēe cū x̄o
melⁱ sit. Hic est discipul⁹ ille qui
testimoniū eius phib; de his. & scripsit h
vsq; ad̄ qⁿ uerū ÷ testimoniū ei⁹. hic aplr
suā designat p̄m. ex officio. q̄ noluit
designare uocabulo.

Sunt autem & alia multa que fec
ūhc. que si scribant̄ p singla. nec ipsū
arbitror mundū cape eos qui scribendi sūt
libros; non spacio locoꝝ edendū ē mun
dū cape non posse s; capacitate legentiū.
Poterit ē h̄ salua fide uidi dicūt. p tropū
que ḡci uocant hypbolē. qui mod⁹ in
diuinis libris sepe inuenit̄. ut h̄. posue
runt in celū os suū. & ling ēa trānsiuit
sup terrā. & illud. Verticem capilli pam
bulantium in delictis suis.

Queri etiam de pet̄ & iohanne.
solet cur iohēm plus dilexerit dis.
cum ipsū dñm plus dilexerit pet⁹. Johs
enī tanto nōie suo uoluit intelligi pre
cteris dilectum. q̄ absit. ut dicamur ēe
mēdacii. Q̄d aūt mai⁹ indicii dilecti
onis potuit ei dare ihc quam ut sup
pect⁹ recumbet. P quo q̄ pet⁹ pl⁹ dilexerit
xpm. q̄ alis. euidēt apparet ubi dr. plus
me plus his. Q̄d utiq; sciebat qui oīa scit.
& tū interrogabat. ut ē nos legentes eūḡlm
noscēm amorē petri erga dñm. S; iō pet⁹
respondens se amare dñm. non addidit.
S; iō petr⁹ respondens se amare dñm non
addidit plus. q. ea. alteri⁹ uidē ū posset.
Si q̄ querant̄ q̄ sit melior. utrū qui pl⁹
an qui mⁱ dilig x̄m. quis dubitabit re
spōdē eū ē meliorem qui pl⁹ dilig. Jre
uidet melior quem pl⁹ dilig x̄s. q̄ qui mⁱ
dilig ad̄o. q̄ si offerendo ad imitēd gra

quis de duob⁹ melior ē qui mⁱ dilig
xpm. & plus ab eo dilig. an qui mⁱ di
ligit xp̄m eū ipse plus eū dilig. dubia
responsio. p posit̄ aūt ḡtionis uidet h ēe
enodatio. passim uidem⁹ ecclās ex causis
fieri. q̄ filio. quē pat̄ mag dilig. mⁱ fa
miliaritatis impendit. & eoꝝ quē mⁱ
dilig. maiori dilectionis exhibitione am
plect̄. Simlr dici oportet q̄ dñs petrū
mag dilexit affectu q̄ iohēm. & ex iso. fami
liaritatis exhibitione dilexit mag iohēm
q̄ petr⁹. petr⁹ q̄q; pl⁹ cteris dilexit. ut eūḡlm
multis in locis explicat. meruit ap̄lico
affectu dilig ab eo qui dic̄ ego diligentes
me diligo. Johs ū qm adolescens & dñi
sodalis erat. familiaritatis accessū habebat.
Cū q̄ de nuptiis a dño uocat⁹ fuit. & pu
ritia castissimi uixit. p̄rogatiua familia
ritatis tanq̄ p̄uilegiū amari p̄cteris meruit.
& ita dilexit dñs ihēm p̄cteris. i familiari
ac maioꝝ indicijs manifestauit se eū
diligē. petrū utiq; & si mag effectu. mⁱ
tū exhibitione opis dilexit. sic uacat a
mistio q̄ in pet̄ minor. & in iohe maior
dilectionis ostensio adhibita ē. ad̄ q̄ uide
dū paulo altⁿ ordiam̄. Non a petro pet̄
s; petr⁹ a petra nom̄ accepit. sic non xpe
a xpiano. s; xan⁹ a x̄o nom̄ accep. J deoq;
aut dñs. supbanc petrā. s; q̄ ofess⁹ ē petr⁹
dicens. Tues x̄s filius dei uiui. pet̄ erat x̄s.
Sup fundamētū ē ipse petr⁹ edificat ÷ fun
damētū quippe aliud nemo potest ponē.
p̄t̄ id q̄ positū ē. q̄ ÷ x̄s. Ecclā ḡ que funda
tur in x̄o. claues ab eo regni celoꝝ accepit
in pet̄. i. potestatē ligandi & soluendi pec
cata. Q̄d ut ē p̄ petrā ecclā in x̄o. Ij ÷ sigō
nē petr⁹ in petra. q̄ sig ēe intelligit pet̄. xpe
petr⁹ ecclā. h̄ ecclā dum degit in malis
amando & sequendo x̄m. labat̄ a mal⁹. os sig
aūt seqr in eis. qui etiam p̄ uitare usq; ad
mortem. s; uniūsitati dr. sanie me. p q̄
uniūsitate mortⁱ est x̄s. relinq⁹ nobis

exemplū ut sequam. Ecce quare dictū; sequē me. Et ut aūtē alia uita īmortal; ubi uidebim facie ad faciem. q hic p speculū uidet. Duas itaq; uitas nouit ecclā. unā in fide in labore. ī ista. alterā in spē. in requie. in patria. g una bona ē. ꝙ adhuc misera. altera melior ē beata. Ista cui dr sequē me. p imitōē p ferendi q̄ alia mala. sigcata; p petrū. altera g̃ finē ñ hr ē plenitudinē exspectat p iohm. Vnde aut dns. sic eū uolo manē. ī. sic uolo ut eccla celestis expectet. donec ueniens ad iudicū p implebo illā. In hac uita dilig nos ds. ut nos liberet á mal. in alia nos āpli dilig. nq̄ non ē qui ei displiceat. hac ōe ostendit. cur ampli iohm q petrū amauit x̄. ñ ē ampli petr. q iohē amauit x̄. Iam si iohs uitam sigcabat in q ampli diligend; dns. cur eum iohs min diligebat. p ea scīr q dictū ē uolo eū manē. ī. expectare don uenīā. ꝙ ea q ipē amq̄ē qui ē ampliꝰ erit nondū hīs. Q uocca qua unuise uic dñi. m. ē. u. mīa dñi q de miseria ubari uolum pl amant. ꝙ hi p petrū sigcat. Vitatis aūt simplatione qual futura ē mul a mani q. nondū nouim eā nec hīns. ꝙ hi p iohm sigcat. Nemo ū istos īsignes aplos sepet. q in eo q sigcabat petr. ambo erāt. ē in eo q sigcabat iohs ambo futi erant. Sigcandū sequebat iste. manebat ille. Credendo aūt ambo mala hī miser tolerabāt. ambo futura bona expectabāt. Hec ipi sō li. s; unuisa hī facit ecclā. Oīb; g̃ scīs p hui uite gubnaclm ad uganda. ꝙ soluenda pecā claues regnī cel. petr accep. et sq; scīs p uite eius quietissimū sinū sup pect dñi iohs discubuit. q turgo ē iohs fuit uite

Vndecim aūt
discipli abierūt in galileam īmontē ubi sīuerat illi ihc. ꝙ uidentes eū adorā. quidā aūt dubitauerūt. Jn monte apparuit ut sigcaret corp assumptū iā sup terena subleuatū. Q uerū aūt cur spūs se in galileā p̄cessurū. ꝙ ibi uidendū ē p̄dīc. eum neq; ibi solū neq; p̄mū nisi sit. q galilea finimgio facta ꝙ reuelatio dr. ꝙ unq; interpretatio ad unū finē respic. Sigcat aūt q sic x̄ de mōte uenit. ad uenīā ita sequ el de monte finimgiā ut ad uitā ꝙ spem sue diuinitatis. eum templantes sine fine laudāt. Cui ogrut reuelatio. qua quoq; in reuelam ad eum uitā nīā. ꝙ el uestigia sequim. gtam dñi speculantes in candē imaginem trāsformam. Q dam dubitauer. p hi q̄ lucas ait. Iturbati ꝙ exīm existimabant se spm uidē.

Et exprbuit ī
credulitatē illoꝝ ꝙ duriciā cordis q hīs qui uiderant eū resurrexisse ñ ēdebāt. Jn cepauit discipl eū eos corpaliter fore relictur. ut ūba que ueritas dicebat ī eorde audientiū arta in ipīs remanēt. Et exprbt medulitatē ꝙ duriciā cordis. ut succedat ēdulitas. ꝙ cor carneū carnali plenū. hinc; q̄ caueruę martiriū. mortem hī scīi libent assectāt. q uolt p tpalia mitia. p̄mio se ee uicturos. Beatissima trīsmigio exhi scīo in ecclīa.

Et locut; eis dicens. Data ē mi oīs potestas in celo et īra. Q d psal mista de dño resurgente ait. par. Oīa subiecisti sub pedib; ei. hī ipse dns ait discplis. Jnt oīa ē mors ipsa que ei ad tpl pnalē uisa ē. ei pedib subdita ē. Jam ei data ē potestas. qui paulo añ crucifix sepult iacuat. Jn celo aūt ꝙ in ira data ē potestas. ut qui regnabat in celo. pi dem ēdem ii regnaret in ira. Prīq á monte resurget nouerūt anglice uiri tres se subditas hoī assiip̄ro. s; ei hoīes dedignabant ei subici. que mortalia te cogniant induti. Contēnebant el uirtutē diuinā. cui firmitatem

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Creature noīe ītelligē homo. in quo ē oīs unīsalīt cātura. nō q̄ queq; singla oīū gn̄um. ſ; oīa gn̄a singlōꝝ. Cſt ꝟ oīs cātura. t corpal. g̃ p̄ loca distendīt. t aīal. g̃ uiuificat corpalē. t spual. g̃ regit aīalē. ſ; aut oīs in hoīe. quia ē hō ītelligē spu. t sentit aīa. ē corpe localiter mouet. Cū g̃ hoī p̄dicat. oī cātura in hoīe p̄dicat. omī mg̃. non tot. q. sunt angli. ē alia g̃ in eo nō sūt. Sum le dictū. oīs ho uider solē. sed nō totus. quia tantum oculꝰ ui de t

Archi p̄sul. ꝟ. cū hanc de aplō translatam.

in passionib; meē enebāt hūā. pp̄ q̄ ipse mediator notī fieri uolens q. data sit ei oīs potestas misit doctores. qui cunctis p̄ orbē natiōib ubiq; uite p̄dicarent.

Euntes in mundū uniuersū p̄dicate euāgliū oī cāture. Oīs cātura ñ dr̄ p̄ insensatis. t brutis aīalib; ſ; oīs cātura noīe signat hō hñs ee cum lapidib. uiue cū arboribꝰ. sentire cū aīalib. ītelligē cū anglis. ostare ex calido ē frigido. humido t arido. q. minor mundꝰ hō dr̄. Cum g̃ oīs cātura aliq̄ hāt hō. oī cāture p̄dicat euāgliū. cū hoī p̄dicat pp̄ quē cuncta cāta sūt. t cuncta ſ aliq̄m similia. uel p̄ omē cāturam. potest designari oīs natio. gentiū. dña ꝟ dictū erat in uiā gentiū ne abieritis. Cū discipulos ad p̄dicandū uitas mittit. g̃na semina in mundū spargit. ē pauca mittit in semine. ut multa; messiū fruges recipiat ex ñra fide.

Docete oēs gentes baptizantes eos in noīe patris ē fi. t s. s. docentes eos seruare oīa q̄cq; mandaui uobis. In p̄fessione patris ē filij t s. s. baptizate. ut quoꝝ; una diuinitas. una sit largitio. Ordo p̄cipuus. ut p̄mū doceāt p̄dicā ēdentes baptizent. deīn obseruāda p̄cipiāt. sīon enī fieri potest. ut baptismi uirtutē recipiant. q̄ fidē nō hūerint. ē sic corp̄ sine spu mortuū; ita ē fides sine op̄ib; mortua ē. Q̄ta aūt mīcel pię mīsarōis. q̄le pignꝰ futę beatitudinis ē in p̄sentī fideles maneat. subsequenter īsinuat dicēs.

Et ecce ego uobcum sū oīb dieb usq; ad cōsūmationē seculi. Q̄ hīc p̄mittit non ignorat eā diē. in qua se sciat futurū iudicē cum aplis.

Qui ēdiderit ē baptizat fuerit salꝰ erit. Qui ū non ēdidit cōdempnabitur. Q̄ d hīc dñs de parulis qui p̄ se ire adhuc ēdē nō ualēt. De maoribꝰ nulla q̄stio ē. p aliōs g̃ paruuli ēdāt in ecclā. sīc ex aliis ītr peccā quę illis in baptismo remittunt.

Signa aūt eos qui ēdiderīt hīc segr. In noīe meo demonia eicient. linguis loquent nouis. ser. tol. ē si mortiferū q̄d bib. non eos nocēb. Sup egr̄ m. ī. rb. hīc. Sumq; q. hīc signa nō facim nō ēdim. hīc ex odio ecclē fuer necta. ut fides ēdentiū miracula nutret. hīc nos ꝟ cū arbusta plantam. tamdiu est aq̄ fundim. quousq; ī terra ualeant. hinc paul. Lingue ī signū sūt fidelib; ſ; infidelib; Sēa cū ecclā cotidie spualit facē. q̄ tē p aplōs corpalit faciebat. Sacēdotes enī p exorcismū grām manū ēdentib; imponentes. demonia eiciāt. t fideles sclarta ubaꝑ ītes. ēdentes suū sonāt. q̄ linguis loqui nouis. q. ē diū bonis exordinationib; malicia de alienis cordib; auferēt. serpentes uoluūt. t dū pestiferas suasiones auduūt. ſ; ad opationem p̄pā minime p̄ficiūt. mortiferū bibt. ſ; non eis nocet. Dum aūt uita infirmoꝝ ī fide exemplo siue op̄ib roborāt. sup egr̄ manū īponūt. g̃ tanto maiora ſ miracla ḡo p̄ non corpa ſ; aīe suscitant.

Vos aūt sedete in ciuitate quoadusq; īduamini uirtute ex alto. De qua uirtute lucas apt̄ dic. in actib aplōꝝ p̄cepit eis ab ierosolimis ne discederent. ſ; expectarēt p. pa. ē paulo p. Accipietis ūtutē supuenientis spūs scī in uos. t eritis mī testes. Notandū q. ſ quos a p̄dicōis offō t ētas. p̄hib; t mp̄fecto. t m eos ipellit p̄cipitatio. Qui monendi ſ ut p̄cipiāt fidē facta saluatoris. qui repente q̄s uelit roborare p̄t; ſ; ne ip̄fecti p̄dicare p̄sumēt. p̄q̄ discipulos instituxit adiungē. Sedete in ciuitate quo aduſq; īduamini uirtute ex alto. In ciuitate sedent. si mentium nrarꝝ clausū. nos singim. ne loq̄do

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

euangeli. ut cū diuina ūtute ī duem a nob
ipsis foras eream. & alios instruam.

Eduxit aūt eos foras ī bethaniā. &
eleuans manus suas benedixē eis.
Benedictus discipulos eduxit in bethaniā
que dom obedientie dr. q ip mobedien
tiā descendit. ip obedientiam uexta aplo
ascendit. Os genuis est inquit ip delecta nā
& resurrexit ip iustificōē nām. Sic ill
ulle in late montis oliuar cē narrat. & do
mi obedientiē ecclē non alibi q in ipsi sūmi
montis. i. & late locauit fundamta sue fidei.
& spei. dilectionis. de c ūuce ubrimo. i. apice
diuinitatis munā spuāl unctionis desidat.
& promissa lucis. ac ppetue pacis expectat.

Tcio sic iohs scribit erat bethania uicta iero
solimis. qi stadijs .xv. Cum pfecto nūs ip. vii.
& vii. quib ostat sēptuag mittūt ē accōmod
ī simuans t unā que nē ē futura. t uet & no
uū testamtū ip sublam & carnis resurrectōē

Et factū ; dū benedicēt illi recessit
ab eis. & ferebat in celū & sedet ā
dextris di. Qua redēptor nr ola iudicat.
& tandē iudex oīū uenturus ; marc eum
sedē desēbit. Stephan ū stantē uidit. quē
aduersē hūit. Sedē namq; iudicantis ;
stare ū pugnantis. t aduiuantis.

Et ipsi adorantes regressi s ierlm
cū gaudio magno. Ideo redeunt
in ierlm. q ibi tussi sunt expectare p
missionē pris. Jā gaudebāt q dūm suū
celos penetre cognouerāt.

Et erāt semp in templo laudantes
& benedicebāt dm. In loco orōis ad
uentū sci spe expectabant laudantes eū.
& beneficijs suis. & benedicentes. i. magnifi
cantes de promissis diuinis. Sl osaūt dūa
plā exemplo. p celebrta sollempnia dūce
passionis. & resurrectionis dom obedien
me curem exhibē. illi uestigia sequentes
qui ut formā uiuendi nob tribuer fact
& obediens usq; ad mortē. Sic enī contēdia
nam illi benedictionē mebrm. si contēdi
e memores erim illi triumphat ascensionī
laudantes & benedicentes dm in ierlm
i. in ultionē ētne pacis spando. similes
oīb; expectantib; dūm suū qn reūrat
a nuptijs.

Et pfecto pdicauer ūq; dño cooptare.
& sermonē confirmante sequenti
bus signis. Proprium obedientia. obedien
tiam signa comitantur.

Legim q elias sit raptus in celū. s;
aliud ; celū aeriū. aliud ethereū.
Aliud enī ētne proximū q plerūq; uolucres
uolitant. G rapt ; helyas in aeriū celū
ut repente duceret. in qdā secrā regionē
ētne. ubi usq; ad finē mundi uiuat.
& tē redeat & moriat. sic enī euasit mo
rtē ; distulit. Redēptor aūt nr nō distulit
s; suspauit. & glām resurrectionis ascen
dendo declarauit. Currū ascendit elyas
ut ho purus indigens adiutorio. pangl
& facta s illa aduūta ostensa. Redēptor
aūt nr nec anglis subleuat. s; pa ūtute.
Enoch q; ad aeriū celū dūcā ascē
sionē designauit. sic ioseph benedictione
ascensionis g suę dns testes hūit. unū
am legem. alterū sub lege. Ordo in utq;
subleuatione p qdā mēmta distinguit
Nam enoch trslat. elyas subleuat. memo
rat. dns celum ethereū sua ūtute pene
trauit. Pensate fris

q apte ostendit ī famul
& dño. Trslat ; enoch p corpū genit. p
corpū gnans. uxorē enī hūit. & filios.
Subleuat & helyas p corpū genit. nō p corpū
gnans. uxorē & et filios nō hūit. Absūpt
ū ē dns. neq; p corpū gnat. neq; p corpum
generans.

Beda in illa omel. Si diligitis me
mandata mea seruate. Quinqua
gesima die post occisionē agni
data ē lex. & quinquagesima die p resurrec

honem nr̄i redemptoris· data ē gr̄a sp̄ūs·
·c·xx· discipulis· in cenaculo· Q̄ crto post
hunc nūm sūma pax indicat̄· q· quinq̄
gesim̄ ann̄ in lege iubile· i· dimittens
suę mutat̄ appellari d̄ē· in quo ꝑpli
ab oī ope quiescēt· oīa debita laxant̄·
seruis ubi redeūt· ann̄ ipse maioribꝰ sol
lempnijs ac laudib; diuinis eminentior
cęris existēt· Jō nūs quinq̄genari· sig
cōi ęternę quieti aptat̄· quia ex· vii·
septimanis· & monade ꝑficit̄· Sex diebꝰ
pot̄ opari· septima quiescę· Sex annis
arare· met̄· septima iubil· ē cessare· q·
dūs· vi· dieb; mundi ornamēta ꝑfecit·
septimo requieuit· quibꝰ omib; mistice am
monem̄· d̄· q· in hj sęcō d̄· sex etatibꝰ
ostat bonis opib; ꝑ dño instaur̄· i· salvoꝝ
futurā· i· in requiē á dño inducuntur
ętnam· Q̄ d autē sex dies· t· anni septuel
ducunt̄· multiplicē eiusd̄ requiei ha
bundantia designat̄· in q· ꝑmū illud
sublime dat̄ electis de quo apls aut· q·
oculs non uidit· nec auris audiuit· nec
in cor hoīs ascendit· q· ꝑparauit dꝰ di·se
Bene spūs scī gr̄a· septiformis descēdit· qua
nimirū· & ꝑ ei inspiroē ad requiē pue
nit̄· & in ei plena ꝑceptionē uera requies
p̄sidet· Sexto ipse dies· t· anni q̄q̄gesim̄
qui· vii· septimanis sup;· & maioē sol
lēpnitat̄ ꝑ ęcclīs erat uenerabit· xp̄s fut̄
resurrectionis indicat· in quo illa requies
q· nē aię fruunt̄· electoꝝ corpa· q· gla
cumulabitur.

Augustin· de cōcordia ęuāgelistaꝝ

Inuenim̄ apud ęuāgelistas dece
es dn̄m uisū ē ab oīb; a resurrectio
ne usq; ad ascensionē· Ꝑmo· marię
magd̄ flenti admonumētū· secō· eid̄
& alijs mulieribꝰ· regredientib; de mo
numēto· tertio· petr· ut aut lucas· licet ñ
sit determinatū ubi· Q̄rto· cleophe· &
socio ei· euntib; ad emaus· quinto· discī
pulis in ierlm· ū defuit thomas· sexto· p·
dies octo· qui· cū eis erat· septimo· pisca
tor̄b· ad mare tyberiadis· Octauo· in mōte
galilee sic· ordinatū erat eis· nono· i· die
ascensionis· decimo· eād die iam̄ celebrāti
tacta uidet· Conferat g·· & paul· ut nō
remaneat q̄stionis· Resurrexit nḡt tertio
die & scripturas· & apparuit cephe· nā esset
ordinū· d· ꝑmū mulieribꝰ apparuit· ꝑ ea iḡt
xi· quibꝰlib; ipso resurrectionis die· deīn
ꝑ· q· quingentis fribꝰ· Sue istu cū ullis
exterāt· o· ḡgam clausis hostijs· ꝑ metū
iudeoꝝ· cū esset; thomas uenit· ad eos ihc
siue post septē dies nō hīt adūsarios· ꝑ ea
iacobo· ñ tm ꝑmū accepe debem̄ uisū
ē iacobo· s; aliqua singlāri manifestōe
deīn aplis oīb; nec tm tm ꝑmū· s; ut tā
familiari· o· usaret̄ cū eis· usq; ad diē
ascensionis suę· Nouissime uis· ;· & m·
hj non post paruū tp̄s ascensionis.

Abraham patr̄ uidens ꝑplm.
uel multitudinē· t· patr̄ multaꝝ subaudr̄
gentiū· dram excels· t· electē me· urbaꝝ
ordinadab ꝑ meus· spontanē· t· uolūtarī·
t· patr̄ dia patr̄ me· uis· t· dūs· t· patris mei
habundantia· sa subtollens· t· auol
lens· t· factura· chaz continens· t· ap
hendens· mon fidel· t· nutriens· t· do
nans· t· hon· t· honest· biud patris ro
bur· t· patr̄ eoꝝ· t· patr̄ meus· iste· for
aduc· chim fr̄ me· t· uerū nīn uerī·
t· fr̄ uerī· t· qn̄ ;· t· ignorātia· ngls·
numi· rchelaus agnoscēs leo· t· ꝑnci
patū tenens· ndreas· dec· istatione·
t· docōi· t· respondns· pabulo· Oeli aut
;· ut· & gram etymologiā· ab andros·
hj;· á uiro uirt· dicatur· oī ue· t· fidē·
t· fiat· pex· aliq· utrę partis· i· summo·
lthes fr̄ os oris· t· mulesim· i· ꝑfec·
t· doctrina ei· t· doc· ut aut beda· i· lucā·
Abel· luct· t· uanitas· t· ymutens· t· pauor·

t̄ miserabil̄ t̄ iustus. A labastrū ⁊ geñ marmoris. candidissimi. ut ait beda īlucā
e uarijs coloribꝰ intinctū. q̄ cauari solet
ad uasa unguentaria. A zimi sine fermēto.
nā zima .i. fermētū. A cheldemach ē sirū
t̄ int̄pt̄at̄ ager sanguinis. A rimathia
altitudo ei⁹. t̄ exaltat̄ ⁊ ipse. ipsa ⁊ rama
thaim ciuitas elchana e samuhelis. —
A biathar pat̄ sup̄flui. A lexander leuās
t̄ auferens angustiā teneb̄z. A chanaa
fr̄ q̄s. t̄ fr̄ ei⁹. t̄ fr̄ dñi. t̄ fr̄ mei dñi. A mi
ochia pauperatus silentiū. A arom mons
fortitudinis. t̄ mons eox. A nna respōsio.
t̄ respondens. t̄ grā ei⁹. A ser beat⁹ t̄ beatitudo. A bilna nom̄ ⁊ regionis iudeox. e
nom̄ hōis e int̄pt̄at̄ pat̄ mei. A mphora
uas ad aq̄s. A gonia etiam. ſya. eleatio. t̄ eleuans t̄ eleuata. t̄ gdiens. t̄ auferens. A pocalipsis reuelatio. A rchitelin
p̄nceps tum honox.

Oox. in fortitudine. t̄ inquo ūr.
t̄ in ipso fortitudo. Dubitat̄ un̄
mat̄ salomonis uxor. s. urię. uocata sit
bersabee. p. r. an bethsabee. p. th. t̄ p solū
.t. die ysidoꝰ in glosario quē ēcit ex hebreis. q̄ bersabee. p. r. uic ⁊ gndis. e it̄
p̄pt̄at̄ pur⁹ iuramēti. eo q̄ ibi abrahā cū
abimelech fed⁹ sociauit iurando. cui cō
sentit genesis. in cap̄. xl. .i. his ubi. Statuit habraham. vii. agnas ggis seorsū. Cui
dixit abimelech. q̄d ⁊ uolunt. vii. agne
istę q̄s stare fecisti seorsū. ait ille. vii. ist̄
agnas accipies de manu mea. ut sint̄
testimoniū m̄. q̄m ego fodi puteū istum.
Jdeo uocat̄ ⁊ loc⁹ ille bersabee. q. ibi uter̄q;
iurauit. .i. iurerūt sed̄ p puteo iuramēti.
Jueñ aut̄ quod̄ glosario. uenit̄ h̄ litta.
B ethsabee int̄pt̄at̄ filia saturitatis. ua
tum ut p̄ma silla correpta sit. sed q̄ndo
p̄nit̄ pth. semp dom̄ int̄prationis ut
in bethlehē hūit. osenit ieronimoꝰ. quē
uirtus hebraica ñ latuit. dicens. ieroꝑoe
paralippomenon. B arhsua mat̄ salomonis in paralipponenō dr̄ filia amiel. .i. int̄pt̄at̄ bath sua filia dei cōis. in lib⁹ regū bathseba. filia elia. acchitto fel. .i. int̄pt̄at̄ filia
sacietatis. t̄ filia iuramēti. h̄ ieñ. Intrabesq;
unt̄ iudeos affirmat̄. q. bath p̄ dr̄ filia.
e q. pur⁹ neq; p beth. neq; p bath sig̃at̄.
A sser̄ e d̄ ber ⁊ pur⁹. beri pur⁹ mē. berth
puteī. plr. Vii sanctis mirandū ⁊ d̄ quidā
magistri dicāt. d̄ bersabee int̄pt̄at̄ pur⁹
sacietatis. t̄ pur⁹ septim⁹. B abulon ꝑfusio. t̄ cōfusiano. B ethlehē dom⁹ panis. alia
berlee ī t̄bu zabulon. B imat⁹ duo
anni. ỳ marhos ⁊ gre ⁊ ān. B aprestinchw
ūi baptista. B artholome⁹ filꝰ suspēdi
tus aq̄s. t̄ me. B elzebub h̄ñs muscas
t̄ uir muscax. Jn fine ⁊ .b. ñ .l. zebub ⁊
⁊ musca. B aal .ū. h̄ñs. t̄ uir. t̄ uerustas.
t̄ deuorans. h̄ ieñ ⁊ beda ū aut̄ īlucā beel
zebub ⁊ d̄s acharon. ita beel ipse baal.
B eel. int̄pr̄ h̄ñs. t̄ uerustas. t̄ absq; uenie.
B ethsaida dom⁹ frugū. t̄ uenatiox. quia
⁊ galileę. ūn⁹ per⁹ e andreal .i. philipp⁹
fuer̄. B ethsaida ⁊ e piscina īter dicta ꝑbatica. á ꝑbaton .i. ouis. B ariona filꝰ colūbę. bar ⁊ syrū. iona syrū .i.
geñ. B ethfage. dom⁹ oꝛis t̄ buccę. t̄
maxillax t̄ labij. ē uicus
sacdotū in monte oliueti sit. B ethania
dom⁹ afflictionis ei⁹. t̄ obedientię. B ara
chias benedict⁹ dñs. t̄ benedictio dñi.
B arabas .i. bice. filꝰ magist⁹ eox t̄ filius
magist⁹ uri. B arrabas filꝰ pat̄is.

B archime⁹ filꝰ thimei
d̄ int̄pt̄atur honorificē. t̄ florid⁹. t̄ aiunt⁹
nau mei honor. floreo t̄ honoro. siue ho
nor. B ysp̄. g. lini cādi
dissimi.

Capharnaū. ager. t̄ villa solatii
onis. t̄ villa pulcherrima. C lybani ⁊ ut ait cassiodoꝰ enei uasculi

coquendus pamb; deducta rotunditas. g
sub flāmis ardet intrinsec. C ana uic est
galilee. u dns unus aq̄ in uinū. nois eius
interp; p̄sessio t p̄sidens. t zeel. C ananel
p̄sessio. h; missiū mei. t caluicū h. t cal
uaria h. oppidū; galilee. C aliciū; q̄ mer
t de pt̄ capre. C esar p̄sessio p̄ncipis.
C alix. á calida potione q̄ utunt̄ sutiates.
C ayphas. inuestigator. t sagax. h; meli
uōuens ore. C orbanan. donū. t obligo.
t gazofilaciū. C ohors. d. militū. C cocci
neū. int̄ rubeū & purpureū. C lamis.
palleū non simū. h; fibula ifrenatio.
C aluaria. loc̄ u dāpnati
truncabantur. C orban. donū. latinū
uas fictile. sal. apti. C yrū ut aut. iek.
int̄prato. hes. d̄ meli sc̄bit p. q. ut dicat
q̄ritū huza. i hiopia. C ach. āphora tū
urnax. ut aut. b. cad; uas uinariū. f
q̄s dā. hoc mēsurā. xxx. modioꝝ. i musi
cū istrumētū. C leophas. medians ore.
C ephas petr. siriū; C edron. tristis merc.
t dolor.

Dauid manu fortis. t desiderabilis
D rabot. defluens. t deorsū ruens.
ebraice. gre aut̄ eminator. D emon. t
demoniū. sciens. t calid. D ecapoleos
regio. x urbiū. D ebit; p̄bilem fragil
fact. dogma pars uncie q̄rta. D aniel
iudiciū di. t iudicat me ds. D almami
tha pauptas uenies. D ecuro & decu
mo. unū; i. decani curiat. D ipōdi. t
dipōdiū; pond leuissimū. duo minu
ta trienis. D idini. dubi.

Esron. sagitta uidens. t sagitta
uisionis. t atrū eoꝝ. t atrū tricie
t fortis. t nascens. E zechias apprehen
dens dnm. t fortitudo dni. t fortis dns.
t confortauit dns. E liud. ds me iste. t
dns. t ds. E liachī di reliquiꝝ. t ds re
suscitauit. t ds resuscitās. E leazar. ds
me adiuuat. t di adiutoriū. E manuel.
nobcum ds. h erodes pellicis. glosa. t pel
liceū glosiū. E gypti. tenebre. t tribulatōes
t angustie. E sayas. saluare di. ysaias
sal. dñs. vtq; in uenit̄ scīptū. & in
ipīatū in lib̄ iek. ebraicoꝝ nōiū.
E rhnic. genit. E rhna. gens E ley.
mon. i. misericors. hinc elemosina. i. mia.
E lyas dns me. t ds me. t fortis dñs. Rodi
as. formido t mgens. E ffera. e adapire.
E lizabeth di mei [illegible]saturitas. t u
raniū. t septimi. E lyse. dñs mei
sal. E maus. ppts adiect.

E nœnia. noua de
dicatio t eccle dedicationes. cenō u. gre
nouū dic̄ ut aut aug. xcu. capit̄ iohis.
E ffrem. escens t fragifer.

Pharisei diuisio. t disipans. t uolent.
P harisei diuidentes. t diuisi. P han
tasma. lusio uana. P hylacteria. picta
riola u. x. p̄cepta legis iudei scebāt.
& fronti suę ligabant. q̄ legē custo
dientes. & semp ante oculos habeb. phi
laxe nāq; custodia sonat. tota. legem.
P hilacteria s & camica turpia. amu
el. facies di.

Galilea. finis migro ppenata. t uo
lubit. t rota. Pue sunt
galilee. ę. una uicina urbs. dei
scīptū; galilee gentiū. alteta ęa rubia
den. i stagnū genesareth. G ehenna.
de ualle st. t uall enn. G erasa t gengē
si. ut aut beda. colonū eiciens. t aduena
ppinq̄ns. f. alios; geresara. urb. signi
arabie. & in tpe ruminato. Gerasen
ruminantes. Jek. aut q̄ gerasem tpis
suburbani t colonu. uidens. G omnia
pp timor. t sedicio. t cecitas. G enesa
oris p̄ncipū. G enesareth id stagnū.
q̄ reg G alilee. t mare rubiadis. gro
aut uocabulo. quasi generans fauni
dic̄. G enesar pruincia; indelicta...
G ethsemani uallis pinguis. t pingue

dnū. locus ē ad radices montis oliueti. ū
nē ecclā. ut ait beda. ī. c. lxxii. cap. marci.
G olgotha. caluaria sirū ē. G rabarū
gēū ; ē dr̄ inclinari caput⁹ susceptio. gara u gee. ap̄ boetes cap̄ uocat
G azophilaciū ut ait beda ; loc⁹ ū
gaza seruat⁹ ā gam philaxe gee ; seruare. gaza lingua psica diuitie. Jn gaza
philax. i. gaze custos. G abrihel. fortitudo dī. t uir me⁹ ds. t fortauit me
ds. G abarba coll. t sublimis.

Isaach. ris t gaudiū. I acob supplantator. I udas t iude⁹ t iudea laudatio. t glificans
confessio. t confitens. I esse. in sule. libam. t
sacrificiū. t incensū. t id I osaphat
ip̄ iudicia. t iudicans. t dīn iudiciū. t
dnīs iudicaū. I oram qui ē sublimis
t man⁹ sublimitū. t ū es. ; mel⁹ sublimabit. I oathan ē p̄fectus. t estimat⁹. I osias
ē sacrificiū dño. t in quo ī censū dīn. I e
conias. sparatio dī. t sic fact⁹ t ulciscat⁹
ptin. I oseph. augmētū t apposit⁹ hic saluator. I erosolima. uisio pacis. I erim. t
timebit p̄fecte. I eremias excels⁹ dīn.
I ieh. iude dīn. t uir. aut mes. aut ho udens dīn. ; mel⁹ rectus domini.
I osis. in quo ; grā. t dīn grā. t
ceu datiū ; I ohanna dns grā ei⁹. I oadanis decessio eor. acob supplantator.
I ota. id ; i. minuta linea. uno ducta fēsachar. merces pti- scarioth. memoria
dñi. I poeta. simulator. I ona. colūba
mea. t ū ē donat⁹. I ericho. luna. t odor
ei⁹. ut ait ieh. I mn̄ gee. tpr̄at⁹ laus
carminū lege apposita. ut ait cassiodor
ang ; ymn⁹ canticū laudis. t ieh. est
hymn⁹ laus dī cū cantico. g ; h ita hāt ut
ipse ait ū error ymn⁹. I ar⁹ illuminat⁹. t
illuminat⁹ dumea. rufa. t trena. t sanguinea. I emps. frig. t sterilitas turrea.
montana. syrū ; I dor. aq. rū ydropic

Le ydria uas aque.

Locuste sedm quosdā sunt folia grossa
alie arbusti. in oleo cocta. t in melle: si
e apud palestinos st pauperū uict⁹.
Sunt e alimalia aub⁹ similia. ut beda
in. iii. cap̄ marci. Jn locusta ; acer uolat⁹
s; cito decidit. I eu. addit⁹. t apposit⁹ t
assūpt⁹. I agena. uas fictile. aquē.
I usanta. natiuitas tēptationis. I azar⁹
adiut⁹. I oth uinct⁹. t declinatio. t declinans. t uacans. I rhos lapis. ii rhos
haros. i. pauimētū. lapidib; t tessell⁹
sharū.

O anasses. oblit⁹. t obliuiosus.
t necessitas. t obstupescens.
O arhan. donata. t donans. t donū.
O aria. illuminata. t illuminatrix mea.
t illuminans eos. t smirra maris. t stella maris. t amarū mare ; smirra. ut
aut ieh. ī canticū eor. t pncepsl multitu
dinis. O ammona. i. diuicie. O atheos.
donar⁹. O aggeda. poma ei⁹. t nutria
a gedo pomor⁹ ei⁹. t cenacula ei⁹. O agdon
temptans. t assurrectio tpōr. t mons
globos⁹. O aggedan ; regio circa geralan.
O oyses sac̄ tractans. t urgens. t palpans
t leniens. t assūptio. ; sūpt⁹ ex aq̄.
O are excels⁹. t sublimis mandato. t defredat⁹. t amat⁹. O agdala. ; uic⁹ siue
castellū galilee. i. intpr̄ turris. hinc magdalena. i. turrensis. O agdal aut ; urbs
egipti. O artha. urrtans. t uocans.
siue aut sermone intpr̄s dīn. t dnans.
O na. pond⁹. c. dragmar. O nutū. decima pars. parue rei.

Naason. solatio t solator. serpentin⁹. t serpens eor. t augurio.
t augurians. t augur fortis. Nazareth
flos. t ugultū ei⁹. t mūdicie. t segetis
t custodia. N azarei. ut ait ysidor.
i. ii. officior⁹ pr̄ crine solui⁹. deinde

ob uitꝝ gmenmā cap̄ radebāt. ⁊ capillō
ī igne sacrificij ponebant. H eprali. ser
uauit. ⁊ ip̄licauit me. ⁊ ✝ lan
tudo. ⁊ disēt. ⁊ seiunct. H inisue. gīm
pulcitudinis. ⁊ pulc. ⁊ fera. ⁊ spe
natiuitas pulcitudinis. ⁊ speciosi. H oe.
reges ⁊ omotio. ⁊ reqeū. H aasa dec. ⁊
omotio eoꝝ. ⁊ fidel. H aum. fruct. ⁊ eō
mutatio. H athanael. ds me. ⁊ dom di.
H ichodenꝫ alio noīe nardan. q̄ unp̄
uerū gr̄ens.

Osanna. sal' in excelsis. ⁊ uuuifica
Beda. c. x. xc. cap̄ quarti. slorandū
q̄ osanna ubū ebicū. spositū ex co
rupto ⁊ īreg. Salua nāq; siue saluti
ca ap̄ eos dr. osy. anna ꝫ īrrectio. dep̄
cantis. ut. heu ap̄ latinos dolentis.
⁊ pape āmirantis. Jemiq; ī psalmo. c.
x. vii. ū. lxx. unp̄res tinstulerē. O dne sal
uū me fac. in hebreo sēptū ꝫ āna adonay
osy. anna. q̄ unp̄s nr̄ rex. dilucidans.
tā tinstulit. obsco dne salua obsce. Jde
nāq; sigat o dne. p̄ tertionē obsecrms. q̄
obsec dne. p ipsū ubū obsecrationis. O sanna
naq; salu ca obsec sigat. siupra uo
calu. g̃ ubū ancedens tminat. q̄ pfecte
dr osy. Qd metri ī scandulis usib
sinalipha uocāt. q̄s sēptā litrā scādmes
tnsiliat. Jn hj aūt ubo. osanna. y. litrā nō
scbit. ꝫ sensu logrū saluo fundt tnmit.
Holocaustū. totū īcensū. nā olo. totū. cau
stum ū dr īcensum.

Propha. uidens. p innaculū. fasti
giū. ⁊ sūmtas. Petr' agnoscens
⁊ dissoluens. ⁊ discalciās. Beda ī luc.
Jdē latine petr' q̄ syriace cephas. ⁊ iuxq;
lingua nom̄ a pet̄ druarū ꝫ uiolent g̃
dr petr' dissoluens. ⁊ discalcians. ⁊ ag
noscēs. secm ebam ethymologiā. cū hebi
p. ñ hānt. fr' abusiue p petr' dicentes.
Paralipsis scio. ⁊ dissolutio. Paralutici
octi. ⁊ dissoluti. Publican. q̄ publica
uectigalia exigū. ⁊ qui publica luc sc̄i
sectant. Phisippus. os manuū. ⁊ lāpadaꝝ
Parabola. pubiū ⁊ simulitudo. Proselit'
aduenticī. scudo. falsꝰ ⁊ fallax. Pasca
ebice dr phase. i. tnsit. ⁊ tnscensū. ⁊ tnsgs
sū. ñ a passione ut quida uolūt. s; a tnsi
tu. Parapsis uas q̄drati. hīs pare
des. i. pa . Pomi' declinans ⁊ īcli
nans osiluū. Pilar' mundēs. ⁊ os mallea
tors. Parascene. ip̄arato. ⁊ cena pura.
Pugillaris dr a pugillo. ri sigat illud
q̄ tb; digitis teneī. ad scbendū. siue sit
gn̄ ⁊ aliud q̄lib; Pinna altitudo. Parh
mos. fretū. Probatos. ouis. hinc pbatica
piscina. ū lauabant exta omiū ad sacrificiū.
Pisema dr p̄ sitū. eo q̄ carer piscib. siē luc.
eo q̄ minime lucear. ⁊ bellū. eo q̄ ñ sit bo
nū. Pistis. fides. hinc pisticū fidele. Para
clit' aduocat' ⁊ solator.

Raab latitudo. ⁊ lata. ⁊ īper. ⁊ fames.
Ruth uidtis. ⁊ festinans. Roboam ⁊ dimiens.
latitudo ppli. Rama. excelsa. ⁊ exaltata.
cuitas fuit saul. Rachel. ouis. ⁊ uisio ser
leris. ⁊ uisū p̄ncipū. ⁊ uidens p̄ncipū. ⁊
uidens dm. Racha secm rec. dr cenos. i. ta
nis aut uacū. quē uulgata intuita absq;
cebro dre p̄sumt. ⁊ pe ꝫ hj ubi ebreoꝝ. Aug.
Racha nec gcū nec latinū. Qd ā cū putauc
rt pannosū dici racha. quo gce panni rachos
dr. A quib; cū cū quereret q̄ dicat gce pan
nos. nō respondent racha, ꝫ pbabilē ꝫ q̄
q̄ audiui a quoda hebreo cū id ī errogasse.
Dic tu m̄. uoce ee nich sigrantē. n ai idig
nantis motū. Tales partes sīmma
nei uocāt intrectiones. ⁊ talē lingua
ī facile tnsferunt. Que cā coeg tā gcū
q̄ latinū intpē ipsa
abom magist. usus. rubel ⁊ uiger.

Salooa. ub
untus. ⁊ sensibil. Salem pacifice.
⁊ pacat' erit. Salim uulpes s; melius le
gat' sualī a tumissa. Salem ⁊ salī pax

t reddens. t misit. S adoch. iust⁹ t iu
stificat⁹. S alathiel. pereus din. t pericio
di. t pericio mea ds. S aduceī. iustifi
cari. t iustificantes se. S athanas adu
sart⁹. t insgllio. t puaricato. S ymō
ponē istitiā. t audi metoē. t obediēs
S inagoga. ogatio. S yria. sublimis.
t umecta. S calō. t scandalū. offendi
culū. ruina. rixa. ipactio pdis. S ca
rioth⁹. malicia montis. t ut aut beda
T luca. memoria mortis. h ut aut ieē. m
.lxxx. cap̄ mathei. supsit uocabulū. t a
uico in quo ort⁹ ē. t a tribulatione ysachar
ur qda nanciscio ī depnatione suu nat⁹
sit. ysachar enī ipr mices. ut sigeretur
pciū pditionis. S amaria. custodita. t
custodia eo⁹. t retinens dns. t sumens
ds. S amaritan⁹. custos. S odoma pre
paratio. t pec⁹ sileas. t exercitas. S idon
uenatio mercis. t istitiē. t uenatio
mutil. S albim reges. t intimisio. a
tū mēsura modij. i dimidij. ut aut beda
T luca. i ieē. i math⁹. S tat⁹. semiuncia
i. media eras unciē. S yon. gīn dq̄ n ē. ut
gm̄ inutile. t alloqū inutile. t calor t
ptatio lacescens. t semini ei⁹. t man
datū. t iuniū. t turris. t specula. t sco
pul⁹. S indon. tela linea. S trophemissa.
ex syris et phenicib; i. ex sublimib⁹ et
mūb; S alome. pacifica. S icera qlib;
pot⁹ inebrians. S ymeo. audiui. istitia
t exaudio. t nom habitaculi. S erepta.
ieebū. t tribulatio panis. t angustia pa
nis. t incensa. h nomī spositū; ex hebo et
syro. S usanna. lilij. t grā ei⁹. S iloa. miss⁹
uliq; spes legumiū. ui folliculis. aperta
poteris. S ichomoz. sic⁹ farina. hinc dicta
ifinitis moro sit simil. hanc latini cel
sam appellāt. S tadiū. vii. pars milia
rii. S icher. ebetas. S ichar. scelusio. t raos.
ceperunt aut dr psiche. S cenopheria.
tabernacla. sollepnitas.

T hamar. palma. t amaritudo.
t mutans. T roni. sedes. t solii ē. pe
regū. T ribuli genī herbe spinose. elo
nei. cura. dispensatio. q; uectigaliū. te
los. h gece. uectigal latine. ut aut beda
xxi. cap̄ mar. Scdm alios. theloniū ē
emoluminū nautay. t uectigal. T homā
abiss⁹ t geminus. vñ et gece didim⁹ appellat⁹
hadeē insignis. hunc noīat lucas iu
dā iacobi. q; fr⁹ iacobi fuiss⁹ dn̄s fuit
et alibi appellat⁹ lebeus. q; inomis fuit
ds ut aut ieē. interpr coculū. T yrus.
hebice soreth. interpr tribulatio t āgustia
t fortitudo. T helam⁹ auxiliū repositū. die
tū a thesis dis positura t positio.

T alentū. meduī. lxx. libr.
alentū maximū. c.xx. libr. T ribunal.
dictū a tribuendo. T habita

T hephil⁹ amans dn̄m. t amat⁹
a dō. T ibi⁹ et ribias. ursio ei⁹. t bonitas
ei⁹. T etra. uū. in thetrica. i. qrt⁹ pncepſ
t. qrtꝰ partis pncepſ. T raconitidis. ne
gotiatio istitiē.

v V rias. lux mea dī. V emulabriū.
a uemulando paleas dictū. i. pala.
t uanū. V ipa dicta ds ui pariat dum
ore inserto maseis uipe semī expuit.
illa p nimia libidine cap̄ ei pcidit. Inta
ambo pcūt. maseis dū coit. femina dū
parit. fcta h sua istitiē ea. int⁹ edendo.

x P pe grece.

M essias hebice. unctus latine.

z Z orobabel pncepſ.
t ipse magist⁹ babilonis. t ortus
de babilone. Z abulon. habitaclm eo⁹
t habitaclm fortitudinis. t pulcritudinis
t iturandū ei⁹. t fluxe noctis. J ona en
gulū. Z izaniū. loliū. Z acharias memo
dñi. t aures ei⁹. t auscultante dño. Z a

chē iust⁹ t iustificat⁹ Z eius. amor studiū. t emulatio. i. imitatio. t inuidia.
in zelotes. i. imitatio. orient⁹ t ort⁹ Z ebedeus. memoria dñi. t memor dñi. t sacrificiū. t donat⁹. t fluens iste.

Sic ex creaturis creator cognoscitur. & p earum infinitā uarietatē incōprehensibilē ee non dubitat⁹ tra sacre scripture in id ipsum directa uia sint. & ō multiplicē duxe. q ducē ad unitatē. Sunt ex hebo in greco. instationes. vii. plimū distantes ab unice. inse differentes. atq; insup ex hebo in latinū. una rē. de libo ad libū. Cū g tam plexa scripture uarietas in libis diuinis manifesta sit. non nusq; numerū exuberā & diuisa exemplaria. aliā & aliā posuim⁹ litterā. dū euāgelistay secutā tractarem⁹. Connectat utraq; textē expositioni imposit⁹ maxē litterā secm usum modernoy. In textu ū sine expositione plēs q; rarē positiones habentē ex ueteri bibliotheca. t de expositoib⁹ supne. hinc aūt idēco notare curauim⁹. ne forte qui textū & expositē legerit alterū p alterū corrigere uelint.

Reorig. in matthm cap. cc. l. i. Si anni recte cōputant⁹ ab inicio mundi usq; ad passionē dñi uenim⁹ qm ipso āno quo pass⁹ ē dñs. sex annos lunares. viii. id⁹ marcij. fuit neomenia. i. ipsa ū nouę lunę. & secm hebos ipse āni pncipiū. Vndecimo kl apl in ipso ūnali eq nocctio. fū. vi. fuit pascha iudoy luna. xiiii. & sem. C iudeni g manifestat⁹ q eo die ille uer⁹ agn⁹ qui uenat peccā mundi tollē. apent⁹ in cruce. p hiat⁹ quis salue. q die ille uere agn⁹. ad libationē filioy isrl⁹ iussp fuerat imolari. Sua utraq; mor te diuidit inē luce & tenebs. ut illud ipleē q sēptū. C ecce posui in fundamentū. &c. Hoc quippe ad ordinationē reparationis diei ū refert⁹ ad salutē fideliū. S; forte grue aliq̄s qr̄ poccupauit comede agnū. Cui dicendū. hi q ñ fuit sublege. uolunt comede agnū. ut filer corpis & sanguinis sui mysteria discplis. Vidit ut iohis opinioni sententiaq; cū dic. Judei aūt ñ intrauerūt in pretoriū ut ñ staminarent⁹ s; manducarē pascha.

Scripture testant⁹ ee angelos. uirtutes. potestates. pncipat⁹. dnationes. thronos. cherubin. atq; seraphin. & uiii. ordines angeloy. sunt. Vñ ipse angelo qui pm̄ p ppham dic. Tu signaculū similitudinis. plen⁹ sapia. & perfect⁹ decore. in deliciis paradisi fuisti. stolam ornatū q ñ ad similitudinē dei tes. s; sigelin similitudinis dic. ut q in eo subtilior ē ñ. in illo imago di similis insinuet⁹ expssa. Quo in loco max subdit. Omis lapis pciosus. opimentū mundū. Sardius. Topazius. iaspis. crisolitus. onyx. berillus. saphirus. carbunculus. smaragd⁹. Quoē dicē nona lapidū. q nouē sunt ordines angeloy. Quib; ordinib; pm̄ angelis inhornat⁹ & opt⁹ exstitit. q ceteris clarior fuit. ulteria eoy expriora ys.

Greca lingua angli. nuncij. archangli. summi nunij. uocant⁹. Q uocabula sunt officij ñ nat̄e. sīa. semp ipsi sunt⁹; tē tm angli recte uocant⁹. cū p eos aliq̄ nuntiant⁹. ut ipsal. Q facit angelos suos spūs. &c. i. qui eos quos semp hr ipse ceu multa fac angelos. Minima nūtiantes s angli. suma nūtiantes archangli. hinc ē q ad maria. ñ q̄lib; angelis. s; gabel archangl⁹ mitt⁹. Summi enī angeloy. summū oīū nuntiaut. sīa. & apud nos á mistis thunt.

Michael nāq; a's ut ds. Gabriel fortitudo di. Raphael medicina di dic. & quens mire uirtutis aliq̄ agit. michael mutu phibet⁹. ut exactu ē noīe

dēr̄ mrelli. q̄ nullꝰ pōt facē q̄ dꝰ pōt. Vnde
ille hostis antiq̄. cū michaele archigl̄ō ꝑlia
turꝰ cē phibēt ut iobs dic̄. factū ⁊ ꝑ. c. m. ar.
ut qui se ad di similitudinē supbię extulit
ꝑ mich discat q̄ ꝑ supbiā nullꝰ ad simili
tudinē dī exsurg̃. Ad mariā gabel mitt̄.
illū enī nūciaut. q̄ ad debellandas aeri
as potestates humilꝰ apparuit. vñ ī ꝑsal.
Q̄s ē iste rex gl̄ię. dñs fortis ⁊ potens. dñs
potēs ī ꝑlio. Raphael curauit oculos to
bię. officioꝝ uocabla exeq̄m. Virtutes no
cant illi spl. ꝑ q̄s miracla fieḡ fiunt.
Potestates. hi quib; subiciūt demones.
ne tm nos tempt̄ q̄m uolūt. ꝑ principat.
q̄ bonis spib; ꝑs. ⁊ eḷagenda dispoūt. dña
tiones. qui ēminent. Throni q̄ tanta diui
nitatis gr̄a replent. ut ī eis dūs sedeat.
ꝑ eos sua iudicia decernat. Throni ⁊ gręc.
lat̄ sedes dñs. hic ī psalmo. Sedes sup
thronū qui iudicas q̄ iudicas ęq̄tat̄. Che
rubin. i. plenitudo scię. q̄ noīe uocant
illi q̄ tanto ꝑfectiori scia pleni s. q̄to
clarius diuinit̄ ꝛemplant. Seraphin
q̄si ꝛ singlari ꝓpinq̄tate sui ꝛditoris ice
pa[illegible]rent amore. Seraphin nāq; arden
tes. t iccndentes uocant. unt q̄s ⁊ dīn nul
li spes. s. S; q̄, pd; nos h̄ ꝑstingę. ut h̄ ad nīos
ꝑfect̄ studam̄ ꝛgrue deruare. Q̄a enim
supna ciuitas ex anglis ⁊ hoīb ꝛstat. ad
q̄ ędificāt̄ tm hūan gūis ascendę. gr̄os illic
ꝛig̃ anglos remansisse. ut illō. statuit
fines gentiū ꝛ nūm anglōꝝ dī. Debem̄
alię ex supnoꝝ ciuiū distinctionib ad
usū nr̄e ꝛsationis t̄hie. nosq; ad ic̄ēta
animi. bonis studijs ī flāmare. Q̄ enī
tanta illuc ascensura ędit̄ multitudo
hoīū. gr̄a multitudo remansit anglōꝝ
sup; ut hoīes ex eis aliq̄ imitent. ꝑ istā
q̄q; nūcios hoīū. singlōꝝ agminū or
dinib; ꝛgruūt. S; ut qui parua q̄ capiūt
pe sūbi ānūat. q̄ ē ꝛ nūm ag̃lōꝝ
S; ut qui sec̄ōꝝ celestiū sūma capę ualeāt.
ꝛ nuntiare. Q̄ ist. n̄ ī nūo archigl̄ōꝝ ꝑ nun
tant. S; ut q̄ nūa opant. Q̄ b ist. n̄ ūnitꝰ
ꝛgruūt. S; ut qui malignos sps de obses
sis corpib fugāt. Q̄ ist. n̄ ad potestates
respiciūt. S; ut q̄ acceptis ūtutib electoꝝ
ē mīra t̄scendt. ⁊ eis ꝑcipant. Q̄ ist.
n̄ ad ꝑcipat. S; unt qui sic oīb desidꝰ
dīant̄. ut dꝰ int̄ hoīes uocent̄ bene ad
moysen dīs. Ecce ostiu te dīn phara
onis. Q̄ ist. n̄ ad dīationes ē ꝛt. S; unt
q̄ dū se sollicite discutiūt. ꝛ ꝛ in mūe
ūtutis accepiūt. ut iudicare alios p̄sūt.
quoꝝ mūib; dū ꝑsto ⁊ diuina ꝛēplatio
ihs uelud in throno suo ꝑsidens alioꝝ
fcā examinat. ⁊ mirabiliꝰ dispensat.
Q̄ ist n̄ tm, S; t̄ qui plenitudinē dilec
tionis dī ⁊ ꝓximi h̄nt. ⁊ paulo dicēte
didicim̄. q̄ plenitudo leḡ ⁊ caritas. Ge
rito q̄ sortē suā in nūo cherubin ꝓpūt
ōs. qui dī ⁊ ꝓximi caritate ꝛtis ap̄li ple
ni s. Sunt qui supnę ꝛēplationis facib
accensi in solo ꝛditoris sui desidio anhe
lant ī rena abituit. solo amore ēminant
pascunt. amando ardent. ⁊ logo alto ac
cendt. Q̄ d istos n̄ seraphī dicā.

Ter dionisi areopagita uenabilis
pat dic̄. q̄ ex minorib angloꝝ ag
minib; mittunt angli ⁊ archigli ad hūna
na solatia ūisibiliꝰ ⁊ ūnūsibiliꝰ sla supi
ora agmina nīq̄ ab intimis recedt. nec
usū exterioris ministij unq̄ ḷsūt. Cui ut
adūsari ut̄ eysaye. Volauit ad me unꝰ
de seraphī. ⁊ ī manu ei calculꝰ quē fuci
pe tulerat de altari. ⁊ tetigit os meū.
S; hic ut̄ ītelligi q̄ hij spl qui mit
tunt. eoꝝ uocabulū ꝓcipiūt quoꝝ offi
cij gerūt. Quia ut pecca locutionis
ītendat. q̄ altari anglꝰ carbonē portat.
seraphim uocat̄ q̄ incendiū dr. hmc
sensiu illud ędit̄ n̄ ꝛuenient optima
ri q̄ daniel dic̄. Q̄ milia miliū ministrāt
ei. assistūt nāq; qui sic ꝛēploe ꝑfruūt.

ur ad explenda opa minime mittant. S;
q in qbda sept̄ur locis qbda p seraphin
qbda p cherubin agi dicim. nos affirma
re uolum. utr̄u p se hj faciāt an p subie
cta agmina. q sic dr in eo q á maiorib
uenit̄ maiora uocabla sortiunt. quq
hj apt̄ testimonij n̄ appbant. hj m̄ ēt̄issime
scim. q alij spūs mittunt. zacharia arch̄
tante qui ait. Ecce anglus q logbat ad me
egdiebat. & alt̄ anglus egdiebat i occ̄su
ei. & dic ad eū. Curre & loquē ad puer̄
istū dicens. Absq; muro habitabit̄ ierl̄m
Minora mittunt̄ maiora mittit̄. De ag
minib q mittunt̄ hj ēt̄ tenent. q eū
ad nos uenit̄. sic ext̄i implet̄ ministr̄iū.
ut n̄ unq desint t̄r̄i p temploē. & mit
tunt̄ g & assistūt. q & si ēcūsept̄ agliē
spūs. si mūd. tū spūs. i. ds ēsept̄ n̄ ē. Angli
traq; missi an eū st. q quolib; ueniat
unt̄ ipsū ēt̄. Sciendū q ordines bea
tor̄ spūū plerūq; sortiunt̄ uocabula
ordinū s̄ uetor̄. Throni sedes di spā
lit̄ dicunt̄. & in dic psalmista. Q̄ sedes sup
cherubin appar̄. Sic q̄ppe in illa ciuitate
specialia quedā singlor̄ s̄. ut m̄ sit ota
omnia. & q̄ inde q̄sq; ex parte hr̄. hj in
alio ordine totū possideat. S; id̄eo uno
uocabło omnia n̄ significat̄. ut ille
ordo uocari p̄uato unic̄q; rei nōie de
beat. qui hanc i mūdo plenā accepit.
Seraphin q; incendiū dicunt̄. & m̄ ota
agmina sui dr̄oris amore ardēt. Sic
uidendū ē in ēcūs. Nam sicq ille sic
alij hūt. ut hr̄i ab alijs neq̄q possit.
cuncta m̄ p caritatē singlor̄ sunt.

Fuit ho missus á dō. cui nom̄ iohs erat.
Singla notanda. q ho. q miss. q á deo. Ioo
hs euāglista. de io. bapt̄. ho. ne anglus putaret̄
ur hēret̄ quidā uoluer̄. & origenes mittit
q audierat̄ i marco. sic scr̄m. in ysaia ppha
Ecce mitto anglm meū. añ faciē tuā. Via spūs
sci ad patrē de filio p malachiā. Anglm. s. iobm
añ faciē tuā. i. filiū tuū. ó pat̄. Filū faciet pat̄
dr̄. & q sic p faciē q̄s ognoscet̄. ita & pat̄ p filiū.
Angls q̄ppe sunt. n̄q̄ nature societate. s; officij
dignitate. sic & sacdotes de q̄b dr̄ p malachiā.
Labia sacdotis custōd. sap̄. q an. d. exer. ē. & in
paulo. ip̄ angl̄os. i. sacdotes. Angls ue sunt. qm
de. x̄ nunciant. Añ me fcs; qui p̄ me uenit.
Si ḡrat̄ q̄re marc dicat scr̄m ēe in ysaya q;
i malachia. & q potuit. p mal. ysaye nomen
diuinit̄ occ̄re. nec uoluit marc eū dare. q os
ip̄m uno spu & q̄si uno ore locum s. sic marhs
dic in ieremia. q; in zacharia. & accepit̄ xxx.
argenteos. i psalmi titulo. dne refugiū. Oratio
moysi hōis dī. non q moyses psalmū fecit. h q
uno spu loqbant̄. & singla s̄ oīū. & ota singlor̄
Ecce q̄re dic ho. Quare miss. q̄re á dō. inquit;
Miss. q sic dic paul. q̄m p̄dicabe i mitrant̄.
Sed dō. n̄ ab hōie. neq; á dō. ō potuit dr̄ alij. q dō.
Johes traq; apls fuit. & bapt̄. & pl q̄ ip̄m. & sci
endū. tūū. quia ēe aplor̄. unū q nec ab hōie. neq;
p hōie. h; p ihm x̄m. & dm patrē. Aliud q á dō q;
h; p hōie. Ideū q ab hōie. h; n̄ a dō. Ctrū q neq;
á dō. neq; ab hōie. neq; p hōie. h; á semet ipso.
De ymo grie ysaias q; leḡt ip̄m. & apli. & paul.
qui n̄ ab hōib nec p hōie. h; á dō patre. & x̄e miss;
Ve sedo the filr nane. q á dō q apls ostrit; p
Tertiū g; eū hōiū studio & fauore aliqs ordinat̄
ur plim. n̄ dī iudicio. h; redempto fauore uulg.
Tsacdotiū subrogau. Ctrū pleudo ppha. q sr
oparq iniqtans. tribulationes se in aplos xpi.
Fuit traq; ut dictū; & apls & bapt̄. & pl q̄ ip̄m
& heremita. & archēlus. & martr̄ ip̄otens.
A pls q á dō miss. bapt̄. q x̄m baptizauit. baptr̄
q baptismū penitentie dedit. baptism̄ in remi
sionē peccor̄ p̄dicauit. n̄ dedit. Pl q ip̄m q.

que alij uenturu p̄ dixerit. ipse in deser monstrauit. heremita qr a xp̄o anno in deserto manse. habitator solitudinis. molliciem uestiu nitoy. delicias ciboy. ñ quesiuit. Archi relaū cui unum deseret prius qr ante bibit calicem passionis. q. xp̄e. Martyr sicut ele x̄ restat beat gg. dicens ñ ē dubitan dum quin beat iohēs p redemptoris nr̄i resti monio carcerem & uincla sustinuit. p. x̄ & animam posuit. cui ñ ē dictum á psecutore ut x̄m negaret. s. ut uerbū taceret. & tam p. x̄ occubuit. quia cum x̄o ait. ego sum uer tas. uita. p. x̄ qr p uerbum. i. p. x̄ sanguinē fudit. Videt tam ce utrum huc. qd̄ sup. psalmum ibi. singlāriter sum ego donec tn. sciam. sc̄ptum ē. Hemo ante xp̄m occisus ē. ipē. xp̄m. Hoc etiā iohēs occisus ē. p. x̄ testimo nio. si p herodis adulterio. tam p ultricē martyr ē. Sic & alij antiqui. & si ñ pro nomine x̄i. cū martyres fr. quia p uerbi tate passi. q martyrem enim pena ñ facit. s. causa. Xp̄s g solus ē passus. qui nullius cū eo. nec ante cum p nomine ei. Et sicut in genesi usque p̄cessit mane. aurora solē. & primus adam monogam secm adam agoni. xp̄e grām. trenus celestem animalis hic spūalem. ita ñ lux lucem. Vñ euāgla. non erat ille lux. frat lux uera q illumiat omnē hom. lucerna lucē. Vñ psalmista. Parauit lucernam x̄o meo. miles regē p̄ iudicem. p̄cursor re demptorem. baptista saluatorē. cuius dona tum ē donantē. Qd̄ sic uer instrumentum. p̄cessit nouum testamentū ita paratip̄ sponsū. seruus dñm. uox uerbum. iohēs xp̄m p̄cessit. soluor p̄dicando baptizando. moriendo. descendendo. Postremum plus descendendo. Iohēs itaq; uox ibi dicit. Vñ ysaias. & mare secm ysaiam de ipō. & ipse de se. sic dicit ysaias ipse. Ego uox clamantis in deserto. x̄p̄e tu uerbū uocis es. Unde ieronim de mar. s. ada & eua. qr in uentre. u. se uerbum uocis. dum consonantib; pdicarent. Uox de uerbo. Ipse ē qui p̄ me uenturus ē qa me fr. ē. Verbum de uoce. Inter natos mulierum. ñ surrexit m. i. baptist. greg. Ex usu nr̄e locutionis scim. qr uox p cedit uerbum. tamq nuntia uerbi. Qui autem cibo peccauit. qui locustas solūmodo & mel siluestre comedebat. Qui in qlitate seu regiminis deliquit. qui camelor. pilis corp̄ oput. Qui comissatione sua offende re potuit. qui de heremo ñ recessit. Qui illū loq̄citatis reat polluit qui longe ab hominib; diffugiet fuit. Qui illi silentij cul pa attigit. qui ad se uenientes tā uehē ter merepauit. De q gg. in moralib. fr uit tra dicat. Ante renat q. nascet. cum tam dicat aug. Nemo renat anteq. nat. Excellentia autē dignitatis & p̄rogā tiua sc̄itatis. iohēs p̄cursoris ostenditur. in multis. Tum qr p eundem anglm no mē ei impositū ē p quē & x̄. tū qr ñ ab ute riore. s. ab eodem quo & x̄ p̄nuncupata ē natiuitas. s. gabriele. Cuius etiam in fi sc̄itatis p uilegium declarat. qd̄ nemo nio uerbatis nulli ei p̄ferē. qd̄ p̄ q̄phi appellat. qd̄ a spū sco & pare dē. anglis uocat. qd̄ natiuitatis sollēpnitas celebra tur. qd̄ nulli sc̄oy. s. y hoc singlāre ha buit. qd̄ cū oīs in natiuitate ploret. sol ipse exultauit gaudio in utero. De quo cum ipsa uerbi p̄misisset. nullum eo esse maiorem. nullum sciore. sub ti tul. Qui minor ē in regno celoy. maior ē in illo. Houslini anglis in celo. meli or quo uis homine. Utrum quis hoie posito tam in celo. an exstante in sclo. Die enim auctoritas. qr natura humane mis sol dis maior ē. Et qr femina angelis de celo depositur. Et qr angelis similes erimus. Iohēs ñ merito. s. officio imper aplis. Et si enim x̄p̄e iohem in multis cōmendauit. tn de ipō dicit. Qui minor est in regno celoy. maior ē in illo. i. omnis sēs. Qui tam est cum deo. maior ē q liber

qui ē in mundo. Vel qui m. ē. s. i. ego q̄
in reg. ce. i. p̄ ecclīa missus sum. Juxta. m.
opi. sūmaior eo. Vel ego qui in p̄senti ec
lesia minor sū tēpore. maior eo sū digni
tate. Licet matre hērōdiade. de egypto ca
men patre pgenit̄ exiit. & nominans no
n̄ maledict̄. Puto n̄ exisset. nec irrigasset.
nec nominans maledictus. Exiit enim
auctoritate. exiit a timore. dī. a fide. a
caritate. & hec enim quis exit de castis
ecclīs. etiā si p̄ uoce epi minime abicia
t̄. sic econtrario aliq̄s non recto iudicio
foras mittit̄. s. si ante n̄ exist. i. n̄ egit
ut mereret exire. nichil lucrū. Interdum
enim qui foras mittit̄. intus ē. & qui foris
ē. intus iudex retineri. Serta ter denis.
Tres ordines sunt in ecclīa fideliū. Con
iugati. continentes. virgines. hoc. trīs
impares remunerationes. ibus mūs in h̄
uersu significant̄. & trenarium enim be
ne. operantes in fide trinitatis significantur
& sexagenarium qui ē trenarī duplica
tus. duplex germinis labor ostenditur
qui ardore & bicipitis licet pius exp̄i tan
dem tamē n̄ sol' irrigio. s. fidei ardore do
muer̄. & centenarium n̄ hi qui in trinita
tis fide bene operati immolatā seruauer̄
corporis & animę virginitatē satagūt.
Ita sic legit̄. Serta aucta t̄ denis crem
etis. i. corone bonoꝝ. opum in fide trinita
tis auctoꝝ. coronant alios. i. quosdam
Vt denario numero p̄fecto opum. m̄
deno trinitatis significat̄. Quos tā uero
coronant illa tena duplicata. i. sexa
genarī eo coronam significat. Senario
labor minuit̄. Bs enim sex diebꝫ labora
uit. Vel denario qui p̄cepta significat.
bona opa significant̄. Te sac̄ iohes or
nant. illa ta dena cumulata. i. multi
plicata. quom̄ multiplicata? Subdit.
fructu. centeno. i. p̄fectione. duplicata
sibi denario decies accepto. & pelles ia
cinctinas in tabulis. & tabulatū intem
plo. vii. columpnis. & tabulas. & tabulas vi.
ornamentes. & tabulas cubitis. ūginta
& fructum. xxx. sexaginta. & c. ornamentū
& c. qui de lena in byssum uirgines.
Quer̄t quare n̄ celebret̄ passio iohis bp̄
sic p̄t. & Jacobi. & q̄. quia in morte sua
n̄ fuit natus ad uitam. s. ad infernum
descendit. qđ n̄ petrus. nec aliquis mar
tyrum. Auḡ in libro sup iohem. Frat
autē p̄rimum pascha. dies festus iudeoꝝ
Siquis diligent̄ inspiceret dicta scōꝝ. ēu
gelistarum. facile concipere potit. q. mīt
decollationem iohis. & passionem dñi
n̄ nisi unius anni spatium fuit. Cum. h.
mathus dicē q. dñs audita nece iohis
secessit in desertum. & pauit turbas &
iohes ait. q. imminente pascha dñs typi
bas refect̄. apte ostendit̄. q. imminente
paschali festiuitate decollat̄ iohes. &
euoluto anni ciculo in eadem festiui
tate passus est dñs. Quare g̣ ecclīa die
passionis eius. qrto kalendarū septem
brium celebrare soleat. Non celebrat
tē diē passionis eī. s. diem quo inuentū
est capt̄ eī. & in ecclīa recondit̄. Sed
opponit̄ qđ inuentio capitis ei in festo be
ati mathei recolit̄. Fr p̄ sz uerum q. don
hoc ēē. q. tunc inuentū fuit a duobus
monachis. s. cum decollatio celebrat̄
secunda cap̄ colit̄ inuentio. que facta
fuit in ecclīa a quodam religioso reue
latione iohis ipsius bap̄. Vnde sciendū
duas capitis inuentiones eius fuisse
cuius memoria agit̄ in festo beati ma
thei. altera in eius decollatione.
epistime recapitulant p̄missa
euāgliste. ut matheus qui ante sermo
nē in monte habitum uocat̄ ē. p̄ sermo
nem reuocat ad narrationem. Fr quia
maria p̄fudentie cap̄ dñi. in passione re
colendo intulerit. sic de similibus.

epissime quoq

ꝓoccupant. euangliste longe ꝑ dicendo. ut lucas ante baptismum dñi iohis carcere cōmemorat. Hec longe ꝑ baptismum ꝓoccupando ponit. Oeclice extra se ipsum. q̄nta audiuim facta in caphar naum. fac & hic in patria tua. Sic de simbly. Nichil meruisq ubis debem inspicere. nisi uoluntate eu habent ꝙ ba seruire: nec mirari quēq. si alys ubis dixerit qđ ille uoluerit cui ubā nō dic. Vnde iohis humiliate & dñi celsitudinem matheus sic excipit. Cui ñ sum dignus. calceamenta portare. Alij ū sic. Non sum dignus soluere corrigiā calciamenti eius. Item matheus. hic ē filius mꝰ dilectus. ꝙ quo mi complacui. Marc. Tu es filius mꝰ dilectus. in quo mi bn cō placui. Lucas. Tu es filius mꝰ dilectus. in te complacuit mi. Sententia eade ē. sic ꝙ similia.

uenit extra opinionē fidei rerū

appellationes. ut ibi. Ego & pater tuus dolentes querebamus te. Pat. i. qui putat ee pat. & ibi. ꝙ ibi. Dam in disco cap iohis baptiste. Extimat. ext. i. reputat. extimari. Sic & similia.

epe nunc designat

In euangelio causa nomine sui effectus ut a subiectis exemplis appareat. Exi spe surde. & mute: i. faciens surdum & mutum. Ego sum resurrectio & uita. i. faciens resurgere. De die illa & hora nemo scit. neq angli. neq filius. filius nescit. i. nō facit suos scire. Antequ gallus cantet ter me negabis. i. habeb causam timorem. sibi compellente ad ter negandū me. Similit dicit tam mechat ē mulierem. qui eam uiderit ad concupiscendū. Erat hora tercia. & crucifixerunt eum. i. ut crucifigeret firmit statuerit. Regnū celoꝝ. dicitur multum doctrina euangli ca. & quedam alia ꝑ que ad regnum ꝑ uenitur. Sic cetera.

ontrit quoq nomi cause ꝙ effectu ut

ibi. Qđ factum ē in ipso erat uita. i. ꝓordinatum a uita. q̄ mens uiuarū & pmeua rerum ratio exmitas ē. Ext. Exiet dns de maria demonia. i. uicia q̄ ummittunt a demonib. Ext. Vos. xii. elegi. & unus ex uob diabolus est. i. efficacia diaboli mundi eius ē. Ext. Sanguis ei sup nos. & sup filios nros. i. ultimi cuius causa erat sanguis ei effusio. incumbat sup nos. & filios nros

e duisis in eadem

successione positis. ut de eisdem. sepe loquit scptura. ut ibi. Usq; ad sanguinē zacharie quem occidistis inter templum & altare. Non enim illi occidebāt ꝙ patres. Ext. ego uenio in nomine patris mei. & non accepistis me. Si alius uenerit in nomine suo illum accipietis. uidelicet antix. Ext. Ego uobcum sum usq; ad cōsummationem seli. Sic cetera.

terumq; significata res ex similitudi

ne rei significantis nomi suscepit. & ibi. Ego sum uitis uera. deinde. Ego sū uitis uos palmites. Sic etiā sic qđ ē dict agnus. petra siue lapis. leo. uitul. aqla. & his similia. Intelligit quoq; res significans appellatione significate rei. ut ibi. Vidit apts celos. i. ea que aptionem celoꝝ. significabāt baptizatis. Vidit spm. i. significationē spc descendentē tamq; columbam. h ē sic re que ue columba erat. In quo modū dicit. Glā ei qui unigenti. i. ue unigeniti a pat. Ext. Quida de hic stantib; nō gustabūt mortem donec uideant filiū hominis uenientē in regno suo. i. significantē ut de lucet ꝙ tuā figuratione suū futurū ad uentū. in regno glie. Ext. cum uidas accepta buccella. gens. dixē ihc. Hunc clarificat ē filius hominis. i. ue significa

rura ē darificatio filij hominis futura
in repbor. separatione á scis. hīc ē illd
aug. ad bonfactum epm. Si sacmta qñ
dam similitudinē eay rerum qrū rerū
sacmenta fr ñ haberēt. oīno sacmta
ñ essent. Ex hac similtudine plerūq;
iā ipsay rerū nomina accipiunt. scdm
quē modum sacmtum fidi fides dicit.
sic de similib;.

pte totū intelligat sic ibi. verbū
caro factum ē. quid h caro intelli
genda ē ñ homo. Et uidebit omnis
caro salutare dī. Qd potest intelligi
ñ oīs homo. Similit ibi erit filj hoīs
in corde trē ib; dieb; z ib; noctib;. Jt
uespe sabbi. i. nocte q̄ seq̄t diem sabbi
sūi q̄ qs eminent sac̄ sept̄a cōndat
t pse. t p multiplicatione p unūsita
te ponunt. Vt septenarius ibi. Dūs
eiecit de maria vii. demonia. i. unū
sa uicia. Sic & cet̄a.

Jlon nūq̄ repit in evngl̄io plāle p sin
gulaj. qd oathē & marē dicunt. La
trones qui crucifixi erant cum dño
iuciabant ei. lucas sic exponit. Vñ
qui pendebat latronib; blasphema
bat eū. qd lucas aut. milites accedē
& acetum offerē. Oathē z marcus
dicit unum currere & aceto ipinḡre
y his q̄ de x̄ legunt sc̄ptura q̄dam refer
ad diuinitatē q̄da ad homūē assūp
tum. ut in confusas eoy. ꝑperatel os
tendat. Hj nūq̄ & simul utrūq; con
memorat. ut unitatē asserat. Ad di
uinitatem refert. ut ē. Antēq̄ abra
ham fieret ego sum. Ad humanita
tē pinet v ē. Tradet enim gentib;
ad crucifigendum. utrumq; cōme
morat v ē. Verbum caro factū ē.
Vnde sequit. Plenum grē z uer
tatis. Sum nūq̄ ad humanitatem
uident dicta. q̄ ad ditatē ī pnci
palē referenda ú ē. filius hominis
qui ē in celo. Rursum duumtaxat ñ
nūq̄ uident assepta que spitalit re
ferunt ad carnem ut ē. Si. h. ignō
uisset. nūq̄ dñm glē crucifixisset.
Jt q̄dam scdm aiam x̄ q̄dam scdm corp
intelligunt. ad aiam spectant. ut illa.
Cib mis ē ut faciam uoluntatē patris.
Spūs dñi sup me. pp q. uxit me. Spūal
y non corpal fuit unctio illa. De cor
pore accipienda sunt ū h. Erit filj ho
minis in corde tre. Si exaltat fuero a
tra. Tulerunt dñm meum. & nesciō ú
posuerit eum. Juxta illd pauli. Integer
spūs & aīa & corp sine querela in
aduentu dñi seruetur. In humanitate
x̄ aīa & spūs ad tendenda sunt. vñ il
ld. & factus ē in agonia. z illd. Spūs q̄
de promt ē caro aut infirma. Vox
aut. úe ē ibi. Transeat a me calix ist.
Vox ú spūs ē ibi. Si ñ p̄ calix transire
ñ bibam illum fiat uoluntas tua. Jt
iuncti sepe sigrantur xp̄s in una p̄
uenisse & te q̄d capiti. q̄d corpori q
uenīat prudens lector intelligat

estat nunc de disciplinis ꝑphie
disserere. origenes sup canticum
canticoy. Gnat inquit discipline. iii.
sunt mortal natural. inspectam loca
tionalem. alij q̄rtam dicerē. alij ñ
s; p totum corp tum suppchetarū esse
insertam. nec ab eis separarj posse.
h ú m uidr gen sumpserit a salomone.
& ipse salomon aspu scō. Salomon
g uolens has. iii. disciplinas distin
guere ib; eas libellis edidit. In p
uerbijs moralem. In ecclīaste natu
ralem. In h libello inspectiuam. &
in hj uidr m loyre memuisse p qm
ꝑperas uni cuiusq; sermonis distin
guit. & in q̄ papue eruditj sueuit
pueros. qi q. in eis eruditur necess

tario rationabilit̃ p̃ea que dict̃ serpsit
gubnat. & uarias discendi spes in di
uinis eloquijs gnoscit. tpos indelucet
& figuratas locutiones. H triplex ypotie
forma pfignata fuit. in tb; patriarchis.
in abraham moral' pobedientiam qm
habuit. In ysaac natural' fodiendo pu
teos. & rimando pfunda rerum. In ia
cob in spectua uidendo scalã a tris
in celum porrectam. & angl'os. uias.
uñ & isrl' nominat̃ ẽ. h origenes. Boet'
ũ in comito ad fabium sup porphi
rium. diffiñ fieri ypotiam. & dicit.
Prophia ẽ amor & studium sapie. ñ
inuius q̃ in artib; quib̃dam & in fabu
losa usatur. si uli q̃ nulli indigens u
uax mens & sola rerum pmeua rõ est
Est autem intelligentus aĩ illumina
tio. & ad seipsam reflexio. Philosophie
u. sunt spes. theorica & ptica. i. speculata.
& actiua. Theorice. i. contemplatiue uel
speculatiue. Tres sunt spes. i. de intellec
tib; alia intelligibilib;. alia de natã
lib;. Intellectibile ẽ q̃unum atq; idẽ
p se in pa semp dumittare gistens.
nulli uiq̃ sensib;. si; sola mẽte intellectuq
capit̃. que res ad speculationẽ dr atq;
ad aĩm in corporalitatẽ pgnet. Hanc
partem greci theologiam nominant.
Secã pars ẽ intelligibilis q̃ intelligibi
le intelligentia gnãtur. h pgnet ad
eius aĩas rationales q̃ tactu corpm ce
lestium & terrestrium ab intellectibili
bus ad intelligibilia degnauerunt.
& beatiores sunt quotiens se in intellec
tibilib; applicant. Tercia spes ẽ que
circa corpa gnationem usat̃ physio
logia dicta. merito intelligibil' me
dia collocat̃. q. hãt & corpa. aĩma
tionẽ. & intellectibilium gsidatione
Practice q̃. i. actiue. iii. spes sunt. pma
ẽ q̃ sin curam gens exercitis sese erigit:
& exornat. augetq; uirtutib;. nichil in nu
lla admittens. quo ñ gaudeat. nichil
faciens penitendum. Secã ẽ q̃ rei pub
lice curam suscipiens cunctor. salut
sue. prudentie solertia. & iustitie libra.
& fortitudines stabilitate. & tẽpantie
pacientia medet̃. Tercia ẽ q̃ familiaris
rei officium mediocr gponens dispositiõe
distribuit. Sr harum & alie sub diuisi
oẽ. quas nunc psequi sup sedendum ẽ.
hẽ usq; boetius. Hos ũ pmam spẽm pti
cen possum̃ appellare solitariam. secam
publicam. terciam familiarem. Ad solita
riam ptica respiciẽs. ihc solitariã uitã
duxẽ in deserto. xl. dieb;. q. exiit in mon
tem orare. & erat pnoctans in oratiõe.
q. etiã cum uellent eum rapere. & regẽ
facere fugit. & dimissa turba ascendit
in montẽ orare solus. Et certa in
quib̃ singlaris pfectio sentatis decla
rat̃. ad familiarem ũ ptican ptinet
ut illud. filiq̃d fecisti nob̃ sic. Ecce pat
tuus & ego dolentes q̃rebam̃ te. &
descendit cum eis nazaret. & erat sub
dit̃ illis. & q. dimissis turbis discipulis
disserit parabolas. atq; eos mitto incer
par. mitto laudat̃. & de cruce matrem
discipulo gmendat. Sic & his similia. sub
lica ũ ptica notat̃ in parabol' ut ibi. ho
erat pat̃ familias qui plantauit uineã.
& sepe circumdedit eã. Sic & ibi. qui
intrat̃ p hostium in ouile ouium. sed
ascendit aliunde fur ẽ & lat̃. Similit̃
in aliis. In parabol'em bpetua ẽ in
telligentia. In eis namq; intelligi opo
tet principalit̃ illa q̃ p similitudinem
accipiunt̃ qd fieri negat nisi & ea in
telligamus. q̃ ex mũdoz gsuetu ulti
significant̃. & h eidem ad gen commu
nem ptican ppe. arti nent uel uti dis
erecto seminandi ne semẽ cadat secus
uiam. & uoluerel celi gmedant illud.

ne cadat in petra. & estu sol arescat. ne
ut spinas. & suffocet ab illi. si uitem
bonam si ceciderit dabit fructum. Sic
& in ceteris. Ad theoriceam sane spec
tat euglin p intellectibilem speciem
q theologia dicit. ubicunq; diuini
tatem siue p uba seu p miracla indi
cat. i. ui trinitatem resecat. & ut p̃m
uerum ee dñi pbat. & intelligibilem
uero spem facit nob evngelica lectio
theoricos ui e uer homo ee pbat. & ui
animę docent seipsas attendę & su
am in corporib; aiationem. & inef
fabilem considerationem. Ad physiologiam
q de respicit q ibi dicitur. Non in
telligis quia omne q in os intrat
in uentrem uadit & in secessum emit
titur. Ambr sup luca. Dixa se q phi
losophi mundi istius p̃cellentissima
putauerit. t pluce. s. ee sapientia. qs
autem rational e. aut natal. aut mo
ralis. si ta in ueteri testamento possim ad
uertere. qd enim aliud significant tres
illi putei q; unus e uisionis. alius uera
mitti. teuis abundantie. in t pluce ita
in patriarchis fuisse intuere. Puteus
uisionis e roabil eo q ratio uisui mens
acuit. & animum purgat obtutum.
Puteus uitam e sapientia natal q ea
q nate sit apphend. & affirmat qui u
rando. cum dns nate. i. dns qui testis
fidi adhibet. Puteus abundantie est
ethice eo q cedentib; allophil qui spe
ucia. corpus figant. uuue uene uiq re
ysaac inuenit. Putei enim pfluunt bon
mores & bonitas ipsa pplaris habun
dat alius s restrictior. Qd & tres ille
salomonis. in triam huius sapientia salo
monem ostendunt fuisse sollerte. De
ethicis in pribus scripsit. de natalib;
in ecclia tres eu auctas. q. creata mundi
subiecta e. de mirabilib; & roabilib;
in cantico canticor. eo q cui anime
nupte ibi celestis amor infundit. &
roi mies sca quotid ammiranda mys
teria reuelant. Cuglinus q q putas
defuisse sapiam. Et cum uarie gnib;
sapie sint referti sigli tamen diuso ge
nere pstant. Est enim sapia natal
in iohe. q uerbum in principio rep
trinscendens angelos & uirtutes celorum.
Oathis singla p secula sed horie
moralit edidit nob p̃cepta uiuendi
Oare roabilit mor in principio locan
dum putauit. Ecce mitto anglm meum. & uox clamantis in deserto ui am
mirationi mouet. & docet humilitatem
in iohe baptista q do placuit. Ad ui
leas uelut historicum ordinem tenuit.
omis sapie spes replectens. Et tunc enim
ad natam q spm scm creatore dilige
in carnationis exhibitione reseratur. vii
& dd. docens sapiam natale ait. Emit
te spm tuu & creabuntur. docet moralia
in beatitudinib;. & in illo sermone
dni ostendit inimicum & ee diligen
dum. Docet rationabilia cum dicit
Qui fidelis e in minimo. & in maiori fidelis.
Si sapia spual possidet omne p̃cipa
tui q falso s uindicat humana prude
tia. p̃sertim cum ipsum mystium in
tuitus siue h p̃ceptum n sit. Natalit q.
pat genuit filiu. moralit facit e obe
dientes pat usq; ad mortem. roabilit a pa
tre & filio. procedit spe ses. q. ratione di
uinitatis colende & unite regende huius
peccorib; influit. Hec ambo ab
origine scripsit. Ambros & boetius di
uisiones de yphia uicissim se includunt
Horat enim yphia genera. ui. spes roat
. i. inspectiua. intellectibile & intel
ligibilem. Natalis ui eadem e q &
physiologia. Augustin in epla ad volu
sianum. Ex duob; p̃ceptis diliges

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

dñm & primum. dñē & totam legem pphas
q̄ pndere. Hec physica est quō omnes
oīum nāturum causē in dō ēatore sē.
h & ethica. qm̄ recta bona. & honesta n̄
aliū foemat̄ qm̄ eum ea q̄ diligenda
sunt. quē admodum diligēda s̄ diligāt.
h ē dās & primū. h logica. qm̄ uitas luīq;
animē. roal' n̄ n dās ē. & h laudat' rei pub
lice salus. Hec enim gdit & cuncta docet
optima cautas n̄ fundamēto & uinculo
fidei firmeq; gendie cum bonum cōe
diligitur q̄ summum ac ultimū ē dās.
atq; in illo mutuē sinceriss̄me se homines
diligunt. cū ppt illud se diligī cuj q̄ aīo
diligat occultare n̄ possunt. Jdē in vi.
de ciuitate. fortassis q̄ platonem phi
losophū gentilium plarū acutiss̄ intel
lexisse laudant. aliquid tale de dō sen
tiunt ut in illo uiuendi
quoq; unum ad naturalē altm ad roalem.
tertium ad moralē partē intelligāt pruīe
Si q̄ ho ita ēatus ē ut id qđ in eo pfec
tū a aliq̄at illud qđ cuncta pcellit. i.
unū q̄ erit optimum dñm sine q̄ nulla
nata subsistit. nulla doctrina instruit.
nullus usus expedit. ipse quāt ut nob secu
ra sunt oīa ipse ēnat̄ ut nob ēta sē oā
ipse diligat ut nob recta sē oīa. Bene
g dīt ē placo. ch huius imitatorē. cogni
torem. amatorē. ēe sapientē. cuj partī
cipatione beat̄ sit. Bene dīt ē unum
bonum ēe dñm. uñ uult ēe philosophū
amatorē dei. ut q̄n philosophia ad bea
ta uitam tendit fruens dō sit beatus
Et sciendum ē q̄ licet xp̄iana n̄ uitam
more q̄ dā philosophoy. t physica. i.
naturali phia t logica. i. roali. t ethica.
i. morali. n̄ id n̄ nesciunt ab uno ut
dō atq; optimo. & natam nob ēe q̄
factu ad eius imaginem sum. ⁊ docē
na q̄ eum nosq; nouim. ⁊ gram q̄ illi
cohendo beati sum. Siue g platonici siue
quicūq; alij dō cognitore reperē. ut eēt
⁊ causa constituende unitatis. & hyc
peripatice utilitatis. & fons uiuacē felici
tatis cēde dō ita sentiunt nobcū sentiunt
Ambr in epla ad ebo. Jdō n legim qđru
uium in euāglō t in epla qa curam aīe
impedit. Cum in agnitione x̄ omnē sa
lutē & sapiam habeam. Que autē cause
gerūnt ut euāglm scribēt audeam. Jeu
in arguīto añ euāglia. Ob eoy maxime
causam qui in illm ēdidāt se audeī ⁊
neqq legis umbram seruabāt succedēn
te euāglij ueritate. maths euāglm edidit. Se
q̄ pus q̄ tristret eum aliis aplis ad gentes
ecclis de iudea q̄ pdicauāt ubo firma
ut septo. ne falsi pdicatores ecclīay pu
sores aliquos fuy seminarent errores.
Jdē in eodem. Johs cum eēt in asia. ⁊ he
reticoy semina pullularent. hebionis &
ceteroy. coactus ē ab asie epis de diuini
tate saluatoris scribere. Hē ecclīastica
narrat historia cum ās̄ib; cogeret ubi
scriberet. ita facturū se respondisse. sum
dicto iēunio ut cōe oīs dīm precarent.
q̄ explero eructauit. In pncipio erat u
bum. ⁊ cēta. Beda in mar. Cum romane
urbi dīm pdicante pet aplo gratū
fuisset adeo delectabant mtes audien
tium in diuino sermone: ut nulla sa
cietas eis inde fieret. Vñ marcū disci
plm es exorauerūt ut q̄ ille pdicabat.
ipse scripturę ederet. quo domi foriq; in
huiuscemodi ubi meditationib; pma
nerent. Qđ mirum placuit pet. Clemes
in vi. dispositionum libro. h ita gesta
descripsit. Beda in luca significat in pemio
lucas eam s maxime causam euāglij fuis
se scribendi. ne pseudo euāglistis facultas
eēt pdicandi falsa q̄ sub nomine aplorum
conati s in duce sectas pfidie. Denq; n
nulli thome. alij bartholomej. quidam

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

mathie. aliq̄ ē. xii. aplōy. titulo repuntt falso sua sępta p̄notasse. S; basilidis atq; appelles q̄y. unus. cccl x u. eglos. alt m uicē duos ꝓrios eos int alia nefanda dogmatizabāt. eūglia siu nōis errore seda reliquert. Sntt q notandum ē q dr euglm uyeta hebreos. q.s. utuntt nazarg n int apostas. s; int ecliasticas numandū hystorias. nam & ipsi sac sępē intpti ieronimo usum ē ex eo pleraq; testimonia sume & ipsū in latinū gēuq; sermonem trasferre. falsa ū euglia lucas in sua ptactōe refellit. Huc usq; beda. Cū g pt. uu. libros evglū. v. q utuntt nazarg recipiat ecclia. ñ absonū uidr evglm nos pendiose recipe: immo ope theophili epi t tatiani seu āmonij alexandrini autt alicuius liber agruo cōponentis ordine unam ex iiii. narrationem.

d evglij theologiā same
ēdendam tū ex testimonijs scōy. tū ex sententijs magistroy. b uē ꝓponamus accessum. dicunt lib. u. de trinitate cap̄ .xx. q semp ee fuit. & sēp ē aut ingenitū ē. aut genitū. nec ingenitū. nec genitū. tres s b ta etnalit. ta. q ingenitū ē pat ē sol qui a nullo ēe bt. q. ē ñ a se ipso q genitū ē. filī ē. cuj ē pat ē ēe qd ē. q. ñ nec ingenitū ē. nec genitū. spe ses ē. cuj ē ēe a patre & filio pcede. y h ta trinitas ē ue ꝑsubat y coetna. q g aliud ē genitse q natum ēe. aliud ē pceede q genitse. t natū ēe. manifestum ē qm alī ē pat. alī filī. alī spe. Trinitas ttaq; ad psonas patis y filij y spe sei refert. unitas ad natam etne dignitatis primet. Justinianus in edicto fidei. In tb; subsistentijs siue psonis una dignitate siue naturam y substam & ututte adoram ꝓpietatel q de sepantel dignitate aū unientel. Sn unū ē deitatl in tb; y ta unum in qb; dicitl est. Aut ut subtilius dicam ipsa ta ē dignitas Se oportet unū aín. una naturam siue substam y formā esse. y tres subsistentias pdicare seu. iii. psonas. y una quāq; cū sua ꝓpietate Se nemo umq̄. autus ē in catholica ecclia dicē. q. sic. iii. subsistentię. sic y ts natę sunt sce trinitatis. Sey in expositōe similboli ad papā lavrentium. Jgnis celestis gnat ex seipso splendore lucis y pduc uapore. y cū sint ta in reb; unū st in subā. ita ta trinitas ē una maiestas. dū in genua expositione. xxviii. cap̄ iobis q̄m tu ubū q loquer in eode his. Exceptio ipsa spūal est. y q y cepit spe ē. ut aīa. sic dr genuit filium. S; tu ubū gignis ex tpe. dr genuit siue cepit. In origenis ut dr omelia q sic incip. Vox aqle pulsat aures ecclie. pat loquente ubum suū. h ē pat gignente sapiam suā. oia fiunt. uū ꝓpha. Omia in sapia fecisti. precedit pat ubū. ñ nata. s; causa. audiri ipsū filium dicentē. Jon possum ame ipso facē q̄q. y ame ipso facto nichil. ut ame ipso. y. loquor. p̄cedit pat filium causalit. p̄cedit filī oia q̄ p ipsū facta sunt natalit. Sat loqt. ubū gignit. oia efficiunt. y q̄m q loqt in ubo qd loqt necessario ptlat spūm. ita dr pat simul y semel filium genuit. y spūm suum p unigenitū filiū pduc. Ysidor. i lib differy Sapia dr dr ubū. y qi nichil in sua nate sue uisibile ut corporeum ē. y p eo q pat p eam oia q dicit t uisit y qi p illā pat innotuit. Aug lib. lxxx iii. qstionum cap̄. xx iii. Cū sapies dr ds y ea sapia sapies dr. sine q eum ut fuisse aliqn t ēe posse: nefas est credē. ñ participatiōe sapie sapies dr sic aīa q & ēe y ñ ēe sapies p. s. q. ipse genuit eam in q sapies dr sapia. Sde in eode cap̄ .xvi. ds omnū q st causa ē. q aū omiū rerū ea ē. y sapia siue ea ē sapitia. Deinde si pater esse sapientium in do ē. nec fuit aliqn ñ pat.

nūq̄. sine filio fuit. filī g̈ semp̄ nat̄ ē q̄ sēp̄
filī ē. & ñ solum imago patris ē q̄ de illo
ē z similitudo. quia imago ē. s; etiā eq̄
litas tanta ut̄ reperiri nt̄ uallū in pectibus
sit. ꝑ cum eīm gdra fr̄ tpra. Aug̈ & alī
pl̄i in epl̄a ad maximū medicū themata
num. Sic flāma splendorē q̄ gignit tpr
ñ pcedit. tra pat̄ nūq̄. sine filio fuit. ipse
ē q̄ppe sapia di patris. de q̄ scriptum est.
Splendor ē eīm lucis eternę. Ivel g̈ cuius
candorē. i. dō pat̄. sine dubio coetān est.
z iō ñ sic in principio fec̄ ds celū z tram.
tra in principio fec̄ ūbum. s; in principio e
rat ūbum. Sc̄e in eade epl̄a. Pat̄ tra ge
nuit de se filium ū tot̄ manēt in se &
eēt in filio. tant̄ & q̄nt̄ z sol. Similit̄
z spūs sc̄s. pcedendo ñ minuit eū. nec au
get herendo. Tanta ē g̈ tota trinitas
in solo pat̄ ut̄ in solo filio ut̄ in solo spū
q̄nta sunt in pat̄ z filio z spū sc̄o. quia ē
nullom tplex dicendo ē ds. Sem in q̄cq̄
nuit ds pat̄ dīm filium genuit. ñ uo
luntate neq; necessitate. s; nata. Gn.
xxiii. in iob. In eo q̄ pat̄ ūbum pfec
tū genuit. loquit̄. in eo q̄ semp̄ gignit.
loq̄t̄ filī. dī unigenit̄ p pfectionē nat̄ dr.
p eternitate nasci semp̄ phibet̄. Aug̈.
lib. xvi. de cuitate dī. Di q̄ppe ante
suum factū locutio. ipsi sui facti ē im
mutabil ro. q̄ ñ habet sonum strepentē
z euanescentē. s; uī septime manentē. z
ēporalit̄ operantē. Aug̈ de ūbis dñi ex
xvii. cap̄ iohis. Quom solum patrem
semp̄ z sine initio ex pat̄ genitū ofi
tem. Sec aliud fac̄ diuisionē p sonay
ñ q̄d pat̄ ingenitus ē filī genit̄. Ille
pat̄ ille filī. Idem libro xv. de scā tri
nitate. cap̄ xxvi. hmōi stat spōs sem ē
ab filio pacē. q. apls ait. Obsecr ds spūs
filii sui. in corda nra. z cum resurre
xisti; z apparuisti; discipls suis in suf
flauit z ait. Accipite spūm scm. In
eodem cap̄. Cū spūs sc̄s genitū ñ dicam dicere
tam ñ audem ingenitum. ne ut̄ duos patres
in illa trinitate + duos q̄ ñ sit de alio q̄spiā sicut
piet̄. In eode cap̄. xv. iii. Sic unitēū dī ubi
ppe uocam̄ nōie sapientie cū sit & spēs sc̄s. z
pat̄ sapia. tra spēs sc̄s ppe nuncupat̄ uocabu
lo caritatis cum sit pat̄ z filī caritas. Rectis
sime spēs sc̄s uocat̄. & donum dī. t supl̄ ex die
tis aug̈. ex de calogi ex positionē. Sc̄ificatio
nulla diuina z uera ē. ñ a spū sc̄o. Sion eīm
frustra dr̄ ppe sc̄s. cum sit z pat̄ sc̄s z filī sc̄s.
Nom̄ ppium spē h̄ accepit ut tria in trinitate
p. spē dicēt̄. Aug̈. in enchiridion. cap̄. xi.
Gnā dī ppter q̄ spūm sc̄m fuerat figurada q̄m
ipse sic ē ds. ut dicat̄ eīs dī donum. Idē
lib. v. de sca trinitate cap̄. ii. Alie ēntie. t
subē capiunt accidentia q̄bus in eis fiat mu
tatio. Ds aūt ñ. Idē cap̄. v. Quauis diuisum
sit pacē ee. & filium ee. ñ ē diuisa subā q̄
h̄ ñ secm subam dīr. s; secm relatū. Q̄ ñ
relatiuum ñ ē accidens. q̄ ñ ē mutabile.
Idē lib. viii. cap̄. vii. Mens & amor z no
tia eī ta sunt. ut ta unum sc̄. z cū p̄fecta
sint equalia sint. Sic amor z cognitio tāq̄ ni subio
in se ūtus; subalt̄ & utra sunt. sic z mēs. q.
menti cum se tota nouit. p̄fecte nouit. &
cū se p̄fecte amat. p totum est amor ej. Idē
in sermone de scptis uerbi. z nouis sc̄
arrianos. In sole ta sunt q̄ separi omino
ñ possit. sol. splendor calor. ta & hīt ignis
in diuitibus. motū. lucē. z feruorē. Sig
natum diuidere ñ possit hereticus. q̄m
potus diuidere creatorē. In psalmo ha
bet. Verbo dñi celi firmati sunt. & spū oris
oris eius omis uirt̄ eor.

Vo in dō omia ee dicant̄. intelligen
dū ē. q̄dam in eo ee p essentiā. q̄dam
dispositionem. t essentia sc̄. sic sapientia.
ueritas. z cet̄. z si habeo ñ diuisa sc̄. immo
idē. cum eo nec in eo diuisa. z si ap̄nas.
secm diuisas effectū diuisa uidicent̄. Sic
ut secm dispositionem. ōia. q̄ eiq; disposit.

De his ñ necessario ꝓcedit. qđ icđ. cũ eo sint
licet eſ dispõ. q̃ illa dispoñ. unum ⁊ idẽ.
cũ illo sit. qđ eũ ihs in ẽvglio suo dic. d̃
factũ ẽ in ipso unꝛa erat. De his dic. q̃ p
dispositionẽ. i. eo sunt. trãſ eũ in ipsũ. i.
in ipſũ dispositionẽ. unꝛa. i. p eius dispositi
oñe. cum ex se nichi essent ad unã. i. ad
ꝑseruandã natã suã integrãtẽ dispone
bant. Conseruare. ꝙ. natã suã integra
re. ẽ: ap dñm uide. sic ⁊ ad corruptionẽ
p pecm declinare. ap dñm. ẽ: mori. Si di
cat. g. in dõ mihi ẽ. d̃ ab eo sit diuisũ. ⁊ ñ.
inferat. quia g̃ oñis creatꝛa. in eo ẽ: ab ip
so diuisa ñ ẽ. ⁊ sic concludit. Oñis g̃ creatꝛa
in dõ ds ẽ. ñ h necessario ꝓcedit. cum hoc
uerum sit de illis. q̃ p essentiã. ñ q̃ p dis
positionẽ. in eo sit

ꝙ superficies ẽvglice septem q̃tuor dicendi
ſpes artis ndelicet historica,
ꝓphetica. ꝓbialis. simplicit docens.
Historia aũ ẽ rei geste narratio. History
ca d̃ spe tractatur p̃cipalit ẽvglica lectio
Certis tbus sedãno incidentibꝫ. Sa ea q̃
secm spẽs certa dicta fr. Postea ab ẽvglistis.
ut historia relata sunt. Sic ꝓphetice zacha
rie. ⁊ elisabet. ab ipsis qđ dicte sunt spũ
ꝓphico. Simlit p̃bia dñi. & eſ simplicẽ
doctrinã ad senem historie reuocant euan
glistę. Sciendum q̃ aliq̃n spũ ꝓphico nar
rat. historia ut ibi.
ꝙ p̃cipio creauit ds celum ⁊ tã. Et ñ
nũq̃ pabolice. Vt homo quida descende
bat de ierlm in iericho. ꝓphetica aũ re
rum latarum p̃teritarũ. p̃sentiũ futurꝝq̃
ex diuina inspiratione manifestatio.
Presentium ut ibi. Vũ b ñ ut mat dñi
mei ueniat ad me. p̃teritꝝ ⁊ futurꝝ ubi
dic. Beata q̃ credidit. q̃m ꝑficient ea q̃
dicta sũ a dño. Sc̃ iacob. ꝙ. matre dñi
in p̃sentiꝝ intellexit eam in utero porta
re mundi redẽptorẽ. dicens ⁊ ĩ ō. beata
q̃ credidit apte inchoat q̃ uba angli
ad mariaꝫ p spũm agnouit sub ungꝛs
ꝑficient. futa p̃uidit.

Quanctũ ẽ d̃ duę fr̃ psone d̃ mun
regũ. regal ucle ⁊ sacdotal. Sicut
reges p̃sunt in cautis seli. ita sacdotes
in cautis dei. Regũ ẽ corporale irroga
re penam. sacdotẽ ferre uindictam.
Dauid g̃ ⁊ si ex regali unctiõe sacdotũ
⁊ ꝓphis. p̃erat in cautis seli. tamẽ sub
erat eis in cautis dei. Vñ reges ꝓphis. ⁊
sacdotib; ungebant. ⁊ eoꝝ oblatione
peccata regũ expiabant. Sic g̃ achaz
a dño lep̃ cussit ẽ. cui sacdotũ officia
usurpare ñ licuit. sic sacdotib; ⁊ ꝓphis
regũ officia usurpare ñ licuit. Saul cum
g̃ ꝓpha cum regem redarguit. suũ ẽ ex
secut officiũ. in q̃ erat rege unctũ. Oꝫ
nuit eũ ut p penitentiã peccata sua ex
piaret. ñ tulit in eũ sententiã q̃ tã ad
ultẽ ⁊ homicida mortẽ adiecit. sic & beat
ambr̃. imperatorẽ excõmunicauit. ⁊ ab
ecclie ingssu ꝓhibuit. Sic ꝙ. ñ sñ causã
ulcis gladiũ portat nec ñ sine causa eccle
sacdotes accipiunt. Ille portat gladium
ad uindictã malefactoꝫ. ad laudẽ ũ bo
noꝫ. Sñ hñt claues ad exclusionẽ ex cõ
municandoꝫ. ⁊ reconciliationẽ penitẽ
tium.

Licet dõ ps ꝓposuerit. esdras ps ti
tulos apposuit. ũ q̃ũ in locis. pp ad eoꝝ
intelligentiã patet ingssus. hs eũ ubi
psalmoꝫ. q̃bꝫ p̃scribunt alludunt. ut es
spualit ad aptata. clariora redclantur.
quis in psalmis nulla q̃nq̃ de historia ñ
tio fiat. Intellexit etiam esdras in huiusmõi
ea de q̃b in psalmo agit figurarj. Appel
latẽ ẽ aũ esdras in lege. moysi ñ solũ ser
ba. sj etiam uelox. qi ea q̃ ꝓsupra erant
referre. ⁊ ut cõis maioꝫ. fama ẽ omnẽ
sacre scripture seriẽ q̃. ignis absumpserat. p
ut uidebat legentib; suffice reseruit. ⁊
ñ nulla ũ ferret q̃ opportuna putabat.

adiecit. ferr q̄ p̄ p̄ ēcy ebreq̄ q̄ lentores lr
tas sr cognatur sub nominib; eay. qs añ
huerant. qb; ue; occisis me tanta ubr̄ eo
piā q̄ supta eat reficēr. Priores aũ utr̄
remanser̄ ap̄ samaritas q̄b; illos q̄ q̄
libs moy ii qs solus de sept̄ scā recepant:
scribere solebant.

mus q̄ audit. Sic struendū ē. Omis
qui audit ubũ regni. i. pdicationem
mā que ad regnũ celoy. adipiscendum
ualet. ñ intelligit. qm aut ñ intelligat
sub pont p parentesin. Venit aũ malus
.i. diabol. rap̄. q. s. i. c. Omis inq̄ ille q̄
talis ē b̄ē q̄ sem̄ ē sec̄ uiam. Notandum
q̄ semnat̄ duplr modr accipit̄ h. Vbr
enim aut rapit d̄ semnatũ ē de semine
intelligendũ ē. Vbi aũ seq̄t sec̄ uiã semna
t̄ ē ñ de semine s; de loco seminis. i. de
homine q̄ ē q̄si ager semine diuinit ubi
seminatus.

agnit. s. fr̄ eis ē accusat̄ cap̄. quoy
pmũ h ē. Vr̄ ds dicatur sr ds tam
ex causa. y utr̄u ds sit dicat. ñ ex pslio
nē. ñ. s; pe. Videbat. ht. dixisse sr hoc
supa de unitate. d̄ sic dr de aliq̄ ualde
sapiente q̄nc ē. tot sapia ē. y de aliq̄
ualde malo. tot malicia ē ut ibi. ñ bon.
immo mal. ñ mal. immo malũ: ita y p
expsionē dicēt. Ds ē bonitas. y ds est
ditas. y ds ē sapia. dicat. ht. ds ē bony
tat. i. bon. Ad h ma. s. ds quidē ē ds de
alitate. y ipe ē de alitas. y ñ p expsio
nē dicēt dicēt. ds ē ditas. y ē. s; ēdicat.
h ē ipa sapia: multoma. dr ds ē ipa
deitas. y bonitas. y hi de pma q.

Cum cap̄ ē utr̄ tres p̄ sint unus ds. y ds
sit tres p̄. o. s. sta simplr. q̄edo. est
p sr ds. y iliam. ds ē tres pso: s; multi
ma qo. y p qo dicat. q̄ sidanctũ ē. q. e si
illud nom. i. ds. p̄ium sit diuine subste.
mo ut pus dicã ēnte. gmune tm tm
pso. y no si nel subsde. patre solum

ul filium solum. h. s. s. falsum. ppone. Simil
ēdr. pat ē ds simplr. q̄edo. y diuina subã
de pre. ānno. ē aũ dico ds ē pr. prem su
bicio. ut ē dico. so. ; alb. alter enũ falsa eēt
Albũ ; so. y ita ēdicis. ds ē pat. si dicas pat
ē pat. uel dicis. Sm aũ dicas. ds ē pat. i. h.
; pr. i. s. s. ; pr. falsum dicis. De nullo enũ
alio uer ē dr̄e d̄ sit pat. de alio. ht. falsa eēt.
sic in aliq̄ dr̄. Vnus ur̄m me tenet̄ ē. h̄ dat
euglista aũ. h aũ dr̄e de iuda scariothis.
fr si enũ utq̄ nom. s. uni cōe sit omniũ unoy.
solũm tm de iuda dicit ē. d̄ eēt tenet̄ dñm.
De alio enũ falsa sunt. Seq̄t. iii. cap̄. q̄ q̄rit.
utr̄ tres p̄ sint tres pōnates. ē ieye dicat. Tres pō
tates. s tres p̄. i. tres ē ples pōnates. y ita plonas
pōnates negant. Non enũ auctoritates dñr.
aut rō patr̄ d̄ pr̄ sit paternitas. y d̄ pat̄ sit.
filiũ gignē. Vtriusq̄ ē enũ pōnat̄ pris. ht eq̄
filiat̄ est filiolitas. aut filium gignit. nec spc.
s. ē ab utr̄q̄ processio. Vii Aug. de trinitate.
lib. viii. cap. vi. d̄ ea ut subã pater ipe
pr̄ ; ñ q̄ pr̄ ; s; q̄ ē: ita etiã e p̄ pris. ñ
aliud q̄ ipe pat ē. Ad se q̄ppe dr̄ p̄. sili
enũ dicitur eēt unt eo. y q̄; p nichilo dicat;
ñ eo q̄. s se cap̄. i. essendo lib. d̄ enũ aliud
dicim. cum dñs. ille ē ēē. d̄ sepe sapiē: ñ eo
est q̄ sapiens est. s se cap. iiii. essendo lib
Si aũ aliud ē do ēē. aliud substitue. sic aliud
ē dim ēē aliud patrem ēē. q̄ dim ēē relati
ue g̃ substitue. sic relatiue gignit. y relatiue
dr̄. s se enuis de cap. ii. h duo ē dicit. i. nata
sapia. innuo eoy. eo qd ē nata. y ibi. e
magno. e filius intelligit. de m omib; nom
nib; ñ ostendit ēentia; q̄ relatiue dicit. Ad
hoc plus poscit. Si plis pōnates ñ sunt pso
ut ita sint ab ēno. y si h est; pla s coēna do.
e ita ñ sol ds ē ab ēno. s ad h. ga. s. ab
ēno. y si quidē s sed auctoritate hilarij
ita. s. relatiua sr ēna. ñ tamē ido coēna
sunt. q̄ ad h d̄ eēnt coēna oporterēt qd
eēnt eide gnis et d̄ int ea caderet numer.
uelut ē so. sit una res. y diuisa sua albedine

Tres pōnates. i. tres plonas. o. g. vera qde ē auctoritas
uey. ; sic ē intelligenda.

ñ tñ soē & albedo sua. s̄ duo ⁊ ē audio so. ⁊
uocē es̄. q̄ ē duīsa. a soēte. ñ audio duo. ⁊
ita ēds sic etiuis. ⁊ ꝓpetaes p̄rum sic et
ne. q̄ ñ sē ds̄. coetne dō ñ sē. Si q̄at. ē sic
etne. etiuitate sē etne. qua ⁊ ea etiuita
te. qua ds̄ ē etiuis. Omīs potestas a dō ē
& ido oīs aīa potestatib; sic sub dita. Sic
ho duob; gstat. carne & aīa. ita sup se
duo hīc iudicia. spūale d̄ ad spīm. ⁊ aīa q
ptinet. q̄ oīs aīa spē. s; ñ giuitur. seláre
ad carnem. Sē. ij. duo p̄cepes ecclie. q̄
uñ. sūm pontifex gerit gladium spūale
alt̄. s. rex matialem. Iste auriculas ap̄u
tat. ille pedes & manū truncat. ⁊ missū
ij. ē pet̄ q̄ dolorem fac̄ ⁊. ñ q̄ occidꝫ
Osculaū q̄ dextā. d̄ dextram ñ sinis
tram. ⁊ ñ seruus eēt. dextā ñ p̄cidit
s;. Retinuit q̄ sinistrū. p̄cidit d̄ dex
trū. In signa sua hīt. sūm pontifex
anulū. ⁊ bacīm. rex aū coronā ⁊ gla
dium. Vñ ungit. ⁊ ungēt. alt̄ tñ un
gī. Sine ulla gdictiōe d̄ mūdē amē
tiori bñdīr. S; maior ē. qui bñdicit
q̄m q̄ bñdīt. ab una radice. i. x̄. q̄ ē &
ungens & unctus. qui & rex ⁊ sac̄dos.
sedm ordinē melch. p̄cepit hi duo papa
adorēt. rex a sinistr̄. De papa exeunt
patriarche. p̄mates. archiep̄i. ep̄i p̄bi
archip̄bi. ⁊ sic m̄ulti sunt in x̄pianis
ma. ita in paganismo erāt proflamines
archiflamines. flamines. papa à quasi
pat̄ patrum dicit̄ ē. qi omīū p̄m pat̄
est. qui & si successor ē pet̄. uocat̄ ē dī
Cui dictū ē. Si diligis me. pasce oues
meas. d̄ cūq. ij. ñ ē sub regimine petri.
ñ ouis dī. Vr g̃ sis ouis dī. etto sub re
gimine pet̄. De sola pet̄ unica nauicla
& ebat docuit. Adie ecclie reges ⁊ epos
sola romana ecclia h; hīt p̄uilegiū. i.
p̄uatam legē. ut archiepos faciat. ⁊ in
paret. Sic ab hoie nec p hoiē h;
accep̄. ⁊ io ñ auferet̄ ab ea. neq; ab
hoie np eum p q̄e hūit. S̄ a rege ereūt
duces. marchiones. comites. scribuū.
d̄ & ipse offert sacrificium melchisedech.
panem & uinum. De rege apls. Dm ume
te. regē honorificate. Iste subdit estore
regi tāq̄ p̄cell. ⁊ ducib; tāq̄ ab eo mis
sis. Vnde ille. Regem nolite occidere.
timere bonum ē. ⁊ notandum d̄ nulli
loci reuentia. ymutē. nulli sollēpnitas
uenatiōe mūtuit. q̄n comm ipso d̄ fe
nat̄ ⁊ eleuet̄ ut ab oīb; uideat̄. ut p̄h
manifeste dicēt intelligi ad faciendam
iusticiā in nationib; s; nec loco nec tp̄re
ꝑpediri. q̄ septum ē. Beati q̄ custodiūt
iusticiā in oī tēpe. ⁊ q̄ie admodū sole
rectis arridente stelle quasi distinguūt
⁊ ñ uident. ita gladio regali p̄sente.
ducum. marchionū gladii deponunt̄.
ne uideant̄. Quitu ūtē gladū. ē gladi
maligni. Vñ de gladio mal' eripe me. ⁊
gladi eoy. inuer in corda eoy. ē ybing
nul. De q̄. ij. uem pacē mittē s; gladiū
d̄ dō aū septum ē. Omīs q̄ gladio usus ē gla
dio cadet. ut qui accep̄ gladū gl'. p̄bit
ita intelligendū ē. Gladium accip̄ qui
nulla superiorē ac legitima potestate ⁊
iubente ⁊ p̄mittente in sanguine ali
cui animat̄. Quare g̃ sententia data ē.
ut qui accipit gladiū. gl'pcat. ñ quia
milli licet accepto iudicio quēq; gladio
occidē. Omnes obedient potestati. sub
q̄ legitime ostituit ē cū hoiem occidit.
ñ ē reus homicidii. immo ñ fecerit ce
ē mēpti ipīi. Ds̄ si sponte sua ⁊ ac
tortitate fecisti. crimen effusi sanguis
incurreret. Si enī sana doctria omīa
bella culparet. h; potī multis gsiluum
salutis perenib; m evglio dicēt. ut
arma abicerēt. seq; mutuē omīno sub
therēt. Dictū aut̄ eis. Semīne gcullē
rui. nulli calūpniam feceris. sufficia
uob; stipendium uūm. d̄ b; ꝑpium ti

pendū sufficē debere p̄cepit. multare
utiq; ꝯ phibuit. z quia q̄ūq; scpta fr̄
ad nām doctnam scpta fr̄. potestatel sūt
multū reb; añ fuert pfigare: scil' p leo
nes duos. p pdes duos. p gladios duos.
z recte p leones. quia p̄dicat' nobilis ura
leonis. z nobil' ura debet ēe utilisq; pnci
pis. ut scam. parcē subiectis. ⁊ debella
re superbos. Vñ. tuq; fac simle sicꝫ do
minaris in orbe. o. anp̄os. Dicuntur
aut̄ leones in fereto ñ pcube: ut pati
sint pncipes oi tēpe iudicare. Tales
eñ iudices debem̄ eligē. q̄ pfin iudi
cent omi tpr. Suscepit g̃ fr̄ leo q̄ resi
stentes deuoret. aut latam eoz. ꝑsu
quutaē dilaceret. Ꝟ fr̄ lup' t ursus
q̄ ñ rebelles trn. ſ. etiā sub dnoꝫ ꝑsu
mat. Nec fr̄ tepidꝰ qui culpas subdi
toꝝ. punire ñ audeat. Recte z p du
os pdes. de q̄b; ibi. Saluauit dñs q̄q;
mīl hoīm d.v. panīb. z duob. p. Sic Ꝟ.
pdes fluctib; maris feruūt. z illudunt
fluctib. ura z rōi uarijs tēptatiōib an
guiant z fluctib; urant. Ch facien
tes tēptatiōe in aq̄s multis. i. in pplis
multis. Vñ aque multe. i. ppli multi.
ascendunt usq; ad celos. z descendunt
usq; ad abissos. quoz utq; qđ potest
emēdare z ñ corrigit. ipse cōmittit.
Lat um enim dñator utriū ad mutuā an
gustiā. Vñ q̄ manifesto facinoꝝ
obuiare ñ desinit. ꝟsentit. Recte z
p.ii. gladios. de q̄b; in passione. ecce
.ii. gladij hīc. z ē lat ē. quia hoī suffici
unt duo Ꝟ iudicia. Vñ oīs aīa potest
fir. ſ. Vrbanꝰ .ii. Godefrido epo. Ꝟ eñ
eos homicidas arbitrū q̄s adhuc exco
municatos z clo catholice matris ar
cheos. q̄ssubet eoz. trucidassē ꝟtuge
rit. ſ Rex Franc eū in bellū uert. hu
uanitas uel oīa ubiq; occiderit unicum
filiū u. dug. Cū ū ꝑa coīa rege de
ponere q̄monā. respondit in reūstoē
et se facturum iusticiā. Dumq; illa req̄
reret si ñ reuerteret. respondit a rege et ep
tatam iusticiā. q̄ ei subtraheret. Cūq; illa
diceret qđ ipse ꝟsequeret meritū de b̄ā
iusticiam faceret q̄ succedēt ei. rex atto
nit̄ p̄cepit. ut eunct̄ crescēt remanerent.
quo usq; in reos iudicarent. Quisq; lecto
rib;. in reo iudicauit. p iur iusticiā de
tauit. Cūq; p multoꝝ curricla trīm. gg;
papa h in pariet iudicij depictū. cepit
supplic orare dñm. q̄m a diuina clemētia
sup h facto tiano ꝑpendēt miscdia. Cui
cum ēet responsum ipsum tr ēe excudi
tum. ne ūq; amplī p pagano oraret. fuit
phibitū Ecce q̄ beati q̄ custodiunt iudi
cia z faciūt iust in oī tēp. ſ Ꝟ ē potestas alq;
nec bonoꝝ. hoīum nec maloꝝ. nec z etiā
demoniū. ñ data a do sibi potestate.
Vñ eū pilat dicit;. Nescis q̄ pot h. R dns.
Ꝟ haberes potestatē. n.t.e.d. desup. Et
diabs anteq; tolleret iob aīe dño. Mit
te manum tuā. i. da potestatē. z iob.
Dñs dedit. d. abstulit ñ diabls. Hīc sapia
t ne tyranni regnāt. z iob. q̄ regnare
facit hypocritam. Sic g̃ p potestatē datā
diabło. z iob tēptat ut utr apparet.
Petrus tēptat. ne de se ꝑsumeret. Buꝰ
colaphizat ē ne se extolleret. Iudas dap
natus. ut se suspenderet. Zacharias.
Censuum atq; p̄cepm̄. ut nullꝰ ꝑsumat
cōmutare sua uxorē duce. ſ. nec filiā q̄
de sacro fonte leuauit. nec filiꝰ ej. Hec
q̄q; omino ꝑsumat filiā illi q̄ eū de fon
te suscepit q. spūalis germana ēe nos
cunt. & q̄ h malū facere tēptauit om
nē substantiā suā z filij q̄ tale illicitū
matrimoniū nascunt. heredes ēe ñ debēt
si; ꝓnquā parentes z si ꝓnquos ñ habue
rit dñs ej accipiat. Si aut̄ lib ē curtis
regia succedat.

Ꝯ dedit. rta scrib. Beate memorie

sūssum patres. Iuli. Innocenti. Celestinū, phi
bentes p̄scripserūt. z ꝯfirmauerūt ut nullom
se in coniugio recipiant mulieres z uirj
q̄ p̄ q̄cumq; rōnē filios susceptos ex bap
tismo. s; se parēte se ne tale uitium in o
lescat p̄ mundum. A primo q̄ dono ſpūs. s.
usq; ad .vv. nullꝰ xam suā cōmatrē i iu
giū recipe debet. Si mulieres ut cū supate
fuerit. p̄ hac illica actiōē a p̄ncipe uxorē
tā recipe iubem dotem q̄ in die nupti
li recepit. z p̄ expletum annū recipiat
alios uxores similit z uxor uirē.

x de eccles. o. h. Super q̄b; ꝯsulunt nos
tua dilectio h̄ uidet nob ex sententia
respondendū ut z baptismū sit si imitate
necessitate femina baptizauerit. z d̄ spi
ritalium parentū filij ut filie aīa t post
spatutate gentis possunt legitime iun
gi. p̄t illam p̄sonam q̄ spatres effecti sē.
ut quida habat uxorem.
& filium genuit ex ea z mortuus sē
Si mortuo uiro. aīt ut duxit ipsam i iugē.
& filiū eius de sore uiro genitū ad
ꝯfirmationē tenuit. Querit a p̄decto
uiro utrū sepanda sit ñ ne.
verit utrū liceat p̄brm filiū p̄ncipū bap
tizare nulla cogente necessitā.
verit utrū liceat latium tenē ad ꝯfir
mationē filium p̄ncipum mortua matre
pueri. uxore. s. eius de latio. ut sit p̄ncipi
cuius est pat.
verit utrū liceat alicui de fonte sus
cipe t ad ꝯfirmationē tenē filium soro
ris t fratris sui.
verit utrū recte possit uocari pat
qui ad ꝯfirmationē tenet sic q̄ de fonte leuat.
ompaternitas ad minus ut duos hō
fieri. ad pl̄ ū int. iii.

Gray Scale
0 1 2 3 4
Staats- und Universitäts-Bibliothek Bremen
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen